REPUBLIKA E KOSOVËS – РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

BILTEN SUDSKE PRAKSE
2011

Izdavač:

Ustavni Sud Republike Kosova

Urednički bord:

Prof. dr Enver Hasani, Predsednik Ustavnog suda

Almiro Rodrigues, Sudija Ustavnog suda

Prof. dr Snezhana Botusharova, Sudija Ustavnog suda

Prof. dr Ivan Čukalović, Sudija Ustavnog suda

Mr sc. Arbëresha Raça-Shala, Generalni sekretar Ustavnog suda

Pripremljeno od:

Ovaj Bilten je izrađen od strane Sekretarijata Ustavnog suda Kosova, prema metodologiji razvijenoj od strane Inicijative za ustavno pravo, projekat koji je implementiran od Instituta East West Management i finansiran od strane Vlade Ujedinjenog Kraljevstva.

Autorska prava:

Nije dozvoljeno reprodukovanje niti prenošenje nijednog dela ovog izdanja u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje i snimanje, ili čuvanje u sistemima za ponovno korišćenje, bez prethodne pismene saglasnosti Ustavnog suda Republike Kosovo, osim ukoliko je takvo kopiranje na jasan način dozvoljeno odgovarajućim zakonom o autorskom pravu.

Odricanje odgovornosti:

Shodno članu 116. stavu 4. Ustava Republike Kosovo, odluke Ustavnog suda Kosova se objavljuju u Službenom listu Republike Kosovo, koji je primarni izvor za odluke Ustavnog suda. Ovaj bilten ne zamenjuje primarni izvor za odluke Ustavnog suda. U slučaju spora ili nesaglasnosti između odluka objavljenih u ovom biltenu i odluka objavljenih u Službenom listu Republike Kosovo, preovladava verzija objavljena u Službenom listu.

Cilj zbirke odluka je predstavljanje opšteg faktičkog i pravnog pregleda slučajeva i kratak sažetak odluka Ustavnog suda. Zbirku odluka i presuda na albanskom i engleskom jeziku je sastavio Program za efektivnu vladavinu prava USAID-a, i kao takva, zbirka ne zamenjuje odluke Ustavnog suda i ne predstavlja pravi obrazac odluka i presuda Ustavnog suda.

BILTEN
SUDSKE PRAKSE
2011

USTAVNOG SUDA REPUBLIKE KOSOVO

REPUBLIKA E KOSOVËS · РЕПУБЛИКА КОСОВО · REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

Effective Rule of Law Program
Programi për Sundimin Efektiv të Ligjit
Program za Efektivnu VladavinuPrava

UKaid
from the Department for International Development

EAST · WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE

Foreign &
Commonwealth
Office

Sadržaj:

Predgovor Biltena sudske prakse Ustavnog suda za 2011. godinu 11

Teki Bokshi protiv Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2003/13, dopunjeno i izmenjeno 13

Ruhan Berisha protiv neizvršenja presude Opštinskog suda u Gnjilanu, C. br. 388/05 18

Feti Islami protiv odluke Vrhovnog suda Kosova, rev. 395/2008 i odluke Okružnog suda u opštini Peć, Ac. br. 306/06.....24

Bislim Kosumi protiv Opštinskog suda u Podujevu 31

Hamide Osaj protiv presude Vrhovnog suda Kosova, Pkl. br. 43/2010.....36

Feti (Hamëz) Gashi protiv presude Vrhovnog suda, rev. br. 184/2008.....42

Aziz Sefedini protiv odluke Skupštine Republike Kosovo, br. 03-V-165.....46

Miftar Sejdiu protiv neizvršenja presude Vrhovnog suda, A br. 142/2005... 51

Abdullah Shkodra protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu, AC br. 70/2010 56

Faik Azemi protiv odluke Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 5/2010 i odluke Opštinskog suda u Prištini E. br. 67/2008 62

Teki Bokshi, Avdi Rizvanolli i Qaush Smajlaj protiv Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2003/13, dopunjeno i izmenjeno.....67

Imer Ibriqaj protiv odluke Skupštine Republike Kosovo, 03V-115 72

Gafur Podvorica protiv Ministarstva rada i socijalne zaštite 78

Azem Ademi protiv Ministarstva pravde 84

Alil Memetoviq protiv presude Okružnog suda u Prištini, P. nr. 49/2006 i presude Vrhovnog suda, Pkl. br/8/09 95

Zejni Selimi protiv presude Vrhovnog suda, A. br. 727/2009 101

AGEF Gmbh preko ovlašćenog zastupnika protiv odluke Skupštine opštine Prištine br. 353-1297 106

Ismet Hebibi protiv presude Vrhovnog suda, rev. 1 br. 165/2004 114

Agim Stubilla protiv presude Vrhovnog suda, PKL br. 69/2010, presude Opštinskog suda u Lipljanu, P. br. 129/2009 i odluke policije Kosova P. br. 122/VDP/2010 118

Sabri Hamiti i ostali poslanici protiv odluke Skupštine Republike Kosovo br. 04-V-04 u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo 124

Sabri Hamiti i drugi poslanici protiv odluke Skupštine Republike Kosovo br. 04-V-04 u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo (suprotno mišljenje sudija Roberta Carolana i Almira Rodriguesa)..... 143

Slučaj KO 29-2011 MM, odluka od 30. marta 2011. godine..... 143

Kosovska agencija za privatizaciju (KAP) protiv odluke Posebne komore Vrhovnog suda, ASC-09-089 149

Sabri Hamiti i drugi poslanici protiv odluke Skupštine Republike Kosovo br. 04-V-04 u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo 166

N.T.SH Meteorit protiv odluke Vrhovnog suda, br. 2407/2006 172

N.T.SH Meteorit protiv odluke Vrhovnog suda, br. 2407/2006 (suprotno mišljenje sudija Almiro Rodrigues i Gjyljeta Mushkolaj) 181

R.D. protiv presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 295/2007..... 190

Zvezdana Dimitrijević protiv odluke SCEL-09-0001 Posebne komore Vrhovnog suda 195

Magbule Asllani protiv presude Vrhovnog suda rev. I. br. 482/2008 199

Nezavisni sindikat radnika IMK Fabrike čeličnih cevi u Uroševcu, protiv odluke C. br. 340-2001 Opštinskog suda u Uroševcu. 203

Vahide Badivuku protiv obaveštenja Sudskog saveta o reizboru sudija i tužilaca 207

Bojana Denić protiv odluke Izbornog panela za žalbe i predstavke, A. br. 263/2010..... 213

Tomë Krasniqi protiv člana 2.1 Administrativnog uputstva br. 2003/12 Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) i člana 20.1 Zakona o Radio-televiziji Kosova, Zakon br. 02/L-47..... 220

Shkurte Krasniqi protiv presude A. br. 771/2010 Vrhovnog suda.....233

Iliaz Shuleta protiv presude CI. br. 307/2006 Opštinskog suda u Prištini 239

Arben Komani protiv Odluke Uprave za obrazovanje Skupštine opštine Đakovica br. 4. 245

Gjokë Dedaj protiv presude SCC-04-0104 Posebne komore Vrhovnog suda za slučajeve koji su vezani sa Kosovsku povereničku agenciju 251

Demokratska partija Aškalija Kosova protiv presude Vrhovnog suda Kosova A.A. br. 66/2011 257

Shefki Gjergji protiv presude Vrhovnog suda A. br. 274/2010 263

Gani Geci i drugi poslanici protiv odluke Skupštine od 14. oktobra 2010. god. o Nacrtu strategije i odluci Vlade o privatizaciji Pošte i telekomunikacije Kosova 267

Bošnjačka unija Kosova protiv rešenja Vrhovnog suda A-U. br. 4152010 .. 273

Agron Vula protiv odluke Opštine Đakovice da ne sprovede odluke Nezavisnog nadzornog odbora od 25. februara 2008. 279

Bajram Santuri protiv presude Opštinskog suda u Prizrenu, C. br. 368/2000, presude Vrhovnog suda Kosova, rev, 46/2005 (C. br. 99/07), odluke švedskih sudova, i presude br. 8329/06 i 9095/07 Evropskog suda za ljudska prava 284

Shpresa Loxha-Pllana protiv odluke C. br. 644/06 Opštinskog suda u Peći 295

Z. Denić D. Mladen i Z. Vitković-Denić D. Milorad protiv odluke Cml.-Gzz. br. 36/2007 Vrhovnog suda 300

Arta Hyseni protiv rešenja A br. 1030/2009 Vrhovnog suda Kosova 308

Amrush Rexhepi protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 256/08 315

Eduard Thaqi (poznat i kao Sokol Thaqi) protiv odluke br. 398-SHPK Policije Kosova 322

Vlada Republike Kosova u vezi sa imunitetom poslanika Skupštine Republike Kosovo, predsednik Republike Kosovo i poslanici Vlade Republike Kosovo 328

Slučaj KO 98- 2011, odluka od 20. septembra 2011. 328

Arjeta Halimi protiv navodnog neizvršavanja presude CN. br. 24/09 Okružnog suda u Gnjilanu 362

Binak Thaqi protiv presude Okružnog suda P.br. 610/07, presude Vrhovnog suda Ap. br. 267/08, presude Vrhovnog suda Pn. br. 311/10 i rešenje Vrhovnog suda Pn. br. 572/10 379

Vehbi Halili protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 5/2004 386

Lon Paluca protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 286/2007 391

Shejh Ali Shehu protiv presude Vrhovnog suda Republike Srbije rev. 995/99 397

G. Selim Berisha protiv presude Vrhovnog suda A. br. 85/2011 404

L. H. portiv odluke Opštinskog suda u Peći C. br. 271/10.....410

Ombudsman Republike Kosovo protiv članova 14(1) 6, 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111.....418

LDK-AAK-LDD, Prizren SO 422

Enver Hasani, predsednik 423

Zef Prenaj protiv Administrativnog uputstva br. 11/2010 o isplatama osnovne penzije koje je donelo Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu 430

Podnosilac zahteva X protiv presude Vrhovnog suda Kosova o odbijanju žalbe na odluku Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu, Odeljenje za socijalno staranje.....435

Sylë Shlivova protiv odluke Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 82/2002 440

Elmi Dragusha protiv presude rev. br. 185/2008 Vrhovnog suda 445

Zora Palić i Paško Palić protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 218/2006 i presude Opštinskog suda u Lipljanu P. br. 177/2002 451

Privatno preduzeće Građevinar protiv presude Vrhovnog suda Ae - Pž br. 21/2008.....456

Ilmi Rakovica protiv presuda Okružnog suda u Prištini P. br. 529/06, i Vrhovnog suda Kosova Pp. br. 200/07, i Vrhovnog suda u Prištini P. br. 465/07..... 464

Alomerovic Muris *protiv* presuda Vrhovnog suda A. br. 198/2009 i Mia br. 7/2009..... 470

Bejta Vitija protiv odluke br. 5022876 Odeljenja penzijske administracije Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu.....477

Fatime Kabashi protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 28/2010 491

Prenk Shllaku protiv odluke Vlade Kosova br. 9/128 499

Udruženje osiguranja Kosova protiv člana 14.1.7 Zakona br. 03/L-179 Crvenom krstu Republike Kosovo..... 504

Shemsedin Ademi protiv Administrativnog uputstva br. 14/2009 o registraciji vozila..... 509

Advokatska komora Kosova, Priština – Regionalni skup u Đakovici protiv odluke odbora direktora Opštine Đakovica i odluke direktora Uprave za ekonomski razvoj u Opštini Đakovice..... 515

H.C. "Emin Duraku" A.D. protiv odluke Kosovske agencije za privatizaciju o privatizaciji u talasima 45-A i 46..... 520

Shaqir Prevetica protiv odluke Opštinskog suda u Prištini CI. br. 46/02, odluke Okružnog suda Ac. 592/2002, odluke Opštinskog suda u Prištini CI. br. 130/05, odluke Okružnog suda u Prištini Ac. br. 56/2006 i odluke Opštinskog suda u Prištini CI. br. 05/08.....529

Naser Rexhepi protiv odluke Okružnog privrednog suda VI.C. br. 54/2003, i odluka Vrhovnog suda Ac. br. 39/2003 i rev. E br. 11/2003 536

Ombudsman Republike Kosovo protiv člana 14, stava 1.6, člana 22, član 24, član 25. i člana 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 542

Fadil Selmanaj protiv presude Vrhovnog suda A. br. 170/2009 565

Sami Bunjaku protiv odluke sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda, SCC 10-0079, i o ustavnosti Administrativnog uputstva UNMIK-a br. 2008/6 o izmeni i zameni Administrativnog uputstva UNMIK-a br. 2008/17, o sprovođenju Uredbe UNMIK-a br. 2002/13 o uspostavljanju Posebne komore Vrhovnog suda o pitanjima koja se odnose na Kosovsku poverilačku agenciju 579

Xhevrije Haliti protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 588/2008 586

Shahe Ramaj protiv Vlade Republike Kosovo, Ministarstvo zdravlja 593

Bujar Luzha protiv Odeljenja za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine, Skupštine opštine Kačanik 598

Dedë Bala protiv presuda Opštinskog suda u Prištini P. br. 2630/2006, Okružnog suda u Prištini Ap. br. 242/2007 i Vrhovnog suda Kosova Pkl. br. 101/2010 605

Lutfi Dervishi protiv odluka Okružnog suda u Prištini: Kp. br. 196/2009, PPS. br. 02/2009, P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA. br. 278/10 i KA. br. 309/10, P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA br. 278/10 i KA. br. 309/10 612

Kadri Bytyqi protiv naloga Posebne komore br. SCEL 09-0009.....621

Rexhep Ademi protiv revizije odluke HPCC/REC/101/2008 Komisije za rešavanje stambenih i imovinskih zahteva 627

Muhamet Bucaliu protiv obaveštenja državnog tužioca, KMLC br. 37/11 . 633

Nikollë Qetta protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 361/2010 i odluke Okružnog suda u Peći. br. 111/2010 640

Shefkat Perdibuka i Suhejla Morina protiv odluke rev. br. 228/2007 Vrhovnog suda 649

Sitaram, Chaulagai, Krishna Bandur Chamlagai, Chandra Kala Chauhan i Hom Bahadur Battarai protiv odluke Višeg suda o prekršajima u Prištini, GJL. br. 1258/2010, 1259/2010, 1260/2010, 1261/2010 656

Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima protiv presude A. br. 983/08 Vrhovnog suda 671

Ilaz Halili i 20 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 21 pojedinačne presude Vrhovnog suda 679

Fahrudin Međedović, zamenik predsedavajućeg za zajednice Skupštine opštine Peć protiv odluke Skupštine opštine Peć o imenovanju zamenika gradonačelnika za zajednice, od 15. februara 2010. god. 697

Predgovor Biltena sudske prakse Ustavnog suda za 2011. godinu

Ustavni sud Republike Kosovo je osnovan 2009. što ga i dalje čini mladim sudom. Sud od samog početka objavljuje svoje odluke na svojoj službenoj internet stranici, u Službenom listu. Odluke donete tokom 2009. – 2012. godine su u procesu objavljivanja u Biltenu slučajeva, što najnovije odluke čini dostupnim u jednoj zbirci. Sada objavljujemo odluke iz 2011. One obuhvataju važna pitanja za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u vezi sa zahtevima Sudu, koje su podnele ustavom ovlašćene strane.

Većina ovih odluka su rešenja o neprihvatljivosti u kojima Sud ne nalazi kršenja ustavom zagarantovanih ljudskih prava. Međutim, mnogo njih su važne odluke u kojima je Sud, kao konačni tumač Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom, zaštitio prava građana kada su javni organi delovali izvan njima ustavom dodeljenih ovlašćenja.

Zbog toga, sa velikim ponosom objavljujemo drugi Bilten sudske prakse Ustavnog suda Kosova za 2011. godinu.

Ovaj bilten će pomoći ne samo sudijama, zakonodavcima, advokatima i ostalim pravnicima, nego i akademicima, studentima i javnosti da imaju pristupačan izvor jurisprudencije Ustavnog suda.

Sud se obavezuje na najviše standarde donošenja odluka uvek imajući u vidu primarna načela ustavnosti, koja će svim građanima garantovati stabilnost, pravnu sigurnost i sprovođenje vladavine prava, načela koja predstavljaju glavna obeležja moderne demokratije.

Prof. dr Enver Hasani

Predsednik Ustavnog suda

Teki Bokshi protiv Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2003/13, dopunjeno i izmenjeno

Slučaj KI 45-2009, odluka od 30. novembra 2010. Godine

Ključne reči: actio popularis, ovlašćene strane, diskriminacija, jednakost pred zakonom, ljudsko dostojanstvo, individualni zahtev, pitanja jezika, *locus standi*, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da član 22. stav 7. i član 64. stav 7. dopunjenog i izmenjenog Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2003/13 krše osnovna prava i slobode zagarantovane čl. 5, 23, 24. i 31. Ustava, kao i čl. 6. i 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima jer propisuju da za prevod podnesaka u predmetima Kosovske povereničke agencije Posebna komora snosi troškove prevoda na engleski jezik, dok za ostale predmete zahteva od stranaka da snose troškove prevoda, što predstavlja diskriminaciju.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv shodno čl. 53. i 113. stavu 7. Ustava, članu 47. stavu 1. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 69. Poslovnika o radu jer podnosilac zahteva nije bio direktna žrtva navodne neustavnosti, čime mu je onemogućen položaj ovlašćene strane. Sud je napomenuo da Ustav ne propisuje podnošenje *actio popularis* od strane pojedinca kojeg se navodno kršenje Ustava direktno ne tiče. Iz ovih razloga Sud je odlučio da zahtev odbije kao neprihvatljiv.

Priština, 30 novembar 2010. god.
Br. ref.: RK 65/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 45/09

podnosilac

Teki Bokshi

Ocena ustavnosti Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2003/13, sa izmenama i dopunama.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Teki Bokshi, advokat iz Đakovice, Kosovo.

Osporeno Administrativno naređenje

2. Podnosilac zahteva osporava Administrativno naređenje Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) br. 2003/13, kojeg menja i dopunjuje Administrativno naređenje UNMIK-a br. 2008/6, koje je stupilo na snagu 11. juna 2003. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da odredbe člana 22. stava 7. i člana 64. stava 7. Administrativnog naređenja br. 2003/13, kao i član 22. stav 7. i član 25. stav 1. (b) Administrativnog naređenja br. 2006/17, koje od 6. decembra 2006. godine zamenjuje Administrativno naređenje UNMIK-a br. 2003/13, krše osnovna prava i slobode zaštićene Ustavom Republike Kosova. Podnosilac zahteva dodatno tvrdi da su prekršeni član 6. i član 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima. Konvencija u članu 6. upućuje na svačije pravo na pravično suđenje a u članu 14. upućuje na zabranu diskriminacije.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 1. i stav 7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: „Ustav“); član 46. i član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembra 2009. godine (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: „Zakon“);

i član 69. Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: „Poslovnik“).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 29. septembra 2009. godine, podneo zahtev Sudu, u kojem osporava ustavnost Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2003/13.

6. Dana 15 Juna 2010 god, veće za razmatranje, koju čine sudije Robert Karolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Snezhana Botusharova, razmotrila je izveštaj sudije izvestioca, Almira Rodriguesa i iznela preporuku Sudu u celom sastavu da zahtev nije prihvatljiv za razmatranje.

Pregled činjenica

7. Teki Bokshi, advokat iz Đakovice, dana 28. septembra 2009. godine, podneo je zahtev iz stava 3. gore.

8. Podnosilac zahteva tvrdi da su član 22. stav 7. i član 64. stav 7. Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2003/13, sa izmenama i dopunama, „u suprotnosti sa utvrđenim pravilima člana 6 – pravo na pravično suđenje, a posebno člana 14. Evropkse konvencije o ljudskim pravima o zabrani diskriminacije“.

9. Podnosilac zahteva, u prilog svom zahtevu, upućuje samo na dokumenta na koja upućuje zahtev koji je podnet Sudu.

Navodi podnosioca zahteva

10. Podnosilac zahteva tvrdi da član 22. stav 7. i član 64. stav 7. Administrativnog naređenja br. 2003/13, sa izmenama i dopunama, krše osnovna prava i slobode zaštićene Ustavom Republike Kosova (u daljem tekstu: „Ustav“). Podnosilac zahteva posebno ističe da su prekršene odredbe iz člana 5. (Jezici), člana 23. (Ljudsko dostojantstvo), člana 24. (Jednakost pred zakonom) i člana 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava.

11. Prvobitno je član 22. stav 7. Administrativnog naređenja br. 2003/13 izmenjen i dopunjen Administrativnim naređenjem br. 2006/17, a na kraju Administrativnim naređenjem UNMIK-a br. 2008/6. Sporni član Administrativnog naređenja je sada član 25. stav 7. i predviđa upotrebu jezika u predmetima koji se pokreću pred Posebnom komorom Vrhovnog suda Kosova, na sledeći način:

25.7 Prigovori i potkrepljujući dokumenti se mogu podneti na albanskom, srpskom ili engleskom jeziku. Međutim, ako su podneti na albanskom ili srpskom jeziku, mora se dostaviti engleski prevod svih prigovora i potkrepljujućih dokumenata zajedno sa prigovorima. Takav prevod stranka obezbeđuje o svom trošku.

12. Član 64. stav 7. prvobitnog Administrativnog naređenja UNMIK-a je sada zamenjen članom 67. stavom 11. Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2008/6, koji predviđa prevođenje dokumenata u vezi sa tužbama podnetim protiv Kosovske povereničke agencije, na sledeći način:

    67.11 Posebna komora je dužna, kada je to neophodno, da obezbedi prevod žalbe, svih kasnijih podnesaka i svih potkrepljujućih dokumenata na engleskom jeziku. Žalioci i Agencija dobijaju takav prevod u najkraćem roku, odnosno najmanje 7 dana pre usmenog saslušanja.

13. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da je u smislu Administrativnog naređenja Posebna komora dužna da u određenim predmetima pokrenutim protiv Kosovske poverilačke agencije obezbedi prevod podnesaka Kosovske poverilačke agencije na engleskom jeziku i da to predstavlja diskriminaciju.

14. Osim toga, podnosilac zahteva tvrdi da su prekršeni član 6. i član 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Ocena prihvatljivosti zahteva

15. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom.

16. Član 113. stav 7. Ustava predviđa sledeće: *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa.“* – međutim, podnosilac zahteva nije dokazao da je on lično žrtva kršenja prava od strane javnog organa.

17. Osim toga, član 41. stav 1. Zakona predviđa sledeće: „Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.“ – pa ipak, podnosilac zahteva nije dokazao da su njegova lična prava i slobode neposredno bila ili se trenutno krše od strane javnog organa. Član 69. Posnovnika to pojašnjuje na sledeći način: „Podnošenjem zahteva u skladu sa clanom 113., stav 7. Ustava, ovlašćena strana treba na

uverljiv način dokazati da javni organ direktno i trenutno krši njena/njegova Ustavom garantovana prava i slobode."

18. Na kraju, član 53. Ustava predviđa sledeće: „Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava." Prema praksi suda u Strazburu „sistem individualne žalbe... isključuje zahteve posredstvom *actio popularis*. Žalbe se stoga, moraju podneti lično ili u ime lica koja tvrde da su žrtve kršenja jedne ili više odredaba Konvencije. Takva lica moraju biti u stanju da dokažu da je mera na koju se žale 'neposredno uticala' na njih" (*vidi npr: Presuda u predmetu Lihan protiv Turske*, br. 22277/93, 27. jun 2000., stav 52). Pošto strana koja podnosi zahtev, kao pojedinačni podnosilac zahteva, nije dokazala da je ovlašćena strana, Sud zaključuje da se zahtev mora odbaciti kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 47. stavom 1. Zakona o Ustavnom sudu i pravilo 56 (2) Poslovnika, jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

Ova odluka se dostavlja stranama i objavljuje u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

Ruhan Berisha protiv neizvršenja presude Opštinskog suda u Gnjilanu, C. br. 388/05

Slučaj KI 36-2009, odluka od 20. januara 2011. Godine

Ključna reč: spor o ugovoru, izvršenje presude, iscrpljenje pravnih sredstava, individualni zahtev

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 77. Ustava, tvrdeći, ali ne navodeći specifičnu ustavnu odredbu, da su mu prekršena prava usled propusta Opštinskog suda u Gnjilanu da izvrši presudu koju je dobio nakon spora o ugovoru. Komercijalni dužnik je likvidiran nakon što je presuda postala pravosnažna i izvršna.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv shodno članu 113. stavu 7. Ustava jer podnosilac zahteva nije iscrpeo pravna sredstva ne ulažući žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda, koja je imala odgovarajuću nadležnost, naglašavajući pretpostavku da će pravni sistem Kosova pružiti odgovarajući pravni lek za ustavna kršenja, citirajući slučaj *Selmouni protiv Francuske*. Sud je dodao da samo prosta pretpostavka stranke da će žalba biti neuspešna nije dovoljna da bi se opravdalo nepodnošenje žalbe odgovarajućem organu, citirajući slučaj *Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Sud je takođe naglasio da podnosilac zahteva nije uspeo da naznači koja su prava i slobode navodno prekršene, niti čin javnih organa koji su predmet spora, citirajući član 48. Zakona o Ustavnom sudu.

Priština, 20 januar 2011. god.
Br ref.: RK 82/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 36/09

Podnosilac

Ruhan Berisha

Ocena ustavnosti neizvršenja Presude C.nr 388/05 Opštinskog suda u Gnjilanu

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, potpredsednik
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
lIiriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Ruhan Berisha iz Gnjilana.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava neizvršenje presude Opštinskog Suda u Gnjilanu od 20. oktobra 2005.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar koja je podneta za razmatranje Ustavnom sudu je neizvršenje pravosnažne presude Opštinskog suda u Gnjilanu C.nr.388/05 od 20. oktobra 2005. kojom je tužbeni zahtev g. Berishe usvojen u celosti i obavezan konzorcijum "Iliria" iz Gnjilana da mu u svojstvu tužioca vrati iznos novca koji je naveden u tački II Presude.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u nastavku "Ustav"); član 20. Zakona *03/L-121* o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u nastavku "Zakon") i član 54. (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u nastavku "Poslovnik o radu").

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je svoj zahtev Ustavnom sudu podneo dana 03. septembra 2009.

6. Dana 05. februara 2010. Ustavni sud je Kosovskoj agenciji za privatizaciju u skladu sa članom 22.2. Zakona o Ustavnom sudu Kosova poslao obaveštenje o upisu predmeta sa zahtevom za dobijanje odgovora i nikada nije dobio odgovor na ovaj zahtev.

7. Dana 15. juna 2010. nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Iliriane Islami, Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Roberta Carolana, Snezhane Botusharove i Ivana Čukalovića je istog dana iznelo svoje preporuke da se predmet odbije kao neprihvatljiv pred Sudom u punom sastavu.

Pregled činjenica

8. Dana 15. februara 2002. g. Ruhan Berisha je u svojstvu udružioca sredstava zaključio Ugovor o udruživanju sredstava za izgradnju poslovno-stambenog objekta "ILIRI-5/1" sa konzorcijumom "Iliria-5/1" koga predstavljaju: Tekstilni kombinat INTEGJ i HGIP MORAVA E BINQES u svojstvu nosioca investicija, pod uslovima navedenim u ugovoru, a u cilju sticanja prava svojine na stanu u lameli I, ulaz II, prvi sprat, stan br. 23 na površini od 64,21 m² i za koji se predviđa da bude deo objekta koji bi trebalo da bude izgrađen.

9. Ovaj ugovor je dana 19.02.2002. overen u Opštinskom sudu u Gnjilanu pod br. VR.nr.357/02.

10. Prema uslovima ugovora, građevinske radove treba završiti najkasnije u roku od 18 meseci od dana zaključivanja ugovora.

11. Nakon što je uplatio dve rate u rokovima koji su predviđeni ugovorom, g. Berisha je obavešten da se objekat ne gradi i on je nezadovoljan ovakvom situacijom, dana 13. maja 2005. podneo tužbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova tražeći odštetu u iznosu od 27.611,00€.

12. Dana 9. juna 2005. Posebna komora Vrhovnog suda je Rešenjem SCC-05-0148 predmet uputila Opštinskom sudu u Gnjilanu kao sudu nadležnom za odlučivanje.

13. Opštinski sud u Gnjilanu je presudom od 20.10.2005. usvojio u celosti tužbeni zahtev tužioca g. Ruhana Berishe, poništio ugovor o udruživanju sredstava za izgradnju poslovno-stambenog objekta "Iliria 5/1" i obavezao tuženika, konzorcijum "Iliria", da tužiocu isplati iznos od 27.611€ i nadoknadu troškova postupka u iznosu od 151 €.

14. Dana 15.03.2006. odluka Opštinskog suda je postala **pravosnažna i izvršna.**

15. Rešenjem E.nr.249/06 Opštinski sud u Gnjilanu je odbio prigovor dužnika konzorcijuma "Iliria" koji je podnet protiv rešenja ovog suda o dozvoljavanju izvršenja.

16. Tekstilni kombinat iz Gnjilana, dakle dužnik, je likvidiran dana 01.12.2006.

17. Ruhan Berisha je popunio obrazac u KAP-u, ali nije dobio nikakav odgovor.

18. Nakon toga se tužilac g. Berisha više nije obraćao Posebnoj komori, iako se odluka Opštinskog suda u Gnjilanu odnosi na konzorcijum "Iliria" koji je likvidiran u 2006. godini.

Tvrdnje podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva u svom zahtevu ne definiše jasno koje mu je Ustavom zagarantovano pravo prekršeno, već zahteva izvršenje presude Opštinskog suda u Gnjilanu.

Procena o prihvatljivosti zahteva

20. Kako bi presudio o zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni u Ustavu. U vezi sa ovim, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji utvrđuje:

    "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisana zakonom" i Član 48. Zakona koji utvrđuje:

    "Podnosilac zahteva je dužan da u svom zahtevu jasno naglasi za koja prava i slobode tvrdi da su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

21. Na osnovu dokumentacije koja je dostavljena u predmetu, Sud jasno utvrđuje da se nakon presude donete od strane Opštinskog suda u Gnjilanu (Presuda C.nr.388/05), iako je bio upoznat sa činjenicom da je njegov dužnik Konzorcijum "ILIRIA", odnosno njegovi predstavnici likvidirani, podnosilac zahteva nije obratio Posebnoj komori Vrhovnog suda koja na osnovu UNMIK Uredbe 2002/13 ima nadležnost za

odlučivanje, s obzirom da je g. Berisha tada imao presudu Opštinskog suda koja nije izvršena, dok je upravljanje konzorcijumom "ILIRIA", odnosno njegovim činiocima preuzela Kosovska poverilačka agencija.

22. Sud ovom prilikom takođe naglašava da domaće zakonodavstvo, a naročito gore pomenuta Uredba o Posebnoj komori Vrhovnog suda predviđa nadležnost za imovinske sporove za tužioce koji tuže kompanije koje se nalaze pod upravom KPA, dok se u članu 9.7. ove uredbe izričito određuje da "odluka doneta u vezi sa potraživanjem prema članu 4. ili rešavanjem žalbe shodno članu 4.3. je konačna i obavezujuća za pomenute strane i sprovode je odgovarajući organi u skladu sa zakonom na snazi."

23. Imajući u vidu gore navedeno, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva, pre nego što se zahtevom obratio Ustavnom sudu, trebalo prvo da se obrati Posebnoj komori Vrhovnog suda.

24. Sud želi da naglasi da obrazloženje o pravilu iscrpljivanja pravnih sredstava postoji da bi se nadležnim organima, uključujući i sudove, pružila mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek protiv kršenja ustavnih prava (vidi, *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske br.*25803/94,* odluka od 28. jula 1999).

25. Sud takođe utvrđuje, da jednostavno jedna sumnja u odnosu na perspektivu slučaja, nije dovoljna da oslobodi žalioca od njegove obaveze da podnese žalbu nadležnim lokalnim organima (vidi Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka od 7. marta 1994. zahtev br.20357/92 DR 76, str.80).

26. Podnosilac zahteva takođe nije razjasnio zahtev, nije ga obrazložio ni u proceduralnom, niti u suštinskom aspektu kako bi dokazao da mu je neko ustavno pravo povređeno.

IZ OVIH RAZLOGA

Sud je nakon razmatranja svih činjenica i dostavljenih dokaza i nakon što je razmotrio pitanje, dana 15. juna 2010. zaključio da podnosilac zahteva NIJE iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva i jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

Ova odluka će biti dostavljena strankama i objaviće se u Službenom glasniku u skladu sa članom 20.4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Iliriana Islami	Prof. dr Enver Hasani

Feti Islami protiv odluke Vrhovnog suda Kosova, rev. 395/2008 i odluke Okružnog suda u opštini Peć, Ac. br. 306/06

Slučaj KI 11-2010, odluka od 25. januara 2011. godine

Ključne reči: pitanje rokova, jednakost pred zakonom, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, spor o vlasništvu nad imovinom, zaštita imovine, pravo na delotvorno pravno sredstvo, pravo na imovinu.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da su mu prekršena ustavom zagarantovana prava iz čl. 21, 22, 24, 31, 41, 46, 53. i 54. Ustava presudom Vrhovnog suda, kojom je potvrđena odluka Okružnog suda u Peći da je Opštinski sud u Peći s pravom odbio tužbu podnosioca zahteva o pravu nasleđivanja društvenog preduzeća na osnovu toga da su bivši vlasnici kompenzovani na odgovarajući način.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv jer je podnet nakon isteka zakonskog roka od 4 meseca propisanog članom 49. Zakona o Ustavnom sudu. Sud je takođe odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv usled nedostatka dokaza koji bi argumentovali da su dolenavedeni postupci bili pristrasni ili nepravični, citirajući slučaj Mezotur-Tiszacugi Tarsulat protiv Mađarske za pretpostavku da samo prosto nezadovoljstvo ishodom nije dovoljna osnova za zahtev. Sud je podvukao da je njegova uloga ograničena na ustavne sporove, što ne obuhvata činjenične ili materijalne zakonske protivurečnosti, citirajući slučaj Akdivar protiv Turske. Na kraju, Sud je po istoj osnovi odlučio da je zahtev očigledno neosnovan u vezi sa navedenim kršenjima Evropske konvencije o ljudskim pravima, citirajući slučaj Mordechai Poznanski i drugi protiv Nemačke.

Priština, 25. januar 2011. god.
Br. ref.: RK 80/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 11/10

Podnosilac

Feti Islami

Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosova rev. 395/2008 odluke Okružnog suda u Opštini Peć Ac. Br.306/06

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Feti Islami iz Peći.

Osporene odluke

2. Osporene odluke su: odluka Vrhovnog suda Kosova Rev. 395/2008 od 02. juna 2009. god. i odluka Okružnog suda u Opštini Peć Ac. Br. 306/06 od 25. maja 2008. god.

Predmetna stvar

3. Materija predmeta podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo 26. januara 2010. god. je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. 395/2008, kojom je odbijena revizija tužilaca: Feti Islamija, Zyhdi Islamija, Nexhmedina Islamija, Belkize Shale, Muhameta Islamija, Sehida Islamija i Myzafere Dobroshi, podneta protiv presude Okružnog suda u Peći, Ac. br. 306/06, i same presude Okružnog suda, Ac. br. 306/06, kojom je žalba istih tužilaca odbijena i potvrđena presuda Opštinskog suda u Peći, C. br. 195/05 od 26. maja 2006. god.

Navodne povrede ustavom garantovanih prava

4. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenim odlukama nadležnih sudova povređena prava garantovana Ustavom Kosova, kao što sledi:

    a) Prava i osnovne slobode na osnovu člana 21. stavovi 1, 2, 3. i 4;
    b) Povreda međunarodnih sporazuma i instrumenata na osnovu člana 22. stavovi 1, 2, 3. i 4;

c) Povreda prava na jednakost pred zakonom član 24. stavovi 1, 2, i 3;
d) Povreda prava na pravedno i nepristrasno suđenje, član 31. stav 1;
e) Povrede zbog netransparentnosti, povrede prava na pristup javnim dokumentima član 41. stavovi 1. i 2;
f) Povreda prava na zaštitu imovine prema članu 46. stavovi 1. i 3;
g) Povrede u tumačenju odredbi o ljudskim pravima u skladu sa sudskim odlukama Evropskog suda, član 53. i
h) Povreda prava na delotvorna pravna sredstva, član 54.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Ustav), član 47. Zakona Br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2009. god. (u daljnjem tekstu: Zakon) i član 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je 26. januara 2010. god. predao zahtev Ustavnom sudu.

7. Ustavni sud je 25. marta 2010. god. obavestio Vrhovni sud Kosova u vezi sa zahtevom koji je podneo g. Feti Islami. Vrhovni sud Kosova je dopisom Agj. br. 147/2010 od 26. marta 2010. god., odgovorio na podnesak Ustavnog suda Republike Kosovo u vezi sa zahtevom KI 11/10, i u njemu naglasio: „Vrhovni sud je sve činjenice u vezi sa slučajem izneo u obrazloženju presude Rev. Br. 395/08 i nema ništa više da doda o ovom slučaju“.

8. Ustavni sud je 31. avgusta 2010. god. poslao dopis Opštinskom sudu u Peći i u njemu zahtevao od suda presudu AC. Br. 54/01 od 30. marta 2001. god., koja se nije nalazila u spisima predmeta pred Ustavnim sudom. Tražena kopija presude je od tog suda dobijena 16. septembra 2010. god.

9. 13. decembra 2010. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Altaya Suroya, Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Robert Carolan i Enver Hasani, je istoga dana iznelo svoje preporuke Sudu u punom u sastavu, da se zahtev odbije kao neprihvatljiv.

Žalba podnosioca zahteva

10. Podnosilac zahteva se žali da su mu Okružni sud, presudom Ac. br. 306/06, kojom je odbijena tužba gore pomenutih tužilaca, i Vrhovni sud

Kosova, odbijajući reviziju u vezi sa ovom presudom, prekršili pravo na utvrđivanje svojine na osnovu nasledstva u gradu Peći, svojina koja je u Opštinskoj katastarskoj službi zavedena kao društvena imovina. Žalilac je zatražio od Ustavnog suda, u skladu sa članom 50. Zakona o Ustavnom sudu Kosova – povraćaj u stanje pre presuda, tj. dozvoljavanje ponavljanja postupka i ostavljanje na snazi presude Opštinskog suda u Peći C. br. 54/01 od 28. marta 2001. god., koja je povoljna za podnosioca zahteva.

Pregled činjenica

11. Opštinski sud u Peći je 30. marta 2001. god. doneo presudu C. br. 54/01 kojom je usvojio tužbu tužilaca Feti Islamija, Zyhdi Islamija, Nexhmedina Islamija, Belkize Shale, Muhameta Islamija, Sehida Islamija i Myzafere Dobroshi i priznao im pravo na svojinu registrovanu na katastarskoj parceli 2774, površine 3007, 3021, 2976 koje su zavedene u posedovnim listovima 2606 i 313, KO Peć, i to: za dvoje prvih tužilaca Feti i Nexhmedina Islamija, svakome po 5/20 idealnih delova, a ostalim tužiocima Belkizi, Muhametu, Zuhdiju, Sahitu i Muzaferi, svakome po 2/20 idealnih delova.

12. Ova presuda je postala pravosnažna i izvršna 28. jula 2001. god.

13. Opština Peć je u svojstvu tužene podnela zahtev za dozvoljavanje ponavljanja postupka i Opštinski sud u Peći je 11. aprila 2003. god., rešenjem C. br. 54/01, USVOJIO predlog i DOZVOLIO ponavljanje postupka.

14. Po žalbi tužilaca protiv ovog rešenja, Okružni sud u Peći je doneo rešenje AC. br. 262/03 od 25. maja 2004. god., kojim je UKINUTO rešenje Opštinskog suda u Peći C. br. 54/01, kojim je dozvoljeno ponavljanje postupka i predmet vraćen istom sudu na ponovno suđenje.

15. Opštinski sud u Peći je 04. novembra 2004. god., ponovo odlučujući po nalogu Okružnog suda, u postupku ponovljenog suđenja u slučaju PONOVO odlučio da USVOJI predlog tužene, Opštine Peć, i dozvolio ponavljanje postupka okončanog pravosnažnom presudom u Opštinskom sudu u Peći kojom je tužiocima navedenim u pasusu 6 ove odluke usvojena tužba za priznavanje prava na nepokretnost koja je predmet tužbe ili protivvrednost u iznosu od 114.000 €.

16. Opštinski sud u Peći je 26. maja 2006. god., postupajući po tužbenom zahtevu tužilaca Feti Islamija, Zyhdi Islamija, Nexhmedina Islamija, Belkize Shale, Muhameta Islamija, Sehida Islamija i Myzafere Dobroshi, sada u dozvoljenom ponovnom postupku, doneo PRESUDU C. br.

195/05 kojom je u celosti odbio tužbeni zahtev tužilaca, ocenjujući da tužioci nisu dostavili dokaze kojima bi potvrdili pravo svojine na spornu nepokretnost, dok je tužena strana, Opština Peć, ubedljivim dokazima potvrdila da je imovina koja je predmet spora društvena imovina i da je bivšim vlasnicima zakonito isplaćena naknada prilikom njene eksproprijacije.

17. Okružni sud u Peći je presudom Ac. br. 306/06 od 22. maja 2008. god., odbio kao neosnovanu žalbu tužilaca koja je podneta preko njihovog punomoćnika i POTVRDIO presudu Opštinskog suda u Peći, C. br. 195/05 od 26. maja 2006. god.

18. Vrhovni sud Kosova je presudom Rev. br. 395/2008 od 02. juna 2009. god., odbio kao NEOSNOVANU reviziju tužilaca, podnetu protiv presude Okružnog suda u Peći, Ac. br. 306/2006.

19. G. Feti Islami je ovu presudu, prema njegovoj ličnoj potvrdi zapisanoj na njegovom primerku, primio 15. jula 2009. god.

20. G. Feti Islami, nezadovoljan tokom slučaja, je protiv sudije Ymera Jahëmurataja podneo podnesak Kancelariji disciplinskog tužioca, a zatim, takođe protiv istog sudije, i krivičnu prijavu PP. br. 1915-15/09 koja je delimično odbijena i stranka je upućena da podnese privatnu tužbu, ako i dalje smatra da postoji osnov za krivično gonjenje.

21. G. Feti Islami je takođe podneo i zahtev za zaštitu zakonitosti Državnom tužilaštvu, koji je zaveden pod PCK. br. 108/09 i od tužilaštva je dobio odgovor da se protiv odluka Vrhovnog suda o reviziji ne može pokrenuti postupak za zaštitu zakonitosti.

22. Konačno, 26. januara 2010. god., g. Feti Islami je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo.

Ocena prihvatljivosti

23. Da bi bio u mogućnosti da odluči o zahtevu podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom.

24. Vezano sa tim, Sud upućuje na član 113. stav 7. Ustava, koji propisuje:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

25. Član 47. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

    „Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."

26. Član 49. Zakona o Ustavnom sudu propisuje:

    „Podnesak se podnosi u roku od 4 meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog."

27. Iz dokumentacije koju je podneo podnosilac zahteva se utvrđuje da je g. Feti Islami svoj zahtev podneo Ustavnom sudu 26. januara 2010. god., dok je presudu Vrhovnog suda, kao poslednju odluku, primio 15. jula 2009. god., i iz ove činjenice proizilazi da je on zahtev Ustavnom sudu dostavio nakon što je prošlo 6 meseci i 11 dana od dana prijema poslednje odluke i pozivajući se na uslove za prihvatljivost, proizilazi da je ovaj zahtev neprihvatljiv zato što je podnet Sudu nakon isteka roka predviđenog u članu 49. Zakona o Ustavnom sudu.

28. Sud utvrđuje da čak i pod pretpostavkom da je zahtev podnet u predviđenom roku od 4 meseca, zahtev bi opet trebalo proglasiti neprihvatljivim pošto je očigledno neosnovan.

29. Zapravo, Ustavni sud Kosova nema apelacionu nadležnost i ne može da se upliće sa teorijskog aspekta da li su ovi sudovi doneli pogrešnu odluku ili su pogrešno utvrdili činjenice. Uloga Ustavnog suda je samo da obezbedi saglasnost sa pravima koja se garantuju Ustavom i drugim zakonskim instrumentima i stoga ne može delovati kao „sud četvrtog stepena" (vidi, mutatis mutandis, i.a., Akdivar protiv Turske, od 16. septembra 1996. god., R. J. D., 1996-IV, pasus 65).

30. Dodatno, Sud smatra da u zahtevu ne postoji bilo šta što bi ukazalo na to da je redovnim sudovima, u toku rasprave o predmetu, nedostajala nepristrasnost ili da je postupak bio nepravičan. Jednostavna činjenica da su podnosioci zahteva nezadovoljni ishodom slučaja, njima ne daje pravo pokretanja argumentovanog zahteva o kršenju člana 31. Ustava (vidi, mutatis mutandis, presuda ESLjP Apl. br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).

31. Budući da je članom 53. Ustava predviđeno: „Ljudska prava i osnovne slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskim odlukama Evropskog suda za ljudska prava", dok se prema

članu 22. Ustava „ Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njeni protokoli se direktno primenjuju u Republici Kosovo“, onda, kao što ESLjP proglašava određeni zahtev neprihvatljivim po njegovom članu 35. stav 3. zato što je očigledno neosnovan u odnosu na Evropsku Konvenciju o ljudskim pravima (vidi, mutatis mutandis zahtev br. 25101/05, Mordechai Poznanski i drugi protiv Nemačke), tako i Ustavni sud proglašava zahtev neprihvatljivim kao očigledno neosnovan u odnosu na Ustav Kosova kada se izjašnjava o njegovoj prihvatljivosti (član 54. stav 1. tačka (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda).

32. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije ispunio uslove za prihvatljivost zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, nakon razmatranja svih iznetih činjenica i dokaza, i nakon razmatranja pitanja dana 13. decembra 2010. god., je ustanovio da je podnosilac zahteva podneo zahtev nakon isteka roka od 4 meseca, predviđen u članu 49. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, i jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom glasniku, u saglasnosti sa članom 20. stav 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. dr Enver Hasani

Bislim Kosumi protiv Opštinskog suda u Podujevu

Slučaj KI 34-2010, odluka od 25. februara 2011. Godine

Ključne reči: pitanje rokova, izvršenje presude, individualni zahtev, zaštita imovine

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava, tvrdeći da mu je prekršeno ustavno pravo u 3 odluke Vrhovnog suda, kojima su potvrđene odluke nižih sudova u kojima su odbijena imovinska potraživanja podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva je argumentovao da su postupci okončani, ali da presuda nije izvršena.

Sud je odlučio da zahtev nije *„ratione temporis“* u saglasnosti sa ustavnim i zakonskim odredbama, dakle neprihvatljiv prema čl. 49, 59. i 58. Zakona jer se zahtev odnosio na odluke donete između 1986. i 1988. god. i koji je trebalo podneti pre 15. maja 2009. god., što je 4 meseca nakon stupanja na snagu zakona, pri tom citirajući slučajeve *Shefqet Haxhiu protiv radne organizacije „Industrija akumulatora“* i *Blečić protiv Hrvatske*.

Priština, 25 februar 2011. god.
Ref. br.: RK86 /11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 34/10

Podnosilac

Bislim Kosumi

vs.

Opštinski sud u Podujevu

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bislim Kosumi, sa prebivalištem u Podujevu.

Osporene sudske odluke

2. Podnosilac zahteva osporava sledeće odluke:

    a. odluka C.br.186/86 Opštinskog suda u Podujevu, od 17. aprila 1986. god.;
    b. odluka Ac.br. 444/1986 Okružnog suda u Prištini, od 11. jula 1986. god.;
    c. odluka 05 br. 313-500/87 Pokrajinskog sekretarijata ekonomije u Prištini, od 8. oktobra 1987. god.;
    d. odluka A.br. 1234/86 Vrhovnog suda Kosova, od 13. februara 1987. god.;
    e. odluka Gz.br. 350/1987 Vrhovnog suda Kosova, od 6. oktobra 1987. god.; i
    f. odluka A.br.1393/1987 Vrhovnog suda Kosova, od 15. marta 1988. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži „razmatranje (...) sudskih akata i naloga– preporuke od ovog suda da bi se na osnovu gore navedenih sudskih akata potvrdilo moje pravo na vlasništvo i da se to pravo izvrši od nadležnih opštinskih organa u Podujevu tj. službe za katastar i urbanizam“. On tvrdi da je njegovo pravo na vlasništvo povređeno.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“), član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16.

decembra 2008. god. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

5. 29. januara 2010. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev. Međutim, tek 22. marta je registrovan od strane sekretarijata Suda.

6. 22. marta 2010. zahtev je dostavljen Opštinskom sudu u Podujevu koji je 7. septembra odgovorio navodeći da sud ne poseduje odluke na koje se poziva podnosilac zahteva pošto su Srbi uzeli sve dokumente sa sobom posle rata.

7. 21. januara 2011. god. Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Gjyljete Mushkolaj razmatralo je izveštaj sudije izvestioca Almira Rodriguesa i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

8. 3. jula 1985. god., podnosilac zahteva je kupio foto studio u Podujevu.

9. 11. aprila 1986. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu pred Opštinskom sudom u Podujevu da bi potvrdio ugovor o kupoprodaji foto studija. 17. aprila 1986. god., Opštinski sud u Podujevu proglasio se nenadležnim da se bavi ovim slučajem.

10. Podnosilac zahteva je podneo istu tužbu Okružnom sudu u Prištini, koji je 11. jula 1986. god., odlučio da Opštinsko odeljenje za geodeziju u Podujevu treba da izvrši prenos vlasništva na ime podnosioca zahteva.

11. Javno pravobranilaštvo u svojstvu strane koja interveniše i zastupa interese Opštine Podujeva je tražilo od Okružnog suda u Prištini da ponovo razmotri svoju odluku od 11. jula 1986. god. Međutim, 30. marta 1987. god., Okružni sud je odbacio zahtev javnog pravobranilaštva kao neprihvatljiv. Jedna žalba protiv ove odluke pred Vrhovnim sudom takođe nije prihvaćena.

Tvrdnje podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava zagarantovana članom 46. Ustava [Zaštita imovine] povređena gore navedenim sudskim aktima.

13. On takođe tvrdi da „Opštinski sud i njegovi organi u Podujevu ne prihvataju i ne vrše ove akte“ i da „su postupci završeni ali presuda nije izvršena”.

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom.

15. Sve gore navedene odluke koje su navodno povredile pravo na vlasništvo podnosiocu zahteva donete su između 17. aprila 1986. god. i 15. marta 1988. god.

16. Dakle, zahtev podnosioca odnosi se na pitanje koja se desilo pre 15. januara 2009. god., što je datum stupanja na snagu Zakona o Ustavnom sudu.

17. Zahtev bi trebalo da bude podnesen pre 15. maja 2009 [*U saglasnosti sa kombinovanim pravnim odredbama člana 49. 56. i 58. Zakona o Sudu*]; međutim zahtev je podnesen 29. januara 2010. god.

18. Sledstveno, proizilazi da je zahtev zastareo i stoga *“ratione temporis”* nije u skladu sa odredbama Ustava i Zakona [*Vidi Rešenje o neprihvatljivosti, slučaj KI 25/09 Shefqet Haxhiu protiv radne organizacije "Industria e akumulatorëve" od 21. juna 2010. god. i Blečić protiv Hrvatske, Zahtev br. 59532/00, ESLJP Presuda od 29. jula 2004. god.].*

19. Shodno tome, zahtev podnosioca se odbija kao neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u saglasnosti sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev ka neprihvatljiv.

Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. Dr. Enver Hasani

Hamide Osaj protiv presude Vrhovnog suda Kosova, Pkl. br. 43/2010

Slučaj KI 55-2010, odluka od 3. marta 2011. god.

Ključne reči: krivično pitanje, jednakost pred zakonom, iscrpljenje pravnih sredstava, individualni zahtev, pravo na efektivno pravno sredstvo, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosilac zahteva, koja je optužena za nezakonito obavljanje lekarske profesije je podnela zahtev na osnovu člana 113. stava 7. Ustava, tvrdeći da su joj prekršena prava iz čl. 24, 21. i 32. Ustava i člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima jer su joj bila ograničena prava na pravno sredstvo u odnosu na ostalo dvoje optuženih u ovom slučaju jer su oni bili optuženi za teža dela, te je argumentovala da je ovo nejednak i nepravičan tretman.

Sud je odlučio da je zahtev neblagovremen i neprihvatljiv prema članu 113. stavu 7. Ustava jer ona nije iscrpela sva pravna sredstva, što se dokazuje nedostatkom konačne sudske presude. Sud je naglasio da je pravilo iscrpljenja zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava, citirajući slučaj *Selmouni protiv Francuske*, *Azinas protiv Kipra*, *Univerzitet AAB-Riinvest DOO protiv Vlade Kosova* i *Mimoza Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije*.

Priština, 3 mart 2011. god.
Br.Ref.:RK 84/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju Br. KI 55/10

Podnosilac

Hamide Osaj

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Pkl.br. 43/2010, od 4. juna 2010.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Hamide Osaj, nastanjena u Klini, koju zastupa Gafurr Elshani, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: „Vrhovni sud"), Pkl.br. 43/2010, koja je podnosiocu zahteva uručena 11. juna 2010.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 6, Ravnopravnost stranaka, Evropske konvencije o ljudskim pravima sa Dopunskim protokolima (u daljem tekstu: ECHR), i člana 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrano suđenje] i 32. [Pravo na pravne lekove] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Članovi 113.7. Ustava, članovi 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: Zakon) i član 54. (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 1. jula 2010, podnosilac je dostavio podnesak Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 25. avgusta 2010, podnesak je dostavljen Vrhovnom sudu.

7. Dana 26. oktobra 2010, zahtev za dodatnim dokumentima i razjašnjenjem predat je podnosiocu zahteva, koji je odgovorio 22. oktobra 2010.

8. Dana 4. novembra 2010, zahtev sa dodatnim dokumentima dostavljen je Okružnom sudu u Prištini, koji još uvek nije podneo nikakve komentare.

9. 20. januara 2011, posle razmatranja izveštaja sudije izvestioca Roberta Carolana, Veće za razmatranje, u sastavu: sudija Snezhana Botusharova (predsedavajući), predsednik Enver Hasani, i sudija Iliriana Islami, preporučili su to sudu u punom sastavu.

Pregled činjenica

10. Dana 22. decembra 2008, okružni javni tužilac podneo je Okružnom sudu u Prištini optužnicu, koji ju je primio 29. septembra 2008, a koja tereti, između ostalih, podnosioca zahteva za krivično delo iz člana 221. [nezakonito obavljanje medicinske delatnosti] Privremenog krivičnog zakona Kosova (u daljnjem tekstu: PKZK).

11. Dana 25. marta 2010, Okružni sud u Prištini doneo je Odluku KA. br. 767/08, kojom nije potvrdio optužnicu protiv podnosioca zahteva, jer se krivično delo iz člana 221.1 PKZK-a kažnjava novčano ili jednom godinom zatvora. Stoga, u skladu sa članom 461, Privremeni zakon o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: PZKPK) propisuje da se skraćeni postupak primjenjuje za krivična dela za koja je glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine. Osim toga, shodno članu 462.4. PZKPK-a, u skraćenom postupku nema postupaka za potvrđivanje optužnice.

12. Podnosilac zahteva je 28. aprila 2010. uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini na odluku KA.br.767/2008, a na osnovu kršenja zakona, člana 125. i člana 127.1. PZKPK-a zbog neuručivanja poziva podnosiocu zahteva. Potvrđivanje optužnice održano je 2. marta 2010, a podnosilac zahteva je primio poziv 23. aprila 2010. Prema navodima podnosioca zahteva, poziv je primio njegov komšija. Međutim, kada je Sud od njega tražio da dostaviti dokaze u vezi sa tim, podnosilac zahteva nije mogao da potkrepi ovu činjenicu.

13. Okružni sud u Prištini odbacio je žalbu podnosioca zahteva kao neprihvatljivu, obrazlažući da „optužnica protiv podnosioca zahteva nije potvrđena za krivično delo nezakonitog obavljanja medicinske delatnosti kako je to predviđeno članom 221.1. PKZK-a, budući da je za sadašnje krivično delo predviđena novčana kazna ili kazna do tri godine zatvora, a

za takvo delo primenjuje se skraćeni postupak“(Odluka Ka. br. 767/2008 od 13. maja 2010).

14. Podnosilac je tražio zaštitu zakonitosti od Vrhovnog suda na osnovu bitne povrede zakona o krivičnom postupku i pogrešne primene materijalnog prava.

15. Vrhovni sud je odbacio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neprihvatljiv jer se taj zahtev ne odnosi ni na pravosnažnu odluku ni na konačno suđenje koje je prethodilo odluci (Odluka PkL.br. 43/2010 od 4. juna 2010).

Tvrdnje podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva navodi da je sud povredio načelo ravnopravnosti stranaka koje garantuje Evropska konvencija o ljudskim pravima, s obzirom da sudski postupak treba da bude u skladu sa Ustavom, važećim zakonom na Kosovu i međunarodnim standardima.

17. Pogrešno tumačenje PZKPK-a stavlja podnosioca zahteva u neravnopravan položaj, što je u suprotnosti sa Ustavom, prema kojem su „svi ljudi jednaki pred zakonom“. Bez obzira na vrstu zakonski predviđene kazne za krivično delo za koje se tereti podnosilac zahteva, sadašnje krivično delo odnosi se na krivično delo za koje se terete druga dva optužena lica i ne može se odvojiti ni u jednoj fazi krivičnog postupka, te potvrđivanje optužnice treba da bude zajedničko za sve optužene, a suđenje treba da bude zajedničko za sve. Na taj način će se optuženim licima dati jednaka prilika da se brane u svim fazama krivičnog postupka.

18. Nema smisla da optuženi koji se terete za teža krivična dela imaju priliku da dokažu svoju nevinost, a optuženi koji se tereti za lakše krivično delo ima ograničenu mogućnost da iznese svoju obranu.

19. Prema Ustavu, u sudskom postupku, „svakom je zagarantovana jednaka zaštita prava u postupku pred sudovima, drugim državnim telima i javnim nosiocima dužnosti.

20. Štaviše, kada je u pitanju pravo na pravni lek, prema Ustavu „svako lice ima pravo na pravni lek protiv sudskih i administrativnih odluka koje utiču na prava ili interese tog lica na način propisan zakonom“.

Ocena prihvatljivosti

21. Da bi mogla da se donese odluka o podnesku podnosioca, potrebno je prvo ispitati da li podnosilac zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom, kako je detaljnije navedeno u Zakonu o poslovniku.

22. Sud želi da naglasi pravilo iscrpljivanja pravnih lekova postoji da bi se relevantnim organima, uključujući sudove, omogućilo da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu osigurati delotvoran pravni lek za povredu ustavnih prava. (videti, mutatis mutandis, ECHR, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999). Međutim, nije potrebno da ustavna prava budu eksplicitno izneta u relevantnom postupku. Sve dok je to pitanje postavljeno implicitno ili u suštini, iscrpljivanje lekova je zadovoljavajuće (videti, mutatis mutandis, ECHR, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004).

23. Ovaj Sud je primenio isto obrazloženje kada je doneo Rešenje o neprihvatljivosti 27. januara 2010. zbog neiscrpljivanja pravnih lekova u predmetu br KI-41/09, AAB-Riinvest Univerzitet L.L.C., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, i u svojoj odluci od 23. marta 2010. u predmetu br. KI. 73/09, Mimoza Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije.

24. Imajući to u vidu, iz dokumentacije podnosioca zahteva očigledno je da je slučaj još uvek u toku pred redovnim sudovima. Iz toga sledi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sve pravne lekove koji su mu na raspolaganju prema važećem zakonu, a što se od njega zahteva da bi mogao da pokrene sudski spor. Sud zatim naglašava da se pred tim Sudom ne može osporiti nijedna pravosnažna odluka.

25. Iz toga sledi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sve pravne lekove koji su mu na raspolaganju u skladu sa važećim zakonom.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113.7. Ustava, člana 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravila 56. (2) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

Ova odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. Dr. Enver Hasani

Feti (Hamëz) Gashi protiv presude Vrhovnog suda, rev. br. 184/2008

Slučaj KI 74-2009, odluka od 3. marta 2011. godine

Ključne reči: pitanje rokova, individualni zahtev, pravo na rad, prekid radnog odnosa

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da mu je prekršeno ustavno pravo na rad presudom Vrhovnog suda, kojom je potvrđen njegov otkaz nakon disciplinskog postupka.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv jer je podnet skoro jedanaest meseci nakon što je podnosiocu zahteva uručena konačna presuda Vrhovnog suda, što znači nakon isteka četvoromesečnog roka propisanog članom 49. Zakona o Ustavnom sudu.

Priština, 3. mart 2011. god.
Br. ref.: RK 81/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 74/09

Podnosilac

Feti (Hamëz) Gashi

Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Republike Kosova, Rev. br. 184/2008, od 27. januara 2009. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Feti (Hamëz) Gashi iz Mramora, Ajvalija.

Osporavana odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Republike Kosova, Rev. br. 184/2008, od 27.01.2009. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnog suda Republike Kosova i odlukom Energetske korporacije Kosova (EKK) prekršeno njegovo pravo na rad, zaštićeno Ustavom.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i član 54. Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 19.12.2009. god. podneo zahtev Ustavnom sudu.

6. U odgovoru na obaveštenje o zahtevu poslatom Vrhovnom sudu i pravnoj službi EKK-a, nisu dostavljeni značajniji komentari Ustavnom sudu.

7. Nakon što je razmotrila izveštaj sudije izvestioca, Snezhane Botusharove, Veće za razmatranje je dana 15 decembra 2010 godine, sastavljeno od sudija Altaya Suroya (predsedavajući), Kadria Kryeziua i Gjyljete Mushkolaj, iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Podnosilac zahteva je bio zaposlen u Energetskoj korporaciji Kosova (EKK) kao elektro monter u Prištini. EKK je protiv podnosioca zahteva preduzela disciplinsku meru zbog neovlašćenog prisvajanja električnog transformatora, u vlasništvu EKK-a.

9. U svoju odbranu, podnosilac zahteva je poricao da je prisvojio transformator bez dozvole i tvrdio je da je posao obavljen van radnog vremena i uz saglasnost zvaničnika EKK-a.

10. Disciplinska komisija EKK-a je dana 28.04.2004. god. donela odluku u kojoj je zaključeno da je podnosilac zahteva povredio svoje radne dužnosti te je prekinula njegov radni odnos.

11. Podnosilac zahteva je pred Opštinskim sudom u Prištini pobijao odluku Disciplinske komisije EKK-a. Opštinski sud je dana 24.11.2006. god. doneo presudu (CI. br. 166/2006) kojom je naložio da se podnosilac zahteva vrati u radni odnos.

12. EKK je na presudu Opštinskog suda izjavio žalbu pred Okružnim sudom u Prištini, koji je svojom presudom AC. br. 173/2006, od 06.06.2007. god. odbacio žalbu EKK-a i podržao presudu Opštinskog suda.

13. EKK je pred Vrhovnim sudom Kosova pobijao tu presudu, koji je svojom Presudom Rev. br. 184/2008, od 27.01.2009. god. podržao reviziju EKK-a i poništio presude Okružnog i Opštinskog suda, čime je podržao prekid radnog odnosa podnosioca zahteva sa EKK-om. Vrhovni sud je zaključio da je Opštinski sud pogrešno primenio materijalno pravo kada je zaključio da je tužba podnosioca zahteva bila osnovana.

14. Nakon presude Vrhovnog suda, EKK je dana 11.03.2009. god. prekinuo radni odnos podnosioca zahteva zbog „usvajanja vanrednog pravnog leka – revizija okrivljene EKK od strane Vrhovnog suda“.

Ocena prihvatljivosti zahteva

15. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovnikom.

16. U pogledu zahteva podnosioca, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji predviđa sledeće:

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta.“.

17. Iz dostavljenih dokumenata proizilazi da zahtev nije podnet u roku koji je predviđen članom 49. Zakona.

18. Sud konstatuje da je konačna odluka, tj. presuda Vrhovnog suda doneta dana 27.01.2010. god. i da ju je EKK izvršio dana 11.03.2009. god. Sud takođe konstatuje da je podnosilac zahteva svoj zahtev podneo Sekretarijatu Ustavnog suda dana 19.12.2009. god.

19. Stoga, Sud zaključuje da se zahtev mora odbaciti kao neprihvatljiv za razmatranje, u skladu sa članom 49. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilo 56 (2) Poslovnika, jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv za razmatranje;

Ova odluka se dostavlja stranama i objavljuje u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. Dr. Enver Hasani

Aziz Sefedini protiv odluke Skupštine Republike Kosovo, br. 03-V-165

Slučaj KI 33-2010, odluka od 10. marta 2011. godine

Ključne reči: dvosmisleni statut, pitanje rokova, individualni zahtev, pitanje jezika, kvorum (Skupština)

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da je Skupština imenovanjem dve osobe u odbor Regulativnog autoriteta za telekomunikacije prekršila uslove *kvoruma* iz člana 80. stava 1. Ustava. Takođe je naveo da albanska, engleska i srpska verzija člana 80. nisu u saglasnosti i sledstveno neustavno dvosmislene, kao što je i pravilo 31. Poslovnika o radu Skupštine Kosova, i time smatrajući imenovanja u odbor nevažećim.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv prema članu 49. Zakona o Ustavnom sudu jer je zahtev podnet više od četiri meseca nakon navodnog kršenja i zato što podnosilac zahteva nije potkrepio tvrdnju da su mu prekršena ustavom zagarantovana prava i slobode, citirajući slučaj *Sadik i Sheme Bislimi*. Sud je takođe odlučio da je tvrdnja podnosioca zahteva o dvosmislenosti člana 31. neprihvatljiva jer Sud nema ovlašćenja da se bavi apstraktnim tvrdnjama o ustavnim kršenjima iznetim putem *actio popularis* od strane pojedinaca kojih se navedeno ne dotiče, citirajući *Dudgeon protiv Ujedinjenog Kraljevstva*.

Priština, 10. mart 2011. god.
Ref. br.: RK 83/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaj br. KI 33/10

Podnosilac

Aziz Sefedini

Ocena ustavnosti odluke br. 03.V-165 od 17. septembra 2009. god. Skupštine Republike Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik-predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Aziz Sefedini, iz Prištine.

Osporena odluka

2. Odluku koju osporava podnosilac zahteva je odluka br. 03.V-165 doneta od strane Skupštine Republike Kosova (u daljem tekstu: „Skupština“) 17. septembra 2009. god. koja je objavljena na web stranici Skupštine istog dana.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti Odluke br. 03.V-165 Skupštine o imenovanju dva člana Odbora regulatornog organa za telekomunikacije (u daljem tekstu: „ROT“) u svetlu člana 80. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: „Ustav“).

4. Štaviše podnosilac zahteva žali se da verzije na albanskom, engleskom i srpskom člana 80. Ustava nisu identične i dozvolavaju dvosmisleno tumačenje u vezi sa formulisanjem „i koji glasaju“. Po njegovom mišljenju, ista dvosmislenost postoji i kod člana 31. Pravilnika o radu Skupštine.

5. Član 80. (1) Ustava predviđa da: „Zakoni, odluke i drugi akti se usvajaju od strane Skupštine većinom glasova prisutnih poslanika, osim u slučajevima kada to ovaj ustav drugačije nalaže“.

Pravni osnov

6. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembra 2008. godine (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupci pred Sudom

7. Podnosilac zahteva je dana 2. aprila 2010. god. podneo obrazac zahteva Sudu.

8. 24. avgusta 2010. god. zahtev je dostavljen Skupštini, koja do sada nije podnela nikakav komentar.

9. 21. januara 2011. god. Komisija za razmatranje sastavljena od sudija Kadri Kryeziu (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami, razmatrao izveštaj sudije izvestioca Gjyljeta Mushkolaj i izneo preporuku Sudu o neprihvaljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 17. septembra 2009. god. Skupština je na plenarnoj sednici glasila za imenovanje dva člana odbora ROT. Od 68 prisutnih poslanika, 32 glasao za, 28 protiv i 8 su se uzdržali.

Navodi podnosioca zahteva

11. Podnosioc zahteva navodi da nije ispoštovan član 6. stav 5. Zakona (2002/7) o telekomunikacijama u pogledu mandata položaja dva članova prethodnog odbora ROT.

12. Po mišljenju podnosioca, broj od 32 poslanika Skupštine koji su glasali „za“ je manje od polovine ukupnog broja od 68 poslanika prisutnih u trenutku glasanja na plenarnoj sednici, kao što se to zahteva članom 80. Ustava.

13. Stoga, podnosioc zahteva traži od Suda da daje ustavno protumačenje o odluci br. 03.V-165 Skupštine, shodno poglavlje IV, član 80. Ustava.

14. Štaviše podnosilac zahteva se žali da verzije na albanskom, engleskom i srpskom člana 80. Ustava nisu identične i dozvolavaju dvosmisleno tumačenje u vezi sa formulisanjem „i koji glasaju“. Po njegovom mišljenju, Ustav draftiran i usvajen u saglasnossću sa Ahtisarijevom paketom ne priznaje dvosmisleno tumačenje teksta na službenim jezicima Kosova. Sledstveno tome, Ustav zabranuje formalizaciju kršenja

važećih zakona, neizvesnost i dvosmislenost tokom donošenja odluka i izvršenja zakona.

15. Podnosioc zahteva tvrdi da takva dvosmislenost postoji i u pogledu člana 31. Poslovnika o radu Skupštine.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Da bi bio zahtev prihvatljiv, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove dopustivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

17. Vezano sa tim Sud se referiše na član 113. stav 7. Ustava koji predviđa da: „pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

18. Istina je da odluke Skupštine što se tiču imenovanja i razrešenja pojedinaca su odluke javnih organa. One se tiču jednom ili više adresata, i treba da se smatraju odlukama koje utiču na individuelna prava i sloboda pojedinaca garantovana Ustavom. Sledstveno, one su predmet ustavnog razmatranja, tj. protiv njih može da se podnese žalba Ustavnom sudu.

19. Međutim, podnosioc zahteva nije podneo nijedan dokaz, i nije dokazivao njegove tvrdnje da su njegova individuelna prava i sloboda povređena odlukom Skupštine (Vidi Ustavni sud, Rešenje o neprihvatljivosti od 18. oktobra 2010. god. KI 62-09, Sadik Sheme Bislimi).

20. Ipak, i ako se pretpostavlja da je podnosioc zahteva bio predmet ove odluke Skupštine, Sud primećuje da član 49 Zakona predviđa da je zahtev trebao da se pondese u roku of četri (4) meseca od konačne odluke u ovom slučaju.

21. Član 49. predviđa sledeće :

    „ Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog"

22. Za osporenu odluku Skupštine glasalo se na plenarnoj sednici 17. septembra 2009. god. i ta odluka je objavljena istog dana. Sledstveno, rok za podnošenje zahteva Sudu istekao 18. januara 2010. god. dok je

podnosioc zahteva podneo zahtev 2. aprila 2010. god. Dakle, zahtev je zastareo, saglasno gorenavedenom članu Zakona.

23. U pogledu žalbe podnosioca zahteva da verzije na različitim jezicima člana 80 nisu identične, Sud naglašava da Ustav ne predviđa "*actio popularis*", tj. pojedinci ne mogu se žaliti na abstraktnom na zakone ili akte vlade koji se nisu primenili lično na nijh preko mera sprovođenja. (Dudgeon protiv Ujedinjeno Kraljevstvo, br. 7525/76, od 22. oktobra 1981. god.)

24. Stoga zahtev mora da se smatra neprihvaljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, člana 49. Zakona o Ustavnom sudu, i pravila 56. (2.) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom glasniku, u saglasnosti sa članom 20. stav 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Dr.Gjyljeta Mushkolaj	Prof. Dr. Enver Hasani

Miftar Sejdiu protiv neizvršenja presude Vrhovnog suda, A br. 142/2005

Slučaj KI 46-2009, odluka od 10. marta 2011. godine

Ključne reči: pitanje rokova, penzija za lica sa ograničenim sposobnostima, izvršenje presude, ljudska prava, individualni zahtev

Podnosilac zahteva je zahtev podneo shodno članu 113. stavu 7. Tvrdeći da su mu prekršena ustavna prava usled propusta Vrhovnog suda da sprovede odluku u njegovu korist kojom mu je osigurana penzija za lica sa ograničenim sposobnostima, a koja je doneta 2006. godine. Ministarstvo rada i socijalne zaštite je tokom 2007. godine, uprkos presudi, ponovo odbilo njegov zahtev za penziju upućujući podnosioca zahteva da na raspolaganju ima 30 dana tokom kojih se može žaliti na ovu odluku Vrhovnom sudu. Umesto da učini navedeno, podnosilac zahteva se 2009. godine žalio direktno Ustavnom sudu.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv prema članu 49. Zakona o Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 17. stavu 1. Poslovnika o radu jer je osporena odluka doneta pre stupanja na snagu Zakona i zahtev nije podnet u četvoromesečnom roku od stupanja na snagu Zakona, citirajući čl. 56. i 58. Zakona.

Priština, 10 mart 2011. god.
Ref. br.:98 /11

ODLUKA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI-46/09

Podnosilac zahteva g. Miftar Sejdiu

protiv

Vrhovnog suda Kosova – neizvršenje presude A.br. 1428/2005 od 13. juna 2006. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, sudija
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija

Jednoglasno usvaja odluku o neprihvatljivosti koja je u vezi sa zahtevom.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Miftar Sejdiu iz sela Mirena, Opština Lipljan.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava neizvršenje presude Vrhovnog suda Kosova od 13. juna 2006. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar pitanja podnetog Ustavnom sudu je neizvršenje presude Vrhovnog suda Kosova od 13. juna 2006. god., kojom je tužbeni zahtev g. Sejdiua odobren kao osnovan i **poništeno** rešenje br. 5053897 od 31. maja 2006. god. Ministarstva rada i socijalne zaštite – Komisije za žalbe za penzije za lica sa ograničenim sposobnostima u Prištini.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i član 54. tačka b) poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Opis postupka pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 1. oktobra 2009. god. podneo zahtev Ustavnom sudu

6. Ustavni sud je 18. februara 2010. god. poslao dopis o registrovanju zahteva Ministarstvu rada i socijalne zaštite Ref.br. DRLSA-226/10, uz zahtev za odgovor, shodno članu 22. stavu 2. Zakona o Ustavnom sudu Kosova.

7. Ministarstvo rada i socijalne zaštite je 2. aprila 2010. god. prosledilo odgovor Ustavnom sudu, objašnjavajući tok predmeta.

8. Dana 16. jula 2010. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Gjyljete Mushkolaj, Veće za razmatranje u sastavu sudija: Kadri Kryeziu, Enver Hasani i Iliriana Islami je istoga dana pred Sudom u punom sastavu podnelo svoje preporuke da se predmet odbaci kao neprihvatljiv.

Činjenice

9. G. Miftar Sejdiu je 1. oktobra 2009. god. podneo zahtev Ustavnom sudu u kojem tvrdi da su mu neizvršenjem presude Vrhovnog suda Kosova A.br. 1428/2008 od 13. juna 2006. god. prekršena ljudska prava. Ministarstvo rada i socijalne zaštite je 2. aprila 2010. god. prosledilo odgovor Ustavnom sudu objašnjavajući tok predmeta.

10. G. Miftar Sejdiu je 9. avgusta 2005. god. izjavio žalbu Komisiji za žalbe Ministarstva rada i socijalne zaštite kojom je osporio odluku prvostepenog organa ovog Ministarstva, koje mu nije priznalo pravo da uživa penziju za lica sa ograničenim sposobnostima. Komisija za žalbe Ministarstva rada i socijalne zaštite je rešenjem od 31. oktobra 2005. god. odbila žalbu, navodeći da g. Miftar Sejdiu nije predočio dokaze da ispunjava uslove predviđene u članu 3. Zakona o penzijama za ograničene sposobnosti na Kosovu. U rešenju je bila navedena i pravna pouka kojom je naznačeno da nezadovoljno lice u roku od 15 dana tužbom može pokrenuti upravni spor pri Vrhovnom sudu Kosova.

11. Delujući prema pravnoj pouci g. Miftar Sejdiu se je u predviđenom roku tužbom obratio Vrhovnom sudu Kosova, osporavajući zakonitost rešenja Komisije za žalbe Ministarstva rada i socijalne zaštite od 9. avgusta 2005. god.

12. Ustavni sud Kosova je presudom A.br. 82/2006 od 5. aprila 2006. god.:

    - usvojio tužbu kao osnovanu;
    - poništio **rešenje** Ministarstva rada i socijalne zaštite br. 5053897 zbog nedostatka neophodnih podataka u obrazloženju rešenja, shodno članu 209. stavu 2. Zakona o opštem administrativnom postupku i
    - obavezao Ministarstvo rada i socijalne zaštite da u PONOVLJENOM POSTUPKU postupi prema primedbama navedenim u presudi.

13. Međutim, postupajući u novom postupku, Ministarstvo rada i socijalne zaštite je 31. maja 2006. god. ponovo donelo rešenje kojom je odbačena

žalba g. Miftara Sejdiua sa istim šturim obrazloženjem da: „na osnovu zakona ne ispunjava uslove za priznavanje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima“. U rešenju je bila navedena i pravna pouka kojom je naznačeno da nezadovoljno lice u roku od 15 dana tužbom može pokrenuti upravni spor pri Vrhovnom sudu Kosova.

14. G. Miftar Sejdiu se ponovo tužbom obratio Vrhovnom sudu osporavajući zakonitost rešenja Komisije za žalbe Ministarstva rada i socijalne zaštite od 31. maja.

15. Vrhovni sud, isto kao i prvi put, je presudom A.br. 1428/2005 od 13. juna 2006. god. usvojio tužbu kao osnovanu, navodeći da tužena strana, odnosno Ministarstvo rada i socijalne zaštite, nije postupila po primedbama Vrhovnog suda, kao i da, na osnovu ovlašćenja prema članu 62. Zakona o upravnim sporovima, obavezuje tuženu stranu, odnosno Ministarstvo rada i socijalne zaštite, da u ponovljenom postupku postupi prema primedbama navedenim u presudi A.br. 1428/2005 od 13. juna 2006. god.

16. U suprotnosti sa presudom A.br. 1428/2005 od 13. juna 2006. god. Komisija za žalbe Ministarstva rada i socijalne zaštite je REŠENJEM br. 5053897 od 7. septembra 2007. god. ponovo odbacila žalbu g. Miftara Sejdiua. Ponovo, u saglasnosti sa važećim zakonima, u rešenju je bila navedena i pravna pouka kojom je naznačeno da se eventualno nezadovoljnom licu daje rok od 30 dana da tužbom pokrene upravni spor pri Vrhovnom sudu Kosova.

17. Konačno, nezadovoljan ovim stanjem podnosilac zahteva, g. Miftar Sejdiu, ne uzima u obzir pravnu pouku da bi osporio rešenje Ministarstva rada i socijalne zaštite pri Vrhovnom sudu u roku od 30 dane, nego se 1. oktobra 2009. god. obraća direktno Ustavnom sudu Republike Kosovo.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

19. U vezi sa tim, Sud se poziva na član 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuje:

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog.“

20. Međutim kada je rok od 4 (četiri) meseca počeo da teče pre nego što je stupio na snagu Zakon o Ustavnom sudu Republike Kosovo, isti počinje da se računa od dana kada je Zakon o Ustavnom sudu stupio na snagu (vidi član 56. Zakona). Zakon je stupio na snagu „nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo“ (vidi član 58. Zakona). Zakon je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo br. 46 od 15. januara 2009. god., strana 20.

21. Osporena odluka je uručena podnosiocu zahteva 7. septembra 2007. god. Pošto je Zakon o Ustavnom sudu stupio na snagu 15. januara 2009. god. zakonom predviđeni rok od 4 (četiri) meseca je počeo da teče od dana kada je Zakon stupio na snagu, znači od 15. januara 2009. god.

22. Sledstveno, prema članu 17. stavu 1. tački b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo, rok od 4 (četiri) meseca tokom kojih je zahtev mogao biti podnet je istekao 15. maja 2009. god. Kao što je navedeno ranije zahtev je podnet 1. oktobra 2009. god. Prema tome, zahtev nije podnet Sudu u roku predviđenom u članu 49. Zakona.

23. Stoga, zahtev treba odbaciti kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Shodno članu 49. Zakona i članu 54. stavu b) Poslovnika o radu, Ustavni sud, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. U saglasnosti sa članom 2. stavom 4. Zakona, ova odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Dr.Gjyljeta Mushkolaj Prof. Dr. Enver Hasani

Abdullah Shkodra protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu, AC br. 70/2010

Slučaj KI 49-2010, odluka od 10. marta 2011. godine

Ključne reči: spor o ugovoru, izvršenje sporazuma o zajmu imovine, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, specifikovanje prekršenih prava

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da su mu prekršena ustavna prava u presudi Opštinskog suda u Gnjilanu, kojom je potvrđen nalog za izvršenje zajma o nekretnini pod hipotekom. On je argumentovao da sud nije priznao njegov usmeni dogovor sa poveriocem o rearanžiranju uplata, da poverilac nije registrovao sve njegove uplate i da mu poverilac nije omogućio produženje roka za povraćaj zajma.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv prema članu 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36. Poslovnika o radu jer podnosilac zahteva nije izneo *prima facie* dokaz da su mu prekršena određena ustavna prava i slobode i navede konkretna dela javnih organa koja su počinila ta kršenja, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*. Sud je naglasio da je njegova nadležnost ograničena na rešavanje ustavnih sporova, kao npr. da li su sudski postupci bili pravični, a ne i sporenje o činjenicama ili materijalnom pravu, citirajući slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije* i *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*.

Priština, 10 mart 2011. god.
Ref. br.: RK 95/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 49/10

Podnosilac zahteva

Abdullah Shkodra

Razmatranje ustavnosti presude Okružnog suda u Gnjilanu, AC.no. 70/2010, od 15. aprila 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Abdullah Shkodra, sa prebivalištem u Gnjilanu.

Osporena odluka

2. Osporena odluka od strane podnosioca zahteva je presuda Okružnog suda u Gnjilanu, Ac.br.70/2010 od 15. aprila 2010. god.

Predmetna Stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da, što se tiče izvršenja ugovora o kreditu zaključenom između njega i poverioca, redovni sudovi nisu uzeli u obzir činjenice (1) da je postignut usmeni dogovor sa kreditorom da ne isplati kredit u potpunosti zbog finansijskih problema i (2) da poverilac nije registrovao njegove već izvršene uplate. Podnosilac zahteva zasniva svoj zahtev na činjenici da mu poverilac nije dao grejs-period.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: “Ustav”), član 22. Zakona Br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: "Zakon") i član 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: “ Poslovnik o radu”).

Postupak pred Sudom

5. Dana 28. juna 2010. god. podnosilac zahteva je predao zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: "Sud").

6. Dana 26. jula 2010. god., podnosilac zahteva je obavestio Sud da je dobio obaveštenje od Opštinskog suda u Gnjilanu, od 20. jula 2010. god., u vezi sa slučajem E.br.764/2009, u kome je obavešten da je imenovan stručnjak za preispitivanje vrednosti njegovih hipotekarnih nekretnina. Podnosilac zahteva, međutim, dovodi u pitanje objektivnost stručnjaka, jer živi u istom kraju kao i sudija u njegovom slučaju. On, dakle, zahteva imenovanje stručnjaka koji će ponovo proceniti vrednost hipotekarnih nekretnina na pravedan i objektivan način.

7. Dana 25. avgusta 2010. god., zahtev je prosleđen Okružnom sudu u Gnjilanu.

8. Dana 22. oktobra 2010. god., tražili su dodatnu dokumentaciju i razjašnjenje od podnosioca zahteva, koju je on dostavio 1. novembra 2010. god.

9. Dana 5. novembra 2010. god., tražili su dodatnu dokumentaciju od Opštinskog suda u Gnjilanu i Okružnog suda u Gnjilanu, koja, do sada, nije dostavljena.

10. Dana 20. januara 2011. god., Veće za razmatranje, u sastavu sudija Snežana Botušarova (predsjedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani, razmatralo je izveštaj sudije izvestioca Iliriane Islami i preporučilo sudu neprihvatljivost zahteva.

Kratak opis činjenica

11. Dana 31. marta 2004. god., kompanija podnosioca "Mimoza-Commerce" (u daljem tekstu: "podnosilac") sklopila je kreditni ugovor sa poslovnom bankom (u daljem tekstu: "poverilac") u iznosu od 50.000,00 evra za period od dvanaest meseci.

12. Dana 17. maja 2005. god., Opštinski sud u Gnjilanu je dozvolio poveriocu da primeni izvršenje klauzule ugovora o kreditu, pošto podnosilac zahteva nije ispoštovao taj sporazum i, 31. jula 2007. god., imenovao je stručnjaka za procenu vrednosti hipotekarnih nekretnina podnosioca.

13. Dana 16. maja 2008. god., Opštinski sud u Gnjilanu je odredio tržišne cene hipotekarnih nekretnina podnosioca zahteva na osnovu procene stručnjaka.

14. Podnosilac zahteva se žalio na ove tržišne cene Okružnom sudu u Gnjilanu, koji je odlukom od 11. septembra 2008. god. odbacio žalbu podnosilaca zahteva kao neosnovanu, navodeći da je prvostepeni sud pravilno primenio materijalno i procesno pravo.

15. Dana 16. novembra 2009. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev za povratak u prethodno stanje Opštinskom sudu u Gnjilanu, koji je, 15. decembra 2009. god, odlučio da zahtev kandidata ne može biti odobren, s obzirom da član 14.2. Zakona o izvršnom postupku predviđa da je povratak u prethodno stanje dozvoljen samo u slučaju (1) nepoštovanja roka za podnošenje prigovora i (2) žalbe protiv izvršne odluke prinudnog izvršenja, što nije slučaj u ovom predmetu.

16. Opštinski sud je dalje naveo da je "dužnik" podneo svoj zahtev za povratak u prethodno stanje 16. novembra 2009. god., odnosno u fazu kada je sednica za izvršenje zaključaka prve javne aukcije održana po zahtevu poverioca za izvršenje 13. novembra 2009. god., i, u skladu sa proceduralnom odlukom donetom 13. novembra 2009. god., pošto nije bilo ponuđača za kupovinu hipoteka, u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku, doneta je odluka za drugu javnu aukciju".

17. Podnosilac zahteva se žalio na odluku Opštinskog suda od 15. decembra 2009. god. u Okružnom sudu u Gnjilanu, koji je, 15. aprila 2010. god., odbio žalbu kao neosnovanu, ponavljajući nalaze Opštinskog suda. Okružni sud je dalje naveo da podnosilac zahteva nije podneo nikakav dokaz da je sklopio usmeni dogovor sa poveriocem o naknadi kredita.

18. Dana 16. jula 2010. god., Opštinski sud u Gnjilanu je imenovao stručnjaka za procenu vrednosti hipotekarnih nekretnina.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva navodi da je postigao usmeni dogovor sa kreditorom da ne mora da plati kredit u potpunosti zbog finansijskih problema. On dalje navodi da poverilac nije registrovao njegove već izvršene uplate.

20. Podnosilac zahteva zasniva svoj zahtev na činjenici da mu poverilac nije dao grejs-period.

21. Pored toga, podnosilac prijave navodi da sudovi i kreditor nisu uzeli u obzir njegov interes, prilikom procenjivanja vrednosti hipotekarne imovine i njegovog usmenog dogovora sa poveriocem.

Procena prihvatljivosti zahteva

22. Da bi moglo da se presudi po zahtevu podnosilaca, neophodno je da se prvo ispita da li podnosilac zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom i, kao što je dalje navedeno, zakonom i Poslovnikom o radu.

23. U vezi sa tim, Sud se poziva na član 48. Zakona:

    " Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori ."

24. Prema Ustavu, sud ne treba da deluje kao sud četvrte instance, prilikom razmatranja odluke donete od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju odgovarajuća pravila materijalnog i procesnog prava (vidi, mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije [VV], br 30544/96, Stav 28, Evropski sud za ljudska prava. [EKLJP] 1999-I).

25. Sud može samo razmotriti da li su predstavljeni dokazi, i da li je postupak uopšte, gledano u celini, sproveden na takav način da podnosilac ima pravično suđenje (vidi, mutatis mutandis, izveštaj Evro-komisije o ljudskim pravima u predmetu Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App br 13071/87 usvojen 10. jula 1991. god.).

26. U vezi sa tim, Sud primećuje da, podnosilac zahteva nije dostavio prima facie dokaze koji ukazuju koja prava i slobode su mu povređene kao što on tvrdi i koji konkretan akt javnog organa je predmet osporavanja, kao što je zahtevano članom 113.7. Ustava i članom 48. Zakona (vidi Vanek protiv Slovačke, Odluka Evropske konvencije o prihvatljivosti zahteva br 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

27. Iz toga sledi da je zahtev očigledno neosnovan na osnovu pravila 36. (1.c) Pravilnika o radu, koja predviđa:

    "Sud može se baviti zahtevom samo ako: c) zahtev nije očigledno neosnovan."

IZ TOG RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravila 36. (1.c) Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I. **DA ODBACI** zahtev kao neosnovan.

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom glasniku, u skladu sa članom 20.4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Dr.Iliriana Islami

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani

Faik Azemi protiv odluke Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 5/2010 i odluke Opštinskog suda u Prištini E. br. 67/2008

Slučaj KI 28-2010, odluka od 10. marta 2011. godine

Ključne reči: izvršenje presude, iscrpljenje pravnih sredstava, individualni zahtev, specifikacija prekršenih prava, prekid radnog odnosa

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći su mu prekršena ustavna prava u odluci Okružnog suda u Prištini, kojom je potvrđeno odbijanje Opštinskog suda u Prištini za izvršenje presude u njegovu korist po pitanju radnog odnosa uz obrazloženje da ovom presudom nije zauzet stav u vezi sa izvršenjem novčane nadoknade. Okružni sud je uputio podnosioca zahteva da preduzme druge pravne korake za realizovanje prava na uplatu.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv prema članu 113. stavu 7. Ustava jer podnosilac zahteva nije ispunio uslov iscrpljenja svih pravnih sredstava pokretanjem postupaka za isplatu kako mu je preporučio Okružni sud. Sud je naglasio da je razlog pravila iscrpljenja pravnih sredstava da se pruži prilika pravnom sistemu Kosova da spreči ili ispravi kršenje Ustava, citirajući slučajeve Univerzitet AAB-Riinvest DOO protiv Vlade Kosova i Selmouni protiv Francuske.

Priština, 10. mart 2011. god.
Br. ref.: RK92/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 28/10

Podnosilac

FAIK AZEMI

Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini Ac Nr 5/2010 od 4. marta 2010.

i

Odluka Opštinskog suda u Prištini E.br.67/2008 od 23. decembra 2009. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Faik Azemi iz Prištine.

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar ovog zahteva podnetog Ustavnom sudu je navodno neizvršena presuda Okružnog suda u Prištini CI.nr 515/2007 od 29. decembra 2008. god. koja je postala konačna i obavezujuća 18. juna 2009 god.

Navodne povrede ustavnih garancija

3. Podnosilac zahteva nije eksplicitno naveo ustavna prava koja su navodno prekršena, ali je naveo da su povređene odredbe Zakona o izvršnom postupku, i pravni principi *res judicata*.

Pravni osnov

4. Član 113(7) Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: Zakon), i člana 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 18. januara 2010. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu. Zahtev je registrovan 28. aprila 2010. god. nakon što je podnosilac predao relevantne dokumente.

6. Dana 16. decembra 2010. god., nakon što je razmatran izveštaj sudije izvestioca Snezhane Botusharove, Veće za razmatranje, sastavljeno od Almira Rodriguesa (predsedavajući), Gjyljete Mushkolaj i Kadria Kryeziua je preporučilo neprihvatljivost zahteva Sudu u punom sastavu.

Žalba podnosioca

7. Podnosilac se žali da je Opštinski sud u Prištini nepravedno odbio izvršenje svoje Presude CI .br 515/2007, uprkos tome što je konačna i "izvršna".

Pregled činjenica

8. Dana 29. decembra 2008. god. Opštinski sud u Prištini je doneo Presudu CI br 515/2007 kojim "odobrava kao osnovanu tvrdnju-prijavu ...[podnosioca] i potvrđuje da je optužena strana, Direktorat za obrazovanje i nauku Opštine Prištine, nezakonito prekinuo radni odnos tokom navedenog perioda, odnosno od 1. oktobra 2003. god. do 31. decembra 2007. god.,...i zadužuje optuženog da prizna sva radna prava ...[podnosioca]...pod pretnjom prinudnog izvršenja."

9. Dana 18. juna 2009. god. gore navedena odluka je postala konačna i obavezujuća.

10. Dana 17. jula 2009. god. podnosilac zahteva je predao pismeni predlog za izvršenje gore pomenute odluke Opštinskom sudu u Prištini kao nadležnom sudu. Njegov zahtev je bio naročito u vezi sa isplatom od 11.475 evra umesto neisplaćenih plata.

11. Dana 23. decembra 2009. god. Opštinski sud u Prištini je doneo Odluku E.br. 67/2008 i odbio predlog podnosioca za izvršenje, objašnjavajući između ostalog, da pomenuta odluka ne dosuđuje traženu sumu."...

12. Nezadovoljan takvom odlukom, podnosilac zahteva se žalio Okružnom sudu u Prištini.

13. Dana 4. marta 2010. god. Okružni sud je doneo odluku Ac br 5 / 2010 i odbacio žalbu podnosioca kao neosnovanu, navodeći između ostalog, da "poverilac [tj. podnosilac] ima pravo da traži svoja prava za navedeni period kroz sporni postupak za lične dohotke i plate"

Procena prihvatljivosti zahteva

14. Treba pomenuti na početku da je žalba podnosioca zahteva ograničena njegovim neslaganjem sa odlukom Okružnog suda koji je potvrdio raniju odluku Opštinskog suda u Prištini odbivši njegov predlog za izvršenje plaćanja u iznosu od 11. 475 evra.

15. Zaista, podnosilac se žali Ustavnom sudu da Opštinski sud neopravdano odbija da izvrši svoju presudu CI br 515/2007, uprkos tome što je, prema njegovim rečima, ta presuda konačna i izvršna.

16. Ustavni sud, međutim konstatuje da izvršenje Presude po zahtevu podnosioca zahteva 17. jula 2009. god. nikad nije bilo odobreno.

17. Ustavni sud konstatuje da je 4. marta 2010. god. Okružni sud doneo odluku Ac br 5 / 2010 navodeći, između ostalog, da "poverilac [tj. podnosilac] ima pravo da traži svoja prava za sporni period osporavajući postupak za lične dohotke i plate"

18. U tom kontekstu, Sud podseća na član 113 (7) Ustava, koji predviđa:

    " Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

19. Podnosilac zahteva nije dostavio nikakve dokaze da je on pokrenuo sporne postupke pred nadležnim sudom na Kosovu, kao što je predloženo od strane Okružnog suda u Prištini.

20. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da pruže nadležnim organima, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodne povrede. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će kosovski pravni poredak obezbediti delotvorna pravna sredstva za kršenje ustavnih prava. (vidi: Odluka o neprihvatljivosti: Univerziteta AAB-RIINVEST DOO, Prištine protiv Vlade Republike Kosova, od 27. januara 2010. god. i, mutatis mutandis, Evropski sud, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, Odluka od 28. jula 1999. god.).

21. Shodno tome zahtev je neprihvatljiv.

IZ TOG RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.4 Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

Odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom glasniku, u skladu sa članom 20.4 Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. Dr. Enver Hasani

Teki Bokshi, Avdi Rizvanolli i Qaush Smajlaj protiv Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2003/13, dopunjeno i izmenjeno

Slučaj KI 29-2009, 32-2009, 47-2009, odluka od 17. marta 2011. godine

Ključne reči: actio popularis, ovlašćene strane, ljudska prava, individualni zahtev, *locus standi*

Podnosioci zahteva, tri advokata, su podneli zahtev na osnovu člana 113. st. 1. i 7. Ustava i čl. 6. i 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima, tvrdeći da su dve protivurečne odredbe Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2003/13 diskriminišuće i krše čl. 5, 23, 24. i 31. Ustava, jer se u određenim slučajevima tražilo od stranaka da snose troškove prevoda dokumenata na engleski jezik, dok je u drugim slučajevima prevod pripremala Posebna komora.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv shodno čl. 53. i 113. stavu 7. Ustava, članu 47. stavu 1. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 69. Poslovnika o radu jer nijedan od podnosioca zahteva nije dokazao da je ovlašćena strana za podnošenje zahteva na osnovu kršenja njihovih individualnih prava ili sloboda. Sud je naglasio da je žalba o ustavnim kršenjima podneta kao *actio popularis* od strane nekoga ko nije direktno umešan neprihvatljiva, citirajući slučaj *Ilhan protiv Turske*.

Priština, 17 mart 2011. god.
Br. ref.: RK 99/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u slučajevima

KI 29/09, KI 32/09 i KI 47/09

Podnosioci

Teki Bokshi, Avdi Rizvanolli i Qaush Smajlaj

Ocena ustavnosti Administrativnog naređenja UNMIK br. 2003/13, koja je izmenjeno i dopunjeno

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su g. Teki Bokshi i g. Avdi Rizvanolli, advokati iz Đakovice, kao i g. Qaush Smajlaj iz sela Dujake, koga zastupa g. Teki Bokshi, advokat iz Đakovice.

Osporeno administrativno naređenje

2. Podnosioci zahteva osporavaju Administrativno naređenje misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) br. 2003/13, koje je izmenjeno i dopunjeno Administrativnim naređenjem UNMIK br. 2008/6, a koje je stupilo na snagu 11. juna 2003. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva tvrde da primena člana 22. stava 7. i člana 64. stava 7. Administrativnog naređenja UNMIK br. 2003/13 i člana 22. stava 7. i člana 25. stava 1. tačka b) Administrativnog naređenja UNMIK br. 2006/17, kojom je 6. decembra 2006. god. zamenjeno Administrativno naređenje UNMIK br. 2003/13 krši osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom Republike Kosovo. Podnosioci zahteva tvrde da su takođe prekršeni i čl. 6. i 14. Evropske povelje o ljudskim pravima. Član 6. Povelje se odnosi na pravo na pravično suđenje i član 14. se odnosi na zabranu diskriminacije.

Pravni osnov

4. Član 113. st. 1. i 7. Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav), čl. 46. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2009. god., br. 03/L-121, (u daljnjem tekstu: Zakon) i pravila 69. i 54. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosioci zahteva su u periodu između aprila i oktobra 2010. god. predali svoje zahteve Sudu u kojima osporavaju ustavnost Administrativnog naređenja UNMIK br. 2003/13.

6. Predsednik je 17. marta 2010. god. doneo odluku br. Ur. 47-09-bk/10 o spajanju zahteva KI 19/10, KI 29/09, KI 32/09 i KI 47/09.

7. Nakon što je 17. decembra 2010. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Kadria Kryeziua, Veće za razmatranje, u sastavu sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami, je Sudu u punom sastavu iznelo preporuku u odnosu na prihvatljivost samo za sledeće zahteve: KI 29/09, KI 32/09 i KI 47/09.

8. Sud je istoga dana odlučio da će se o zahtevu KI 19/10 odlučivati odvojeno.

Pregled činjenica

9. Podnosioci zahteva tvrde da su član 22. stav 7. i član 64. stav 7. Administrativnog naređenja UNMIK br. 2003/13, koje je izmenjeno i dopunjeno: „ u suprotnosti sa čl. 5, 23, 24 i 31. Ustava Republike Kosovo“, i „u suprotnosti sa pravilima ustanovljenim u članu 6. – pravo na pravično suđenje, a naročito u članu 14. – o zabrani diskriminacije Evropske povelje o ljudskim pravima“.

10. Podnosioci zahteva zasnivaju svoje zahteve referišući se samo na dokumentaciju koja je navedena u zahtevima koji su predati Sudu.

Navodi podnosilaca zahteva

11. Podnosioci zahteva tvrde da član 22. stav 7. i član 64. stav 7. Administrativnog naređenja UNMIK br. 2003/13, koje je izmenjeno i dopunjeno, krše osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav). Podnosioci zahteva tačnije navode da su prekršene odredbe člana 5. (Jezici), člana 23. (Ljudsko dostojanstvo), člana 24. (Jednakost pred zakonom) i člana 31 (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava.

12. Član 22. stav 7. Administrativnog naređenja br. 2003/13 je prvi put izmenjen i dopunjen Administrativnim naređenjem UNMIK br. 2006/17 i konačno Administrativnim naređenjem UNMIK br. 2008/6.

13. Osporeni član Administrativnog naređenja je sadašnji član 25. stav 7; isti određuje jezike na kojem se slučajevi mogu podneti Posebnoj komori

Vrhovnog suda Kosova i da se isti moraju predati Komori na sledeći način:

„25.7 Podnesci i prateća dokumentacija mogu da budu podneti na albanskom, srpskom ili engleskom jeziku. Međutim, ukoliko su podneti na albanskom ili srpskom jeziku, svi podnesci i prateća dokumentacija moraju da budu prevedeni na engleski jezik. Troškove prevođenja snosi strana koja dostavlja podneske.“

14. Član 64. stav 7. prvobitnog Administrativnog naređenja UNMIK je sada zamenjen članom 67. stavom 11. Administrativnog naređenja UNMIK br. 2008/6; isti određuje prevod dokumenata u odnosu na zahteve za tužbu protiv Kosovske povereničke agencije na sledeći način:

„67.11 Specijalno veće omogućava kada je to potrebno prevođenje na engleski jezik prigovora i naknadnih podnesaka, kao i bilo kojih dopunskih dokumenata. Takvi prevodi bivaju dostavljeni podnosiocu/podnosiocima prigovora i Agenciji čim budu na raspolaganju, a najkasnije 7 dana pre ročišta.“

15. U odnosu na to podnosioci zahteva tvrde da će prema Administrativnom naređenju u određenim pritužbama protiv Kosovske povereničke agencije Posebna komora prevoditi podneske Kosovske povereničke agencije na engleski i da to stoga predstavlja diskriminaciju.

16. Dodatno, podnosioci zahteva navode da su prekršeni čl. 6. i 14. Evropske povelje o ljudskim pravima

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

17. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

18. Član 113. stav 7. Ustava propisuje: *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“*. Međutim, podnosioci zahteva nisu dokazali da su oni lično žrtva povrede prava od strane određenog javnog organa.

19. Dodatno, član 47. stav 1. Zakona predviđa: *„Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ“*.

20. Međutim, podnosioci zahteva ponovo nisu dokazali da im je javni organ direktno prekršio prava i slobode ili ih i dalje krši. Pravilo 69. Poslovnika o radu propisuje: *„Podnošenjem zahteva u skladu sa clanom 113, stav 7 Ustava, ovlašćena strana treba na uverljiv nacin dokazati da javni organ direktno i trenutno krši njena/njegova Ustavom garantovana prava i slobode“*.

21. Konačno, član 53. Ustava predviđa: *„Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava“*.

22. Prema sudskoj praksi Strazbura sistem individualnih zahteva...ne dozvoljava podnošenje zahteva koristeći *actio popularis*. Stoga, žalbe se moraju podneti lično ili u ime lica koja tvrde da su žrtve kršenja jedne ili više odredbi Povelje. Ta lica moraju biti u stanju da dokažu da su: „na njih direktno uticale mere na koje se žale“ (*vidi npr. presuda u slučaju Ilhan protiv T*urske, br. 22277/93 od 27. juna 2000. god., stav 52).

23. Pošto podnosioci zahteva, kao individualni podnosioci zahteva, nisu dokazali da su ovlašćena strana, zahtevi moraju biti odbačeni kao neprihvatljivi.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud shodno članu 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Mr. sc. Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

Imer Ibriqaj protiv odluke Skupštine Republike Kosovo, 03V-115

Slučaj KI 34-2009, odluka od 18. marta 2011. godine

Ključne reči: iscrpljenje pravnih sredstava, pravo izbora i učešća, spor u zapošljavanju, individualni zahtev, privremene mere, očigledno neosnovan zahtev, ombudsman, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava navodeći da su mu prekršena prava iz čl. 31. i 54. Ustava odbijanjem Skupštine da prihvati njegovu prijavu za položaj ombudsmana i tražeći privremene mere. Podnosilac zahteva je pokrenuo upravni spor u Vrhovnom sudu 2009. godine, koji je bio nerešen i u vreme kada je zahtev podnet.

Sud je odlučio da je zahtev neblagovremen i neprihvatljiv prema članu 113. stavu 7. Ustava i članu 47. stavu 2. Zakona o Ustavnom sudu jer predmet podnosioca zahteva u Vrhovnom sudu još nije bio završen, ukazujući da nije ispunjen preduslov iscrpljenja svih pravnih sredstava. Sud je takođe odlučio da podnosilac zahteva nije izneo *prima facie* dokaze da mu je prekršeno pravo na pravično i javno suđenje, prema članu 31. i članu 6. stavu 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*. Na kraju, Sud je odbio zahtev za privremene mere jer je konstatovao da podnosilac zahteva nije bio u stanju da iznese *prima facie* dokaze da bi se u suprotnom suočio sa određenim rizikom ili nepovratnom štetom.

Priština, 18. mart 2011. god.
Br. ref.: RK100/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slušaju br. KI 34/09

Podnosilac

Imer Ibriqaj

Ocena ustavnosti odluke br. 03V-115 Skupštine Republike Kosovo od 4. juna 2009. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Imer Ibriqaj iz Komorana, opština Glogovac.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku br. 03V-115 Skupštine Republike Kosovo od 4. juna 2009. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva se žali da je odbijanje njegove aplikacije za mesto ombudsmana nepravedno, i da su na taj način povređena njegova prava zagarantovana članovima 31. i 45. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

4. Podnosilac zahteva takođe traži od Suda da odluči o njegovom zahtevu za privremene mere.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“); član 20. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: „Zakon“); i pravilo 53. i 54. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu”).

Postupak pred Sudom

6. Dana 27. jula 2009. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu osporavajući odluku br. 03V-115 Skupštine Republike Kosovo od 4. juna 2009. god. o imenovanju ombudsmana. Podnosilac zahteva je takođe podneo Sudu zahtev za privremene mere.

7. 18. marta 2010. god. predsednik Suda je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudije Snezhane Botusharove, sudije Gjyljete Mushkolaj i sudije Almira Rodriguesa.

8. Ustavni sud je 27. maja 2010. god. obavestio Skupštinu Kosova o zahtevu podnosioca. 3. juna 2010. god. i 6. juna 2010. god. Sud je primio odgovore od suprotne strane.

9. Dana 17. decembra 2010. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Roberta Carolana, Veće za razmatranje u sastavu: Almiro Rodrigues, Snezhana Botusharova i Gjyljeta Mushkolaj je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. 13. marta 2010. god., podnosilac zahteva je podneo svoju aplikaciju Skupštini Republike Kosovo nakon objavljivanje konkursa za ombudsmana.

11. Dana 18. maja 2010, selekciona komisija je podnela svoj izveštaj Skupštini Kosova, preporučujući tri (3) potencijalna kandidata za mesto ombudsmana. Pored izveštaja selekciona komisija je priložila i spisak koji je sadržao poene dvadeset troje (23) kandidata sa kojima je obavljen razgovor.

12. Podnosilac zahteva g. Imer Ibriqaj nije bio među dvadeset tri (23) kandidata koji su bili pozvani na razgovor.

13. Dana 4. juna 2010. god., održana je sednica Skupštine za izbor ombudsmana. Istog dana predsednik Skupštine je doneo odluku br. 03V-115, imenujući g. Samia Kurteshija za ombudsmana Republike Kosovo.

14. Podnosilac zahteva je, u vezi sa izbornim procesom, podneo žalbu Skupštini Kosova i Međunarodnoj civilnoj kancelariji.

15. 29. jula 2009. god. podnosilac zahteva je pokrenuo upravni postupak pred Vrhovnim sudom. Ovaj slučaj nije još rešen pred Vrhovnim sudom.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da je njegova aplikacija odbijena od strane Skupštine Kosova i da je imenovanje sadašnjeg ombudsmana obavljeno na nezakonit način i stoga on navodi da je došlo do povrede člana 45. Ustava [Pravo na izbor i učešće].

17. Pored toga, podnosilac zahteva takođe tvrdi se njegov slučaj pred Vrhovnim sudom koji je pokrenut 29. jula 2009. god. namerno odugovlači i stoga on tvrdi da je bilo povrede člana 31. Ustava [Pravo na pravično suđenje].

18. Štaviše, podnosilac zahteva traži novčanu naknadu od 550.000 evra za materijalnu i nematerijalnu štetu.

Komentari suprotne strane

19. Skupština Republike Kosovo je odgovorila 3. juna 2010. god., navodeći da je g. Ibriqaj eliminisan u prvoj fazi zbog „neispunjenja formalnih uslova".

20. Pored toga, 6. juna 2010. god., pravni zastupnik Skupštine Kosova, Ministarstvo pravosuđe je dostavilo dodatni dopis ocenjujući da je izborni proces bio u skladu sa zakonom, takođe prilažući spise predmeta u vezi sa procesom izbora ombudsmana.

Ocena zahteva za privremene mere

21. Shodno članu 27. Zakona o Ustavnom sudu, činjenica koje je izneo podnosilac zahteva, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije dokazao da postoji prima facie slučaj da bi Sud odlučio o njegovom zahtevu za privremenu meru.

22. Sud zaključuje da zahtev za privremenu meru nije potkrepljen, pošto podnosilac zahteva nije podneo ubedljive argumente da bi on mogao da se suoči sa rizikom ili nepopravljivom štetom, ako se ne bi odobrio njegov zahtev za privremenu meru.

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom.

24. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava, koji navodi da:

    "Pojedinici mogu da pokrenu postupak ako su njhova prava i slobode koje im garantuje ovaj ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom ";

    i na član 47. stav 2. Zakona, koji određuje da:

    "Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."

25. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu, dok njegov slučaj pred Vrhovnim sudom još nije rešen.

26. Pod ovim okolnostima, žalba podnosioca zahteva je prevremena i na taj način ne može se smatrati da su ispunjeni uslovi iz člana 113. stava 7. Ustava.

27. Štaviše, podnosilac zahteva nije podneo nijedan prima facie dokaz da je povređeno njegovo pravo na pravično i javno saslušanje u razumnom roku garantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. stavom 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, pošto njegov slučaj pred Vrhovnim sudom od 29. jula 2009. god. nije još rešen (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP o prihvatljivosti aplikacije br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.)

28. Sledstveno, zahtev mora da se odbije kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u saglasnosti sa članom 49. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilom 56(2) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru.

II. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. Dr. Enver Hasani

Gafur Podvorica protiv Ministarstva rada i socijalne zaštite

Slučaj KI 44-2010, odluka od 18. marta 2011. godine

Ključne reči: ovlašćene strane, individualni zahtev, *locus standi*, specifikacija prekršenih prava

Podnosilac zahteva, direktor Instituta za socijalne politike (ISP) je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da je odluka Ministarstva rada i socijalne zaštite (MRSZ) o ukidanju Instituta za socijalne politike, kao posebne jedinice MRSZ-a, na osnovu preporuke inicijative za funkcionalnu reviziju i institucionalni dizajn ministarstava (FRIDOM), prekršila Ustavne odredbe.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv prema članu 131. stavu 1. Ustava i članu 46. Zakona o Ustavnom sudu na osnovu toga da podnosilac zahteva nije ovlašćena strana, bez obzira da li je u svojstvu građana ili direktora ISP-a, podvlačeći da mu je nedostajao *locus standi* jer nije bio u stanju da dokaže da mu je prekršeno neko individualno zagarantovano pravo ili sloboda, citirajući član 34. Konvencije EU za zaštitu ljudskih prava, slučajeve *Opštinska ispostava Antili protiv Francuske* i *Lindsay protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Agrotexim i ostali protiv Grčke, Terem DOO, Chechetkin i Olius protiv Ukrajine* i *Loyka protiv Republike Slovačke*.

Priština, 18 mart 2011. god.
Br.ref.:88 /11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 44/10

Podnosilac

Gafur Podvorica

protiv

Ministarstva rada i socijalne zaštite

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Gafur Podvorica iz Prištine, sa prebivalištem u ul. Halil Orana, Lam. III, br. 4 u Prištini i direktor je Odeljenja Instituta za socijalnu politiku.

Suprotna strana

2. Suprotna strana je Ministarstvo rada i socijalne zaštite (MRSZ).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti odluke MRSZ [*Odluka MRSZ br. 89 od 23. aprila 2010. god.*] kojom je od 1. maja 2010. god. ukinuto Odeljenje Instituta za socijalnu politiku kao posebne organizacione strukture u okviru Ministarstva rada i socijalne zaštite.

Navodne povrede Ustavom garantovanih prava

4. Podnosilac zahteva nije jasno naznačio koja su mu Ustavom garantovana prava povređena.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona daljem tekstu: Zakon) i član 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu 23. juna 2010. god.

7. Sud je 26. avgusta 2010. god. prosledio kopiju zahteva Ministarstvu i tražio odgovor. Sud je 8. oktobra 2010. god. primio odgovor Ministarstva.

8. 14. decembra 2010. god. Veće za razmatranje, u sastavu sudija Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Gjyljeta Mushkolaj, je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Almira Rodriguese, i preporučila Sudu neprihvatljivost zahteva.

Navodi podnosioca zahteva

9. Podnosilac zahteva je 23. juna 2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo žaleći se da je Ministar rada i socijalne zaštite u Prištini na nezakonit način doneo odluku o ukidanju Instituta za socijalnu politiku (u daljem tekstu: ISP) [*Član 4. stav 1. Zakona br. 02/L predviđa postojanje i funkcije Instituta za socijalnu politiku*] i da je preduzimajući ovu meru Ministarstvo povredilo Ustav.

Komentari suprotne strane

10. Suprotnoj strani je prosleđeno obaveštenje o registraciji predmeta i zahtev za odgovor 26. avgusta 2010. god. MRSZ je 8. oktobra 2010. god. odgovorilo opravdavajući spornu odluku preporukama FRIDOM (Funkcionalna procena i institucionalni dizajn ministarstava) za funkcionalnu procenu MRSZ.

Pregled činjenica

11. Ministar Ministarstva rada i socijalne zaštite je 23. aprila 2010. god. Odlučio [*Odluka br. 89/10, stav 1. (prvi), od 23. aprila 2010. god.]*:

    „Ukida se od 1. maja 2010. god odeljenje Instituta za socijalne politike, kao posebna organizaciona struktura koja radi i deluje u okviru Ministarstva rada i socijalne zaštite“.

12. Ta odluka je objavljena u saglasnosti sa preporukama FRIDOM-a za funkcionalnu procenu MRSZ [*Vidi izveštaj funkcionalne procene MRSZ i preporuke III. 5: o integrisanju ISP u Odeljenje za socijalnu i porodičnu politiku*].

13. Čim je izveštaj objavljen, tačnije 11. novembra 2009. god., direktor Instituta za socijalnu politiku je prosledio dopis komisiji MRSZ za razmatranje izveštaja FRIDOM-a, osporavajući izveštaj kao bezrazložan, protivrečan sa obimom Odeljenja Instituta za socijalnu politiku i u suprotnosti sa važećim zakonom koji je regulisao status i obim Odeljenja Instituta za socijalnu politiku.

14. Kancelarija premijera za usluge pravne podrške [*Dopis br. ref. 122/2010.]* je 13. maja 2010. god. je prosledila direktoru ISP pravno mišljenje da će „Institut imati status odeljenja", „status ovog Instituta se može promeniti izmenom Zakona br. 02/L-17 o socijalnim i porodičnim uslugama", i da: „Ministarstvo rada i socijalne zaštite može (...) predložiti redovnu proceduru za nacrt zakona o izmeni Zakona br. 02/L-17 o socijalnim i porodičnim uslugama".

15. Direktor ISP je 19. maja 2010. god. Prosledio [*Zavedeno pod br. 01/104/10]* Ministru MRSZ pravno mišljenje kancelarije premijera zahtevajući od ministra MRSZ da razmotri odluku o ukidanju ISP.

16. Generalni sekretar MRSZ je 14. juna 2010. god. od direktora IPS zahtevao [*Dopis br. 159/4/10]*: „da preduzme sve mere u cilju primene ove odluke", i obavestio ga da: „nemarnost ili namerna dela koja su vezana sa neizvršenjem gore navedene odluke neće biti tolerisana i da će početi preduzimanje mera saglasno zakonskim odredbama."

17. Konačno, 23. juna 2010. god., podnosilac zahteva se obratio Ustavnom sudu zahtevajući ocenu ustavnosti osporenog akta.

Ocena prihvatljivosti

18. Sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom.

    U vezi sa tim, Sud se poziva na član 113. stav 1. Ustava koji predviđa: *„Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su **ovlašćene strane** podnele sudu na zakonit način",* i član 113. stav 7. Ustava kojim se određuje: *„pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su **njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa**, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

19. Sa druge strane član 46. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo određuje:

„Ustavni sud prima i procesuira podneske podnešene na osnovu člana 113, stava 7 Ustava Republike Kosovo, ukoliko utvrdi da su ispunjeni zakonski uslovi.“

20. Iz priloženih dokumenata se ne može zaključiti da je podnosilac zahteva „ovlašćena strana“, niti kao građanin a niti kao direktor Instituta za socijalnu politiku.

21. U stvari, kao prvo podnosilac zahteva nije dokazao da su mu „prekršena individualna prava i slobode koje mu garantuje ovaj Ustav od strane javnih organa“. Ovo je osnovni uslov za podnošenje određenog pitanja na razmatranje Ustavnom sudu prema članu 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo. Podnosiocu zahteva nedostaje aktivni legitimitet, odnosno locus standi, da bi podneo ovo pitanje Ustavnom sudu. Stoga, Sud će oglasiti zahtev neprihvatljivim [*Vidi mutatis mutandis „Povelja (Opštinska ispostava Antili protiv Francuske) (dec.) no. 45129/98, ESLJP 1999-VIII*].

22. Drugo, podnosilac zahteva ne navodi posebno nijednu odredbu Ustava koja je mogla biti prekršena odlukom koju osporava, niti je u mogućnosti da dokaže **„status žrtve akta javnog organa“**, kao što je predviđeno u članu 34. Povelje EZ o zaštiti ljudskih prava [*Vidi mutatis mutandis Lindsay protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 32699/96, odluka komisije od 17. januara 1997. god., 23 EHRR, Agrotexim i drugi protiv Grčke, presuda od 24. oktobra 1995. god., serija A, br. 330-A, str. 22-26 i 59-72; Terem ltd. Chechetkin i Olius protiv Ukrajine, br. 70297/01, str. 28, 18. oktobar 2005. god.; Veselá i Loyka protiv Slovačke Republike (dec.), br. 54811/00, 13. decembar 2005. god.)].*

23. Stoga, zahtev podnosioca zahteva treba odbiti kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, člana 20. Zakona o Ustavnom sudu i člana 56. (2) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom glasniku, u saglasnosti sa članom 20. stav 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

Azem Ademi protiv Ministarstva pravde

Slučaj KI 62-2010, odluka od 18. marta 2011. godine

Ključne reči: jednakost pred zakonom, izručenje, sloboda kretanja, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, kompenzacija

Podnosilac zahteva, građanin Kosova, je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da mu je Ministarstvo pravde (MP) prekršilo prava iz čl. 34. i 35. Ustava kada je izručen iz jedne zemlje Evropske unije. Podnosilac zahteva je tražio da mu se dodele određena prava koja pripadaju toj zemlji EU i da mu MP isplati novčanu kompenzaciju za mesečne plate koje bi primio tokom osam godina da je ostao i radio u zemlji EU, da mu se dodeli državljanstvo te zemlje EU (što bi mu omogućilo nastavak školovanja) i da se vrati tamo na svoje radno mesto.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv prema pravilu 36. Poslovnika o radu jer podnosilac zahteva nije uspe da iznese nijedan *prima facie* dokaz da su mu prekršena ustavna prava jer on nije obrazložio po kojoj osnovi je tražio ispunjenje njegovih ostalih potraživanja, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*.

Priština, 18 mart 2011. god.
Br. ref.: RK 110/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 62/10

Podnosilac

Azem Ademi

protiv

Ministarstva pravosuđa

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Azem Ademi, građanin Republike Kosovo.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je Ministarstvo pravosuđa povredilo prava garantovana članom 24. (Jednakost pred zakonom) i članom 35. (Sloboda kretanja) Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

3. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo ; član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 36. Poslovnika o radu Republike Kosovo.

Postupak pred Sudom

4. Dana 12. jula 2010. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda.

5. Podnosilac zahteva je 15. jula 2010. god. obavestio Sud da je postupak koji je bio u toku pred ombudsmanom završen.

6. Dana 22. februara 2011. god. nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Snezhane Botusharove, Veće za razmatranje, sastavljeno od Almira Rodriguesa (predsedavajući), Gjyljete Mushkolaj i Kadria Kryeziua je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica i žalbe

7. Podnosilac zahteva nije zadovoljan svojim statusom pošto se vratio na Kosovo iz jedne zemlje Evropske unije gde je živeo od 1994. godine do 2002. godine.

8. Stoga on se obratio Ministarstvu pravosuđa i podneo nekoliko pismenih žalbi 2008, 2009. i 2010. god., sa naslovom, između ostalog, „Nadležnosti ministarstva da odluči o izručenju“. Prema podnosiocu zahteva, Ministarstvo treba da odluči nakon njegovog (dobrovoljnog) izručenja iz jedne zemlje Evropske unije (EU) i da mu da određena prava koja pripadaju građanima te zemlje.

9. Pošto Ministarstvo pravosuđa nije odobrio njegove zahteve, podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da naloži Ministarstvu pravosuđa da mu plati novčanu naknadu za mesečne plate koje bi on zaradio tokom osam godina ako bi ostao i radio u toj zemlji EU-a.

10. Podnosilac zahteva takođe smatra da on treba da bude vraćen na svoje radno mesto u toj zemlji i da treba da dobije državljanstvo te zemlje. On tvrdi da bi tada bio u stanju da nastavi svoje studije.

11. Podnosilac zahteva navodi da takođe očekuje licenciranje patenta od čije prodaje, prema njemu, on može da zaradi veliku sumu novca.

Ocena prihvatljivosti zahteva

12. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom o radu.

13. U ovom smislu Sud podseća da prema pravilu 36. stavu 1. tački c. “samo ako je zahtev očigledno neosnovan.”

14. Pravilo 36. stav 2. Poslovnika o radu dalje određuje da:

    “ Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
    a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili
    b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
    c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili
    d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;”

15. podnosilac zahteva nije podneo neki prima facie dokaz kojim bi pokazao povredu svojih Ustavom zagarantovanih prava (vidi Vanek protiv Republike Slovačke, Odluka ESLJP-a o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31 maja 2005. god.)

16. Sud nalazi da su tvrdnje podnosioca zahteva o, između ostalog, novčanoj naknadi za neisplaćene mesečne plate za periodu od 8 godina, o njegovom povratku na svoje ranije radno mesto u jednoj zemlji EU-a potpuno neosnovane. Dakle proizilazi da zahtev podnosioca nije *prima facie* opravdan.

17. U stvari činjenice kao što su iznete od strane podnosioca zahteva ni na jedan način ne opravdavaju navode da su njegova prava povređena delovanjem Ministarstva pravosuđa Republike Kosovo.

18. Sledstveno, zahtev mora da se odbaci kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, saglasno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilu 36. Poslovnika o radu,

ODLUČUJE

I. Da jednoglasno odbaci zahtev kao neprihvatljiv;

Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

NLB Banka DD, Priština protiv presude Vrhovnog suda, Mle-Rev. br. 19/2009

Slučaj KI 40-2010, odluka od 21. marta 2011. godine

Ključne reči: spor o ugovoru, izvršenje presude, individualni zahtev, privremene mere, očigledno neosnovan zahtev, nezakonito sticanje koristi

Podnosilac zahteva, NLB Banka iz Prištine, je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da su mu prekršena prava iz člana 54. Ustava u presudi Vrhovnog suda, kojom je potvrđena odluka Okružnog privrednog suda u Prištini o odbijanju zahteva podnosioca zahteva za neizvršenje presude za nezakonito sticanje koristi, koja je odlučena u korist dužnika i tražeći uvođenje privremenih mera. Podnosilac zahteva je argumentovao da navodi dužnika o optuživanju o nezakonitom sticanju koristi nemaju zakonsku osnovu, da je sporni sporazum o kreditu realizovan na dobrovoljan i zakonit način, da je dužnik prekršio sporazum i da je potvrđena odluka Okružnog privrednog suda u Prištini bila u suprotnosti sa ranijom kontrolnom odlukom.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv prema pravilu 36. stavu 1. tački c) Poslovnika o radu jer se je podnosilac zahteva žalio na odluke Vrhovnog suda i nižih sudova u vezi činjeničnog i materijalnog stanja, dok su ovlašćenja Ustavnog suda ograničena samo na rešavanje ustavnih sporova, citirajući slučajeve *Sevdail Avdyli* i *Garcia Ruiz protiv Španije*, kao npr. da li je podnosiocu zahteva obezbeđeno pravično suđenje, citirajući slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Sud je zaključio da podnosilac zahteva nije uspeo da iznese *prima facie* dokaze da je sporna presuda Vrhovnog suda bila arbitrarna ili nepravična, citirajući slučajeve *Shub protiv Litvanije* i *Vanek protiv Republike Slovačke*. Sud je takođe odbio zahtev za privremene mere prema članu 27. Zakona o Ustavnom sudu jer podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže mogućnost prouzrokovanja nepovratne štete ili da bi usvajanje ovih mera bilo u javnom interesu.

Priština, 21 mart 2011. god.
Br. ref.: RK 103/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 40/10

Podnosilac

NLB Prishtina d.d.

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Mle-Rev.br. 19/2009 od 16. marta 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodriguez, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je NLB Prishtina sh.a. preko zastupnika g. Alberta Lumezija, kao predsedavajućeg Upravnim odborom.**Osporena odluka**

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud), Mle-Rev.br. 19/2009 od 16. marta 2010. God.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je prekršen član 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav).

4. Podnosilac zahteva traži i da Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) odluči o njegovom zahtevu za uvođenje privremene mere protiv izvršenja presude Okružnog privrednog suda u Prištini, E.br. 382/09, od 18. novembra 2009. god. do konačne odluke Suda. Podnosilac zahteva tvrdi da će doći do nepopravljive štete jer podnosilac zahteva neće moći da vrati novac, uzimajući u obzir da je podnosilac zahteva sklopio ugovor o zajmu sa trećom stranom (u daljem tekstu: dužnik) i dužnik ima obavezu da isplati iznos od 269.686,04 evra.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava, čl. 22. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 54, 55. i 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je dana 02. juna 2010. god. podneo zahtev Sudu.

7. Okružni privredni sud u Prištini i Vrhovni sud su obavešteni o zahtevu dana 24. avgusta 2010. god.

8. Veće za razmatranje u sastavu sudija Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Gjyljeta Mushkolaj je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca Ivana Čukalovića 22 februara 2010 god, i podnelo preporuke Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva je dana 22. oktobra 2001. god. sklopio ugovor o zajmu sa dužnikom. Zajam je isplaćen dužniku odmah nakon potpisivanja ugovora.

10. Podnosilac zahteva je dana 30. septembra 2002. god. podneo tužbu Opštinskom sudu u Lipljanu nakon što dužnik nije ispoštovao ugovor o zajmu. Istog dana, Opštinski sud u Lipljanu se proglasio nenadležnim u predmetu. Nadležan sud je Okružni privredni sud u Prištini.

11. Okružni privredni sud u Prištini je dana 18. decembra 2002. god. usvojio tužbu podnosioca zahteva i naložio je dužniku da otplati svoja dugovanja prema podnosiocu zahteva. Presuda je postala pravosnažna dana 14. decembra 2004. god.

12. Dužnik je podneo tužbu 13. januara 2004. god. zbog nezakonitog bogaćenja podnosioca zahteva, Opštinskom sudu u Lipljanu. Opštinski sud u Lipljanu se proglasio nenadležnim u predmetu, ali je naveo da je nadležni sud Okružni privredni sud u Prištini.

13. Okružni privredni sud u Prištini je 23. decembra 2004. god. usvojio tužbu dužnika i naložio podnosiocu zahteva da dužniku isplati nadoknadu za nezakonito bogaćenje. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu na tu presudu pred Vrhovnim sudom.

14. Vrhovni sud je 30. novembra 2005. god. usvojio žalbu podnosioca zahteva i vratio predmet Okružnom privrednom sudu u Prištini na ponovno suđenje.

15. Okružni privredni sud u Prištini je dana 14. juna 2007. god. doneo presudu po kojoj dužnikova tužba nije osnovana i obavezao je podnosioca zahteva da otplati dugovanje zbog nezakonitog bogaćenja. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu pred Vrhovnom sudom, koji je dana 17. septembra 2009. god. doneo presudu po kojoj žalba podnosioca zahteva nije osnovana i podržao je presudu Okružnog privrednog suda u Prištini.

16. Podnosilac zahteva je dana 26. oktobra 2009. god. podneo zahtev za zaštitu zakonitosti javnom tužiocu protiv presude Okružnog privrednog suda u Prištini od 14. juna 2007. god. Osim toga, podnosilac zahteva je 5. novembra 2009. god. podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, u kojem traži reviziju presude Okružnog privrednog suda u Prištini od 14. juna 2007. god. kao i Presude Vrhovnog suda od 17. septembra 2009. god.

17. Dužnik je dana 26. oktobra 2009. god. zatražio od Okružnog privrednog suda u Prištini da izvrši svoju presudu. Sud je 28. oktobra 2009. god. dozvolio izvršenje svoje presude. Podnosilac zahteva je 17. oktobra 2009. god. izjavio prigovor na odluku o izvršenju, koju je doneo Okružni privredni sud u Prištini dana 28. oktobra 2009. god. Okružni privredni sud u Prištini je dana 19. novembra 2009. god. odbacio prigovor podnosioca zahteva kao neosnovan i podržao je odluku o izvršenju.

18. Podnosilac zahteva je 1. decembra 2009. god. izjavio žalbu Vrhovnom sudu na odluku o izvršenju, koji do sada nije doneo odluku po ovom pitanju.

19. Okružni privredni sud u Prištini je 18. decembra 2009. god. doneo presudu u kojoj se nalaže podnosiocu zahteva da ispoštuje odluku o izvršenju. Podnosilac zahteva je tražio od Okružnog privrednog suda da odloži izvršenje do donošenja odluke po zahtevu za zaštitu zakonitosti upućenom javnom tužiocu (Okružni privredni sud u Prištini, E.br. 382/09, od 24. decembra 2009. godine). Nisu iznesene dodatne informacije.

20. Dana 16. marta 2010. god. Vrhovni Sud je doneo odluku da je zahtev podnosioca zahteva za reviziju i zaštitu zakonitosti od 26. oktobra 2009. god. bez pravnog osnova.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je prekršen član 54. Ustava zato što tužba za nezakonito bogaćenje koju je dužnik protiv njega podneo nema pravni osnov, jer ju je Okružni privredni sud u Prištini 23. decembra 2004. god. doneo suprotno pravosnažnoj presudi Okružnog privrednog suda u Prištini, II. C.br. 206/2002. Sledstveno, pravosnažna presuda je morala biti ispoštovana, u suprotnom, bilo bi prekršeno ustavno načelo zagarantovanih zakonskih prava svakog pravnog subjekta, bilo da se radi o pravnom ili fizičkom licu.

22. Prema njegovom mišljenju, odredbe ugovora o zajmu su prekršene jer je isti potpisan uz punu i slobodnu volju ugovornih strana, bez pravnih nedostataka. Samim tim, ugovor o zajmu je morao biti poštovan.

23. Zatim, podnosilac zahteva navodi da je Okružni sud u Prištini odlučio o izvršenju uprkos činjenici da Vrhovni sud nije doneo odluku po žalbi koju je podnosilac zahteva izjavio na Odluku E.br. 382/2009, od 19. novembra 2009. god.

24. Samim tim, podnosilac zahteva traži da Ustavni sud poništi sve odluke donete u parničnom i izvršnom postupku, na taj način da presuda Okružnog privrednog suda od 18. decembra 2002. godine (koja je postala pravosnažna 14.12.2004. godine) ostane na snazi.

Ocena zahteva za uvođenje privremenih mera

25. U smislu podnesaka podnosioca zahteva, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije predočio da postoji osnov, kako je predviđeno članom 27. Zakona. Podnosilac zahteva nije izneo nijedan ubedljiv argument da bi mogao da pretrpi nepopravljivu štetu ako se njegov zahtev za uvođenje privremenih mera ne usvoji ili da postoji javni interes da se njemu odobri privremena mera.

26. Sud, stoga, zaključuje da zahtev za uvođenje privremenih mera nije potkrepljen i prema tome isti se odbacuje.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

27. U vezi sa navodima podnosioca zahteva da su mu prekršena prava garantovana članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava sud primećuje da, da bi mogao da reši žalbu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ustanovi da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom.

28. Podnosilac zahteva se može žaliti samo ako su redovni sudovi počinili greške u činjenicama ili zakonu, osim i samo ako su sudovi narušili prava i slobode garantovane Ustavom.

29. U vezi sa tim, Ustavni sud podseća da nije četvrtostepeni sud kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI 13/09, Sevdail Avdyli, od 17. juna 2010. god. i *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I)

30. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način, kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, npr. Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.)

31. U tom pogledu, Sud primećuje da podnosilac zahteva ne samo da nije izgradio slučaj na povredi, nego nije izneo nijedan dokaz koji bi ukazao da je presuda Vrhovnog suda kojom je odbijena žalba podnosioca zahteva kao neosnovana bila nepravična ili ukaljana arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god. I Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

32. Proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan shodno pravilu 36. stavu 1. tački c) Poslovnika o radu, koji propisuje: *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.“*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u saglasnosti sa članom 113. stav 7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56. stav 2. Poslovnika o radu, 22. februara 2011. god, jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

Ova odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stav 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović	Prof. dr Enver Hasani

Alil Memetoviq protiv presude Okružnog suda u Prištini, P. nr. 49/2006 i presude Vrhovnog suda, Pkl. br/8/09

Slučaj KI 50-2010, odluka od 21. marta 2011. godine

Ključne reči: krivično pitanje, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kazna, specifikovanje prekršenih prava

Podnosilac zahteva, osuđenik koji izdržava kaznu zatvorom od 30 godina jer je osuđen za teško ubistvo i dela koja se tiču oružja, je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da su mu presudom Vrhovnog suda, kojom je potvrđena kazna Okružnog suda u Prištini prekršena neodređena Ustavna prava. Podnosilac zahteva je argumentovao da su odluke sudova zasnovane na pogrešnom utvrđivanju činjenica, uključujući i nemogućnost rekonstrukcije mesta i da je izrečena kazna bila previsoka.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv prema čl. 102. i 113. stavu 1. Ustava i čl. 47. i 48. Zakona o Ustavnom sudu jer podnosilac zahteva nije izneo nijedan *prima facie* dokaz da je postupak u njegovom slučaju bio nepravičan ili da je bio nepristrasan. Sud je naglasio ograničenu nadležnost za rešavanje samo ustavnih sporova i da isti ne može preispitati sudske odluke koje se tiču činjenica i primene materijalnog prava, da li je postupak bio pravičan i nepristrasan, citirajući slučaj *Akdivar protiv Turske*. Sud je naglasio da samo prosto nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom njegovog slučaja nije dovoljna osnova za osporavanje istog u Ustavnom sudu, citirajući slučaj *Mezotur-Tiszacugi Tarsulat protiv Mađarske*.

Priština, 21. mart 2011. god.
Br. ref.:RK 114/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaj br. KI 50/10

Podnosilac

Alil Memedoviq

Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini P. br. 49/2006 od 30. avgusta 2006. god. i presude Vrhovnog suda Kosova Pkl. Br. /8/09 od 19. aprila 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
lIiriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Alil Memedoviq iz sela Sfirca trenutno na izdržavanju kazne zatvora u zatvoru u Dubravi.

Osporene odluke

2. Osporene odluke su:

   Presuda Okružnog suda u Prištini P.br.49/2006 od 30. avgusta 2006. god., i

   Presuda Vrhovnog suda Kosova Pkl.br./8/09 od 19. aprila 2010. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnesenog Ustavnom sudu Republike Kosova 29. juna 2010. god. je ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini P. br. 49/2006 od 30. avgusta 2006. god. kojom je g. Alil Memedoviq proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 30 godina za krivična dela za koja je proglašen krivim i presude Vrhovnog suda Kosova Pkl. Br. /8/09 od 19. aprila 2010. god. kojom je odbačen zahtev za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažne presude Okružnog suda.

Navodne povrede ustavom zagarantovanih prava

4. Iako je po članu 48. Zakona o Ustavnom sudu podnosilac zahteva dužan da u svom zahtevu razjasni koja su mu prava i sloboda navodno povređena, g. Memedoviq nije razjasnio koja su mu prava i slobode povređene, iz njegovog zahteva upućenog Sudu može da se pretpostavi da on tvrdi da mu je povređeno „pravo na pravično i nepristrasno suđenje“ garantovano članom 31. Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustav Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), i član 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev pred Ustavnim sudom 29. juna 2010. god.

7. 26. avgusta 2010. Ustavni sud je obavestio Vrhovni sud o zahtevu i u zakonom predviđenom roku nije primio nikakav odgovor na obaveštenje.

8. Dana 14. decembra 2010. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Kadri Kryeziu, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Altay Suroy, predsedavajući, i Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami, članovi Veća, je istog dana izneo svoje preporuke Sudu u punom sastavu da se slučaj odbaci kao neprihvatljiv.

Žalbe podnosioca

9. Podnosilac zahteva se žali da je Okružni sud u Prištini pogrešnom utvrđivanjem činjeničnog stanja, naročito ne vršeći rekonstrukciju slučaja na mestu zločina, doneo nepravičnu presudu i da je izrečena kazna za krivično delo, za koju ne osporava da je izvršio, mnogo stroga. On takođe tvrdi da su presude Vrhovnog suda u vezi sa njegovim žalbama i žalbama njegovog branioca nepravične i zasnovane su na činjeničnom stanju koje je utvrđeno na nepotpun i pogrešan način, iako u tim žalbama daje isto obrazloženje o nevršenju rekonstrukcije slučaja na mestu zločina i pomirenju sa porodicom žrtava slučaja koji je on prouzrokovao.

Pregled činjenica

10. Dana 30. avgusta 2006. god. Okružni sud u Prištini, postupajući kao sud prvog stepena, doneo presudu P. br. 49/2006 kojom se g. Alil Memedoviq, iz sela Sfirca – Opština Medveđa, sada sa prebivalištem u Prištini, proglašava krivim za krivično delo teško ubistvo iz člana 147. stava 1. tačke 11. ZKPK-a i krivično delo „neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja“ iz člana 328. stava 2. ZKPK-a i osuđen je za prvo krivično delo kaznom zatvora u trajanju od 29 (dvadeset i devet) godina i za drugo krivično delo zatvorom u trajanju od 1 godine i 6 meseci, računajući i vreme provedeno u pritvoru.

11. 25. aprila 2007. god. Vrhovni sud Kosova je, postupajući po žalbi pravnog zastupnika g. Memedoviqa, doneo presudu Ap. Br. 7/2007 kojom je nužno izmenio presudu Okružnog suda P. br. 49/2006 ponovo ga proglašavajući krivim za krivična dela teško ubistvo i pokušaj ubistva iz člana 146. odnosno člana 147. stava 1. tačke 11. u vezi sa članom 20. ZKPK-a i osuđujući ga kaznom zatvora u trajanju od 29 (dvadeset i devet) godina, a u tu kaznu se računa i vreme provedeno u pritvoru od 23. oktobra 2005. god. i nadalje.

12. Dana 4. juna 2008. god. Vrhovni sud Kosova, postupajući kao sud trećeg stepena po žalbi optuženog Alila Memedoviqa i njegovog branioca, doneo presudu Api.br. 4/2007 kojom odbacuje žalbe optuženog i njegovog branioca i **potvrđuje** presudu Vrhovnog suda Ap.br. 7/2007 od 25 aprila 2007. god.

13. Vrhovni sud Kosova je 10. aprila 2010. god. presudom Pkl.br. 8/09 **odbacio** zahtev osuđenog g. Alila Memedoviqa za zaštitu zakonitosti podnet protiv pravosnažne presude Okružnog suda u Prištini p.br. 49/2006 od 30. avgusta 2006. god. i presude Vrhovnog suda Kosova u Prištini Api.br. 4/2007 od 4. juna 2008. god.

14. Konačno nezadovoljen svim gore navedenim presudama g. Memedoviq se 26. juna 2010. god. obratio zahtevom Ustavnom sudu Republike Kosovo.

Ocena prihvatljivosti zahteva

15. Da bi bio u stanju da odluči o zahtevu podnosioca, Sud se najpre poziva na član 113.1. koji naglašava:
„Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podneli sudu na zakonit način“ i na Zakon o Ustavnom sudu Republike Kosovo koji u članu 47. odnosno 48. određuje:

Član 47 - **Individualni zahtevi**

1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

Član 48 - **Tačnost podneska**

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

16. Ustavni sud, u vezi sa ovim, takođe naglašava da je članom 102. Ustava predviđeno da:

    1. Sudsku vlast u Republici Kosovo sprovode sudovi.

    3. Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona.

17. U stvari, utvrđivanje tačnog i potpunog činjeničnog stanja je u potpunosti nadležnost redovnih sudova i rekonstrukcija ili uviđaj van sudskog razmatranja je diskreciono pravo suda kada on to smatra neophodnim**.** (Vidi član 366. tačka 2. Privremenog Zakona o krivičnom postupku Kosova) stoga u tvrdnjama podnosioca u vezi sa ovim pitanjem Ustavni sud ne primećuje da su ovim postupcima redovni sudovi činili dela nesaglasna sa Ustavom.

18. Shodno gore navedenom, sud ustanovljava da Okružni sud, presudom P.br. 49/2006 od 30.avgusta 2006. god., i Vrhovni sud, presudama donetim na osnovu žalbi optuženog i njegovog branioca pomenutim u tačkama 8, 9, 10. ovog izveštaja, neosporno su ustanovili da je g. Alil Memedoviq izvršio krivično delo za koje se tereti i osuđen je kaznom zatvora opisanom u izreci presuda, stoga u navodima podnosioca Ustavni sud nije našao nijedan element kršenja člana 31. Ustava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) ili člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje).

19. Ovom prilikom Ustavni sud Kosova naglašava da on ne uživa nadležnost apelacionog suda. Uloga Ustavnog suda je samo da osigura kompatibilnost sa pravima garantovanim Ustavom i drugim zakonskim instrumentima i, shodno tome, ne može da postupa kao „sud četvrtog stepena“, (Vidi, *mutatis mutandis,* i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god. R.J.D, 1996-IV, stav 65.)

20. Na osnovu iznetih činjenica zajedno sa zahtevom može se videti da njegov podnosilac nije ispunio zakonsku dužnost da jasno definiše zahtev, zato što nije posebno naglasio koja su mu Ustavom zagarantovana prava povređena od strane javnih organa. Štaviše, Sud smatra da u zahtevu nema ništa što bi pokazalo da je tokom saslušanja u slučaju Sudu nedostajala nepristrasnost ili da je postupak bio nepravičan. Sama činjenica da su podnosioci nezadovoljni ishodom slučaja ne potkrepljuje zahtev o povredi člana 31. Ustava (vidi *mutatis mutandis* presuda ESLJP Appl. br. *5503/02,* Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, Presuda od 26. jula 2005. god.

21. Pod ovim okolnostima, zahtev je očigledno neosnovan i podnosilac zahteva nije ispunio uslove za prihvatljivost zahteva,

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113(7) Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

Ova odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

Zejni Selimi protiv presude Vrhovnog suda, A. br. 727/2009

Slučaj KI 65-2009, odluka od 21. marta 2011. godine

Ključne reči: upravni spor, individualni zahtev, penzije, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na penziju, specifikovanje prekršenih prava

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da su mu prekršena ustavna prava u presudi Vrhovnog suda, kojom je potvrđena odluka Penzijske administracije Kosova (PAK) o odbijanju njegovog zahteva za produženje penzije za lica sa ograničenim sposobnostima na osnovu ocene zdravstvene dokumentacije.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv prema članu 113. stavu 7. jer podnosilac zahteva nije izneo dokaze koji bi *prima facie* potvrdili kršenje Ustava. Naglašavajući da zahtev odražava nezadovoljstvo podnosioca zahteva sa činjeničnim nalazom Vrhovnog suda i primenom materijalnog prava, Sud je naglasio da je njegova nadležnost ograničena na rešavanje ustavnih sporova, a ne i činjeničnih ili zakonskih sporova, citirajući slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, uključujući i obezbeđivanje pravičnog suđenja, citirajući slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Sud je konstatovao da u dokumentaciji podnosilac zahteva nije postojala nijedna indikacija da je postupak u Vrhovnom sudu bio nepravičan ili ukaljan arbitrarnošću, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*.

Priština, 21 mart 2011. god.
Ref. br.: RK91/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 65/09

Podnosilac zahteva

Zejni Selimi

zahteva

Ocenu ustavnosti odluke presude Vrhovnog suda Kosova, A.br. 272/2009

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

jednoglasno usvaja sledeću **odluku** o neprihvatljivosti slučaja.

UVOD

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Zejni Selimi iz Prištine.

Osporena odluka

2. Presuda Vrhovnog suda Kosova A.br. 727/2009 od 22. oktobra 2009. god.

Predmetna stvar

3. Gđa Zejni Selimi iz Prištine je 24. novembra 2009. god. predala zahtev Ustavnom sudu Kosova. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A.br. 727/2009 od 22. oktobra 2009. god., koja je u vezi sa njenim pravom na penziju za ograničene sposobnosti.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Zahtev je predat Ustavnom sudu 24. novembra 2009. god.

6. Nakon što je 17. decembra 2010. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Snezhane Botusharove, Veće za razmatranje, u sastavu sudija Kadri Kryeziu (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami (članovi), je Sudu u punom sastavu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Kratak opis činjenica

7. Podnosilac zahteva je 24. novembra 2009. god. podnela zahtev Ustavnom sudu Kosova, koji je zaveden pod br. KI-65/09. Iako ona nije uspela da konkretno naznači koja su ustavna prava navodno prekršena, može se zaključiti da ona osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, ref. br. A. br. 727/2009, kojom je zahtev za tužbu podnosioca zahteva u vezi sa pravom na penziju odbijen kao neosnovan.

8. Iz spisa predmeta se može zaključiti da je saglasno Uredbi br. 2003/23, Odeljenje za penzijsku upravu Kosova pri Ministarstvu rada i socijalne zaštite 22. februara 2006. god. donelo odluku kojom je prihvaćeno pravo podnosioca zahteva na penziju za ograničene sposobnosti, retroaktivno od 1. januara 2004. god., u iznosu od četrdeset evra (40 €). U odluci je takođe navedeno da će tri (3) godine od dana sticanja prava na penziju podnosilac zahteva biti pozvana u Ministarstvo na ponovno razmatranje.

9. Na osnovu ocene lekarske komisije koja je zaključila da podnosilac zahteva nema potpunu sposobnost i da je ograničena sposobnost potpuna i trajna, Odeljenje za penzijsku upravu Kosova u Ministarstvu rada i socijalne zaštite je 2. aprila 2009. god. donelo odluku kojom je odbijen zahtev gđe Selimi za penziju za ograničene sposobnosti.

10. Vrhovni sud Kosova je 22. oktobra 2010. god. doneo presudu odbijajući zahtev podnosioca zahteva.

11. Ovom presudom Vrhovni sud zaključuje da, lekarske komisije koje osniva Ministarstvo rada i socijalne zaštite u saglasnosti sa članom 3. stavom 2. Zakona o penzijama za lica sa neograničenim sposobnostima (ZPLNS) i u čijem sastavu su lekari specijalisti odgovarajućih struka, nakon razmatranja lekarske dokumentacije i lekarskog pregleda je ustanovljeno da podnosilac zahteva nema nikakvu potpunu i trajnu nesposobnost. Stoga, isti je zaključio da je Ministarstvo rada i socijalne zaštite pravilno i u potpunosti ocenilo činjenično stanje i primenilo materijalno pravo kada je ustanovilo da podnosilac zahteva, gđa Selimi, ne ispunjava uslove određene u članu 3. ZPLNS za sticanje prava na penziju za ograničene sposobnosti.

Ocena prihvatljivosti zahteva

12. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo propisuje sledeće:

    „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

    12.1 Iz dostavljene dokumentacije se može ustanoviti da je podnosilac zahteva iscrpela sva pravna sredstva predviđena zakonom.

13. Stav 1. člana 49. Zakona o Ustavnom sudu predviđa sledeće:

    „Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog.“

    13.1 Zadnja odluka u vezi sa ovim slučajem je odluka od 22. oktobra 2009. god. Podnosilac zahteva je predala zahtev Ustavnom sudu 24. novembra 2009. god. što znači da je ona podnela zahtev Sudu u saglasnosti sa rokom predviđenim u članu 49.

14. Iako je podnosilac zahteva iscrpela sva pravna sredstva da bi realizovala svoje navodno pravo na zakonom predviđenu penziju za ograničene sposobnosti ona nije dostavila nijedan dokaz – relevantnu činjenicu koja potvrđuje da su: „administrativni ili sudski organi prekršili njena prava koja joj garantuje ovaj Ustav“ (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, ESLJP, Odluka o neprihvatljivosti slučaja br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

15. Ustavni sud naglašava da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud, ili sud četvrte instance u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga poslednjih je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

16. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav

način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi između ostalih izvora Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. Br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

17. Međutim, nakon razmatranja dokaza koje je podnosilac zahteva izneo, Ustavni sud nije pronašao nikakvu indikaciju da su postupci pred Vrhovnim sudom na bilo koji način bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi, *mutatis mutandis*, zahtev br. 53363/99, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP od 31. maja 2005. god.).

STOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 49. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. **DA ODBACI** zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Dr. Snezhana Botusharova	Prof. Dr. Enver Hasani

AGEF Gmbh preko ovlašćenog zastupnika protiv odluke Skupštine opštine Prištine br. 353-1297

Slučaj KI 72-2010, odluka od 21. marta 2011. godine

Ključne reči: spor o ugovoru, iscrpljenje pravnih sredstava, individualni zahtev, privremene mere

Podnosilac zahteva, NVO, je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. i 116. stavu 2. Ustava tvrdeći da su mu prekršena prava na efikasno pravno sredstvo iz člana 22. stava 3. i člana 32. Ustava i člana 1. Protokola 1.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima, poništenjem dugoročnog ugovora o korišćenju objekta od strane Skupštine opštine Prištine, za koju se tvrdilo da je politički motivisana. Podnosilac zahteva je tražio obustavljanje odluke privremenom merom.

Sud je odlučio da je zahtev neblagovremen i neprihvatljiv prema članu 113. stavu 7. jer tužba koju je podnosilac zahteva podneo u Opštinskom sudu i dalje nije rešena, time odražavajući da nije ispunjen preduslov iscrpljenja svih pravnih sredstava. Sud je naglasio da je obrazloženje uslova za iscrpljenje pravnih sredstava pretpostavka da pravni poredak Kosova sprečava ili ispravlja kršenja Ustava, citirajući slučaj *Selmouni protiv Francuske*. Sud je takođe naglasio da samo nezadovoljstvo ishodom ne predstavlja dovoljnu osnovu za podnošenje zahteva, citirajući slučaj *Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Takođe Sud je odbio zahtev za privremene mere prema članu 116. stavu 2. Ustava, članu 27. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 51. stavu 1. Poslovnika o radu jer podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže prouzrokovanje nepovratne štete ili na koji bi način ove mere bile u javnom interesu.

Priština, 21. mart 2011. god.
Br. ref.: RK 101/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 72/10

Podnosilac

AGEF Gmbh preko ovlašćenih zastupnika

Ocena ustavnosti odluke Skupštine Opštine Priština br. 353-1297, od 29. juna 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani,predsednik
Kadri Kryeziu, sudija
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
lIiriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je nevladina organizacija AGEF Gmbh, registrovana 12. juna 2000. za delatnost na Kosovu, br. registracije 5300232-3, koja je podnela zahtev preko svojih ovlašćenih zastupnika, advokata, gđe Iliriane Osmani Serreci i g. Virtyta Ibrahimage iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je odluka o poništenju odluke o dodeljivanju na privremeno korišćenje zgrade opštinske arhive nemačkoj akademiji (školi) za odrasle (AGEF) 01. br.353 – 1774, od 24. septembra 2002. god. Osporene odluke su: odluka Vrhovnog suda rev 395/2008 od 2. juna 2009 god. i odluka Okružnog suda u opštini Peć AC. Br. 306/06 od 25. maja 2008. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnesenog Ustavnom sudu Republike Kosovo 30. jula 2010. god. je ocena ustavnosti odluke Skupštine opštine Priština 01 br.353-1297, od 29. juna 2010. god., kojom je poništena odluka o dodeljivanju na privremeno korišćenje zgrade opštinske arhive nemačkoj akademiji (školi) za odrasle (AGEF) 01. br.353—1774, od 24. septembra 2002. god., sa zahtevom za izricanje PRIVREMENE MERE obustave

izvršenje odluke SO – Priština **01 br.353-1297, od 29. juna 2010. god.** od strane Ustavnog suda.

Navodne povrede Ustavom zagarantovanih prava

4. Podnosilac zahteva tvrdi da je odlukom Skupštine opštine Priština povređena ustavno pravo na delotvorno pravno sredstvo (član 32. Ustava) i član 22. stav 3. Ustava u vezi sa članom 1. protokola 1. (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima (svakom fizičkom i pravnom licu je garantovano neometano uživanje svoje imovine).

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. i 116. stav 2. Ustava; član 48. i član 49. Zakona o Ustavnom sudu, od 16. decembra 2008. god., (br.03/L-121), (u daljem tekstu: "Zakon"); član 54. stav b. I član 69. Poslovnika o radu Ustavnog sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu").

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva podneo je zahtev pred Ustavnim sudom 30. jula 2010. god.

7. 2. avgusta 2010. god. Ustavni sud obavestio je advokatsku kancelariju I.O.T koja zastupa podnosioca zahteva da je Ustavni sud primio njihov zahtev i registrovao ga pod brojem 72/10.

8. Ustavni sud je 2. avgusta 2010. god. obavestio i Skupštinu opštine Priština kao suprotnu stranu o registrovanju zahteva i tražio od opštine moguće komentare u vezi sa zahtevom.

9. 1. oktobra 2010. god., Ustavni sud je podneo zahtev za pristup dosijeu slučaja C.br.1679/2010 Opštinskom sudu pošto je saznao da je ovaj slučaj imao isti predmet razmatranja kao i slučaj pred Ustavnim sudom.

10. Opština Priština je 10. avgusta 2010. god. i 15. septembra 2010. god. poslala svoje komentare u vezi sa slučajem braneći svoju odluku kao zakonski osnovanu.

11. Dana 14. decembra 2010 god, posle razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Ivana Čukalovića, Veće za razmatranje, sastavljeno od Roberta Carolana (predsedavajući) i Snezhane Botusharove i Altaya

Suroya, članovi Veća, istog dana iznelo svoje preporuke Sudu u punom sastavu da odbije zahtev kao neprihvatljiv.

Žalba podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva se žali da je Skupština opština Prištine odlukom 01 br.353-1297, od 29. juna 2010. god., na neustavan i nezakonit način poništila svoju odluku 01.br. 353-1774 od 24. septembra 2002. god. i na taj način je jednostrano prekinula Ugovor o korišćenju zgrade i parcele, sklopljen 3. oktobra 2002. god., prema kojem AGEF, kao ugovorna stranka, koristi zgradu koja je predmet ugovora u trajanju od 10 godina, u saglasnosti sa uslovima navedenim u ugovoru.

Pregled činjenica

13. 24. septembra 2002. god., Skupština opština Prištine je donela odluku 01.br. 353-1774, za dodeljivanje na privremeno korišćenje zgrade opštinske arhive nemačkoj akademiji (školi) za odrasle (AGEF). U tački III (tri) ove odluke je naglašeno da će uslovi za dodeljivanje zgrade na privremeno korišćenje biti određeni posebnim ugovorom koji će biti zaključen između Opštine i AGEF-a.

14. 3. oktobra 2010. god., SO Priština, koju zastupa predsednik Opštine, g. Salih Gashi, u svojstvu vlasnika i nevladina organizacija AGEF koju zastupa dr. Karin Lutze, u svojstvu korisnika, su zaključili ugovor o korišćenju zgrade opštinske arhive u Prištini, u ul. Andrea Gropa, katastarska parcela 5941/5942 Opštine Priština.

15. Član 3 (tri) Ugovora predviđa da vlasnik predaje korisniku na korišćenje zgradu koja je predmet ugovora u trajanju od 10 (deset) godina.

16. Na sednici održanoj 24. juna 2010. god., Skupština opštine Priština donosi odluku registrovanu u protokolu pod brojem 01, br. 353-1297 o poništenju Odluke za dodeljivanje na privremeno korišćenje zgrade opštinske arhive nemačkoj akademiji (školi) za odrasle (AGEF) 01. br.353—1774, od 24. septembra 2002. god., sa primedbom u tački VI (šest) odluke da ova odluka stupa na snagu na dan donošenja u Skupštinu opštine, a shodno tački III ove odluke, AGEF treba da isprazni zgradu, koju je koristio, od ljudi i stvari u roku od 30 dana od donošenja ove odluke.

17. 7. jula 2010. god., SO Priština, preko njenog odeljenja finansija i imovine je službeno obavestila AGEF o svojoj odluci.

18. 22. jula 2010. god., AGEF Gmbh je, preko svog ovlašćenog zastupnika, advokata Avdija Ahmetaja, iz Prištine, podneo ZAHTEV Opštinskom sudu u Prištini za izricanje PRIVREMENE MERE za obustavu izvršenja odluke SO Prištine 01. br. 353-1297, od 29. juna 2010. god.

19. Opštinski sud u Prištini, odlučujući po zahtevu AGEF-a, od dana 4. avgusta 2010. god., doneo Rešenje C.nr. 1679/10, kojim IZRIČE privremenu meru sigurnosti i zabranjuje SO Prištini izvršenje odluke 01 br. 353-1297, od 29. juna 2010. god., u isto vreme obavezujući predlagača (AGEF) da u roku od 30 dana, od dana odobrenja privremene mere sigurnosti podnese tužbu protiv stranke koja se protivi privremenoj meri sigurnosti, za pitanje koje je predmet zahteva za izricanje privremene mere sigurnosti.

20. 1. oktobra 2010. god., Ustavni sud je direktno podneo Opštinskom sudu zahtev br. ref. 1442/10 DRLSA za pristup spisima iz slučaja C.1679/10, koji je u vezi sa slučajem koji se razmatra od strane Ustavnog suda i odmah primio od Opštinskog suda kopiju tužbe C.br.1679, iz koje se jasno primećuje da je AGEF, preko svog zastupnika, advokata g. Selima Nikčija, u svojstvu tužioca, tužio Opštinu Prištinu za potvrdu postojanja ugovora, vrednost spora 3.500.00 €.

Ocena prihvatljivosti zahteva za privremenu meru i o meritumu

Privremena mera

21. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom.

22. U vezi s tim, Sud se poziva na član 116. stav 2. Ustava, koji predviđa:

    Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primjenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da primjena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu.

I na član 27. Zakona o Ustavnom sudu, koji predviđa:

Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.

Sud, takođe uzima u obzir član 51. tačku 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda, koji navodi:

Zahtev će sadržati specifične razloge zahtevanja privremenih mera, moguće posledice ukoliko se ne primene i konkretne mere koje se zahtevaju.

23. Iz gore navedenih normi proizilazi da je suštinski uslov za izricanje privremene mere nepopravljiva (nenadoknadiva) šteta koja bi se pričinila podnosiocu zahteva i zaštita javnog interesa, takođe je dužnost podnosioca zahteva da na veoma argumentovan način obrazloži zahtev za izricanje privremenih mera.

24. Imajući u vidu navode iz zahteva AGEF-a, Sud smatra da podnosilac zahteva nije izneo dokaze koji bi učinili izricanje privremenih mera neophodnim. Podnosilac zahteva nije naglasio koja određena nepopravljiva šteta bi se prouzrokovala po njemu ako privremena mera ne bi bila primenjena, i zbog kojih razloga ta šteta ne bi mogla da se izbegne, čak i konačnom odlukom Suda. Podnosilac zahteva takođe nije naveo kako je odlukom SO Prištine uništen javni interes i na koji bi način ovaj interes mogao da se zaštiti eventualnom privremenom merom od strane Suda.

25. Čak iako bi podnosilac zahteva obrazložio u dovoljnoj meri postojanje osnovnog rizika za nepopravljivu štetu po njemu prouzrokovanu od primene odluke SO Prištine, ovaj rizik je izbegnut izricanjem PRIVREMENIH MERA SIGURNOSTI od strane Opštinskog suda u Prištini rešenjem C.br. 1679, od 4. avgusta 2010. god. i ova mera je još na snazi, tako što Ustavni sud ne bi mogao da izriče privremenu meru u slučaju za koji je privremena mera već izrečena.

26. Iz gore navedenih razloga, Sud jednoglasno odlučuje da odbaci zahtev za privremenu meru.

Ocena suštinskih aspekata zahteva

27. Razmatrajući sve argumente podnesene od stranaka u slučaju, zaključujem da je zahtev podnesen Ustavnom sudu od strane ovlašćenih zastupnika AGEF-a prevremen i nije podnesen u saglasnosti sa članom 113. stavom 1. i 113. stavom 7. Ustava Republike Kosovo, zato što:

28. U zahtevu podnesenom Ustavnom sudu za ocenu ustavnosti odluke SO Prištine ovlašćeni zastupnici nevladine organizacije AGEF Gmbh su naveli da je odluka Skupštine opštine Priština 01 br.353-1297, od 29. juna 2010. god. politički akt, i da nema svojstva upravnog akta i kao

takav ne daje mogućnost korišćenja pravnih sredstava za osporavanje istog pred nadležnim organima, mada je ovo pravo ustavna pravna kategorija, predviđena članom 32. Ustava.

29. Ako bi Sud prihvatio navode podnosioca zahteva, izneo bi stav da odluka SO Prištine nema svojstva upravnog akta, nego je politička odluka, u tom slučaju Sud bi trebao da ga proglasi političkim, i odluku 01. br. 352-1774, od 24. septembra 2002. god., kojom je zgrada koja je predmet spora, dodeljena AGEF-u na privremeno korišćenje i kojom je bilo predviđena obaveza postizanje UGOVORA za korišćenje zgrade, i kojom se određuju prava i obaveze ugovornih stranaka.

30. Zakonom o upravnom postupku (br. 02/L-28), član 1. stav 4. je predviđeno:

Odredbe ovog zakona ne važe za sledeća oblike delatnosti organa javne uprave:

a) upravni akti regulativnog karaktera;

b) upravni akti koji se tiču unutrašnje organizacije organa javne uprave,

c) upravne akte koji se donose od strane organa javne uprava u okviru privatnih transakcija u kojima je javna uprava jedna od stranaka.

Imajući u vidu gore navedeno, proizilazi da osporena odluka SO Prištine ne spada u nijednu navedenu kategoriju, stoga ona je doneta u upravnom postupku i može da se osporava upravnim postupkom.

31. Čak i pod pretpostavkom da upravni spor nije mogao da se pokrene, Sud smatra da član 82. stav 1. Zakona o lokalnoj samoupravi (Zakon 03/L-040) predviđa mogućnost osporavanje odluka Skupštine opštine u okviru nadležnog Ministarstva lokalne samouprave.

32. Nevladina organizacija AGEF, u Opštinskom sudu u Prištini, je preko advokata g. Selima Nikçija, podnela tužbu za potvrdu postojanja ugovora koji je sklopila ranije sa SO Prištinom i koja je posledica odluke SO Prištine 01 br. 353-1774, od 24. septembra 2002. god. i ovaj postupak je još u toku.

33. Pozivajući se na član 113. stav 7. Ustava koji određuje da:

„ Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali

samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

Na osnovu gore navedenog, Sud ustanovljava da ne može da razmatra jedan zahtev pre nego što su iscrpljena sva raspoloživa pravna sredstva, što se u konkretnom slučaju očigledno nije desilo.

34. Pored toga, Sud želi da naglasi da je obrazloženje pravila iscrpljenosti pravnih sredstava da se pruži mogućnost dotičnim organima, uključujući i sudove, da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava (vidi, mutatis mutandis, ESLJP, Selmouni protiv Francuske br. 25803/94, Odluka 28. jula 1999. god.)

35. Sud takođe utvrđuje da samo sumnja u izgled predmeta nije dovoljna da se žalilac odrekne svoje obaveze da se žali pred nadležnim domaćim organima (vidi Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka 7. marta 1994. god., zahtev br. 20357/92, DR 76, f.80).

36. Pod ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije ispunio uslove za prihvatljivost zahteva, sledstveno

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, člana 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilo 56. (2) Poslovnika o radu, 14. decembra 2010. god. jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

Ova odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović	Prof. Dr. Enver Hasani

Ismet Hebibi protiv presude Vrhovnog suda, rev. 1 br. 165/2004

Slučaj KI 101-2010, odluka od 22. marta 2011. godine

Ključne reči: neprihvatljiv *ratione temporis*, individualni zahtev, vraćanje na radno mesto, pravo na kompenzaciju neisplaćenih ličnih dohodaka, pravo na rad, okončanje radnog odnosa

Podnosilac zahteva je zahtev podneo shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da mu je odlukom Vrhovnog suda iz 2004. prekršena pravo na rad i pravo na nadoknadu, navodeći da je ovom odlukom na arbitraran način poništena odluka nižeg suda o njegovom vraćanju na radno mesto nakon raskida i retroaktivnu nadoknadu plata.

Sud je odlučio da zahtev nije *ratione temporis* u saglasnosti sa Ustavom i da je neprihvatljiv prema članu 113. stavu 7. Ustava, članu 56. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36. Poslovnika o radu jer se odnosio na događaje koji su se desili pre nego što je Ustav stupio na snagu, citirajući slučaj *Jasiúnienė protiv Litvanije*.

Priština, 22. mart 2011. god.
Ref. br.: RK 106/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 101/10

Podnosilac

Ismet Hebibi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev.l.br.165/2004, od 9. novembra 2004. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Ismet Hebibi sa prebivalištem u Juniku.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Rev.l.br.165/2004, od 9. novembra 2004. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva smatra da su povređena njegova prava na rad i na naknadu predviđenu zakonom.

4. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da vrati njegov slučaj na ponovno suđenje, tvrdeći da su Ministarstvo zdravlja, CPM "Adem Ukëhaxhaj" i CPM "Dr. Ali Hoxha" u Juniku povredili njegova prava i da nisu delovali na zakonit način.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo; član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Sudom

6. Dana 11. oktobra 2010. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev sekretarijatu Ustavnog suda.

7. Ustavni sud je 19. januara 2011. god. obavestio Vrhovni sud da podnosilac zahteva osporava presudu koju je doneo Vrhovni sud.

8. Ustavni sud nije primio odgovor od Vrhovnog suda.

9. Dana 21. februara 2011. god. nakon razmatranja izveštaja sudije Altaya Suroya, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues

(predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosilac zahteva je bio zaposlen u Bolničkom centru u Dečanima na mestu lekara opšte prakse. Dana 17. septembra 1992. god. odlukom br.126 Bolničkog centra u Dečanima raskinut je radni odnos sa podnosiocem zahteva.

11. Dana 12. februara 2001. god., Opštinski sud u Dečanima je presudom C.l.br.18/2000, poništio odluku br.126 Bolničkog centra u Dečanima od 17. septembra 1992. god. i primorao tuženika (tj. Bolnički centar u Dečanima) da vrati podnosioca zahteva u radni odnos. Tuženik je takođe bio dužan da nadoknadi troškove sudskog postupka u iznosu od 60 nemačkih maraka.

12. Okružni sud u Peći je 9. jula 2011. god. presudom Ac.br.65/2001 odbio žalbu Bolničkog centra "Adem Ukëhaxhaj" i potvrdio presudu Opštinskog suda u Dečanima C..br.18/2000, od 12. februara 2001. god.

13. Dana 28. decembra 2001. god. podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu Kosova sa zahtevom da poništi presudu Okružnog suda u Peći i da presudi o naknadi njihovih dohodaka za period od 1. novembra 1991. god. do 31. septembra 2001. god.

14. 9. novembra 2004. god. Vrhovni sud Kosova je doneo presudu Rev.l.br.165/2004 u slučaju podnosioca zahteva i odbio kao neosnovanu presudu Okružnog suda u Peći Ac.br.108/2003, od 13. jula 2004. god., i takođe odbio reviziju podnosioca zahteva.

15. Dana 14. februara 2005. god. podnosilac zahteva je podneo instituciji ombudsmana Kosova zahtev za naknadu ličnih dohodaka.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva se žali da je oštećen, progonjen, i izmanipulisan od strane arbitrarne pravde. On tvrdi da je imao pravo da se vrati na radno mesto i da dobije nadoknadu za lične dohotke od strane Ministarstva zdravlja i Centra za porodičnu medicinu "Adem Ukëhaxhaj" u Dečanima i takođe od Centra za porodičnu medicinu "Dr. Ali Hoxha" u Juniku.

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom o radu.

18. Što se tiče zahteva podnosioca, Sud primećuje da se podnosilac zahteva žali na presudu Rev.br.165/2004 Vrhovnog suda od 9. novembra 2004. god. To znači da se zahtev odnosi na događanja od pre 15. juna 2008. god., što je datum stupanja na snagu Ustava Republike Kosovo.

19. Proizilazi da zahtev podnosioca nije "*ratione temporis*" u skladu sa odredbama Ustava (vidi mutatis mutandis Jasiùnienė protiv Litvanije, Zahtev br. 41510/98, ESLJP presude od 6. marta i 6. juna 2003. god.) i ne spada u nadležnost Ustavnog suda kao što se predviđa članom 56. Zakona o Ustavnom sudu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, saglasno članu 113(7) Ustava, članu 20. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilu 36. Poslovnika o radu,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI ovaj zahtev kao neprihvatljiv;

Odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20.4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. Dr. Enver Hasani

Agim Stubilla protiv presude Vrhovnog suda, PKL br. 69/2010, presude Opštinskog suda u Lipljanu, P. br. 129/2009 i odluke policije Kosova P. br. 122/VDP/2010

Slučaj KI 84-2010, odluka od 23. marta 2011. godine

Ključne reči: nadležnosti advokata, krivično pitanje, pitanje rokova, iscrpljenje pravnih sredstava, neobjavljivanje identiteta, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, tvrdnje o lošem ponašanju policije, zaštita zakonitosti, prekid radnog odnosa, odricanje

Podnosilac zahteva, policajac koji je osuđen za krađu tokom obavljanja dužnosti, je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da mu je prekršeno pravo na rad i obavljanje profesije iz člana 49. Ustava odlukom Vrhovnog suda kojom mu je odbijena žalba na kaznu Opštinskog suda u Lipljanu, za nepreciznost i osporavajući odluku policije Kosova kojom mu je prekinut radni odnos. Podnosilac zahteva je tvrdio da su ga policija i ostali zatvorenici fizički zlostavljali tokom pritvora, da je kazna politički motivisana, da su dokazi izmišljeni i nedovoljni za podržavanje njegove kazne i da njegov advokat nije delovao prema njegovim uputstvima kako bi se žalio na kaznu.

Što se tiče žalbe protiv Vrhovnog suda, Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv prema članu 113. stavu 7. jer on nije uspeo da iznese *prima facie* dokaze koji potvrđuju da su mu prekršena određena ustavna prava i slobode i zato što se dorekao prava na žalbu. Sud je odlučio da je žalba protiv policije Kosova neprihvatljiva jer podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva pre podnošenja zahteva, naglašavajući da njegova žalba u Ministarstvu unutrašnjih poslova i dalje nije rešena. Konačno, Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv u celosti je nije podnet u obaveznom zakonskom roku od 4 meseca, koji je počeo da teče od dana prijema odluke Opštinskog suda.

Pristina, 23. mart 2011. god.
Br.ref.RK93/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 84/10

Podnosilac

Agim Stublla

OCENA USTAVNOSTI

Presude Vrhovnog suda Republike Kosovo,PKL.br. 69/2010 od 6. avgusta 2010. god.;

Presude Opštinskog suda u Lipljanu,P.br. 129/2009 od 23. februara 2010. god.;

i

Odluke Policije Kosova, P.br. 122/VDP/2010 od 19. novembra 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharove, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Agim Stublla iz Podujeva.

Osporena sudske odluke

2. Odluka koju podnosilac zahteva osporava je odluka Vrhovnog suda Republike Kosovo (Presuda PKL.br. 69/2010 od 6. avgusta 2010. god.), (u daljem tekstu: Vrhovni sud), kojom je kao neosnovan odbijen zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva, koji je podnet protiv presude Opštinskog suda u Lipljanu (Presuda P.br. 129/2009 od 23. februara 2010. god.) i odluke Policije Kosova (Odluka P.br. 122/VDP/2010 od 19. novembra 2010. god.).

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je prekršen član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 13. septembra 2010. god. predao zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Podnosiocu zahteva je 9. novembra 2010. god. prosleđeno obaveštenje o registraciji zahteva, u kojem je, saglasno članu 48. Zakona, od njega traženo da preciznije razjasni navodnu povredu njegovih ustavnih prava i sloboda. Iako je zakonski rok za odgovor istekao 28. novembra 2010. god. podnosilac zahteva do sada nije dostavio nikakav komentar u vezi sa ovim pitanjem.

7. Podnosilac zahteva je tražio da mu se ne objavi identitet, ali nije obrazložio taj zahtev.

8. Zahtev je istoga dana, tj. 9. novembra 2010. god., prosleđen Vrhovnom sudu.

9. Dana 23. februara 2010. god. Veće za razmatranje u sastavu sudija Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Gjyljeta Mushkolaj je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Almira Rodriguesa, i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti.

Kratak opis činjenica

10. Podnosilac zahteva je 7. marta 2009. god., radeći kao policajac na aerodromu u Prištini, našao mobilni telefon na stolu za kojim je pio kafu.

11. Podnosilac zahteva tvrdi da je telefon predao odeljenju za izgubljeno i nađeno. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je tražio priznanicu da je predao telefon u odeljenju za izgubljeno i nađeno, ali mu takva priznanica nije izdata

12. Nakon određenog vremena podnosilac zahteva je uhapšen i pritvoren na 15 dana.

13. Opštinski javni tužilac Opštinskog suda u Lipljanu je 9. marta 2009. god. optužio podnosioca zahteva za krađu prema članu 252. stavu 1. Privremenog krivičnog zakonika Kosova. Ko god uzme pokretnu imovinu od drugog lica u nameri da je protivpravno prisvoji za sebe ili drugog biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

14. Advokat podnosioca zahteva je 4. februara 2010. god. zahtevao od Opštinskog suda u Lipljanu da odloži saslušanje od 3. februara 2010. god. zato što podnosilac zahteva nije u dovoljno stabilnom mentalnom stanju da učestvuje na saslušanju.

15. Opštinski sud je 23. februara 2010. god. ustanovio da je podnosilac zahteva kriv zato što je s namerom pokušao da protivzakonito prisvoji gore navedeni mobilni telefon u cilju ličnog bogaćenja.

16. Podnosilac zahteva je osuđen kaznom na tri (3) meseca zatvora, koju nije bilo potrebe da odsluži ako u roku od jedne (1) godine ne izvrši drugo krivično delo.

17. Podnosilac zahteva tvrdi da njegov advokat nije uspeo da izjavi žalbu na presudu Opštinskog suda pri Okružnom sudu.

18. U međuvremenu podnosilac zahteva je podneo zahtev Vrhovnom sudu koji je imenovao: „zahtev za vanrednu pravnu zaštitu“. Iako takav pravni lek ne postoji Vrhovni sud ga je smatrao: „zahtevom za zaštitu zakonitosti“.

19. Vrhovni sud (Presuda PKL.br. 69/2010 od 6. avgusta 2010. god.) je odbio zahtev kao neosnovan zato što u zahtevu nije bio naveden nijedan dokaz o povredi zakona i nisu bile navedene zakonske odredbe koje su navodno prekršene.

20. Opšta uprava policije je donela oduku (Odluka P.br. 122/VDP/2010 od 19. novembra 2010. god.) kojom je podnosiocu zahteva prekinut radni odnos sa Policijom Kosova iz disciplinskih razloga, jedan od kojih je bila krađa mobilnog telefona na Aerodromu u Prištini 7. marta 2009. god.

21. Medicinska služba Policije Kosova je 10. decembra 2010. god. izdala obaveštenje o mentalnom stanju podnosioca zahteva navodeći da podnosilac zahteva ima nizak nivo tolerancije.

22. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Ministarstvu unutrašnjih poslova osporavajući odluku Opšte uprave policije.

Navodi podnosioca zahteva

23. Podnosilac zahteva tvrdi da su ga policajci i zatvorenici tukli dok je bio u pritvoru.

24. Takođe se žali da je presuda Opštinskog suda u Lipljanu politički motivisana i nije zasnovana na dokazima, nego je, nasuprot, zasnovana na lažima i orkestrirana od strane sadašnje vlade.

25. Dodatno, on tvrdi da mu je taj isti sud čak i pretio.

26. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da nije iskoristio nikakvo redovno pravno sredstvo protiv presude prvostepenog suda od 23. februara 2010. god. zato što njegov advokat namerno nije uložio žalbu drugostepenom sudu, iako ga je podnosilac zahteva ovlastio da to učini.

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. U odnosu na tvrdnje podnosioca zahteva da mu je prekršeno pravo zagarantovano članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava, Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

28. U vezi sa žalbom na odluku Opšte uprave policije (Odluka P.br. 122/VDP/2010 od 19. novembra 2010. god.) kojom je podnosiocu zahteva prekinut radni odnos sa Policijom Kosova, podnosilac zahteva je uložio žalbu Ministarstvu unutrašnjih poslova osporavajući navedenu odluku. Međutim, podnosilac zahteva nije iskoristio druga pravna sredstva predviđena zakonom.

29. Stoga, u odnosu na ovu žalbu, podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja je imao na raspolaganju prema primenljivom zakonu.

30. U žalbi na presudu Vrhovnog suda podnosilac zahteva nije naznačio koja su to Ustavom zagarantovana prava prekršena, kako i zašto su prekršena niti nije izneo nijedan odgovarajući i relevantan dokaz.

31. Podnosilac zahteva je predao određena dokumenta. Međutim nijedan od tih dokumenata ne ukazuje da: *„su njegova prava i slobode koje mu garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa“*.

32. Pored toga, podnosilac zahteva nije iskoristio nijedno redovno pravno sredstvo protiv presude Opštinskog suda u Lipljanu od 23. februara 2010. god. Sledstveno, on se je odrekao prava na žalbu.

33. Dodatno, zahtev trebalo podneti Ustavnom sudu u roku od četiri (4) meseca, počevši od 23. februara 2010. god., dana kada je doneta presuda Opštinskog suda. Međutim, podnosilac zahteva je 13. decembra 2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu, što znači skoro sedam (7) meseci kasnije.

34. Stoga, zahtev je neosnovan i treba biti odbačen kao neprihvatljiv

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 56.(2) Poslovnika o radu, VEĆINOM GLASOVA, dana 23. februara 2011. god.

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

Sabri Hamiti i ostali poslanici protiv odluke Skupštine Republike Kosovo br. 04-V-04 u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo

Slučaj KO 29-2011, odluka od 30. marta 2011. godine

Ključne reči: raspuštanje Skupštine, dužnosti poslanika, izbor predsednika, izbori, *kvorum* (Skupština), zahtev podnelo 10 ili više poslanika

Podnosioci zahteva, grupa od 34 poslanika Skupštine, su podneli zahtev shodno članu 113. stavu 5. Ustava osporavajući odluku Skupštine o izboru Behgjeta Pacollija za predsednika Kosova u trećoj rundi glasanja, tvrdeći da je procedurom izbora prekršen član 86. Ustava u tri aspekta: nije postojao *kvorum* od dve trećine, koji se zahteva za donošenje odluke o izboru predsednika prema članu 86. stavu 4.; za ovaj položaj je bio predložen samo jedan kandidat dok član 86. stav 5. Uslovljava da bude najmanje dvoje kandidata; i da je došlo do neprihvatljivog prekida tokom procedure izbora.

U svom odgovoru g. Pacolli je naglasio da uslov kvoruma u Skupštini prema članu 69. stavu 3. Ustava zahteva prisustvo samo više od polovine poslanika, što je ispunjeno na početku sporne sednice, dodajući da su poslanici koji su napustili sednicu u stvari glasovi protiv njega tako da je postojao *kvorum*. G. Pacolli je argumentovao da član 86. stav 3. ne uslovljava da Skupština predloži više od jednog kandidata za predsednika, tvrdeći da se odredbe člana 86. st. 5. i 6. o dve trećine glasova i raspuštanju Skupštine primenjuju samo u situacijama kada je predloženo više od dva kandidata za predsednika. G. Pacolli je takođe argumentovao da je predsednik Skupštine konačni tumač Poslovnika Skupštine prema članu 17. stavu 1. Poslovnika o radu Skupštine i da je on odobrio zahtev za pauzu tokom izborne procedure.

Sud je odlučio da je zahtev prihvatljiv jer podnosioci zahteva, članovi grupe u sastavu 10 ili više poslanika Skupštine, jesu bili ovlašćena strana koja se pridržavala roka od 8 dana prema članu 113. stavu 5. i koji jesu ispunili uslove člana 42. Zakona o Ustavnom sudu imenujući članove grupe, iznoseći neophodne potpise, identifikujući osporenu odluku, specifikujući Ustavne odredbe za koje se smatralo da su prekršene i dostavljajući dopunske dokaze.

Prvo, Sud je ustanovio da se član 86. krši kada poslanici Skupštine predlože samo jednog kandidata za predsednika, naglašavajući cilj ustavotvoraca za prihvatanjem demokratskijeg sistema u kojem je postojanje više od jednog kandidata preduslov za izbor predsednika. Sud je naglasio nedostatak jezičke formulacije koja bi omogućila izbor predsednika sa samo jednim kandidatom, uzimajući kao primer ustave Albanije i Mađarske. Sud je zaključio da je izbor u ovom slučaju nevažeći. Drugo, Sud je zaključio da je

izbor nevažeći i zbog nedostatka *kvoruma 100%* određenog članom 86, koji je obavezivao svih 120 poslanika da glasaju na izboru predsednika (uz izuzetak onih koji su dobili odluku predsednika Skupštine). U pogledu navedenog Sud je naglasio da su poslanici obavezani da učestvuju u radu Skupštine. Na kraju, Sud je naglasio da član 86. i Poslovnik o radu Skupštine ne određuju da li je dozvoljen odmor tokom procedure za izbor predsednika, podvlačeći da je njegova obaveza samo da razmotri navode o kršenju Ustava, konstatujući da odmor tokom procedure ne predstavlja ustavno pitanje u smislu člana 86. Sud je zaključio da podnosioci zahteva nisu izneli dokaze da je došlo do kršenja Ustava.

Iz gorenavedenih razloga Sud je odlučio da zahtev oglasi prihvatljivim i sa sedam glasova za i dva protiv odlučio je da je odluka Skupštine o izboru predsednika prekršila član 86. i stoga je nevažeća.

Priština, 29. mart 2011. god.
Ref. Br.: AGJ /11

PRESUDA

u

slučaju br. KO 29/11

Podnosioci

Sabri Hamiti i drugi poslanici

Ocena ustavnosti odluke Skupštine Republike Kosovo, br. 04-V-04, u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo, od 22. februara 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su 25 (dvadeset i pet) poslanika Demokratskog saveza Kosova ("LDK") i 9 (devet) poslanika Alijanse za budućnost Kosova ("AAK") (vidi dodatak A), zastupljeni od strane mr sc. Vjose Osmani.

Osporena odluka

2. Odluka koju osporavaju podnosioci zahteva je odluka Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Skupština"), br. 04-V-04, u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo, g. Behgjeta Pacollija, održanim na vanrednoj sednici Skupštine dana 22. februara 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud") ustavnosti odluke Skupštine, kojom je g. Behgjet Pacolli izabran za predsednika Republike Kosovo.

4. Podnosioci zahteva osporavaju ustavnost postupka za izbor predsednika Republike Kosovo kakav je sproveden na vanrednoj sednici Skupštine održanoj 22. februara 2011. god., navodeći povredu člana 86. [Izbor predsednika] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav").

5. Podnosioci zahteva, konkretnije, tvrde da je došlo do povrede člana 86. stavova (4), (5), i (6) Ustava s obzirom na nedostatak potrebnog kvoruma tokom glasanja, nedostatak protivkandidata i prekid glasanja tokom izbornog postupka.

Pravni osnov

6. Član 113.5 Ustava, član 42. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: „Zakon") i pravilo 56 (1) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu").

Postupak pred Sudom

7. Dana 1. marta 2011. god., podnosioci zahteva su podneli zahtev Sudu.

8. Dana 2. marta 2011. god., saglasno pravilima 8. i 33. Poslovnika o radu, predsednik je odlukom br.GJR. 29/11 od 2. marta 2011. god. imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca. Istog dana, u skladu sa pravilom 9. Poslovnika o radu, zamenik predsednika Suda je nalogom br.KSH. 29/11, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

9. Dana 3. marta 2011. god., je dostavljen zahtev predsedniku Skupštine, u kome se od njega traži da dostavi svoj odgovor. Istog dana, u saglasnosti sa Poslovnikom o radu, zahtev je takođe dostavljen predsedniku Republike Kosovo i Međunarodnoj civilnoj kancelariji, kao zainteresovanoj strani u ovom slučaju.

10. Sud je 8. marta 2011. god. je tražio od podnosioca zahteva da dostavi dodatne dokumente, u skladu sa pravilom 35 (2) Poslovnika o radu.

11. Dana 10. marta 2011. god., predsednik Republike Kosovo, g. Behgjet Pacolli, je dostavio odgovor u vezi sa zahtevom podnosioca.

12. Dana 11. marta 2011. god., predsednik Skupštine Republike Kosovo, g. Jakup Krasniqi, je dostavio samo odluku o izboru predsednika, zapisnik i transkript sa izbora predsednika i Vlade održanih na vanrednoj sednici 22. februara 2011. god.

13. 17. marta 2011. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o prihvatljivosti zahteva.

14. Dana 28. marta 2011. god., Sud je većao i glasao o ovom slučaju.

Pregled činjenica

15. Dana 21. februara 2011. god., predsednika Skupštine je pozvao poslanike na vanrednu sednicu koja je bila zakazana za 22. februar 2011. god. Na dnevnom redu vanredne sednice, između ostalih pitanja, bio je i izbor predsednika Republike Kosovo.

16. Jedini predloženi kandidat koji se kandidovao za poziciju presednika Republike Kosovo je bio g. Behgjet Pacolli.

17. Tokom glasanja, sledeće opoziocione stranke nisu učestvovale: LDK (DSK), AAK (ABK), i Vetëvendosja (Samoopredeljenje). Sledstveno, samo 67 (šestdeset i sedam) poslanika je bilo prisutno.

18. Posle prvog kruga glasanja, predsednik Skupštine je proglasio da je 67 (šestdeset i sedam) poslanika bilo prisutno, i da, od 67 (šestdeset i sedam), 54 (pedeset i četvoro) poslanika je glasalo za.

19. Skupština je onda održala drugi krug glasanja, nakon čega je predsednik Skupštine proglasio da od 67 (šestdeset i sedam) prisutnih poslanika, 58 (pedeset i osmoro) je glasalo za.

20. Posle toga, predsednik Skupštine je najavio treći krug glasanja. Međutim, Demokratska stranka Kosova (PDK) je tražila pauzu, što je u početku odbijeno od strane predsednika Skupštine.

21. Posle pauze, održan je treći krug glasanja, nakon čega je predsednik Skupštine proglasio da, od 65 (šestdeset i pet) poslanika, 62 (šestdeset i dvoje) je glasalo za. Ipak, komisija koja je predsedavala izbornim postupkom, objavila je da od 67 glasačkih listića u glasačkoj kutiji, 62 su bila za, 4 protiv i jedan je bio nevažeći.

22. Nakon trećeg kruga glasanja, predsednik Skupštine, g. Jakup Krasniqi, zaključio da je g. Behgjet Pacolli izabran za predsednika Republike Kosovo.

Argumenti podnosioca zahteva

i. Nedostatak kvoruma da bi se omogućio izbor predsednika

23. Podnosioci zahteva tvrde da, prema članu 86 (4) Ustava koji predviđa: "Izbor predsednika Republike Kosovo se vrši sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine", dve trećine (2/3) od 120 (sto dvadeset) poslanika su 80 poslanika, što je potreban kvorum za održavanje izbora predsednika. Međutim, tokom vanredne sednice Skupštine, u prvom krugu glasanja, samo 67 poslanika su bila prisutna, što znači da potrebni kvorum nikada nije postignut za početak postupka glasanja za predsednika. Uprkos ovome, glasanje je održano bez kvoruma.

24. Prema podnosiocima zahteva, nedostatak kvoruma je bio očigledan i u drugom krugu, gde je objavljeno da su samo 67 (šestdeset i sedam) poslanika prisutna.

25. U trećem krugu, objavljeno je da su samo 65 (šestdeset i pet) poslanika prisutna i predsednik Skupštine je zaključio da je g. Pacolli, dobijajući 62 glasa, izabran za predsednika Republike Kosovo.

26. Po mišljenju podnosioca zahteva, sve u svemu, tokom čitavog postupka glasanja za izbor predsednika, neophodni kvorum od dve trećine nije postignut ili ispoštovan, što je u suprotnosti sa članom 86.4 Ustava.

27. Pored toga, podnosioci zahteva tvrde da je postupak u suprotnosti sa načinom na koji je predsednik Republike Kosovo ranije izabran.

28. Oni dalje dokazuju da član 51. Poslovnika o radu Skupštine jasno određuje da: " Skupština ima kvorum kada je prisutno više od polovine poslanika Skupštine " i da "Odluke sa sednica Skupštine su važeće, ukoliko je za vreme njihovog donošenja, u sali bilo prisutno više od polovine poslanika Skupštine." Štaviše, poslovnik o radu Skupštine predviđa da " Zakoni, odluke i ostala akata Skupštine smatraju se usvojenim, ukoliko za njih glasa većina prisutnih poslanika i koji glasaju." Međutim, Poslovnik takođe predviđa da "Izuzetak čine slučajevi kada se Ustavom Republike Kosova predviđa drugačije." Prema mišljenju podnosioca zahteva, jasno je da, u pogledu neophodnog kvoruma u slučaju izbora predsednika Kosova, Ustav predviđa drugačije, zahtevajući 2/3 svih poslanika Skupštine.

29. Podnosioci zahteva smatraju da Poslovnik o radu Skupštine određuje da su ostali slučajevi kada se donose odluke dvotrećinskom većinom, ratifikacija međunarodnih sporazuma, otpuštanje ombudsmana, produženje vanrednog stanja za više od 150 dana, usvajanje poslovnika o radu Skupštine, itd. Podnosioci zahteva tvrde da, kada je trebalo da Skupština odluči o nekom od gore navedenih pitanja, glasanje nije trebalo da se održi, dok se nije potvrdilo da postoji kvorum od 2/3 svih poslanika. Kao na primer, podnosioci zahteva su naveli da, na sednici Skupštine održanoj 6. septembra 2010. god., nakon što je predsednik Skupštine potvrdio da su 72 poslanika prisutna, on je nastavio sa dnevnim redom, koji je u tački 4, sadržao ratifikaciju sporazuma između Vlade Kosova i Svetske banke. Prema članu 18.1 (3) Ustava, ratifikacija međunarodnih sporazuma mora da se vrši 2/3 većinom svih poslanika Skupštine. Poštujući ovaj postupak, na sednici održanoj 6. septembra 2010. god., predsednik Skupštine, nakon što je naveo da nije bio kvoruma, odložio je to za narednu moguću plenarnu sednicu. Slično, na jednoj sednici 2009. godine, Skupština je nastavila sa ratifikacijom jednog sporazuma o dobijanju kredita između Republike Kosovo i Međunarodne banke za rekonstrukciju i razvoj (IBRD), takođe i Memorandum o misiji trezora Svetske banke, samo nakon što je utvrđeno da je 81 poslanik prisutan u Skupštini, tj. potrebno je više od 2/3 za ratifikaciju takvog sporazuma. Takođe na plenarnoj sednici od 13. i 17. maja 2010. god., tačka 7. dnevnog reda, je bilo razmatranje predloga Vlade Kosova za izmenu i dopunu Sporazuma sa Međunarodnim monetarnim fondom (IMF). Pre razmatranja ovog pitanja, predsednik

Skupštine je izjavio da glasanje za takav postupak ne može da počne bez kvoruma od 2/3 od svih poslanika Skupštine.

30. podnosioci zahteva dalje dokazuju da je izbor predsednika Republike Kosovo 2008. godine bio zasnovan na Ustavnom okviru za privremenu samoupravu na Kosovu, koji je predvideo identični postupak (u pogledu potrebnog broja glasova) za izbor predsednika. Član 9.2.8 ovog okvira određuje da "Skupština izabere predsednika Kosova dve trećinom 2/3 glasova svih poslanika Skupštine. Ako nakon 2 kruga glasanja, ne može da se postigne većina sa dve trećinom, u narednom krugu, potrebna je većina glasova svih poslanika". I u tom slučaju, glasanje se održalo nakon što je potvrđeno da je bio kvorum od dve trećine poslanika. U stvari, bilo je 119 poslanika prisutnih, i nakon što je potvrđen ovaj broj, predsednik /predsedavajući je izjavio da „su ispunjeni svi uslovi/kriterijumi da bi se nastavilo sa dnevnim redom", koji je sadržao i izbor predsednika. Upotrebljavajući princip analogije, podnosioci zahteva tvrde da bi zahtev za dve trećine trebalo da bude važeći za izbor predsednika, prema Ustavu.

31. Podnosioci zahteva smatraju da je očigledno da prethodna praksa Skupštine potvrđuje da, iako to nije izričito pomenuto, pre nego što počne glasanje, potreban je kvorum od 2/3 dve trećine, na osnovu Poslovnika o radu Skupštine i Ustava. Stoga, ne poštujući ovaj postupak, povređen je član 86. Ustava i svaka odluka doneta u takvom postupku je protivustavna.

ii. Nedostatak protivkandidata tokom postupka glasanja za predsednika

32. U ovom smislu, podnosioci zahteva tvrde da izbor predsednika Republike Kosovo mora da se vrši nakon predlaganja više od jednog kandidata, u skladu sa članom 86.5 koji predviđa da: "Ukoliko na prva dva glasanja ni jedan kandidat nije dobio većinu od dve trećine (2/3) neophodnih glasova, organizuje se treće glasanje na kojem se glasaju dva kandidata sa najvećim brojem glasova u drugom krugu glasanja iz a Predsednik Republike Kosovo se bira kandidat koji je dobio većinu glasova svih prisutnih poslanika." Pored toga, član 86.6 Ustava predviđa: "Ako se ni jedan kandidat ne izabere za Predsednika Republike Kosovo, Skupština se raspušta ..."

33. Podnosioci zahteva dalje tvrde da je članom 86. Ustava predviđeno da kandidovanje, najmanje, dva (2) kandidata, je potrebno, zato što se u oba citata, broj kandidata pominje u množini. Međutim, tokom postupka glasanja dana 22. februara 2011. god. bio je samo jedan kandidat koji se

kandidovao za mesto predsednika, što je protivustavno, po članu 86.5 i članu 86.6 Ustava.

34. Na kraju, podnosioci zahteva navode da su se na prethodna dva izbora predsednika Kosova uvek kandidovala dva kandidata za predsednika. U stvari, Ustavni okvir nije previdjeo protivkandidata, i jasno je da je cilj sastavljača Ustava bio kada su uneli taj zahtev u Ustav Republike Kosovo, da ne bude samo jedan kandidat u slučaju izbora predsednika, nego da bude takođe jedan protivkandidat. Dakle, prema podnosiocima zahteva, cilj sastavljača Ustava je bio da se izmeni ovaj deo postupka za izbor predsednika, dodavanjem konkurencije da se cilja na demokratičniji stav.

iii. Prekid glasanja u suprotnosti sa Poslovnikom o radu Skupštine Republike Kosovo

35. Što se tiče prekida glasanja, kada je tražena pauza, podnosioci zahteva tvrde da je to bilo u suprotnosti sa Poslovnikom o radu Skupštine Kosova i sa Ustavom, na osnovu zaključka predsednika Skupštine, koji je konačni tumač Poslovnika o radu Skupštine. Pošto Poslovnik ne određuje specifično da li su nakon početka faze glasanja za predsednika dozvoljeni prekidi i pauze usred postupka glasanja, jasno je da predsednik Skupštine, u skladu sa članom 17(1) Poslovnika o radu, daje konačno tumačenje Poslovnika o radu tokom plenarnih sednica. To je upravo ono, što je g. Jakupi Krasniqi uradio na sednici 22. februara 2011. god, kada je rekao da je prekid glasanja bio u suprotnosti sa Poslovnikom o radu.

36. Podnosioci zahteva dalje smatraju da je između drugog i trećeg glasanja u vezi sa izborom predsednika, PDK tražio pauzu, koja je u početku odbijena od strane predsednika Jakupa Krasniqija, ali i nakon dozvoljenja pauze, on je naglasio da je to bilo kršenje Poslovnika o radu Skupštine i Ustava.

37. U njihovom podnesku, nakon pauze od gotovo jednog sata, na trećem glasanju, g. Behgjet Pacolli je izabran za predsednika Republike Kosovo, uprkos prethodnom upozorenju od strane predsednika Skupštine g. Jakupa Krasniqija da je takva pauza protivustavna i u suprotnosti sa Poslovnikom o radu Skupštine. Nakon završetka pauze, predsednik Skupštine je još jednom naveo da je prekid usred postupka glasanja u suprotnosti sa Poslovnikom o radu i imaće za posledicu pritisak nad poslanicima.

38. Podnosioci zahteva zaključuju da, na osnovu zaklučka predsednika Skupštine kao konačnog tumača poslovnika o radu Skupštine, prekidom postupka glasanja je prekršen taj Poslovnik.

Odgovor predsednika Skupštine Republike Kosovo

39. Predsednik Skupštine Republike Kosovo g. Jakup Krasniqi, nije dostavio komentare u vezi sa zahtevom podnosioca ali je dostavio Sudu odluku o izboru predsednika Republike Kosovo, g. Behgjeta Pacollija, zapisnik i transkript o izboru predsednika i Vlade Kosova održanom 22. feburara 2011. god.

40. Predsednik Skupštine je otvorio vanrednu sednicu dana 22. februara 2011. god. sa 81 prisutnim poslanikom, prema zapisniku i trnaskriptu, gde su dva pitanja bila na dnevnom redu: 1) izbor predsednika Republike Kosovo, i 2) izbor Vlade Republike Kosovo.

41. Nakon toga, privremena Komisija za verifikovanje kvoruma i mandata je podnela izveštaj za verifikaciju uslova kandidata predloženog za predsednika, g. Behjgeta Pacollija, i došla je do zaključka da je g. Behgjet Pacolli ispunjavao uslove predviđene Ustavom i Zakonom br. 03/L-094 o predsedniku Republike Kosovo.

42. Nakon što je komisija podnela ovaj izveštaj, predsednik Skupštine je obavestio da je 91 poslanik prisutan.

43. Pre nego što je počeo prvi krug glasanja, LDK, AAK, i Vetëvendosja su napustili sednicu i nisu učestvovali. Kao rezultat ovog, samo 67 (šestdeset i sedam) poslanika je bilo prisutno.

44. Posle prvog kruga glasanja, predsednik Skupštine je proglasio da je 67 (šestdeset i sedam) poslanika bilo prisutno, i da, od 67 (šestdeset i sedam), 54 (pedeset i četvoro) poslanika je glasalo za, 11 (jedanaest) je glasalo protiv i 2 (dva) glasa su bila nevažeća.

45. Skupština je onda održala drugi krug glasanja, nakon čega je predsednik Skupštine proglasio da od 67 (šestdeset i sedam) prisutnih poslanika, 58 (pedeset i osmoro) je glasalo za, 7 (sedam) je glasalo protiv i dva glasa su bila nevažeća.

46. Nakon toga, predsednik Skupštine je najavio treći krug glasanja, koji je održan posle pauze sa 65 (šestdeset i pet) prisutnih poslanika. Predsednik Skupštine je proglasio da, od 65 (šestdeset i pet) poslanika, 62 (šestdeset i dva) je glasalo za, 4 (četiri) su glasala protiv i 1 (jedan) glas je bio nevažeći. Međutim, komisija koja je predsedavala postupkom

izbora je objavila da od 67 glasačkih listića u glasačkoj kutiji, 62 su bila za, 4 protiv i jedan je bio nevažeći.

47. Nakon trećeg kruga glasanja, predsednik Skupštine, g. Jakup Krasniqi, zaključio je da je g. Behgjet Pacolli izabran za predsednika Republike Kosovo.

Odgovor predsednika Republike Kosovo

48. predsednik Republike Kosovo, g. Behgjet Pacolli (u daljem tekstu: "zainteresovana strana"), tvrdi da je on nominovan za kandidata za poziciju predsednika u skladu sa članom 86.3 Ustava. Zainteresovana strana tvrdi da, u saglasnosti sa članom 86.1 i članom 86.5 Ustava, u trećem krugu glasanja, 62 poslanika su glasala za izbor g. Behgjet Pacolli za predsednika Republike Kosovo.

49. Što se tiče nedostatka kvoruma, zainteresovana strana smatra da prema članu 69. [Raspored sedniica i kvorum] Ustava, i naročito član 69.3 Ustava, predviđa da Skupština ima kvorum kada je više od (1/2) polovina poslanika prisutna. U početku vanredne sednice, bilo je 117 poslanika prisutno, prema zainteresovanoj strani. Činjenica da su LDK, AAK i Vetëvendosja napustili sednicu treba da se posmatra kao glasanje protiv kandidata g. Behgjeta Pacollija za mesto predsednika Republike Kosovo i da oni koji su bili prisutni i koji su glasali za g. Behgjeta Pacollija treba da se smatra ispunjenjem proceduralnih zahteva člana 86. Ustava i da je volja Skupštine izražena u prva dva kruga glasanja.

50. Dalje, zainteresova strana, tvrdi da je bilo 67 poslanika prisutno na sednici kada je počelo prvo glasanje, tj. Skupština je imala kvorum u saglasnosti sa članom 69.3 Ustava i članom 51.1 i članom 51.3 Poslovnika o radu Skupštine. Prisustvo 67 poslanika je bilo takođe potvrđeno od strane predsednika Skupštine. Pored toga, ni član 86. Ustava a niti Poslovnik o radu Skupštine ne predviđa da je potrebna dvotrećinska (2/3) većina poslanika za početak glasanja.

51. Štaviše, zainteresovana strana, dokazuje da Ustavom doslovno nije predviđena obaveza da poslanici budu prosutni. Međutim, u duhu Ustava u dostojanstvenom predstavljanju njihovih birača, oni imaju obavezu (makar etičku) da budu prisutni na sednici. Sledstveno, da bi se izbegla blokada za izbor predsednika u Skupštini, sastavljači Ustava a posebno članom 86. Ustava su predvideli tri kruga glasanja i u trećem krugu g. Behgjet Pacolli je izabran za predsednika.

52. Što se tiče broja kandidata, zainteresovana strana je obrazložila da član 86.3 Ustava ne zahteva izričito i ne obavezuje poslanike da predlože više od jednog kandidata za predsednika.

53. Pored toga, zainteresovana strana tvrdi da član 86. Ustava treba da se čita i tumači u celini i članovi 86.5 i 86.6 Ustava upućuju samo na „posebnu situaciju„ kada ima više od jednog kandidata za poziciju predsednika.

54. Što se tiče pauze, zainteresovana strana tvrdi da ni Ustav a niti Poslovnik o radu ne zabranjuju pravo grupe poslanika da traži pauzu.

55. Pored toga, zainteresovana strana tvrdi da je saglasno članu 17.1 Poslovnika o radu Skupštine, konačni tumač Poslovnika o radu predsednik Skupštine. Stoga, predsednik Skupštine kao konačni tumač Poslovnika o radu je odobrio zahtev za pauzu. Sledstveno, pauza je bila u skladu sa Poslovnikom o radu i Ustavom.

56. Zainteresovana strana je takođe kazala, *između ostalog,* da je „dodatna izmena i dopuna Ustava u skladu sa univerzalnim načelima prava potrebna“.

Ocena prihvatljivosti zahteva

57. Što se tiče navoda podnosioci zahteva da je povređen član 86. [Izbor predsednika], Sud primećuje da, da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, prvo mora da se ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom o radu.

58. Sud prvo mora da konstatuje da li podnsioci zahteva mogu da se smatraju ovlašćenim strankom, u skladu sa članom 113.5 Ustava, koji navodi da: “ Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja ”.U ovom zahtevu, trideset i četiri (34) poslanika iz LDK-a i AAK-a su osporavali odluke, koju je donela Skupština, za izbor g. Behgjeta Pacollija za predsednika Republike Kosovo. Stoga, podnsioci zahteva jesu ovlašćena strana, koja ima pravo da pokrene ovaj slučaj pred Sudom, na osnovu člana 113.5 Ustava.

59. Pored toga, što se tiče drugog zahteva člana 113.5 Ustava da podnosioci zahteva moraju da podnesu zahtev “u roku od osam (8) dana od dana usvajanja“ odluke od strane Skupštine, Sud nalazi da je Skupština donela odluku 22. februara 2011. god., dok su podnosioci zahteva podneli zahtev Sudu 1. marta 2011. god. Dakle, podnosioci zahteva su ispoštovali

neophodni rok za podnošenje zahteva Sudu, kao što se predviđa članom 113.5 Ustava.

60. Sud takođe zaključuje da su podnosioci zahteva ispoštovali član 42. Zakona, koji određuje da:

"1. Uz podnesak podnešen u skladu sa članom 113, stav 6 Ustava, se između ostalog, podnose i sledeće informacije:
1.1. imena i potpisi svih poslanika Skupštine koji osporavaju ustavnost zakona ili odluke donesene od strane Skupštine Republike Kosovo;
1.2. Ustavne ili odredbe nekog akta ili zakona koje se tiču ovog zakona; i
1.3. dokaze na koje se zasniva spor."

61. Pošto su podnosioci zahteva ovlašćena strana, ispoštovali su neophodni rok za podnošenje zahteva Sudu i tačno su opisali navodnu povredu Ustava, uključujući osporenu odluku Skupštine, Sud zaključuje da su podnosioci zahteva ispunili sve zahteve prihvatljivosti.

Pravna ocena zahteva

62. Pošto su podnosioci zahteva ispunili proceduralne uslove prihvatljivosti, Sud sada mora da preispita meritum žalbe podnosioca zahteva.

Što se tiče postupka za izbor predsednika Republike Kosovo

1. Što se tiče broja kandidata

63. Podnosioci zahteva se žale da je postupak izbora predsednika Republike Kosovo samo sa jednim kandidatom u suprotnosti sa članom 86.5 i članom 86.6 Ustava.

64. U ovom smislu, sud se poziva na član 86.3 Ustava koji predviđa: *" Za Predsednika Republike Kosovo se može nominovati bilo koji državljanin Kosova, koji obezbedi potpis najmanje trideset (30) poslanika Skupštine Kosovo. Poslanici Skupštine mogu dati samo jedan potpis za nominaciju Predsednika Republike Kosovo."*

65. Što se tiče ovog slučaja, Sud primećuje da je g. Behgjet Pacolli kao kandidat za predsednika Republike Kosovo priložio potpise 64 poslanika. Očigledno je da je grupa poslanika koji su izašli i nisu učestvovali u vanrednoj sednici održanoj 22. februara 2011. god., nisu iskoristili ustavnu mogućnost da nominuju još jednog kandidata za predsednika Republike Kosovo.

66. Član 86.5 Ustava predviđa: *" Ukoliko na prva dva glasanja ni jedan kandidat nije dobio većinu od dve trećine (2/3) neophodnih glasova, organizuje se treće glasanje na kojem se glasaju dva kandidata sa najvećim brojem glasova u drugom krugu glasanja i za Predsednika Republike Kosovo se bira kandidat koji je dobio većinu glasova svih prisutnih poslanika".*

67. Član 86.6 Ustava predviđa: *" Ukoliko se ni trećim glasanjem ni jedan kandidat ne izabere za Predsednika Republike Kosovo, Skupština se raspušta i raspisuju se novi izbori, koji se moraju održati u roku od četrdeset pet (45) dana".*

68. Sud je mišljenja, da se tekst člana 86. [Izbor predsednika] Ustava treba pregledati u celini. Tumačenje ovog člana može da bude samo to, da mora da bude više od jednog kandidata za izbor predsednika Republike Kosovo da bi se pokrenuo izborni postupak. Konkretnije, njegov stav 5. izričito određuje da, ukoliko ni jedan kandidat ne dobije većinu od dve trećine (2/3) u prvom glasanju, organizuje se treće glasanje između " *Ukoliko se ni trećim glasanjem ni jedan kandidat ne izabere dva kandidata sa najvećim brojem glasova u drugom krugu glasanja".* Pored toga, član 86.6 Ustava takođe govori o više od jednog kandidata: " *Ukoliko se* ***ni jedan kandidat*** *ne izabere* ". Član 27(4) i (5) Poslovnik o radu Skupštine sadrži slične odredbe.

69. U vezi s tim, Sud se poziva na Ustavni okvir za privremenu samoupravu na Kosovu, koji u svoju poglavlju 9.2.8 predviđa: *"Predsednika Kosova bira Skupština tajnim glasanjem. Za nominaciju za dužnost Predsednika Kosova potrebna je podrška stranke koja ima najveći broj mandata u Skupštini ili najmanje 25 članova. Skupština bira Predsednika Kosova dvotrećinskom većinom članova Skupštine. Ako se nakon dva glasanja ne postigne dvotrećinska većina, u sledećem glasanju za izbor je potrebna većina glasova svih članova Skupštine."*

70. Sud primećuje da je, prema Ustavnom okviru, prvi izbor predsednika Kosova održan 2002. godine, kada se samo jedan kandidat kandidovao za mesto predsednika Kosova, tj. Ibrahim Rugova iz LDK-a. Tokom izbora predsednika 2004. godine, bilo je dva kandidata za predsednika, Ibrahim Rugova iz LDK-a i Ramë Buja iz PDK-a. Dalje, na izboru 2006. godine bio je samo jedan kandidat za predsednika, Fatmir Sejdiu iz LDK-a. Ipak, na izboru 2008. godine, koji je takođe održan pod Ustavnim okvirom, dva kandidata su se kandidovala za predsednika, Fatmir Sejdiu iz LDK-a i Naim Maloku iz AAK-a. U poslednjom izboru predsednika od 22. februara 2011. god. koji je održan po članu 86. Ustava Republike Kosovo, bio je samo jedan kandidat koji se kandidovao za mesto predsednika Republike Kosovo.

71. Sud primećuje da je Ustavni okvir nije izričit po pitanju broja kandidata za izbor predsednika Kosova. Međutim, sa razliku od Ustavnog okvira, član 86. Ustava Republike Kosovo pominje, na nedvosmislen način, da mora da bude više od jednog kandidata u prvom i drugom glasanju, i u trećem glasanju. Očigledno je da su sastavljači Ustava izabrali tekst člana 86. Ustav da bi se skrenuo od sistema kojeg je Ustavni okvir predvideo usvajajući demokratičniji sistem gde je više od jednog kandidata potrebno pre nego što može da počne postupak za izbor predsednika Republike Kosovo. Izborni postupak, je izrađen da se osigura da se, od više od jednog kandidata koji je nominovan za izbor predsednika, izabere onaj koji dobije najviše glasova za predstavnika naroda Kosova. Ako bi sastavljači Ustava nameravali da previde alternativni izborni postupak, sa samo jednim nominovanim kandidatom, Ustav bi izričito predvideo takav postupak.

72. U ovom pogledu, Sud se poziva, na primer, na Ustav Albanije, koji u svom članu 87.5 izričito dozvoljava da se samo jedan kandidat kanididuje za mesto predsednika:

"Kada ima više od jednog kandidata i ni jedan od njih dobio neophodnu većinu , u roku od 7 dana, organizuje se četvrto glasanje između dva kandidata koji su dobili najveći broj glasova."

73. Ustav Mađarske, naprotiv, predviđa sličan sistem koji je utvrđen u Ustavu Republike Kosovo, gde njegov član 29. B predviđa:
"…..

(2) Parlament će birati predsednika Republike tajnim glasanjem. Glasanje može da se ponavlja ako se to pokaže neophodnim. Kandidat koji dobije većinu od dve trećine glasova članova parlamenta u prvom krugu glasanja se bira za predsednika Republike.

(3) Ako nijedan kandidat ne dobije tu većinu u prvom krugu glasanja, proces glasanja mora da se ponovi, u skladu sa stavom (1).Većina od dve trećine glasova članova parlamenta je takođe potrebna za izbor u drugom krugu glasanja.

(4)Ako ni jedan kandidat ne dobije neophodnu većinu u drugom krugu glasanja, organizuje se treći krug glasanja. U trećem krugu glasanja za izbor mogu da se kandiduju samo ona dva kandidata koja su dobila najveći broj glasova u drugom krugu. Kandidat koji dobije većinu glasova – bez obzira na broj datih glasova – u trećem krugu glasanja se bira za predsednika Republike.

……..”.

74. U stvari, ovaj postupak izbora predsednika proističe iz tranzicionog perioda nakon hladnog rata, kada su bivše komunističke zemlje odlučile da njihovi predsednici budu izabrani od strane njihovih skupština u sličnom postupku kao što se još predviđa ustavima Mađarske i Kosova. U međuvremenu, većina bivših komunističkih zemalja je dopunila i izmenila predsednički izborni postupak i opredelila se za neposredne izbore glasovima naroda. Ovo rešenje je bilo motivisano neophodnošću da se izrazi i reflektuje volja naroda i da neposrednim glasanjem izaberu predsednika koji je šef države i predstavlja jedinstvo naroda.

75. U pogledu predsedničkog izbornog postupka koji je utvrđen u član 86. Ustava Kosova, Sud, sledstveno, naglašava da, ako pristuni poslanici predstavljaju samo jednog kandidata za izbor predsednika Kosova, formalni uslovi za početak tog izbornog postupka nisu ispunjeni. U takvoj situaciji, svaki postupak koji je sledio za izbor jedinog kandidata za predsednika Republike Kosovo, dakle, je bio u suprotnosti sa članom 86. Ustava.

76. Sud primećuje da, na vanrednoj sednici Skupštine od 22. februara 2011. god., poslanici su predstavili g. Behgjeta Pacollija kao jedinog kandidata za izbor predsednika Republike Kosovo. Na istoj sednici, izborni postupak sproveden od strane predsednika Skupštine je vodio do izbora jedinog kandidata za predsednika Kosova, iako je, po mišljenju Suda, to bilo u suprotnosti sa formalnim zahtevima člana 86. Ustava.

77. Pod ovim okolnostima, sud zaključuje da je postupak izbora g. Behgjeta Pacollija za predsednika Republike Kosovo, sproveden na varednoj sednici Skupštine dana 22. februara 2011. god., povredio član 86. Ustava i, stoga je protivustavan.

2. Što se tiče glasanja Skupštine

78. Sud prvo naglašava da, pošto je već zaključio da je izborni postupak samo sa jednom kandidatom koji se kandiduje za mesto predsednika Kosova bio protivustavan, ne bi bili potrebno da se bavi navodima o drugim povredama Ustava u pogledu izbornog postupka kao što je sproveden dana 22. februara 2011. god. Međutim, iako pretpostavljamo da bi Ustav dozvolio da samo jedan kandidat kandiduje za mesto predsednika Kosova, učestvovanje manjeg broja poslanika od onog predviđenog članom 86. Ustava, je takođe učinio postupak glasanja nevažećim.

79. U ovom smislu, Sud se poziva na član 70. [Mandat poslanika] Ustava koji određuje da „Poslanici Skupštine su predstavnici naroda [...]". Pored toga, što se tiče njihove obaveze kao poslanika, član 74. [Vršenje funkcije] Ustava predviđa da "poslanici Skupštine Kosova vrše svoju funckiju u najboljem interesu Republike Kosovo i u saglasnosti sa Ustavom, zakonima i odredbama rada Skupštine."

80. Štaviše, Zakon br. 03/L-111 o pravima i odgovornostima poslanika (u daljem tekstu: Zakon o poslanicima") i članovi 3. i 21. Poslovnika o radu Skupštine, usvojen 29. aprila 2010. god. dodatno naglašavaju da su poslanici Skupštine predstavnici naroda i će imati jednaka prava i obaveze da u potpunosti učestvuju u postupcima Skupštine i da će vršiti svoje zadatke kao predstavnici naroda Kosova u skladu sa Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Skupštine. Dakle, dobijajući glasove građana, poslanici imaju obavezu prema njima, između ostalog, kao što se predviđa članom 40. [Obaveze] Zakona o poslanicima, budući da su dužni da prisustvuju na plenarnim sednicama i na sastancima pomoćnih organa Skupštine u kojima su oni članovi. Ako poslanik ne može da prisustvuje sednicama Skupštine ili sastancima pomoćnih organa Skupštine u kojima je član, mora da blagovremeno obavesti predsednika Skupštine, odnosno predsednika, zamenika predsednika tog pomoćnog organa, iznošenjem razloga za svoje odsustvo, kao što se traži članom 40.3 Zakona o poslanicima.

81. Obaveza poslanika se dalje odražava u zakletvi koju članovi Skupštine moraju da polažu pred Skupštinom nakon verifikovanja njihovih mandata, u skladu sa članom 10. Poslovnika o radu Skupštine, koji predviđa:

„Ja, poslanik Skupštine Republike Kosova, zaklinjem se da ću časno i privrženo obaviti svoj zadatak i dostojanstveno predstavljati narod, da ću raditi u interesu Kosova i svih njegovih građana, da ću se angažovati za zaštitu i poštovanje ustavnosti i zakonitosti, za zaštitu teritorijalne celovitosti i institucionalnog integriteta Kosova, za garantovanje sloboda i prava čoveka, u skladu sa zakonima zemlje i evropskim standardima". Zaklinjem se!".

82. Pored toga, Sud primećuje da, u skladu sa članom 27. Poslovnika o radu Skupštine, članovi Skupštine će postupiti u skladu sa kodeksom ponašanja koji je u aneksu tih pravila. Kodeks ponošanja jasno previđa da članovi Skupštine imaju dužnost da se pridržavaju Zakona i da postupaju u svim slučajevima u saglasnosti sa poverenjem javnosti koje im je dato.

83. Pod ovim okolnostima, svih 120 poslanika Skupštine treba da se osećaju dužnim, po Ustavu, Zakonu o poslanicima, Poslovniku o radu Skupštine i Kodeksu ponošanja, da prisustvuju plenarnim sednicama Skupštine i da se pridržavaju postupaka utvrđenih u njima, ali pre svega imaju obavezu prema narodu Kosova koji ih je izabrao.

84. Izbor predsednika Kosova koji, u saglasnosti sa članom 83. [Status predsednika], je šef države i predstavlja jedinstvo naroda Republike Kosovo, je od takvog značaja da svi poslanici, kao predstavnici naroda Kosova, treba da smatraju to kao ustavnu dužnost da, osim kada su oslobođeni od strane predsednika Skupštine, prisustvuju postupku za izbor predsednika kao što je određeno članom 86. [Izbor predsednika] Ustava.

85. U tom pogledu, Sud primećuje da, što se tiče broja glasova potrebnih za izbor predsednika Republike Kosovo, član 86.4 Ustava predviđa da će se predsednik Republike Kosovo birati sa dve trećine (2/3) "**glasova svih poslanika** " (u originalnoj albanskoj verziji: "me dy të tretat (2/3) e votave të të gjithë deputetëve") Skupštine, u smislu da će svih 120 poslanika glasati, bez onih koji su opravdano oslobođeni od strane predsednika Skupštine, i da će se izabrati kandidat koji dobije 80 glasova svih poslanika (u prvom i drugom krugu). Samo ako se većina od 2/3 ne postigne, organizuje se treći krug. Član 27. Zakona o poslanicima i član 27(4) Poslovnika o radu Skupštine sadrže identičnu formulaciju: "dve trećinom (2/3) **glasova svih poslanika** Skupštine".

86. Iz zapisnika sa vanredne sednice od 22. februara 2011. god. proizilazi da, pre nego što je počelo glasanje, u početku je bio 81 poslanik prisutan. Međutim, kada je počelo glasanje, samo 67 poslanika su još bila prisutna i učestvovala u glasanju, dok su ostali poslanici napustili salu Skupštine. Zahtev člana 86, da su svi poslanici morali da glasaju, nije bio ispunjen. Štaviše, drugi krug glasanja je održan pod sličnim okolnostima, dok je u trećem krugu, jedini nominovani kandidat, g. Behgjet Pacolli, izabran za predsednika Kosova sa 62 glasa od 67 glasova.

87. Sud zaključuje da je, pošto su samo 67 poslanika učestvovala u postupku za izbor predsednika Kosova na vanrednoj sednici odžanoj dana 22. februara 2011. god., povređen član 86. Ustava.

3. Što se tiče pauze održane tokom izbornog postupka za predsednika Republike Kosovo

88. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva da je pauza dozvoljena od strane predsednika Skupštine pre trećeg kruga glasanja bila u suprotnosti sa

članom 27. Poslovnika o radu Skupštine, Sud primećuje da član 86. Ustava i član 27. Poslovnika o radu nisu izričiti po ovom pitanju.

89. Pored toga, Sud naglašava da je njegova dužnost samo da razmatra navodne povrede Ustava. Žalba podnosioca zahteva da je određena pauza pre trećeg kruga glasanja, po mišljenju Suda, ne predstavlja ustavno pitanje koje bi se moglo pokrenuti na osnovu člana 86. [Izbor predsednika] Ustava. Međutim, ako je Skupština prethodno odlučila da pauza nije dozvoljena, ili ako je predsednik Skupštine kao konačni tumač Poslovnika o radu Skupštine, obavestio poslanike da tokom glasanja neće biti dozvoljena pauza da bi se izbeglo vršenje takvog pritiska na poslanike, onda bi pauza pre trećeg kruga bila u suprotnosti sa tom odlukom.

90. Sledstveno, što se tiče žalbe podnosioca zahteva da je bilo povrede člana 86. [Izbor predsednika] Ustava kada je pauza bila dozvoljena pre trećeg kruga, Sud zaključuje da podnosioci zahteva nisu podneli dokaze, kako je došlo do povreda toga člana.

IZ TIH RAZLOGA,

SUD, na zasedanju održanom dana 28. marta 2011. godine,

I. PROGLAŠAVA, jednoglasno, da je zahtev PRIHVATLJIV.

II. PROGLAŠAVA, sa sedam glasova za i dva glasa protiv, da je odluka Skupštine Republike Kosovo, br. 04-V-04, u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo, od 22. februara 2011. god., protivustavna – i neće više biti na snazi od dana njenog objavljivana u skladu sa članom 116.3 Ustava - pošto je u suprotnosti sa zahtevima člana 86. Ustava Republike Kosovo i demokratskim načelima inkorporisanim u to.

III. Ova presuda će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona.

IV. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ilriana Islami	Prof. dr Enver Hasani

Dodatak A

LDK

1. Sabri Hamiti
2. Ismet Beqiri
3. Teuta Sahatqija
4. Arben Gashi
5. Lutfi Haziri
6. Skender Hyseni
7. Salih Morina
8. Eqrem Kryeziu
9. Anton Quni
10. Imri Ahmeti
11. Vjosa Osmani
12. Hashim Deshishku
13. Ali Sadriu
14. Sadri Ferati
15. Sali Asllanaj
16. Naser Osmani
17. Armend Zemaj
18. Bahri Thaçi
19. Afërdita Berisha-Shaqiri
20. Hykmete Bajrami
21. Vjollca Krasniqi
22. Lirije Kajtazi
23. Haki Demolli
24. Nazane Breca
25. Lutfi Zharku

AAK

1. Ardian Gjini
2. Daut Haradinaj
3. Ahmet Isufi
4. Time Kadriaj
5. Burim Ramadani
6. Bali Muharremaj
7. Kymete Bajraktari
8. Teuta Haxhiu
9. Xhevdet Neziraj

Sabri Hamiti i drugi poslanici protiv odluke Skupštine Republike Kosovo br. 04-V-04 u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo (suprotno mišljenje sudija Roberta Carolana i Almira Rodriguesa)

Slučaj KO 29-2011 MM, odluka od 30. marta 2011. godine

Ključne reči: nadležnosti Ustavnog suda za nalaganje glasanja u Skupštini, suprotno mišljenje, raspuštanje Skupštine, dužnosti poslanika, izbor predsednika, *kvorum* (Skupština), zahtev podnelo 10 ili više poslanika

Sudije Robert Carolan i Almiro Rodrigues se nisu složili sa presudom Suda povodom izbora predsednika osvrćući se na tri glavna pitanja: (1) *kvorum*, (2) broj kandidata i (3) posledice presude.

Prvo, suprotnim mišljenjem je smatrano da postoji razlika između „*kvoruma*“ i „glasanja“ i aspekta kako se mogu promeniti pravila koja se primenjuju na svaku od njih. Citirajući član 69. stav 3. Ustava i Poslovnik o radu Skupštine u suprotnom mišljenju je smatrano da je zakonodavstvo ispunilo uslov *kvoruma* jer je bilo prisutno više od 50% poslanika Skupštine. U suprotnom mišljenju je naglašeno da nakon utvrđivanja *kvoruma* isti ostaje nepromenjen tokom cele sednice, citirajući Robertov Pravilnik reda, bez obzira na broj glasova koji su potrebni za donošenje odluke, citirajući kao primer čl. 20, 68, 69, 76, 90, 91. i 131. Ustava. U suprotnom mišljenju je naglašeno da prema Ustavu i Poslovniku o radu Skupštine uspešan kandidat za predsednika treba dobiti dve trećine glasova (80 glasova) na prvom ili drugom glasanju, ili više od polovine glasova (61 poslanik) na trećem glasanju. Ovde je u suprotnom mišljenju argumentovano da je jedini kandidat na trećem glasanju dobio 62 glasa što je više od minimalnog broja glasova za izbor. U suprotnom mišljenju je naglašeno da su ustavotvorci jasno shvatili razliku između *kvoruma* i glasanja jer je dozvoljen drugi broj glasova na trećem glasanju za predsednika, ali se uslov za *kvorum* nije promenio. U suprotnom mišljenju je skrenuta pažnja da će tumačenje Ustava koje zahteva kvorum od dve trećine omogućiti maloj manjini poslanika Skupštine (odnosno 41 poslanik) da onemogući većini poslanika Skupštine da obavljaju funkciju u Skupštini, što ne bi bilo u saglasnosti sa ciljevima ustavotvoraca i što bi član 86. stav 4. učinilo besmislenim.

Drugo, u suprotnom mišljenju je naglašeno da je zaključak presude da se jedan kandidat ne može izabrati bez konkurenta zasnovan na pogrešnom čitanju člana 86. stava 5. Ustava, dodajući da bi ustavotvorci jasno i specifično sprečili izbor sa samo jednim kandidatom, da je to bio njihov cilj. U suprotnom mišljenju je naglašeno da se član 86. stav 5. odnosi „ni na jednog“ kandidata, čije je značenje „jedan ili više“, tvrdeći da je glasanje dve trećine prikladniji za nadmetanje između dva ili više kandidata, dok je većina

glasova na trećem glasanju prikladnija za odobrenje jednog jedinog kandidata, iako je prikladno i za nadmetanje između dva kandidata. Prema suprotnom mišljenju, uslov da treba da budu dva ili više kandidata za predsednika može smetati izboru jednog kandidata kojeg podržava većina poslanika, stvarajući lažni izborni proces i podrivajući političku stabilnost. U suprotnom mišljenju je argumentovano da Sud nije imao nadležnosti da naloži Skupštini da predloži više od jednog kandidata.

Treće, u suprotnom mišljenju je navedeno da Sud ne može da promeni rezultate izbora, naglašavajući da član 86. stav 6. Zahteva raspuštanje Skupštine i održavanje novih izbora ne uzimajući u obzir konstataciju većine da su osporeni izbori prekršili Ustav. Na kraju, u suprotnom mišljenju je argumentovano da Sud nije imao nadležnosti da naloži Skupštini da predloži više od jednog kandidata.

Iz gorenavedenih razloga, u suprotnom mišljenju se smatra da je presuda bila pogrešna.

Priština, 30. mart 2011. god.
Ref. Br.: OM 107/11

Slučaj br. KO 29/11

Podnosioci zahteva
Sabri Hamiti i drugi poslanici Skupštine Kosova

Ocena ustavnosti odluke Skupštine Republike Kosovo
br. 04-V-04
U vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo
Od dana 22. februara 2011. god.

30. marta 2011. god.

Suprotno mišljenje sudija
Roberta Carolana i Almira Rodriguesa

S poštovanjem, mi se ne slažemo sa presudom i zaključcima većine u Sudu po ovom zahtevu.

ČINJENICE

Podnosioci zahteva i zainteresovana strana se slažu u sledećim činjenicama.

1. Dana 22. februara 2011. god., Skupština Kosova je počela glasanje za predsednika Republike Kosovo.

2. Jedini nominovani kandidat je bio g. Behgjet Pacolli.

3. Kada se održalo prvo glasanje, 67 poslanika su bila prisutna u Skupštini. G. Pacolli je dobio 54 glasa.

4. Kada se održalo drugo glasanje, bilo je 67 poslanika prisutno. G. Pacolli je dobio 58 glasova.

5. Pre trećeg glasanja bila je jedna pauza za manje od jednog sata.

6. Kada se glasalo u trećem krugu, bilo je najmanje 65 poslanika prisutno. G. Pacolli je tada dobio 62 glasa.

Mi ćemo razmatrati tri glavna pitanja: (1) kvorum, (2) broj kandidata i (3) posledice presude Suda.

(1) **KVORUM**

Većina je, makar implicitno, pogrešno zaključila da je definicija "kvoruma" za potrebe izbora predsednika ista kao najmanji broj glasova koje uspešni kandidat za predsednika mora da dobije da bi bio izabran i da ovaj najmanji broj glasača mora da bude prisutan kada se otvara sednica.
Kvorum se razlikuje od glasanja. Kvorum je "minimalni broj članova jedne deliberative okupljenja neophodan za obavljanje posla".[1] Glasanje[2] člana zakonodavnog organa je deo posla onog zakonodavnog organa. Pravila koja važe za svakoga od njih mogu, i često su, različita.

U skladu sa s**tavom 3. članom 69. Ustava,** "Skupština ima kvorum kada je više od polovine (1/2) svih poslanika Skupštine prisutna". Ova odredba je jedina koja pominje kvorum. Poslovnik o radu Skupštine takođe određuje isti kvorum za Skupštinu, koji je više od polovine svih poslanika (61 poslanik). Taj kvorum ostaje nepromenjen tokom sednice[3], bez obzira na poslove Skupštine iako minimalni broj glasova za donošenje odluke može da se menja.[4]

1 Robertova Pravila poretka, novoprerađeno, deseto izdanje (2000), p. 20
2 Sistem glasanja sadrži pravila za vežeće glasanje, i način kako se glasovi prebrojavaju i sakupljaju da daju konačni rezultat ("Sistem glasanja" iz Wikipedia
3 . "Sednica Skupštine je sastanak koji, iako može da traje danima, je u stvari jedan sastanak (...) odlaganja u međuvremenu iz dana u dan, ili prekidi tokom dana, ne narušavaju kontinuitet sastanka, koji u stvarnosti predstavlja jednu sednicu". (Robert's Rules of Order, Art. XI. Miscellaneous, 63. Session)
4 Vidi članove 20, 68, 69, 76, 90, 91. i 131. Ustava

Dakle, u skladu sa Ustavom i Poslovnikom o radu Skupštine, uspešan kandidat za predsednika, bilo u prvom ili drugom krugu glasanja od strane članova Skupštine, treba da dobije dve-trećine (80 poslanika) glasova svih poslanika.
U trećem krugu glasanja za predsednika, uspešni kandidat mora da dobije glasove od više od polovine (61 poslanik) svih poslanika.
U ovom slučaju, dana 22. februara 2011. god. Skupština je imala kvorum jer je bilo prisutno između 67 i 65 poslanika.
Jedini nominovani kandidat nije dobio neophodne dve trećine glasova (glas 80 poslanika) koje su mu bile potrebne da se izabere za predsednika ni u prvom niti u drugom glasanju. Međutim, na trećem glasanju, jedini nominovani kandidat je dobio 62 glasa, više od minimalnog broja glasova (61) koja su neophodna po Ustavu i Poslovniku o radu.
Sastavljači Ustava jasno su razumeli razliku između kvoruma i glasanja dozvolivši Skupštini da u trećem glasanju bira predsednika sa drugačijim brojem minimalnih glasova ali ne menjajući broj članova koji treba da budu prisutni da bi se imao kvorum.
Pravilo kojim se zahteva kvorum od 2/3 bi dozvolilo maloj manjini članova (41 poslanik) da spreči većinu poslanika u obavljanju posla i volju većine prosto odbijajući da se sastane i radi posao za koju je položila zakletvu. To bi sprečilo većinu da obavlja zadatke za koje su oni propisno izabrani. To bi stvarno dozvolilo manjini da spreči demokratsku volju većine. To bi takođe sprečio Skupštinu da postupi u skladu sa stavom 4. člana 86. Ustava i da izabere predsednika prostom većinom poslanika Skupštine. Takvo tumačenje bi učinilo stav 4. člana 86. besmislenim . Sastavljači Ustava su posebno koncipirali Ustav na takav način da bi sprečili manjinu u sprečavanju volje većine.

(2) **BROJ KANDIDATA**

Većina je pogrešno zaključila da Skupština ne može da izabere predsednika Republike ako nema više od jednog kandidata.
Uspešan kandidat mora da se predloži od strane najmanje 30 poslanika Skupštine. Dakle, mogu da postoje najviše 4 i najmanje 1 kandidat. Međutim, većina pogrešno zaključuje da Skupština Kosova ne može da bira predsednika Kosova dok najmanje 60 poslanika ne predloži dva različita kandidata za predsednika čak i u situaciji kada svi oni mogu da podrže samo jednog kandidata.
Kao što većina implicitno priznaje, u svom tumačenju Ustava, prvi predsednik Kosova, Njegova ekselencija, pokojni Ibrahim Rugova, nije mogao da se izabere za predsednika Kosova aklamacijom u 2002. godine iako je to bila volja cele Skupštine. Naravno sastavljači Ustava nikada nisu predvideli takav ishod.
U stvari, većina pogrešno tumači **stav 5. člana 86. Ustava** izvlačeći zaključak da on traži da mora da budu najmanje dva kandidata. Ako bi bilo

potrebno da budu dva kandidata, sastavljači **stava 5. člana 86.** bi mogli i formulisali bi da će biti više od jednog kandidata. U stvari, u sledećem stavu **Ustava, stav 6,** isti sastavljači Ustava su izričito upotrebili reč će kada su formulisali šta će se desiti ako se ni jedan od kandidata ne izabere u trećem glasanju. Pored toga, izraz „ni jedan" u stavu 5. člana 86. Ustava, prema svim rečnicima, znači „jedan ili više".

Stoga, „nijedan kandidat" znači „jedan ili više kandidata". Pored toga, kombinacija većine od dve trećine (2/3) za prva dva glasanja i većine za treće glasanje takođe znači da mogu da budu jedan ili više kandidata, pošto je većina od (2/3) dve trećine odgovarajuća za glasanje kada ima više od jednog kandidata a većina kada ima samo jednog kandidata.

Činjenica da su sastavljači Ustava odlučili da ne upotrebljavaju isti jezik svugde u Ustavu u vezi sa brojem koliko kandidata mogu da se predlože da bi Skupština izabrala predsednika ali su izričito upotrebili reč „će" u vezi sa posledicama po Skupštinu ako ne bira predsednika u trećem glasanju jasno se podrazumeva da sastavljači nikada nisu predvideli da mora da bude više od jednog kandidata za predsednika da bi Skupština mogla da izabere predsednika.

Nema uslova da mora da bude više od jednog kandidata za predsednika da bi mogla Skupština da izabere predsednika. Jedini uslov u Ustavu u ovom pogledu je to da, ako su dva kandidata kada se održi treće glasanje, pobednički kandidat mora da dobije većinu glasova poslanika (61).

Ako bi se Ustav protumačio kao da se njim traži da budu najmanje dva ili više kandidata, to bi sprečilo izbor kandidata kojeg većina izabranih poslanika Skupštine podržava. Ako bi postojao takav uslov, on bi se lako ispunio, prosto time što bi 30 drugih poslanika potpisali jedan dokument kojim podržavaju drugog kandidata a onda bi glasali za poznatog kandidata.

Ovo tumačenje bi napravilo prevaru i ruganje od izbornog sistema za najvišeg izabranog službenika na Kosovu. Sastavljači Ustava ne bi mogli da predvide takav nelogičan ishod. Ustavni sud nema autoriteta da naloži Skupštini da predloži više od jednog kandidata.

Sve u svemu, gore navedene primedbe su u skladu sa sistematskim i teleološkim tumačenjem koje dozvoljava zaključak da je glavna svrha Ustava da garantuje redovno funkcionisanje političkih institucija i da osigura političku stabilnost.

Štaviše, mi ne možemo da kažemo, da budući da je predsednik šef države i garant jednistva naroda [5], predsednik mora neophodno da se izabere sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika, pošto, iako ima više od jednog kandidata, predsednik može da se izabere samo većinom glasova.

(3) POSLEDICE NA PRESUDE SUDA

5 Član 83 [Status predsednika] Ustava navodi da "predsednik je vrh države i predstavlja jedinstvo naroda Republike Kosovo".

Većina zaključuje, i to je neosporno, da je, dana 22. februara 2011. god., Skupština održala tri kruga glasanja za mesto predsednika Republike. Nakon završetka trećeg kruga glasanja, predsednik Skupštine je proglasio da je g. Behgjet Pacolli izabran za predsednika. Ovaj Sud ne može da menja činjenice ili ponovo napiše ono što se desilo 22. februara. Održano je tri glasanja za mesto predsednika Republika. Predsednik Skupštine je proglasio g. Behgjeta Pacollija izabranim predsednikom Republike Kosovo.
Ako je taj izborni proces povredio Ustav, stav 6. Ustava je veoma jasan u pogledu toga koja su Ustavna sredstva za to:
„Ukoliko se ni trećim glasanjem ni jedan kandidat ne izabere za Predsednika Republike Kosovo, Skupština se raspušta i raspisuju se novi izbori, koji se moraju održati u roku od četrdeset pet (45) dana“. (sa dodatnim naglaskom.)
Ustavni sud nema autoritet da naloži Skupštini da predloži najmanje dva kandidata za mesto predsednika ili da naloži Skupštini da ponovo glasa po četvri put.
Međutim, u početku, kada Sud ustanovljava da je bilo povrede Ustava u izbornom postupku, onda Ustav u roku od četrdeset pet dana.
Proglašavajući da je izborni proces od 22. februara 2011. god. povredio Ustav, ovaj sud je proglasio da Skupština nije izabrala predsednika posle trećeg kruga glasanja. Ustav onda naređuje raspuštanje Skupštine i nove izbore u roku od 45 dana.
Današnja pogrešna odluka Suda, koja ne može da bude bez posledica, nalaže takav ishod. Sud prosto proglašavajući da je izborni proces od 22. februara 2011. god. povredio Ustav implicitno priznaje da nema autoriteta da naloži Skupštini da ponovi glasanje. Pošto Sud takođe nema nadležnost da proglasi izbor protivustavnim bez leka, odluka većine nalaže raspuštanje Skupštine i održavanje novih opštih izbora.

S poštovanjem podnose,

Robert Carolan Almiro Rodrigues

Sudije Ustavnog suda Republike Kosovo

Kosovska agencija za privatizaciju (KAP) protiv odluke Posebne komore Vrhovnog suda, ASC-09-089

Slučaj KI 25-2010, odluka od 31. marta 2011. godine

Ključne reči: jednakost pred zakonom, međunarodni sporazumi i instrumenti, sudska zaštita prava, Kosovska agencija za privatizaciju (KAP), pravno dejstvo odluka, zahtev koji je podneo pravni subjekat, vraćanje predmeta na razmatranje, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, podela vlasti, suverenitet

Podnosilac zahteva, Kosovska agencija za privatizaciju (KAP), je zahtev podneo shodno članu 113. stavu 7. Ustava, tvrdeći da su mu prekršena prava iz člana 3. stava 2, člana 31. st. 1. i 2, člana 54, člana 102. st. 2, 3. i 4, člana 112. stava 2, člana 116. stava 3. i člana 145. stava 2. Ustava i člana 13. Evropske konvencije o osnovnim ljudskim pravima i slobodama (EKLJP) u odluci koju je donelo žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda (Posebna komora) jer je zasnovana na pravnom mišljenju UNMIK-a, u kojem se prednost daje Kosovskoj povereničkoj agenciji (KPA), agencija koju je osnovao UNMIK, u odnosu na KAP, koju je osnovala Skupština, kao naslednika KPA, ukidajući zakonodavstvo na efektivan način. Podnosilac zahteva je takođe osporio sastav veća Posebne komore, jer nijedan od članova nije bio kosovski sudija. Podnosilac zahteva je argumentovao da je na ovaj način lišen mogućnosti na pravično i nepristrasno javno suđenje od strane nezavisnog i nepristrasnog suda.

Sud je odlučio da je zahtev prihvatljiv, konstatujući da je podnosilac zahteva ovlašćena strana prema članu 113. stavu 7. jer mu Zakon o KAP-u daje „puno pravno svojstvo“. U zahtevu je ispunjen rok od četiri meseca, propisan u članu 49. Zakona o Ustavnom sudu (Zakon), preduslov za iscrpljenje pravnih sredstava, prema članu 47. stavu 2., i na tačan način su specifikovana prekršena prava i slobode kao i odgovarajuća dela javnih organa, prema članu 48. Ustava.

Vezano sa meritumom zahteva Sud je konstatovao da Posebna komora nije omogućila podnosiocu zahteva da odgovori na podneske UNMIK-a, kao i da je uključila jezik UNMIK-a u svojoj odluci. Sud je ustanovio da Posebna komora nije delovala na nepristrasan način, čime je prekršeno pravo podnosioca zahteva na pravično suđenje prema članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP-a. Sud je takođe zaključio da je Posebna komora prekršila pravo podnosioca zahteva na pravično suđenje prema članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP-a, kao i član 16. stava 3. Ustava kada je odbacila tvrdnje podnosioca zahteva da ima status pravnog lica jer je Kosovo suverena zemlja, citirajući savetodavno mišljenje Međunarodnog suda pravde (22. juna 2010. god.).

Sud je takođe utvrdio da je Posebna komora deo sudskog kosovskog pravosuđa i da ima ustavnu obavezu da sprovodi zakone koje je usvojila Skupština Kosova, citirajući član 102. stav 3. i član 1. stav 1. Sveobuhvatnog predloga za rešenje statusa Kosova. Navodeći član 145. Ustava, Sud je naglasio da zakoni koji su bili na snazi kada je Ustav stupio na snagu nastavljaju da budu na snazi do ukidanja, izmene ili dopune u saglasnosti sa Ustavom, uključujući i uredbe UNMIK-a i administrativna naređenja koja je doneo specijalni predstavnik generalnog sekretara (SPGS). Stoga, Sud je odlučio da je Zakonom o KAP-u ukinuta Uredba UNMIK-a o osnivanju KPA i zamena KAP-om, koji je imao puni pravni status, citirajući član 31. Zakona o KAP-u. Sud je naglasio da su sudije EULEX-a obavezane da poštuju kosovske zakone, citirajući Zakon o nadležnostima, odabiru i raspodeli sudskih predmeta sudijama i tužiocima EULEX-a na Kosovu. U svojoj konačnoj analizi Sud je zaključio da je Posebna komora prekršila član 102. Ustava kada nije priznala da je KAP zamenio KPA, kao i status KAP-a kao pravnog lica prema Zakonu o KAP-u.

Konstatujući da nije bilo kršenja člana 31. stava 2. i člana 54. Ustava, Sud je odbio žalbu podnosioca zahteva o sastavu Veća i Suda jer učešće kosovskih sudija u donošenju odluka u žalbenom veću nije obavezno. Tačnije, član 14. Administrativnog uputstva br. 2008/6 određuje da je *kvorum* od troje sudija preduslov za odlučivanje u jednom predmetu i ne određuje ništa u vezi sa nacionalnom pripadnošću sudija.

Iz gorenavedenih razloga Sud je doneo presudu kojom se poništava odluka Posebne komore prema čl. 31. i 32. Ustava i članu 6. stavu 1. EKLJP-a, vraćajući slučaj Posebnoj komori na ponovno razmatranje shodno presudi, u saglasnosti sa pravilom 74. stavom 1. Poslovnika o radu i zahtevajući od Posebne komore da obavesti Sud u vezi sa preduzetim koracima u cilju izvršenja ove presude.

Priština, 31. mart 2011. god.
Br. ref.: AGJ 109/11

PRESUDA

u

Slučaju br. KI 25/10

Podnosilac

Kosovska agencija za privatizaciju
Ocena ustavnosti odluke Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-089, od 4. februara 2010. God.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: „KAP“) zastupljena od strane direktora pravnog odeljenja KAP-a.

Osporena sudska odluka

2. Osporena sudska odluka je odluka Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: „Posebna komora“), ASC-09-089 od 4. februara 2010. god. koja je dostavljena podnosiocu zahteva 10. februara 2010. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“) ustavnosti odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Žalbeno veće“) kojom se odbija zahtev podnosioca da se izmeni odluka Pretresnog veća Posebne komore da je ponovno objavljivanje spiska radnika koji su stekli pravo na deo prihoda od privatizacije bilo nepotrebno.

4. Podnosilac zahteva se žali da:

   - KAP ima pravo da podnese ovaj zahtev shodno članu 113. stav 7. Ustava;
   - Odluke i presude Žalbenog veća Posebne komore mogu da budu predmet razmatranja ustavnosti od strane Ustavnog suda;

- Žalbeno veće je kršilo pravo KAP-a na suđenje od strane nezavisnog suda, kada je tražilo razjašnjenje od specijalnog predstavnika generalnog sekretara UNMIK-a (u daljem tekstu: „SPGS“);
- Žalbeno veće je povredio pravo KAP-a na nepristrasno suđenje kada je tražilo razjašnjenje od SPGS-a, iako je bilo u potpunosti svesno da je UNMIK imao jasan i značajan interes u dotičnom pitanju;
- Žalbeno veće je povredilo pravo KAP-a na pravično suđenje na osnovu principa jednakosti pred zakonom i jednakom pristupu sudovima time što KAP-u nije dalo mogućnost da odgovori na ovo razjašnjenje;
- Žalbeno veće je povredilo pravo KAP-a na rešenje slučaja na osnovu Ustava i zakona, kada je odbilo da prizna Zakon o KAP-u kao zakon;
- Žalbeno veće nema nadležnosti da donesi odluku koja u stvari poništava status zakona i Zakona o KAP-u;
- Žalbeno veće je kršilo Ustav, Sveobuhvatni predlog za rešenje statusa Kosova i Uredbu o posebnoj komori kada je donelo odluku koju su potpisali četvoro sudija EULEX-a;
- Dopisi UNMIK-a upućeni kosovskim sudovima predstavljaju neprihvatljiv pokušaj od strane UNMIK-a da se meša u posao pravosuđa;
- Sudije EULEX-a koje su potpisale i donele odluku Žalbenog veća ne treba da učestvuju u razmatranju te odluke, ako se to naloži od strane Ustavnog suda;
- Član 2. Uredbe UNMIK-a br. 1999/24 je u suprotnosti sa članom 145. Ustava.

5. Podnosilac zahteva tvrdi, posebno, da je odluka Žalbenog veća povredila: članove 3. stav 2. [Jednakost pred zakonom]; 31. stav 1. i 2. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]; 54. [Sudska zaštita prava]; 102. stav 2. do 4. [Opšta načela sudskog sistema]; 112. stav 2. [Opšta načela]; 116. stav 3. [Pravni efekat odluka]; 143. [Sveobuhvatni predlog o rešenju statusa Kosova]; 145. stav 2. [Kontinuitet međunarodnih sporazuma i primenljivog zakona] Ustava kao i član 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: „EKLJP“).

6. Podnosilac zahteva traži od Suda da razmotri da li je odluka Žalbenog veća u skladu sa ovim odredbama Ustava.

Pravni osnov

7. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 16. decembar 2008. god. ((u daljem tekstu "Zakon") i Pravilo 56 (1) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova ((u daljem tekstu: “Poslovnik”).

Postupak pred Sudom

8. Dana 23. aprila 2010. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

9. Dana 3. juna 2010. god. zahtev je dostavljen Posebnoj komori koja je Sudu dostavila svoje komentare 8. jula 2010. god. Posebna komora je navela da „osnove za donetu odluku su isključivo iznete u njihovom pravnom obrazloženju.

10. Nalogom br. GJR. 25/10 predsednik je 28. juna 2010. imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca. Istog dana predsednik je nalogom Br. KSH. 25/10 imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altaya Suroya (predsedavajući), Almira Rodriguesa i Kadria Kryeziua.

11. Dana 2. februara 2011. god. Sud je dostavio zahtev podnosiocu zahteva tražeći od njega razjašnjenje i dodatnu dokumentaciju i on je odgovorio 8. februara 2011. god.

12. Dana 18. februara 2011. god. Sud je dostavio zahtev podnosiocu u kome se traži dodatno objašnjenje. Podnosilac zahteva dosada nije dostavio nikakav komentar.

13. Dana 3. marta 2011. god., Sud je saopštio zahtev specijalnom predstavniku generalnog sekretara, koji nije dostavio nikakav komentar.

14. Dana 30. marta 2001. Sud je raspravljao i glasao o predmetu.

Pregled činjenica

15. Dana 21. maja 2008. god. Skupština Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Skupština“) je usvojila Zakon br. 03/L-067 o Kosovskoj agenciji za privatizaciju (u daljem tekstu: „Zakon o KAP-u“). Član 1. Zakona o KAP-u navodi da „je agencija ustanovljena kao nezavisno javno telo...“ i „...da je uspostavljena kao naslednik Kosovske poverilačke agencije (u daljem tekstu: „KPA“) koja je regulisana UNMIK-ovom Uredbom 2002/12 „O uspostavljanju Kosovske poverilačke agencije“, (u daljem tekstu: „Uredba UNMIK-a 2002/12“), sa izmenama i dopunama, i svom imovinom i obavezama koje će kasnije postati imovina i odgovornost Agencije.“ Štaviše, član 31. Zakona o KAP-u određuje u svom 1. stavu, da će zakon o KAP-u „zameniti bilo koju odredbu primenjivog zakona koja nije u skladu sa njim.“ Dok njegov 2. stav navodi da „Uredba UNMIK-a 2002/12, sa svojim izmenama i dopunama, prestaće da proizvodi pravno dejstvo danom stupanja na snagu zakona o KAP-u“.

16. Dana 22. juna 2009. god. direktor UNMIK-ove Kancelarije za pravna pitanja (u daljem tekstu: KPP) je poslao pismo predsedniku Opštinskog suda u Istoku navodeći da, imajući u vidu činjenicu da bi UNMIK bio odgovoran za upravljanje i nadgledanje društvenih preduzeća (u daljem tekstu: DP) i njihove imovine preko Kosovske poverilačke agencije, KPP-u su potrebne kopije svih naloga i odluka donetih od juna 2008. god. od strane nadležnih kosovskih sudova a koje se odnose na DP i njihovu imovinu.

17. Dana 16. oktobra 2009. god. Pretresno veće Posebne komore je izdalo odluku u slučaju br. SCEL-09-0003, kojom proglašava ništavnim spisak radnika koji su stekli pravo na deo prihoda od privatizacije. Pretresno veće je dalje obustavilo postupak u ovom slučaju i naložilo žaliocu/tuženiku [PAK] da objavi novi spisak u saglasnosti sa zakonom.

18. Dana 26. oktobra 2009. god. predsedavajući sudija Žalbenog veća Posebne komore je tražio od SPGS-a da da razjašnjenje člana 5. stava 2. (koji određuje kategorije lica i organa koje mogu da se tuže pred Posebnom komorom) Uredbe UNMIK-a 2008/4 koja zamenjuje i dopunjuje Uredbu UNMIK-a br. 2002/13 o uspostavljanju Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku poverilačku agenciju, sa izmenama i dopunama, (u daljem tekstu: „Uredba UNMIK-a 2008/4“), s obzirom na zakon usvojen od Skupštine o uspostavljanju KAP-a, primenjivog zakona na Kosovu i nadležnosti Posebne komore.

19. Razjašnjenje koju je Posebna komora zatražila od SPGS-a odnosi se na pitanje da li se KAP može smatrati „agencijom“, shodno odredbama UNMIK-ove Uredbe 2008/4.

20. Dana 12. novembra 2009. god. SPGS je prosledio Posebnoj komori razjašnjenje člana 5. stava 2. Uredbe 2008/4 u kojoj se navodi da „Uredba UNMIK-a 2002/12 kojom se uspostavlja KPA ostaje na snazi i da je primenljiva na Kosovu na osnovu Rezolucije Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (u daljem tekstu: „Rezolucija 1244 SBUN“) Rezolucija 1244 (1999), jer se ona može ukinuti ili izmeniti samo od strane UNMIK-a drugom Uredbom, što se nije dogodilo.

21. Po mišljenju SPGS-a, Zakon [o KAP-u]...budući da nije objavljen UNMIK Uredbom i koji se podrazumeva da je stupio na snagu 15. juna 2008. god. i stoga nije mogao da poništi ili vrati Uredbu UNMIK-a 2002/12, niti da ukine pravno postojanje KPA kao nezavisnog tela sa punim pravom. KAP se može u najboljem slučaju smatrati da deluje kao zastupnik KPA bez odobrenja ili ovlašćenja KPA/UNMIK-a. SPGS dalje smatra da je „ovo sadašnje razjašnjenje dovoljna potvrda da UNMIK nije u prošlosti a niti

će u budućnosti dok traje Rezolucija SBUN 1244 implicitno odobravati bilo kakav pokušaj od strane KAP-a da preduzme nasledstvo ili nadležnost od KPA“ i da bi „bilo kakvo nepoštovanje zakona o KAP-u sprečilo Posebnu komoru da uključi KAP u svoje postupke.“ Međutim, prema SPGS-u „dok se ne može smatrati da KAP poseduje svojstvo pravnog lica, ono se može smatrati kao još jedno lice potrebno za potpuno presuđivanje slučaja u saglasnosti sa odredbom člana 5. Uredbe UNMIK-a 2008/4, sa dopunama i izmenama“. U stvari, prema SPGS-u, Posebna komora bi mogla da smatra KAP neregistrovanim opštim partnerstvom više fizičkih lica po primenljivom zakonu koji postupaju sa zajedničkim interesom. SPGS je zaključio da „očigledno da jedan broj fizičkih lica obavlja posao KAP-a, i time sarađuju u sprovođenju aktivnosti KAP-a“ i da „u nedostatku odgovarajućeg pravnog osnova sa rezolucijom SBUN 1244 (1999) o uspostavljanju KAP-a, kvalifikacije KAP-a.

22. Dana 20. novembra 2009. god. KAP je podneo žalbu protiv odluke Posebne komore od 16. oktobra 2009. god. kojom je poništila spisak radnika podnet od strane KAP-a.

23. Dopisom od 8. januara 2010. god. direktor KPP-a UNMIK-a je obavestio predsednika Opštinskog suda u Suvoj Reci da, uprkos činjenici da KPA nije funkcionisala od jula 2008. god., KPA i dalje postoji kao pravno lice i da je UNMIK bio zastupnik KPA o pitanjima koja se odnose na KPA pred Posebnom komorom, uključujući slučajeve koje je Posebna komora slala lokalnim sudovima, sa pravom na žalbu pred Posebnom komorom. Dalje se u dopisu navodi da bilo kakva prepiska o pravnim pitanjima u kojima je KPA bila uključena treba da se adresira na KPP UNMIK-a i da nijedna odluka ili presuda u kojoj je KPA pozvana kao stranka ne može biti pravnosnažna, dok takva odluka ili presuda ne bude dostavljena KPA, koja je bila zastupljena od KPP UNMIK-a.

24. Dana 4. februara 2010. god. Žalbeno veće (sastavljeno od tri međunarodne sudije EULEX-a) je odbacilo žalbu KAP-a od 20. novembra 2009. god. kao neosnovanu. U vezi sa pravnim statusom KAP-a i primenljivošću zakona o KAP-u, veće je navelo da „pošto bi KPA kao agencija koja u skladu sa primenljivim zakonom na Kosovu trebalo da bude ona koja se bavi privatizacijom DP-a i raspodelom dela od 20 % radnicima koji su stekli pravo na to, više ne deluje na ovom polju odgovornosti, i pošto je žalilac preuzeo ove odgovornosti na osnovu (ne direktno primenljivog) Zakona o KAP, Posebna komora prihvata aktivnosti PAK-a kao očiglednu stvarnost da se omogući radnicima koji su uključeni u proces privatizacije da imaju efikasan pristup sudovima u smislu člana 6. EKLJP“. Veće je dalje navelo da „ovo ne znači i ne može značiti da Posebna komora prihvata Zakon o KAP-u za primenljiv zakon

na Kosovu, ali da bi se obezbedila sigurna i pravedna privatizacija, ovaj „Zakon“ o KAP-u mora da se smatra za važeća i obavezujuća interna pravila organizacije u procesu privatizacije. Veće je zaključilo da „KAP, faktički delujući kao naslednik KPA na polju privatizacije, sledstveno mora bar u ovom kontekstu da poštuje pravila koja su postavljena u Zakonu o KAP-u.“

Navodi podnosioca zahteva

25. Podnosilac zahteva tvrdi da je Žalbeno veće Posebne komore prekršilo pravo KAP-a na pravično i nepristrasno suđenje pred nezavisnim sudom, kada je dopisom od 26. oktobra 2009. god. njegov predsednik, postupajući kao predsedavajući Žalbenog veća Posebne komore, tražio od SPGS-a da da „razjašnjenje člana 5. stava 2. Uredbe UNMIK-a br. 2008/4 od 5. februara 2008. god. koja zamenjuje i dopunjuje Uredbu UNMIK-a br. 2002/13 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku poverilačku agenciju, sa izmenama i dopunama, s obzirom na zakon usvojen od strane Skupštine Kosova o uspostavljanju Kosovske agencije za privatizaciju, primenljivog zakona na Kosovu, i nadležnosti Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na KPA“.

26. U tom pogledu, podnosilac zahteva, tačnije, poziva se na sudsku praksu ESLJP kojom se određuje da je nezavisan sud onaj sud koji je minimalno nezavisan od izvršne vlasti i od stranaka. U slučaju Campbell i Fell protiv Ujedinjenog Kraljevstva (od 28. juna 1984. god. serije A br. 84, § 78), ESLJP je odredio neke faktore koji se moraju uzeti u obzir da bi se ocenila nezavisnost bilo kog suda:

    “Kada odlučuje o tome da li se neko telo može smatrati „nezavisnim“ – prvenstveno od izvršne vlasti i od stranaka u slučaju (vidi, inter alia, presudu Le Compte, Van Leuven and De Meyere od 23 juna 1981. god. Serija A br. 43, st. 24. stav 55.), Sud uzima u obzir način imenovanja njihovih članova i dužinu trajanja njihovih mandata (ibid., pp. 24-25, stav 57.), postojanja garancija protiv spolnjih pritisaka (vidi presudu Piersack od 1 octobra 1982. god., Serija A br. 53, str. 13, stav 27.) i pitanje da li to telo predstavlja izgled nezavisnosti (vidi presudu Delcourt od 17. januara 1970, Serija A br. 11, str. 17, stav 31.)”

27. Podnosilac zahteva se dalje poziva na presudu ESLJP, Beaumartin protiv Francuske, od 24. novembra 1994. god. Serija A br. 296-B, u kojoj, Conseil d’Etat Francuske je bio dužan po zakonu da protumači slučaj podnet pred njim u skladu sa međunarodnom ugovorom izdatim od strane Ministarstva spoljnih poslova. ESLJP je naveo da je to u suprotnosti sa nezavisnošću pravosuđa i da je međunarodni ugovor

odricao sudu punu nadležnost i, stoga, zaključio da je to povreda člana 6. Konvencije.

28. Podnosilac zahteva se poziva na presudu ESLJP u slučaju Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, od 25 jula 2002. god. u kojoj je ESLJP zaključio da je došlo do povrede člana 6. Konvencije, kada je predsednik Ukrajine uputio dva pisma odgovarajućim sudovima, pozivajući ih da „zaštite interese državljana Ukrajine“ u sporu između jedne ruske kompanije i jedne ukrajinske kompanije; nadležni sudovi su doneli kontradiktorne i neobične odluke.

29. Podnosilac zahteva se takođe poziva na presudu ESLJP, Zielinski, Pradal, Gonzalez i drugi protiv Francuske, od 28. oktobra 1999. god., §§ 57-57, Izveštaji 1999-VII, u vezi sa intervencijom zakonodavstva u procesu donošenja sudskih odluka usvajajući zakone, koji su u stvari unapred odredili ishod parnice koja je u pitanju da bi zaštitili interes države. ESLJP je naveo da „Sud reafirmiše to da dok u principu zakonodavstvo nije isključeno iz civilnih pitanja od usvajanja novih retrospektivnih odredbi da bi regulisao prava koja proizilaze iz postojećih zakona, princip vladavine zakona i pojam pravičnog suđenja sadržan u članu 6. isključuje bilo kakvu interferenciju zakonodavne vlasti – osim ako postoje ubedljivi razlozi od opšteg interesa – u upravljanju pravosuđem predviđenom da utiče na sudsko odlučivanje u nekom sporu.“

30. S obzirom na gore navedenu sudsku praksu ESLJP, takav zahtev Posebne komore upućen SPGS UNMIK-a, po mišljenju podnosioca zahteva bi bio u potpunoj suprotnosti sa prihvaćenim propisima savremene sudske prakse u Evropi.

31. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da su zahtevom Posebne komore za razjašnjenje povređena njegova prava na nezavisan sudski proces pred nezavisnim sudom, pošto je SPGS šef UNMIK-a i glavni izvršni autoritet na Kosovu, na osnovu Rezolucije 1244 SBUN, što se može primetiti u pismu koje je UNMIK dostavio Posebnoj komori. Osim toga, pismo je poslato UNMIK-u koji se takođe može smatrati za stranku u slučaju pred Posebnom komorom, pošto se slučaj odnosio na pitanje da li je KAP nadležni autoritet da bude stranka pred Posebnom komorom ili to je Pravno odeljenje UNMIK-a koja zastupa KPA. Pored toga, podnosilac zahteva naglašava da izdavanjem Razjašnjena, SPGS je dao razjašnjenje pravnog akta – Uredbe o Posebnoj komori – koja je u potpunosti sastavljena od strane UNMIK-a i proglašena od strane SPGS-a. Sledstveno, što se tiče ovog pravnog akta, UNMIK i SPGS treba da se smatraju za zakonodavce i Razjašnjenje treba da se smatra dodatnim argumentovanim pravnim aktom, kojim SPGS „razjašnjava“ pitanje koje

potiče iz prethodne Uredbe UNMIK-a (u ovom slučaju, Uredbe o Posebnoj komori).

32. Posebna Komora nije pružila mogućnost KPA da da odgovor na pismo UNMIK-a, ali je umesto toga primila Odluku (ASC-09-0089), datiranu 4. februara 2010. koja je ponovila osnovne pravne zaključke date u objašnjenju. Sve ovo jasno potvrđuje jednostranost Posebne komore u korist UNMIK-a, a nasuprot KPA. U vezi sa ovim podnosilac zahteva upućuje na slučaj Vermeulen protiv Belgije, u kojem je ESLJP odlučio da činjenica da je za podnosioca bilo nemoguće da da odgovor javnom tužiocu pre završetka saslušanja predstavlja kršenje prava podnosioca zahteva."Ovo pravo u principu znači da stranke imaju mogućnost saznanja i pravo komentarisanja u pogledu činjenica i istraživanja u krivičnim ili građanskim suđenjima, čak i u slučajevima podignutim od strane nezavisnog člana nacionalne pravne službe, sa ciljem uticaja na odluku suda. Shodno tome ESLJP je zaključio da ova činjenica u sebi sadrži povredu člana 6 (1) konvencije.

33. Podnosilac dalje potvrđuje da na osnovu člana 103.3, 112.1 i 116.3 Ustava Žalbeno veće Posebne komore nije nadležni organ da donosi odluku koja stavlja van snage zakon o KPA. Staviše, shodno glavi VIII (Ustavni sud) Ustava, Ustavni sud je jedina institucija koja može proglasiti jedan zakon nevažećim. Odluka žalbenog veća Posebne komore na nedvosmislen način odbija priznanje Zakona o PAK-u kao "Obligativna unutrašnja organizacije tokom postupka privatizacije" i u tom pogledu Odluka pokušava da dovede u pitanje status zakona o PAK-u, što je van nadležnosti Posebne komore.

34. Po mišljenju podnosioca zahteva, kada su četiri (4) sudije EULEX-a donele odluku kao članovi Žalbenog veća Posebne komore, Posebna komora je prekršila članove 143. i 145.2 Ustava, članove 3.2 i 3.3 Aneksa VII [Svojina i arhiv] Sveobuhvatnog predloga za status Kosova (u daljem tekstu: "Sveobuhvatni predlog"), i odjeljak 3.3 Poslovnika o radu Posebne komore. Član 3.3 Aneksa VII o Sveobuhvatnom predlogu (koji je na snazi na temelju člana 143. Ustava) koji izričito propisuje da će Žalbeno veće Posebne Komore imati troje međunarodnih sudija. Nijedna odredba Sveobuhvatnog predloga ne daje ovlašćenja za imenovanje četiri međunarodne sudije u Žalbeno veće.

35. Osim toga, podnosilac navodi da je član 3.3 Uredbe o Posebnoj komori propisao da će se Žalbeno veće sastojati od predsednika Posebne komore, dvoje međunarodnih sudija i dvoje sudija koji su stalni stanovnici Kosova. Nijedna odredba Pravilnika o posebnoj Komori ne daje ovlašćenja za imenovanje četiri međunarodne sudije u Žalbeno veće. Član 143. Ustava predviđa da Sveobuhvatni predlog ima prednost nad

Uredbom Posebne komore. Stoga, Sveobuhvatni predlog jasno i na određen način propisuje da će Žalbeno veće imati tri međunarodne sudije, zatim Uredba Posebnog veća se mora tumačiti u skladu sa Sveoubuvatnim predlogom, i ne može se tumačiti kao mogućnost za imenovanje četiri međunarodne sudije u Žalbeno veće.

36. Dana 23. aprila 2010, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu, tražeći od Suda da ukine odluku Posebne komore, tražeći time od Posebne komore da preispita svoju odluku na nepristranim osnovama i u skladu s Ustavom.

37. Nadalje, podnosilac zahteva da, ako sud odluči da se ukida pređašnja odluka Posebne komore, kako je određeno članovima 31.2, 53, 102.2, 102.4 Ustava i članom 6. Europske konvencije o ljudskim pravima, sudije EULEX-a koje su odlučivale u određenom slučaju ne učestvuju u ponovnom razmatranju te odluke.

Procena prihvatljivosti zahteva

38. Da bi mogao odlučivati o zahtevu podnosioca, Sud mora unapred proceniti da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost, koji su predviđeni Ustavom, zakonom i Poslovnikom o radu.

39. Sud treba prvo da utvrdi da li je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja ima svojstvo pravnog lica u smislu člana 21.4 Ustava, navodeći da je "Temeljna prava i slobode navedene u Ustavu, odnose se i na pravna lica u meri u kojoj se mogu primeniti“. "U tom smislu, spominje se član 1. Zakona o PAK-u gde se predviđa". Agencija će imati punu pravnu sposobnost ". Stoga, podnosilac zahteva je ovlašćena strana, i ima pravo da podnese ovaj slučaj Sudu na osnovu člana 113.7 Ustava.

40. Nadalje, shodno zahtevima po kojima podnosilac zahteva mora podneti zahtev u roku od 4 meseca nakon konačne sudske odluke u tom predmetu. Sud utvrđuje da je Žalbeno veće Posebne komore Odluku ASC-09-089 donelo 4. februara 2010, a podnosilac zahteva je primio odluku dana 10. februara 2010. Podnosilac zahteva je dostavio Sudu zahtev 23. aprila 2010. Podnosilac zahteva, je dakle, ispunio uslov da se u roku podnese zahtev sudu, u skladu sa članom 49. Zakona.

41. Sud takođe utvrđuje da je podnosilac zahteva iscrpeo sve pravne lekove. Žalbeno veće Posebne komore se smatra "kao poslednja sudska instanca za rešavanje pitanja privatizacije". Prema Posebnoj komori, kroz pismo upućeno Sudu 8. jula 2010. Kao rezultat toga, podnosilac je iscrpeo sva pravna sredstva u smislu člana 47.2 Zakona.

42. Nadalje, sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ispunio uslove iz člana 48. Zakona: "U svom zahtevu , podnosilac zahteva treba tačno razjasniti koja prava i slobode, on / ona tvrdi da su povređena i koji konkretni akt javne vlasti je osporen."

43. Budući da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, ispoštovala potrebne rokove za podnošenje zahteva pred Sudom, iscrpela je sva pravna sredstva, i tačno pojasnila navodno povređena prava i slobode, uključujući i osporenu odluku, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti.

Pravna procena zahteva

44. Dok je podnosilac zahteva ispunio proceduralne zahteve za prihvatljivost, Sud treba da ispita osnovanost podnesenog zahteva.

1. Što se tiče pravnog statusa podnosioca zahteva

45. Podnosilac zahteva navodi da je Žalbeno veće Posebne komore povredilo pravo PAK-a na nepristrasano javno saslušanje od strane nezavisanog i nepristranog suda, tražeći od UNMIK-a za pružanje tumačenja zakona na snazi i, posebno, člana 5.2 Uredbe UNMIK-a 2008 / 4 (kojim se dopunjuje Uredba 2002/13 o osnivanju Posebne komore, Vrhovnog suda), pružajući iscrpan redosled stranaka koji su kfalifikovani kao tužitelji u postupku pred Posebnom komorom. Po mišljenju podnosioca zahteva, takav zahtev je u suprotnosti s članovima 31.2 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 53 [Tumačenje odredbi o ljudskim pravima], 102 (2) i (4) [Opšta načela sudskog sistema] Ustava.

46. Sud primjećuje da je, prema pojašnjenju koje je SPGS izneo dana 12. novembra 2009. kod predsednika Žalbenog veća Posebne komore, " Opšte stajalište UNMIK-a u vezi KPA je poznato i posvećno je dosta pažnje u raznim predmetima Posebne komore ... Čak i ako KPA prema vlastitom pravnom shvatanju može se smatrati, prihvatajući zakonodavstvo Skupštine Kosova kao pravni temelj za uspostavu PAK, dokazuje neuspešnim. Zakonodavstvo KPA krši pravni temelj iz kojeg stremi da ustvrdi legitimnost : Aneksa VII, član 2.1 Ahtisaarijevog predloga ". Pojašnjenje dalje navodi da "PAK nije utvrđena na temelju važećeg zakona na Kosovu i u skladu s UNSC rezolucijom 1244 (1999) i na taj način ne može biti tretirana zakonski kao pravni sledbenik KPA ..." i da "PAK –u ne može se odobriti status pravnog lica "kao i"diskreciono pravo Posebne komore... za pozivanje PAK-a u svojstvu pravnog lica ...

47. Shodno pitanju da li je Žalbeno veće uzelo u obzir pojašnjenje UNMIK-a u svojoj odluci ASC-09-089, kako se navodi u zahtevu podnosioca, Sud

primjećuje da je tumačenje koje je dato u UNMIK-ovom pojašnjenju, jasno se ogleda u odlici Veća, na primer, gde se ističe da "prihvata aktivnosti PAK-a kao vidljive činjenice" i "... Zakon o PAK .., na temelju kojih je PAK osnovan kao faktički entitet“ ...". Žalbeno veće, nadalje, tvrdi da "to ne jamči i ne može značiti, da Posebna komora prihvata zakon o PAK-u kao merodavno pravo na Kosovu, ali, kako bi se obezbedila sigurnost i pravičnost procesa privatizacije, - ovaj zakon o PAK-u mora se tretirati kao valjano i obavezujuće interno pravilo organizacije u okviru procesa privatizacije ".

48. Sud, stoga, smatra da Posebna komora Vrhovnog suda, tražeći pojašnjenje od UNMIK-a SPGS, koje nije bilo dostavljeno podnosiocu zahteva kako bi se omogućilo da izrazi svoje mišljenje o tome, ali je ustvari korišćen od strane Posebne komore u tekstu Odluke ASC-09-089, ne može se smatrati nepristranim sudom, na što podnosilac zahteva ima pravo, u skladu sa članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.

49. Iz toga sledi da je Posebna komora delovala u suprotnosti s tim članovima.

2. O žalbi podnosioca zahteva u vezi sa sastavom Žalbenog veća

50. U svom rešenju ASC-09-089, Komisija za žalbe, kao što je pomenuto gore, takođe je razmatrala zakonski status KPA-a, iako je na samom kraju, presudila da je KPA-a samo faktička organizacija, i pored protivdokaza, u skladu sa članom 5 [Osnivanje i zakonski status Kosovske agencije za privatizaciju] zakona 03/L-067, KPA-a „je osnovana kao jedan nezavisan organ, ...i posedovaće potpuni pravni kapacitet ...[I] osnivač je naslednica Kosovske poverilačke agencije regulisano pravilnikom UNMIK-a 2002/12 „Osnivanje Kosovske poverilačke Agencije “.

51. U vezi sa ovim Sud je zadržao stav da, jedan od aspekata pravednog suđenja je da stranka ima pravo da učestvuje efektivno u postupku i procedurama pred sudom, što se u konkretnom slučaju, podnosilac zahteva treba da bude stranka u postupku “sa svojim imenom” kao Kosovska agencija za privatizaciju, u saglasnost sa zakonom 03/L-067, a ne kako je naglašeno od strane Posebne komore u njenom rešenju ASC - 09-089, „...kao faktička organizacija...“

52. Sud zaključuje da ne prepoznavanje zakonskog statusa podnosioca zahteva kao stranke u postupku, kako je predviđeno u članu 5. zakona 03/L-067, Posebna Komora je prekršila pravila pravičnog suđenja koja su zagarantovana u članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP.

53. U ovakvim uslovima, Sud može samo da zaključi da Komisija za žalbe Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ne poznaje i ne sprovodi zakone usvojene od strane Skupštine. U stvari, Posebna komora jednostavno nastavlja da ignoriše egzistenciju Kosova kao nezavisne države, kao i zakona koji proističu iz njene Skupštine.

54. U vezi sa ovim Sud se obraća za savetodavno mišljenje Medjunarodnom sudu pravde 22. jula 2010. po kome usvajanje i objava nezavisnosti od 17. marta 2008. godine nije pogazila opšte međunarodne zakone, rezoluciju Saveta bezbednosti 1244 (1999) ustavni okvir. Po mišljenju Suda osnivanje Republike Kosovo kao nezavisne države, po Deklaraciji o nezavisnosti i državnosti je priznata od strane 75 država, tako da nije u suprotnosti sa rezolucijom Saveta bezbebednosti 1244 (1999) kao i međunarodnim pravom, principima kojih se mora pridržavati Republika Kosovo, kako je predviđeno u članu 16. stav 3. Ustava koji predviđa „Republika Kosovo će poštovati međunarodno pravo."

55. Član 7 [Vrednosti] Ustava koji stupa na snagu 15. juna 2008, predviđa neke od pomenutih principa, kao što sledi: „Ustavni poredak Republike Kosovo se zasniva na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, društvenog prava, pluralizma, podele državne vlasti i tržišne ekonomije."

56. Kao deo prihvatanja vladavine prava u članu 102 [Opšta načela sudskog sistema] stava 3. Ustava koji predviđa da " Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona.", što nam govori da posebna komora vrhovnog suda kao deo sudskog sistema Kosova, ima Ustavnu obavezu da sprovodi zakone koje je usvojila skupština Kosova.

57. Štaviše, Sveobuhvatni plan za rešavanje statusa Kosova, čije zakonske odredbe imaju prednost u odnosu na sve ostale zakonske odredbe Kosova, predviđa u Aneksu IV [Sistem prava], član 1.1 jasno navodi " Vrhovni sud prilikom rešavanja žalbi podnesenih u skladu za zakonom garantuje jednoobraznu primenu zakona." Prema tome Posebna komora kao deo Vrhovnog suda je u obavezi da poštuje ove odredbe.

58. Na kraju član 145 [Kontinuitet međunarodnih sporazuma i primenljivog zakona] previđa da "Primenljivi zakon na dan stupanja na snagu ovog Ustava nastavlja da se sprovodi, dok god je u saglasnosti sa ovim Ustavom, i dok god se ne ukine, zameni ili izmeni u saglasnosti sa ovim Ustavom." Kao poslednji tumač Ustava, Sud zaključuje da primenjivo pravo na dan stupanja na snagu Ustava pokriva Pravilnike UNMIK-a, kao i Administrativna rešenja izdata od strane SSSP-a pre 15. juna 2008.

U saglasnost sa članom 145, Pravilnikom i Administrativnim uputstvima, kao i ostalo primenjivo pravo će nastaviti da se sprovodi samo ako je u saglasnosti sa Ustavom dok se sprovodi, zamenjuje se ili se menja u saglasnosti sa Ustavom.

59. Sledi da je Pravilnik UNMIK–a 2002/12, sa izmenama i dopunama, koji je stavljen van snage članom 31 [Primenjivi zakon] zakona br. 03/L-067 o Kosovskoj agenciji za privatizaciju 21. maja 2008, koji kaže: "Uredba UNMIK-a 2002/12, sa svojim izmenama i dopunama, prestaće da proizvodi pravno dejstvo danom stupanja na snagu ovog zakona." nije više primenjiv. Prema tome Pravilnici UNMIK-a i Administrativna uputstva relevantna nastavljaju da se primenjuju samo u onoj meri u kojoj su u saglasnosti sa Zakomon br. 03/L-067.

60. U ovim okolnostima, Sud zaključuje, da je Posebna komora vrhovnog suda u svom rešenju ASC -09-089 jasno "nije osigurala sprovođenje važećeg zakona" kako je predviđeno i u Sveobuhvatnom predlogu, takođe nije postupala u saglasnosti sa obavezama prethodno spomenutog 102. člana Ustava, pošto nije primenila Zakon 03/L-067. Naprotiv, Zakon 03/l-067 nije uvažen kao zakon, direktno usvojen od Skupštine Kosova, već kao obavezan pravilnik o unutrašnjoj organizaciji KPA, koji je okarakterisan kao faktička organizacija, umesto kao jedan nezavisan javni organ sa punim zakonskim kapacitetom, kako je predviđeno u zakonu 03/L-067.

61. Konstatacija da posebna Komora ne osigurava stabilno sprovođenje zakona, štaviše, ilustruje se činjenicom se baza zakonskih statuta Sudija EULEX-a u Posebnoj komori se reguliše zakonom Zakon br. 03/L-053 o nadležnostima, odabiru i raspodeli sudskih predmeta i tužiocima EULEX-a Misije na Kosovu, po pravilniku usvojenom od strane Skupštine Kosova 13. marta 2008. i kako primećuje Sud efektivno sproveden od strane EULEX-a na Kosovu kao zakon skupštine. Ovaj Zakon u svom članu 1 [Cilj], reguliše integraciju i jurisdikciju sudija i tužilaca EULEX-a u sudski i tužilački sistem Republike Kosovo. Sud zaključuje da je nezamislivo sa sudije EULEX-a integrisani u Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova u saglasnost sa zakonom 03/L-053 odbijaju sa sprovode zakone koje je usvojila skupština Republike Kosova.

62. Sledi , ne primenjujući Zakon 03/L-067 na KPA po pravilima usvojenim od strane Skupštine Kosova , Posebna komora je svojim postupanjem prekršila član 102. Ustava.

2. O žalbi podnosioca zahteva u vezi sa sastavom Žalbenog veća

63. Pored toga, podnosilac se žali da su povređeni član 31. stav 2. i član 54. Ustava, Sveobuhvatni predlog i Poslovnik o radu Posebne komore, su pogaženi pošto je Komisija za žalbe koja se bavila pomenutim predmetom sastavljena od četvoro (4) sudija EULEX-a.

64. Iz odluke Žalbenog veća proizilazi da su bile tri (3), a ne četiri (4) sudije EULEX-a tokom postupka pred Žalbenim većem. Jedan od sudija, koji se pominje od strane podnosioca zahteva, je, međutim, zapisničar EULEX-a a ne sudija EULEX-a.

65. Dalje, treba da se ustanovi, da li odsustvo dvoje (2) kosovskih sudija iz Žalbenog veća, kao što je određeno članom 3.3 aneksa VII Sveobuhvatnog predloga, predstavlja kršenje člana 31. stava 2. i 54. Ustava, kao što tvrdi podnosilac zahteva.

66. U vezi s tim, Sud primećuje da učestvovanje kosovskih sudija u odluci Žalbenog veća očigledno nije obavezujući uslov za funkcionisanje Veća.

67. Saglasno članu 14. Administrativnog naređenja br. 2008/6, *inter alia*, koji navodi pravila o sastavu Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, potreban je kvorum od tri sudije da bi se odlučilo o nekom slučaju podnetom pred njim. Međutim, naređenje ne daje odgovor na pitanje da li kvorum sudija mora da se sastoji od određenog broja sudija EULEX-a i kosovskih sudija. Stoga proizilazi da prisustvo troje (3) sudija EULEX-a u Žalbenom veću nije prekršilo nijedan član Ustava ili Sveobuhvatnog predloga.

68. Stoga, što se tiče podnosioca na odsustvo kosovskih sudija u Žalbenom veću, kada je ono donelo odluku ASC-09-089 nije bilo povrede člana 31. stava 2. i člana 54. Ustava, na koje se poziva podnosilac.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 20. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilom 56(1) Pravilnika o radu odlučuje na zasedanju održanom dana 30. marta 2011. godine, da

I. PROGLASI podnesak PRIHVATLJIVIM;

II. DA PROGLASI rešenje ASC 09-089 Posebne komore Vrhovnog suda od 04. februara 2010. ništavnim, zato što je pogažen član 31. i 102. Ustava i član 6. EKLJP;

III. VRAĆA SE Rešenje ASC -09-089 Posebne komore Vrhovnog suda od 04. februara 2010. u Posebnu komoru Vrhovnog suda na razmatranje u skladu sa presudom Suda, po članu 74 (1) Pravilnika o radu;

IV. U saglasnosti sa pravilom 63 (5) Pravilnika o radu, Posebna komora Vrhovnog suda obavestiće Ustavni sud u vezi sa preduzetim merama da bi sprovela presudu Ustavnog suda.

Ova presuda će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona o Ustavnom sudu.

Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Gjyljeta Mushkolaj	Prof. Dr. Enver Hasani

Sabri Hamiti i drugi poslanici protiv odluke Skupštine Republike Kosovo br. 04-V-04 u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo

Slučaj KO 29-2011, odluka od 1. aprila 2011. godine

Ključne reči: razjašnjenje presude, raspuštanje Skupštine, dužnosti poslanika, izbor predsednika, *kvorum* (Skupština)

Predsednik Skupštine, predsednik Republike Kosovo i premijer su Sudu podneli zahtev za razjašnjenje u vezi sa ranijom presudom kojom je poništen izbor predsednika.

Sud je odgovorio na tri pitanja koja je podneo predsednik Skupštine. Prvo, Sud je razjasnio da je presudom poništen izbor predsednika koji je održan 22. februara 2011. god., koji je stupio na snagu 30. marta 2011. god. Drugo, Sud je razjasnio da presudom nisu traženi prevremeni opšti izbori. Treće, Sud je razjasnio da je Kosovo imalo vršioca dužnosti predsednika od 30. marta 2011. god., čime je izbegnut institucionalni vakuum.

Pored toga Sud je odgovorio na jedino pitanje predsednika Kosova, ponovo razjašnjavajući da je država od 30. marta 2011. god. imala vršioca dužnosti predsednika, čime je izbegnut institucionalni vakuum.

Na kraju, Sud je odgovorio na tri pitanja koje je premijer izneo u ime Vlade. Prvo, Sud je uputio premijera da se u presudi nalazi razjašnjenje u vezi sa odlukama istog da li član 86. Ustava zahteva *kvorum* od 80 ili 120 poslanika za glasanje u prvoj i drugoj rundi za izbor predsednika, potrebni *kvorum* za treću rundu glasanja i da li se prisustvo poslanika koji je suzdržan smatra delom *kvoruma*. Drugo, Sud je razjasnio da je Kosovo imalo vršioca dužnosti od 30. marta 2011. god., čime je izbegnut institucionalni vakuum. Treće, Sud je odbio da odgovori da pitanje premijera da li je bilo moguće da se ide direktno na treću rundu glasanja, kada veliki broj poslanika odbije da učestvuje u procesu izbora predsednika, po osnovu da Sud nema ovlašćenja da odgovara na hipotetička pitanja. Sud je naglasio da je dopis premijera sastavljen kao zahtev prema članu 93. stavu 10. Ustava, naglašavajući da ovaj zahtev ne tretira kao novi zahtev, jer je očigledno u pitanju bio samo zahtev za razjašnjenje. Sud je dodao da Vlada ima pravo da podnese nov zahtev prema članu 93. stavu 10. nakon iznošenja novih činjenica i okolnosti.

Priština, 1. april 2011. god.
Ref. br.:SQ 111 /11

RAZJAŠNJENJE

PRESUDE

u

slučaju br. KO 29/11

Sabri Hamiti i drugi poslanici

Ocena ustavnosti odluke Skupštine Republike Kosovo, br. 04-V-04, u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo, od 22. februara 2011. god.

Zatražena razjašnjenja odluke većine, od 30. marta 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Predmetna stvar

1. Zahtev za razjašnjenje predsednika Skupštine, g. Jakup Krasniqi, Ureda predsednika Republike Kosovo, potpisan od strane g. Behgjet Pacolli, i Vlade Republike Kosovo, g. Hashim Thaçi.

Pravni osnov

2. Član 113.5 Ustava, član 42. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu:

„Zakon“) i pravila 56 (1) i 61. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“). .

Postupak pred Sudom

3. Dana 1. aprila 2011. god., Sud je održao zasedanje da oceni i odluči o gore navedenim zahtevima..

Činjenice

4. Dana 31. marta 2011. god., Ustavni sud Republike Kosovo je primio zahtev za razjašnjenje od predsednika Skupštine Republike Kosova, g. Jakupa Krasniqija, koji sadrži tri pitanja u vezi sa presudom ovog suda u slučaju KO 29/11, donetom većinom glasova dana 30. marta 2011. god., i ta pitanja su sledeća::

   “.....
   1.Praktično, šta znači to da presuda nema povratno dejstvo?

   2. Kao posledica ove presude, da li zemlja treba da ide na nove izbore?

   3. Trenutno, da li zemlja ima predsednika, odnosno vršioca dužnosti predsednika?
   .....”

5. Istog dana, Sud je primio pismo od Predsedništva Republike Kosovo, potpisano od strane g. Behgjeta Pacollija, u kome se traži odgovor na pitanje postavljeno u vezi sa istom presudom, koja glasi:

   “Da li moj odlazak iz kancelarije stvara institucionalni vakum najviše državne institucije, uzimajući u obzir to da niko nije tražio da preuzme dužnost vršioca dužnosti predsednika do novog izbora?”

6. Pored toga, dana 1. aprila 2011. god., Sud je primio pismo koje sadrži tri pitanja od Vlade Republike Kosovo, potpisano od strane Premijera Hashim Thaçi, postavljena u vezi sa istom presudom, koja glase kao sledeće:

   “Vlada Republike Kosovo na sednici održanoj 31. marta 2011. god., odlučila je da postavlja sledeća pitanja Ustavnom sudu u skladu sa članom 93. stavom 10. Ustava Republike Kosovo koji navodi da „Vlada može podneti Ustavnom sudu bilo koje ustavno pitanje.
   ...

1. Tokom prva dva glasanja za predsednika, po članu 86(4), predsednik se izabere većinom od dve trećine svih poslanika Skupštine. Dakle, potrebna su 80 glasova za izbor. Da li se članom 86. traži da najmanje 80 poslanika budu prisutni tokom glasanja, ili moraju svih 120 poslanika da budu prisutni tokom glasanja ?Drugim rečima, dali se članom 86. traži kvorum od 80 ili 120 poslanika na prva dva glasanja za predsednika ?Ako predsednik ne bude izabran tokom prvih dva glasanja, kakav kvorum je potreban za treće glasanje kojom se traži samo većina za izbor ?Ako poslanik je prisutan i ne glasa, dali prisustvo poslanika se računa kao da čini potrebni kvorum.?

2. Da li može vršilac dužnosti predsednika Kosova da vrši nadležnost za period od šest meseci počevši od 29. marta 2011. god. ili da li period od šest meseci ograničenja nadležnost se računa od ranijeg datuma uzimajući u obzir činjenicu da je predsednik Skupštine služio kao vršilac dužnosti predsednika nakon podnošenje ostavke predsednika Sejdiu dana 27. septembra 2010. god. ?

3. Dana 22. februara 2011. god. više od 40 poslanika Skupštine je odbila da učestvuje tokom prvih dva glasanja za predsednika. Jedna stranka je već najavila da će njeni poslanici odbijati da učestvuju i možda i druge stranke će isto uraditi to, uprkos jasnog pozivanja Ustavnog sudau slučaju KO 29/11 da poslanici treba da učestvuju u izboru jer je to njihova ustavna dužnost. Kada se poziva izbor i manje od 80. poslanika su prisutna za glasanje, uprkos blagovremenog obaveštenja o izboru, da li je dopustljivo po članu 86. da se proglasi da prva i druga glasanja ne bi uspeli time što su 40 ili više poslanika odlučili da ne budu prisutni i da se odmah nastavlja sa trećem glasanjem u članu 86(5) i da se izabere predsednik Kosova svih većinom poslanika, sa najmanje 61 glasa ?
....”

Pravna ograničenja ocene zahteva

7. Sud primećuje da su pitanja postavljena od gore navedenih institucija od slične prirode, osim zahteva Vlade koja je napravljen po članu 93. Ustava. Ipak, Sud će odgovarati na svako od njih odvojeno.

8. Odgovore na postavljena pitanja Sud daje uzimajući u obzir gore navedenu pravni osnov, zajedno sa velikom važnošću slučaja, značaj i relevantnost zahteva i ograničenja predmetne stvari petituma koja je na osnovu presude donetoj u ovom slučaju. .

9. Sledstveno, imajući na umu da je Sud pridržava ograničenja svoje presude i nije pravno ovlašćena da izađi iz tih granica, pitanje se razjašnjavaju na sledeći način .

Odgovor na zahteve

I. Što se tiče pitanja sadržanih u pismu predsednika Skupštine

10. Što se tiče prvog pitanja da li presuda ovog Suda ima povratno dejstvo, odgovor je da presuda Suda stupa na snagu odmah dana 30. marta 2011. god. i da odluka Skupštine Republike Kosovo, No. 04-V-04, u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo od dana 22. februara 2011. god., prestaje da bude na snazi od 31. marta 2011. god., što je datum objavljivanje presude u Službenom listu.

11. Što se tiče drugog pitanja da li presuda ovog Suda nameće raspuštanje Skupštine i održanje novih izbora, odgovor je ne.

12. Što se tiče trećeg pitanja da li Kosovo ima predsednika, odnosno vršioca dužnosti predsednika, odgovor je da Kosovo od 31. marta 2011. god. ima vršioca dužnosti predsednika. Dakle, nema institucionalnog vakuuma od dana objavljivanja presude.

II. Što se tiče pitanja sadržanog u pismu g. Behgjeta Pacollija

13. Što se tiče pitanja postavljenih od strane g. Pacollija u njegovom pismu od 31. marta 2011. god., odgovor na njih je dat u stavu 12. da Kosovo ima vršioca dužnosti predsednika od 31. marta 2011. god. Stoga, nema institucionalnog vakuma od dana objavljivanja presude.

III. Što se tiče pitanja sadržanih u pismo Premijera Vlade Republike Kosovo

14. Što se tiče prvog pitanja, Sud se upućuje na njegove nalaze u presudu u ovom slučaju.

15. Što se tiče drugog pitanja da li Kosovo ima vršioca dužnosti predsednika, odgovor je to da Kosovo ima vršioca dužnosti predsednika od 31. marta 2011. god. Stoga nema institucionalnog vakuma od dana objavljivanja presude .

16. Što se tiče trećeg pitanja, Sud podseća da je svrha razjašnjenje da razjasni presudu i nema ovlašćenje da izađe iz predmetne stvari zahteva.

Međutim, hipotetične situacije, kao što su pomenuta u pismo Premijera ispadaju van granica predmetne stvari i mogu biti osnov za novi slučaj. .

17. Što se tiče zahtevu po članu 93. Ustava, Suda primećuje da član 93. [Nadležnosti vlade] uspostavlja da *"Vlada je nadležna za sledeće:*

(...)

(10)može podneti Ustavnom sudu bilo koje ustavno pitanje ".

18. Sud primećuje da je Vlada postavila zahtev po toj odredbi. Međutim. Sud smatra da je ovaj zahtev nije novi podnesak, pošto njegov sadržaj jasno se odnosi na razjašnjenje presude donete u slučaju br. KO 29/11.

18. Stoga, Sud podseća da samo novim činjenicama i okolnostima, Vlada je ovlašćena da iskoristi tu ustavnu odredbu da podnese Sudu novi zahtev .

IZ TIH RAZLOGA

SUD, na zasedanju održanom 1. aprila 2011. god., većinom, odlučuje, da razjasni gore navedena pitanja kao spomenuto.

Ova odluka će se dostaviti strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Iliriana Islami	Prof. Dr. Enver Hasani

N.T.SH Meteorit protiv odluke Vrhovnog suda, br. 2407/2006

Slučaj KI 55-2009, odluka od 6. aprila 2011. godine

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, utaja poreza

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113. stavu 7. Ustava tvrdeći da mu je prekršeno ustavno pravo na pravično i nepristrasno suđenje iz člana 31. Ustava u presudi Vrhovnog suda, kojom je potvrđena odluka Nezavisnog odbora za razmatranje (NOR) i kojom je odbijena odbrana podnosioca zahteva protiv poreske procene Poreske administracije Kosova (PAK).

Sud je odlučio da je zahtev prihvatljiv jer je: podnosilac zahteva ovlašćena strana za podnošenje zahteva prema članu 113. Stavu 7, koja je ispunila preduslov iscrpljenja svih pravnih sredstava prema članu 113. stavu 7. Ustava i članu 47. stavu 2. Zakona o Ustavnom sudu, koja je navela prava i slobode koje su joj prekršena i odgovarajuća dela javnih organa, kao i da je dostavila informacije i dokumentaciju koja je podržala njegove navode.

Što se tiče merituma zahteva Sud je odlučio da nije došlo do kršenja prava podnosioca zahteva na pravično saslušanje a niti prava na pravično i nepristrasno suđenje prema članu 31. ili prema članu 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Sud je naglasio da je njegova nadležnost ograničena odlučivanje po navodima o kršenjima Ustava, dodajući da treba da poštuje odluku Vrhovnog suda, osim ukoliko je prekršeno neko od osnovnih prava. Sud je konstatovao da je odluka NOR-a bila zasnovana na oceni odbora u vezi sa kredibilitetom podnosioca zahteva i iznetih dokaza, odluka koju je potvrdio i Vrhovni sud. Sud je takođe naglasio da je obavezan da odlučuje o navodima o kršenjima Ustava određujući da li su postupci, gledajući u celini, bili pravični i u saglasnosti sa određenim ustavnim odredbama. Sud je takođe dodao da nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom slučaja nije dovoljna osnova kako bi se smatralo da je postojalo kršenje člana 31, citirajući slučaj *Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj, slučaj X (17. juna 2010)* i slučaj *Mezoture Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*. Sud je zaključio da tvrdnja da je Vrhovni sud ocenio dokaze podnosioca zahteva na nepravičan i netačan način nije potkrepljena dokazima.

Iz tih razloga Sud je doneo presudu kojom se odbija osporavanje odluke Vrhovnog suda od strane podnosioca zahteva, izražavajući da u toj odluci nije postojalo kršenje prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje

Priština, 6. april 2011. god.
Br. ref.: 89/11

PRESUDA

u

slučaju br. KI 55/09

Podnosilac

N.T.SH Meteorit

Ocena ustavnosti odluke br. 2407/2006Vrhovnog suda Kosova od 30. septembra 2009. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je NTSH Meteorit sa sedištem u Prizrenu, preko vlasnika Tahira Hoxhe, iz Prizrena koga zastupa Sahit Bibaj, advokat takođe iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Odluka Vrhovnog suda Kosova, br. 2407/2006 od 30. septembra 2009. god.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasniva na članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 57. (1) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

4. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu kojim traži da se poništi odluka Vrhovnog suda Kosova A.br. 2407/2006 od 30. decembra 2009. god., kao povreda njegovog ustavnog prava na pravično i nepristrasno suđenje, predviđeno članom 31. Ustava Republike Kosovo zbog neuspeha Vrhovnog suda da poništi odluku Nezavisnog nadzornog odbora (NNO), A.br. 439/2006 od 24. avgusta 2006. god., u vezi sa poreskim obavezama podnosioca zahteva.

5. Predsednik Suda je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy, Kadri Kryeziu i Gjyljeta Mushkolaj. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i dalo preporuke Sudu u vezi sa prihvatljivošću zahteva. Sud u punom sastavu je na zatvorenoj sednici većao i glasao o zahtevu 13. decembra 2010. god.

Kratak opis činjenica

6. Od 1. septembra 2003. god. do 8. oktobra 2003. god., zvaničnici Poreske uprave Kosova (PUK) sproveli su kontrolu računa i finansijskih poslovanja i doprinosa podnosioca zahteva u pogledu prijavljivanja i uplate poreza u vremenskom periodu od 2000/2003. god. U izveštaju od 8. maja 2003. god. PUK je utvrdila da podnosilac zahteva nije pravilno prijavio obrt sredstava u poreske svrhe i sledstveno je proračunat odgovarajući porez, kazne i kamata. Posebno, na osnovu nepravilnosti u finansijskim izveštajima podnosioca zahteva u vezi sa unetim podacima o kupovini, prodaji i prijavljenom porezu za određeni inventar, PUK je uzeo u obzir rok upotrebe robe od 60 (šesdeset) dana za obračun odgovarajućeg obrta za navedeni vremenski period. Izveštaj sadrži detaljne tabele računovodstvenih metoda koje su korišćene u proceni poreza PUK na osnovu fizičke količine u zalihama podnosioca zahteva i prijavljenog obrta.

7. Na zaključke PUK-a podnosilac zahteva je prvo uložio žalbu Odeljenju za žalbe Poreske uprave. Nakon razmatranja podataka podnosioca zahteva i upoređivanja istih sa činjenicama koje je iznela Poreska uprava Odeljenje

za žalbe 9. januara 2004. god. je donelo odluku br. 426 kojom je odbilo žalbu.

8. Podnosilac zahteva je nakon toga uložio žalbu Nezavisnom nadzornom odboru (NNO) u vezi sa odlukom Odeljenja za žalbe. NNO je 14. aprila 2004. god. razmotrilo slučaj i u saglasnosti sa Uredbom o poreskoj upravi i pravilima NNO-a donelo odluku br. 62/2004 kojom je žalba Meteorita odbijena kao neosnovana. U svojoj odluci NNO je između ostalog navelo:

   N.T.Sh Meteorit tokom poslovanja nije poštovao pravila i procedure za poreze i savete poreskih inspektora. Dokumentacija koja je izneta na raspravi, koja je bila ključni element kontrole je ... pokazala da je poreski obveznik prijavio manje prihode.

   Obračun dodatnog poreza je utvrđen razlikom od prijavljenog poreza u odnosu na stvarni obrt na osnovu zapisnika poreskog obveznika za sporni period, aktivnosti inspektora preko indirektnih kontrola sa lica mesta poslovanja i podataka od trećih strana. Podaci izneti na raspravi su analizirani i upoređeni sa podacima dobijenih od Pećke pivare. Zaključeno je da je poreski inspektor delovao pravilno i da je primenio [pravilnu] metodu analize nabavki i prijavio prodaje u odnosu na hronologiju datuma korišćenja

   Prodajne i kupovne knjige nisu održavane u saglasnosti sa Uredbom.

9. Podnosilac zahteva je nakon toga uložio žalbu Vrhovnom sudu Kosova tražeći poništenje odluke Odeljenja za žalbe i NNO. U žalbi je navedeno da je metoda proračuna PUK-a korišćenjem roka trajanja za pivo od 60 dana za cilj obrta bez dokaza o stvarnoj prodaji zaliha nepravedno opteretilo podnosioca zahteva dvostrukim porezom. Podnosilac zahteva je dostavio pismo NP Pećka pivara u kome je navedeno da, u slučajevima kada se pivo drži u optimalnim uslovima, ono se može koristiti i nakon isteka roka od 60 (šesdeset) dana. Međutim u pismu nije bilo navedeno koliko duže nakon isteka roka bi se pivo moglo držati i služiti.

10. Vrhovni sud je 17. maja 2006. god. doneo odluku A.br. 233/2004 u korist podnosioca zahteva „usvajajući tužbu“ i „poništavajući odluku Nezavisnog nadzornog odbora“ od 14. aprila 2004. god. U rešenju je bilo navedeno da NNO „nije poštovalo poslovnik o radu o porezima i uredbe poreskih inspektora“ usled neuspeha da naznači posebna pravila i procedure koje podnosilac zahteva nije uspeo da ispoštuje u svojim zapisnicima. Dodatno, Vrhovni sud je ustanovio da NNO nije uspelo da pruži dovoljno razloga u vezi sa „zakonskom osnovom poreske obaveze, vrstama, iznosom i vremenom izmirivanja poreske obaveze, što su

podaci od važnosti za pravično rešenje navedenog upravnog pitanja“. Vrhovni sud je naložio ponavljanje postupka po pitanju da bi se ispravile greške u zapisniku.

11. NNO je 28. jula 2006. god. održao dodatnu raspravu shodno odluci Vrhovnog suda. Nakon razmatranja merituma pitanja NNO je donelo odluku u ponovljenom postupku, A.br. 439/2006 od 24. avgusta 2006. god., odbacujući žalbu. U odluci NNO je analizirao dokaze koje je podnosilac zahteva izneo, pismenu žalbu, dokaze iznete na raspravi i „unakrsno proverio dokaze koje su obe strane iznele“. NNO je donelo odluku da podnosilac zahteva „nije prijavio stvarni obrt i prijavio manje izjave u kategoriji predviđenih poreza za ... vreme koje je proveravano“. Svi dokazi koje su stranke iznele tokom rasprave su upoređene sa podacima dobijenim od Pećke pivare. Ova analiza je rezultovala stavom da je poreski inspektor delovao pravilno „u svojoj metodi analize dostave i prijavljene prodaje“ u odnosu na rok trajanja proizvoda navedenog u izveštaju kontrole. Dodatno, NNO je ustanovio da računovodstvene knjige nisu vođene u saglasnosti sa pravilima, rezultujući kaznom u iznosu od 125 EUR od 2. juna 2004. god., i da su obračunata ponovna procena poreza i kazne validne.

12. Podnosilac zahteva se je nakon toga žalio Vrhovnom sudu na drugu odluku NNO A.br. 439/2006. Podnosilac zahteva je u žalbi naveo da su obe stranke u žalbenom postupku donele dodatna obrazloženja u vezi sa činjenicama. Podnosilac zahteva je tvrdio da je ispunio sve obaveze koje proizilaze iz uredbi i drugih zakonskih odredbi, kao što je dokazano u dokumentaciji i dokazima priloženim u predmetu. Podnosilac zahteva je nastavio da tvrdi da procena poreza nije bila tačna.

13. Vrhovni sud je 30. septembra 2009. god. odlukom A.br. 2407/2006 odbio ovu žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu. Vrhovni sud je ustanovio da je NNO „ispoštovao [predviđeni zakonski] format prema članu 206. Zakona o opštem administrativnom postupku (ZOAP), uvod odluke [NNO] je izrađen u skladu sa članom 207. stavom 1. ZOAP-a i da je obrazloženje u saglasnosti sa članom 209. stavom 2. ZOAP-a“. Vrhovni sud je ustanovio da je u ponovljenom postupku NNO razmotrilo dokaze koje je izneo podnosilac zahteva, zastupnik PUK-a, dokaza iznetih na raspravi i u predmetu kada je NNO usvojio zaključke prvobitne odluke NNO br. 62/2004 od 14. aprila 2004. god. Dodatno, Vrhovni sud je ustanovio da je NNO razmotrilo poslovnik o radu, činjenično stanje i iznete dokaze prilikom „odlučivanja da je tuženi izvršio poreski prekršaj“ za koje je izrečena kazna i kamata. Na osnovu ove odluke Vrhovnog suda podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu 19. oktobra 2009. god.

Prihvatljivost

14. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom. U vezi sa tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava, koji propisuje:

    „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“;

i član 47. Stav 2. Zakona, koji predviđa:

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

15. Očigledno je da je podnosilac zahteva ovlašćena strana; iscrpela je sva pravna sredstva predviđena zakonom pre nego što je podnela svoj zahtev u zakonskom roku. Podnosilac zahteva takođe razjašnjava koja prava i slobode su mu prekršena, navodeći koji konkretan akt javnih organa je predmet spora; i obrazlaže zahtev prilažući neophodne informacije i dokumenta. Stoga, Sud zaključuje da je slučaj prihvatljiv.

Meritum

Pravo na pravično suđenje

16. Pravo na pravično i nepristrasno suđenje je jedna od osobina države zasnovane na vladavini prava. Pravo je zajamčeno Ustavom i Evropskom poveljom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama („Povelja“). Član 31. Ustava Kosova predviđa pravo na pravično i nepristrasno suđenje sledećim rečima:

„Član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
3. *Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj*

sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.

4. *Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.*
5. *Svako ko je optužen za krivično deo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.*
6. *Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.*
7. *Sudski postupci koji se odnose na maloletnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloletnike.“*

17. Član 6. stav 1. Evropske povelje o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, koja je inkorporisana u zakonodavstvo Kosova, u saglasnosti sa odredbama člana 22. Ustava Kosova predviđa sledeće:

    „Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.“

18. Ustavni sud, prilikom ocene ustavnosti odluke Nezavisnog nadzornog odbora i Vrhovnog suda ima pravo da razmotri da li je došlo do povrede ustavnih prava podnosioca zahteva. Stoga, ustavni sud može intervenisati samo u slučajevima povrede posebnog osnovnog prava zaštićenog ustavnim zakonom. Dok god nije povređeno nijedno osnovno pravo, Ustavni sud je obavezan odlukom Vrhovnog suda.

19. Podnosiocu zahteva u ovom slučaju je data mogućnost usmenog saslušanja od strane Nezavisnog nadzornog odbora na kojem su saslušani i zastupnici Poreske uprave, dokazi su izneti i dozvoljena je unakrsna provera. Nakon ovoga Nezavisni nadzorni odbor je ustanovio da podnosilac zahteva nije izjavio stvarni obrt i da je prijavio manji iznos za oporezivanje za navedeni period. U osnovi podnosiocu zahteva se nije verovalo u vezi sa dokazima koje je izneo. Odbor je bio u okviru svojih ovlašćenja da donese takav zaključak.

20. Vrhovni sud je u svojoj drugoj odluci razmatrao drugu odluku Nezavisnog nadzornog odbora i argumente zastupnika podnosioca zahteva. Primećeno je da je Nezavisni nadzorni odbor doneo zaključak nakon saslušanja da je podnosilac zahteva nesumnjivo prekršio poreske odredbe. Sud je bio zadovoljan da je taj format odluke bio pravilan i da su uslovi zakona o porezima i obrazloženje bile u saglasnosti.

21. Nije zadatak Ustavnog suda da oceni zakonitost i tačnost odluka donetih od strane nadležnih sudskih organa, osim ako postoji jasni dokazi da su takve odluke donete na očigledno nepravičan i netačan način.

22. Dužnost Suda u odnosu na navodnu povredu ustavnih prava je da oceni da li je postupak, gledajući u celini, bio pravičan i u saglasnosti sa posebnim zaštitnim merama predviđenih u Ustavu. Stoga, Ustavni sud nije četvrta instanca za žalbe i nema nadležnosti da obnovi sudski postupak ili da preinači odluke redovnih sudova svojim nalazima. Kao što je ranije navedeno od strane ovog Suda u slučaju Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj, od 19. maja 2010. god., slučaj br. 07/09 i u slučaju X od 17. juna 2010. god., slučaj br. KI 06/09: „Prosta činjenica da podnosilac/oci zahteva je/su nezadovoljan/i rezultatom slučaja samo po sebi ne predstavlja argumentovanu tvrdnju u vezi sa povredom člana 31. Ustava (vidi mutatis mutandis presuda ESLJP appl. Br. 5503/02, Mezotur Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.)"

23. U ovom slučaju ne postoje dokazi da je Vrhovni sud dokaze iznete od strane podnosioca zahteva ocenio na nepravičan ili netačan način. Podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je Vrhovni sud prekršio član 6. Evropske povelje o ljudskim pravima i član 31. Ustava.

24. Uzimajući u obzir obrazloženje navedeno iznad i zaključke Nezavisnog nadzornog odbora i Vrhovnog suda, Ustavni sud stoga zaključuje da ne postoji povreda prava na pravično saslušanje i povreda prava podnosioca zahteva na pravično suđenje, kao što je predviđeno u članu 6. stavu 1. Povelje.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud shodno članu 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 56. (1) Poslovnika o radu, većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev prihvatljiv

II. Da nije došlo do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano u članu 31. Ustava Kosova u vezi sa članom 6. Evropske povelje za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ova odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

N.T.SH Meteorit protiv odluke Vrhovnog suda, br. 2407/2006 (suprotno mišljenje sudija Almiro Rodrigues i Gjyljeta Mushkolaj)

Slučaj KI 55-2009, suprotno mišljenje od 6. aprila 2011

Ključne reči: suprotno mišljenje, forma odluke žalbenog suda, forma odluke sudskog veća, individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, utaja poreza

Sudije Almiro Rodrigues i Gjyljeta Mushkolaj se nisu složile sa odlukom Suda u ovom pitanju u vezi sa porezom, kojom se potvrdila odluka Vrhovnog suda o odbijanju navoda podnosioca zahteva da mu nije obezbeđeno pravično suđenje. Prvo, u suprotnom mišljenju se konstatuje da je odluka Vrhovnog suda bila nepravična jer sud nije uspeo da donese dobro obrazloženu pismenu odluku. U suprotnom mišljenju je naglašeno da se podnosilac zahteva žalio Vrhovnom sudu da u drugoj odluci NOR-a nisu poštovana uputstva Vrhovnog suda. U suprotnom mišljenju je navedeno da je odluka NOR-a bila u obliku zaključka i formule, i da joj je nedostajala faktička i zakonska analiza i da nije izrazila dobro obrazložen stav u vezi sa navodima podnosioca zahteva. Drugo, u suprotnom mišljenju je naglašeno da NOR, kao i sudovi, treba da obezbedi pravično suđenje. U suprotnom mišljenju je konstatovano da pravo na pravično i nepristrasno suđenje uključuje osnovno pravo na sudsku zaštitu, uključujući i prava na iznošenje argumenata i dokaza, obrazloženu sudsku odluku i poštovanje načela jednakosti strana. U suprotnom mišljenju je priznato da obrazložena odluka ne zahteva detaljan odgovor za svaku osporenu stvar, iako je odgovor na temeljne argumente neophodan, citirajući slučaj Hiro Balani protiv Španije. U suprotnom mišljenju je argumentovano da ni NOR a ni Vrhovni sud nisu obrazloženom odlukom rešili osnovne argumente podnosioca zahteva, ostavljajući podnosiocu zahteva da pretpostavlja da li je određeno pitanje namerno odstranjeno ili nije. Ukratko, u suprotnom mišljenju je argumentovano da su odluke NOR-a i Vrhovnog suda bile manjkave iz tri razloga: nisu harmonizovani argumenti i dokazi koje je podneo podnosilac zahteva; kršile su načelo jednakosti stranaka i proceduru akuzatorne vrste; i da nisu bile dobro obrazložene. Sledstveno, u suprotnom mišljenju je konstatovano da je postojalo kršenje člana 31. i člana 6. EKLJP-e i da je Sud trebalo da oglasi ništavnom odluku Vrhovnog suda i vrati slučaj Vrhovnom sudu na razmatranje.

Priština, 6. april 2011. god.
Br. ref: 115/11

IZDVOJENO MIŠLJENJE
u

slučaju br. KI 55/09

Podnosilac

N. T. SH Meteorit

Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosova, br. 2407/2006, od 30. septembra 2009. god.

Sudije

Almiro Rodrigues
i
Gjyljeta Mushkolaj

Pozdravljamo presudu većine Ustavnog suda, ali uz svo poštovanje mi se ne slažemo u tome da „nije bilo povrede prava na pravičnu javnu raspravu i povrede prava podnosioca zahteva na pravično suđenje kao što se predviđa članom 6.1 Konvencije“.[6]

1. U stvari, u presudi je zaključeno da „ne postoje dokazi u konkretnom slučaju da je Vrhovni sud ocenio dokaze iznete od strane podnosioca zahteva na nepravičan ili na netačan način. Podnosilac zahteva nije dokazao da je Vrhovni sud prekršio član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i član 31. Ustava.”[7]

2. Uz svo poštovanje, naše mišljenje je da je bilo povrede prava na pravičnu javnu raspravu (a) i povrede prava podnosioca zahteva na pravično suđenje (b) i trebalo je da se dođe do drugačijeg zaključka (c).

(a) Povreda prava na pravičnu javnu raspravu

3. Mi smo mišljenja da je bilo povrede pravičnosti, pošto argument iznet od strane podnosioca zahteva nije saslušan niti mu je dostavljena obrazložena odluka na taj argument. Pravo na javnu raspravu nije striktno vezano za usmenu javnu raspravu, nego uglavnom za odgovor

[6] Stav 24. Presude
[7] Stav 23. Presude

suda na argument podnosioca zahteva, uključujući i pismeni odgovor. Podnosilac zahteva je izneo argument kao što sledi.

4. Podnosilac zahteva se žalio, s jedne strane, na „metodu utvrđivanja dodatnog prometa i obaveze koje su proistekle dosad, navodeći da argumenti koji su ubedljivi nisu uzeti u obzir“[8] niti prateći dokazi.

5. Podnosilac zahteva je dalje naveo da „ocena inspektora kontrole nije bila tačna jer prema brojkama u spisima predmeta prijavljeno je više robe nego što je bilo u skladištu”[9].

6. S druge strane, podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud Kosova[10] u svojoj prvoj presudi zaključio da, „činjenično stanje nije utvrđeno i da je bilo kontradikcije između dokaza i sporne odluke u vezi sa odgovarajućom obavezom tužioca za porez.”

7. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da Nezavisni odbor za razmatranje žalbi nije ispoštovao uputstvo Vrhovnog suda o tome „kako treba da postupi organ koji donosi odluke za donošenje zakonskih odluka, ispitivanje dokaza, i odlučujuće činjenice”[11].

8. Na Vrhovnom sudu je da ispravi greške nižih sudova. U skladu sa tom obavezom, Vrhovni sud je, odgovarajući na taj argument podnosioca zahteva, u svojoj prvoj presudi pronašao povredu u tome što „***činjenično stanje nije utvrđeno i da je bilo kontradikcije između dokaza i sporne odluke u vezi sa odgovarajućom obavezom tužioca za porez***“. Sledstveno, Vrhovni sud je vratio slučaj Nezavisnom odboru za razmatranje žalbi sa uputstvom kako treba da postupi pri donošenju „zakonske odluke, ispitivanju dokaza, i odlučujućih činjenica“.

9. U međuvremenu, podnosilac zahteva tvrdi da je druga presuda Vrhovnog suda[12] “u suprotnosti sa presudom istog suda A. Nr. 233/04” i “spisi predmeta ukazuju da je pravo žalioca na pravično i nepristrasno suđenje koje se predviđa članom 31. Ustava Republike Kosovo“ bilo povređeno.

10. Glavno pitanje za raspravljanje je to da li je drugom odlukom Nezavisnog odbora za razmatranje žalbi ispravno utvrđeno ***“činjenično stanje”*** i da li je eliminisana ***“kontradikcija između dokaza i sporne odluke*** u vezi sa odgovarajućom obavezom tužioca za porez.”

---

[8] Vidi žalbe pred Vrhovnim sudom na odluke Nr. 426 od 09.01.2004 i Nr. 62/2004 od 14.04.2004.
[9] Vidi žalbe pred Vrhovnim sudom na odluke A. Nr.439/06 od 24.08.2006.
[10] Presuda A. Nr.233/04 of 17.05.2006
[11] Vidi žalbe pred Vrhovnim sudom na odluke A. Nr.439/06 od 24.08.2006.
[12] A. Nr.2407/2006 30. decembar 2009. god.

11. Po našem mišljenu, takvo utvrđivanje i eliminisanje nije obavljeno od strane Nezavisnog odbora za razmatranje žalbi. Stoga, ili je prva presuda Vrhovnog suda bila ispravna kada je ukazivala na te nedostatke ili nije bila. Ako jeste, trebalo je da zadrži isto mišljenje u odnosu na drugu odluku Nezavisnog odbora. Mi smatramo da druga odluka[13] nije ispravila te nedostatke, kao što ćemo u nastavku objasniti.

12. U stvari, upoređivanje dve odluke Nezavisnog odbora za razmatranje žalbi[14] pokazuje sledeće:

    i) ista tačka "Knjige kupovine i prodaje nisu vođene u skladu sa Uredbom"pojavljuje se u obe odluke (62/2004, prva, i 439/2006, druga);
    ii) takođe ista tačka "Inspektor poreza je postupio pravilno i primenio metodu analize snabdevanja i prijavljene prodaje u odnosu na hronologiju datuma upotrebe" pojavljuje u obe odluke (62/2004, prva, i 439/2006, druga);
    iii) tačka "Na osnovu člana 7. i 2. Uredbe 2000/20 i člana 9.1 i 9.4 Uredbe 1/2000 i člana 8. i 27. Uredbe 2001/11 i člana 10. Uredbe 2002/4, tokom ponovne procene poreza zaključili smo da je odluka Poreske administracije važeća i da su kazne koje su izračunate za poreskog obveznika takođe važeće" pojavljuje se samo u drugoj odluci (439/2006). Izgleda da je ovo jedina promena napravljena od strane Nezavisnog odbora za razmatranje žalbi u cilju pridržavanja uputstva Vrhovnog suda.

    Primećujemo da su sve ove izjave/klauzule zaključci i ne sadrže bilo kakvu faktičku i pravnu analizu.

13. Pored toga, druga odluka Vrhovnog suda[15] sadrži sledeću rečenicu: "nakon analize dokaza iznetih od strane vlasnika poreskog obveznika i analize pismene žalbe i nakon saslušanja predstavnika Poreske administracije i dokaza iznetih na javnoj raspravi, unakrsnog ispitivanja dokaza iznetih od obe strana, u kojoj je ustanovio sledeće činjenično stanje."

14. Međutim, niti su utvrđene činjenice niti je napravljena pravna analiza pre nego što je zaključeno onako kako je gore navedeno u stavu 12 i) i ii). S druge strane, tačka pomenuta u stavu 12. iii) je samo prosto pravno pozivanje na neke zakonske odredbe potpuno bez ikakvog praktičnog

[13] Odluka A. Nr. 439/2006 od 24.08.2006.
[14] Nr. 62/2004 od 14/04/2004. i A. Nr. 439/2006 od 24.08.2006.
[15] A. Nr. 2407/2006 30. decembar 2009.

pravnog značaja, kao što su bez veze sa nekim utvrđenim činjeničnim stanjem. To je samo stereotipna formula.

15. Očigledno, većina je bila zadovoljna da je gorenavedena tačka u stavu 12. iii) dovoljna za ispravljanje nedostataka na koje je ukazano u prvoj presudi Vrhovnog suda, time što je pomenula primenjive zakonske odredbe i uredbe.

16. Međutim, izjava/klauzula pomenuta u stavu 12. iii), bez specifikovanja koje su to činjenice utvrđene i kakva je veza sa pomenutim zakonskim odredbama, je ništa više nego prazna i besmislena formula. S druge strane, argumenti i dokazi izneti od strane podnosioca zahteva imaju veze sa srcem slučaja. Stoga, argument podnosioca zahteva je trebalo da se uzme u obzir, da se analizira i da se na osnovu istog dođe do zaključka.

(b) Povreda prava podnosioca zahteva na pravično suđenje

17. Podnosilac zahteva ima *pravo da dobije odluku suda u skladu sa zakonom*. Ovo pravo uključuje i *obavezu sudova da iznesu razloge* za svoje odluke sa razumnom osnovom na proceduralnom i materijalnom nivou. Pravo da se imaju razlozi za sudske odluke zahteva objašnjenje sa *verodostojnim i dobro izgrađenim pravnim razlozima* za donetu odluku u svakom pojedinačnom slučaju, koji treba da sadrži *pravne kriterijume i činjenične elemente* koji podupiru odluku.

18. Odluke koje se razmatraju u ovom slučaju uglavnom su donete od strane Nezavisnog odbora za razmatranje žalbi. Iako Nezavisni odbor za razmatranje žalbi nije sud, reč „sud“[16] treba da se razume u svom širom smislu, u skladu sa jurisprudencijom ESLJP-a. Dakle svi organi, uključujući i Nezavisni odbor za razmatranje žalbi, od kojih se zahteva rešavanje upravnih sporova treba da se smatraju sudovima. Stoga, pravo na pravično suđenje mora da se garantuje i u postupcima pred ovim organima.

19. Pored toga, Zakon br. 2004/48 o poreskoj administraciji i postupcima[17], kojom se uspostavlja Nezavisni odbor za razmatranje žalbi[18], snažno potvrđuje pravo na pravično suđenje kao što se garantuje EKLJP-om i Ustavom.

---

[16] Reč “Tribunal”(sud) upotrebljen u članu 6 (1) Evropske konvencije ili reč “sudovi” upotrebljen u članu 31 (1) Ustava.
[17] Uredba br. 2005-17 9. april 2005. god. o proglašenju Zakona o poreskoj administraciji i postupcima usvojen od strane Skupštine Kosova
[18] Član 57.1 Zakona br.2004/48 predviđa da će “Nezavisni odbor za razmatranje žalbi uspostavljen UNMIK Administrativnom naređenjom br. 2000/7 nastaviti kao Nezavisni odbor za razmatranje žalbi po ovom zakonu.”

20. S druge strane, član 3. Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2000/7[19] traži od Odbora da „održi raspravu i da razmotri važna svedočenja, dokumente i ostale dokaze koje podnesu poreski obveznik i poreska uprava" (član 3.1.), i takođe određuje da „će odbor diskutovati slučaj u veću i obavestiti stranke o svojoj odluci, **zajedno sa pismenim obrazloženjima takve odluke**, u roku od 30 dana od zaključenja pretresa " (član 3.2).

21. Kao što je rečeno gore, podnosilac zahteva navodi da je njegovo pravo na pravično suđenje povređeno od strane Nezavisnog odbora za razmatranje žalbi i Vrhovnog suda kada njegovo pravo da bude saslušan nije ispoštovano i odluka nije obrazložena.

22. Pored toga, pravo na pravično suđenje kao što je inkorporisano u ustavne tekstove i u član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i u član 31. Ustava Republike Kosovo, je od fundamentalne prirode za zaštitu osnovnih prava.

23. Međutim, pravo na pristup sudu nije apsolutno pravo. U svojoj sudskoj praksi, ESLJP je dalje odlučio da će svako ograničenje biti u skladu sa članom 6. ako sledi jedan legitimni cilj i ako postoji razumni odnos srazmernosti između iskorišćenih sredstava i cilja koji se želi postići[20]. Dakle, svako ograničenje mora da se podvrgne načelima neophodnosti i srazmernosti, u smislu samo ako je neophodno i dokle god je neophodno.

24. Osnovno pravo na pravično suđenje potiče iz osnovnog prava na sudsku zaštitu[21]. Više od drugih osnovnih prava, pravo na pravično suđenje traži od sudija da budu pažljivi jer su oni uvek u opasnosti da ga prekrše. Sve sudije koji sede u višim sudovima takođe moraju da proveravaju da li je ovo načelo ispravno primenjeno u nižim sudovima. U stvari, pravo na pravično suđenje je opšta referenca za jedan kompleks drugih prava, naime: pravo da se iznesu argumenti i činjenice, pravo na obrazloženu odluku, adversarni princip i jednakost oružja.

25. Član 31. Ustava i član 6. Konvencije traže od domaćih sudova da daju obrazloženja za svoje presude. Sudovi nisu dužni da daju detaljne odgovore na svaki argument ili pitanje[22]. Međutim, ako je jedan podnesak bitan za ishod slučaja, Sud onda mora da se posebno i izričito njime bavi u svojoj presudi.

---

[19] UNMIK Administrativno naređenje br. 2000/7 od 12. aprila 2000. god.
[20] Ashingdane protiv Ujedinjenog Kraljevstva, 28. maj 1985. god., pa 57
[21] Član 54. Ustava
[22] Van de Hurk protiv Holandije, 19. april 1994. god., pa. 61

26. U slučaju *Hiro Balani protiv Španije*[23] podnosilac zahteva je podneo jedan podnesak kojim se tražio poseban i izričit odgovor. Sud nije dao taj odgovor i time je onemogućio da se konstatuje da li su oni prosto propustili da se bave ovim pitanjem ili su nameravali da ga odbace i ako je to tako, koji su bili razlozi za odbacivanje istog. Ovo ESLJP smatra za povredu člana 6 (1).

27. Po našem mišljenju, neosporno da je od suštinskog značaja za ishod tog slučaja argument o „metodi utvrđivanja dodatnog prometa i obligacija koje su nastale dosad, navodeći da argumenti koji su ubedljivi nisu uzeti u obzir“ niti dokazi koji to podržavaju. Takođe je bitno za ishod slučaja to što „procena inspektora kontrole nije bila tačna pošto je prema brojkama u spisima predmeta bilo prijavljeno više robe nego što je bilo u skladištu“.

28. Pored toga, nije dat poseban i izričit odgovor na argumente i dokaze iznete od strane podnosioca zahteva ni drugom odlukom Nezavisnog odbora za razmatranje žalbi niti drugom presudom Vrhovnog suda. Onda, za podnosioca zahteva je bilo nemoguće da „konstatuje da li su oni prosto propustili da se bave ovim pitanjem ili su nameravali da ga odbace i ako je to tako, koji su bili razlozi za odbacivanje istog“.

29. U principu, zahtev protiv redovnog suda je prihvatljiv ako je podnosiocu zahteva negirana mogućnost da bude saslušan pred sudom zbog nepravilne procedure od strane redovnih sudova u toku postupaka.

30. Pravo na pravičnu javnu raspravu je pravo koje se tiče sudija Ustavnog suda[24] ne samo zbog toga što su oni pozvani da razmatraju da li se redovni sudovi pridržavaju ustavnih načela, nego i zato što i oni sami imaju dužnost da primene pravo na javnu raspravu.

31. Mi pretpostavljamo da, što više prilika strane imaju da podnesu argumente na ravnopravnoj osnovi, poštujući jednakost oružja i adversarni princip, postoje veće šanse da odluka bude pravedna. Drugim rečima, u pokušaju da ustanovimo da li je neko suđenje bilo pravično, mi više ne treba da razmatramo suštinu same odluke nego način na koji je odluka doneta.

32. Pravo da se dobije sudska odluka u saglasnosti sa zakonom obuhvata i obavezu da sudovi daju obrazloženje svojih odluka sa razumnim razlozima

[23] ' Hiro Balani protiv Španije, 9. decembar 1994. god.

[24] Evropski sud, u slučaju Kraska protiv Švajcarske, 19. april 1993. god., pa 26, je naveo da član 6. važi u postupcima pred Ustavnim sudom ako je ishod tih postupaka direktno odlučujući za jedno građansko pravo ili obavezu.

na proceduralnom i na materijalnom nivou. Davanje razloga traži objašnjenja sa verodostojnim i pravno izgrađenim razlozima za donetu odluku u svakom pojedinačnom slučaju, koji treba da sadrže pravne kriterijume i činjenične elemente u podržavanju odluke.

33. Obrazloženje, u svakom slučaju, ne treba da bude suviše dugo, ali mora da omogući licu kome je odluka namenjena, i javnosti uopšte, da razume razloge koji su naveli Sud da donese određenu odluku. Pravo na žalbu, štaviše, može da bude delotvorno ako su činjenice dobro utvrđene i ako su razlozi za odluku dovoljno objašnjeni.

34. Stoga, obrazloženje odluke mora da navede povezivanje između meritornih nalaza i razmišljanja kada se razmatraju činjenice, s jedne strane, i pravni zaključci Suda, s druge strane. Presuda jednog suda će prekršiti ustavno načelo zabrane proizvoljnosti u donošenju odluka, ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, pravne odredbe i logično povezivanje između njih.

35. Sledstveno, mi smatramo da je bilo povrede prava na pravično suđenje gde ima proizvoljnosti ili neracionalnosti u odluci redovnog suda. Stoga, presuda Vrhovnog suda u kojoj nisu provereni činjenični navodi na razumnoj osnovi treba da se proglasi nevažećom. A fortiori, presuda može da se smatra da je ukinuta u slučaju proizvoljnosti, naime nakon nedostatka ili nerazumne procene ključnih dokaza.

(c) Zaključak do koga bi trebalo da se dođe

36. Osim navedenih razloga, mi smatramo da je osporenim odlukama povređeno pravo na pravično suđenje u smislu da

I. nisu uzeli u obzir suštinske i ključne argumente, važne i ključne dokaze iznete od strane podnosioca zahteva, pošto nisu odmerili njihovu relevantnost za slučaj i nisu zauzeli stav u vezi sa relevantnim izjavama;

II. povredili su princip jednakosti oružja i adversarni princip, pošto nisu podjednako uzeli u obzir sve argumente obe strane i

III. nemaju dovoljno obrazloženja.

37. Sve u svemu, postoje dokazi u ovom slučaju da je Vrhovni sud, u svojoj drugoj i poslednjoj presudi, nije bio dosledan i pravičan kada je ocenio početni argument i dokaze dostavljene od strane podnosioca zahteva i, stoga, bilo je povrede prava podnosioca zahteva

na pravično suđenje, kao što se predviđa članom 31. Ustava i članom 6. Konvencije, koji su citirani gore, i prema tome mi se, uz svo poštovanje, ne slažemo.

38. Sledstveno, u skladu sa pravilom 74. Poslovnika o radu, presuda Vrhovnog suda trebalo bi da se proglasi nevažećom i slučaj da se vrati Vrhovnom sudu na ponovno razmatranje.

Almiro Rodrigues

Sudija

Gjyljeta Mushkolaj

Sudija

R.D. protiv presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 295/2007

Slučaj KI 29-2010, odluka od 19. aprila 2011.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, imovinski spor

Podnosilac zahteva je zahtev podneo shodno članu 113. stavu 7. Ustava, tvrdeći da mu je prekršeno ustavno pravo na imovinu u odluci Vrhovnog suda, kojom su potvrđene odluke sudova koje nisu bile u njegovu korist u vezi sa njegovim pravom na imovinu nad određenom nekretninom, argumentujući da su sudovi prekršili Zakon o upravnim sporovima i Zakon o građanskom postupku kada su doneli ove odluke.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv prema pravilu 36. stavu 1. tački c) jer podnosilac zahteva nije bio u stanju da iznese *prima facie* dokaze da je postojalo kršenje Ustava, citirajući slučaj *Vanek protiv Slovačke*. Sud je naglasio da je njegova nadležnost ograničena samo na rešavanje ustavnih sporova, kao što je da li je podnosilac zahteva imao pravično suđenje, a ne rešavanje sporova o činjenicama ili materijalnom pravu, citirajući slučajeve *Garcia Ruiz protiv Španije* i *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Sud je konstatovao da nije bilo dokaza da su postupci u nižim sudovima bili na bilo koji način nepravični ili arbitrarni, citirajući slučaj *Vanek*.

Priština, 19. april 2011. god.
Br. ref.: RK112/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 29/10

Podnosilac

R.D.

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 295/2007

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. R. D. sa prebivalištem u Vitini. U postupcima pred Ustavnim sudom on je zastupljen od strane g. Mustafë Muse, advokata iz Gnjilana.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 295/2007, od 29. marta 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 295/2007 od 29. marta 2010. god. koja se odnosi na njegova imovinska prava u vezi sa parcelom br. 2072 u Rajacu, opština Vitina.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo; član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 29. aprila 2010. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda.

6. Ustavni sud je 23. avgusta 2010. god., obavestio Vrhovni sud da podnosilac zahteva osporava presudu koju je doneo Vrhovni sud.

7. Ustavni sud nije primio odgovor od Vrhovnog suda.

8. Dana 21. januara 2011. god. nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Roberta Carolana, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Enver Hasani, iznelo je preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 16. oktobra 2006. Opštinski sud u Vitini je svojom presudom C.br. 60/2006 priznao podnosiocu zahteva vlasništvo nad katastarskom parcelom br. 2072, u Rajacu, Opština Vitina.

10. 2. maja 2007. god., g. Shaip Rexhepi je tražio da se ponovo otvori postupak za slučaj C. br. 60/05.

11. Opštinski sud je 4. juna 2007. god. odobrio zahtev g. Shaipa Rexhepija za ponovno otvaranje postupka, i poništio deo presude C. br. 60/05 i time priznao g. Shaipu Rexhepiju pravo na vlasništvo u vezi sa parcelom br. 2073/3.

12. Dana 27. avgusta 2007. god., Okružni sud u Gnjilanu je presudom Ac. br. 274/07 odbacio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu navodeći da prvostepeni sud nije učinio neku suštinsku povredu odredbi Zakona o parničnom postupku. Okružni sud je takođe naveo da je materijalno pravo primenjeno u potpunosti i ispravno.

13. Dana 29. marta 2010. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju pred Vrhovnim sudom Kosova protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu tražeći poništenje presuda nižih sudova.

14. Vrhovni sud je 20. marta 2010. god. svojom presudom Rev.br. 295/2007 odbio zahtev podnosioca za reviziju kao neosnovanu. Vrhovni sud je naveo da je materijalno pravo bilo ispravno primenjeno odbijanjem žalbe podnosioca zahteva kao neosnovane pošto je prvostepeni sud zaključio da podnosilac zahteva nije kupio sporni deo zemlje. Stoga je Vrhovni sud zaključio da su pravni nalazi i obrazloženje nižih sudova pravedni prema kojima je žalba podnosioca kojom traži da mu se prizna pravo na vlasništvo neosnovana.

Navodi podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva tvrdi da je bilo suštinskih prekršenja Zakona o parničnom postupku, naime člana 354, stava 1. i 2. tačke 14. u vezi sa članom 40. stavom 3. članom 133. i 148. i takođe članom 421. stavom 1. članom 423. stavom 1. tačkom 1. i članom 427. stavom 5. Zakona o građanskom postupku.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom o radu.

17. U ovom pogledu, Sud podseća da prema pravilu 36 (1)(c)"Sud će razmatrati zahteve samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

18. Pravilo 36. Poslovnika o radu dalje određuje da:

    " Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
    a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili
    b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
    c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili
    d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"

19. Podnosilac zahteva nije podneo ni jedan *prima facie* dokaz kojim bi pokazao povredu svojih Ustavom zagarantovanih prava (vidi Vanek protiv Republike Slovačke, Odluka ESLJP-a o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.)

20. Ustavni sud naglašava da nije njegova dužnost po Ustavu da postupa kao apelacioni sud, ili sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Redovni sudovi imaju ulogu da tumače i primene važna pravila proceduralnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

21. Ustavni sud samo može da razmatra da li su dokazi predstavljeni na takav način i da li su postupci uopšteno, gledano u celini, sprovođeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi između ostalih izvora, Izveštaj Evr. komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br 13071/87 usvojen 10. jula 1991. god.)

22. Međutim, nakon razmatranja dokumenta podnesenih od strane podnosioca zahteva, Sud nije našao ni jednu indikaciju da su postupci pred Vrhovnim sudom bili nepravični ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis* Zahtev br. 53363/99, Vanek protiv Republike Slovačke, ESLJP odluka od 31. maja 2005. god.

23. Sledstveno, zahtev mora da se odbaci kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113(7) Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. Poslovnika o radu,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. Dr. Enver Hasani

Zvezdana Dimitrijević protiv odluke SCEL-09-0001 Posebne komore Vrhovnog suda

Slučaj KI 10-2010, odluka 20. aprila 2011. god.

Ključne riječi: iscrpljivanje pravnih lekova, individualni zahtev, pitanje privatizacije, pravo na rad i obavljanje profesije.

Podnosilac zahteva je podnela Zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava, navodeći da su njena prava na rad i obavljanje profesije u skladu sa članom 49. povređena odlukom Posebne komore Vrhovnog suda o njenom zahtevu da dobije/iskoristi 20% sredstava realizovanih iz privatizacije preduzeća gde je ona radila 17 godina.

Pored činjenice da ona nije bila uključena u spisak radnika kada je dobila obaveštenje o privatizaciji, međutim, ona je tvrdila da je imala pravo da dobije svoj deo, na osnovu isključivanja predviđenog Uredbom UNMIK-a, 2003-13, o slučajevima koji se odnose na diskriminaciju. U vreme podnošenje zahteva njena žalba je bila još uvek u toku u Posebnoj komori.

Sud je zaključio da je zahtev bio neblagovremen i neprihvatljiv po članu 113.1 i 113.7 Ustava, jer je žalba podnosioca zahteva bila još uvek u toku pred Vrhovnim sudom, što pokazuje da ona nije ispunila preduslov iscrpljivanja svih pravnih lekova.

Priština, 21 april 2011. god
Br. ref.: RK97/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 10/10

Podnosilac

Zvezdana Dimitrijević

Ocena ustavnosti odluke Posebne komore Vrhovnog suda Kosova SCEL-09-0001 od 8. januara 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Zvezdana Dimitrijević iz Kosovske Gračanice.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva tvrdi da je odlukom Posebne komore Vrhovnog suda Kosova SCEL-09-0001 C-631 od 8. januara 2010. god. prekršen član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo.

Postupak pred Sudom

3. Podnosilac zahteva je 29. januara 2010. god. podnela zahtev Ustavnom sudu.

4. Ustavni sud je 19. avgusta 2010. god. obavestio Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova o zahtevu i tražio, ako imaju, bilo kakav komentar u vezi sa pitanjem a za koji smatraju da je od interesa da budu razmatrani od strane Suda.

5. Posebna komora Vrhovnog suda Kosova je odgovorila 25. avgusta 2010. god., navodeći da je održana 31 javna rasprava i da je na jednoj od njih, tačnije 21. aprila 2010. god., gđa Zvezdana Dimitrijević lično bila prisutna, učestvovala u noj i bila je saslušana.

6. Dodatno, Posebna komora Vrhovnog suda Kosova je obavestila Sud da odluka u slučaju SCEL-09-0001 još nije doneta i da je postupak i dalje u toku.

7. Nakon što je 21. januara 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Almira Rodriguesa, Veće za razmatranje, u sastavu sudija Altay Suroy (predsedavajući), Ivan Čukalović i Gjyljeta Mushkolaj (članovi) je Sudu u punom sastavu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Podnosilac zahteva je 10. januara 2007. god. podnela zahtev Kosovskoj poverilačkoj agenciji, od 9. maja 2003. god. navodeći da bi ona trebalo da se nalazi na listi radnika koji imaju pravo na udeo od 20% sredstava od privatizacije Društvenog preduzeća (u daljem tekstu: „DP Ramiz Sadiku“).

9. Sledstveno, 7. septembra 2006. god. ona je predala urgentan dopis Kosovskoj poverilačkoj agenciji o istom pitanju.

10. KAP je 4. marta 2009. god. u dnevnom listu ”Koha Ditore” objavila spisak radnika koji ispunjavaju uslove za udeo od 20% prihoda od privatizacije DP Ramiz Sadiku. Ime podnosioca zahteva se ne nalazi na spisku.

11. Podnosilac zahteva je 23. marta 2009. god. podnela žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Republike Kosova protiv KAP-a.

12. KAP je 5. maja 2009. god. odgovorila Posebnoj komori na žalbu podnosioca zahteva, u kojoj izjavljuje da u vreme privatizacije, odnosno 27. juna 2006. god., podnosilac zahteva nije bila registrovana kao radnik DP Ramiz Sadiku zbog činjenice da je podnosilac zahteva u tom DP bila zaposlena od 1972. do 1999, kao i to da je svoj slučaj podnela u okviru krajnjeg roka određenog od strane KPA (31. avgusta 2007. god.).

13. Posebna komora je obavestila Sud da je 21. aprila 2010. god. održana rasprava po ovom predmetu i da je predmet podnosioca zahteva i dalje u toku.

Navodi podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva tvrdi da bi njeno ime trebalo da se uvrsti u spisak radnika koji ispunjavaju uslove za udeo od 20% prihoda od DP Ramiz Sadiku u saglasnosti sa Uredbom o promeni prava korišćenja nepokretne imovine u društvenoj svojini. Član 10. stav 4. Uredbe UNMIK-a br. 2003/13 propisuje:

    „Za potrebe ovog Člana smatra se da zaposleni ima pravo na isplatu ako je takav zaposleni registrovan kao zaposleno lice pri društvenom preduzeću u vreme privatizacije i ako je ustanovljeno da je bio na platnom spisku preduzeća najmanje tri godine. Ovaj zahtev ne sprečava zaposlene, koji tvrde da bi bili tako registrovani i zaposleni da nisu bili predmet diskriminacije, da podnesu žalbu Posebnoj komori shodno stavu 10.6.“

15. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je na platnom spisku bila više od 17 godina, veruje da su njena prava povređena i da proporcionalno broju godina i meseci na radu u DP Ramiz Sadiku ima pravo na odgovarajuću novčanu nadoknadu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

17. Tačnije ti uslovi su da podnosilac zahteva može podneti pitanje Sudu na zakonit način (član 113. stav 1. Ustava) i nakon iscrpljenja svih pravnih sredstava predviđenih zakonom (član 113. stav 7. Ustava).

18. U odnosu na ovaj slučaj, prema podacima dobijenim od Posebne komore 15. septembra 2010. god. slučaj je i dalje u toku u Posebnoj komori i sledstveno zahtev je preuranjen pošto podnosilac zahteva još nije iscrpela sva pravna sredstva predviđena zakonom.

19. Stoga, Sud zaključuje da je zahtev neprihvatljiv shodno članu 113. stavu 7. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113.7. Ustava, člana 47. Zakona o Ustavnom sudu i pravila 56. (2) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. Dr. Enver Hasani

Magbule Asllani protiv presude Vrhovnog suda rev. I. br. 482/2008

Slučaj KI 85-2010, odluka od 6. maja 2001.
Ključne reči: pitanje rokova, individualni zahtev, pravo na rad, prestanak radnog odnosa.

Podnosilac zahteva, zaposlena u Sudu, podnela je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava, koji tvrdi da je njeno pravo na rad iz člana 49. Ustava povređeno presudom Vrhovnog suda. Ova presuda je poništila odluke nižih sudova koje su podržale tvrdnju da je njen prestanak radnog odnosa bio neosnovan.

Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv prema članu 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36.1 (b) Poslovnika o radu jer je podnet 10 meseci nakon što je sporna odluka doneta, što znači posle isteka obaveznog roka od 4 meseca.

Priština, 6. maj 2011. god.
Ref. Br. 116/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 85/10

Podnosilac

Magbule Asllani

Ocena ustavnosti Presude Rev. I.br. 482/2008 Vrhovnog suda od 18. decembra 2008. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac je Magbule Asllani, nastanjena u Prištini Kosovo, zastupana od strane G. Xhevat Bicia, advokat iz Prištine.

Osporena sudska odluka

2. Osporena sudska odluka je presuda Vrhovnog suda Rev. I.no. 482/2008 od 18. decembra 2008, koju je Podnosilac primila 29. novembra 2009.godine.

Predmetna Stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da, njeno pravo na rad garantovano članom 49 Ustava bilo povređeno.

4. Podnosilac posebno zahteva od Ustavnog suda da "podrži tužbu ... [Podnosilaca] i poništi presudu Vrhovnog suda Rev.I. Broj 482/2008 od 18. decembra 2008. god., kao nezakonito i proveri Presudu Okružnog suda u Prištini Ac.br. 80/2008 od 17. juna 2008. god. i Presudu Opštinskog suda u Prištini.."

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, članovi 20 i 22 i 49 Zakona o Ustavnom sudu i pravilo 36 (1) (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova.

Postupak pred Sudom

6. Dana 15. septembra 2010. god. Podnosilac je podneo Zahtev u Sudu.

7. Dana 12. aprila 2011. god nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Altay Suroy, veće za razmatranje sastavljeno od sudije Ivan Čukalović (predsjedavajući), sudije Enver Hasani i sudije Iliriana Islami je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Kratak opis činjenica i pretpostavki predstavljene od strane Podnosilaca

8. Prema navodima Podnosioca zahteva Presuda Vrhovnog suda je nezakonita i nepravedna, jer ona je radila ceo život, a sada u starosnoj dobi od 63 godina njen ugovor o radu nije produžen.

9. Podnosilac zahteva navodi da njen ugovor o radu je prekinut bez razloga, iako je decenijama radila za isti sud. Osim toga, zaposlili su druge radnike umesto nje.

10. Podnosilac zahteva tvrdi da je njeno "zakonsko pravo" da dobije produženje radnog ugovora za još dve godine zbog svoje starosti, jer ona nema šanse za zapošljavanje, zbog svoje starosti, i da je ona bila pažljiva i tačna na poslu, i nikada nije dobila bilo kakvu opomenu od njenih nadzornika i da je bila jedan od najvrednijih i najpažljivih zaposlenika.

11. Podnosilac zahteva takođe navodi da način na koji je urađen njen slučaj je nepravedan i nehuman i u suprotnosti sa članom 49 Ustava.

12. U prilog svome zahtevu Podnosilac je priložila Presudu Opštinskog suda od 15. novembra 2007. god. prema kojoj njena tužba je potvrđena kao osnovana i odluke Komisije za Žalbe Nezavisnog Sekretara Sudskog saveta Kosova KA 41/2007 od 22. marta 2007. god. i IOBK br.1258/07 od 5. juna 2007.god. su bile poništene.

13. Gore navedena presuda Opštinskog suda potvrđena je presudom Okružnog suda u Prištini izdato 17. juna 2008. god.

14. Međutim, 18. decembra 2008. god. Vrhovni sud Kosova, prihvatio je reviziju Sudskog saveta Kosova i promenio (tj. poništio) presude Opštinskog i Okružnog suda. U obrazloženju svoje presude, Vrhovni sud je naveo da je materijalno pravo pogrešno primenjeno od strane nižih sudova (odnosno Opštinskog suda u Prištini i Okružnog suda u Prištini) u slučaju ovog Podnosioca podnosioca predstavke.

15. Podnosilac prijave navodi u njenom zahtevu da je gore navedenu Presudu Vrhovnog suda primila 29. novembra 2009. god.

Procena prihvatljivosti zahteva

16. Da bi mogli presuđivati zahtev Podnosilaca, neophodno je da prvo ispitamo da li podnosilac zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom kao što je dalje navedeno, zakonom i Poslovnikom o radu.
17. Što se tiče zahteva Podnosioca, Sud se poziva na član 49 Zakona koji kao o relevantan glasi kako sledi:

Rokovi

" Zahtev se podnosi u roku od 4 meseca. Rok počinje od dana kada je Podnosilac primio sudsku odluku ..."

18. Sud primećuje da osporenu presudu Vrhovnog suda Kosova Rev I.br. 482/2008 od 18. decembra 2008. god. podnosilac je primila 29. novembra 2009. god. Sud takođe primećuje da je Podnosilac podnela zahtev 15. septembra 2010. god.

19. Podnosilac zahteva je van vremena propisanog članom 49 Zakona i pravila 36 (1) (b) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, saglasno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilu 36. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev neprihvatljiv;

Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. Dr. Enver Hasani

Nezavisni sindikat radnika IMK Fabrike čeličnih cevi u Uroševcu, protiv odluke C. br. 340-2001 Opštinskog suda u Uroševcu.

Slučaj KI 08-2009, odluka od 12. maja 2011. god.

Ključne riječi: razjašnjenje presude, individualni/grupni zahtev, pravo na efikasan pravni lek, pravo na naknadu za neisplaćene dohotke, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na rad i obavljanje profesije.

Kosovska agencija za privatizacije (KAP) je zatražila od Suda da razjasni dva pitanja koja proističu iz presude izdate 17. decembra 2010, u vezi sa ovim slučajem. Prvo, KAP je zatražio od Suda da precizira za koju odluku smatra da je *res judicata*. Sud je identifikovao tu odluku, koja je uzeta od strane Opštinskog suda u Uroševcu u 2002. godine, navodeći da je presuda precizirala odluku na nekoliko mesta. Drugo, KAP je zatražio razjašnjenje sa uputstvima o svojim konkretnim obavezama u skladu sa ovom odlukom. Sud je odgovorio da presuda nije poništila Zakon o privrednim društvima niti bilo koji drugi zakon, dodajući da je ovaj slučaj podnet zbog neizvršenja konačne presude Opštinskog suda nakon 9. godina, i da je uprkos odluci Opštinskog suda, prethodnik KAP-a, Kosovska poverenička agencija privatizovala Fabriku čeličnih cevi IMK, suprotno članu 31. Ustava i članovima 6. i 13. EKLJP.
Sud je ponovo podsetio na svoje ranije odluke da obavezujuća presuda Opštinskog suda u Uroševcu mora biti izvršena. Sud je naglasio da KAP se može smatrati jedinim i potpuno odgovornim za izvršenje odluke ispunjavajući uslove važećih poverilaca sredstvima realizovanim od prodaje društvenih preduzeća po Zakonu o KAP-u.

Konačno Sud naglašava da nije organ za utvrđivanje zakonitosti statuta, i upozorava stranke na mogućnost da traže nezavisne pravne savete u vezi sa pravnim odgovornostima Vlade i KAP-a.

Priština, 12. maj 2011. god.
Ref.br.:104 /11

Razjašnjenje

PRESUDE

u

Slučaju br. KI 08/09

Nezavisni sindikat radnika IMK Fabrika čelika u Uroševcu, koje zastupa g. Ali Azem, predsednik sindikata.

Ocena ustavnosti odluke Opštinskog suda u Uroševcu Odluka C.br. 340/2001 od 11. januara 2002. god.

Traženo razjašnjenje presude od 17. decembra 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Predmetna stvar

1. Zahtev za razjašnjenje koji je podnela Kosovska agencija za privatizaciju.

Pravni osnov

2. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Ustav), član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 1. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

3. Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je 31. marta 2011. god. održao zasedanje da bi se ocenila i donela odluka o gorenavedenom zahtevu.

Činjenice

4. Ustavni sud Republike Kosovo je 18. januara 2011. god. primio zahtev za razjašnjenje od strane Kosovske agencije za privatizaciju (u daljnjem tekstu: KAP), koji je sadržavao dva pitanja u odnosu na presudu ovog suda u slučaju KI-08/09, usvojenu 17. decembra 2010. god., u kojoj je bilo navedeno:
   "...

1. Prvo, KAP traži razjašnjenje u vezi sa prvim delom stava III izreke, koja se odluka smatra pravosnažnom i obavezujućom – res judicata, uz navođenje broja predmeta i datum donošenja odluke koja je predmet ove izreke.
2. Drugo, u funkciji izvršenja ove presude, KAP traži razjašnjenje u vezi sa time koje su konkretne obaveze KAP za izvršenje drugog dela stava III izreke. Posebno uzimajući u obzir zakonske odredbe Uredbe br. 2005/48 o Reorganizaciji i likvidaciji preduzeća i njihove imovine pod administrativnom nadležnošću KAP, kao pravnog naslednik Kosovske povereničke agencije.
..."

Zakonska ograničenja ocene zahteva

5. Sud daje odgovore na gorenavedena pitanja uzimajući u obzir gorenavedeni pravni osnov uz legitimitet, važnost i relevantnost zahteva i ograničenja predmetne stvari izreke koja je u osnovi presude donete u slučaju.

6. Stoga, imajući na umu da je Sud obavezan ograničenjima svoje presude i nije zakonski ovlašćen da prevaziđe ta ograničenja, pitanja se razjašnjavaju na sledeći način.

Odgovor na zahtev

7. Što se tiče prvog pitanja, koja se odluka smatra pravosnažnom i obavezujućom – res judicata – što je predmetna stvar stava III, odgovor je da se na dotičnu odluku Sud u presudi poziva nekoliko puta. Čak i ne uzimajući u obzir to, dotična odluka je: Odluka Opštinskog suda u Uroševcu, C.br. 340/2001 od 11. januara 2002. god.

8. Što se tiče drugog pitanja koje se tiče konkretnih obaveza KAP-a za primenu stava III u odnosu na Uredbu br. 2005/48 o reorganizaciji i likvidaciji preduzeća i njihove imovine pod administrativnom nadležnošću KAP-a, odgovor je da presuda ne poništava Zakon br. 02/L-123 o poslovnim društvima niti bilo koji drugi zakon.

9. Slučaj je u vezi sa *res judicata* odlukom opštinskog suda koja i dalje nakon 9 godina nije izvršena, dok je, bez obzira na *res judicata* odluku, Kosovska povereničkа agencija (KPA) privatizovala dužnika, IMK. Propust odgovarajućih nadležnih organa da u toliko dugom vremenskom periodu izvrše presudu od 11. januara 2002. god. uskraćuje sva korisna dejstva odredbi člana 31. Ustava i čl. 6. i 13. EPLJP, kao što je navedeno u

presudi. Sledstveno, Sud je ustanovio da pravosnažna i obavezujuća presuda Opštinskog suda u Uroševcu mora biti izvršena.

10. Dodatno, prema Zakonu o KAP-u, očigledno je da je KAP autoritet koji upravlja društvenim preduzećima i da će KAP izmiriti valjana potraživanja poverilaca koja se odnose na društvena preduzeća od ovih novčanih prihoda koji proizilaze iz upravljanja, prodaje, transfera ili likvidacije dotičnog preduzeća i/ili imovine/aktive. Pošto KAP raspolaže ovim novčanim prihodima u korist odgovarajućih poverilaca, KAP se može smatrati jedinom i u potpunosti odgovornom za izvršenje odluke Opštinskog suda u Uroševcu, C.br. 340/2001 od 11. januara 2002. god, u zavisnosti od toga da li je i na koji način njena prethodnica, KPA, delovala u zadnjih devet godina u odnosu na presudu opštinskog suda i poštovanju važećeg zakona.

11. U ime Suda koji je nadležan za tumačenje Ustava, ali koji nije konačni autoritet za određivanje zakonitosti određenog statuta, Sud upozorava odgovorne strane u slučaju KI-08/09 da potraže svoje lične pravne savete u vezi sa pravnom odgovornošću Vlade i KAP-a.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, 12 maj 2011. god. odlučuje jedno glasno da razjasni postavljena pitanja kao što je navedeno iznad.

Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. Dr. Enver Hasani

Vahide Badivuku protiv obaveštenja Sudskog saveta o reizboru sudija i tužilaca

Slučaj KI 114-2010, odluka od 18. maja 2011.

Ključne reči*: pitanje rokova,* iscrpljivanje pravnih lekova, individualni zahtev, prestanak radnog odnosa.

Podnosilac je podnela zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava tvrdeći da je povređeno njeno pravo na pravni lek u skladu sa članom 32. Ustava odlukom Sudskog saveta Kosova (SSK), o prestanku radnog odnosa tužioca, bez prethodnog upozorenja da je iz tog razloga prestala da obavlja profesiju advokata-tužioca ili bez mogućnosti za žalbu tvrdeći i dalje da ona ima pravo da nastavi sa radom do kraja mandata od tri godine. Podnosilac je tvrdila da bi postupak za prestanak obavljanja profesije tužioca trebalo da se sprovodi u skladu sa postupcima za sudije iz člana 104. Ustava.
Sud smatra da podnosilac zahteva nije iscrpeo sve pravne lekove pre podnošenja zahteva, koji je zbog toga neprihvatljiv u skladu sa članom 113.7. jer se podnosilac zahteva nije žalio protiv obaveštenja Ustavnog suda u roku od 15 dana, kako je propisano Administrativnom naređenjem br. 2008-02.

Sud je naglasio da se obrazloženje za iscrpljivanje pravnih sredstava zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava, pozivajući se na slučajeve Univerzitet AAB-RIINVEST protiv Vlade Kosova i Selmouni protiv Francuske.

Priština, 18. maj 2011. godine
Ref. Br.: RK119 /11

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI
u

Slučaju br. KI 114/10

Podnosilac zahteva

Vahide Badivuku

Ocena ustavnosti obaveštenja Sudskog saveta Kosova o ponovnom imenovanju sudija i tužilaca, br. 01/118-713

od 27. oktobra 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Vahide Badivuku sa prebivalištem u Vučitrnu.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava obaveštenje Sudskog saveta Kosova br. 01/118-713 od 27. oktobra 2010. god, o njenom razrešenju sa položaja tužioca Opštinskog javnog tužilaštva u Mitrovici.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je 12. novembra 2010. god. podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) navodeći da su joj prekršena prava zagarantovana članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo. (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. i član 21. stav 4. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2009. god, br. 03/L-121, (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 12. novembra 2010. god. podnela zahtev Sudu.

6. Predsednik je 16. decembra 2010. god., nalogom br. GJR. 114/10, imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, nalogom br. KSH. 114/10, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: 1. Snezhana Botusharova (predsedavajuća), 2. Enver Hasani i 3. Almiro Rodrigues.

7. Zahtev je 28. decembra 2010. god. prosleđen Sudskom savetu Kosova. Do sada nije dobijen nikakav odgovor.

8. Dana 18. maja 2010. god. Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Enver Hasani i Almiro Rodrigues, je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Kadrija Kryeziua, i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Opis činjenica

9. Dekretom predsednika br. DP-008/2008 od 25. jula 2008. god. podnosilac zahteva je imenovana na položaj tužioca Opštinskog javnog tužilaštva u Mitrovici, shodno članu 109. stavu 5. Ustava Republike Kosovo na trogodišnji mandat.

10. Podnosilac zahteva je 29. oktobra 2010. god. dobila obaveštenje od Sudskog saveta Kosova, br. 01/118-713 od 27. oktobra 2010. god., kojim je podnosilac zahteva obaveštena da njen mandat tužioca Opštinskog javnog tužilaštva u Mitrovici prestaje 27. jula 2010. god.

11. Obaveštenje Sudskog saveta Kosova se zasniva na rezultatima procesa ponovnog imenovanja sudija i javnih tužilaca u trećoj fazi, na osnovu člana 2. st. 11. i 16. i člana 14. stava 2. Administrativnog naređenja br. 2008/02 za sprovođenje Uredbe UNMIK-a br. 2006/25 o regulatornom okviru za pravosudni sistem na Kosovu (u daljem tekstu: AN 2008/02) i članu 150. Ustava Republike Kosovo.

Navodi podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva tvrdi da je 29. oktobra 2010. god. dobila obaveštenje Sudskog saveta Kosova br. 01/118/713, kojim je obaveštena da joj od 27. oktobra 2010. god. prestaje funkcija tužioca Opštinskog javnog tužilaštva u Mitrovici. Podnosilac zahteva takođe naglašava da obaveštenje SSK-a za nju ne sadrži nikakvo obrazloženje iz kojih razloga se ista razrešava obavljanja dužnosti tužioca.

13. Podnosilac zahteva tvrdi da je njeno imenovanje na mesto tužioca Opštinskog javnog tužilaštva u Mitrovici obavljeno u saglasnosti sa članom 109. stavom 5. Ustava Republike Kosovo i da je njen mandat bio tri godine i da je prema dekretu predsednika br. DP-008/2008 od 25. jula 2008. god. trebalo da se nastavi do punog okončanja njenog mandata 25. jula 2011. god.

14. Podnosilac zahteva tvrdi da se na ovaj način odluka SSK nije bazirala ni na jednoj zakonskoj odredbi u vezi sa prekidom funkcije sudije ili tužioca, nego samo na običnom obaveštenju, u suprotnosti sa članom 104. Ustava [Imenovanje i razrešenje sudija].

15. Stoga, podnosilac zahteva tvrdi da joj nije omogućeno pravo na žalbu shodno članu 104. stavu 5. koji predviđa da sudije imaju pravo da ulože žalbu na odluku o razrešenju direktno Vrhovnom sudu Republike Kosovo.

16. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je njen mandat od 3 (tri) godine trebalo da bude ispoštovan shodno članu 150. stavu 4. Ustava koji predviđa:

    „Svi uspešni kandidati koji su imenovani ili ponovno imenovani kao sudije i tužioci od strane predsednika Kosova, a na predlog Kosovskog Pravosudnog Veća kao deo Postupka naimenovanja, ostaće na svojim položajima sve do prirodnog isteka svojih mandata ili dok ne budu razrešeni svojih dužnosti u skladu sa zakonom“

17. Prema njenom mišljenju, čak i član 2. stav 16. Administrativnog naređenja br. 2008/02 za sprovođenje Uredbe UNMIK-a br. 2006/25 o regulatornom okviru za pravosudni sistem na Kosovu predviđa da će postojećim sudijama i tužiocima koji nisu ponovno imenovani, bez obzira da li su se prijavili za ponovno imenovanje ili ne, prestati mandat na dan stupanja na funkciju sudija ili tužilaca koji su imenovani na mesta koja su zauzimali sudije ili tužioci koji nisu ponovo imenovani.

18. Podnosilac zahteva tvrdi da njen trogodišnji mandat za obavljanje funkcije tužioca nije ispoštovan od strane SSK, razrešavajući je obavljanja te funkcije putem obaveštenja, koje ne sadrži nikakav zakonski razlog. Stoga, podnosilac zahteva tvrdi da su joj u konkretnom slučaju prekršena osnovna prava i slobode nezakonitim i protivpravnim delima od strane SSK-a.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Podnosilac zahteva se žali da joj je SSK putem obaveštenja br. 01/118-713 od 27. oktobra 2010. god. okončala funkciju tužioca, iako njen mandat prema dekretu predsednika Kosova, br. DP-008/2008, nije bio još prestao.

20. Međutim, da bi zahtev bio prihvatljiv, podnosilac zahteva prvo mora dokazati da je ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

21. Što se tiče ovog zahteva, Ustavni sud je ustanovio da je Sudski savet Kosova obaveštenjem br. 01/118-713 od 29. oktobra 2010. god. obavestio podnosioca zahteva da je njena funkcija tužioca prestala 27. oktobra 2010. god.

22. Sudski savet Kosova je objavljivanje ovog obaveštenja očigledno zasnovao na članu 150. Ustava i članu 2. st. 11. i 16. i članu 14. stavu 2. Administrativnog naređenja br. 2008/02 ne navodeći druge razloge za razrešenje podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva nikada nije uložila žalbu na obaveštenje.

23. U odnosu na ovo, Sud naglašava da može da odlučuje o prihvatljivosti zahteva samo u slučajevima kada podnosilac zahteva ukaže da je on/ona iscrpela sva raspoloživa pravna sredstva prema primenljivom zakonu.

24. Obrazloženje zahteva za iscrpljenje je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasno pravno sredstvo za kršenje ustavnih prava. Ovo je jedan od važnih aspekata supsidijarnog karaktera Ustava (vidi: Rešenje o neprihvatljivosti: Univerzitet AAB-RIINVEST DOO iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo, KI-41/09 od 21. januara 2010. god. i vidi, *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

25. U ovom slučaju, Ustavni sud je ustanovio da podnosilac zahteva nije iznela nijedan *prima facie* dokaz i činjenice koje ukazuju da je ona iscrpela sva efektivna pravna sredstva prema zakonima Kosova kako bi Sud mogao da nastavi sa njenim tvrdnjama u vezi sa ustavnošću obaveštenja br. 01/118-713 od 27. oktobra 2010. god., saglasno članu 6. [Zahtev za preispitivanje] AN-a br. 2008/02 koji predviđa sledeće:

„Kandidat koji ne ispunjava zahteve podobnosti i koji nije izabran za funkciju sudije ili javnog tužioca u toku ovog postupka imenovanja, može u roku od petnaest (15) dana od dana kada NSTK objavi tu odluku, da podnese zahtev Panelu za preispitivanje odluka Nezavisne

sudske i tužilačke komisije ("Panel za preispitivanje odluka NSTK") da preispita tu odluku."

26. Iz toga sledi da je zahtev neprihvatljiv shodno članu 113. stavu 7. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 47. stavu 2. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 56. stavu. 2 Poslovnika o radu, 3 juni 2011. godine, jedno glasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Mr sc. Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

Bojana Denić protiv odluke Izbornog panela za žalbe i predstavke, A. br. 263/2010

Slučaj KI 22-2011, odluka od 19. maja 2011

Ključne reči: administrativni spor, brojanje glasova, jednakost pred zakonom, nadležnost advokata, pravo na izbore i učešće, jednakost pred zakonom, iscrpljivanje pravnih lekova, prestanak izbornih rezultata, sloboda izbora i učestvovanja, ljudska prava, individualni zahtev.

Podnosilac zahteva je podnela zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava tvrdeći da je odluka Izbornog panela za žalbe i predstavke (IPŽP), kojim se odbacuje zahtev za stavljanje njenog imena na spisak članova Skupštine opštine Parteš, povredila njena prava na osnovu članova 3.2, 21.3 i 45.1 Ustava i prava garantovanih Zakonom o opštim izborima. Sud je utvrdio da je podnosilac osvojio 15 glasova i da je bila rangirana kao treća u političkoj stranci Jedinstvena srpska lista, dok je njen protivnik koji je imenovan od strane Centralne izborne komisije dobio isti broj glasova, ali je bio rangiran kao deveti u istoj stranci. Žalba podnosioca na Centralnu izbornu komisiju (CIK) je odbijena uz obrazloženje da je odluka konačna, nakon čega je ona podnela administrativnu žalbu Vrhovnom sudu. Vrhovni sud je odbacio žalbu na osnovu toga da ona nije iscrpela pravo da se žali na IPŽP, koji je zatim odbio žalbu sa obrazloženjem da su izborni rezultati overeni od strane Centralne izborne komisije konačni.

Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv prema članu 113.7 i članu 47.2 Zakona o Ustavnom sudu, jer podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva da se žali protiv odluke IPŽP u Vrhovnom sudu.

Priština, 19. maj 2011. god.
Br. Ref.:RK124/11

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 22/11

Podnosilac

Bojana Denić

Ocena ustavnosti odluke Izborne komisije za žalbe i predstavke A br. 263/2010 od 12. novembra 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gospođa Bojana Denić iz Parteša koju zastupa advokat Bejtush A. Isufi iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Izborne komisije za žalbe i predstavke A br. 263/2010 od 12. novembra 2010. godine kojom je odbijena žalba na odluku Centralne izborne komisije pod brojem 757/10 vezane za mandate političkog subjekta Jedinstvena srpska lista.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava odluku Komisije za žalbe i predstavke A br. 263/2010 smatrajući da je su povređeni članovi 3. stav 2, 21. stav 3. i 45. stav 1. Ustava republike Kosovo, kao i članovi 111. Zakona br. 03/L-073 o opštim izborima Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Članovi 113.7 i 21.4 Ustava, članovi 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. januara 2009. (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravila 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 21. februara 2011. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 24. marta 2011. godine Ustavni sud je obavestio gospodina Bejtusha A. Isufija da je pokrenut postupak i da je predmet dobio br. 22-11.

7. Istog dana Ustavni sud je obavestio i Izbornu komisiju za žalbe i predstavke kao i Centralnu izbornu komisiju da je predmet dobio br. 22-11 i da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti njihovih odluka.

8. Dana 19. maja 2011. god. nakon razmatranja izvestaja sudije Kadri Kryeziu , Vece za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Žalilac Bojana Denić je kao kandidat Jedinstvene srpske liste za odbornika Skupštine Opštine Parteš osvojila 15 glasova i bila rangirana na 3. mestu ove političke partije.

10. Isti broj, 15 glasova kao i Bojana Denić dobila je i Jasmina Vasić iz iste političke partije Jedinstvena srpska lista, ali je na listi bila rangirana kao 9.

11. Centralan izborna komisija u Prištini je svojim saopštenjem od 16. jula 2010. sa brojem protokola br. 757-10 i potpisom od strane predsednika Centralne izborne komisije proglasila za odbornika Jasminu Vasić i odbila zahtev za potvrđivanje i verifikaciju mandata Bojane Denić za odbornike Skupštine Opštine Parteš.

12. Nezadovoljna ovom odlukom Bojan Denić je izjavila žalbu Centralnoj izbornoj komisiji koja je tu žalbu odbila sa obrazloženjem da je navodno ova odluka konačna a da nezadovoljna strana ima mogućnost da pokrene administrativni spor pred Vrhovnim sudom u Prištini.

13. Nezadovoljna odlukom Centralne izborne komisije Bojana Denić se žalila Vrhovnom sudu Kosova sa zahtevom da se odluka Centralne izborne komisije poništi. Ali je Vrhovni sud odbio ovu žalbu sa obrazloženjem da se najpre treba obratiti Izbornoj komisiji za žalbe i predstavke.

14. U skladu sa preporukom Vrhovnog suda Bojana Denić je dana 15. novembra 2010. godine podnela žalbu Izbornom veću za žalbe i predstavke u kojoj se zahteva da se izmeni odluka Centralne izborne komisije pod brojem 757-10 i da se potvrdi da je ona odbornik u Skupštini Opštine Parteš.

15. Ali je Komisija za žalbe i predstavke odbacila žalbu kao neprihvatljivu sa obrazloženjem da „Rezultati izbora su konačni i obavezujući onda kada su potvrđeni od strane Centralne Izborne Komisije“

Tvrdnje podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da su odlukom Izborne komisije za žalbe i predstavke kojom je odbijen zahtev da se Bojana Denić uvrsti u spisak odbornika Skupštine Opštine Parteš povređena njegova prava garantovanih članovima č3. stav 2, 21. stav 3, i 45. stav 1. Ustava republike Kosovo.

17. Dalje tvrdi da je ovakvom odlukom došlo do povrede prava predviđenih članom 111. Zakona br . 03/L-073 o opštim izborima Republike Kosovo.

Zakon o izborima na Kosovu

18. Zakon u vezi sa sprovođenjem izbora u Republici Kosovo se upravlja prema Zakonu 03/L-073, Zakonu o opštim izborima u Republici Kosovo, Zakon br. 03/L-256 zakon o izmenama i dopunama zakona br. 03/L-073 o opštim izborima i Zakonu br. 03/L-072, Zakonu o lokalnim izborima u Republici Kosovo.

19. Prema Zakonu 03/L-073, Zakonu o opštim izborima u Republici Kosovo i Zakonu br. 03/L-072, Zakonu o lokalnim izborima u Republici Kosovo. Član 26. Zakona o lokalnim izborima predviđa sledeće:

    „Poglavlje XVI (Prebrojavanje glasačkih listića i objavljivanje rezultata izbora) Zakona o opštim izborima u Republici Kosovo će se primenjivati mutatis mutandis na lokalne izbore osim ako je drugačije određeno ovim Zakonom.“

20. Član 101. Zakona o opštim izborima predviđa opšte odredbe za prebrojavanje glasačkih listića i objavljivanje izbornih rezultata i pruža ovlašćenje CIK-u da donese pravila u skladu sa istim. Isti navodi sledeće:

101.1. Procesom brojanja glasova će se upravljati u sledeće svrhe: tačnost, transparentnost, efikasnost,mogućnost ponovnog brojanja i ponavljanje izbora i zaštita tajnosti glasanja.

101.2. Redovni glasovi na biračkim mestima na Kosovu će biti prebrojani na biračkim mestima odmah nakon završetka glasanja.

101.3. Procedure brojanja glasova će biti u skladu sa pravilima CIK.

21. CIK je doneo pravila koja određuju mnoge aspekte izbora. Prvo od njih bilo je izborno pravilo br. 01/2008, o registraciji i radu političkih stranaka koje je stupilo na snagu 29. juna 2009. Najnovije je bilo izborno pravilo br. 15/2010 u pogledu prevremenih i vanrednih izbora koje je stupilo na snagu 2. marta 2010.

22. Najznačajnije pravilo doneto u vezi sa ovim slučajem jeste izborno pravilo br. 09/2009 o glasanju i prebrojavanju na biračkim mestima na nivou opštinske izborne komisije, koje je stupilo na snagu 25. juna 2009. Ova pravila se odnose na procese prebrojavanja glasačkih listića i prebrojavanje i usklađivanje uslovnih glasačkih listića. IKŽM rešava žalbe u vezi sa procesom glasanja. Podnosilac zahteva je uložila žalbu IKŽM-u i njena žalba je odbačena od strane IKŽM-a.

23. Zakon br. 03/L-256 zakon o izmenama i dopunama zakona br. 03/L-073 o opštim izborima u članu 106. stav 1. predviđa sledeće;

"CIK će potvrditi konačne izborne rezultate nakon njihovog okončanja na svim biračkim mestima I okončanja svih procedura brojanja i kada sve žalbe u vezi sa glasanjem i brojanjem budu rešene od strane IVŽM-a i nakon što je svaka žalba na odluku IPŽP rešena od strane Vrhovnog suda Kosova."

24. Zakon br. 03/L-256 zakon o izmenama i dopunama zakona br. 03/L-073 o opštim izborima u članu 118. stav 4. predviđa sledeće;

"Protiv odluke IPŽP može se podneti žalba, ali i IKMŽ može preispitati bilo koju svoju odluku nakon podnošenja novih dokaza od strane zainteresovane strane. Žalba Vrhovnom sudu Kosova može se podneti u roku od dvadeset i četiri (24) časa od momenta donošenja odluke IPŽP, i biće prihvaćena ukoliko izrečena kazna prelazi iznos od pet hiljade (5,000) evra ili ukoliko pitanje utiče na osnovna prava. Vrhovni sud donosi odluku u roku od sedamdeset i dva (72) časa od predaje žalbe.."

25. Zakon br. 03/L-256 zakon o izmenama i dopunama zakona br. 03/L-073 o opštim izborima u članu 118. stav 5. predviđa sledeće:

    "Odluka IPŽP je obavezujuća CIK, osim ako se žalba podnosi u predviđenom roku i Vrhovni sud odluči drugačije"

Preliminarna procena prihvatljivosti

26. Da bi zahtev bio prihvatljiv, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Ustavnog suda.

27. Sud primećuje da je podnosilac svoj zahtev podneo prema članu 113.7 Ustava, koji predviđa:

    „*Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva regulisana zakonom.*"

28. Sud želi da naglasi da pravilo da se iskoriste pravna sredstva postoji da bi se odnosnim telima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava. (vidi, mutatis mutandis ECHR, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999). Međutim, nije neophodno da se u odnosnim postupcima eksplicitno ukaže na ustavna prava. Sve dok je na predmet stvari ukazano implicitno ili u značajnom delu, pravilo o iskorišćavanju pravnih sredstva je ispoštovano (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004).

29. Imajući to u vidu, jasno je na osnovu podnete dokumentacije da Sudu nisu dostavljeni dokazi da je podnosilac zahteva iscrpeo sva zakonom predviđena sredstva koja su mu na raspolaganju u nastojanju da njegov zahtev bude odobren pred Sudom. Stoga, on nije iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom (žalba Vrhovnom sudu Kosova nakon odluke IPŽP) da bi mogao da podnese zahtev Ustavnom sudu shodno članu 113. stavu 7. Ustava.

30. Uzmajući u obzir da je podnosilac zahteva sve vreme postupka bio predstavljen od strane advokata, Sud pretpostavlja da je stranka morala znati koja su joj sve pravna sredstva bila na raspolaganju.

31. Nakon što je razmotrio sve iznete činjenice i dokaze, i nakon što je većao o stvari 19. maja 2011. god., Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 47. stavu 2. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 56. stavu. 2 Poslovnika o radu, dana 30 maja 2011. godine, jednostavno

ODLUČUJE

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Mr. sc. Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasan

Tomë Krasniqi protiv člana 2.1 Administrativnog uputstva br. 2003/12 Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) i člana 20.1 Zakona o Radio-televiziji Kosova, Zakon br. 02/L-47

Slučaj KI 11-2009, odluka od 30. maja 2011.

Ključne reči: spor o ugovoru, stariji, individualni zahtev, privremene mere, zahtev postaje nepotreban, povlačenje zahteva.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava, tvrdeći da su njegova ustavna prava povređena određivanjem mesečne isplate od strane Kosovske energetske korporacije (KEK) za usluge Radio-televiziji Kosova, prema šemi na osnovu Administrativnog uputstva UNMIK-a br. 2000/12. Podnosilac zahteva je tvrdio da je ovaj sporazum kršio Zakon o obavezama i da je taj ugovor bio neprimenljiv jer su on i ostali korisnici primorani da plate za usluge, i da propust sudova da ispoštuju njegova prava predstavlja povredu Ustava i Evropske konvencije o ljudskim pravima. RTK je delimično odgovorio rekavši da podnosilac zahteva nije tražio izuzeće od plaćanja po Zakonu o RTK, i da je ovaj sporazum odobren od strane Skupštine u javnom interesu. KEK je delimično odgovorio, rekavši da su njeni postupci preduzeti u skladu sa Zakonom o RTK, i dodajući da njegova obaveza prikupljanja ove takse ističe 30. novembra 2009, i neće se produžavati više. Delimično, Skupština je napomenula Sudu da je predvidela usvajanje amandmana na Zakon o RTK-u kojim bi oslobodila siromašne od plaćanja, i koji bi regulisao delimično finansiranje RTK-a iz drugih izvora.

Sud je naglasio da od dana donošenja odluke nijedna uplata nije naplaćena ili prikupljena neposredno od pojedinaca ili domaćinstava za usluge RTK-a, uključujući i podnosioca zahteva. Prema tome Sud je naglasio da podnosilac zahteva nije bio žrtva kršenja od strane javnog organa, što je preduslov za dalje određivanje privremene mere, navodeći slučajeve Biriuk protiv Litvanije i Dudgeon protiv Ujedinjenog Kraljevstva, kao i da se nastavi sa razmatranjem zahteva pred sudom prema članu 113.7.

Dakle Sud je odlučio da je zahtev podnosioca zahteva postao nepotreban, povukao je zahtev u skladu sa članovima 32. i 37. Poslovnika o radu i odbio je da naredi dodatne privremene mere ili da nastavi razmatranje zahteva.

Priština, 30 maj 2011. god.
Br. ref.: VHL112/11

ODLUKA O POVLAČENJU ZAHTEVA

u

slučaju br. KI 11/09

Podnosilac

Tomë Krasniqi

Ocena ustavnosti člana 2. stava 1. Administrativnog naređenja Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) br. 2003/12 i člana 20. stava 1. Zakona o Radio-televiziji Kosova, Zakon br. 02/L-47

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednika
Kadri Kryeziu, zamenika predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Tomë Krasniqi iz Prištine, Kosovo.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je nametanje mesečne takse od 3,5 evra za usluge Radio-televizije Kosova (u daljem tekstu: RTK) od strane Elektroenergetske korporacije Kosova (u daljem tekstu: KEK) protivustavno. On smatra da je u njegovim okolnostima, penzioneru sa veoma ograničenim primanjima, nametanje takse veliki teret i da povređuje njegova Ustavom zagarantovana osnovna prava. Podnosilac zahteva takođe smatra da šema za uvođenje takse na osnovu uslova ugovora između KEK-a i potrošača energije povređuje njegova Ustavom zagarantovana osnovna prava.

3. Podnosilac zahteva smatra da je šema koja je osmišljena po Administrativnom uputstvu UNMIK-a u vezi sa ugovorom zaključenim

između KEK-a i RTK-a povredila njegova ustavna prava. Ova šema i oblik ugovora su razmotreni ispod.

Pravni osnov

4. Članovi 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovi 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 32. (4) i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 16. marta 2009. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu u vezi sa ustavnošću dejstva člana 2.1 Administrativnog uputstva br. 2003/12, u vezi sa sprovođenjem Uredbe UNMIK-a br. 2001/13 o osnivanju RTK-a.

6. Predsednik je imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova, predsedavajuća, Enver Hasani i Ivan Čukalović.

7. Zatim, 2. septembra 2009. god., podnosilac zahteva je takođe zahtevao privremene mere kojima se zabranjuje sprovođenje isplate dok se konačno ne odluči o meritumu prvog zahteva.

8. Sud je 6. oktobra 2009. god. održao raspravu na kojoj su podnosilac zahteva i predstavnici RTK-a i KEK-a bili prisutni i u kojoj su učestvovali.

9. U skladu sa članom 116 (2) Ustava, članom 27. Zakona i članom 52. u vezi sa članom 59. Poslovnika o radu koji je u to vreme bio na snazi, Sud je 19. oktobra 2009. god. doneo odluku kojom odobrava privremenu meru nad daljom primenom odredbe člana 20.1 Zakona o RTK-u dok se ne odluči o meritumu zahteva. Sud je preporučio Skupštini Kosova da ponovo razmatra prirodu člana 20.1 Zakona o RTK-u i praksu zasnivanu na njegovim odredbama.

10. Dana 14. juna 2010. god., Sud je produžio spomenutu privremenu meru do 1. januara 2011. god. i zatražio od Skupštine Kosova da blagovremeno obavesti Sud o napretku u vezi sa saglasnošću sa prethodnom preporukom Suda.

11. Sud je dalje većao i razmatrao predmet dana 17. maja 2011. god..

Činjenice

12. Dana 2 marta 2006. god., podnosilac zahteva Tomë Krasniqi se obratio KEK-u sa zahtevom da njegova lična prava ne budu povređena na osnovu njegovih okolnosti i da su njegov integritet i ličnost penzionera povređeni time što mora da plati 3,5 evra mesečno RTK-u.

13. Pošto Divizija distribucije, Odsek za prodaju KEK-a nije odgovorila na njegov pismeni zahtev, podnosilac zahteva je 13. aprila 2006. god. podneo žalbu pred Odeljenjem za zaštitu potrošača (u daljem tekstu: OZP) Regulatorne kancelarije za energetiku (u daljem tekstu: RKE) koja proizilazi iz nedelovanja uprave KEK-a.

14. Dana 27. aprila 2006. god., OZP RKE-a je odbacilo žalbu. 28. aprila 2006. god., nezadovoljan tom odlukom, podnosilac zahteva je podneo zahtev za ponovno razmatranje odluke OZP-a pred Odborom Regulatorne kancelarije za energetiku.

15. Dana 27. maja 2006. god., Odbor RUE-a je odbacio žalbu protiv odluke OZP, pokazavši da bi podnosilac zahteva mogao da traži pravni lek protiv ove odluke pred Opštinskim sudom u Prištini.

16. Podnosilac zahteva je 7. juna 2006. god. pokrenuo postupak pred Opštinskim sudom u Prištini, zahtevajući, između ostalog, da se naplata od 3,5 evra „proglasi ništavnom“.

17. Dana 22. januara 2007. god., pošto je prošlo više od šest meseci od dana podnošenja predmeta, podnosilac zahteva je tražio od Suda „da sazove zasedanje suda po ovom pitanju“.

18. 12. juna 2007. god., on je zatražio „hitno zasedanje suda“. Podnosilac zahteva je naveo da „je Sud nastavljao da ćuti što je praktično i realno sprečilo ostvarivanje prava podnosioca zahteva na delotvorno pravno sredstvo“. Ustavni sud nema saznanja da je Opštinski sud doneo neku odluku po ovom pitanju.

Odgovori Radio-televizije Kosova

19. Dana 7. septembra 2009. god., RTK je odgovorila u vezi sa zahtevom navodeći uopšteno da je pretplata, u skladu sa članom 20. Zakona o RTK-u, adekvatno finansijsko sredstvo za RTK usvojeno od strane Skupštine Kosova.

20. RTK je iznela sledeće tačke:

- Skupština Kosova je usvojila Zakon br. 02/L-47 o Radio-televiziji Kosova koji je stupio na snagu 20. januara 2006. god.

- Prema ovom zakonu, Skupština Kosova je osnivač javne institucije RTK.

- RTK pruža javne usluge u oblasti radija i televizije, sa jednim televizijskim kanalom i dva radio kanala, preko njegovih usluga. Njeni programi se emituju preko satelita za dijasporu i manjinske zajednice Kosova u drugim zemljama.

- Skupština Kosova je jedina institucija koja je nadležna da određuje iznos koji treba da plaćaju građani za usluge RTK-a. Ovo je učinjeno po članu 20.1 Zakona. Sva fizička i pravna lica na području Kosova su obavezna da plaćaju za javno emitovanje usluga RTK-a.

- Ugovor za usluge br. 2532/08, od 1. decembra 2008. god., između KEK-a i RTK-a, je trebalo da istekne 1. decembra 2009. god., i služi kao osnov za naplatu 3,5 evra od strane KEK-a u ime RTK-a.

- RTK je u svom odgovoru smatrala da je njen rad javnog emitera zasnovan na zakonu. RTK smatra Zakon za pravnu osnovu za svoje delovanje u kosovskom društvu

21. Na javnoj raspravi 6. oktobra 2009. god. RTK je iznela sledeće dodatne tačke.

- Od kad je zakon o RTK-u stupio na snagu, prethodno Administrativno uputstvo UNMIK-a br. 2003/12 i Uredba UNMIK-a 2003/13 se ne primenjuju.

- Podnosilac zahteva nije izričito naveo u svom zahtevu koje odredbe Ustava su navodno povređene ili koji konkretni akt javnog organa osporava.

- Zakon o RTK-u definiše status RTK-a kao organ koji pruža javne usluge u oblasti radija i televizije i da je Skupština Kosova ta koja je osnovala RTK i da je Skupština odgovorna da garantuje autonomiju i uredničku i finansijsku nezavisnost RTK-u.

- RTK je bila nadgledana od strane Nezavisne medijske komisije i da je reklamiranje bilo regulisano na ograničeno vremensko trajanje.

- RTK nije bila „državni emiter“ nego je njena misija bila da obezbedi javno emitovanje, da služi potrebama i interesima javnosti i da se finansira od javnosti.

- Sledeće preporuke Saveta Evrope o javnom emitovanju da finansiranje treba da bude sigurno i transparentno da bi se osiguralo urednička nezavisnost i institucionalna autonomija.

- Da je stavom 20.9 Zakona o RTK-u predviđeno da *“Porodice koje se nalaze na spisku Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu kao posebne kategorije, uključujući i one koje primaju socijalnu pomoć će se osloboditi od pretplate ovog iznosa.”* Dakle, podnosilac zahteva nije iskoristio sredstva koja su mu garantovana Zakonom o RTK-u.

- Da pozivanja u zahtevu na Zakon o obligacionim odnosima nisu relevantna zato što Zakon koji je usvojen od Skupštine obezbeđuje osnov za ugovor između RTK-a i KEK-a.

- Da ovlašćenje iz zakonskih odredaba za naplatu mesečne takse od 3,5 evra nije predstavljalo neki rizik ili nepopravljivu štetu kojom bi se javni interes izložio opasnosti, naprotiv, to je predvidelo dugotrajno finansiranje javnog emitovanja na Kosovu

Odgovor Energetske korporacije Kosova

22. Druga zainteresovana strana, KEK, nije odgovorila na zahtev Ustavnog suda ali je prisustvovala javnoj raspravi 6. oktobra 2009. god. i iznela sledeće tačke.

    - Naplata takse od strane KEK-a u ime RTK-a je izvršena na osnovu ugovora između njih, koja je bila zakonski ovlašćena, i da se KEK pridržavao ugovora zbog njegovih zakonskih obaveza da tako postupi.

- Ugovor za naplatu mesečne takse je trebalo da istekne pre 30. novembra 2009. god.

- U mnogim regionima koji nisu bili pokriveni signalom RTK-a KEK je nastavio sa naplatom takse uprkos prigovoru i neplaćanju računa za struju. Da su dugovi u iznosu od otprilike 400 miliona evra bili neizmireni.

- Neke verske vlasti, na osnovu verskih pravila, nisu plaćale struju i da je ovo jedna od mnogobrojnih prepreka s kojom se KEK suočavao na terenu u vezi sa naplatom troškova za struju.

- Da KEK nije bio više zainteresovan da deluje kao agent za prikupljanje naplate za RTK.

- Nije bio primljen nikakav iznos iz Kosovskog budžeta za pružanje usluga prikupljanja mesečne takse.

Događaji nakon odobrenja privremene mere

23. Dana 16. oktobra 2009, Sud je odobrio privremenu meru na zahtev podnosioca zahteva 16. oktobra 2009. god. na sledeći način:

    I. *ODREĐUJE se privremena mera na dalju primenu čl. 20.1 Zakona o RTK-u, do meritorne odluke po glavnom zahtevu KI 11 /09.*

    II. *Skupštini Republike Kosova PREPORUČUJE se da preispita prirodu odredaba čl. 20.1 Zakona o RTK-u i praksu zasnovanu na tim odredbama, najkasnije do 1. decembra 2009. godine.*

    III. *Posle 1. decembra 2009. godine, Sud će odlučiti meritorno o slučaju u celini kao takvom.*

    IV. *O odluci se obaveštavaju podnosilac zahteva, suprotne stranke: RTK i KEK, Skupština Republike Kosova, te se objavljuje pravovaljano.*

    V. *Odluka stupa na snagu odmah.*

24. Dana 30. novembra 2009. god. ugovorni aranžman zaključen između KEK-a i RTK-a za naplatu mesečne takse od 3,5 evra je istekao i nije više od tada obnovljen.

25. Dana 14. juna 2010. god nakon uručenja odluke o privremenim merama Sud je dalje razmatrao predmet i izdao produženje privremenih mera.

26. Skupštini Kosova je dostavljena odluka o privremenim merama odmah nakon donošenja istih. Na preporuku Suda da preispita član 20.1 Zakona o RTK-a i praksu zasnovanu na tim odredbama, Skupština je odgovorila Sudu pismom od 29. aprila 2009. god.

27. U svom pismu od 29. aprila 2009. god. upućenom Sudu, Skupština je naglasila da su napravljeni neki koraci od strane Skupštine u vezi sa Zakonom o RTK-u, pre podnošenja zahteva Sudu od strana podnosioca zahteva. Skupština je naglasila da je 16. septembra 2008. god. Komisija za javnu administraciju, lokalnu samoupravu i medije preporučila Predsedništvu Skupštine da odobri inicijativu za izmene i dopune Zakona o RTK-u. Dana 29. septembra Predsedništvo Skupštine je odobrilo preporuku Komisije. 27. januara 2009. god. Komisija je održala javnu raspravu. Zatim je Komisija održala dvodnevnu radionicu u kojoj su učestvovali predstavnici više zainteresovanih institucija.

28. Radna grupa je održala prvi sastanak 8. septembra 2009. god. i nju su činili eksperti koji su pomagali u nacrtu predloženih izmena i dopuna Zakona. Dalje izmene i dopune su razmotrene od strane radne grupe na sastanku održanom 7. aprila 2010. god. RTK je pružila Komisiji predloge za njeno buduće finansiranje dana 20. aprila 2010. god.

29. Na Skupštini Kosova je da osmisli šemu koja je transparentna, pravična, održiva, koja sadrži delotvorne i odgovarajuće garancije za izuzeće siromašnih ljudi i koja osigurava da se postignu ciljevi vredni hvale za obezbeđivanje adekvatno finansiranog javnog radiodifuznog servisa.
30. Važno je da je Skupština Kosova na plenarnoj sednici održanoj 28. januara 2010. god. donela odluku br. 03'237 o privremenom finansiranju RTK-a za period od 1. januara 2010. god. do 30. juna 2010. god.

31. Od tada godišnji izveštaj RTK-a za 2010. godinu navodi da tokom 2010. godine 10.464.000 evra od svojih ukupnih prihoda od 12.305.162 evra potiče iz državnog budžeta Kosova. Veći deo ostalih dohodaka poticao je od reklama. To se upoređuje sa cifrom od 7.080.276 evra dobijenih od javne pretplate od ukupnih prihoda u iznosu od 9.785.042 evra tokom 2009. godine. Za 2009. godinu nisu primljeni prihodi iz državnog budžeta Kosova.

32. Sud zapaža da, trenutno, takse nisu naplaćene ili prikupljene neposredno od pojedinaca ili domaćinstava za usluge RTK-a.

Navodi podnosioca zahteva

33. Podnosilac zahteva tvrdi da Administrativno naređenje br. 2000/12 krši Ustav Republike Kosovo, time što je od 1. marta 2003. god. uspostavljen ugovorni aranžman kojim je mesečna taksa od 3,5 evra za RTK bila nametnuta i naplaćivana je preko mesečnih računa za struju.

34. Administrativno naređenje br. 2003/12 je objavljeno od strane predstavnika generalnog sekretara Ujedinjenih nacija dana 3. juna 2003. god. Članovi 2.1 i 4.1 Naređenja predviđaju sledeće:

Član 2.
Naplata i doznačivanje takse
2.1 Svako domaćinstvo, poslovni subjekat ili druga ustanova na Kosovu u zakonskoj je obavezi da plaća taksu. U svrhu ovog administrativnog naređenja, domaćinstvom se smatra grupa srodnika koji žive u zajednici koja svojim ekonomskim pitanjima upravlja kao jedinstveni identitet. Dokaz ovakvog upravljanja predstavlja jedinstven račun za plaćenu električnu energiju ili telefonske usluge.

Član 4.
Utvrđivanje visine takse
4.1 Visina takse iznosiće u početku tri i po (3.5) evra (€) mesečno, i stupiće na snagu na dan stupanja na snagu ovog Administrativnog naređenja. Taksa će ostati na snazi sve dok Skupština bude utvrdila njenu novu visinu, shodno dole navedenom članu 4.2. Taksa je oslobođena svih poreza i dažbina.

35. Žalilac tvrdi da aranžman KEK-a, kojim se potrošač obavezuje da vrši isplatu protiv svoje volje i bez svog odobrenja, i uprkos tome što nikada nije potpisao ugovor da to čini, predstavlja povredu jus cogens u odnosu na članove 26. i 28. Zakona o obligacionim odnosima.

36. Prema podnosiocu zahteva, na osnovu člana 103. i član 51. Zakona o obligacionim odnosima, ugovorne obaveze mogu da se sprovode samo ako su zakonski nametnute. On tvrdi da je ugovor potpuno nesprovodljiv na osnovu činjenice da potrošač postaje ugovorom obavezana strana bez svog odobrenja, postajući „neovlašćena“ ugovorna strana.

37. Podnosilac zahteva smatra da je potrošač „neovlašćena“ strana u aranžmanu za naplatu i da je takođe prevaren. KEK je, bez odobrenja, ovlašćenja, dogovora ili potpisa potrošača, preduzeo mere ne uzimajući u

obzir odgovarajuće zakonsko ovlašćenje. On navodi da je sprovođenje ugovora u korist RTK-a obavljeno silom i da, prema podnosiocu zahteva, akti KEK-a koji se odnose na ugovor su ništavni za svrhe njegovog sprovođenja. Ugovor može da postane važeći u korist RTK-a samo slobodnom voljom dve ugovorne strane.

38. Podnosilac zahteva tvrdi da donošenje odluke o sprovođenju člana 2.1 Administrativnog naređenja br. 2003/12 u vezi sa mesečnom pretplatom od 3,5 evra nametnutom svakom potrošaču koji ima ugovor sa KEK-om nije u saglasnosti sa Ustavom Kosova.

39. Podnosilac zahteva tvrdi da neuspeh da odbrani svoja prava sudskim sredstvima predstavlja povredu njegovih ličnih prava, posebno onih prava koja se predviđaju članovima 6, 13, 22. i 32. Ustava Republike Kosovo a sva ova prava se garantuju Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Status žrtve

40. Da bi podnosilac zahteva u svojstvu pojedinca mogao da bude uspešan u svom zahtevu pred Ustavnim sudom na osnovu člana 113.7 Ustava, neophodno je da bude u stanju da utvrdi da je on žrtva povrede izvršene od strane javnog organa. Ovaj koncept izražen je od ovog Suda kada je doneo odluku o odobravanju privremenih mera 16. oktobra 2009. god. na sledeći način: *"U skladu sa ovim, sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava kaže da stranka može da traži takvu meru i da joj ista bude odobreno ako "...stranka može da podnese prima facie dokaze o takvoj praksi i da je on žrtva iste." (Cf. Biriuk protiv Litvanije,br. 23373/0325, §27, 25. februara 2009. god., mutatis mutandis, Cf. Dudgeon protiv Ujedinjenog Kraljevstva, 22. oktobra 1981. god., §§ 40-41, Serije A br. 45)."*

41. Koji god status da je imao podnosilac zahteva u vreme podnošenja zahteva ili u vreme odobrenja privremenih mera, događaji su protekli od tada na takav način da ukazuju na to da se položaj podnosioca zahteva značajno promenio. Sadašnja situacija je takva da niti je podnosilac zahteva niti bilo koje domaćinstvo u Republici Kosovo dužno da plaća mesečnu taksu za pružanje usluga RTK-a. U ovom smislu, Sud treba da razmotri da li postoji valjanost u daljem razmatranju predmeta i da li podnosilac zahteva ima još status ili položaj kojim bi opravdao svoj status žrtve.

42. Sud ima ovlašćenje i dužnost da postavi ovo pitanje posebno u pogledu na Poslovnik o radu Suda.

43. Pravilo 32 (4) Poslovnika o radu Ustavnog suda navodi da Sud može odbaciti zahtev kada utvrdi da je zahtev sporan ili kada na neki drugi način ne predstavlja slučaj ili spor. Pravilo u relevantnom delu, predviđa sledeće:

Pravilo 32.

Povlačenje podnesaka ili odgovora

(4) Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da je podnesak sporan ili da na neki drugi način ne predstavlja predmet ili spor.

(5) Sekretarijat će pismenim putem obavestiti strane u postupku o povlačenju odluke Suda u slučajevima povučenih podnesaka i o bilo kojoj odluci o odbijanju podneska pre donošenja konačne odluke.

44. Ustavni sud Kosova nije jedini koji ima takvo pravilo. Pravilo odražava univerzalnu praksu u pravnim jurisdikcijama u svetu. U stvari, Evropska konvencija o ljudskim pravima u odgovarajućem delu predviđa sledeće:

Član 37 - Brisanje predstavki

1 Sud u svakoj fazi postupka može odlučiti da izbriše predstavku sa liste predmeta ako se na osnovu okolnosti može zaključiti

a da podnosilac predstavke ne namerava da dalje učestvuje u postupku; ili

b da je stvar razrešena; ili

c da iz svakog drugog razloga koji Sud utvrdi nije više opravdano nastaviti sa ispitivanjem predstavke.

Međutim, Sud nastavlja s ispitivanjem predstavke ako je to potrebno radi poštovanja ljudskih prava ustanovljenih Konvencijom i protokolima uz nju.

2 Sud može odlučiti da predstavku vrati na svoju listu predmeta ako smatra da okolnosti to nalažu.

45. Sud, kao opšte pravilo, ne treba da donosi odluke u slučajevima u kojima pitanje više nije aktuelno. Ovo je opšte prihvaćeni princip ponašanja sudova i analogan je principu sudskog uzdržavanja. Skupština se nakon preporuke Suda u prvoj odluci o privremenim merama obratila Sudu

pismom obavestivši Sud o napravljenim koracima Skupštine da se bavi pitanjem finansiranja javnog radiodifuznog servisa na Kosovu.

46. Pojam bespredmetnosti je dobro poznat pravni pojam. Može da se javi kada se slučaj o apstraktnom ili hipotetičkom pitanju pojavi pred sudom za odlučivanje. Postoje dobri razlozi zašto Sud ne treba da se bavi hipotetičkim situacijama. Bez pravog, neposrednog ili konkretnog predmeta, pitanje o kojem bi Sud trebalo da odluči može da se izgubi u donošenju odluka kojima će obavezati sebe i javnost, a da ne postoji dobar razlog da to učini. Svaka odluka koju bi Sud sada doneo u vezi sa ovim zahtevom neće imati praktičan efekat, posebno u pogledu događaja koji su se desili od odobrenja privremenih mera 16. oktobra 2009. god. Pored toga, oskudni resursi Suda treba da se koriste za razmatranje pitanja i zahteva koji nisu rešeni i koji direktno utiču na stranke a ne na one zahteve u kojima je pitanje sada hipotetično ili akademsko.

47. Poslednji dan kada je bio na snazi ugovor između KEK-a i RTK-a za naplaćivanje mesečne takse bio je 30. novembar 2009. god. Posle tog dana nije postajao mehanizam kojim bi se KEK obavezao da naplati tu taksu i realnost je takva da se danas računi za struju na Kosovu izdaju bez takse. U vreme odobravanja privremenih mera nije bilo izvesnosti u dovoljnoj meri oko ovog pitanja i bilo je neophodno za zaštitu interesa podnosioca zahteva da se odobre privremene mere na način kako je gore opisano. Stoga nema više potrebe da se odobravaju dalje privremene ili stalne mere.

48. Uzimajući u obzir događaje koji su se desili i sva ostala gore pomenuta pitanja, Sud zaključuje da podnosilac zahteva sada nema slučaj ili spor koji je nerešen u odnosu na naplatu mesečne takse za RTK. On više nema status žrtve u odnosu na šemu za naplatu mesečne takse. Pitanje je praktično bespredmetno. Na osnovu toga, nije prikladno da se izda drugi nalog o privremenoj meri ili da se nastavi sa razmatranjem zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 32. stavu 4. Poslovnika, jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA POVUČE zahtev u skladu sa pravilom 32. stavom 4. Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosova.

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Iliriana Islami Prof. dr Enver Hasani

Shkurte Krasniqi protiv presude A. br. 771/2010 Vrhovnog suda

Slučaj KI 124-2010, odluka od 13. juna 2011.

Ključne reči: administrativni spor, invalidska penzija, iscrpljivanje pravnih lekova, zdravstvena i socijalna zaštita, individualni zahtev, zahtev očigledno neprihvatljiv, prestanak radnog odnosa.

Podnosilac je podnela zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava, tvrdeći da su njena ustavna prava povređene na osnovu člana 51.2, sa presudom Vrhovnog suda koji je potvrdio odbijanje zahteva za produženje njene invalidske penzije od strane Odeljenja penzijske uprave. Podnosilac zahteva je tvrdila da lekarski nalazi obavljeni od strane Univerzitetskog kliničkog centra Kosova (UKCK), posle odluke Vrhovnog suda podržavaju njen zahtev za produženje penzije. Sud je presudio da je zahtev neprihvatljiv zbog svoje ograničene uloge u izboru tvrdnji o kršenju Ustava, i da inače ne može da ukine pravne i činjenične zaključke Vrhovnog suda, navodeći slučaj Avdyli i Garcia Ruiz protiv Španije. Sud je takođe utvrdio da podnosilac nije predstavila *prima facie* dokaze o povredama Ustava navodeći da razmatranje dokumenata nije dovelo do zaključka da je Vrhovni sud bio nepravedan ili arbitraran, navodeći slučaj Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva i Šub protiv Litvanije.

Sud je takođe utvrdio da podnosilac zahteva nije dokazala da novi zahtev zasnovan na najnovijem izveštaju UKCK ne bi bio uspešan, što bi oslobodilo podnosioca od preduslova za iscrpljivanje svih pravnih lekova pre podnošenja zahteva.

Priština, 13 juni 2011. god.
Ref. br.: RK120/11

PRESUDE O PRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 124/10

Podnosilac zahteva

Shkurte Krasniqi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, A.br. 771/2010 od 27. oktobra 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Shkurte Krasniqi, iz Prištine.

Osporena sudska odluka

2. Odluka koju podnosilac zahteva osporava je presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) A.br. 771/2010 od 27. oktobra 2010. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 1. novembra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da joj je uskraćeno pravo na produženje invalidske penzije, iako ispunjava neophodne uslove.

4. Vezano sa tim, podnosilac zahteva navodi povredu člana 51. stav 2. [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravna osnova

5. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova od 16. decembra 2009. god., (br. 03-L121), i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu").

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je 10. decembra 2010. god. dostavio zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 14. decembra 2010. god. nalogom br.GJR.124/10. predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca. Istoga dana, predsednik je nalogom Br.KSH.124/10 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

8. Zahtev je 27. januara 2011. god. prosleđen Vrhovnom sudu.

9. Dana 2. marta 2011. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i predložilo sudu neprihvatljivost ovog zahteva.

Kratak opis činjenica

10. Podnosilac je 1982. god. stupila u stalni radni odnos na radno mesto medicinske sestre pri Univerzitetskom kliničkom centru Kosova (u daljem tekstu: UKCK). U međuvremenu podnosilac zahteva se razbolela sa TBC-om u bubregu i nad njom su izvršene hirurške intervencije 1983, 1985. i 1989. godine.

11. U to vreme Penzijsko-invalidski fond Kosova je 22. marta 1990. god. priznao pravo podnosioca zahteva na rad sa ograničenim radnim vremenom zbog njenog zdravstvenog stanja (Odluka br.7021296025).

12. Odeljenje za kadrovsku službu UKCK je 5. jula 2007. god. dalo, na zahtev podnosilaca od 5. marta 2007. god., saglasnost o prekidu njenog radnog odnosa, počevši od 1. marta 2007. god., nakon što je ona 18. avgusta 2007. god. doživela srčani udar na radnom mestu (Odluka Br.175).

13. Odeljenje za penzijsku upravu Kosova Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu je odobrilo zahtev podnosioca zahteva za penziju za ograničene sposobnosti, sa početkom od 5. januara 2007. god. (Odluka br. 5087134).

14. Podnosilac zahteva je 6. maja 2008. god. imala operaciju na srcu.

15. Lekarska komisija za razmatranje je 19. aprila 2010. god. ocenila da u slučaju podnosioca zahteva ne postoji potpuna i stalna ograničena sposobnost. Na osnovu ovog zaključka Odeljenja za penzijsku upravu Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu je 26. aprila 2010. god. zaključilo da podnosilac zahteva ne ispunjava uslove, predviđene članom 3. Zakona br. 2003/23 o penzijama za ograničene sposobnosti, Kosova. Stoga je

zahtev podnosioca zahteva za penziju za ograničene sposobnosti odbijen (Odluka br. 5087134).

16. Podnosilac zahteva je 21. maja 2010. god. uložila žalbu protiv odluke Odeljenja za penzijsku upravu Kosovskog Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu pri Komisiji za žalbe Odeljenja za penzijsku upravu Kosova.

17. Komisija za žalbe Odeljenja za penzijsku upravu Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu je 23. juna 2010. god. odbila žalbu podnosioca zahteva i ustanovila da je njen zahtev neosnovan (Odluka br. 5087134).

18. Podnosilac zahteva je 19. avgusta 2010. god. uložila žalbu Vrhovnom sudu.

19. Vrhovni sud je 27. oktobra 2010. god. odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, obrazlažući da predstavke podnosioca zahteva nisu vodile ka drugačijem zaključku ili presudi u odnosu na one donete od strane organa niže instance (presuda A.br.771/2010).

20. UKCK je 25. novembra 2010. god., nakon što je doneta konačna presuda Vrhovnog suda, izdalo lekarski izveštaj u kome se navodi da, na osnovu objektivnih kriterijuma i lekarskog pregleda, podnosilac zahteva nije u stanju da radi.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je Lekarska komisija za razmatranje 19. aprila 2007. god. izvršila nepravednu ocenu njenog zdravstvenog stanja, zato što podneta dokumenta jasno pokazuju da, zbog njenog zdravstvenog stanja, potvrđenog lekarskim izveštajima, ona nije u stanju da radi.

22. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je prekršen član 51. [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu] Ustava zato što prema mnogobrojnim lekarskim izveštajima ona ispunjava uslove za primanje penzije za ograničene sposobnosti u skladu sa članom 3. Zakona br.2003/23 o penzijama za ograničene sposobnosti.

23. Dodatno, podnosilac zahteva smatra da joj je povređeno pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu predviđeno u članu 13. [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu] Evropske povelje o socijalnim pravima u

vezi sa članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Što se tiče tvrdnji podnosioca da su povređena njena prava garantovana članom 51.2 [Zdravstvena i socijalna zaštita] Ustava, Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

25. Podnosilac zahteva se može žaliti samo ako su redovni sudovi počinili greške u činjenicama ili zakonu, osim i samo ako su sudovi narušili prava i slobode garantovane Ustavom.

26. Vezano sa tim, Ustavni sud nije četvrtostepeni sud kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI 13/09, Sevdail Avdyli, od 17. juna 2010. god. i *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

27. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, npr. Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

28. Vezano sa tim, primećuje se da podnosilac zahteva ne samo da nije izgradila slučaj na povredi nego nije iznela nijedan važan dokaz koji bi ukazao da je presuda Vrhovnog suda bila nepravična ili ukaljana arbitrarnošću kada je žalba podnosioca zahteva odbijena kao neosnovana (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).
29. U međuvremenu iz predstavki podnosioca zahteva se može primetiti da je UKCK 25. novembra 2010. god. izdao nov lekarski izveštaj, navodeći da, prema najnovijim lekarskim pregledima, podnosilac zahteva nije u stanju da radi. Stoga bi ovaj novi lekarski nalaz trebalo smatrati novom činjenicom, pružajući mogućnost pokretanja novog slučaja.

30. Dakle, kao što je navedeno u presudi Vrhovnog suda, Lekarska komisija ima zakonsko pravo da utvrdi sposobnost ili nesposobnost tužioca.

Stoga, prema Sudu, Lekarska komisija jeste ovlašćeno telo koje odlučuje o zahtevu podnosioca zahteva za priznavanje njene fizičke nesposobnosti, na osnovu medicinskog izveštaja od 25. novembra 2010. god.

31. Očigledno je da ona do sada nije podnela zahtev Lekarskoj komisiji da razmotri taj medicinski izveštaj od 25. novembra 2010. god., i da ona nije argumentovala kako i zašto taj novi zahtev ne bi bio delotvoran i da ga stoga ne bi trebalo podneti.

32. Uglavnom, sledi da je zahtev neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 20. Zakona, i pravilom 56(2) Poslovnika o radu, 2. marta 2011. god. jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova presuda će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

Iliaz Shuleta protiv presude CI. br. 307/2006 Opštinskog suda u Prištini

Slučaj KI 30/2011, odluka od 17. juna 2011.

Ključne reči: invalidska penzija za lice sa ograničenim sposobnostima, iscrpljivanje pravnih lekova, individualni zahtev, invalidska penzija, događaj pre usvajanja Ustava, penzije, zaštita imovine, ponovo zapošljavanje.

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava u kojem je osporavao presudu Opštinskog suda u Prištini u 2007, kojom mu je odbijena tužba u kojom je tražio da se vrati na radno mesto u Energetskoj korporaciji Kosova, uprkos ranijem odobrenju njegove aplikacije za privremenu invalidsku penziju sa obrazloženjem da je on ozdravio i da je sada u stanju da radi.
Sud je ponovo naglasio da podnosilac nije precizirao ustavna prava za koje je tvrdio da su povređena, kao što je predviđeno članom 48. Zakona o Ustavnom sudu. Sud je presudio da je zahtev neprihvatljiv *ratione temporis* prema pravilu 36.3 (x) Poslovnika o radu, jer dati događaji su se odigrali pre usvajanja Ustava, navodeći slučaj Blečić protiv Hrvatske i Jasiuniene protiv Litvanije. Sud je takođe zaključio da je zahtev neprihvatljiv prema članu 113.7 jer podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva, jer nije bilo dokaza da se podnosilac žalio protiv odluke Opštinskog suda u bilo kom višem sudu.

Priština, 17 Jun 2011. god
Br.ref. :RK122/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 30/11

Podnosilac

Iliaz Shuleta

Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Prištini CI. br. 307/2006 od 12. februara 2007. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Iljaz Shuleta iz Prištine, sa prebivalištem u ul. Mbreti Bardhyl 18/a, koga po ovlašćenju zastupa g. Maliq Lushaku.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Opštinskog suda u Prištini CI. br. 307/2006 od 12. februara 2007. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar pitanja koje je 1. marta 2011. god. podneto Ustavnom sudu Republike Kosovo je ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Prištini CI. br. 307/2006 od 15. januara 2009. god. kojom je odbijena tužba tužioca g. Iljaza Shulete za povratak na njegovo radno mesto u Energetskoj korporaciji Kosova, iz koje je prethodno otišao u prevremenu invalidsku penziju na svoj lični zahtev.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 16. decembra 2009. god. [primedba prevodioca: pogrešan datum] (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. G. Iliaz Shuleta je 1. marta 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu u kojem je osporavao presudu Opštinskog suda u Prištini CI. br. 307/2006 od 12. februara 2007. god., kojom mu je odbijena tužba za povratak na radno mesto u Energetskoj korporaciji Kosova, iz koje je prethodno otišao u prevremenu invalidsku penziju na svoj lični zahtev.

6. Predsednik je 2. marta 2001. god. [primedba prevodioca: pogrešan datum] imenovao sudiju Kadrija Kryeziuja za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Gjyljeta Mushkolaj (članovi).

7. Ustavni sud nije primio nikakav komentar u vezi sa zahtevom zainteresovanih strana.

8. Nakon izveštaja sudije izvestioca, Kadrija Kryeziuja, Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Gjyljeta Mushkolaj (članovi), je 19. maja 2001. god. [primedba prevodioca: pogrešan datum] Sudu u punom sastavu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Opis činjenica

9. Iako podnosilac zahteva uz zahtev nije priložio neophodnu dokumentaciju, iz kopije presude Opštinskog suda u Prištini CI. Br. 307/2006 od 12. februara 2007. god. se utvrđuje da je g. Shuleta bio u neprekidnom radnom odnosu više od 20 godina.

10. Dana 23. septembra 2003. god., uvek na osnovu podataka dobijenih iz gorenavedene presude, on je svom poslodavcu podneo pismeni zahtev za odlazak u invalidsku penziju zbog narušenog zdravstvenog stanja.

11. Dana 23. oktobra 2003. god. odlukom br. 171/132 EKK je odobrila zahtev g. Shulete i priznala mu pravo na privremenu invalidsku penziju „B“ kategorije, počevši od 1. januara 2003. god. do 1. decembra 2008. god.

12. G. Shuleta se je 21. aprila 2006. god. obratio EKK zahtevom za povratak na svoje bivše radno mesto, obrazlažući zahtev činjenicom da je on sada ozdravio, rehabilitovao se i da je sposoban za rad.

13. Pošto ovaj njegov zahtev nije odobren, podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini, u kome je predmet zaveden pod CI. br. 307/06.

14. U međuvremenu podnosilac zahteva, g. Shuleta, je pismenim obaveštenjima obavestio KPA i EKK o otpočinjanju ovog postupka.

15. Opštinski sud u Prištini je 12. februara 2007. god. doneo presudu CI. br. 307/2006, kojom je tužbeni zahtev g. Iljaza Shulete odbijen kao neosnovan.

16. U službenom obrascu za podnošenje zahteva Ustavnom sudu, g. Shuleta je naveo da je ovu presudu Opštinskog suda primio 10. aprila 2007. god.

17. Iz dokumentacije koju je podnosilac zahteva priložio može se ustanoviti da na ovu presudu nije uložena žalba i da ne postoji nijedna druga presuda neke više sudske instance.

18. Konačno, nezadovoljan navedenom presudom Opštinskog suda, g. Iljaz Shuleta je preko svog zakonskog zastupnika [primedba prevodioca: rečenica nije završena]

Tvrdnje podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva nije naznačio za koje pravo zagarantovano Ustavom tvrdi da mu je prekršeno odlukom koju osporava pred Sudom, iako je na to dužan prema članu 48. Zakona o Ustavnom sudu.

20. On je tvrdio da je presuda Opštinskog suda u Prištini CI. Br. 307/2006 od 12. februara 2007. god., kojom mu je odbijen tužbeni zahtev u kojem je od suda zahtevao da mu isti prizna pravo na povratak na radno mesto u EKK, bila nezakonita.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Kako bi bio u mogućnosti da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom.

22. U vezi sa tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava koji propisuje da:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“;

Sud takođe uzima u obzir:

Član 46. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo koji se odnosi na zahteve pojedinaca i kojim se predviđa:

„Ustavni sud prima i procesuira podneske podnešene na osnovu člana 113, stava 7 Ustava Republike Kosovo, ukoliko utvrdi da su ispunjeni zakonski uslovi.“

23. Analizirajući dokumentaciju priloženu predmetu od strane podnosioca zahteva može se ustanoviti da je poslednja presuda Opštinskog suda u Prištini doneta 12. februara 2007. god. i da je on tu presudu, prema njegovim tvrdnjama, primio 10. aprila. 2007. god.

24. Uvek imajući na umu zakonske rokove, Sud primećuje da je podnosilac zahteva zahtevao ocenu ustavnosti akta javnog organa (presuda Opštinskog suda u Prištini od 12. februara 2007. god., koju je stranka primila 10. aprila 2007. god.) koji datira iz vremenskog perioda pre nego što je Ustav Republike Kosovo stupio na snagu (15. jun 2008. god.), stoga, Ustavni sud ne može oceniti ustavnost pravnih akata iz kojih se pretpostavlja povreda određenog prava zagarantovanog Ustavom pošto u to vreme niti su bila određena niti su bila zagarantovana Ustavom iz razloga što i sam Ustav nije postojao, stoga, konstatujem da je zahtev neprihvatljiv ratione temporis u odnosu na Ustav. (vidi Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. 59532/00, presuda ESLJP od 29. jula 2004. god., gde je ESLJP ovaj zahtev oglasio neprihvatljivim zato što odredbe Evropske povelje o ljudskim pravima ne obavezuju strane potpisnice u vezi ni sa jednim aktom koji je donet, ili pravnim stanjem koje je prestalo da postoji, pre nego što je Povelja stupila na snagu).

25. Evropski sud je iskoristio isto obrazloženje i kada je oglasio neprihvatljivim Jasiúnienė protiv Litvanije (vid, mutatis mutandis, Jasiúnienė protiv Litvanije, Zahtev br. 41510/98, presude ESLJP od 6. marta i 6. juna 2003. god.).

26. Čak i da je zahtev bio u vezi sa pitanjem koje datira nakon što je Ustav stupio na snagu, isti i dalje ne bi ispunio uslove prihvatljivosti predviđene članom 113. stavom 7. Ustava zato što podnosilac zahteva nije iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva pre nego što se obratio Ustavnom sudu, pošto je kao materijalni dokaz uz zahtev priložio samo presudu Opštinskog suda u Prištini CI. br. 307/2006 od 12. februara 2007. god. i nije izneo dokaze o korišćenju drugih pravnih sredstava žalbe.

27. U ovim okolnostima podnosilac zahteva nije ispunio uslove za prihvatljivost zahteva, i:

IZ TIH RAZLOGA

Shodno članu 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, članu 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36. stavu 3. tački (h) Poslovnika o radu, Ustavni sud, na zasedanju 15. maja 2011. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv zato što zahtev nije *ratione temporis* u odnosu na Ustav.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Mr. Sc. Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

Arben Komani protiv Odluke Uprave za obrazovanje Skupštine opštine Đakovica br. 4.

Slučaj KI 128-2010, odluka od 20. juna 2011.

Ključne reči: administrativni spor, disciplina i ponašanje nastavnika, iscrpljivanje pravnih lekova, individualni zahtev.

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava, tvrdeći da su prava njegovog maloletnog sina povređena po članovima 3. i 22. Ustava, člana 3. Konvencije o pravima deteta i članovima 2. i 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, zbog sporog razmatranja, od strane Vrhovnog suda, odluke Odeljenja za obrazovanje Skupštine opštine Đakovica o disciplinskim merama prema nastavniku zbog zlostavljanja njegovog sina.

S obzirom da je slučaj u Vrhovnom sudu još uvek u toku, Sud je odlučio da je zahtev preuranjen i neprihvatljiv prema članu 113.7 i članu 47.1 Zakona o Ustavnom sudu jer podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva. Sud je naglasio da standard za ocenu razumnosti trajanja postupka zavisi od kompleksnosti slučaja, ponašanja podnosioca zahteva i nadležnih organa i od onoga što je bilo u interesu podnosioca u ovom sporu, navodeći slučaj *Frydlender protiv Francuske*.

Međutim sud je naglasio da je obrazloženje za pravilo iscrpljenosti da priušti priliku za sprečavanje ili rešavanje povrede Ustava zasnovano na pravnom poretku Kosova, navodeći slučajeve Univerzitet AAB- RIINVEST D. O. O protiv Vlade Republike Kosovo i Selmouni protiv Francuske.

Priština, 20. juni 2011. godine
Br. ref.: RK 118/11

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 128/10

Podnosilac

Arben Komani

Ocena ustavnosti odluke Uprave za obrazovanje Skupštine opštine Đakovice br. 4 od 29. januara 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Arben Komani, otac maloletnika Davida Komanija, iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Uprave za obrazovanje Skupštine opštine Đakovice br. 4 od 29. januara 2010. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 6. februara 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su Vrhovni sud i upravni organi, ćuteći i ne tretirajući njegov slučaj kao prioritetan, prekršili:

    a. član 3. Konvencije o pravima deteta u vezi sa članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“);
    b. član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava;
    c. čl. 2. i 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima u vezi sa članom 22. Ustava.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. janar 2009. god., br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 16. decembra 2010. god., podnosilac zahteva podneo je zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Zahtev je 27. januara 2011. god. prosleđen Vrhovnom sudu i Upravi za obrazovanje Skupštine opštine Đakovice.

7. Dana 14. februara 2011. god., nalogom br. GJR. 128/10, predsednik je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, nalogom br. KSH. 128/10, predsednik je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Gjyljeta Mushkolaj.

8. Veće za razmatranje je 18. maja 2010. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu u punom sastavu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Opis činjenica

9. Dana 26. decembra 2009. god., podnosilac zahteva podneo je žalbu glavnom inspektoru obrazovanja pri Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije (u daljem tekstu: „MONT“) protiv učitelja njegovog sina, žaleći se da je učitelj naneo stres njegovom sinu u školi.

10. Odeljenje inspekcije MONT-a u Đakovici je 12. januara 2010. god. obavilo inspekciju u školi.

11. Dana 13. januara 2010. god. podnosilac zahteva je od glavnog inspektora za obrazovanje MONT-a zatražio da se njegova žalba od 26. decembra 2009. god. razmotri hitno, pošto je učitelj njegovog sina prouzrokovao kod njegovog sina anksioznost i osećaj uznemirenosti.

12. Kabinet generalnog sekretara MONT-a je 19. januara 2010. god. izdao preporuku da se osnuje komisija za razmatranje žalbe i da se preduzmu odgovarajuće mere protiv učitelja, kao i da se Inspektorskom odseku u Đakovici podnese izveštaj o preduzetim merama.

13. Dana 29. januara 2010. god., Disciplinska komisija uspostavljena od Uprave za obrazovanje u Đakovici je donela odluku (br. 04). Podnosilac zahteva je upućen da podnese žalbu odboru škole u kojoj je učitelj bio zaposlen, a od direktora škole traženo je da ispita žalbu podnetu od strane podnosioca zahteva i da donese odluku o meritumu žalbe. Podnosiocu zahteva je rečeno da, ukoliko je nezadovoljan ishodom, može

da podnese slučaj glavnom inspektoru obrazovanja MONT-a. Pored toga, odluka se može osporiti pred Komisijom za žalbe.

14. Dana 8. februara 2010. god. podnosilac zahteva se žalio Opštinskoj upravi za obrazovanje na odluku Disciplinske komisije od 29. januara 2010. god.

15. Dana 27. marta 2010. god. Disciplinska komisija je utvrdila da je učitelj delovao neprofesionalno i izrekao joj pismenu opomenu kao disciplinsku meru. Podnosilac zahteva je imao pravo da se žali protiv odluke Opštinskoj upravi za obrazovanje, što on očigledno nikada nije učinio.

16. Dana 8. aprila 2010. god. podnosilac zahteva je podneo žalbu Vrhovnom sudu žaleći se na administrativno ćutanje i povredu zakonskih odredbi.

17. Dana 16. septembra 2010. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Vrhovnom sudu da o njegovom slučaju odluči po hitnom postupku.

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 3. Konvencije o pravima deteta u vezi sa članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava, člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i čl. 2. i 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima u vezi sa članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava time što su ćutali i nisu kvalifikovali predmet kao prioritet.

19. Prema podnosiocu zahteva, u svim postupcima pred upravnim organima, on se suočio sa administrativnim ćutanjem, zakonske odredbe su bile prekršene, i došlo je do neopravdanog delegiranja nadležnosti da bi se odložio slučaj i izbegle proistekle odgovornosti, dok su nadležni organi odbili da preduzmu kaznene mere protiv prekršilaca zakona i prouzrokovali su nerazumno odlaganje postupaka uopšte, ne donošenjem konačne odluke i zanemarivanjem naših interesa kao roditelja, kao i pokušavanjem da ometu postupak na štetu njegovog sina ne odgovaranjem na žalbe.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 3. Konvencije o pravima deteta u vezi sa članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava, člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno

suđenje] Ustava i čl. 2. i 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima u vezi sa članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava time što su ćutali i nisu kvalifikovali predmet kao prioritet.

21. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva da su Vrhovni sud i upravni organi bili spori u razmatranju njegovog slučaja, Sud se poziva na relevantnu sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava, gde se navodi da „se razumno trajanje postupka mora oceniti u svetlu okolnosti predmeta i uz pozivanje na sledeće kriterijume: složenost predmeta, ponašanje podnosioca zahteva i nadležnih vlasti, kao i na značaj spora za podnosioca zahteva (vidi, između mnogo drugih pravnih izvora, Frydlender protiv Francuske [GC], br. 30979/96, stav 43, ECHR 2000-VII).

22. Međutim, da bi mogao da reši zahtev podnosioca zahteva, prvo se mora ispitati da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, koji su dodatno obrazloženi u Zakonu i Poslovniku o radu, a naročito da li je on iscrpeo sva pravna sredstva koja su na raspolaganju po primenljivom zakonu.

23. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava (vidi: Rešenje o neprihvatljivosti: Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O. iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo, od 27. januara 2010. god. i, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. *25803/94,* presuda od 28. jula 1999. god.).

24. U konkretnom slučaju, Sud je ustanovio da žalba podnosioca zahteva, koju sada iznosi pred ovaj sud, u vezi sa predugim trajanjem postupka još nije rešena na konačnoj instanci u Vrhovnom sudu.

25. Sledstveno, proizilazi da je zahtev neprihvatljiv u smislu člana 113. stava 7. Ustava i člana 47. stava 2. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 47. stavu 2. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 20 juni 2011. godine, jedno glasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. dr Enver Hasani

Gjokë Dedaj protiv presude SCC-04-0104 Posebne komore Vrhovnog suda za slučajeve koji su vezani sa Kosovsku povereničku agenciju

Slučaj 115-2010, odluka od 21. juna 2011.
Ključne reči: pitanje rokova, individualni zahtev, imovinski spor.

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava tvrdeći da su njegova ustavna prava povređene postupcima Posebne komore Vrhovnog suda, jer mu ova Komora nije dala priliku da bude saslušan, nije prepoznala kupoprodaju trgovačke imovine u sporu, donela je nepotpunu odluku i nije mu dala pravo na žalbu.

Posmatranjem hronologije događaja, Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv prema članovima 49. i 56. Zakona o Ustavnom sudu (Zakon), jer nije podnet u roku od četiri meseca od stupanja Zakona na snagu. Uprkos primene člana 50. Zakona koji omogućava produženje roka za godinu dana u izuzetnim okolnostima kada podnosilac nije u stanju da podnese zahtev, Sud je odlučio da zahtev nije podnet pre isteka produženog roka, i iz tog razloga je neprihvatljiv.

Priština, 21. juni 2011. god.
Ref. br.: RK123/11

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 115/10

Podnosilac

Gjokë Dedaj

Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda o pitanjima koja se odnose na Kosovsku poverilačku agenciju, SCC-04-0104, od 23. oktobra 2007. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Gjokë Dedaj sa prebivalištem u Peći koga zastupa g. Zef Prenaj, advokat iz Prištine

Osporena sudska odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Posebne komore Vrhovnog suda po pitanjima koja se odnose na Kosovsku poverilačku agenciju (u daljem tekstu: „Posebna komora“), SCC-04-0104, od 23. oktobra 2007. god., koja je podnosiocu zahteva dostavljena 14. jula 2008. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti presude Posebne komore kojom su, navodno, učinjene ozbiljne povrede parničkog postupka, time što strane nisu bile pozvane na postupak, time što je doneta manjkava presuda […]” i “i nije dato pravo na žalbu”.

4. Podnosilac zahteva, pretpostavljajući da je zahtev zastareo u skladu sa članom 49. i 56. Zakona o Ustavnom sudu, je dalje tražio da zahtev bude vraćen u pređašnje stanje na osnovu člana 50. Zakona o Ustavnom sudu.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

6. Dana 18. novembra 2010. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

7. Dana 22. novembra 2010. god., predsednik je, nalogom br. GJR. 115/10, imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom br. KSH. 115/10, predsednik je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Almiro Rodrigues.

8. Zahtev je 21. januara 2011. god. prosleđen Posebnoj komori.

9. Dana 28. januara 2011. god., Sud je tražio od podnosioca zahteva da dostavi punomoćje, što je on i učinio 3. februara 2011. god.

10. Veće za razmatranje je 23. maja 2011. god. razmatralo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Kratak pregled činjenica

11. Dana 12. avgusta 1993. god., na javnoj licitaciji društvenog preduzeća „Stanica za zaštitu biljaka“ (u daljem tekstu: „DP“) u Peći, podnosilac zahteva je kupio komercijalni prostor u ulici “Rexhep Alibajrami” b.b., u celokupnom iznosu od 40.500 nemačkih maraka (u daljem tekstu: “DM”).

12. 6. jula 1994. god., ***Odeljenje*** za ***imovinsko-pravne*** poslove Ministarstva finansija Republike Srbije donelo je odluku (011 br: 464-08-03056/94) na zahtev DP za dobijanje pristanka Odeljenja za prenos komercijalnog prostora na ime kupca (podnosilac zahteva), u skladu sa članom 3.1 Zakona o posebnim uslovima prometa nepokretnosti (Službeni glasnik SR Srbije, br. 30/89 i 42/89) i članom 202. Zakona o opštem upravnom postupku. Zahtev je odbijen pošto, ako bi se odobrio, imalo bi uticaj na nacionalnu strukturu stanovništva ili na ponovno naseljavanje pripadnika određene nacionalnosti ili etničke pripadnosti, i takav prenos bi prouzrokovao nemire, nesigurnost ili neravnopravnost između pripadnika različitih nacija i nacionalnosti u skladu sa članom 3. Zakona o posebnim uslovima prometa nepokretnosti.

13. Dana 29. jula 2001. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Kosovskoj poverilačkoj agenciji (u daljem tekstu: „KPA“) da mu prizna pravo vlasništva nad komercijalnim prostorom.

14. Podnosilac zahteva je 13. avgusta 2003. god. pokrenuo postupak pred Opštinskim sudom u Peći za sertifikaciju komercijalnog prostora.

15. Dana 31. marta 2004. god., Opštinski sud u Peći je prebacio slučaj Posebnoj komori, kao nadležnom sudu po UNMIK-ovoj Uredbi 2002/12 o uspostavljanju Kosovske poverilačke agencije (u daljem tekstu: "Uredba UNMIK-a 2002/12") i Uredbe UNMIK-a 2002/13 o uspostavljanju Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku poverilačku agenciju (u daljem tekstu: "Uredba UNMIK-a 2002/13"), na dalje sudsko rešavanje (C. br. 359/03).

16. Istog dana, podnosilac zahteva je podneo zahtev Posebnoj komori žalbu tražeći potvrdu vlasništva nad komercijalnim prostorom i registraciju istog. KPA je takođe obaveštena o pokretanju postupka.

17. Dana 23. oktobra 2007. god., Posebna komora je: 1) odbacila zahtev kao neosnovan, 2) proglasila ugovor o kupoprodaji ništavnim, 3) naložila podnosiocu zahteva da preda komercijalni prostor DP-u, 4) i naredila DP-u da nadoknadi troškove podnosiocu zahteva (SCC-04-0104).

18. Posebna komora je obrazložila da je prenos komercijalnog prostora vršen nakon odgovarajućih tenderskih postupaka u kojima je podnosilac zahteva bio pobednik i da je to urađeno u skladu sa odredbama Zakona o posebnim uslovima prometa nepokretnosti. Posebna komora je dalje navela da je podnosilac zahteva podneo dokaz da je isplatio najmanje 30.000 DM od 40.500 DM u avgustu 1993. godine. Dakle, komercijalni prostor bi trebalo da se prenese na podnosioca zahteva. Međutim, ovo se nije desilo, pošto je ***Odeljenja*** za ***imovinsko-pravne*** poslove Ministarstva finansija Republike Srbije odlučilo da je takva prodaja bila u suprotnosti sa odredbama Zakona o ograničenjima na transakcije nepokretne imovine, koji nije više primenljiv, jer to je diskriminišući zakon, prema Uredbi UNMIK-a 1999/24 o primenljivom zakonu na Kosovu (u daljem tekstu: Uredba UNMIK-a 1999/24). Sledstveno, komercijalni prostor je prodat od strane DP-a trećem licu i sklopljen je kompromisni sporazum sa podnosiocem zahteva da se vlasništvo nad komercijalnim prostorom zameni vlasništvom nad alternativnim komercijalnim prostorom. Ovo je potvrđeno od strane direktora DP-a; međutim nije dostavljen original ili overena kopija tog sporazuma. Posebna komora stoga je odlučila da prenos nije izvršen u skladu sa Zakonom o prometu nepokretnosti.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva tvrdi da je Posebna komora izvršila ozbiljne povrede Zakona o parničnom postupku, „ne pozivajući stranke da učestvuju u postupku, donoseći manjkavu presudu i ne priznavajući kupovinu komercijalnog prostora“. Međutim, Posebna komora je potvrdila isplaćeni iznos za komercijalni prostor umesto da prizna vlasništvo nad komercijalnim prostorom.

20. Pored toga, podnosilac zahteva se žali da mu nije dato pravo na žalbu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Podnosilac zahteva traži od Suda da oceni ustavnost presude Posebne komore od 23. oktobra 2007. god., pri čemu je izvršena ozbiljna povreda Zakona o parničnom postupku, ne pozivanjem stranke na postupak, donošenjem manjkave presude i ne priznavanjem kupovine komercijalnog prostora.

22. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovnikom.

23. Kao jedan od uslova, podnosilac zahteva mora da utvrdi da je podneo zahtev u roku od 4. meseca od donošenja poslednje odluke u njegovom slučaju, kao što se određuje članom 49. Zakona. Međutim, iz spisa predmeta podnosioca zahteva primećuje se da je poslednja sudska odluka u vezi sa njegovim slučajem bila presuda Posebne komore od 23. oktobra 2007. god., koja je njemu uručena 14. jula 2008. god., a on je zahtev Ustavnom sudu podneo 18. novembra 2010. god., to jeste više od 4 meseca nakon stupanja na snagu Zakona (vidi član 56. Zakona). Stoga proizilazi da je zahtev zastareo saglasno članu 49. Zakona, jer je trebalo da bude podnesen Sudu 15. maja 2009. god.

24. Štaviše, u skladu sa članom 50. Zakona, koji predviđa da:

> *„Ukoliko podnosilac nije bio u mogućnosti da podnese podnesak u predviđenom roku bez svoje krivice, Ustavni sud je dužan da, na osnovu podneska podnosioca, isti vrati u pređašnje stanje. Podnosilac je dužan da podnese podnesak o povraćaju u pređašnje stanje u roku od petnaest (15) dana, od dana kada je prestao razlog propuštanja i ujedno je dužan da obrazloži svoj zahtev. Povraćaj u pređašnje stanje nije dozvoljen ukoliko je prošla godina ili više od dana proteka roka određenog ovim zakonom.“*

Sud primećuje da je poslednja odluka podnosiocu zahteva uručena 14. jula 2008. god. i u skladu sa članom 50. Zakona, podnosilac zahteva je trebalo da podnese zahtev 14. jula 2009. god., tj. godinu dana nakon uručenja poslednje odluke podnosiocu zahteva. Pošto je zahtev podnesen 18. novembra 2010. god., zahtev je zastareo.

25. Pod ovim okolnostima, zahtev treba da se odbaci kao zastareo u skladu sa članom 49. u vezi sa članom 56. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava i članovima 49. i 56. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 21 juni 2011. god., jedno glasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona o Ustavnom sudu;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Dr.Gjyljeta Mushkolaj	Prof. dr Enver Hasani

Demokratska partija Aškalija Kosova protiv presude Vrhovnog suda Kosova A.A. br. 66/2011

Slučaj KI 33-2011, odluka od 7. avgusta 2011.

Ključne reči: izbori, individualni zahtev, zahtev očigledno neosnovan, predstavljanje manjina, spor oko mesta u skupštini.

Podnosilac, Demokratska stranka Aškalija Kosova (PDAK) je podnela zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava kojim osporavalo odluku Vrhovnog suda o potvrđivanju odluke Izbornog panela za žalbe i predstavke, koji je omogućio partiji Aškalija za integracije da preuzme mesto u parlamentu za koje je utvrđeno da je pripadalo PDAK, tvrdeći da ova odluka predstavlja kršenje člana 64.2 Ustava republike Kosova i člana 111. Zakona o opštim izborima na Kosovu.
Sud je odlučio da je zahtev bio neprihvatljiv jer je bio očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36.2 (b), zato što podnosilac nije uspeo da pruži dokaze da je Vrhovni sud prekršio neko od njegovih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom.

Sud je našao da PDAK i PAI predstavljaju istu manjinsku zajednicu Aškalija, koje su u skladu sa propisanim postupkom u članu 64.2 Ustava dobile dva mesta u parlamentu.

Dana: 08 juli 2011
Ref: 125/11

NACRT REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 33/11

Podnosilac

Demokratska Partija Aškalija Kosova

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A.A. Br. 66/2011 od 05. februara 2011 godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

2. Podnosilac zahteva je Demokratska Partija Aškalija Kosova registrovana na adresi Majke Tereze, Opština Kosovo Polje, koju zastupa gospodin Naser Emini iz Uroševca koji je Generalni sekretar Političkog subjekta Demokratske Partije Aškalija Kosova.

Osporena odluka

3. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova A.A. Br. 66/2011 od 05. februara 2011 kojom se odbija žalba na rešenje Izbornog Panela za Žalbe i Predstavke A.br. 112/2011 od 02. februara 2011 a kojom je zahtev Političkog subjekta Demokratske Partije Aškalija Kosova (u daljem tekstu DPAK) da dobije još jedno dodatno poslaničko mesto odbijen kao neosnovan

Predmetna stvar

4. Podnosilac zahteva osporava Presudu Vrhovnog suda Kosova A.A. Br. 66/2011 navodeći da je ovom odlukom prekršen član 64 stav 2 Ustava Republike kosovo. Smatrajući da je ovaj Politički subjekt DPAK trebala da dobije još jedno dodatno poslaničko mesto koje im Ustavom pripada a koje je dodeljeno drugom političkom subjektu Partiji Aškalija za Integracije (u daljem tekstu PAI).

Pravni osnov

5. Članovi 113.7 i 21.4 Ustava, članovi 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilo 56 (b) Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Ustavnim Sudom

6. Podnosilac zahteva je dana 03. marta 2011. podneo Zahtev Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

7. Dana 23 marta 2011 Ustavni Sud je obavestio Izborni Panel za Žalbe i Predstavka (u daljem tekstu IPŽP) kao i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti njihovih odluka**.**

8. Dana 31. marta 2011 Vrhovni sud Kosova je u svom odgovoru Ustavnom sudu Kosova istakao da nemaju ništa novo da dodaju i da je njihovo mišljenje o predmetnoj stvari izloženo u presudi Vrhovnog suda Kosova

9. Dana 06. aprila 2011 godine odgovarajući po našem obaveštenju IPŽP je u odgovoru naveo razloge zbog čega je odbio zahtev DPAK dostavio dopunsku dokumentaciju i predložio da se zahtev DPAK odbije kao neosnovan.

10. Dana 09. juna 2011. god. nakon razmatranja izveštaja sudije Altay Suroy, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (Predsedavajući), Prof. Dr. Enver Hasani i Gjyljeta Mushkolaj je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 30. januara 2011 Centralna izborna komisija (u daljem tekstu CIK) je objavila rezultate opštih izbora po kojima su mandati zagarantovani Ustavom Kosova za ne većinske zajednice Roma , Aškalija i Egipćana pripala 4 (četri) zagarantovana mesta i to ;

    - Demokratska Partija Aškalija Kosova glasova 2871 mandat 1
    - Nova demokratska inicijativa kosova glasova 1690 mandat 1
    - Partija ujedinjenih Roma Kosova glasova 690 mandat 1
    - Partija Aškalija za Integracije glasova 1386 mandat 1

12. Na ovakvu odluku CIK- a DPAK je dana 31 januara 2011 izjavila žalbu IPŽP smatrajući da je ovakvom odlukom CIK-a oštećena DPAK ističući da je povređen Ustav Republike Kosova i zakon o opštim izborima kosova član 111.

13. Odlučivajući po žalbi DPAK na odluku o proglašenju izbornih rezultata od strane CIK , na sednici održanoj 02. februara 2011 godine IPŽP je doneo rešenje A br. 112/2011 i odbio žalbu DPAK kao neosnovanu.

14. Na ovakvo rešenje IPŽP-a , DPAK je izjavila žalbu 03 februara 2011 Vrhovnom sudu kosova koji je na sednici održanoj 05 februara 2011 godine presudom A.A. br. 66/2011 odbio žalbu kao neosnovanu.

15. Pošto je iscrpela sve zakonom predviđene pravne lekove DPAK podnosi zahtev za ocenu ustavnosti gore pomenutih presuda i rešenja dana 03 marta 2011 godine Ustavnom Sudu Kosova.

Tvrdnje podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi je Presudom Vrhovnog suda Kosova A.A. Br. 66/2011 od 05. februara 2011 kojom se odbija žalba na rešenje Izbornog Panela za Žalbe i Predstavke A.br. 112/2011 od 02. februara 2011 a kojom je zahtev Političkog subjekta DPAK da dobije još jedno dodatno poslaničko mesto odbijen kao neosnovan prekršen Ustav Republike Kosovo i Zakon o opštim izborima u Republici Kosovo Zakon br.003/L-073.

17. DPAK tvrdi da je ona kao partija ne većinske zajednice ovim odlukama oštećena i da je trebalo da joj pripadne još jedno poslaničko mesto koje je pripalo političkom subjektu PAI.

Zakon o izborima na Kosovu

18. Ustav Republike Kosovo u članu 64 u stavu 2 tačka 2 kojim se određuje sastav Skupštine Republike kosova predviđa sledeće:
*„(2) partije, koalicije, građanske inicijative i nezavisni kandidati, koji su izjavili da zastupaju ostale zajednice u Skupštini, imaće ukupan broj mesta koja su osvojili na otvorenim izborima, sa minimalnim brojem zagarantovanih mesta, kao što sledi**: zajednica Roma jedno (1) mesto; zajednica Aškalija jedno (1) mesto; zajednica Egipćana jedno (1) mesto; i jedno (1) dodatno mesto će se dodeliti zajednici Roma, Aškalija i Egipćana koja je dobila najviše glasova;…..**“*

19. Zakon u vezi sa sprovođenjem izbora u Republici Kosovo se upravlja prema Zakonu 03/L-073, Zakonu o opštim izborima u Republici Kosovo, Zakon br. 03/L-256 zakon o izmenama i dopunama zakona br. 03/L-073 o opštim izborima.

20. Prema Zakonu 03/L-073, Zakonu o opštim izborima u Republici Kosovo u član 111 koji bliže određuje način raspodele mesta i način računanja

broja poslaničkih mesta koja su pripala pojedinim političkim subjektima skupštini kosova predviđa sledeće:

„111.2.b) ukupan broj važećih glasova koji je dobio svaki politički subjekat na izborima za Skupštinu će se podeliti sa 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, i tako redom sve dok broj delilaca bude jednak broju mesta;...“

21. Zakon br. 03/L-256 zakon o izmenama i dopunama zakona br. 03/L-073 o opštim izborima u članu 106 stav 1 predviđa sledeće;

"CIK će potvrditi konačne izborne rezultate nakon njihovog okončanja na svim biračkim mestima I okončanja svih procedura brojanja i kada sve žalbe u vezi sa glasanjem i brojanjem budu rešene od strane IVŽM-a i nakon što je svaka žalba na odluku IPŽP rešena od strane Vrhovnog suda Kosova."

Preliminarna procena o prihvatljivost

22. Da bi Zahtev bio prihvatljiv, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac Zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Ustavnog Suda.

23. Podnosioc zahteva je Ustavnom sudu podneo zahtev 03 marta 2011., dok je poslednja Odluka u vezi sa ovim slučajem izdata od strane Vrhovnog suda Kosova, dana 05 februara 2011. Stoga, Sud zaključuje da je zahtev podnet u skladu sa članom 49. Zakona.

24. Ustavni sud naglašava da po Ustavu njegova dužnost nije da deluje kao žalbeni sud, ili sud četvrtog stepena na odluke donesene od strane redovnih sudova. Njihova uloga je tumačenje i primena relevantnih pravila Zakona o procedurama i Zakona o materijalnom pravu (vidi, rešenje o nedopuštenosti u slučaju KI.13/09 Sevdail Avdyli , od 17. juna 2010).

25. U predstavljenom slučaju Podnosiocu zahteva nije pružio nijedan dokaz da presudom Vrhovnog Suda povređena prava i slobode zagarantovane Ustavom u Poglavlju II , Poglavlju III i Poglavlju IV (članovi 21-82 Ustava) kao ni dokaze da je Vrhovni Sud odluku doneo arbitrarno kada je odbio zahtev podnosioca kao neosnovan (vidi *mutatis mutandis,* Vanek v. Slovačka Republika, Odluka ESLjP o Prihvatljivosti aplikacije br. 53363/99 od 31 maja 2005).

26. U predstavljenom slučaju Ustav Republike Kosovo u članu 64 stavu 2 tačka 2 predviđa da će se *„dodatno mesto će se dodeliti **zajednici** Roma, Aškalija i Egipćana koja je dobila najviše glasova;.....“* **a ne političkom subjektu** koji je dobio najviše glasova,

27. Sobzirom da su Politički subjekti DPAK i PAI obe predstavnici iste ne većinske zajednica Aškalija , te da je ne većinska zajednica Aškalija dobila dva mesta predviđena Ustavom , stoga Ustavni sud nalazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa Pravilom 36 (2b) pravilnika o radu koja predviđa „Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi c) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava,“.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 ustava , Članom 20 zakona, i Pravilo 56 stav 2 i Pravilo 36 (2b) pravilnika o radu, na zasedanju održanom 09. juna 2011 god.,jednoglasno

ODLUČUJE

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. dr Enver Hasani

Shefki Gjergji protiv presude Vrhovnog suda A. br. 274/2010

Slučaj KI 41-2011, odluka od 8. jula 2011.

Ključne reči: administrativni spor, pitanje rokova, invalidska penzija, individualni zahtev, penzije, pravo na penziju.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava navodeći da je Vrhovni sud povredio član 49. Ustava kada je potvrdio odluku Administracije penzijske uprave Ministarstva rada i socijalne zaštite, kojom je odbačen njegov zahtev za invalidsku penziju.
Sud je presudio da je zahtev neprihvatljiv prema pravilu 36.1 (b) Poslovnika o radu jer podnosilac nije podneo zahtev u roku od četiri meseca od dana prijema odluke Vrhovnog suda, što je obavezan rok predviđen članom 49. Zakona o Ustavnom sudu.

Dana: 10 juli 2011
Ref: 126/11

NACRT REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 41/11

Podnosilac

Shefki Gjergji

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A Br. 274/2010 od 22. septembra 2010

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Shefki Gjergji iz sela Obrandže , Opština Podujevo.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda Kosova 274/2010 od 22. septembra 2010. godine kojom je odbijena njegova žalba na odluku Ministarstva rada i socijalne zaštite – Odeljenje penzijske administracije Kosova br. 50040570 od 20. novembra 2009. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova 274/2010 od 22. septembra 2010. godine smatrajući da je povređen član 49. Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Članovi 113.7 i 21.4 Ustava, članovi 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 21. marta 2011. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 23. marta 2011 godine Ustavni sud je obavestio Vrhovni sud Kosova o podnesenom zahtevu.

7. Dana 10. maja 2011. godine Ustavni suda Kosova je pribavio dokaze da je podnosilac zahteva primio osporenu presudu Vrhovnog suda dana 02. oktobra 2010. godine.

8. Dana 10. juna 2011. god. nakon razmatranja izvestaja sudije Altaya Suroya, Vece za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Snezhana Botusharova, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva je od Ministarstva za Rad i Socijalnu Zaštitu-Odeljenja Penziske Administracije Kosova kao prvostepenog organa

zahtevao da mu se prizna pravo na penziju kao licu sa ograničenim radnim sposobnostima, međutim prvostepeni organ je ovaj zahtev odbio dana 19. oktobra 2009. godine, na osnovu člana 3. zakona 2003/23 o penzijama lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu.

10. Prvostepeni organ je svoje mišljenje zasnovao na konstataciji i mišljenu lekarske komisije prvostepenog organa datog 15. oktobra 2009. godine, koji je konstatovao da podnosilac zahteva nije ispunio zakonom predviđene uslove o penzijama lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu.

11. U drugostepenom postupku pred Savetom za Žalbe za penzije lica sa ograničenim sposobnostima pri Ministarstvu Rada i Socijalne Zaštite tuženi organ je obezbedio mišljenje drugostepene lekarske komisije sa ocenom o ograničenoj sposobnosti faktičkog organa datu 08. decembra 2009. godine br. 5004057, koja se podudara sa konstatacijama i mišljenjem prethodne komisije, te je, na osnovu toga, žalbu podnosioca odbacio kao neosnovanu i potvrdio osporenu odluku

12. Uzimajući u obzir da su lekarske komisije, koje su ovlašćene zakonom, utvrdile da ne postoje ograničene sposobnosti podnosioca zahteva te da su na pravilan način primenile zakon o penzijama lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu, Vrhovni sud Kosova je ocenio da nije bilo povrede zakona, pa je presudom A.br. 247/2010 od 22. septembra odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu.

Tvrdnje podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnog suda Kosova 274/2010 od 22. septembra 2010. godine, kojom je odbijena njegova žalba na odluku Ministarstva rada i socijalne zaštite – Odeljenje penzijske administracije Kosova br. 5004057 od 20. novembra 2009. godine, izvršena povreda njegovih prava garantovanih članom 49. Ustava Republike Kosovo.

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

15. Vezano sa podneskom podnosioca zahteva Sud se poziva na član 49. Zakona koji predviđa sledeće:

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog.“

16. Iz priloženih dokumenata može se ustanoviti da podnesak nije podnet u zakonskom roku shodno članu 49. Zakona.

17. Poslednja odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova A.br 247/ 10 koja je doneta 22. septembra 2010 godine, a koju je podnosilac podneska primio 02. oktobra 2010. god.(dokaz povratnica Vrhovnog Suda Kosova) podnosilac zahteva je predao zahtev Ustavnom sudu 21. marta 2011. god. Što znači da je on podneo zahtev Sudu van roka predviđenog u članu 49. Zakona.

18. Nakon što je razmotrio sve iznete činjenice i dokaze, o predmetnoj stvari, Sud zaključuje da je zahtev podnet nakon isteka roka od 4 meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. zakona , Pravilu 36. (1b) i Pravilu 56 stav 2 Pravilnika o radu, na zasedanju održanom 10. juna 2011. god., jednoglasno**.**

ODLUČUJE

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. dr Enver Hasani

Gani Geci i drugi poslanici protiv odluke Skupštine od 14. oktobra 2010. god. o Nacrtu strategije i odluci Vlade o privatizaciji Pošte i telekomunikacije Kosova

Slučaj KO 107-2010, odluka od 17. avgusta 2011.

Ključne reči: ovlašćene stranke, individualni/grupni zahtev, zahtev je nepotreban, kvorum (skupština), zahtev je podnet od strane 10 ili više poslanika Skupštine.

Podnosioci, 12 poslanika Skupštine, podneli su zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava tvrdeći da je predsednik Skupštine stavio na razmatranje i glasanje strategiju i nacrt-odluke bez kvoruma članova, čime se krši član 51(1), (2) i (3) Poslovnika o radu Skupštine, koji zahteva kvorum od više od 50% poslanika. U odgovoru, predsednik Skupštine je naglasio da glasanje nije donelo neku potpisanu odluku i da predlozi nisu usvojeni zbog žalbe na nedostatak kvoruma, što pokazuje da će ova pitanja biti stavljena na razmatranje kasnije od strane Skupštine.
Sud je presudio da je zahtev postao nepotreban (bez praktičnog efekta) jer je predsednik Skupštine ukinuo odluku u pitanju zbog nedostatka kvoruma i doneo odluku da odbaci zahtev na osnovu pravila 32.4 Poslovnika o radu.

Priština,17 . Avgust 2011. god.
Ref. br.:RK133/11

ODLUKA O POVLACENJU ZAHTEVA

u

slučaju br. KO 107/10

Podnosilac

Gani Geci i drugi poslanici

Ocena ustavnosti odluke Skupštine od 14. oktobra 2010. god. o Nacrtu strategije i o odluci Vlade o privatizaciji Pošte i telekomunikacije Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su 12 poslanika (čija se imena navode u aneksu rešenja), koje zastupa jedan od njih, g. Gani Geci.

Osporena odluka

2. Odluka koju osporavaju podnosioci zahteva je odluka Skupštine od 14. oktobra 2010. god. o Nacrtu strategije i odluka Vlade Kosova o privatizaciji Pošte i telekomunikacije Kosova (u daljem tekstu: „Nacrt strategija o PTK-u“).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“) ustavnosti odluke Skupštine od 14. oktobra 2010. god. kojom su usvojeni Nacrt strategija i odluka Vlade o privatizaciji PTK-a.

4. Podnosioci zahteva osporavaju ustavnost odluke Skupštine od 14. oktobra 2010. god., navodeći da je prekršen član 51. stavovi 1, 2. i 3. Poslovnika o radu Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu Skupštine“).

5. Podnosioci zahteva izričito tvrde da je prekršen član 51. stavovi 1, 2. i 3. Poslovnika o radu Skupštine zbog nedostatka neophodnog kvoruma tokom glasanja.

Pravni osnov

6. Član 113.5 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“), član 42. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januar 2009. god. (br.

03/L-121) (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

7. Dana 22. oktobra 2010. god., podnosioci zahteva podneli su zahtev Sudu.

8. Predsednik je 16. decembra 2010. god. nalogom br. GJR. 107/10, imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca. Istog dana, nalogom br. KSH. 107/10, predsednik je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

9. Zahtev je 19. januara 2011. god. dostavljen predsedniku Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Skupština“).

10. 3. maja 2011. god., Sud je tražio dodatne dokumente od Skupštine, koja ih je dostavila 5. maja 2011. god.

11. Veće za razmatranje je 6. jula 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 12. oktobra 2010. god., predsednik Skupštine je sazvao plenarnu sednicu poslanika koja je bila zakazana za 14. oktobra 2010. god. Na dnevni red sednice se, između ostalih, stavilo i pitanje usvajanja od strane Skupštine Nacrta strategije i odluke Vlade o privatizaciji PTK-a.

13. 14. oktobra 2010. god., Skupština je održala plenarnu sednicu i glasala o Nacrtu strategije za PTK-a. Nakon glasanja, predsednik Skupštine je objavio da je bilo pedeset (50) poslanika prisutnih i da, od tih pedeset (50), četrdeset i sedam (47) poslanika je glasalo za, dva (2) protiv i jedan (1) se uzdržao.

14. Nakon glasanja, predsednik Skupštine, g. Jakup Krasniqi, je zaključio da su Nacrt strategija i odluka Vlade o privatizaciji PTK usvojeni.

Argumenti podnosioca zahteva

15. Podnosioci zahteva dokazuju da je predsednik Skupštine, g. Jakup Krasniqi, stavio odluku o privatizaciju PTK-a na glasanje bez

neophodnog kvoruma poslanika, kao što se traži članom 51. stavovima 1, 2. i 3. Poslovnika o radu Skupštine, tj. više od polovine svih poslanika.

Odgovor predsednika Skupštine Republike Kosovo

16. Predsednik Skupštine Republike Kosovo, g. Jakup Krasniqi, je 5. maja 2011. god. izneo svoje komentare o zahtevu podnosioca zahteva.

17. On je odgovorio da nije bilo potpisane odluke o usvajanju Nacrt strategije i odluke Vlade Kosova o privatizaciji PTK-a.

18. On je dalje naveo da je, 28. oktobra 2010. god., doneo odluku (odluku br. 03-V-448) da se ne usvajaju Nacrt strategije i odluka, jer su se poslanici žalili na nedostatak kvoruma i da će ovi tekstovi biti predmet ponovnog razmatranja u kasnijoj fazi.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Podnosioci zahteva tvrde da je prekršen član 51. [Kvorum i glasanje na sednicama Skupštine] Poslovnik o radu Skupštine, kada je 14. oktobra 2010. god. Skupština usvojila nacrt strategije na plenarnoj sednici.

20. U ovom pogledu, Sud primećuje da, da bi mogao da presudi po žalbi podnosilaca zahteva, prvo treba da razmotri da li su oni ispunili sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

21. Što se tiče sadašnje žalbe, Sud prvo mora da utvrdi da li može da se smatra da su podnosioci zahteva ispunili uslove iz člana 113.5 Ustava, kojim se predviđa da: " Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja".

22. Sud primećuje da je ovaj zahtev podnelo dvanaest (12) poslanika osporavajući ustavnost odluke Skupštine o Nacrtu strategije i odluke Vlade Kosova u vezi sa privatizacijom PTK-a.

23. Pored toga, što se tiče uslova iz člana 113.5 Ustava da je trebalo da podnosioci zahteva podnesu zahtev „u roku od osam (8) dana od usvajanja" bilo kog zakona ili odluke od strane Skupštine, Sud primećuje da je dopisom od 11. maja 2011. god., predsednik Skupštine obavestio Sud da je, odlukom br. 03-V-448 od 28. oktobra 2010. god., odlučio da,

zbog nedostatka neophodnog kvoruma na plenarnoj sednici Skupštine 14. oktobra 2010. god., odluka Skupštine da usvoji Nacrt strategije i odluka Vlade Kosova u vezi sa privatizacijom PTK-a treba da se smatra kao da nisu nikada donete.

24. Pod ovim okolnostima, Sud zaključuje da je odluka Skupštine od 14. oktobra 2010. god., koju su podnosioci zahteva želeli da ospore pred ovim sudom poništena od strane predsednika Skupštine, i stoga ona više i ne postoji.

25. U ovom pogledu, Sud se poziva na pravilo 32 (4) Poslovnika o radu Ustavnog suda koje u relevantnom delu predviđa sledeće:

„Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da je podnesak sporan ili da na neki drugi način ne predstavlja predmet ili spor.“

26. Sud zaključuje da je zahtev postao bespredmetan nakon obaveštenja koje je predsednik Skupštine Republike Kosovo, g. Jakup Krasniqi, dostavio Sudu 06. juli 2011. god. a kojim navodi da nije bilo potpisane odluke o usvajanju Nacrta strategije i odluke Vlade Kosova o privatizaciji PTK-a.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.5 Ustava i pravilima 32(4) i 56 (2) Poslovnika o radu, dana 06 juli 2011. god.,

ODLUČUJE

I. DA POVUČE zahtev u skladu sa pravilom 32(4) Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosova;

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20. 4 Zakona o Ustavnom sudu;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Dr.Gjyljeta Mushkolaj Prof. dr Enver Hasani

Aneks A

1. Gani Geci
2. Lulzim Zeneli
3. Naser Rugova
4. Driton Tali
5. Besa Gaxherri
6. Ismajl Kurteshi
7. Brahim Selmanaj
8. Sinavere Rysha
9. Mark Krasniqi
10. Drita Maliqi
11. Zafir Berisha
12. Naim Rrustemi

Bošnjačka unija Kosova protiv rešenja Vrhovnog suda A-U. br. 4152010

Slučaj: KI 35-2011, odluka od 17. avgusta 2011.

Ključne reči: pitanje rokova, iscrpljivanje pravnih sredstva, individualni/grupni zahtev, pravno obaveštenje o postupku.

Podnosilac, Bošnjačka unija Kosova (BUK) je podnela zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava, tvrdeći da je njeno pravo da se žali povređeno rešenjem Vrhovnog suda odbijajući pravo podnosiocu da se žali na odluku Izbornog panela za žalbe i predstavke (IPŽP), koji je podržao nametanje kazne za BUK od strane Kancelarije za registraciju političkih partija (KRPP).
Vrhovni sud je odlučio da je po zakonu žalba BUK neprihvatljiva jer je kazna izrečena ispod praga od 5000 evra po ovim pitanjima. U odgovoru IPŽP je predstavio razjašnjenje i prateću dokumentaciju o svojoj odluci i dokaz da su isti kriterijumi primenjeni i na druge političke partije.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv jer se podnosilac nije žalio u roku od četiri meseca predviđenom članom 113.7 Ustava i članom 49. Zakona o Ustavnom sudu koji je primenljiv na pravna lica prema članu 21.4 Ustava (koji pruža pravnim licima ista prava kao pojedincima).

Priština,17 Avgust 2011. god.
Br. ref.: RK130/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 35/11

Podnosilac

Bošnjačka unija Kosova

Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova A-U.br. 415/2010 od 27. maja 2010. Godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik;
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika;
Robert Carolan, sudija;
Altay Suroy, sudija;
Almiro Rodrigues, sudija;
Snezhana Botusharova, sudija;
Ivan Čukalović, sudija;
Gjyljeta Mushkolja, sudija; i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Politički subjekat Bošnjačka unija Kosova iz Rečana, Opština Prizren, koju zastupa predsednik političkog subjekta gospodin Sagdati Raman iz Rečana.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje Vrhovnog suda Kosova A-U. br. 415/2010 od 27. maja 2010. godine kojim je odbačena žalba BUK-a na odluku Izborne komisije za žalbe i molbe A br. 87/2010 od 28. februara 2010. godine (u daljem tekstu IKŽM) kojom je usvojena žalba Kancelarije za registraciju političkih partija (u daljem tekstu KRPP) pri Centralnoj izbornoj komisiji (u daljem tekstu CIK) i kojom se Bošnjačka unija Kosova (u daljem tekstu BUK) kažnjava novčanim iznosom od 1500 EUR.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava rešenje Vrhovnog suda Kosova od 27. maja 2010. godine ne navodeći konkretne članove Ustava Republike Kosovo, ali, prosto navodeći da je odluka IKŽM A br. 87/2010 konfuzna i nejasna. Podnosioci se takođe žale da im nije data mogućnost da se izjasne o žalbi KRPP-a jer im žalba nije dostavljena. Podnosilac takođe tvrdi da je pravo na žalbu Ustavna kategorija koja im je uskraćena.

Pravni osnov

4. Članovi 113.7 i 21.4 Ustava, članovi 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilo 56 (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 08. marta 2011. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 23. marta 2011. godine Ustavni sud je obavestio gospodina Sagdatija Ramana da je pokrenut postupak i da je predmet dobio br. 35-11.

7. Istog dana Ustavni sud je obavestio i IKŽM kao i CIK da je predmet dobio br. 35-11 i da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti njihovih odluka.

8. Odlukom predsednika (br. GJR. KI35/11 od 18. aprila 2011), sudija Robert Carolan je imenovan za sudiju izvestioca.

9. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI35/11 imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Iliriana Islami.

10. Dana 06. aprila 2011. Izborna Komisija za žalbe i molbe je dostavila odgovor na obaveštenje Ustavnog suda sa dodatnom dokumentacijom pojašnjavajući njihove ranije odluke i dostavljajući dodatnu dokumentaciju kojom potkrepljuju njihovu odluku, zajedno sa dokazima da su se isti kriterijumi primenjivali i prema drugim političkim subjektima.

Pregled činjenica

11. IKŽM je dana 25. januara 2010. godine primio žalbu od KRPP-a pri CIK-u pod brojem 358 u kojoj se naglašava da politički subjekat BUK nije predao izveštaj o finansijskom stanju u kancelarijama KRPP-a, kao i 27 drugih političkih subjekata, a koji se zahteva na osnovu članova 40. stav 5. i 119. stav 2. Zakona o opštim izborima u republici Kosovo i na osnovu člana 6. stava 6. Izbornog pravila br. 12/2009. Navedeni propisi predviđaju da je svaki registrovani politički subjekat bio u obavezi da preda finansijski izveštaj za prvi izborni krug do 31. decembra 2009. godine i za drugi krug do 07. januara 2010.

12. Ovakvu žalbu KRPP-a pri CIK-u , IKŽM je prosledio BUK-u 15. februara 2010. godine kako bi imali mogućnost da odgovore na navode žalbe do 18. februara 2010. godine.

13. Žalilac BUK tvrdi da nikad nije primio kopiju žalbe koju mu je prosledio IKŽM te da zbog toga nije na nju ni mogao da odgovori.

14. Odlučujući po ovakvoj žalbi koju je podneo KRPP pri CIK-u, IKŽM je na sednici održanoj 23. februara 2010. godine doneo odluku A br. 87/2010 kojom se politički subjekat BUK kažnjava novčanom kaznom od 1500 EUR sa obrazloženjem da je prekršen član 40. stav 1. Zakona o opštim izborima.

15. Nezadovoljan ovakvom odlukom BUK podnosi žalbu radi poništenja odluke o kažnjavanju Vrhovnom sudu Kosova 29. aprila 2010. godine u Prizrenu, sa zahtevom da se ukine odluka IKŽM A. br. 87/2010 od 23. februara 2010. godine i predmet vrati na ponovno odlučivanje a žalba KRPP-a odbaci kao neosnovana.

16. Odlučujući po žalbi BUK-a Vrhovni sud Kosova je na sednici održanoj 27. maja 2010. godine doneo rešenje A-U.br. 415/2010 kojim je žalbu BUK-a odbacio kao neprihvatljivu pozivajući se na član 118. stav 4. zakona o opštim izborima po kome stranka ima mogućnost žalbe Vrhovnom sudu samo ako je iznos kazne veći od 5000 EUR.

17. IKŽM koji je izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-256 o opštim izborima promenio naziv u Izborni panel za žalbe i predstavke (u daljem tekstu IPŽP), s obzirom da BUK nije platio kaznu izrečenu, dana 28. februara 2011. godine IPŽP je poslao BUK-u opomenu za plaćanje kazne koja mu je ranije izrečena.

Navodi suprotne strane

18. Dana 6. aprila 2011. IPŽP je objasnio da je, dopisom br. A87/R1-2010 od 15. februara 2010 koji je prosledio KRPP-u pri CIK-u, ta kancelarija dala mogućnost BUK-u da se izjasni o navodima žalbe u vezi sa finansijskim izveštajem koji je protiv njihovog političkog subjekta podnela KRPP.

19. IPŽP navodi da do dana 18. februara 2010. godine u Sekretarijat IPŽP-a nije stigao nikakav odgovor od strane BUK-a.

20. U istom odgovoru IPŽP navodi da je spominjanje političkog subjekta JSŽ bio samo tehnički propust prilikom prevoda teksta sa albanskog na srpski jezik.

Tvrdnje podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je odluka Izbornog panela za žalbe i predstavke kojom je usvojena žalba KRPP-a i politički subjekt BUK kažnjen, protivustavna bez navođenja konkretnih članova Ustava, koji su navodno povređeni.

22. BUK tvrdi da je odluka IPŽP-a nejasna i konfuzna, pominjući JSŽ u obrazloženju ove odluke, te da oni nikad nisu primili žalbu KRPP-a, stoga na nju nisu ni mogli da odgovore.

Preliminarna procena prihvatljivosti

23. Da bi zahtev bio prihvatljiv, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Ustavnog suda.

24. Sud primećuje da je podnosilac svoj zahtev podneo prema članu 113.7 Ustava, koji predviđa:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršen od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva regulisana zakonom."

25. Sud kao prvo smatra da, shodno članu 21.4. Ustava, koji predviđa da "ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva", podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavni zahtev zahtevajući osnovna prava koja važe za pojedince kao i za pravna lica, odnosno podnosioca zahteva. To znači da je podnosilac zahteva pod jednakom obavezom da poštuje rokove predviđene zakonom, kako član 113.7. predviđa u slučaju pojedinaca.

26. Članom 49. Zakona, koji određuje vremenske rokove za podnošenje individualnih zahteva prema članu 113. (7) Ustava i članu 47. Zakona:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje da teče od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje da teče na dan javnog objavljivanja odluke ili akta."

27. Podnesak podnosioca zahteva podnet je Ustavnom sudu 8. marta 2011. god., dok je poslednja odluka u vezi sa ovim slučajem izdata od strane Vrhovnog suda Kosova, dana 27. maja 2010. koju je podnosilac zahteva primio 30. juna 2010. godine (vidi spis predmeta, dokaz povratnica). Iz priloženog, Sud zaključuje da je zahtev podnet van roka i samim tim, nije u skladu sa odredbama Ustava i Zakona.

28. Čak i ukoliko bi Sud primenjivao vremenske rokove u odnosu na rešenje IPŽP-a A. br. 87/2010 od 23. februara 2010. godine, i u tom slučaju

predmet bi bio podnet van roka i, samim tim, nije u skladu sa odredbama Ustava i Zakona.

29. Nakon što je razmotrio sve iznete činjenice i dokaze, o predmetnoj stvari, Sud zaključuje da je zahtev podnet nakon isteka roka od 4 meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. zakona o Ustavnom sudu, i pravilima 36. (1b) i 56(2) Pravilnika o radu, na zasedanju održanom 7. jula 2011. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. Dr. Enver Hasani

Agron Vula protiv odluke Opštine Đakovice da ne sprovede odluke Nezavisnog nadzornog odbora od 25. februara 2008.

Slučaj KI 57-2009, odluka od 17. avgusta 2011.

Ključne reči: iscrpljivanje pravnih sredstva, individualni zahtev, suspenzije sa posla.

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava tvrdeći da je nesprovođenje odluke Nezavisnog nadzornog odbora, od strane Opštine Đakovica, koji traži razmatranje slučaja i usvajanje meritorne odluke, povredilo njegova prava prema članovima 21.1 i 49.1 Ustava.
Odgovarajući na ovo, Opština tvrdi da zahtev nije ispunio uslove za donošenje odluke jer je žalba protiv odluke Opštinskog suda u Đakovici o priznanju neisplaćene plate još uvek u toku pred Okružnim sudom u Peći.

Sud je naglasio da je zahtev bio neprihvatljiv prema članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu, jer je žalba Opštine još uvek u toku pred Okružnim sudom, tvrdeći da još uvek nisu bila iscrpljena sva pravna sredstva. Odluka Suda pokazuje da se pravilo iscrpljivanja pravnih lekova zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova pružiti delotvorni pravni lek protiv kršenje ustavnih prava.

Priština, 17 Avgust 2011. god.
Br. ref.: RK128/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI57-09

Podnosilac zahteva

Agron Vula

Ocena ustavnosti

odluke Opštine Đakovice da ne sprovodi odluku Nezavisnog nadzornog odbora, od 25. februara 2008. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Agron Vula, sa prebivalištem u Đakovici, koji u početku nije bio zastupljen, ali sada je zastupljen od strane g. Tekija Bokshija, advokata, takođe iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Odluka Opštine Đakovice (u daljem tekstu: Opština) da ne sprovodi Odluku Nezavisnog nadzornog odbora, od 25. februara 2008. god., uručena tuženom 17. marta 2008. godine.

Predmetna stvar

3. Dana 21. oktobra 2009. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Sud), tvrdeći da Opština, poslodavac podnosioca zahteva, nije sprovela odluku Nezavisnog nadzornog odbora, od 25. februara 2009. godine. Odlukom Nezavisnog nadzornog odbora nalaže se Opštini da razmotri slučaj i donese meritornu odluku.

Postupak pred Ustavnim sudom

4. Dana 21. oktobra 2009. god, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda. Podnosilac zahteva nije bio zastupljen. On je sada zastupljen od strane Tekia Bokshija, advokata iz Đakovice. Podnosilac zahteva se žali da nije sprovedena odluka Nezavisnog nadzornog odbora, od 25. februara 2008. god. i da su povređena njegova prava garantovana članom 49.1 Ustava Kosova, članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama i članom 23. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, u vezi sa članom 21.1.1 Ustava Kosova.

5. Predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i takođe je imenovao Veće za razmatranje u sastavu

sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući) i sudija Enver Hasani i Iliriana Islami.

6. Dopisom od 21. januara 2010. god. upućenim pravnom zastupniku podnosioca zahteva, Ustavni sud je zatražio objašnjenje u vezi sa nekim dokumentima podnetim uz prvobitnu aplikaciju.

7. Sledećim dopisom od 1. septembra 2010. god., Sud je prosledio zahtev Opštini Đakovica, pozivajući Opštinu da da svoj odgovor zajedno sa obrazloženjem i neophodnim informacijama i dokumentima.

8. Opština je odgovorila 30. septembra 2010. god. i navela da nije završeno parničenje u ovom slučaju i stoga pred Ustavnim sudom slučaj je neprihvatljiv.

9. Pravnom zastupniku podnosioca zahteva je 4. oktobra 2010. god. prosleđena kopija Opštinskog odgovora na šta je on odgovorio Sudu 26. oktobra 2010. god., *inter alia*, navodeći da je doneta odluka od strane Okružnog suda u Peći C. br. 121/09, dana 7. aprila 2009. god. Odgovor se nije u potpunosti odnosio na sadašnji postupak koji proizilazi iz suspendovanja podnosioca zahteva, a koji još traje pred Okružnim sudom u Peći.

10. Sud je većao i razmatrao ovo pitanje 14. decembra 2010. godine.

Kratak pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je bio zaposlen privremenim ugovorom o radu pri opštini Đakovica kao šef Službe za prevenciju i zaštitu od požara. On je bio privremeno suspendovan sa dužnosti od 20. avgusta 2003. god. „do okončanja postupaka za verifikaciju odgovornosti ili disciplinsku neodgovornost“. Njemu je trebalo da se isplati polovina njegove mesečne plate tokom privremene suspenzije.

12. Njegova žalba protiv ovog suspendovanja je konačno razmotrena od strane Nezavisnog nadzornog odbora 28. februara 2008. god. Odlukom Nezavisnog nadzornog odbora naloženo je opštini da razmotri slučaj i da donese meritornu odluku. Ta odluka nije sprovedena. Umesto toga, Opština tvrdi da nije završeno parničenje u vezi sa ovim pitanjem i dostavila je Sudu presudu Opštinskog suda u Đakovici kojom je podnosiocu zahteva dosuđena neisplaćena plata. Opština tvrdi da su se oni žalili na ovu presudu pred Okružnim sudom u Peći koji nije još odlučio o ovom slučaju.

13. Žalba Opštine pred Okružnim sudom u Peći je dostavljena Ustavnom sudu; ovaj postupak još nije završen.

Ocena prihvatljivosti

14. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo treba da preispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, i dalje posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

15. Član 113. stav 7. Ustava glasi:

    „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

16. Sud želi da ponovo naglasi da je obrazloženje pravila iscrpljenja da pruži dotičnim organima, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodna kršenja Ustava, na koje se podnosilac zahteva pozvao pred tim instancama. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova pružiti delotvorni lek protiv kršenje ustavnih prava. (Vidi, mutatis mutandis, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.) Međutim, nije neophodno da se ustavna prava izričito podignu u predmetnom postupku. Ukoliko je pitanje pokrenuto implicitno ili u suštini, pravna sredstva su iscrpljena (vidi, mutatis mutandis, ESLJP, Azinas protiv Kipara, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004. god.)

17. Ovaj sud je primenio isto obrazloženje kad je doneo rešenje o neprihvatljivosti u slučaju Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, slučaj KI 41/09 od 27. januara 2010. god., i u rešenju o neprihvatljivosti u slučaju Mimoza Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije, slučaj br. KI 73/09 od 23. marta 2010. god.

18. Pošto nije završen postupak relevantan po pitanju sprovođenja odluke Nezavisnog nadzornog odbora i dok taj postupak nije završen, rano je da se Ustavni sud bavi ovim slučajem. Proizilazi da podnosilac zahteva nije iskoristio sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju po primenljivom zakonu kao što se traži članom 113. stavom 7. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 47. Zakona, i pravilom 54 (b) Poslovnika o radu, na sednicu održanoj 14. decembra 2010. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20. 4 Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Snezhana Botusharova — Sudija izvestilac

Prof. dr Enver Hasani — Predsednik Ustavnog suda

Bajram Santuri protiv presude Opštinskog suda u Prizrenu, C. br. 368/2000, presude Vrhovnog suda Kosova, rev, 46/2005 (C. br. 99/07), odluke švedskih sudova, i presude br. 8329/06 i 9095/07 Evropskog suda za ljudska prava

Slučaj: KI 63-2009, odluka od 17. avgusta 2011.

Ključne reči: iscrpljivanje pravnih lekova, individualni zahtev, pitanja nasledstva, lična nadležnost (*ratione personae),* imovinski spor, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na sklapanje braka i zasnivanje porodice.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava, prvo tvrdeći da su Opštinski sud u Prizrenu i Vrhovni sud povredili prava garantovana članovima 31. i 37. kada su odbacili njegov zahtev za nasledstvo imovine protiv njegove tetke i strica. Podnosilac zahteva je tvrdio da je odluka Opštinskog suda bila nepravedna jer je predsednik sudskog veća bio navodno rođak drugih stranaka i da je odluka Vrhovnog suda bila nepravedna jer Sud nije bio svestan svih relevantnih činjenice.
U vreme podnošenja zahteva, nekoliko aspekata ovog imovinskog spora su bila još uvek u toku pred Okružnim sudom u Prizrenu. Drugo, podnosilac zahteva je tvrdio da su švedski i evropski sudovi za ljudska prava (ESLJP) bili pristrasni kada su rešili nekoliko pitanja koja se odnose na porodične zakone.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv iz tri razloga: (1) pitanje nasleđivanja imovine nije bilo u skladu *ratione temporis* sa Ustavom i Zakonom, jer uključuje događaje koje su se desili pre usvajanja Ustava, navodeći slučajeve protiv Litvanije i Jasiuniene „Adler Com“ D. o. o. protiv odluke Đakovice; (2) Podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koje pruža zakon o imovinskim pitanjima jer izgleda da je slučaj bio još uvek u toku pred sudom nižeg stepena, navodeći slučajeve Univerzitet AAB-RIINVEST D. o. o. protiv Kosova, i Selmouni protiv Francuske; i (3) pitanja koja se odnose na porodično pravo su neprihvatljiva *ratione personae* jer se bave pitanjima koja ne spadaju u nadležnost Suda.

Priština, 17. Avgust 2011. god.
Br. ref.: RK132/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 63/09

Podnosilac

Bajram Santuri

Ocena ustavnosti

Presude Opštinskog suda u Prizrenu, C. br. 368/2000 od 8. maja 2003. godine

i

Presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. 46/2005 (C. br. 99/07) od 28. decembra 2006. godine

Kao i odluke Švedskog suda

i

presude Br.8329/06 i 9095/07

Evropskog suda za ljudska prava

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, potpredsednik
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
lIiriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bajram Santuri iz Prizrena.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Opštinskog suda u Prizrenu, C. br. 368/2000 od 8. maja 2003. god. i presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev. 46/2005 od 28. decembra 2006. god.

3. On se takođe žali na odluke Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), br. 8329/06 i 9095/07 od 26. septembra 2006. god., i 18. septembra 2007. god., odnosno, u odvojenim slučajevima protiv Švedske.

Predmetna stvar

4. Zahtev se tiče dva pitanja:

(1) Pitanje imovine

5. Podnosilac zahteva tvrdi da gorenavedene odluke kosovskih sudova u vezi sa pitanjem imovine krše njegova prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 37. [Pravo na sklapanje braka i zasnivanje porodice] Ustava.

(2) Pitanje prava u porodici

6. Podnosilac zahteva traži od Suda da se razmotre odluke ESLJP-a kojima su njegovi zahtevi br. 8329/06 i 9095/07 odbijeni 26. septembra 2006. god., odnosno 18. septembra 2007. god.

Pravni osnov

7. Član 113. stav 7. Ustava, čl. 20. i 22. st. 7. i 8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

8. Podnosilac zahteva je 15. decembra 2009. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

9. Sud je 6. jula 2010. god. prosledio Opštinskom sudu u Prizrenu, koji je odgovorio 20. jula 2010. god.

10. Nalogom predsednika (br. GJR. 63-09/10 od 23. decembra 2009. god.) sudija Gjyljeta Mushkolaj je imenovana za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, nalogom br. KSH. 63-09/10, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Snezhana Botusharova.

11. Od Opštinskog suda u Prizrenu su 29. marta 2011. god. zatražene dodatne informacije u vezi sa stanjem slučaja i isti je odgovorio 1. aprila 2011. god.

Istorijat pitanja imovine

12. Deda podnosioca zahteva je preminuo 1953. god. i za sobom ostavio, iz svog prvog braka, babu podnosioca zahteva i njegovog oca i, iz drugog braka, drugu ženu i petoro dece.

13. Podnosilac zahteva se žali da je imovina njegovog dede preneta na ime druge žene i podeljena na njeno petoro dece, čime je isključen otac podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva ne navodi da li je njegova baba dobila deo nasledstva.

Opis činjenica u vezi sa pitanjem imovine:

14. Odlukom Okružnog suda u Prizrenu C. br. 50/55 od 25. novembra 1955. god. zakonitim naslednicima dede podnosioca zahteva su oglašeni: druga dedina žena, otac podnosioca zahteva i petoro dece druge dedine žene. (Prva dedina žena nije uopšte spomenuta u navedenoj odluci). Navedena svojina se je sastojala od kuće i dvorišta sa adresom u ul. Petra Stambolića br. 77, parcela sa prodavnicom sa adresom u ul. Borisa Kidriča br. 65 u Prizrenu i parcela površine 2 hektara u Llëki. Prema odluci suda svi naslednici su imali pravo na jednu sedminu (1/7) celokupne svojine pokojnog dede.

15. Sudskim poravnanjem R. br. 279-56 od 14. maja 1956. god. pred Okružnim sudom u Prizrenu, zaključeno između oca podnosioca zahteva, sa jedne strane, i šestoro ostalih naslednika, sa druge strane, je odlučeno da će otac podnosioca zahteva dobiti prodavnicu u ul. Borisa Kidriča br. 65 u Prizrenu, dok će šestoro ostalih dobiti kuću i 2 hektara zemlje u zajedničko vlasništvo. Šestoro ostalih naslednika je bilo naloženo da ocu podnosioca zahteva do 1. novembra 1956. god. isplate iznos od 34.000,00 dinara. Međutim, pre isteka roka za isplatu navedenog iznosa otac podnosioca zahteva je preminuo u junu 1956. god. Prema navodima

podnosioca zahteva, ostalih šestoro naslednika nikada nije isplatilo dotični iznos.

16. Odlukom Okružnog suda u Prizrenu O – br. 123/56 od 24. oktobra 1956. god. majka podnosioca zahteva, koja je imala drugog maloletnog sina (brata podnosioca zahteva), je oglašena jedinim zakonitim naslednikom. Pokojni otac podnosioca zahteva je bio vlasnik parcele i prodavnice sa adresom u ul. Borisa Kidriča br. 65 u Prizrenu, u vrednosti od 70.000,00 tadašnjih dinara. Majka podnosioca zahteva je u Okružnom sudu u Prizrenu izjavila, u njeno ime i u ime njene maloletne dece, da ona prihvata zaostavštinu i da u saglasnosti sa zakonom, takođe priznaje pravo nasledstva svojoj maloletnoj deci.

17. Dedina druga žena, stric i tetka podnosioca zahteva su 1. juna 1964. god. prodali nepokretnu svojinu na mestu Llëka (transakcija koja je overena u Opštinskom sudu u Prizrenu) PIK Progresu „Lavërtaria“ iz Prizrena. PIK Progres „Lavërtaria“ je 24. marta 1966. god. prodalo zemljište trećoj strani iz sela Hoqë e Qytetit i ugovor je overen u Opštinskom sudu u Prizrenu, Leg. br. 382/66 istog dana.

18. Presudom Opštinskog suda u Prizrenu, P. br. 348/95 od 4. juna 1998. god, na zahtev javnog tužioca, kupoprodajni ugovor Leg. br. 920/64 od 1. juna 1964. god, koji je overen od istog suda, potpisan između dedine druge žene, strica i tetke podnosioca zahteva i PIK Progresa je poništen na osnovu da su strane u to vreme bile primorane od strane opštinskih aktivista i aktivista komiteta da prihvate ugovor.

19. Opštinski sud u Prizrenu je 8. maja 2003. god presudom C. br. 368/00 usvojio tužbeni zahtev strica i tetke podnosioca zahteva i poništio kupoprodajni ugovor sklopljen između PIK Progresa i treće strane iz sela Hoqë e Qytetit, overen u Opštinskom sudu u Prizrenu pod leg. br. 382/66 dana 24. marta 1966. god. Sud je takođe naložio PIK Progresu i trećoj strani da prihvate presudu i prenesu pravo vlasništva i posedovanja stricu i tetki podnosioca zahteva, za svakog polovina, nad katastarskom parcelom br. 9437 na mestu zvanom Llëka i navedenom u posedovnom listu br. 7275 KO Prizren.

20. Opštinski sud u Prizrenu je 1. juna 2004. god. odlukom E. br. 14/2000 obustavio izvršni postupak, koji je otpočeo podnosilac zahteva kako bi se izvršilo sudsko poravnanje br. 279-56 od 14. maja 1956. god. zaključeno između oca podnosioca zahteva i šestoro ostalih naslednika pokojnog dede podnosioca zahteva usled zastarelosti. Sud je rešio da je podnosilac zahteva podneo zahtev za izvršenje sudskog poravnanja datiranog 14. maja 1956. god. van zakonskog roka zato što je proteklo više od deset

(10) godina od dana potpisivanja poravnanja, i da je stoga shodno članu 379. stavu 1. Zakona o obligacionim odnosima zahtev za izvršenje podnosioca zahteva zastareo.

21. Okružni sud u Prizrenu je odlukom Ac. br. 354/05 od 17. oktobra 2005. odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva, koja je uložena na odluku Opštinskog suda E. br. 14/2000 od 1. juna 2004. god. Okružni sud je zaključio da je prvostepeni sud pravilno odlučio kada je obustavio izvršni postupak zato što je podnosilac zahteva tražio izvršenje sudskog poravnanja R. br. 279-56 od 14. maja 1956. god. van zakonskog roka.

22. Nakon toga, podnosilac zahteva je Vrhovnom sudu podneo zahtev za reviziju, koji je 15. avgusta 2006. god. odbacio zahtev za reviziju podnosioca zahteva kao neprihvatljiv, obrazlažući da je Opštinski sud u Prizrenu, odlukom E. br. 14/2000 od 1. juna 2004. god., obustavio izvršni postupak koji je pokrenuo podnosilac zahteva protiv dužnika usled zastarelosti, kao i da je Okružni sud, odlukom Ac. br. 354/2005 od 17. oktobra 2005. god., odbio njegovu žalbu kao neosnovanu i time potvrdio odluku Opštinskog suda od 1. juna 2004. god.

23. Vrhovni sud Kosova je odlukom Rev. br. 46/2005 od 28. decembra 2006. god, u pravnom pitanju u vezi sa drugom ženom dede, stricem i tetkom podnosioca zahteva, sa jedne strane, i PIK Progresa „Lavërtaria“ i treće strane iz sela Hoqë e Qytetit, sa druge strane, podržao zahtev za reviziju i zahtev javnog tužioca Kosova za zaštitu zakonitosti i time poništio odluke nižih sudova i vratio slučaj Opštinskom sudu u Prizrenu na dalje razmatranje pod novim brojem predmeta C 99/07.

24. Podnosilac zahteva je 27. februara 2008. god. predložio Opštinskom sudu u Prizrenu da mu se dozvoli učešće u postupku na strani njegovog strica i tetke protiv PIK Progresa „Lavërtaria“ i treće strane iz sela Hoqë e Qytetit.

25. Opštinski sud u Prizrenu je odlukom Agj. br. 17/2009 od 16. decembra 2009. god. odobrio kao osnovan zahtev podnosioca zahteva, u svojstvu tužioca i umešača, za izuzeće sudije iz slučaja C. br. 99/07, protiv kojeg je podnosilac zahteva podneo žalbu.
26. U odgovoru na zahtev za informacije, koji je Ustavni sud podneo u slučaju KI 63/09, predsednik Opštinskog suda u Prizrenu je izjavio da je zahtev podnosioca zahteva da učestvuje u postupku u svojstvu umešača u slučaju C. br. 99/07, nakon izjava parničara, odobren, kao što je zavedeno u izveštaju postupka od 7. jula 2010. god.

27. Po slučaju C. br. 99/07 predsednik Opštinskog suda je do sada odredio 7 rasprava, ali su neke od njih morale biti odložene zato što svi preduslovi za postupak nisu bili ispunjeni. Sledeća rasprava je bila određena za 16. septembar 2010. god., pošto su se zastupnici parničara dogovorili da im je potrebno više vremena za razmatranje i pripremu, pošto je veoma opširno pitanje koje se javlja od pedesetih godina prošlog veka. Međutim, Opštinski sud je 16. septembra 2010. god. odlučio da obustavi postupak po ovom pitanju nakon smrti četvrtog tuženog, tj. tetke podnosioca zahteva.

28. Na osnovu žalbe koju je podnosilac zahteva uložio 16. decembra 2010. god. na obustavu postupka, dosije predmeta je prosleđen Okružnom sudu u Prizrenu na dalje razmatranje. Do sada podnosilac zahteva nije dostavio nikakav podatak o mogućem ishodu ovog sudskog postupka.

Navodi podnosioca zahteva u vezi sa pitanjem imovine

29. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu presudom Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 368/2000 od 8. maja 2003. god. i presudom Vrhovnog suda Rev. 46/2005 (C. br. 99/07) od 28. decembra 2006. god. prekršena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

30. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je odlukom Opštinskog suda od 8. maja 2003. god. naneta nepravda zato što nije bio strana u ovom postupku i zato što je postojala sumnja da predsedavajući sudija u veću ima porodične veze da drugim stranama u postupku.

31. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnog suda Kosova Rev. 46/2005 (C. br. 99/07) od 28. decembra 2006. god. pretrpeo veću nepravdu zato što nije mogao uzeti učešće u postupku i time bio sprečen da uživa navodno pravo na svoj deo, dok Vrhovni sud nije bio u potpunosti upoznat sa svim činjenicama.

32. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da su mu prava deteta kršena od 1956. god., zato što je tokom tog vremena njegov otac delio nasleđenu imovinu sa članovima njegove porodice i da, nakon što je njegov otac preminuo 1956. god., nije bio u mogućnosti da realizuje svoj deo, zato što je bio maloletan. Prema podnosiocu zahteva, članovi porodice njegovog oca su iskoristili i zloupotrebili situaciju uzimajući deo oca podnosioca zahteva (njihovog pokojnog brata).

33. Podnosilac zahteva tvrdi da deo njegovog oca nije realizovan zato što je on preminuo 13. juna 1956. god. dok je deo trebalo da bude realizovan 1. novembra 1956. god., kao što je navedeno u sudskom poravnanju od 14. maja 1956. god., koje je zaključeno između oca podnosioca zahteva i članova njegove porodice, uprkos činjenici da je Okružni sud u Prizrenu odlukom O-br. 123-56 od 24. oktobra 1956. god. odlučio da su njegova majka i on i njegov brat kao maloletnici bili jedini naslednici svojine njegovog pokojnog oca.

Opis činjenica u vezi sa pitanjem u porodici:

Službe socijalne zaštite u Švedskoj su 16. februara 2006. god. donele odluku da zabrane kontakt podnosiocu zahteva sa njegovom ženom i ćerkom, odluka koja je kasnije potvrđena od strane drugostepenog suda odlukom br. 554-06 od 13. marta 2006. god.

34. Nezadovoljan odlukom suda podnosilac zahteva je podneo zahtev, u dva slučaja, pred ESLJP-om u Strazburu protiv Vlade Švedske. Prvi zahtev je podnet 27. marta 2006. god. dok je drugi zahtev podnet 15. januara 2007. god.

35. Veće u sastavu troje sudija ESLJP-a je 26. septembra 2006. god., saglasno članu 27. Konvencije donelo odluku da je zahtev br. 8329/06 neprihvatljiv po osnovi da sud nije našao nikakav trag povrede prava i sloboda zagarantovanih Konvencijom ili njenim protokolima.

36. O drugom zahtevu, veće u sastavu troje sudija ESLJP-a je 18. septembra 2007. god, saglasno članu 27. Konvencije donelo odluku da je zahtev br. 9095/07 takođe neprihvatljiv po osnovi da je sadašnji zahtev u suštini isti kao i prethodni (zahtev br. 8329/06) i da ne sadrži nove činjenice.

37. Podnosilac zahteva je pred redovnim sudovima i pred Višim sudom Švedske tužio tri lica: staraoca Neonatalnog odseka odeljenja za žene univerzitetske bolnice Lundta (tužba br. B1044-06 od 2. maja 2006. god.), radnika obdaništa u Alvesti (tužba br. B 155-06 od 10. oktobra 2006. god.) i još jednog radnika obdaništa u Alvesti (tužba br. B 155-06 od istoga dana). U sva tri slučaja gorenavedeni sudovi su odbacili tužbe podnosioca zahteva.

Navodi podnosioca zahteva u vezi sa pitanjem u porodici:

38. Podnosilac zahteva tvrdi da su odluke ESLJP-a u zahtevu br. 8329/06 od 26. septembra 2006. god. i zahtevu br. 9095/07 od 18. septembra 2007. god. bile pristrasne i nepravične prema njemu i njegovoj porodici zato što su navedene odluke, prema tvrdnjama podnosioca zahteva, donete od

strane Veća ESLJP sastavljenih od švedskih i jugoslovenskih sudija koji su štitili svoje interese protiv navoda podnosioca zahteva, koji kritikuje državu Švedsku i bivšu Jugoslaviju.

39. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da su odluke redovnih sudova Švedske, kojima su odbačene njegove tužbe protiv staraoca univerzitetske bolnice Lundta i dvoje radnika obdaništa u Alvesti bile rezultat rasizma i ksenofobije Šveđana i Švedske protiv stranaca. Kao dokaz, podnosioca zahteva se poziva na knjigu na švedskom jeziku sa naslovom „Social Vanvard“ i brojne CD-ove, spise i slike.

40. Podnosilac zahteva tvrdi da su ga švedski organi iz rasističkih razloga i materijalne koristi odvojili od njegove prve žene kao i njegove druge žene i njihove bebe, zaključujući da je podnosilac zahteva bio navodno u psihički nestabilnom stanju da održi svoju porodicu.

Preliminarna ocena prihvatljivosti

(1) Vezano sa pitanjem imovine

41. Podnosilac zahteva se žali da su mu presudom Opštinskog suda u Prizrenu, C. br. 368/2000 od 8. maja 2003. god. i presudom Vrhovnog suda Kosova, Rev. 46/2005 (C. br. 99/07) od 28. decembra 2006. god. prekršena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

42. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva, Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, prvo treba ispitivati da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

43. U odnosu na to, Sud primećuje da osim činjenice da podnosilac zahteva očigledno nije bio stranka u ovim postupcima, relevantne sudske odluke na koje se on žali su datirane 8. maja 2003. god. (odluka Opštinskog suda) odnosno 28. decembra 2006. god. (odluka Vrhovnog suda). To jasno ukazuje da se njegove žalbe na ove sudske postupke odnose na događaje koji su se desili pre 15. juna 2008. god, što je datum kada je Ustav stupio na snagu. Stoga, Sud nema nadležnosti da se bavi ovim žalbama.

44. Sledi da deo ovog zahteva nije u saglasnosti *„ratione temporis“* sa odredbama Ustava i Zakona (vidi, *mutatis mutandis*, Jasioniene protiv Litvanije, zahtev br. 415101/98, presude ESLJP od 6. marta i 9. juna

2003. god.; i slučaj KI 61/09 „Adler Com“ DOO, ocena ustavnosti odluke Opštine Đakovice, presuda Ustavnog suda od 16. decembra 2010. god.).

45. Sud dalje primećuje da odlukom od 7. jula 2010. god. Opštinski sud u Prizrenu, kojem je dosije predmeta, u kojem podnosilac zahteva nije bio stranka, vraćen od strane Vrhovnog suda, odlukom od 28. decembra 2006. god. pod novim brojem slučaja C. br. 99/07, odobrio zahtev podnosilaca zahteva da se priključi postupku u svojstvu umešača. Međutim, kada je Opštinski sud je obustavio postupak odlukom od 16. septembra 2010. god., podnosilac zahteva je podneo žalbu Okružnom sudu protiv odluke o obustavi. Podnosilac zahteva nije dostavio bilo kakvo obaveštenje u vezi sa mogućim rezultatima ovog sudskog postupka.

46. U ovakvim okolnostima, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava i član 47. stav 2. Zakona koji propisuju da podnosilac zahteva može podneti zahtev Sudu samo nakon iscrpljenja svih zakonom predviđenih pravnih sredstava. Obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekat principa supsidijarnosti Ustava (vidi, između ostalog, Rešenje o neprihvatljivosti KI41-09 AAB-RIINVEST DOO, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo od 27. januara 2010. god. i, *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

47. Sledi da je ovaj deo zahteva neprihvatljiv.

(2) Vezano sa pitanjem u porodici

48. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva da su mu prekršena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 37. [Pravo na sklapanje braka i zasnivanje porodice] Ustava, Sud još jednom naglašava da, kako bi bio u mogućnosti da reši žalbu podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

49. Vezano sa tim, Sud primećuje da događaji koji su se desili u Švedskoj, kao i odluke ESLJP-a, na koje se žali podnosilac zahteva, nisu povezane sa autoritetima na Kosovu, kao što je propisano članom 113. stavom 7.

Ustava i članom 47. stavom 1. Zakona i stoga ne spadaju u nadležnost Suda.

50. Sledi da ovaj deo zahteva treba biti odbačen kao neprihvatljiv usled *„ratione personae“*.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 ustava, članom 20. zakona, i pravilom 56 stavom 2 Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 6. jula 2011 god., jednoglasno**.**

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Dr.Gjyljeta Mushkolaj	Prof. dr Enver Hasani

Shpresa Loxha-Pllana protiv odluke C. br. 644/06 Opštinskog suda u Peći

Slučaj KI 87-2010, odluka od 17. avgusta 2011.

Ključne reči: pitanje rokova, eksproprijacija, individualni zahtev, imovinski spor, restitucija zemljišta.

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava žaleći se na nesprovođenje zakona, ne precizirajući koji zakon, i/ili koji sud nije uspeo da deluje, tražeći restituciju prethodno nacionalizovanog zemljišta.
Opštinski sud u Peći je doneo konačnu odluku u vezi sa ovim slučajem 1. jula 2008, a podnosilac je podneo zahtev 20. septembra 2010.

Sud je zaključio da je zahtev bio neprihvatljiv prema članu 113.7 i člana 49. Zakona o Ustavnom sudu jer podnosilac nije podneo zahtev u roku od četiri meseca.

Priština, 17. Avgust 2011. god.
Br. ref.: RK 135/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 87/10

Podnosilac

Shpresa Loxha-Pllana

Ocena ustavnosti odluke Opštinskog suda u Peći, C.br. 644/06, od 1. jula 2008. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Shpresa Loxha-Pllana, sa prebivalištem u Mitrovici, zastupljena od strane Samia Sharaxhiua, advokata iz Peći.

Osporena sudska odluka

2. Odluku koju osporava podnosilac zahteva je presuda Opštinskog suda u Peći od 1. jula 2008. god., koja je podnosiocu zahteva dostavljena istog dana.

Predmetna stvar

3. Zahtev podnosioca odnosi se na nesprovođenje zakona, ne navodeći koji zakon, i/ili koji sud, kao što je Opštinski sud u Peći i/ili Posebna komora Vrhovnog suda Kosova.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“), član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. janar 2009. god., (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

5. 20. septembra 2010. god., podnosilac zahteva podneo je zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Zahtev je 9. novembra 2010. god. prosleđen Opštinskom sudu u Peći.

7. Nalogom br. GJR. 87/10 je predsednik 14. decembra 2010. god. imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je nalogom br. KSH. 87/10, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović.

8. Dana 16. maja 2011. god., Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović je razmatralo izveštaj sudije izvestioca Roberta Carolana i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. 13. jula 1929. god., sud prvog stepena u Peći (br. 169) je doneo odluku kojom se priznaje dedi podnosioca zahteva pravo vlasništva nad zemljištem u Peći na osnovu tapije (zemljišne knjige).

10. Ova imovina je 1930. godina nacionalizovana od strane Vlade.

11. 18. marta 1936. god., Privredni sud u Dubrovniku (Presuda POSL. BR.U25/35/8) priznao je pravo na vlasništvo nad nacionalizovanom zemljom dedi podnosioca zahteva i naložio vlastima da vrate konfiskovanu zemlju zakonitom vlasniku, tj. dedi podnosioca zahteva. Međutim, ovu presudu organi nikada nisu izvršili niti sproveli.

12. Dana 3. marta 1946. god., dedi podnosioca zahteva je nacionalizovano 48,65,36 Ha zemlje u Peći odlukom Okružnog agrarnog suda za Kosovo u Prištini (br. 591).

13. 11. aprila 1946. god., Okružni agrarni sud Kosova u Prištini (br. 1182) je vratio dedi podnosioca zahteva deo zakonskog prava na zemlju.

14. Naslednici pokojnog dede podnosioca zahteva podneli su zahtev Izvršnom veću Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova (SAPK) – Sekretarijatu za finansije i ekonomiju – protiv odluke Okružnog agrarnog suda. Oni su tražili ponovno otvaranje postupka pošto su upoznati sa novim činjenicama.

15. Dana 3. aprila 1985. god., Pokrajinska uprava za imovinska i pravna pitanja u Prištini je odbila zahtev da se ponovo pokrene postupak koji je završen odlukom Okružnog agrarnog suda zbog toga što je zastareo (br. 03-466-993/84). Na ovu odluku podneta je žalba Vrhovnom sudu Kosova.

16. Vrhovni sud je 14. novembra 1985. god. odbio žalbu kao neosnovanu, zbog toga što je zahtev za ponovno pokretanje postupka zastareo (A-br. 745/85).

17. Dana 19. februara 1999. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Komisiji za restituciju zemlje prethodnim vlasnicima pri Skupštini opštine Peć za vraćanje zemlje koja je uzeta prethodnicima podnosioca zahteva. Nijedan odgovor ili odluka po ovom pitanju nije u spisima zahteva.

18. 8. decembra 2005. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev za povraćaj restituciju nacionalizovane imovine, koja se trenutno koristi od Biotehničkog instituta u Peći, pred Kosovskom poverilačkom agencijom (u daljem tekstu: „KPA“).

19. Podnosilac zahteva je 4. oktobra 2006. god. podneo zahtev Posebnoj komori Vrhovnog suda tražeći ukidanje odluke o nacionalizaciji zemlje. 31. januara 2007. god., Posebna komora je predala slučaj Opštinskom sudu u Peći da odluči o ovom predmetu i ukazala da, ukoliko podnosilac zahteva uloži žalbu protiv odluke Opštinskog suda, to treba da se radi pred Posebnom komorom.

20. Dana 30. avgusta 2006. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Opštinskom sudu u Peći da poništi odluku za nacionalizaciju zemlje. 1. jula 2008. god., tokom glavne rasprave odlučeno je da se prekine postupak na predlog zastupnika podnosioca zahteva, pošto je bilo potrebno da se prvo odluči, u preliminarnim postupcima, da li će se KPA transformisati u novu agenciju, kao što se navodi u pismu upućenom podnosiocu zahteva 4. juna 2008. god., ili da se postigne rešenje nakon uspostavljenja države Kosova. Zastupnik suprotne strane nije imao primedbe na predlog za prekid, pošto bi postupak mogao da se ponovo pokrene na zahtev jednog od parničara.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da Opštinski sud i Posebna komora Vrhovnog suda nisu primenili zakon.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

22. Što se tiče zahteva podnosioca u vezi sa nesprovođenjem zakona, ne navodeći konkretno koji zakon, i/ili koji sud, kao što je Opštinski sud u Peći i/ili Posebna komora Vrhovnog suda Kosova, Sud primećuje da, da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom o radu.

23. Kao jedan od uslova, podnosilac zahteva mora da dokaže da je podneo zahtev u roku od 4 meseca, kao što se određuje članom 49. Zakona. Međutim, iz spisa podnosioca zahteva se primećuje da je poslednja sudska odluka u vezi sa njenim slučajem bila odluka Opštinskog suda u Peći, C.br. 644/06, od 1. jula 2008. god., koja je njoj dostavljena 1. jula 2008. god., dok je ona zahtev Ustavnom sudu podnela tek 20. septembra 2010. god., to jeste više od 4 meseca nakon stupanja na snagu Zakona

(vidi član 56. Zakona). Da bi bio prihvatljiv, zahtev je trebalo da bude podnesen pre 15. maja 2009. god. u skladu sa kombinovanim pravnim odredbama člana 49. i 56. Zakona.

24. Proizilazi da je zahtev zastareo, u skladu sa članom 49. Zakona.

25. Što se tiče pitanja restitucije imovine, Ustavni sud se poziva na prethodni slučaj KI 14/09 od 15. oktobra 2010. god., Naslednici Ymer Loxha i Sehit Loxha protiv Odluke br. PKL.Nr.21/07 Vrhovnog suda Republike Kosovo, od 17. decembra 2008. god.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 16. maja 2011. god. jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

Z. Denić D. Mladen i Z. Vitković-Denić D. Milorad protiv odluke Cml.-Gzz. br. 36/2007 Vrhovnog suda

Slučaj KI 18-2010, odluka od 17. avgusta 2011.

Ključne reči: trajna povreda, iscrpljivanje pravnih sredstava, individualni zahtev, privremene mere

Podnosioci zahteva su podneli zahtev u skladu sa članom 113.7 tvrdeći da prihvatanje zahteva javnog tužioca za zaštitu zakonitosti od strane Vrhovnog suda, otkazivanjem povoljne odluke Opštinskog suda u Prištini, u njihovom imovinskom sporu, jer je doneta odluka konačna (*res judikata*), predstavlja povredu člana 22.1, 22.3, 22.5, 31.1 i 46. Ustava. Tražili su od Suda da poništi odluku Vrhovnog suda, da vrati na ponovo razmatranje odluku Opštinskog suda za povratak imovine, i da preduzme nekoliko privremenih mera za zaštitu njihovih imovinskih prava.

Podnosioci nisu utvrdili da javni tužilac nije imao pravo da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti, da je zahtev bio podnet u pogrešnom sudu, jer je jedino Posebna komora imala nadležnost da razmatra žalbu, i prema Poslovniku o radu Posebne komore žalba nije podneta u predviđenom roku.

Sud je odbacio zahtev za privremene mere jer podnosioci nisu pokazali da postoji rizik od izazivanja nepopravljive štete. Sud je odlučio da je zahtev bio neprihvatljiv i odbijen kao *ratione temporis*, jer odnosi se na pitanja koja su se dogodila pre usvajanja Ustava.

Sud je smatrao da, iako su navodne povrede bile trajnog karaktera i ograničene nadležnosti, zahtev je međutim neprihvatljiv jer podnosioci zahteva nisu iscrpeli sva pravna sredstva koja su na raspolaganju uzimajući u obzir da je slučaj još u toku pred Opštinskim sudom, navodeći slučajeve *Selmouni protiv Francuske, Azinas protiv Kipra, Univrzitet AAB-RIINVEST D.o.o. protiv Republike Kosova i Mimoza Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije.*

Priština, 17. Avgust 2011. god.
Br. ref.: RK134 /11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 18/10

Podnosioci

g. Denić D. Mladen i g. Vitković-Denić D. Milorad

Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosova Cml.-Gzz. Br. 36/2007 od 13. decembra 2007. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su g. Denić D. Mladen i g. Vitković-Denić D. Milorad, sa prebivalištem u Kraljevu, u Srbiji. Njih zastupa g. Vitković M. Branislav, advokat iz Kraljeva, Srbija.

Osporena sudska odluka

2. Osporena sudska odluka je odluka Vrhovnog suda Kosova Cml.-Gzz. br. 36/2007 od 13. decembra 2007. god., koja je podnosiocima zahteva uručena 21. januara 2008. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva tvrde da odluka Vrhovnog suda krši član 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], član 32. [Pravo na pravno sredstvo] i član 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. janar 2009. god., br. 03/L-121, (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosioci zahteva su 24. februara 2010. god. podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Predsednik je 15. marta 2010. god. nalogom br. GJR. 18/10 imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, nalogom br. KSH. 18/10 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Kadri Kryeziu (predsedavajući), Iliriana Islami i Gjyljeta Mushkolaj.

7. Dana 12. aprila 2010. god. Veće za razmatranje u sastavu sudija: Kadri Kryeziu (predsedavajući), Iliriana Islami i Gjyljeta Mushkolaj je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Snezhane Botusharove, i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Podnosioci zahteva su ekskluzivni zakoniti naslednici g. Danić Dragoljuba, njihovog pokojnog oca, koji je bio vlasnik katastarske parcele 1536/1, parcela zemljišta u Jagnjilu, KZ Priština. Nekoliko delova zemljišta je eksproprisano bez nadoknade 20. jula 1946. god., 3. decembra 1947. god. i 20. avgusta 1953. god.

9. Svojina zemljišta je zvanično preneta ugovorom vezanim između vlasnika (Danić V. Dragoljub) i Opšte zemljoradničke zadruge „Gornje Dobrevo“. Ugovor je sklopljen 12. juna 1961. god. i overen u Okružnom sudu u Prištini 30. oktobra 1962. god. Uslovima iz ugovora je predviđena isplata 100.000 dinara (2.533,84 evra u današnjoj valuti) g. Dragoljubu kao nadoknada za zemljište.

10. „Gornje Dobrevo“ je 29. januara 1964. god. pripojeno Poljoprivredno industrijskom kombinatu „Kosovo-Export“ iz Kosova Polja. Sledstveno, „Kosovo-Export“ je preuzelo vlasništvo nad zemljištem.

11. Okružni sud u Prištini je 21. februara 1997. god. doneo presudu P.br. 395/96 kojom je preneto pravo svojine nad zemljištem na g. Mitrović

Pane Marka. Kasnije je otkriveno da je presuda P.br. 395/96 bila krivotvoreni dokument, što je potvrdio i okružni javni tužilac iz Prištine rešenjem PP.br. 415-1/2005. Međutim, pre nego što je ustanovljeno da je presuda krivotvorena, Kancelarija za katastar i geodeziju Opštine Priština je iskoristila tu krivotvorenu presudu kao osnovu da na Marka prenese vlasništvo nad zemljištem dana 20. avgusta 1998. god. (br. 208/03).

12. Podnosioci zahteva su 7. marta 1997. god. podneli tužbu u Opštinskom sudu u Prištini (P.br. 236/97) zahtevajući povraćaj zemljišta njihovog pretka. Ovaj postupak je bio obustavljen tokom rata.

13. Marko je 19. marta 2004. god. prodao zemljište dvojici kupaca.

14. Podnosioci zahteva su 4. decembra 2006. god. obnovili tužbu pri Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja u vezi sa Kosovskom povereničkom agencijom. Odlukom SCC-06-0498 od 31. januara 2007. god. Posebna komora je ovlastila Opštinski sud u Prištini da deluje kao prvostepeni sud, ali je takođe naložila da bilo kakvu moguću žalbu treba podneti Posebnoj komori.

15. Opštinski sud u Prištini je 16. aprila 2007. god. odlukom P. Gr. 236/97 presudio da je ugovor od 12. juna 1961. god. o prenosu svojine nad spornim zemljištem na „Gornje Dobrevo“ zaključen pod prinudnim okolnostima, i time oglasio ugovor ništavnim i da je pravo g. Marka na vlasništvo razjašnjeno činjenicom da je sudska odluka koju je on iskoristio za sticanje vlasništva nad zemljištem bila krivotvorena.

16. Stoga, sud je ustanovio da je zadnji zakoniti vlasnik zemljišta bio predak podnosioca zahteva i vratio pravo na svojinu podnosiocima zahteva. Sud je takođe odredio da su podnosioci zahteva bili dužni da Kosovo-Exportu vrate nadoknadu koju je njihov predak primio (2.533,84 evra).

17. Prema Opštinskom sudu, odluka bi postala pravosnažna *(res judicata)* 15 dana nakon prijema odluke. Podnosioci zahteva su primili svoju kopiju odluke Opštinskog suda 20. aprila 2007. god. Stoga, prema uputstvu Opštinskog suda, odluku treba smatrati pravosnažnom od 5. maja 2007. god, dok, prema pravilima UNMIK-a, odluku treba smatrati pravosnažnom od 20. juna 2007. god. U svom zahtevu, podnosioci zahteva računaju vremenski rok kada odluka postaje *„res judicata“* pomoću UNMIK pravila.

18. 6. jula 2007. god., nakon što je odluka Opštinskog suda postala *„res judicata“* prema pravilima Opštinskog suda i UNMIK-a, javni tužilac je

podneo zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Opštinskog suda P. Br. 236/97 pri Vrhovnom sudu. Podnosioci zahteva nisu bili stranka u ovom postupku.

19. Vrhovni sud je 13. decembra 2007. god. doneo odluku Cml-Gzz br. 36/2007 kojom je poništena presuda Opštinskog suda P.br. 236/97 i tužba vraćena na ponovno suđenje prvostepenom sudu.

20. Rasprava po tom predmetu očigledno još nije održana.

Navodi podnosilaca zahteva

21. Podnosioci zahteva tvrde da javni tužilac nije imao pravo da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti.

22. Podnosioci zahteva takođe tvrde da javni tužilac nije uložio žalbu odgovarajućem sudu i smatraju da samo Posebna komora Vrhovnog suda ima nadležnosti da razmotri žalbu, kao što je navedeno u odluci SCC-06-0498 Posebne komore.

23. Podnosioci zahteva takođe tvrde da žalba javnog tužioca nije uložena u roku predviđenom pravilima Posebne komore.

24. Iz gorenavedenih razloga podnosioci zahteva tvrde da odluka Vrhovnog suda, Cml-Gzz. Br. 36/2007 od 13. decembra 2007. god. krši član 22. stav 1. [Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima], član 22. stav 2. [Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava], i član 22. stav 5. [Konvencija o eliminisanju svih oblika rasne diskriminacije] Ustava.

25. Podnosioci zahteva tvrde da odluka Vrhovnog suda takođe krši i član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] stav 1. Ustava, koji propisuje: *„Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.“*

26. Podnosioci zahteva dodatno navode da odluka Vrhovnog suda krši član 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava, koji propisuje: *„Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.“*

27. Konačno, podnosioci zahteva tvrde da odluka Vrhovnog suda krši član 46. [Zaštita imovine], stav 1. Ustava, koji propisuje: *„Garantuje se pravo na imovinu.“*

28. Podnosioci zahteva traže od Ustavnog suda da poništi odluku Vrhovnog suda Cml-Gzz. br. 36/2007 od 13. decembra 2007. god. i da vrati odluku prvostepenog suda, P.br. 236/97 od 16. aprila 2006. god.

29. Podnosioci zahteva takođe traže privremene mere kojima se zabranjuje Opštinskoj kancelariji za katastar (u Prištini) da izvrši bilo kakvu promenu vlasništva nad spornim zemljištem, zabranjuje se Odeljenju za urbanističko planiranje da izda građevinske dozvole za zemljište i sprečava se izvođenje bilo kakvih građevinskih radova na istom.

Ocena zahteva za privremene mere

30. Podnosioci zahteva su zahtevali od Suda da izrekne privremene mere Opštinskoj kancelariji za katastar.

31. Međutim, Sud smatra da predstavke podnosioca zahteva ne sadrže dovoljno dokaza ili razloga koji bi mogli opravdati izricanje privremenih mera. Tačnije, podnosioci zahteva nisu dokazali, kao što je predviđeno u članu 27. Zakona, da će pretrpeti nepopravljivu štetu ako se ne dozvole privremene mere. Dodatno, nije utvrđeno da bi izricanje privremenih mera bilo u javnom interesu.

32. Stoga, uslovi za izricanje privremenih mera nisu zadovoljeni i zahtev podnosioca zahteva treba da bude odbačen.

Ocena prihvatljivosti zahteva

33. Što se tiče žalbe podnosilaca zahteva da su lišeni prava na svoju imovinu odlukom Vrhovnog suda Cml.-Gzz br. 36/2007 od 13. decembra 2007. god., Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, prvo treba ispitati da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

34. Iz njihovih predstavki se može primetiti da je presuda Vrhovnog suda podnosiocima zahteva uručena 21. januara 2008. god., što je, drugim rečima, pre nego što je Ustav stupio na snagu, kao i da su oni predali zahtev Sudu 24. februara 2010. god.

35. Stoga, Sud prvo treba da ustanovi da li pitanja navedena u zahtevu „spadaju pod njegovu nadležnost“. U odnosu na ovo Sud smatra da se od javnih organa Republike Kosovo može zahtevati da odgovore na činjenice i dela koja su se desila nakon što je Ustav stupio na snagu 15. juna 2008. god. Dakle, Sud se ne može baviti zahtevom koji je u vezi sa događajima koji su se desili pre nego što je Ustav stupio na snagu.

36. Vezano sa ovim zahtevom, Sud primećuje da se isti bavi pitanjima koja su se dogodila pre 15. juna 2008. god. i stoga ne spadaju u nadležnosti Suda. Stoga, Sud treba da odbaci zahtev kao *ratione temporis* nekompatibilan.

37. Čak i ako uzmemo u obzir da u ovom slučaju postoji stalna situacija, ako je do povrede Ustava došlo nakon akta koji je izvršen pre nego što je Ustav stupio na snagu i da posledice tog prvobitnog akta i dalje postoje, čime bi Sud imao nadležnost da razmotri žalbu, zahtev je neprihvatljiv.

38. Na većanju održanom 13. decembra 2007. god., na kojem podnosioci zahteva nisu učestvovali, Vrhovni sud je usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti državnog tužioca, poništio presudu Opštinskog suda od 16. aprila 2006. god. i vratio slučaj Opštinskom sudu na ponovno suđenje. Podnosioci zahteva do sada nisu predali nikakav dokaz koji ukazuje da je Opštinski sud odredio ročište i doneo odluku po tom pitanju, osim što su Opštinskom sudu podneli iste žalbene navode koje su predali i ovom Sudu.

39. Vezano sa tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava i član 47. stav 2. Zakona, prema kojima pojedinci koji podnesu zahtev Sudu moraju pokazati da du iscrpeli sva pravna sredstva predviđena primenljivim zakonom.

40. Sud naglašava da je obrazloženje za pravilo iscrpljenja da bi se odnosnim telima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Ovo pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava. (vidi, *mutatis mutandis* ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.). Međutim, nije neophodno da se u odnosnim postupcima eksplicitno ukaže na ustavna prava. Sve dok je na predmet stvari ukazano implicitno ili u značajnom delu, pravilo o iscrpljenju pravnih sredstva je ispoštovano (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, *Azinas protiv Kipra*, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004. god.).

41. Ovaj Sud je primenio isto obrazloženje kada je 27. januara 2010. god. doneo rešenje o neprihvatljivosti u slučaju Univerzitet AAB-RIINVEST DOO, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo, slučaj br. KI. 41/09 i rešenje o neprihvatljivosti u slučaju Mimoza Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije, slučaj br. 73/09 od 23. marta 2010. god.

42. Što se tiče ovog slučaja, iz predstavki podnosilaca zahteva je jasno da oni do sada nisu podigli niti podneli navodne povrede u postupku koji se odvija pred Opštinskim sudom ili pred sudovima više instance; ako njihova žalba pred ovim redovnim sudovima ne bude uspešna, onda podnosioci zahteva mogu podneti novi zahtev ovom Sudu.

43. Sledi da podnosioci zahteva nisu iscrpeli sva pravna sredstva predviđena primenljivim zakonom, kao što je propisano u članu 113. stavu 7. Ustava i članu 47. stavu 2. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 56.(2) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 12. aprila 2011. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev za privremene mere;

II. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

Arta Hyseni protiv rešenja A br. 1030/2009 Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 21-2010, odluka od 17. avgusta 2011.

Ključne reči: brojanje glasova, breme dokaza, jednakost pred zakonom, sloboda izbora i učestvovanja, individualni zahtev, međunarodni sporazumi i instrumenti, zahtev očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava osporavajući odluku Vrhovnog suda o odbacivanju njene žalbe protiv odbijanja Izbornog panela za žalbe i predstavke (IPŽP) da overi njen izbor u Skupštini opštine Podujevo, tvrdeći da ovo odbijanje povređuje članove 3, 24, i 45. Ustava.

Ona je tvrdila da je IPŽP odbio njenu prvu žalbu bez razmatranja činjenica i smatrao je neprihvatljivom njenu drugu žalbu uprkos podršci činjenicama i da je Vrhovni sud pogrešno zaključio da ni razlika između preliminarnih i konačnih rezultata izbora ni očekivanja podnosioca ne predstavljaju nikakav legitiman osnov za reviziju i za vraćanje odluke CIK-a.

Sud je odlučio da je CIK-u i IPŽP-u dato ovlašćenje da obezbedi nesmetano odvijanje izbora, navodeći da će Ustavni sud da poništi potvrđivanje izbora tek kada podnosilac potpuno dokaže je bilo ozbiljnih kršenja ljudskih prava i individualnih sloboda zagarantovanih Ustavom.

Poštujući odluke IPŽP-a i Vrhovnog suda, Sud je na osnovu pravila 36.1 (c) i 36.2 (d) odlučio da je zahtev neprihvatljiv jer podnosilac zahteva nije uspeo da na adekvatan način opravda svoju tvrdnju.

Priština, jul 2011. god.
Br. ref.: RK/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI. 21/10

Podnosilac

Arta Hyseni

Protiv

Odluke Vrhovnog suda Kosova, od 12. februara 2010. god., A br. 1030/2009

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Usvaja sledeće rešenje

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđica Arta Hyseni iz Donje Lapaštice, Podujevo.

Osporena odluka

2. Odluka Vrhovnog suda Kosova, od 12. februara 2010. god., A br. 1030/2009.

Pravni osnov

3. Član 113 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); član 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56(2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Podnosilac zahteva je 30. marta 2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Kosova. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda Kosova od 12. februara 2010, A br. 1030/2009, kojom je odbijena žalba protiv Izborne komisije za žalbe i predstavke (IKŽP), koja proističe iz nezadovoljstva neuspehom da bude proglašena izabranom u Skupštinu

Opštine Podujevo nakon lokalnih izbora, održanih 15. novembra 2009. god.

5. Naročito, podnosilac zahteva tvrdi da su prekršene sledeće odredbe Ustava: član 3. i 24. [Jednakost pred zakonom], i član 45. [Pravo na izbor i učešće].

Pregled postupaka pred Ustavnim sudom

6. Podnosilac zahteva je 30. marta 2010. god. podnela zahtev Ustavnom sudu. Predsednik Suda je imenovao prof. dr Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu: Enver Hasani (predsedavajući) i sudije Kadri Kryeziu i Iliriana Islami.

Pregled činjenica

7. Podnosilac zahteva je bila kandidat za Skupštinu Opštine Podujevo na lokalnim izborima na Kosovu održanim 15. novembra 2009. god. Podnosilac zahteva tvrdi da su preliminarni rezultati koje je objavila Centralna izborna komisija (CIK) pokazali je da je ona dobila 179 glasova i stoga je dobila pravo da bude izabrana za člana Skupštine Opštine Podujevo. Međutim, kada je CIK proverio konačne rezultate 14. decembra 2009. god., predočeno joj je da je dobila 187 glasova, dok je drugi kandidat dobio 192 glasa. To znači da ona nije izabrana u Skupštinu Opštine.

8. Ona navodi da je pretrpela štetu nastalu na lokalnim izborima ili zbog namerne manipulacije ili zbog pogrešnog matematičkog brojanja glasova. Podnosilac zahteva se isprva žalila 17. decembra 2009. god. na ovaj rezultat Izbornoj komisiji za žalbe i predstavke (IKŽP).

9. IKŽP je odbio njenu žalbu odlukom 495/2009, od 22. decembra 2009. god. Ona tvrdi da IKŽP nije uopšte razmotrio faktičku situaciju sa glasovima. IKŽP je u toj odluci naveo da, pošto je Centralna izborna komisija (CIK) potvrdila rezultate lokalnih izbora 14. decembra 2009, ti rezultati su obavezujući. Stoga je IKŽP odbio žalbu kao neosnovanu.

10. Nezadovoljna ovim rezultatom, 29. decembra 2009. god., podnosilac zahteva je naumila da se i dalje žali IKŽP-u. Ovog puta ona navodi da je dostavila sve dokaze uz žalbu i da je obuhvatila tabelarno razjašnjenje brojanja izbornih glasova.

11. Svojom odlukom A. br. 529/2009 IKŽP je zaključio da se žalba podnosioca zahteva odnosi na već rešen slučaj i stoga je druga žalba neprihvatljiva.

12. Podnosilac zahteva se žalila Vrhovnom sudu Kosova na ovu odluku. Vrhovni sud je odbio njenu žalbu 12. februara 2010. god. Vrhovni sud je u svojoj presudi naveo da navodna nesaglasnost konačnih rezultata sa onim preliminarnim ili očekivanja žalilaca nisu predstavljali razlog za žalbu protiv CIK-a.

Ocena prihvatljivosti zahteva

13. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

14. U svom rešenju o neprihvatljivosti izdatom u zahtevu Mimose Kusari-Lile, u prethodnom slučaju gđice Mimoza Kusari, KI- 73/09, objavljenom 18. marta 2010. god., Ustavni sud se pozvao na značaj izbora u demokratskom društvu. Ustavni sud se pozvao na to rešenje i ponovio svoja zapažanja u drugoj presudi Suda u slučaju Kimete Bikliqi protiv Centralne izborne komisije, slučaj br. KI. 09/10, od 14. decembra 2010. godine. Neki citati iz bivše odluke su vredni ponovnog naglašavanja.

20. Član 45. Ustava Kosova predviđa sledeće:

Član 45 [Pravo na izbor i učešće]

1. *Svaki državljanin Republike Kosova koji je napunio osamnaest godina, čak i na dan izbora, ima pravo da bira i bude biran, osim ako je to pravo ograničeno odlukom suda*

2. *Glasanje je lično, jednako, slobodno i tajno.*

3. *Državne institucije podržavaju mogućnosti za učešće svih lica u javne aktivnosti i pravo svakog da na demokratski način utiče na odluke javnih organa.*

21. Shodno članu 22. Ustava Kosova, Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda neposredno je primenljiva u Republiku Kosova. Ona čini deo domaćih zakona. Član 3. Prvog protokola predviđa pravo na slobodne izbore. Predviđa da se slobodni izbori moraju održavati "... u razumnim intervalima putem tajnog glasanja, pod uslovima koji će obezbediti slobodno izražavanje mišljenja ljudi ...”

22. Član 123.2. Ustava Republike Kosova predviđa sledeće: "Lokalna samouprava se sprovodi posredstvom organa koji su izabrani na opštim, jednakim, slobodnim i direktnim izborima, tajnim glasanjem.". Skupština Kosova je obezbedila mehanizam za održavanje opštih i lokalnih izbora usvajanjem Zakona o opštim izborima, Zakon br. 03/L-073, u Republici Kosova i Zakon o lokalnim izborima u republici Kosova, Zakon br. 03/L-040.

23. Sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) pravi razliku između prava glasanja na izborima i prava kandidovanja na izborima, Sud je istakao da je pravo na glasanje aktivno pravo a nečije pravo da bude izabran pasivno pravo. Podnosilac zahteva tvrdi da je njegovo pravo da bude izabran prekršeno. Međutim, postoji razlika između prava da neko bude izabran i prava da se kandiduje na izborima. Sudska praksa ESLjP pokazuje da kao veliki propust države prilikom osnivanja izbornih sistema dozvoljavaju različita tumačenja oko toga kako se izbori održavaju i kako se rezultati potvrđuju. U slučaju Ujedinjene Komunistička partije Turske protiv Turske, Sud je izjavio da „...države imaju mogućnost širokog tumačenja u ovoj sferi, ali je na Sudu da odluči u krajnjem slučaju da li su uslovi Protokola br.1 ispoštovani; Sud mora biti zadovoljan da uslovi ne uskraćuju predmetna prava do te mere da je narušena njihova suština i da je uskraćena njihova delotvornost;da su nametnuti u nastojanju da se postigne legitiman cilj; i da sredstva koja su upotrebljena nisu nesrazmerna (vidi Sada i drugi (br.2) protiv Turske, brojevi 25144/94 et al. § 31. EKLjP 2002-IV).

24. ESLJP konzistentno naglašava važnost slobodnih izbora i demokratije u svojim presudama. U istoj presudi Sud je preneo svoj stav na sledeći način: "Demokratija ovim izgleda da je jedini politički model razmotren Konvencijom i, u skladu sa tim, jedini koji je sa njom u skladu." . ESLJP u istoj presudi citira, uz odobrenje, Kodeks dobre prakse je usvojila Evropska komisija za demokratiju posredstvom Zakona (Venecijanska komisija) na svom 51 . (Smernice) i 52. (Izveštaj) zasedanju od 5-6. jula i 18-19. oktobra 2002. godine (Mišljenje br. 190/2002, COL-AD (2002) 23 rev.). Tu Komisija iz Venecije kaže:

Pet načela koja su deo izbornog nasleđa Evrope su univerzalan, ravnopravan, slobodan, tajan i neposredan izbor. Osim toga, izbori se moraju održavati u redovnim intervalima.

25. Venecijska Komisija ističe da bi organizaciju izbora bi trebalo da nadgleda nepristrasno telo nadležno za primenu izbornog zakona i da bi trebalo da postoji delotvoran sistem za žalbe. U skladu sa zakonima na Kosovu, ove dve funkcije obavljaju CIK i IKŽP , u zavisnosti od toga

da li je zakonom dozvoljeno podneti taklve žalbe sudu. To su organi koji odlučuju o svim pitanjima u vezi sa održavanjem izbora, potvrdom rezultata i ko rešava molbe ii dozvoljene žalbe u vezi sa izbornim procesom, kako je predviđeno zakonom i izbornim pravilima. To su stalni i nezavisni organi.

26. Razlozi zašto CIK i IKŽM imaju takva ovlščenja proizilaze iz tvrdnje da u izbornom procesu mora postojati izvesnost. Neophodnost da u izbornom procesu postoji izvesnost zahteva da se izbori poništе samo u slučaju grube povrede i veći teret dokazivanja pripada onome ko tvrdi da je došlo do takve povrede.

27. Uloga Ustavnog suda u izbornom procesu je predviđena Zakonom o opštim izborima u kojem je u članu 106.1 predviđeno da je CIK dužna da potvrdi izbore nakon što su IKŽP i Ustavni sud rešili žalbe. Ovaj sud nema drugu ulogu u tim izbornim procesima i ne može se vratiti na odluke CIK-a ili IKŽM-a ili preinačiti ih, u zavisnosti od važne odredbe koja predviđa da če Sud to uraditi ukoliko je došlo do povrede individualnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom..”

15. Kada Ustavni sud preispita događaje koji su doveli do podnošenja ovog zahteva, konstatuje činjenicu da je podnosilac zahteva imala Odluku IKŽP-a u vezi sa njenim nezadovoljstvom rezultatima na lokalnim izborima za Opštinu Podujevo. Ona je pokušala da ponovo podnese žalbu IKŽP-u koji je odlučio da je njena žalba već rešena. Na ovu drugu Odluku IKŽP-a ona se žalila Vrhovnom sudu koji je odlučio da njena žalba bila neosnovana.

16. Pravilo 36.1 i 2 Poslovnika o radu predviđa:

Pravilo 36

Kriterijum o prihvatljivosti

1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju pozakonu, protiv pobijene presude ili odluke, ili
b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, ili
c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

2. Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a) da zahtev nije *prima facie* opravdan, ili
b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili
d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.

17. Sud podseća da ne može izmeniti ili poništiti odluke CIK-a ili IKŽP-a, osim ako postoji povreda ličnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom. U tom pogledu teret je na podnosiocu zahteva da dokaže da je došlo do kršenja. Imajući u vidu, opet, veliki stepen slobodne procene koji je omogućen Kosovu o tome kako vodi svoje izbore, Ustavni sud nije zadovoljan kako je podnosilac zahteva u konkretnim okolnostima ovog zahteva potkrepila svoju žalbu, i stoga Sud mora odbiti ovaj zahtev kao očigledno neosnovan.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113(7) Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilo 36 Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

1. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

2. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

3. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. dr Enver Hasani

Amrush Rexhepi protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 256/08

Slučaj KI 12-2011, odluka od 17. avgusta 2011.

Ključne reči: Komisija za komasaciju, naknada imovinskih prava, individualni zahtev, privremene mere, izgubljeni profit, očigledno neosnovan zahtev, pravo na imovinu, povreda individualnih prava i sloboda.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava tvrdeći da je Vrhovni sud povredio njegovo neodređeno pravo na imovinu zagarantovano Ustavom i međunarodnim konvencijama, kada je potvrdio odluku nižeg suda o odbacivanju žalbe protiv Opštine Glogovac, za naknadu izgubljene zarade, na osnovu nemogućnosti da koristi poljoprivredno zemljište zbog greške u dodeli zemljišta od Komisije za komasaciju.

Opštinski sud u Glogovcu je odbacio meru za kompenzaciju na osnovu toga što podnosilac nije insistirao na posedovanju i korišćenju spornog zemljišta, smatrajući zahtev protiv Opštine za nadoknadu kao neosnovan, koja je potvrđena od strane Okružnog suda u Prištini i od strane Vrhovnog suda.

Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36.2 (b) Poslovnika o radu, zbog nedostatka *prima facie* dokaza, da ni odluka Vrhovnog suda nije povredila prava ili osnovne slobode podnosioca zahteva, kao i da ni odluka Vrhovnog suda nije bila proizvoljna (arbitrarna), navodeći slučaj Vanek protiv Republike Slovačke i ističući da je podnosilac zahteva dobio naknadu za eksproprisanu imovinu.

Priština, 17. Avgust. 2011.god.
Br.ref.:RK131/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

o

Zahtevu Br. KI 12/11

Podnosilac

Amrush Rexhepi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. Br.256/08 od 15. novembra 2010 godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Amrush Rexhepi iz sela Gornjeg Zabel Opština Glogovac.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova Rev. Br. 256/08 od 15. Novembra 2010 godine kojom se odbija revizija na presudu Okružnog suda u Prištini Ac. Br. 512/2006 od 25. februara 2008 godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Rev. Br. 256/08 od 15. Novembra 2010 godine ne navodeći konkretne članove Ustava, ali ističe da je pravo na imovinu zagarantovano Ustavom Kosova i međunarodnim Konvencijama svugde u svetu i da je odlukama sudova njemu učinjena nepravda.

Pravni osnov

4. Članovi 113.7 i 21.4 Ustava, članovi 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Ustavnim Sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 02. februara 2011. podneo Zahtev Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 23 marta 2011 Ustavni Sud je obavestio gospodina Amrush Rexhepi, Vrhovni Sud Kosova, Okružni Sud u Prištini i Opštinski Sud u Glogovcu da je pokrenut postupak ocene ustavnosti ispred Ustavnog Suda.

7. Odlukom Predsednika (Br.GJR.12/11 od 02. marta 2010.), Sudija Ivan Čukalović je imenovan za Sudiju Izvestioca

8. Istog dana, Predsednik je odlukom Br.KSH.12/11 imenovao Komisiju za razmatranje sastavljenu od sudija Altay Suroy (Predsedavajući), Prof. Dr. Gjyljeta Mushkolaj i Prof. Dr. Iliriana Islami.

9. Dana 31. marta 2011 Vrhovni sud Kosova je u svom odgovoru Ustavnom sudu Kosova istakao da nemaju ništa novo da dodaju i da je njihovo mišljenje o predmetnoj stvari izloženo u presudi Vrhovnog suda Kosova

10. Dana 08. aprila 2011 godine Okružni Sud u Prištini je u svom odgovoru Ustavnom sudu Kosova je poslao kao dopunsku dokumentaciju fotokopije 3 presude koje su doneli gore pomenuti sudovi.

Pregled činjenica

11. Dana 08. maja 1987 godine rešenjem Komisije za komasaciju skupštine Opštine Glogovac 01. br.461-29 je izvršena komasacija u katastarskoj Opštini „Gornji Zabel“.

12. Podnosilac zahteva je u proces komasacije ušao sa površinom zemljišta od 2.39.35 ha koja je od strane komisije za komasaciju procenjena na 13.900.89 poena.

13. Imajući uvidu činjenicu da je za sve učesnike komasacije važilo umanjenje od 0.025 (kako bi se obezbedili putevi i vodovodni kanali). Podnosiocu zahteva je dodeljeno zemljište na katastarskoj tabli 427 , parcela 35 po kulturi njiva III i IV klase u površini od 0.75.20 ha i na katastarskoj tabli 427 parcela 42 po kulturi njiva IV, V i VI klase u površini od 1.12.26 ha , što je u ukupno površina zemljišta od 1.87.46 ha koja je pretvorena u poene iznosila 13.623.08.

14. Iz ovakvog činjeničnog stanja se vidi da je površina dodeljena podnosiocu zahteva manja od površine sa kojom je podnosilac zahteva ušao u proces komasacije , zbog toga što je vrednost zemljišta sa kojom je on ušao u proces komasacije niža od vrednosti zemljišta koju je dobio u

procesu komasacije, a vrednost poena je približno ista sa vrednosti poena sa kojima je ušao u proces komasacije.

15. U tački II dispozitiva rešenja Komisije za komasaciju skupštine Opštine Glogovac 01. br.461-29 od dana 08. maja 1987 godine se konstatuje da prijem i predaja zemljišta izvršena je zapisnikom br.461-29 od 17. novembra 1986 godine pa se na osnovu njegove pravosnažnosti smatra prijem i predaja zemljišta stalna.

16. Protiv ovog rešenja podnosilac zahteva nije izjavljivao žalbu Pokrajinskom Direktorijatu za imovinsko pravne odnose.

17. Podnosilac zahteva tvrdi rešenje Komisije za komasaciju skupštine Opštine Glogovac 01. br.461-29 od dana 08. maja 1987 godine nije sprovedeno u potpunosti na terenu i da on koristi samo 1.54.95 ha.

18. Zbog ovakvog činjeničnog stanja a na zahtev podnosioca zahteva kako bi se utvrdilo tačno činjenično stanje sud donosi odluku da se izvrši uviđaj na licu mesta.

19. Naime uviđajem na licu mesta koji je urađen 11. avgusta 2004 godine i pismenim mišljenjem i zaključkom geodetskog eksperta Xhafera Rame od 18. jula 2005 godine , sa izmenama i razjašnjenjima urađenim 18. oktobra 2005 godine došlo se do sledećih zaključaka;

a) Da je Amrusha Rexhepi ušao u posed i koristi zemljište koje mu je dodeljeno shodno odluci o komasaciji na katastarsko tabli 427 parcela 35 u površini 0.78.28 ha.

b) Da Amrusha Rexhepi nije ušao i ne koristi zemljište koje mu je dodeljeno shodno odluci o komasaciji na katastarsko tabli 427 parcela 42, da je ova parcela u posedu Nexhat Avdullahu sa površinom od 0.12.19 ha , Banush Avdullahu sa površinom od 0.28.13 ha, Shefqet Avdullahu sa površinom od 0.60.95 ha i Sami Avdullahu sa površinom od 0.08.50 ha. Koji po mišljenju veštaka ove parcele drže bez pravne osnove u posed.

c) Veštak je konstatovao da je Amrusha Rexhepi ušao u posed i koristi zemljište na katastarskoj tabli 425 parcela 30 u površini od 0.58.97 ha , katastarskoj tabli 424 parcela 31/1 u površini od 0.29.70 ha , katastarskoj tabli 423 parcela 15 u površini od 0.75.10 ha , te da ažuriranje nije izvršeno shodno rešenju Komisije za komasaciju skupštine Opštine Glogovac.

d) Na kraju mišljenje stručnjaka za geodeziju je da je površina koja je prema skicama dodeljena Amrush Rexhepi manja za 0.20.51 ha od one koju on sada koristi , ali da je površina koja mu je dodeljena u rešenju u poređenju sa površinom sa kojom je ušao u komasaciju ista kada se radi o vrednosnim poenima.

20. Na osnovu ovakvog mišljenja veštaka Amrush Rexhepi je podneo tužbeni zahtev kojim je tražio od Opštine Glogovac da mu nadoknadi izgubljenu dobit zbog nemogućnosti da koristi zemljište u površini od 0.20.51 ha za sejanje useva u periodu 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 i 2006 godinu u ukupnom iznosu od 1,133.34 Eura sa kamatnom stopom od 3.5% od 2001 godine.

21. Opštinski sud u Glogovcu je presudom C.BR.09/04 na glavnom pretresu održanom dana 09. marta 2006 godine odbio kao neosnovan tužbeni zahtev gospodina Amrusha Rexhepija kojim je zahtevao da mu Opština Glogovac nadoknadi izgubljenu dobit zbog nemogućnosti da koristi zemljište u površini od 0.20.51 ha.

22. U obrazloženju presude Opštinski sud u Glogovcu je naveo da je u potpunosti usvojio mišljenje geodetskog veštaka koje je usaglašeno sa ostalim materijalnim dokazima u spisu predmeta, naglašavajući da je rešenjem Komisije za komasaciju skupštine Opštine Glogovac 01. br.461-29 od dana 08. maja 1987 godine, gospodinu Amrush Rexhepi dodeljeno zemljište na katastarskoj tabli 427 parcele 35 i 42 i da je Amrush Rexhepi bio u obavezi da insistira da mu se u posed i korišćenje stave parcele koje mu je rešenjem Komisija za komasaciju i dodelila a ne da ulazi u posed drugih parcela.

23. Opštinski sud u Glogovcu je došao do zaključka da u konkretnom slučaju Opština Glogovac ni na koji način nije prouzrokovala štetu gospodinu Amrush Rexhepi, kako je on tvrdio u tužbenom zahtevu te je zahtev odbijen kao neosnovan.

24. Nezadovoljan ovakvom presudom gospodin Amrush Rexhepi podnosi žalbu Okružnom sudu u Prištini.

25. Okružni Sud u Prištini presudom Ac.br.512/2006 od 25. februara 2008 godine odbija žalbu kao neosnovanu i potvrđuje presudu Opštinskog suda u Glogovcu C.BR.09/04 od 09. marta 2006 godine.

26. Na presudu Okružnog Suda u Prištini Ac.br.512/2006 od 25. februara 2008 godine gospodin Amrush Rexhepi izjavljuje reviziju Vrhovnom Sudu Kosova.

27. Vrhovni sud Kosova presudom Rev.br.256/2008 od 15. novembra 2010 godine odbija reviziju na presudu Okružnog Suda u Prištini Ac.br.512/2006 od 25. februara 2008 godine kao neosnovanu.

Tvrdnje podnosioca zahteva

28. Podnosilac zahteva tvrdi je presudama sudskih organa Kosova kojima je tužbeni zahtev Amrush Rexhepi odbijen kao neosnovan , kojim je tražio od Opštine Glogovac da mu nadoknadi izgubljenu dobit zbog nemogućnosti da koristi zemljište u površini od 0.20.51 ha za sejanje useva u periodu 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 i 2006 godinu, učinjena nepravda ne navodeći konkretne članove ustava.

29. Pa zahteva od ustavnog suda da ovu nepravdu ispravi kako bi mu Opština Glogovac ovaj nedostatak ispravila i ustupila drugo zemljište koje je ostalo slobodno posle izvršene komasacije.

Preliminarna procena o prihvatljivost

30. Da bi Zahtev bio prihvatljiv, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac Zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Ustavnog Suda.

31. Podnesak podnosioca zahteva podnet je Ustavnom sudu 07. februara 2011., dok je poslednja Odluka u vezi sa ovim slučajem izdata od strane Vrhovnog suda Kosova, dana 15. novembra 2010. Stoga, Sud zaključuje da je podnesak podnet u skladu sa članom 49. Zakona.

32. Ustavni sud naglašava da po Ustavu njegova dužnost nije da deluje kao žalbeni sud, ili sud četvrtog stepena na odluke donesene od strane redovnih sudova (vidi, rešenje o nedopuštenosti u slučaju KI.13/09 Sevdail Avdyli , od 17. juna 2010).

33. U predstavljenom slučaju Podnosiocu zahteva nije pružio nijedan prima facie dokaz da presudom Vrhovnog Suda povređena prava i slobode

zagarantovane Ustavom u Poglavlju II (Prava i Osnovne Slobode članovi 21-56 Ustava) kao i da je Vrhovni Sud odluku doneo arbitrarno kada je odbio zahtev podnosioca kao neosnovan (vidi Vanek protiv Repuhlike Slovacke, Odluka ESLJP-a o prihvatljivosti zahteva hr. 53363/99 od 31. maja 2005. god.)

34. U ovom slučaju obzirom da su redovni sudovi utvrdili da je podnosilac zahteva dobio kompenzaciju za eksproprisanu imovinu, čak u višem broju vrednosnih poena, pod uslovom da je insistirao da koristi one parcele koje su mu dodeljene od strane Komisije za komasaciju a ne druge, Ustavni Sud smatra da mu radom javnih organa nije povređeno nijedno pravo zagarantovano Ustavom.

35. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa Pravilom 36 (2b) pravilnika o radu koja predviđa „Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava,“.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 ustava , Članom 20 zakona, i Pravilo 56 stav 2 i Pravilo 36 (2b) pravilnika o radu, na zasedanju održanom 07. jula 2011 god.,jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. dr Enver Hasani

Eduard Thaqi (poznat i kao Sokol Thaqi) protiv odluke br. 398-SHPK Policije Kosova

Slučaj KI 100-2010, odluka od 8. septembra 2011.

Ključne reči: administrativni spor, neprihvatljiv *ratione temporis*, individualni zahtev, ponovo zapošljavanje, pravo na rad i obavljanje profesije, prestanak radnog odnosa

Podnosilac zahteva je podneo zahtev prema članu 113.7 Ustava osporavajući odluke Kosovske policije o prestanku njegovog radnog odnosa na osnovu toga što to povređuje njegovo pravo na rad iz člana 49. Ustava.

Podnosilac je tvrdio da ima pravo da se vrati na radno mesto jer je pružio dokaze poslodavcu da ispunjava uslov obrazovanja. Podnosilac zahteva je zatražio od Suda da ga vrati na prethodno radno mesto policajca Kosova, da odredi naknadu štete i da ne otkrije njegov identitet.

Sud je presudio da je zahtev neprihvatljiv *ratione temporis,* prema pravilo 36.3 (h) Poslovnika o radu, jer navodna povreda Ustava se dogodila pre usvajanja Ustava navodeći slučaj ESLJP Blečić protiv Hrvatske da dokaže da ograničena vremenska nadležnost uključuje i razmatranje činjeničnog materijala žalbe i obim ustavnog prava koji je u pitanju.

Priština, 8. septembar 2011. god.
Br. ref.: 136/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 100/10

Podnosilac zahteva

Eduard Thaqi (takođe poznat i kao Sokol Thaqi)

Ocena ustavnosti odluke Policije Kosova, br. 398-SHPK-2002 od 22. oktobra 2002. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Eduard Thaqi (ranije poznat kao Sokol Thaqi) iz Kišnice.

Suprotna strana

2. Suprotna strana je Policija Kosova.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava odluku Policije Kosova 398-SHPK-2002 od 22. oktobra 2002. god., kojom je izbačen sa posla.

4. Dodatno, podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do povrede člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

5. Štaviše, podnosilac zahteva je tražio da mu se ne objavi identitet u odluci Ustavnog suda.

Pravni osnov

6. Član 113. stav 7. Ustava, čl. 49, 56. i 58. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 36. stav 1. tačka b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

7. Podnosilac zahteva je 8. oktobra 2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

8. Zahtev je 17. novembra 2010. god. prosleđen Policiji Kosova, koja je odgovorila 6. decembra 2010. god.

9. Predsednik je 7. decembra 2010. god. imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

10. Sud je 6. januara 2011. god. tražio dodatnu dokumentaciju koju je podnosilac zahteva dostavio 18. januara 2011. god.

11. Zahtev je 25. marta 2011. god. prosleđen MONT-u, koji je odgovorio 28. marta 2011. god.

12. Veće za razmatranje je 20. maja 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Almira Rodriguesa, i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti.

Opis činjenica

13. Podnosilac zahteva je pristupio Policiji Kosova 19. februara 2000. god., u kojoj je služio na različitim funkcijama, a jedna od njih je bila u svojstvu istražitelja u okviru Jedinice za nestale osobe.

14. Podnosilac zahteva je 22. oktobra 2002. god. izbačen sa posla iz razloga što je, između ostalog, njegov radni dosije sadržavao netačne podatke. U odluci Policije Kosova je bilo navedeno sledeće:

    „Sokole Thaqi, Vi ste bili neiskreni i vaša aplikacija za zaposlenje u Kosovskoj policijskoj službi sadrži netačne podatke/dokumenta. Vi niste uspeli da ispunite minimalne uslove za zaposlenje u KPS-u.“

    „Na osnovu gorenavedenih dokaza koji su protiv Vas, Sokole Thaqi KPS#0566, izbacujemo Vas iz Kosovske policijske službe zbog kršenja pravila i procedura KPS-a.“

15. Podnosilac zahteva je 3. decembra 2002. god. obavio razgovor sa Odborom za žalbe Policije Kosova, prilikom kojeg mu je navodno obećano da će se vratiti na dužnost policajca u Policiji Kosova uz uslov da dostavi validnu diplomu srednje škole. Nakon toga, podnosilac zahteva je

upisao srednju školu u Obiliću i dobio diplomu srednje škole, koju je predao Policiji Kosova.

16. Nakon što je dobio diplomu srednje škole, podnosilac zahteva je 28. avgusta 2004. god. tražio da ga Policija Kosova vrati u službu.

17. Sa diplomom srednje škole, koju je predao podnosilac zahteva, Policija Kosova se obratila Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT), u cilju provere iste.

18. Podnosilac zahteva tvrdi da je MONT obavestio Policiju Kosova da je validnost diplome sporna.

19. Od 25. novembra 2004. god. pa nadalje podnosilac zahteva je otpočeo određene upravne i sudske postupke da bi razjasnio validnost diplome.

20. Konačno, MONT je 2. maja 2006. god. potvrdio svedočanstva i diplome svih učenika koji su položili započete ispite za odgovarajuću školsku godinu, uključujući i podnosioca zahteva.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da, iako je završio školu i stekao važeću školsku diplomu, on i dalje nije vraćen na dužnost policajca u Policiji Kosova uprkos činjenici da mu je obećano da će biti vraćen u službu nakon što dostavi navedene kvalifikacije.

22. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je imao uspešan razgovor sa Policijom Kosova i da je samo čekao da se vrati na dužnost policajca u Policiji Kosova.

23. Dodatno, podnosilac zahteva tvrdi da ga je Policija Kosova ohrabrila da ponovo konkuriše za nova slobodna radna mesta u policiji, što je prema podnosiocu zahteva nemoguće pošto Policija Kosova ne regrutuje više nove kadete.

24. Što se tiče njegovog zahteva da mu se ne objavi identitet, podnosilac zahteva je bio upoznat da se odluka može doneti samo na osnovu argumenata koje on iznese. Nikakav razlog nije dat da bi se podržao taj zahtev.

25. Iz dostavljene dokumentacije se može ustanoviti da podnosilac zahteva od Suda traži da:

a) ga vrati na radno mesto policijskog službenika u Policiji Kosova i

b) mu dodeli pravičnu nadoknadu za štetu koju je pretrpeo tokom vremena dok je bio nezaposlen.

Ocena prihvatljivosti zahteva

26. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

27. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva Sud se poziva na pravilo 36. stav 3. tačku h) koja propisuje sledeće:

„Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:

h) kada zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom.“

28. Kako bi se ustanovila vremenska nadležnost Suda od suštinskog je značaja identifikovati, u svakom određenom slučaju, tačno vreme navodnog kršenja. Radeći to, Sud mora uzeti u obzir činjenice na koje se podnosilac zahteva žali i obim prava Ustava za koje se tvrdi da je bilo prekršeno (vidi, *mutatis mutandis, Velika komora Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. 59532/0 od 8. marta 20006. god, pasus 82*).

29. Sud primećuje da se podnosilac zahteva žali da mu je prekršeno pravo na rad, zagarantovano Ustavom Republike Kosovo. U tom smislu, podnosilac zahteva osporava odluku Policije Kosova br. 398-SHPK-2002 od 22. oktobra 2002. god.

30. To znači da je do navodnog kršenja ustavom zagarantovanog prava podnosioca zahteva došlo pre 15. juna 2008. god, što predstavlja datum kada je Ustav stupio na snagu i datum od kojeg Sud ima vremensku nadležnost.

31. Sledi da zahtev podnosioca zahteva nije *„ratione temporis“* u skladu sa odredbama Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava Republike Kosovo i članu 36. stavu 3. tački h) Poslovnika o radu, 20. maja 2011. god, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. DA ODBACI zahtev da mu se ne objavi identitet kao neosnovan.

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Prof. dr Enver Hasani

Vlada Republike Kosova u vezi sa imunitetom poslanika Skupštine Republike Kosovo, predsednik Republike Kosovo i poslanici Vlade Republike Kosovo

Slučaj KO 98- 2011, odluka od 20. septembra 2011.

Ključne reči: ovlašćene strane, imunitet poslanika Skupštine, imunitet članova Vlade, imunitet predsednika, zahtev je podnet od strane premijera (Vlada), podela vlasti.

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članovima 93.10 i 113.3.1 Ustava tražeći tumačenje i razjašnjenje pitanja imuniteta poslanika Skupštine i članova Vlade, precizirajući članove 89, 75.2, odnosno 98. Ustava.

Sud je presudio da je zahtev neprihvatljiv zaključujući da je premijer bio ovlašćena stranka prema članu 113.3.1 jer svako pitanje je pokrenulo pitanje u vezi sa mogućnostima predsednika, poslanicima i članovima Vlade da obavljaju funkcije na nezavisan način ističući da Poglavlje III Zakona o Ustavnom sudu nije odredilo neki rok za podnete zahteve prema članu 93.10.

Što se tiče merituma Sud je odlučio da članovi 75.1, 89. i 98. Ustava, obezbeđuju za predsednika, poslanika Skupštine i članove Vlade funkcionalni imunitet za postupke ili za odluke donete u kontekstu njihovih nadležnosti, uključujući odluke i glasanje ili izraženo mišljenje na neodređeno vreme.

Sud je objasnio da izraz „tokom obavljanja svoje poslaničke funkcije i“ se odnosi na obavljanje rada Skupštine tokom sastanaka i tokom sastanaka komisije.

Što se tiče imuniteta poslanika Sud je istakao značaj podele vlasti i nezavisnost Skupštine, navodeći slučaj Syngelidis protiv Grčke. Predsednik Skupštine, Skupština, tri člana Skupštine i poslanička grupa pokreta Vetevendosje predstavili su odgovor i komentare u vezi sa pitanjem imuniteta, koje je Sud razmatrao. Sud se poziva na jasan jeziku članova 29, 70, 72, i 75. Ustava kada je odlučio o imunitet poslanika dodajući da poslanici kao i bilo koja druga lica pod nadležnošću sudova na Kosovu, uživaju zaštitu po članovima 22, 24.1, 29, 30, 31, i 54. Ustava i članovima 5. i 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima. Sud je zaključio da poslanik nema imunitet od krivičnog gonjenja za postupke ili odluke donete izvan delokruga svoje nadležnosti, bilo da ta krivična dela bila počinjena pre ili tokom njegovog/njenog izbora za poslanika. Sud je odlučio da poslanik ne može biti otpušten od strane Skupštine, osim zbog razloga navedenih u članu

70. Ustava. Sud je presudio da u saglasnosti Skupštine poslanik može biti uhapšen ili pritvoren dok obavlja svoje dužnosti na plenarnim sednicama Skupštine ili njenih komisija.
Takođe je odlučio da poslanik može biti uhapšen ili pritvoren bez odluke Skupštine u vreme kada ne obavlja svoje dužnosti na sednicama Skupštine.
Sud je odlučio da poslanik može biti uhapšen ili pritvoren bez odobrenja Skupštine kada je uhvaćen u toku izvršenja ozbiljnog krivičnog dela koje je kažnjivo sa pet ili više godina.

Sud takođe je presudio da poslanik može biti uhapšen ili pritvoren kada njegov mandat prestaje zbog kazne od jedan ili više godina zatvora konačnom sudskom odlukom zbog izvršenje krivičnog dela.
Sud odlučuje da ovlašćeni tužilac ima pravo da traži od Skupštine ta ukine imunitet poslanika. Sud je presudio da ovlašćeni tužilac može da uhapsi ili pritvori poslanika bez saglasnosti Skupštine ako se to dogodi kada nema sednica Skupštine ili komisije. Što se tiče imuniteta predsednika, Sud se poziva na jasan jezik članova 89, 90, i 91, Ustava i na Zakon o predsedniku. Zakon br. 03/L-094 kada je odlučio da predsednik nema imunitet od krivičnog gonjenja za dela i odluke donete izvan delokruga njegove nadležnosti i da protiv predsednika može da se pokrene krivično gonjenje za teška krivična dela.

Takođe je odlučio da predsednik ne uživa imunitet od građanske odgovornosti za dela i odluke donete izvan delokruga svoje odgovornosti. Sud je presudio da Skupština može razrešiti predsednika u skladu sa članom 91. Ustava. Međutim Sud je odlučio da predsednik ne može biti uhapšen ili pritvoren za vreme trajanja njegovog mandata, zbog prirode funkcije predsednika, jer on/ona treba da bude uvek na raspolaganju da ih završi.

Što se tiče članova Vlade, Sud se pozvao na članove 97. i 98. Ustava kada je odlučio da oni nemaju nikakav poseban imunitet za postupke i odluke donete izvan okvira svojih nadležnosti.

Sud je zaključio da ova presuda stupa na snagu odmah.

Priština, 20. septembar 2011. god
Br. ref.: AGJ138/11

PRESUDA

u

slučaju br. KO 98/11

Podnosilac zahteva

Vlada Republike Kosovo

U odnosu na imunitet poslanika Skupštine Republike Kosovo,

predsednika Republike Kosovo i članova Vlade Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Zahtev

1. Zahtev je podneo premijer Kosova, g. Hashim Thaçi, u ime Vlade Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vlada).

2. Ustavni sud Republike Kosovo (Ustavni sud) je 20. jula 2011. god. primio zahtev Vlade koji se je sastojao od tri različita pitanja. Pitanja koja su podneta Sudu se odnose na imunitete različitih državnih organa Kosova, odnosno poslanika Skupštine, predsednika i članova Vlade.

3. Vlada je smatrala da postoji potreba za tumačenjem i razjašnjenjem pitanja imuniteta poslanika Skupštine, predsednika i članova Vlade zato što: „ovo pitanje ima direktan uticaj na demokratsko funkcionisanje institucija Republike Kosovo u saglasnosti sa ustavom Republike Kosovo“.

4. Vlada je navela da svoj zahtev zasniva na članu 93. stavu 10. i članu 113. stavu 3. tački 1. Ustava.

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 20. jula 2011. god. podneo zahtev Sudu.

6. Predsednik je istoga dana imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami.

7. Predsednik Suda je 22. jula 2011. god. obavestio predsednika Skupštine, predsednika Republike Kosovo i premijera o podnetom zahtevu i zatražio od njih da odgovore i dostave komentare o navedenim pitanjima u roku od 45 dana.

8. Dodatno, u dopisu predsedniku Skupštine kao i u sledećem dopisu od 26. jula 2011. god. dopunjujući svoj prvi zahtev, i u kome je naglašeno da bi bilo od koristi dobiti odgovore i primedbe poslanika o pitanjima navedenim u zahtevu, predsednik Suda je od predsednika Skupštine zahtevao dostavljanje spisa i predmeta, a pogotovu:

   - Pripremni radove na Ustavu u odnosu na pitanja koja se tiču određenih imuniteta prema čl. 75, 89. i 98. Ustava;

   - Kopije svih dosijea Skupštine u odnosu na članke koji se tiču imuniteta poslanika prema Zakonu o pravima i odgovornostima poslanika, zakon br. 03/L-111, a pogotovo kopije celokupnog pripremnog rada Skupštine, zapisnika sa svih sastanaka, kao i celokupne prepiske u vezi sa navedenim člancima;

   - Kopije svih dosijea Skupštine u odnosu na članke koji se tiču imuniteta poslanika prema Poslovniku o radu Skupštine Kosova, a pogotovo kopije celokupnog pripremnog rada Skupštine, zapisnika sa svih sastanaka, kao i celokupne prepiske u vezi sa navedenim člancima; i

   - Kopije svih dosijea Skupštine u odnosu na članke koji se tiču imuniteta predsednika Republike Kosovo shodno Zakonu o predsedniku Republike Kosovo, zakon br. 03/L-094, a pogotovo kopije celokupnog pripremnog rada Skupštine, zapisnika sa svih sastanaka, kao i celokupne prepiske u vezi sa navedenim člancima.

9. G. Nait Hasani, poslanik Skupštine, je 2. avgusta 2011. god. dostavio odgovor Sudu, iznoseći njegov stav o pitanjima.

10. Dr Jakup Krasniqi, odgovarajući na dopis predsednika Suda od 26. jula 2011. god, je pisao Sudu, i u njemu priložio i dopis koji je Skupština poslala G. Xavieru De Marnhacu, Šefu misije EULEX-a na Kosovu, po navedenom pitanju i istovremeno je dostavio i pravno mišljenje koje pripremila pravna služba Skupštine Kosova.

11. Predsedniku Skupštine je 8. septembra 2011. god. poslat prateći dopis, u kojem se isti podseća da dostavi dosijee, spise i drugu zatraženu dokumentaciju, koja je tražena 22. jula 2011. god. Predsednik Skupštine je 9. septembra 2011. god na ovaj prateći dopis odgovorio, koji je u Sudu primljen 12. septembra 2011. god. Odgovoru su bili priloženi dosijei Zakona o pravima i obavezama poslanika i Poslovnika o radu Skupštine Kosovo, koji je usvojen 29. aprila 2010. god.

12. Sud je 9. septembra 2011. god. dobio odgovor sa komentarima g. Visara Ymerija, u ime parlamentarne grupe Pokreta Samoopredeljenje.

13. Ustavni sud je 12. septembra 2011. god. dobio odgovor gđe Alma Lama, poslanice Skupštine.

14. Sud je 13. septembra 2011. god. dobio odgovor g. Fatmira Limaja, poslanika Skupštine, koji je bio datiran 12. septembra 2011. god.

15. Sud je 13. septembra 2011. god. dobio dopunski odgovor dr Jakupa Krasniqija, predsednika Skupštine, koji je bio datiran 13. septembra 2011. God.

16. Nisu dobijeni odgovori od ostalih poslanika Skupštine, ni od predsednika Republike Kosovo, a niti od članova Vlade.

17. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj koji je pripremio sudija izvestilac Snezhana Botusharova i izneo preporuke Sudu u punom sastavu.

18. Sud u punom sastavu je 20. septembra 2011. god. doneo odluku da dodeli prioritet zahtevu usled prirode ustavnih pitanja koja je Vlada postavila i tom prilikom je većao i glasao o zahtevu.

Odgovori i komentari

A Odgovor g. Naita Hasanija, poslanika Skupštine

19. G. Nait Hasani je izneo da on ima imunitet koji mu garantuju Poslovnik o radu Skupštine Kosova i Ustav. On je naveo da je imunitet jasno definisan i da samo Skupština može oduzeti imunitet poslaniku, na zahtev organa nadležnog za krivično gonjenje.

B Odgovor i komentari Skupštine

20. Odgovor Skupštine Ustavnom sudu, od 13. septembra 2011. god, koji je poslao dr Jakup Krasniqi, predsednik Skupštine, je sadržavao njegov dopis od 15. jula 2011. god. za g. Xaviera De Marnhaca, Šefa misije EULEX-a na Kosovu. U njemu se navodi da nema nesaglasnosti između Zakona o pravima i odgovornostima poslanika i Ustava, i da ne postoji potreba da se pokrene Ustavni sud po tom pitanju. On je naveo da je u potpunosti u diskreciji Vlade da podnese pitanje Ustavnom sudu i da joj za to nije potrebna rezolucija Skupštine. U dopisu je navedeno da Skupština može preduzeti proceduralne korake u odnosu na imunitet poslanika samo na zahtev javnog tužioca Kosova, shodno članu 9. stavu 3. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika.

21. Pravno mišljenje pravne službe Skupštine Kosova je identifikovalo nekoliko ustavnih i zakonskih odredbi, ostajući pri tome da su izrazi u njima identični. Stoga, nije postojalo pitanje nesuglasica koje bi uslovljavalo tumačenje Ustavnog suda. Dodatno, u mišljenju je navedeno da ustavnim odredbama nije predviđena mogućnost da Skupština zatraži od Vlade rezoluciju kako bi se pokrenuo postupak u Ustavnom sudu.

22. Konačno, u mišljenju je naglašeno da se prema Ustavu i članu 9. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, zakon br. 03/L-111, krivično gonjenje ne zaustavlja, obustavlja ili odlaže na nijedan način u slučajevima kada je osumnjičeni član Skupštine Kosova. U mišljenju je dodatno: „*Zakonu je dozvoljeno da prati svoj put nastavljajući sa istragom i suđenjem*“. Nakon pravosnažne presude i kaznom zatvora dužom od jedne godine, mandat poslanika se prekida i to može dovesti do hapšenja i zatvora.

C Odgovor i komentari parlamentarne grupe Pokreta Samoopredeljenje

23. G. Ymeri, u svom odgovoru u ime parlamentarne grupe Pokreta Samoopredeljenje je naglasio da su pitanja o imunitetu poslanika

regulisana ustavnim i zakonskim odredbama na snazi. Njegovo mišljenje je bilo da imunitet podrazumeva da poslanik ne može biti predmet krivičnog gonjenja i građanskih tužbi zbog slobodnog izražavanja mišljenja bez obzira na formu, kao i za glasanje ili ne glasanje o bilo kakvoj odluci koju Skupština donese. Ustavne odredbe ne sprečavaju krivično gonjenje od strane nadležnih organa za sva druga dela koja su izvršena van njihovih dužnosti i obaveza kao poslanika.

24. Oni su smatrali da imunitet ne može služiti kao štit za one poslanike koje su izvršili krivična dela organizovanog kriminala, korupcije i druga dela koja u velikoj meri oštećuju imovinu i zdravlje građana. Svrha imuniteta poslanika je da bi se onemogućila arbitrarna vlast nad poslanikom, oslobađanje poslanika od mogućih političkih prinuda i nadasvem, garantovanje neophodnog političkog prostora za poslanika kako bi on/ona bio u mogućnosti da vrši svoju dužnost zastupanja interesa i volju građana, a da ne bude predmet političko-pravnih pritisaka tokom takvog zastupanja.

25. Oni su smatrali da bi odvajanje ogranaka vlasti garantovalo svakoj od njih dovoljnu autonomiju za obavljanje institucionalnih funkcija. Imunitet poslanika je bio od suštinske važnosti za autonomiju Skupštine Republike i zbog toga je bio od suštinske važnosti i za ustavni poredak, te da je imunitet bio vezan sa njegovim/njenim mandatom i da se isti odnosi tokom celog vremena koje je on/ona služila na tom političkom položaju.

26. Oni su smatrali da je imunitet umanjen u slučajevima kada je poslanik osumnjičen ili se krivično goni. Oni su naveli zakon u vezi sa tim vrstama gonjenja, prema članu 9. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika koji se bavi hapšenjem bez saglasnosti Skupštine, kada su lica zatečena na delu (*in flagrante*) teškog krivičnog dela za koje je predviđena kazna zatvora od pet (5) ili više godina.

27. Oni su istakli odredbe čl. 281. i 210. Zakona o krivičnom postupku Kosova koje dozvoljavaju hapšenje lica u saglasnosti sa sudskim nalogom, kao i bez sudskog naloga od strane policije ili drugog lica, kada se zateknu pri izvršavanju krivičnog dela.

28. Oni su naveli da je član 22. stav 3. Poslovnika o radu Skupštine propisuje da poslanik uživa imunitet od mera zadržavanja, lišavanja slobode ili krivičnog gonjenja dok Skupština ne donese odluku o oduzimanju njegovog/njenog imuniteta. Međutim, može se smatrati da je ovo u suprotnosti sa članom 75. stavom 2. Ustava zato što imunitet ne ometa krivično gonjenje poslanika za postupke koje je počinio van opsega obavljanja svoje poslaničke funkcije.

29. Na kraju, oni su tvrdili da bez obzira na težinu krivičnog dela, imunitet poslanika se može oduzeti samo nakon potpunog poštovanja postupaka posle glasanja većine poslanika Skupštine.

D Odgovor i komentari gđe Alme Lame, poslanice Skupštine

30. Gđa Lama je navela da član 75. daje imunitet poslanicima Skupštine, dok stav 2. istog člana zabranjuje hapšenje i pritvor poslanika dok on/ona obavlja njegovu/njenu funkciju poslanika Skupštine, bez saglasnosti većine svih poslanika Skupštine. Ona je naglasila da nema nejasnoća u odnosu na pitanja.

E Odgovor i komentari g. Fatmira Limaja, poslanika Skupštine

31. G. Limaj je naglasio da je imao nekoliko suštinskih pitanja, tačnije, da li u Ustavu Kosova postoji bilo kakva odredba o imunitetu, da li postoji bilo kakva odredba o imunitetu u zakonodavstvu Kosova, da li Vlada ima ovlašćenja da se obrati Ustavnom sudu direktno i da li je takav zahtev ograničen zakonskim rokovima.

32. Prvo, on je citirao član 75. Ustava i došao do zaključka da taj član predviđa da postoji odredba u odnosu na imunitet.

33. Drugo, on se je nadovezao na član 9. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, zakon br. 03/L-111, i, ističući sličnosti između istog i ustavnih odredbi, zaključio je da u sistemskim zakonima Kosova postoji odredba u odnosu na imunitet.

34. Treće, on je naveo član 113. stav 2. Ustava kojim se i Vladi, između ostalih, daju ovlašćenja za podnošenje pitanja saglasnosti zakona, dekreta predsednika i premijera i uredbi Vlade sa Ustavom. On je naveo da Vlada nije identifikovala nikakvo pitanje u vezi sa saglasnošću sa Ustavom i da stoga nije bilo moguće podneti nijedan od zahteva na osnovu člana 113.

35. On je bio mišljenja da Ustav ne dozvoljava podnošenje zahteva za savetodavna mišljenja u odnosu na pitanja koja se tiču na opseg primene zakona i da je stoga svaki takav zahtev *ultra vires* Ustavu. On je bio stava da zahtev prema članu 93. stavu 10. Ustava spada pod odredbe člana 113. Ustava i da Vlada nema posebnu mogućnost obraćanja Sudu izvan člana 113. Ustava.

36. Četvrto, on je istakao da odredbe čl. 29. i 30. Zakona o Ustavnom sudu, zakon br. 03/L-121, propisuju da se zahtevi pokrenuti prema članu 113. stavu 2. Ustava moraju podneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu spornog zakona. Pošto je Zakon o pravima i odgovornostima poslanika stupio na snagu 4. juna 2010. god. bilo kakvo osporavanje tog zakona je trebalo biti pokrenuto najkasnije 3. decembra 2010. god.

37. Dodatno, g. Limaj je napomenuo da kako bi se balansiralo upravljanje pravdom Ustav predviđa da poslanici neće biti iznad zakona, ali i da ne bi trebali biti predmet politički motivisanih krivičnih gonjenja samo zato što su izabrani zvaničnici. On je takođe istakao da se krivično gonjenje ne obustavlja samo zato što je osumnjičeni poslanik Skupštine i da se istraga i suđenje mogu nastaviti.

F Dodatni odgovor i komentari predsednika Skupštine, dr Jakupa Krasniqija

38. Dodatni odgovor i komentari dr Jakupa Krasniqija, predsednika Skupštine, od 13. septembra 2011. god, blisko odražavale gorenavedene argumente g. Limaja.

Predmetna stvar

39. Predmetna stvar zahteva se tiče imuniteta. Sledeća pitanja su podneta Ustavnom sudu:

A Imunitet poslanika Skupštine

1. *Vlada Republike Kosovo podnosi na tumačenje Ustavnom sudu primenljivost i efekat člana 75. stava 1. (Imunitet) Ustava Kosova, koji propisuje: „1. Poslanici Skupštine uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili razrešenja za postupke i odluke tokom vršenja svoje poslaničke funkcije. Imunitet ne ometa krivično gonjenje poslanika Skupštine za postupke koje je počinio van vršenja svoje poslaničke funkcije". Od Ustavnog suda se traži razjašnjenje da li poslanici Skupštine Republike Kosovo uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi, razrešenja i hapšenja ili pritvora za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika?*

2. *Vlada Republike Kosovo podnosi na tumačenje Ustavnom sudu primenljivost i efekat člana 75. stava 2. (Imunitet) Ustava Kosova, koji propisuje: „2. Poslanik Skupštine se ne može*

uhapsiti niti pritvoriti dok obavlja svoju funkciju poslanika Skupštine, bez saglasnosti većine svih poslanika Skupštine". Od Ustavnog suda se takođe traži razjašnjenje značenja izraza: „dok obavlja svoju funkciju poslanika Skupštine", koji je naveden u članu 75. stavu 2. Da li ovo obavljanje uključuje samo one funkcije poslanika koje se preduzimaju u obavljanju njihovog mandata kao poslanika Skupštine?

3. *Vlada Republike Kosovo podnosi na tumačenje Ustavnom sudu primenljivost i efekat člana 75. Ustava Kosova, koji propisuje: „Imunitet ne ometa krivično gonjenje poslanika Skupštine za postupke koje je počinio van vršenja svoje poslaničke funkcije". Kako se član 75. treba primeniti u slučajevima kada postoji sumnja za krivična dela koja su izvršena pre početka mandata poslanika Skupštine ili za dela izvršena tokom mandata, a koja su izvan opsega njihovih funkcija?"*

B Imunitet predsednika Republike

Vlada Republike Kosovo podnosi na tumačenje Ustavnom sudu primenljivost i efekat člana 89. (Imunitet) Ustava Kosova, koji propisuje: „Predsednik Republike Kosovo uživa potpuni imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili razrešenja zbog radnji i odluka koje su donete tokom sprovođenja dužnosti Predsednika Republike Kosovo". Od Ustavnog suda se traži razjašnjenje da li predsednik uživa imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi, razrešenja i hapšenja ili pritvora za postupke ili odluke donete izvan opsega nadležnosti predsednika Republike Kosovo?

C Imunitet članova Vlade

Vlada Republike Kosovo podnosi na tumačenje Ustavnom sudu primenljivost i efekat člana 98. (Imunitet) Ustava Kosova, koji propisuje: „Članovi Vlade Kosova uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili razrešenja za postupke i odluke tokom vršenja svojih dužnosti kao članova vlade". Od Ustavnog suda se traži razjašnjenje da li članovi Vlade uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi, razrešenja i hapšenja ili pritvora za postupke ili odluke donete izvan opsega nadležnosti članova Vlade Republike Kosovo?

Ocena prihvatljivosti zahteva

40. Vlada zasniva svoj zahtev Ustavnom sudu na članu 93. stavu 10. i članu 113. stavu 3. tački 1. Ustava. Prema članu 93. stavu 10, Vlada može

podneti ustavna pitanja Ustavnom sudu. Ukoliko su pitanja ustavna pitanja onda će Vlada biti ovlašćena strana i zahtev će biti prihvatljiv. Sud će pažljivo razmotriti ta pitanja kako bi ustanovio da li zahtev sadrži ustavna pitanja.

41. Prema Ustavu, suverenitet Republike Kosovo, koji proizilazi iz stanovništva i pripada stanovništvu, se sprovodi, između ostalog, preko izabranih predstavnika (vidi čl. 2. Ustava). Ustav poslanicima Skupštine daje poseban status sa imunitetom, kao što je propisano u članu 75. Ovo predstavlja značajno sredstvo koje omogućava zakonodavnoj vlasti, Skupštini, da bude nezavisna, odvojena i jednaka sa drugim ograncima vlasti u zemlji.

42. Članom 89. Ustava se i instituciji predsednika takođe daje imunitet. Ovaj poseban status i privilegije potiče iz toga da predsednik predstavlja jedinstvo građana i vrhovnu vlast države. Ovoj državnoj instituciji, predsedniku Republike, su potrebni specijalni status, privilegije i imunitet kako bi predsednik obavljao svoje funkcije nezavisno, sa dostojanstvom i efikasno i da ga istovremeno ne ometaju druge grane vlasti – zakonodavna, izvršna i pravosuđe.

43. Vlada, kao nosilac izvršne grane takođe treba da bude nezavisna sa jasno definisanim funkcijama i da bude odvojena od zakonodavstva i pravosuđa. Stoga, Ustav daje imunitet članovima Vlade kako bi se obezbedila njihova nezavisnost i efikasnost, i kako bi se oni zaštitili od ometanja drugih ogranaka.

44. Republika Kosovo je prema svom Ustavu definisana kao demokratska republika koja se zasniva na načelu podele vlasti i kontrole balansa među njima. Podela vlasti je jedna od osnova koje garantuju funkcionisanje demokratske države. Suština nezavisnosti i efikasnog funkcionisanja ovih grana je imunitet koji se daje osobama koje odražavaju ove vlasti.

45. Kao što je i premijer naveo, postavljena pitanja o imunitetu utiču na demokratsko funkcionisanje države.

46. Pitanja su ustavne prirode pošto se nadovezuju na formu vladavine državom. One se tiču mehanizma podele vlasti u Republici Kosovo.

47. Prema Ustavu, oni koji implementuju vlast i obavljaju dužnosti u državi uživaju imunitet i poseban status kako bi se osigurala njihova nezavisnost kako bi oni mogli efektivno obavljati svoj posao i kako bi se obezbedilo da se drugim granama vlasti onemogući ometanje u njihovom radu i sprečava zloupotreba.

48. Poslanici trebaju biti slobodni u obavljanju svojih funkcija i ne trebaju se smatrati odgovornim za svoje postupke, odluke, glasanja i mišljenja izneta tokom obavljanja svoje poslaničke funkcije. Ta sloboda, zagarantovana imunitetom, služi kako bi se poslanicima omogućilo da obavljaju svoj predstavnički mandat i da izraze narodnu volju i suverenitet stanovništva. Bez ove slobode, postoji opasnost da Skupština ne bi bila u mogućnosti da pravilno funkcioniše. Poslanici su imuni za svoje postupke i odluke u opsegu obavljanja svoje funkcije poslanika. Važno je napomenuti da se ova privilegija poslaniku ne pridaje zarad njihovog ličnog interesa nego zbog dobrobiti naroda koji ih je izabrao. Ovo je odraz formulacije značenja imuniteta koji podrazumeva dela koja će se preduzeti: *„tokom obavljanja svoje poslaničke funkcije“*.

49. Kako bi zahtev bi oglašen prihvatljivim Ustavom je propisano da se Sudu pitanja podnose na zakonit način od strane ovlašćene strane, prema članu 113. stavu 1. Ustava. Sud je ustanovio da su pitanja podnosioca zahteva podneta na zakonit način. Ustavni sud, kao konačna vlast za tumačenje Ustava, smatra da pitanja koja se odnose na imunitet jesu ustavne prirode. Vlada je podnela ustavna pitanja i ona je ovlašćena strana. Dakle, Vlada je podnela ustavna pitanja i jeste ovlašćena strana.

50. Podneta pitanja jesu ustavna pitanja, kao što je predviđeno članom 93. stavom 10. Ustava. Dakle, nije potrebno razmatrati zahtev u smislu člana 113. stava 3. tačke 1. Ustava. Štaviše, iako su u Poglavlju III, Posebni postupci, Zakona o Ustavnom sudu propisani vremenski rokovi za podnošenje zahteva prema članu 113. Ustava, za podnošenje takvih zahteva shodno članu 93. stavu 10. nisu propisani rokovi.

Meritum

51. Sud će protumačiti i razjasniti ustavna pitanja koja je Vlada podnela sledećim redosledom: A – Imunitet poslanika Skupštine; B – Imunitet predsednika Republike; i C – Imunitet članova Vlade.

A U odnosu na imunitet poslanika Skupštine

Opšta načela

52. Prilikom razmatranja ustavnih pitanja koje je podnela Vlada – imunitet poslanika Skupštine Kosova- Sud će obratiti pažnju na Ustav u celini, a ne samo na član 75. koji propisuje:

„1. Poslanici Skupštine uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili razrešenja za postupke i odluke tokom vršenja svoje poslaničke funkcije. Imunitet ne ometa krivično gonjenje poslanika Skupštine za postupke koje je počinio van vršenja svoje poslaničke funkcije.

2. Poslanik Skupštine se ne može uhapsiti niti pritvoriti dok obavlja svoju funkciju poslanika Skupštine, bez saglasnosti većine svih poslanika Skupštine."

53. Prema ustavnoj teoriji i praksi, različiti pravni sistemi prepoznaju i primenjuju dve kategorije, ili strane, koncepta parlamentarnog imuniteta.

54. Prva kategorija je izuzetak od odgovornosti u sudskim postupcima bilo koje prirode za izneta mišljenja, način glasanja ili donetih odluka tokom njihovog rada kao poslanici i drugih dela preduzetih prilikom obavljanja njihovih funkcija. Ova vrsta imuniteta se nastavlja nakon što se njihov mandat poslanika okonča i neograničenog je trajanja. Oni nikada neće biti obavezani da odgovaraju bilo kome niti bilo kakvom sudu za takve postupke ili odluke. Ovo je jasno propisano ustavom Kosova. Ovo predstavlja funkcionalni imunitet.

55. Druga kategorija parlamentarnog imuniteta se odnosi na nepovredivost za dela izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika Skupštine. Sastoji se od dva aspekta:

Krivično gonjenje

a) Prvi aspekat se odnosi na krivično gonjenje poslanika uz saglasnost Skupštine. Međutim ovo nije predviđeno ustavom Kosova. Ustav dozvoljava krivično gonjenje bez saglasnosti Skupštine za postupke koji su učinjeni van obavljanja njihovih funkcija (vidi član 75. stav 1, druga rečenica)

Hapšenje i pritvor

b) Drugi aspekt nepovredivosti se odnosi na slobodu od hapšenja i pritvora. Ograničavanje slobode je moguće uz ili bez odluke Skupštine. Ustavni sud će ova dva aspekta opisati podrobnije u presudi.

Primenljivost ovih opštih načela u Republici Kosovo

56. Vlada postavlja pitanje da li poslanici Skupštine Republike Kosovo uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi, razrešenja i

hapšenja ili pritvora za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika. Sud primećuje da Vlada pita:

a) da li poslanik uživa imunitet od krivičnog gonjenja za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika;

b) da li poslanik uživa od građanskih tužbi za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika

c) da li poslanik uživa imunitet od razrešenja za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika; i

d) da li poslanik uživa imunitet od hapšenja i pritvora za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika.

57. Što se tiče opsega obavljanja svoje funkcije poslanika, treba se naglasiti da poslanici Skupštine Republike Kosovo uživaju funkcionalni imunitet. Ovo podrazumeva da oni uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi i razrešenja za njihove postupke ili odluke (vidi član 75. stav 1, prva rečenica).

58. Član 75. stava 1. Ustava, propisuje da poslanici Skupštine Kosova uživaju funkcionalni imunitet u odnosu na izneta mišljenja ili način glasanja ili postupke ili odluke donete tokom obavljanja svoje funkcije poslanika. Zaista, zbog karakteristika i važnosti prava i odgovornosti poslanika, oni imaju privilegovan status dobijen u opsegu obavljanja svoje funkcije. Zbog specijalnog položaja kao izabranih predstavnika koji obavljaju svoj ustavni mandat njima se daje imunitet kako bi im se obezbedila veća sloboda, sigurnost i nezavisnost od izvršne grane i pravosuđa, ali samo u meri u kojoj su ti postupci preduzeti i odluke donete u opsegu obavljanja svoje funkcije.

59. Ustav jasno definiše opseg funkcije poslanika. To su preduzeti postupci i odluke donete u cilju izvršavanja nadležnosti Skupštine Kosova, koje su propisane u članu 65. Ustava. Sledstveno, poslanici uživaju imunitet za bilo kakav postupak ili odluku donetu, koja se odnosi na:

> *(1) usvajanje zakona, rezolucija i ostalih opštih akata;*
> *(2) odluke o menjaju Ustava na osnovu dve trećine (2/3) glasova svih poslanika, uključujući i dve trećine (2/3) svih poslanika koji zauzimaju mesta rezervisana i zagarantovana za predstavnike zajednica koje nisu većina na Kosovu;*
> *(3) objavljivanje referenduma, u saglasnosti sa zakonom;*

(4) ratifikovanje međunarodnih sporazuma;
(5) usvajanje budžeta Republike Kosovo
(6) izbor i razrešavanje Predsednika i potpredsednike Skupštine;
(7) izbor i razrešavanje Predsednika Republike Kosovo, u saglasnosti sa ovim Ustavom;
(8) izbor Vlade i glasanje nepoverenja istoj;
(9) nadzor Vlade i ostalih javnih institucija, koje, na osnovu Ustava i zakona, podnose izveštaj Skupštini;
(10) izbor članova Sudskog saveta i Tužilačkog saveta Kosova, u saglasnosti sa ovim Ustavom;
(11) predlaganje sudija Ustavnog suda;
(12) nadzor spoljne i bezbednosne politike;
(13) potvrđivanje dekreta Predsednika o objavljivanju vanrednog stanja;
(14) odlučivanje o pitanjima od opšteg interesa, utvrđenih zakonom.

60. U obavljanju ovoga poslanici će obavljati svoju funkciju u najboljem interesu Republike Kosovo i u saglasnosti sa Ustavom, zakonima i Poslovnikom o radu Skupštine (vidi član 74. Ustava).

61. Sledstveno, kako bi se obezbedila podela vlasti i nezavisno funkcionisanje Skupštine, slobodno od mešanja izvršne vlasti ili pravosuđa u oblast zakonodavstva, poslanici Skupštine Kosova uživaju funkcionalni imunitet i ne snose odgovornost za postupke ili odluke donete tokom obavljanja svoje funkcije.

62. Evropski sud za ljudska prava je u nekoliko slučajeva razmotrio primenljivost izuzetka od odgovornosti članova parlamenata država potpisnica naspram Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i protokolima uz nju.

63. Na primer, u slučaju Syngelidis protiv Grčke (zahtev br. 24895/07) od 11. februara 2010. god, Evropski sud za ljudska prava je naznačio:

„41… Pravo obraćanja sudu se umanjuje kada pravila prestanu da služe cilju pravne izvesnosti i pravilnom sprovođenju pravde i predstavljaju određenu vrstu ograničenja koje sprečava parničara da o njegovom ili njenom slučaju nadležni sud donese meritornu odluku.

42. Vezano sa tim, Sud primećuje da kada država pruži imunitet članovima svog parlamenta, to može uticati na zaštitu osnovnih sloboda. Međutim, ovo ne podrazumeva da se u načelu parlamentarni

imunitet može smatrati kao uvođenje nesrazmernog ograničenja na pravo obraćanja sudu, kao što je sadržano u članu 6. stavu 1. (vidi Kart protiv Turske, iznad citiran, pasus 80). Isto kao što je pravo obraćanja sudu neodvojiv deo garancija pravičnog suđenja prema istom članu, tako se i određena ograničenja za obraćanje takođe trebaju smatrati neodvojivim, primer ovoga su ona opšte prihvaćena ograničenja koja su države potpisnice usvojile kao deo doktrine parlamentarnog imuniteta (vidi A. protiv Ujedinjenog Kraljevstva, iznad citiran, pasus 83, i mutatis mutandis, Al-Adsani protiv Ujedinjenog Kraljevstva [VK], br. 35763/97, pasusu 56, ESLJP 2001-XI). Sud je već primio k znanju da je dugoročna praksa da države uopšteno dodeljuju različite nivoe imuniteta poslanicima, sa ciljem omogućavanja slobode govora za predstavnike naroda i sprečavanja mešanja u parlamentarne funkcije neprincipijelnih žalbi pristalica (vidi A. protiv Ujedinjenog Kraljevstva, iznad citiran, pasus 75-77; Cordova, citiran iznad, pasusu 55, i De Jario protiv Italije, br. 73936/01, pasus 49, od 3. juna 2004. god). Znači, stvaranje izuzetaka za taj imunitet, čija implementacija zavisi od individualnih činjenica svakog pojedinačnog slučaja, bi ozbiljno ugrozilo legitimne ciljeve koji se prate (vidi A. protiv Ujedinjenog Kraljevstva, iznad citiran, pasus 88).

43. Međutim, isto tako ne bi bilo u saglasnosti sa svrhom i ciljem Konvencije ukoliko bi se države potpisnice, prihvatajući jedan od opšte korišćenih sistema parlamentarnog imuniteta, time, prema Konvenciji, oslobodile svih odgovornosti u odnosu na parlamentarne aktivnosti. Treba se imati u vidu da cilj Konvencije nije garantovanje prava koja su teoretska i iluzorna nego prava koja su praktična i efektivna. Ovo se pogotovo odnosi na pravo obraćanja sudu u smislu istaknutog mesta koje pravo za pravično suđenje ima u demokratskom društvu (vidi Aït-Mouhoub protiv Francuske, 28. oktobar 1998. god, pasus 52, Izveštaji 1998-VIII). Ne bi bilo u saglasnosti sa vladavinom prava u demokratskom društvu ili sa osnovnim načelom sadržanim u članu 6. stavu 1, ukoliko bi država, bez ikakvog ograničenja ili sudske kontrole, mogla da ukloni iz sudske nadležnosti širok spektar građanskih tužbi ili dodeli imunitete kategorijama osoba (vidi Fayed protiv Ujedinjenog Kraljevstva, 21. septembar 1994. god, pasus 65, serija A br. 294-B).

44. Stoga, u slučajevima gde parlamentarni imunitet ometa uživanje prava obraćanja sudu, prilikom određivanja da li jeste ili nije određena mera bila srazmerna, sud razmatra da li su osporeni akti bili u vezi sa obavljanjem poslaničke funkcije u njihovom uskom smislu (vidi Cordova (br. 1) citiran iznad, pasus 62, i De Jerio, citiran iznad, pasus 53). Sud sada ponavlja da nedostatak bilo kakve jasne veze sa parlamentarnim aktivnostima od istog zahteva da se prihvati usko

tumačenje koncepta proporcionalnosti između cilja koji se traži da se ispuni i iskorišćenih sredstava. Ovo je posebno tako kada ograničenja prava upućivanja proizilaze iz odlučivanja političkog organa (vidi Kart protiv Turske, citiran iznad, pasus 83, i Tsalkitzis protiv Grčke, br. 11801/04, pasus 49, 16. novembra 2006.). Štaviše, što je veći imunitet to ubedljivije mora biti obrazloženje istog (vidi A. protiv Ujedinjenog Kraljevstva, citiran iznad, pasus 78).“

Odgovor na četiri dela prvog pitanja Vlade u odnosu na imunitet poslanika

64. Sud podseća da je Vlada pitala da li poslanici Skupštine uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi, razrešenja i hapšenja ili pritvora za njihove postupke i odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije. Sud će odgovoriti na svako pitanje.

a) Imunitet od krivičnog gonjenja za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika.

65. Druga rečenica člana 75. stava 1. Ustava predstavlja ograničenje za opšti imunitet koji se dodeljuje poslanicima: *„Imunitet ne ometa krivično gonjenje poslanika Skupštine za postupke koje je počinio van vršenja svoje poslaničke funkcije“*. U Ustavu je napravljena jasna razlika između onoga šta poslanik vrši kao predstavnik naroda i onoga što on ili ona čini u svom privatnom životu. U Ustavu ne postoji blanko imunitet koji se dodeljuje za sve vrste krivičnog gonjenja.

66. Poslanici su u svojstvu običnih građana, prema Krivičnom zakoniku i Zakonu o krivičnom postupku Republike Kosovo, podvrgnuti istom tretmanu kao i svi drugi građani. Ovaj zaključak proizilazi iz druge rečenice člana 75. stava 1. Ustava, koja propisuje da imunitet ne ometa krivično gonjenje poslanika Skupštine za postupke koje isti počine izvan opsega obavljanja svoje poslaničke funkcije.

67. Ova se dodatno učvršćuje kada se uzme u obzir član 70. stav 6. Ustava koja propisuje prestanak mandata poslanika kada je poslanik kažnjen pravosnažnom odlukom suda za krivično delo koje je kažnjivo jednom ili više godina zatvora.

68. Ustav ne dozvoljava nikakva ograničenja ili mešanje zakonodavstva u krivično gonjenje poslanika Skupštine za postupke počinjene izvan opsega obavljanja svoje funkcije.

69. Pošto Ustav ne garantuje nepovredivost u odnosu na krivično gonjenje poslanika Skupštine za postupke počinjene izvan opsega obavljanja svoje funkcije oni nisu nepovredivi ni u odnosu na krivično gonjenje za krivična dela koja su navodno izvršena pre početka njihovog mandata poslanika ili tokom njihovog mandata.

70. Član 22. stav 3. Poslovnika Skupštine propisuje: *„Poslanik uživa imunitet u odnosu na ... krivičnog gonjenja, dok Skupština ne donosi odluku o oduzimanju njegovog imuniteta“*. Ustavni sud primećuje da je ova odredba, koja se tiče krivičnog gonjenja, ništavna pošto u Ustavu ne postoji takva vrsta imuniteta u odnosu na krivično gonjenje poslanika. Sud još jednom podvlači da ne postoji imunitet koji onemogućava krivično gonjenje poslanika za postupke obavljene izvan opsega obavljanja svojih funkcija. Za takvu vrstu krivičnog gonjenja nije potrebna odluka Skupštine.

71. Jedina okolnost kada se zahteva odluka Skupštine za oduzimanje imuniteta je prilikom hapšenja ili pritvora poslanika kada on/ona vrši svoje funkcije poslanika. Ovo je Ustavni stav.

b) Imunitet od građanskih tužbi za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika.

72. Ne postoje Ustavne prepreke za podnošenje takvih građanskih tužbi. Ovo proizilazi iz izričitog jezika koji se odnosi na funkcionalni imunitet. U takvoj situaciji je očigledno da su primenljive odnosne odredbe važećih zakona.

c) Imunitet od razrešenje za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika.

73. Tumačenje razrešenja u ovom kontekstu podrazumeva uklanjanje poslanika sa mesta člana Skupštine. Član 70. Ustava reguliše opseg, trajanje i mogućnost prekidanja ili proglašavanja nevažećim mandata poslanika. Ove odredbe ne daju argumente kako bi se zaključilo da poslanik može biti razrešen za postupke izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika. To znači da se ova odredba treba čitati na taj način da se odnosi na slučajeve okončanja mandata kada je poslanik pravosnažnom presudom osuđen za krivično delo na jednu ili više godina zatvora.

d) Imunitet od hapšenja i pritvora za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije poslanika.

74. Imunitet od hapšenja i pritvora se takođe mora čitati u vezi sa drugim pitanjem Vlade i Sud će na njih odgovoriti zajedno.

75. Vlada je tražila tumačenje izraza „dok obavlja svoju funkciju poslanika Skupštine“ navedenih u članu 75. stavu 2. Ustava.

76. Ustav garantuje jednakost pred zakonom i svi imaju pravo na jednaku sudsku zaštitu. Stoga, Ustav predviđa da se pravda deli, ne da kasni. Ovo se primenjuje na poslanike u svojstvu običnih građana. Oni mogu biti krivično gonjeni i oni su odgovorni za postupke izvan opsega obavljanja svoje funkcije, za dela izvršena kako pre tako i tokom mandata.

77. Podrazumeva se da poslanici, kao i sve druge osobe koje su u nadležnosti sudova Republike Kosovo, imaju pravo na zaštitu svojih osnovnih prava i sloboda zagarantovanih ustavom i zakonima. One uključuju prava određena u stavu 1. člana 24. [Jednakost pred zakonom], članu 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] u vezi sa članom 5. Evropske konvencije o ljudskim pravima, članom 30. [Prava optuženog] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] oba u smislu člana 6. EPLJP i članom 54. [Sudska zaštita prava]. Poslanici, kao što je slučaj sa svim građanima, takođe imaju pravo na ustavom i zakonima zagarantovane pravične sudske postupke, uključujući i etapu prethodnog postupka i suđenja. Sud istovremeno primećuje da se takođe može uzeti u obzir i član 19. Ustava, koji je u vezi sa sprovođenjem obaveznih načela međunarodnog prava.

78. U takvim okolnostima, kao što je propisano članom 29. Ustava, mera „lišavanja slobode“, koja uključuje i meru „hapšenja ili pritvora“, se može izreći poslaniku u zakonom propisanim slučajevima i nakon odluke nadležnog suda za situacije navedene u članu 29. Ustava.

79. Sud podseća da član 29. stav 1. [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava glasi:

„1. Svakome se garantuje pravo na slobodu i sigurnost. Niko ne može biti lišen slobode izuzev zakonom predviđenih slučajeva i na osnovu odluke nadležnog suda, i to:
(1) nakon objavljivanja kazne zatvorom zbog krivičnog dela;
(2) zbog opravdane sumnje da je lice izvršilo krivično delo, samo onda kada se lišavanje slobode smatra neophodnim za sprečavanje vršenja

krivičnog dela i samo na veoma kratak period pre suđenja, na zakonom propisan način;
(3) radi vaspitnog nadzora maloletnog lica, ili radi njegovog/njenog privođenja nadležnom organu, na osnovu zakonitog naređenja;
(4) radi zdravstvenog nadzora lica, koje je zbog bolesti, opasno po društvo;
(5) zbog ilegalnog ulaska u Republiku Kosovo, ili nakon zakonite naredbe o udaljenju ili ekstradiciji".

80. Sud takođe primećuje da član 29. stav 2. Ustava propisuje da u slučajevima kada dođe do hapšenja ili pritvora bez sudskog naloga, lice koje je lišeno slobode treba u roku od četrdeset osam (48) sati izvesti pred sudiju koji će odlučiti o njegovom/njenom pritvoru ne kasnije nego četrdeset osam (48) sati od momenta kada je lice lišeno slobode izvedeno pred sud.

81. Nadgledanje ličnih sloboda zagarantovanih ustavom je povereno svim organima za sprovođenje zakona, organima krivičnog gonjenja i sudovima, u saglasnosti sa važećim zakonima.

82. Član 5. EKLJP se bavi pravom na slobodu i isti propisuje da lice može biti na zakonit način uhapšeno ili pritvoreno samo u jasno definisanim okolnostima. Te okolnosti uključuju pitanja kao što su lišavanje slobode nakon presude ili hapšenje zbog sumnje da je izvršeno krivično delo. Naročito, član 5. propisuje pravo na pristup sudu, ili odgovarajućem sudskom postupku, bez odlaganja kako bi se odredila zakonitost hapšenja ili pritvora i pravo na suđenje u razumnom roku ili puštanje na slobodu do suđenja.

83. Odredbe člana 5. EKLJP su direktno primenljive na Kosovu na osnovu člana 22. Ustava i u slučaju konflikta imaju premoć nad domaćim zakonima. Član 54. Ustava daje zakonsku snagu Konvenciji određujući da svi, uključujući i poslanike Skupštine, uživaju pravo na sudsku zaštitu i pravo na efikasno pravno sredstvo ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

84. Iste opšte odredbe i garancije u odnosu na hapšenje i pritvor i pravično suđenje su primenljive ne samo u istragama o krivičnim delima i suđenjima nego i građanskim tužbama.

Ustavne i zakonske odredbe koje se odnose na hapšenje ili pritvor poslanika Skupštine Kosova

85. Hapšenje i pritvor poslanika je predviđeno Ustavnim odredbama i Zakonom o pravima i odgovornostima poslanika. Navedene odredbe dozvoljavaju sledeće:

Ustav

i. Prvo je kada Skupština poslaniku oduzme imunitet od hapšenja ili pritvora dok on ili ona obavlja svoje funkcije u saglasnosti sa članom 72. stavom 2. u kojem stoji:

„2. Poslanik Skupštine se ne može uhapsiti niti pritvoriti dok obavlja svoju funkciju poslanika Skupštine, bez saglasnosti većine svih poslanika Skupštine.“

Ustav

ii. Kada poslanik ne obavlja svoju funkciju. Ovo potiče iz člana 75. stava 2. Ustava.

Zakon o pravima i odgovornostima poslanika

iii. Član 9. stav 9. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika posebno propisuje da se poslanik može uhapsiti u slučaju kada se on/ona zatekne na delu (in flagrante) teškog krivičnog dela za koje je predviđena kazna zatvorom od pet ili više godina. U članu 9. st. 2. i 9. navedenog zakona stoji:

„2. Poslanik Skupštine ne može se lišiti slobode niti se zadržavati [pritvoriti] *dok je u obavljanju svojih obaveza kao poslanik Skupštine bez saglasnosti većine poslanika Skupštine*

...

9. Nezavisno od stava 3. [ovo bi trebalo da se odnosi na stav 2.] *ovog člana, mera pritvora može da se preduzme prema poslaniku bez prethodne saglasnosti Skupštine u slučaju kada se on / ona zatekne na delu (in flagranti* [flagrante]*) teškog krivičnog dela za koje je predviđena kazna zatvora od pet (5) ili više godina.“*

Ustav

iv. Mandat se prekida zbog pravosnažne presude i kazne na jednu ili više godine zatvora i može se nastaviti sa hapšenjem bez obraćanja bilo kojem drugom licu ili organu pošto više ne postoji ustavna zaštita.

86. U prvoj okolnosti, kojom se propisuje hapšenje ili druga vrsta pritvora poslanika, Ustav jasno definiše okolnosti koje moraju postojati kako bi poslanik mogao biti uhapšen ili pritvoren. Ustavni izraz *„dok obavlja svoju funkciju“* zahteva tumačenje Suda, ne samo zbog postavljenih pitanja nego i zato što je od važnosti za odgovor na pitanja koja su podignuta u odnosu na funkcionisanje Skupštine.

87. Član 66. Ustava koristi izraz „mandat“ kako bi se opisalo trajanje jednog saziva Skupštine. U njemu se navodi da period od četiri godine počinje konstitutivnom sednicom koja se održava nakon objavljivanja rezultata izbora i završava se raspuštanjem Skupštine.

88. U Ustavu se izraz „mandat“ koristi i u odnosu na poslanike Skupštine pri čemu oni, kao predstavnici naroda, ne podležu nikakvom prinudnom mandatu. Mandat poslanika je individualan i počinje od dana objavljivanja rezultata izbora. Dok mandat Skupštine počinje konstitutivnom sednicom novoizabranog saziva Skupštine, mandat svakog poslanika može početi ranije. Mandat poslanika se završava ukoliko dođe do bilo koje od okolnosti propisanih u članu 70. stavu 3. Ustava. Mandat poslanika odražava njegovu/njenu predstavničku funkciju.

89. Način rada Skupštine je organizovan u dva redovna godišnja zasedanja. Zasedanja počinju trećeg ponedeljka u januaru i drugog ponedeljka u septembru i završavaju se kada Skupština tako odluči.

90. Član 40. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika predviđa da su poslanici dužni da prisustvuju plenarnim „sednicama“ i „sednicama“ pomoćnih tela Skupštine, čiji su član.

91. U članu 39. Poslovnika o radu Skupštine, koji je naslovljen Rad u Skupštini, u je predviđeno da Skupština odvija rad na plenarnim sednicama i odborima. Znači, kada su poslanici na ovim sednicama i odborima oni/one obavljaju svoju funkciju. Ovime oni realizuju, ispunjavaju, izvršavaju i daju potpun smisao nadležnostima Skupštine

kao što je određeno u članu 65. Postupci ili odluke, uključujući njihove rasprave, govore i glasanja; sve se odvija tokom ovih plenarnih sednica i sastanaka odbora i oni uživaju funkcionalni imunitet u obavljanju ovih poslova. Funkcionalni imunitet štiti taj rad. To je cilj imuniteta i oni nikada ne mogu snositi odgovornost za ono što rade na ovim sednicama i sastancima.

92. Skupština funkcioniše samo kada se sastane. Predsednik Skupštine je taj koji odlučuje o datumima sastanaka. Osim ovih sastanaka Skupštine ili njenih odbora, za poslanike Skupštine se ne može reći da obavljaju neophodne funkcije kako bi izvršavali obaveze Skupštine (vidi član 39. Poslovnika o radu Skupštine).

93. Razni pravni sistemi i Ustavi u Evropi imaju različite definicije mandata i trajanje, u odnosu na opseg kao i vreme tog imuniteta poslanika. Ovo uključuje celokupni mandat parlamenta ili sastanke parlamenta ili sednice domova parlamenta.

94. Period obavljanja funkcije poslanika se odnosi na njegov/njen rad u Skupštini tokom sastanaka Skupštine i sastanaka skupštinskih odbora.

95. Član 75. stav 2. predviđa da je za hapšenje ili pritvor poslanika dok obavlja svoju funkciju potrebna odluka većina svih poslanika Skupštine za oduzimanje imuniteta. Svrha ovog uslova je obezbeđivanje da rad Skupštine neće biti ometen. Dok poslanik obavlja svoju funkciju to je za dobrobit Skupštine i obavljanje poslova Skupštine. Kako bi se poslanik uklonio potrebna je odluka Skupštine zato što je njegovo/njeno fizičko prisustvo neophodno na sastancima Skupštine i sastancima odbora. Tokom rada Skupštine poslanik je tu u svojstvu predstavnika naroda i konstitutivni je član Skupštine. Samo Skupština je ta koja može odlučiti da li može doći do hapšenja ili pritvora poslanika dok on/ona obavlja skupštinske funkcije.

96. Sud podvlači da izvan opsega njegove funkcije poslanik treba biti tretiran kao bilo koji drugi građanin. Poslanik snosi odgovornost za njegova/njena privatna dela i ponašanje kao i svi drugi građani. Stoga, dok ne obavlja svoju funkciju on/ona može biti uhapšen ili pritvoren bez odluke Skupštine prema važećim zakonima. Do ovoga može doći poštujući odredbe zakona koji su primenljivi u Republici Kosovo, kao što je slučaj i za sve ostale građane. Primenljiv zakon i ko ima ovlašćenja da naloži hapšenje će biti podrobnije opisano.

97. Situacija dozvoljavanja hapšenja i pritvora kada se zateknu na delu (in flagrante) teškog krivičnog dela za koje je predviđena kazna zatvora od pet ili više godina je standard koji je predviđen u ustavnom poretku većine zemalja, bez obzira da li je naveden u Ustavu ili sistemskim zakonima. Javnost treba imati poverenja da su njihovi interesi zaštićeni u ovim okolnostima. Javno upravljanje pravdom se ne može zaustaviti samo zato što postoji shvatanje da bi poslanik u određenoj etapi krivičnog postupka mogao da se izjasni da on/ona uživa imunitet od krivičnog gonjenja. Ovo bi podrilo poverenje u upravljanje pravdom. Zakon o pravima i odgovornostima poslanika u članu 9. stavu 9. prepoznaje taj izuzetak. Slučajevi hapšenja u takvim okolnostima su jasni.

98. Mandat poslanika je predviđen ustavom. Međutim, Ustav propisuje kada mandat može biti prevremeno okončan. U odnosu na situacije u kojima postoji pravosnažna sudska odluka kojom se poslanik kažnjava zatvorom na godinu dana ili više, poslanik gubi mandat i sledstveno mandat se prekida te on/ona više ne može uživati privilegije i imunitet koji dolaze sa mandatom. Nakon toga se može izreći kazna zatvorom i može doći do njegovog/njenog hapšenja prilikom izvršenja sudske kazne.

Organ koji zahteva oduzimanje imuniteta

99. Kada je krivično gonjenje u toku, ukoliko organ gonjenja ili sud smatra da je zarad pravilnog obavljanja krivičnog gonjenja potrebno oduzimanje mandata, onda je Skupština dužna da razmotri zahtev za oduzimanje imuniteta. Postoji ustavna obaveza za Skupštinu da uzme na razmatranje zahteve za oduzimanje imuniteta, u slučajevima gde je to neophodno. Praznina u zakonu ili neuspeh Skupštine da usvoji zakone koji su neophodni kako bi se obezbedilo pravilno funkcionisanje sudske grane vlasti države se ne može koristiti kao izgovor za neobezbeđivanje pozitivne obaveze razmatranja oduzimanja imuniteta.

100. Stoga, član 9. stav 3. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika predviđa da taj zahtev može podneti samo glavni javni tužilac. Jasno je da postoje i druge situacije u kojima je hapšenje neophodno, prema mišljenju policije, javnog tužioca, državnog tužioca ili specijalnih tužilaca EULEX-a. U slučaju građanske tužbe sud koji se bavi pitanjem je dužan da Skupštini podnese zahtev za oduzimanje imuniteta.

101. Neuspeh Zakona o pravima i odgovornostima poslanika da navede da se svi ili neki od gorenavedenih mogu podneti zahtev za oduzimanje

imuniteta ne zabranjuje primanje takvog zahteva. Ukoliko takav zahtev podnese nadležni organ onda je Skupština dužna da ga razmotri. Pitanje odobrenja ili odbijanja zahteva je u potpunosti u nadležnosti Skupštine, ali ona mora razmotriti isti.

102. U odnosu na ovo, značajno je imati u vidu da je prema članu 109. Ustava: *„državno tužilaštvo nezavisna institucija odgovorna za gonjenje učinioca krivičnih dela, ili drugih kažnjivih dela, kao što je i regulisano zakonom“*.

103. Sud takođe primećuje da je Skupština 30. septembra 2010. god. usvojila *„Zakon br. 03/L-225 o državnom tužiocu“* koji će stupiti na snagu 1. januara 2013. god. Nakon navedenog datuma sledeći će prestati da važe: *„1.1. Zakon o javnom tužilaštvu Autonomne Pokrajine Kosovo; 1.2. UNMIK Uredba 1999/05, o osnivanju ad hoc sudske konačne žalbe i Ad hoc kancelarija javnog tužioca; 1.3. Bilo koji drugi zakon u onoj meri u kojoj nije u skladu sa odredbama ovog zakona“*.

104. Dodatno, stupanjem na snagu ovog zakona svako pozivanje u bilo kojem zakonu, propisu, direktivi, pravilu ili drugom pravnom aktu na „službu tužilaštva” ili „javnog tužioca” tumačiće se tako da ima smisao „državni tužilac“. Međutim, ništa u tom zakonu se ne sme tumačiti ili primeniti na menjanje, ograničenje, proširenje ili na drugi način promeniti vlast, nadležnost, ovlašćenja ili dužnosti dodeljene Specijalnom tužilaštvu kao što je propisano u Zakonu o specijalnom tužilaštvu Republike Kosovo, br 2008/03 -L052.

105. Stoga, proizilazi da su pravni akti koji sada uređuju nadležnosti i organizovanje tužilaca: *Zakon o javnom tužilaštvu Autonomne Pokrajine Kosovo* i *UNMIK Uredba 1999/05, o osnivanju ad hoc sudske konačne žalbe i Ad hoc kancelarija javnog tužioca*. Dodatno, takođe postoji i *Zakon o specijalnom tužilaštvu Republike Kosovo*.

106. Sud takođe primećuje da se saglasno sa Zakonom o specijalnom tužilaštvu Republike Kosovo iz 2008. god, specijalno tužilaštvo uspostavlja kao stalna i specijalizovana kancelarija tužilaštva koja deluje u sastavu Kancelarije državnog tužioca Kosova. Zakonom je predviđeno da će tokom trajanja Misije EULEX-a na Kosovu, u sastavu Specijalnog tužilaštva biti i 5 tužilaca EULEX-a pored onih koji su zakonom predviđeni.

107. Skupština Republike je 13. marta 2008. god. usvojila Zakon o nadležnostima, odabiru i raspodeli sudskih predmeta sudijama i tužiocima EULEX-a na Kosovu.

108. Zakon o javnom tužilaštvu Autonomne Pokrajine Kosovo (Službeni list Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosovo, SAPK, br. 32/76, 52/77, 49 (79, 44/82, 44/84 i 18/87) i dalje važi i u njemu stoji:

Shodno članu 1. javno tužilaštvo je nezavisan državni organ koji krivično goni izvršioce krivičnih dela i drugih zakonom kažnjivih dela, preduzima mere u saglasnosti sa zakonom za zaštitu interesa društvenih zajednica, koristi pravne lekove za zaštitu ustavnosti i zakonitosti i obavlja druge dužnosti u saglasnosti sa zakonom.“

109. Ustavni sud sledstveno primećuje da se krivično gonjenje lica koja se terete za krivična dela vrši delovanjem raznih pravnih akata, kao što je propisano u članu 109. Ustava.

110. Organi koji imaju pravo podnošenja zahteva Skupštini za oduzimanje imuniteta poslanika dok on/ona obavlja svoje funkcije su takođe ovlašćeni da uhapse ili pritvore poslanika bez odluke Skupštine kada on/ona ne obavlja svoje funkcije.

Postupak za oduzimanje imuniteta za hapšenje ili pritvor

111. Ovaj postupak nije posebno opisan u Ustavu ali to nije ni potrebno. Postupak koji je propisan u članu 23. Poslovnika Skupštine se treba koristiti u slučajevima ili zahtevima za oduzimanje imuniteta poslanika za hapšenje ili pritvor. Prema Ustavu, ovo se ne primenjuje na nepostojeći imunitet od krivičnog gonjenja. Sud naglašava da je član 22. stav 3. Poslovnika o radu, koji govori o imunitetu od krivičnog gonjenja, ništavan kada teži da dodeli takav imunitet. Postupak je detaljnije opisan u članu 23. Poslovnika o radu. Ovo je u saglasnosti sa ustavnim odredbama samo do mere do koje se pridržava oduzimanja imuniteta u odnosu na hapšenje ili pritvor.

112. Treba se naglasiti da Poslovnik o radu Skupštine uvodi posebnu proceduru u odnosu na situacije kada poslanik Skupštine bude uhapšen ili pritvoren bez oduzetog imuniteta, odnosno odluke Skupštine. Kada dođe do hapšenja ili pritvora bez oduzimanja imuniteta, to može biti za krivično gonjenje za delo izvan opsega funkcije i izvan vremena kada je poslanik obavljao svoju funkciju. U takvim okolnostima Skupština ne

može poništiti odluku pravosuđa kojom se nalaže hapšenje i pritvor. Svaki pokušaj kojim Skupština daje sebi ovlašćenja da to učini je ništavan i nije u saglasnosti sa ustavom. Sigurno da poslanik ima na raspolaganju sva sredstva za zaštitu svojih prava, kao što je navedeno ranije u izveštaju, kao i da ima puno pravo obraćanja sudovima Republike Kosovo za zaštitu tih prava prema Ustavu i zakonima.

113. Komparativne studije ukazuju da je preovlađujući stav da kada se poslanik uhapsi prilikom vršenja teškog krivičnog dela, organi koji obave hapšenje trebaju da obaveste rukovodstvo Skupštine o hapšenju. Član 24. stav 1. Poslovnika o radu propisuje da organ krivičnog gonjenja odmah obavesti predsednika Skupštine o hapšenju ili pritvoru. Ovime se obezbeđuje pravilno funkcionisanje Skupštine.

Odgovor na treće pitanje Vlade u odnosu na imunitet poslanika

114. Vlada traži tumačenje člana 75. Ustava u slučajevima kada postoji sumnja da su izvršena krivična dela pre početka mandata poslanika ili za krivična dela izvršena izvan opsega obavljanja svoje funkcije. Kao što je navedeno i ranije, u stavu 65. iznad, Ustav ne pruža imunitet u odnosu na krivično gonjenje poslanika Skupštine za postupke izvan opsega obavljanja svoje funkcije. Oni mogu biti krivično gonjeni za dela koja su navodno izvršili pre otpočinjanja poslaničkog mandata. Oni takođe mogu biti krivično gonjeni tokom njihovog mandata za krivična dela izvan opsega obavljanja svoje funkcije.

B Vezano sa imunitetom predsednika Republike Kosovo

115. U delu zahteva Vlade koji se odnosi na imunitet predsednika postavljaju se dva pitanja:

i. Tumačenje primenljivosti i efekta člana 89. Ustava.

ii. Vlada traži razjašnjenje da li predsednik uživa imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi, razrešenja i hapšenja ili pritvora za postupke ili [odluke] donete izvan opsega obavljanja funkcije predsednika Republike Kosovo.

116. Sud primećuje da Vlada traži razjašnjenje vezano sa tim:

a) da li predsednik uživa imunitet od krivičnog gonjenja za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije;

b) da li predsednik uživa imunitet od građanskih tužbi za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije;

c) da li predsednik uživa imunitet od razrešenja za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja funkcije predsednika; i

d) da li predsednik uživa imunitet od hapšenja i pritvora za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije.

117. Član 89. [Imunitet] propisuje:

„Predsednik Republike Kosovo uživa potpuni imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili razrešenja zbog radnji i odluka koje su donete tokom sprovođenja dužnosti Predsednika Republike Kosovo.“

118. Ovo je funkcionalni imunitet i osobenosti funkcionalnog imuniteta su već obrazložene u delu koji se bavi poslaničkim imunitetom i isti je takođe primenljiv i za predsednika Republike. Predsednik republike je vrhovna vlast države i predstavlja jedinstvo građana Republike Kosovo. Poglavar države deluje unutar i van zemlje, kao važna figura iznad svih u državi, i istog je ranga kao i drugi poglavari država u svetu za ciljeve zastupanja države. Imuniteti koji su dodeljeni predsedniku su funkcionalni imuniteti kako bi se obezbedilo da predsednik ne bude ometan u obavljanju državnih obaveza koje su ustavom poverene toj instituciji.

119. Status predsednika Republike Kosovo je regulisan i Zakonom o predsedniku, zakon br. 03/L-094. Privilegije i imuniteti povereni predsedniku u Ustavu i zakonu dolikuju poglavaru države. Stoga, funkcionalni imunitet poveren predsedniku mu daje imunitet za postupke i odluke u opsegu obavljanja svoje funkcije i taj imunitet pokriva izuzeće od odgovornosti za postupke u opsegu obavljanja svoje funkcije i pogotovo, u ovim slučajevima ne može doći do krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili razrešenja.

120. Član 8. Zakona o predsedniku takođe propisuje da se ovaj funkcionalni imunitet nastavlja i nakon okončanja mandata.

121. Što se tiče drugog pitanja svaki od ovih delova zaslužuje poseban odgovor.

a) Imunitet od krivičnog gonjenja za postupke ili odluke izvan opsega obavljanja funkcije predsednika.

122. Ustav u članu 91. stavu 1. govori o razrešenju predsednika kada je osuđen za teško krivično delo. Ukoliko je presuda za teško krivično delo razlog za razrešenje predsednika, očigledno je da predsednik treba biti osuđen i ta presuda neminovno mora slediti krivičnu istragu i suđenje. Stoga, predsednik nije imun od krivičnog gonjenja za postupke i dela izvan opsega obavljanja svoje funkcije.

b) Imunitet od građanskih tužbi za postupke ili odluke izvan opsega obavljanja funkcije.

123. Tumačenje ovog dela pitanja je isto kao za imunitet poslanika. Ne postoje Ustavne prepreke za podnošenje građanskih tužbi za postupke i odluke izvan opsega obavljanja svoje funkcije. Ovo proizilazi iz izričitog jezika koji se odnosi na funkcionalni imunitet. U takvoj situaciji je očigledno da su primenljive odnosne odredbe važećih zakona.

c) Imunitet od razrešenja za postupke ili odluke izvan opsega obavljanja svoje funkcije.

124. U Ustavu postoji posebna odredba, u članu 91. Ustava, koja se tiče razrešenja predsednika. Ova odredba ne pravi izričitu razliku između razrešenje predsednika za postupke ili dela u opsegu ili izvan opsega obavljanja svojih funkcija. Predsednik može biti razrešen dužnosti nakon presude za teško krivično delo, kao što je obrazloženo iznad. Predsednik može takođe biti razrešen dužnosti ukoliko nije u stanju da obavlja dužnosti ove funkcije zbog nesposobnosti ili teške bolesti, ili ukoliko Ustavni sud ustanovi da je on/ona izvršio tešku povredu Ustava. Odluku o razrešenju donosi Skupština nakon postupaka propisanih u članu 91. st. 2. i 3. Ustava.

d) Imunitet od hapšenja i pritvora za postupke ili odluke izvan opsega obavljanja svoje funkcije.

125. Predsednik vrši jedinstvene funkcije koje su samo njemu/njoj dodeljene. Prema Ustavu predsednik treba da bude dostupan u svako vreme kako bi vršio ove funkcije. One su neodvojive od predsedništva i stoga predsednik ne sme biti sprečen hapšenjem ili pritvorom u obavljanju tih funkcija. Predsednik mora biti stalno dostupan za obavljanje funkcija institucije i obaljane državnih pitanja.

126. Kada član 90. govori o privremenom izostanku predsednika u istom nema nikakvih indikacija da se predviđa hapšenje ili pritvor. Ne bi imalo smisla sugerisati da bi se privremeno odsustvo predsednika moglo vezati dobrovoljnim prenošenjem njegove funkcije na određeno vreme u odnosu na hapšenje ili pritvor.

127. Hapšenje ili pritvor takvog lica je u suprotnosti sa idealima da predsednik predstavlja jedinstvo naroda i odražava državnost kao poglavar države. Odgovarajuće sredstvo je pokretanje postupka protiv predsednika u saglasnosti sa ustavom.

128. Predsednik može biti uhapšen ili pritvoren samo kada ga razreše dužnosti, pošto on/ona više nije predsednik nego je običan građanin na kojeg se primenjuju važeći zakoni.

C Vezano sa imunitetom članova Vlade Kosova

129. U delu zahteva Vlade koji se odnosi na imunitet članova Vlade postavljaju se dva pitanja:

i. Tumačenje primenljivosti i efekta člana 98. Ustava.

ii. Razjašnjenje u vezi imuniteta članova Vlade od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi, razrešenja i hapšenja ili pritvora za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije.

130. Sud primećuje da Vlada traži razjašnjenje vezano sa tim:

a) da li članovi Vlade uživaju imunitet od krivičnog gonjenja za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije;

b) da li članovi Vlade uživaju imunitet od građanskih tužbi za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije;

c) da li članovi Vlade uživaju imunitet od razrešenja za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije; i

d) da li članovi Vlade uživaju imunitet od hapšenja i pritvora za postupke ili odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije.

131. Član 98. Ustava se bavi imunitetom članova Vlade i u njemu je propisano:

„Član 98 [Imunitet]

Članovi Vlade Kosova uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili razrešenja za postupke i odluke tokom vršenja svojih dužnosti kao članova vlade.“

132. I članovi Vlade uživaju isti funkcionalni imunitet kao poslanici Skupštine i predsednik. Ponovo, ovaj imunitet je za postupke ili odluke donete u opsegu obavljanja svoje funkcije, kao što je navedeno u članu 97. Ustava. Oni imaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi i razrešenja u opsegu ovog funkcionalnog imuniteta.

133. Nasuprot poziciji koja se odnosi na poslanike Skupštine i predsednika, članovi Vlade snose odgovornost pred Skupštinom. Oni, sa premijerom i potpredsednikom/potpredsednicima Vlade, snose zajedničku odgovornost za odluke Vlade i pojedinačno za odluke donete u oblastima njihove odgovornosti. Ovo je politička odgovornost i u potpunosti drugačija od njihovog funkcionalnog imuniteta. Njih bira Skupština i prema tome oni snose odgovornost pred Skupštinom.

134. Za članove Vlade ne postoje posebne zaštite za postupke izvan opsega obavljanja funkcije. Što se tiče članova Vlade ukoliko su optuženi za dela oni se ne razlikuju od običnih građana Republike Kosovo.

135. Što se tiče četiri dela drugog pitanja Vlade, članovi Vlade ne uživaju nikakvu zaštitu za postupke i odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije. U tim okolnostima oni ne uživaju imunitet i mogu biti

krivično gonjeni, mogu biti predmet građanskih tužbi i mogu biti uhapšeni ili pritvoreni kao i svaki drugi građanin. Za razrešenje i imenovanje članova Vlade se poštuju posebne procedure propisane u čl. 95. i 96. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

SUD, JEDNOGLASNO, DONOSI SLEDEĆU ODLUKU:

I. Zahtev je prihvatljiv;

II. U saglasnosti sa članom 75. stavom 1, članom 89. i članom 98. Ustava, poslanici Skupštine, predsednik Republike i članovi Vlade uživaju funkcionalni imunitet za postupke ili odluke donete tokom obavljanja svojih odnosnih funkcija. Dakle, poslanici Skupštine, predsednik Republike i članovi Vlade su izuzeti od odgovornosti u sudskim postupcima bilo kakve prirode za izneta mišljenja, način glasanja ili odluke donete tokom obavljanja svoje funkcije. Ova vrsta imuniteta je neograničenog trajanja.

A. Vezano sa imunitetom poslanika Skupštine

III. Postupajući izvan opsega obavljanja svojih funkcija:

1. Poslanici Skupštine nisu imuni od krivičnog gonjenja za postupke i odluke donete izvan opsega obavljanja njihove funkcije. Ovo se odnosi na krivično gonjenje za krivična dela koja su navodno izvršena pre početka njihovog mandata poslanika, kao i tokom njihovog poslaničkog mandata;

2. Poslanici Skupštine nisu imuni od građanskih tužbi za postupke i odluke donete izvan opsega obavljanja njihove funkcije;

3. Poslanici Skupštine ne mogu biti razrešeni, osim za razloge propisane u članu 70. Ustava.

IV. Hapšenje ili pritvaranje poslanika:

1. Poslanik, tokom obavljanja njegove poslaničke funkcije, odnosno tokom sastanaka Skupštine i/ili sastanaka skupštinskih odbora, može biti uhapšen ili pritvoren nakon odluke Skupštine.

2. Poslanik, kada ne obavlja njegovu poslaničku funkciju, odnosno, kada nema sastanaka Skupštine ili sastanaka skupštinskih odbora, može biti uhapšen ili pritvoren bez odluke Skupštine.

3. Poslanik, ukoliko bude zatečen na delu (in flagrante) teškog krivičnog dela za koje je propisana kazna zatvorom od pet ili više godina, može biti uhapšen ili pritvoren bez odluke Skupštine.

4. Poslanik može biti uhapšen ili pritvoren kada njegov/njen mandat prestane, u slučajevima kada je pravosnažnom odlukom suda kažnjen za krivično delo koje je propisana kazna zatvorom od jedne ili više godina.

V. „Dok obavlja svoju funkciju“ znači rad Skupštine tokom sastanaka Skupštine i sastanaka skupštinskih odbora.

VI. Svaki organ/institucija krivičnog gonjenja koja se bavi gonjenjem učinioca krivičnih dela, kao što je propisano u članu 109. Ustava, i koja deluje u opsegu nadležnosti predviđenih zakonom primenjivim u Republici Kosovo, ima pravo da od Skupštine zatraži oduzimanje imuniteta poslanika.

Ovaj organ/institucija ima pravo da bez odluke Skupštine uhapsi ili pritvori poslanika kada isti ne obavlja svoju funkciju, odnosno kada nema sastanaka Skupštine ili sastanaka skupštinskih odbora.

B. Vezano sa imunitetom predsednika Republike

VII. Postupajući izvan opsega obavljanja svoje odnosne funkcije:

1. Predsednik ne uživa imunitet od krivičnog gonjenja za preduzete postupke i odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije. Protiv predsednika se za teško krivično delo može pokrenuti i nastaviti krivično gonjenje.

2. Predsednik ne uživa imunitet od pokretanja građanskih tužbi za postupke i odluke donete izvan opsega obavljanja svoje funkcije.

3. Predsednik može biti razrešen dužnosti u saglasnosti sa članom 91. Ustava.

4. Predsednik ne može biti uhapšen ili pritvoren tokom njegovog/njenog mandata zbog prirode funkcije predsednika, pošto je za obavljanje te funkcije potrebno da on/ona bude stalno dostupan.

C. Vezano sa imunitetom članova Vlade

VIII. Članovi Vlade nemaju nikakve posebne garancije za njihove postupke i odluke donete izvan opsega obavljanja njihove funkcije.

D. Vezano sa pravnim dejstvom ove presude

IX. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

X. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Snezhana Botusharova

Sudija izvestilac

Prof. dr Enver Hasani

Predsednik Ustavnog suda

Arjeta Halimi protiv navodnog neizvršavanja presude CN. br. 24/09 Okružnog suda u Gnjilanu

Slučaj KI 36-2011, odluka od 30. septembra 2011.

Ključne reči: disciplina i dobro ponašanje učenika, diskriminacija, jednakost pred zakonom, izvršenje presude, iscrpljivanje pravnih lekova, sloboda uverenja, savesti i vere, sloboda mišljenja, savesti i vere, marama, ljudska prava, individualni zahtev, dogovori i međunarodni instrumenti, jurisdikcija i ovlašćene strane, vera, pravo na obrazovanje, sekularna država

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava tražeći izvršenje presude Okružnog suda u Gnjilanu, kojom zahteva od Opštinske direkcije za obrazovanje i kulturu (ODOK) da joj garantuje sva prava kao srednjoškolcu uprkos tome što je nosila maramu za glavu, tvrdeći da neizvršenje ove presude predstavlja povredu članova 22, 24, 38. I 47. Ustava.

U odgovoru ODO je porekao da je povredio pravo podnosioca zahteva na obrazovanje dodajući da je ona dobrovoljno napustila školu ističući da prema Zakonu o osnovnom i srednjem obrazovanju, srednje obrazovanje nije obavezno.

ODO je istakao da njegove odredbe zahtevaju nošenje identične uniforme u školi, upozoravajući da bi odstupanje od te politike ometalo obrazovni proces. Na kraju, DKA smatra da Ustav predviđa da je u pogledu verskih uverenja Kosovo sekularna država.

Sud je zaključio da je zahtev za izvršenje presude bio neprihvatljiv prema članu 113.7 i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu jer podnosilac nije tražila izvršenje presude u bilo kom nižem sudu ukazujući da nije iscrpeo sve pravne lekove. Sud je takođe zaključio da je zahtev očigledno neosnovan prema pravilima 36.2 (a) i 36.2(c) jer podnosilac nije bila isključena ili nije bilo uskraćeno njeno pravo na obrazovanje, navodeći EKLJP slučaj Dogru protiv Francuske.

Priština, 9. septembar 2011. god.
Br. ref.: RK137/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 36/11

Podnosilac

Arjeta Halimi

Ocena ustavnosti navodnog neizvršavanja presude Okružnog suda u Gnjilanu CN. br. 24/09 od 17. novembra 2009. godine i navodnog kršenja ljudskih prava podnosioca zahteva

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Arjeta Halimi sa prebivalištem u selu Dobreš, Opština Vitina. Ona je sada uzrasta od 19 godina. Podnosioca zahteva pred Ustavnim sudom („Sud“) zastupa Centar za pravnu pomoć i regionalni razvoj („CLARD“), sa sedištem u Prištini.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva je zahtevao ocenu ustavnosti neizvršavanja presude Okružnog suda u Gnjilanu CN.br. 24/09 od 17. novembra 2009. godine kojom je usvojena njena tužba i tužena strana, Opštinska direkcija za obrazovanje u Vitini, bila je obavezana da „odobri tužilji [odnosno podnosiocu zahteva] sva prava koja proističu iz statusa redovnog studenta gimnazije ‘Kuvendi i Lezhes’ u Vitini.” Svojim zahtevom podnosilac zahteva želi da se osigura da će napred citiranu presudu koju je doneo Okružni sud u Gnjilanu da izvrši telo na koje se ista odnosi - Opštinska direkcija za obrazovanje u Vitini. Podnosilac zahteva navodi da je neizvršavanje presude Okružnog suda u Gnjilanu CN.br. 24/09 od 17. novembra 2009. godine lišava prava na obrazovanje koja su joj zajamčena svim nacionalnim i međunarodnim aktima.

3. Podnosilac zahteva navodi da su prekršeni sledeći članovi Ustava: član 24. (Jednakost pred zakonom), član 38. (Sloboda uverenja, savesti i vere) i član 47. (Pravo na obrazovanje).

4. Podnosilac zahteva također navodi da su, u skladu sa članom 22. Ustava (neposredna primenljivost međunarodnih sporazuma i instrumenata), prekršena i sledeća međunarodno priznata ljudska prava: član 2. Protokola 1 (Pravo na obrazovanje) Evropske konvencije o ljudskim pravima, kao i član 9. (Sloboda mišljenja, savesti i vere) u vezi sa članom 14. (Zabrana diskriminacije) u vezi sa članom 14. i članom 28. UN Konvencije o pravima deteta.

5. Podnosilac zahteva dalje smatra da je bilo kršenje člana 18. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, kao i članova 2. i 26. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. Konačno, što se tiče međunarodnih instrumenata podnosilac zahteva takođe se poziva na članove 14. i 28. Konvencije UN o pravima deteta.

6. Podnosilac takođe tvrdi da su u njenom slučaju prekršeni članovi 2, 4. i 9. Kosovskog zakona protiv diskriminacije, Zakon 2004/3???, kao i član 12. Zakona o upravnom sporu (03/L-202).

Pravni osnov

7. Član 113.7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), članovi 20. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupci pred sudom

8. 10. marta 2011. godine, podnosilac zahteva je podnela zahtev Sudu.

9. 21. marta 2011. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Snezhana Botusharova (predsedavajući), prof. dr Ivan Čukalović i prof. dr Enver Hasani.

10. 28. aprila 2011. godine Sud je obavestio Opštinsko odeljenje za obrazovanje i kulturu („OOO“) u opštini Vitina o zahtevu i pozvao OOO da dostavi odgovor na zahtev shodno članu 22.2 Zakona.

11. Istog dana Sud je obavestio Okružni sud u Gnjilanu i Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT) o podnetom zahtevu.

12. 4. maja 2011. godine Okružni sud u Gnjilanu je dao svoj odgovor na zahtev.

13. 16. maja 2011. godine OOO je dao svoj odgovor na zahtev.

14. MONT nije odgovorio.

15. 28. juna 2011. god. Sud je zahtevao od Opštinskog suda u Vitini obaveštenje da li je podnosilac zahteva podnela predlog za izvršenje konačne presude CN. br. 24/09 doneto od strane Okružnog suda.

16. 5. jula 2011. god. Opštinski sud u Vitini je dostavio svoj odgovor.

17. Nakon razmatranja izvestaja sudije izvestioca, Vece za razmatranje je predlozilo sudu u punom sastavu neprihvatanje zahteva.

18. Sud u punom sastavu je raspravljao i glasao o zahtevu dana 8. jula 2011 i dana 23. septembra 2011.

Činjenice u vezi sa slučajem

19. Podnosilac zahteva je pre 15. januara 2009. godine pohađala srednju školu "Kuvendi i Lezhes" u Opštini Vitina.

20. Podnosilac zahteva je počela da nosi maramu za glavu tokom prvog polugođa u 10. razredu.

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je dobila usmeno obaveštenje od Školske uprave da joj više neće biti dozvoljeno da pohađa školu ukoliko ne skine maramu za glavu. Ona tvrdi da je škola obavestila OOO koji je navodno ukazao školi da nošenje marame u školi predstavlja kršenje podzakonskog akta koji se odnosi na nošenje školske uniforme.

22. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da su neki službenici iz OOO-a vršili pritisak na nju tražeći od nje da potpiše izjavu kojom bi ona prihvatila da skine maramu.

23. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da je pošto je odbila da potpiše gorepomenutu izjavu, od nje zatraženo da se više ne vraća u školu.

24. Prema podnosiocu zahteva, od 15. januara 2009. godine ona nije pohađala srednju školu "Kuvendi i Lezhes" u Vitini.

25. Roditelji podnosioca zahteva, postupajući kao njeni „pravni zastupnici", pošto je ona bila maloletna, zatražili su savet od CLARD-a 6. aprila 2009. godine.

26. 15. aprila 2009. godine podnosilac zahteva je tražila od OOO-a u Vitini da je zvanično obavesti o njenom statusu podnosioca zahteva i o osnovu za njeno izbacivanje iz škole.

27. 28. aprila 2009. godine, OOO je odgovorio pismom podnosiocu zahteva, u kome se kaže:

> " *I. Obaveštavamo vas da rukovodstvo srednje škole "Kuvendi i Lezhes" u Vitini nije osporilo niti uskratilo pravo na obrazovanje Arjeti Halimi, đaku 10. razreda ove škole. Uprava škole je izrekla usmenu opomenu ovom đaku zbog nošenja vela na glavi i sugerisala joj da ne nosi veo u školi jer će joj u suprotnom biti uskraćen pristup školi.*
>
> *II. Ovaj đak se povukao iz nastavnog procesa bez bilo kakvog zahteva ili zahteva, niti je tražio bilo kakav dopis ili zahtev od školske uprave ili OOK, ali je od OOK traženo da joj odobri pravo na polaganje ispita poslednjeg razreda ove škole, tako da njeno pravo na obrazovanje nije ni na koji način prekršeno.*
>
> *III. Prema Zakonu o osnovnom i srednjem obrazovanju, srednje obrazovanje nije obavezno već je opciono, a član 22, tačka d Uredbe br. 01-013/86 o ponašanju i disciplini propisuje da đaci treba da nose istu uniformu, a ova učenica je prekršila ovu Uredbu i pravila škole. Ovu školu pohađaju učenici različitih uverenja i veroispovesti i ako bi takvo odevanje bilo dozvoljeno, proces obrazovanja u našoj školi bio bi ugrožen.*

Ustav Republike Kosovo takođe definiše Kosovo kao sekularnu državu u pogledu verskih uverenja.”

28. Dana 6. maja 2009. godine, podnosilac zahteva je podnela žalbu Odeljenju obrazovne inspekcije u Gnjilanu žaleći se na kršenje: između ostalog Ustava i primenjivog zakona. Podnosilac zahteva je tražila da se OOO obaveže da joj dozvoli da pohađa “Kuvendi i Lezhes” i da budu izrečene kazne odgovornim licima iz Opštinskog odeljenja za obrazovanje u Vitini zbog kršenja Zakona protiv diskriminacije.

29. 28. avgusta 2009. godine Regionalna inspekcija za obrazovanje u Gnjilanu je odgovorila na žalbu navodeći da tvrdnje podnosioca u vezi sa kršenjem zakona u njenom slučaju su neosnovane i na osnovu pogrešnog tumačenja zakona.

30. 18. septembra 2009. godine podnosilac zahteva je uložio tužbu u vezi sa upravnim sporom u Vrhovnom sudu Kosova. Podnosilac zahteva je zahtevao od Vrhovnog suda da postupi po službenoj dužnosti i razmotri suštinu navoda podnosioca zahteva i utvrdi legalnost i doslednost postupaka koje je sprovela Opština Vitina. Podnosilac zahteva je zahtevao od Vrhovnog suda da poništi sve radnje Opštine Vitina koje su dovele do kršenja njenih prava.

31. 19. oktobra 2009. godine, Vrhovni sud Kosova je izjavio da nema predmetnu ni stvarnu nadležnost za presuđivanje u predmetu podnosioca zahteva. Sud se pozvao na član 9. tada primenjenog Zakona o upravnom sporu.

32. Prema rešenju Vrhovnog suda, predmet podnosioca zahteva se odnosi na zaštitu usled nezakonitog postupanja. Stoga je Vrhovni sud odlučio da prosledi spise predmeta Okružnom sudu u Gnjilanu, kao sudu koji je imao odgovarajuću i predmetnu nadležnost shodno tada važećem Zakonu o redovnim sudovima.

33. 17. novembra 2009. godine, Okružni sud u Gnjilanu je doneo presudu Cn. br. 24/09 kojom se uvažava žalba podnosioca zahteva i obavezuje Opštinsko odeljenje za obrazovanje u Vitini da „prizna žaliocu [podnosiocu zahteva] sva prava koja proizilaze iz statusa redovnog učenika u gimnaziji ‘Kuvendi i Lezhes’ u Vitini.”

34. Okružni sud je utvrdio da je“. . . tuženi [Opština Vitina] kroz nezakonito postupanje zasnovano na usmenom obrazloženju izbacio žalioca

[podnosioca zahteva] iz škole zbog toga što je ona nosila maramu na glavi. Tvrdnje tuženog da je pitanje nošenja uniforme regulisano na precizan način . . . su nedosledne."

35. 23. novembra 2009. godine, podnosilac zahteva je obavestio Opštinsko odeljenje za obrazovanje u Vitini o presudi Okružnog suda u Gnjilanu Cn. br. 24/09 i zatražio od njega da postupi u skladu sa ovom presudom.

36. 25. januara 2010. godine, podnosilac zahteva je uputio dopis Okružnom sudu u Gnjilanu kojim obaveštava Sud da rešenje Cn. br. 24/09 još nije sprovedeno od strane OOO u Vitini, zahtevajući od Suda da preduzme mere u okviru svoje nadležnosti za sprovođenje ovog rešenja.

37. Do današnjeg dana podnosilac zahteva nije zahtevao od Opštinskog suda da izvrši presudu Okružnog suda u Gnjilanu CN. br. 24/09 od 17. novembra 2009. god.

Komentari suprotnih i/ili zainteresovanih strana

38. Okružni sud u Gnjilanu je u svom odgovoru koji je podnet Ustavnom sudu 4. maja 2011. godine tvrdio da „nije više u njegovoj nadležnosti da postupa u ovom predmetu jer je već odlučio o ovom pitanju, a nadležni sud za sprovođenje presude je Opštinski sud u Vitini.

39. OOO je u svom odgovoru Ustavnom sudu od 16. maja 2011. godine osporio suštinu žalbe podnosioca zahteva tvrdeći da tvrdnje podnosioca zahteva ne stoje i da je njena žalba Ustavnom sudu neosnovana i bez argumenata.

40. Opštinski sud u Vitini u svom odgovoru od 5. jula 2011. god. je potvrdio da podnosilac zahteva nikada nije podnela predlog za izvršenje konačne presude CN. br. 24/09 doneto od strane Okružnog suda.

Argumenti koje su iznele strane

41. Podnosilac zahteva tvrdi da joj je uskraćeno pravo da nastavi svoje obrazovanje. Prema njoj, uprkos tome što su na Kosovu njena prava na obrazovanje priznata, već dve godine njoj nije dozvoljeno da prisustvuje nastavnom procesu. Kao što je ranije navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da su prekršeni sledeći članovi Ustava: član 24. (Jednakost pred zakonom), član 38. (Sloboda ubeđenja, savesti i veroispovesti) i član 47. (Pravo na obrazovanje).

42. U tom pogledu, podnosilac zahteva je naveo da "gorepomenuti članovi su prekršeni jer (njoj) bilo uskraćeno pravo na da nastavi svoje školovanje u skladu sa [njenim] mogućnostima, zbog toga što joj je javna institucija uskratila pravo da prisustvuje nastavnom procesu dok nosi islamsku maramu, iako je ovakav čin Ustav definiše kao diskriminaciju na verskoj osnovi."

43. Konačno, podnosilac zahteva tvrdi da OOO u Vitini nije uspeo sprovesti izvršenje presude Okružnog suda u Gnjilanu, koje je obavezujuće, što je dovelo do nastavljanja uskraćivanja njenog prava na obrazovanje. Ona tvrdi da nema drugo pravno sredstvo koje bi ona mogla upotrebiti da bi obezbedila izvršenje presude Okružnog suda.

44. Okružni sud suštinski osporava prihvatljivost zahteva, tvrdeći da podnosilac zahteva mora da iscrpi raspoložive pravne lekove, tj. da zahteva izvršenje presude od Opštinskog suda u Vitini.

45. OOO tvrdi da je zahtev koji je podnosilac zahteva podneo Ustavnom sudu neosnovan i bez argumenata. Prema ovom argumentu, OOO zahtev podnosioca je očigledno neosnovan.

46. Kao podršku svojim argumentima, OOO u svom odgovoru Ustavnom sudu kaže sledeće: „Želimo da vas obavestimo da niko iz školske uprave, niti iz OOO nije sprečio niti uskratio njeno pravo na obrazovanje, već je ona samo usmeno opomenuta od strane rukovodstva srednje škole "Kuvendi i Lezhes" da je kod njih zabranjeno nošenje crne marame u školi. Posle ove opomene gorepomenuta učenica je napustila školu, a rukovodstvo škole nije izreklo nijednu disciplinsku meru protiv nje uz nadu da će ova bivša učenica nastaviti svoje školovanje."

47. OOO dalje kaže da „rukovodstvo škole i OOO su samo sprovodili Uredbu o ponašanju i disciplini Skupštine opštine Vitina br. 01-013/866, član 22, stav 9, koji propisuje da đačke uniforme moraju da budu iste, kao i Administrativno uputstvo MONT-a br. 7/2009, član 4, stav 13, koje propisuje da je nošenje verskih uniformi zabranjeno u školama."

48. OOO je u svom pisanom podnesku ponovo naglasilo da „OOO ni na koji način nije uskratilo svojoj bivšoj učenici pravo na obrazovanje ...to je pritisak na školu da naruši obrazovni proces, a njena namera je bila da nametne OOO i školi takvu nošnju, pošto ovu školu pohađaju učenici različitih veroispovesti, muslimani i katolici, ... i da je nošenje crne marame u školi u suprotnosti sa važećim normama i to bi otvorilo mogućnost nošenja različitih uniformi i garderobe od strane učenika

različitih veroispovesti, što bi predstavljalo ogroman rizik po narušavanje međuverskih odnosa u našoj opštini."

Relevantna zakonska pozadina

49. Brojne zakonske odredbe su citirane od strane stranaka u njihovim pismenim podnescima.

50. Sud primećuje da paragraf 6. Zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju na Kosovo od 2002. god. predviđa da organizacije obrazovnog programa na Kosovo budu u sastavu od predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja. Kao takav sledeći nivoi obrazovanja su bili organizovani:
    a) 0 nivo: predškolsko obrazovanje (obično uzrasta od 3-6 godina);
    b) 1 nivo: osnovno obrazovanje (prvi stepen osnovnog obrazovanja) za 5 godina (obično uzrasta od 6-12 godina starosti),
    c) 2 nivo: niže srednje obrazovanje (drugi stepen osnovnog obrazovanja) za 4 godine (obično uzrasta od 12 do 15); i
    d) 3 nivo: visoko srednje obrazovanje za 3 ili 4 godine u zavisnosti od kurikuluma predviđenog od strane MONT-a (obično uzrasta od 15 do 19).

51. Paragraf 8 istog zakona predviđa da *"pristup 3 Nivou (više srednje obrazovanje) biće otvoreno za đake na dobrovoljnoj bazi"*.

52. Osim toga, kod ponašanja i disciplinske mere MONT-a za đake viših srednjih škola, član 3. predviđa obaveze đaka, tj. " *da nosi školsku uniformu u toku nastavnog procesa i stručne prakse, ako se škola opredelila da učenik nosi uniformu.*"

53. Član 6. istog koda predviđa disciplinske mere u obrazovanju kao što sledi:

    a. opomena,
    b. pismena opomena
    c. privremena suspenzija sa takmičenja, ekskurzija, posete, šetnje
    d. privremena suspenzija do 3 dana
    e. privremena suspenzija do mesec dana
    f. privremena suspenzija više od mesec dana

53. Dalje se kaže da se opomena izriče đaku koji je učinio lakši prekršaj školskih pravila.
54. Konačno, član 4. Administrativnog uputstva MONT-a br. 7/2009, glasi kao što sledi:

"*đacima je zabranjeno:*

...

13. nošnja religijskih uniforma."

Ocena prihvatljivosti zahteva

55. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

56. U vezi sa tim, Sud se poziva na član 113 (7) Ustava koji propisuje:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršen od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva regulisana zakonom."

57. Uslovi prihvatljivosti su dalje razrađeni zakonom (vidi pr. član 47(2) Zakona) i Poslovnikom o radu.

58. Pravilo 36. Poslovnika o radu, ukoliko je to relevantno, predviđa:

„Pravilo 36

Kriterijum o prihvatljivosti

(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke, ili
b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, ili
c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
a) da zahtev nije *prima facie* opravdan, ili
b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.“

Kriterijum prihvatljivosti u vezi sa neizvršenjem presude Okružnog suda:

59. Ustavi sud primećuje da je podnosilac zahteva u svom zahtevu navela da nema drugo pravno sredstvo koje bi ona mogla da upotrebi da bi obezbedila izvršenje presude Okružnog suda.

60. S druge strane okružni sud se poziva na uslove prihvatljivosti zahteva, navodeći da podnosilac zahteva treba da iscrpi dostupna pravna sredstva, tj. da zahteva izvršenje svoje presude od strane Opštinskog suda u Vitini.

61. Ustavni sud podseća da je Opštinski sud u Vitini potvrdio da podnosilac zahteva nikada nije podnela predlog za izvršenje konačne presude CN. br. 24/09 donete od strane Okružnog suda.

62. U vezi sa iscrpljenjem pravnih sredstava Sud se poziva na sudsku praksu (vidi pr. sudska presuda u slučaju br. 06/10 Valon Bislimi protiv Ministarstva unutrašnjih poslova, Kosovski sudski odbor i Ministarstva pravde) kao sledeće:

“50. Ustavni sud podseća da slični uslovi prihvatljivosti su predviđeni članom 35 Evropske Konvencije za Ljudska Prava (“Konvencija").

51. Prema dobro razvijenoj sudskoj praksi Evropskog suda za Ljudska prava podnosioci zahteva trebaju da iscrpe sva raspoloživa i delotvorna nacionalna pravna sredstva. Dodatno, ovo pravilo se mora primeniti uz određenu fleksibilnost i bez prevelikog formalizma. Evropski sud za Ljudska prava je takođe ustanovio da pravilo iscrpljenja nije apsolutno niti ga je moguće primeniti automatski; tokom razmatranja da li je iskorišćeno, od sustinske je važnosti uzeti u obzir različite okolnosti svakog slučaja posebice. Ovo znaci, medu ostalim, da se treba realno uzeti u obzir ne samo postojanje službenih pravnih sredstava u pravnom sistemu dotične države nego i opšti pravni i politički kontekst u kojem one deluju, kao i lićne okolnosti podnosilaca zahteva ...”

64. Ustavni sud primećuje da je u vreme navodnog prekršaja važeći bio Zakon o upravnom sporu iz 1977. godine (Službeni list SFRJ br. 4/77). Poglavlje VI tog zakona pod nazivom „Posebne odredbe“ definiše ovaj pravni lek i njegovo sprovođenje.

65. Ustavni sud takođe primećuje da u vreme kada je podnosilac podnela zahtev, i kada je Sud obavestilo ostale stranke o zahtevu, Zakon o upravnom sporu nije više bio primenjiv. Odnosno, 16. septembra 2010. god. Skupština Republike Kosova je usvojila novi Zakon o administrativnom sporu.

66. Sud dalje primećuje da je u Republici Kosovo izvršni postupak uređen Zakonom o izvršnom postupku iz 2008. godine. Ovaj zakon utvrđuje pravila sudskog postupka prema kojima se realizuju sudski postupci, osim ako nije drugačije propisano.

67. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva i dokumentima iz spisa predmeta, čini se da podnosilac zahteva nije nikada podneo zahtev Opštinskom sudu u Vitini za sprovođenje rešenja Okružnog suda od 17. novembra 2009. godine.

68. Stoga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije iscrpeo „sve raspoložive pravne lekove koje omogućava zakon“, suprotno pravilu 36.1(a) Poslovnika.

Kriterijum prihvatljivosti u vezi sa ostalim žalbama podnosioca zahteva:

69. Sud podseća da se podnosilac zahteva žali da joj je uskraćeno pravo da nastavi svoje obrazovanje. Prema njoj, uprkos tome što su na Kosovu njena prava na obrazovanje priznata, već dve godine nije joj dozvoljeno da prisustvuje nastavnom procesu. Kao što je ranije navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da su prekršeni sledeći članovi Ustava: član 24. (Jednakost pred zakonom), član 38. (Sloboda ubeđenja, savesti i veroispovesti) i član 47. (Pravo na obrazovanje). U tom pogledu, podnosilac zahteva je naveo da “gore pomenuti članovi su prekršeni jer (njoj) bilo uskraćeno pravo na da nastavi svoje školovanje u skladu sa [njenim] mogućnostima, zbog toga što joj je javna institucija uskratila pravo da prisustvuje nastavnom procesu dok nosi islamsku maramu, iako je ovakav čin Ustav definiše kao diskriminaciju na verskoj osnovi“.

70. Sud primećuje, a to nijedna od strana ne spori, da podnosilac zahteva nikada nije dobila bilo kakvu odluku od škole koju je pohađala (niti od OOO) kojom se zabranjuje ili se suspenduje njeno pohađanje nastave.

71. Pored toga, molbu podnosioca zahteva je potvrdio Okružni sud svojom presudom od 17. novembra 2009. godine.

72. Stoga, Sud nije ubeđen u argument podnosioca zahteva da joj nije dozvoljeno da prisustvuje nastavi u školi "Kuvendi i Lezhes". Sud primećuje da je podnosilac zahteva prestala da pohađa ovu školu 15. januara 2009. godine na osnovu „usmene opomene". Tek tri meseca kasnije ona se obratila relevantnom državnom organu, tj. 15. aprila 2009. godine. Sedam meseci pošto je podnosilac zahteva dobila rešenje za koje tvrdi da nije izvršeno.

73. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva i predmetnom spisu, vidi se da podnosilac zahteva nikada nije probala da pohađa školu posle 15. januara 2009. god.

74. Sud stoga primećuje da podnosilac zahteva „nije suštinski podržala svoju tvrdnju", suprotno pravilu 36.1(d) njegovog poslovnika.

75. Iz istih razloga Sud je mišljenja da podnosilac zahteva ne opravdava „prima facie" svoj zahtev, (vidi citirano pravilo 36 [2]a). U stvari činjenice slučaja koje su predstavljene od strane podnosioca zahteva Ustavnom sudu „ni na koji način ne opravdavaju tvrdnje o kršenju ustavnih prava", suprotno pravilu 36.2 (b) i(c) Poslovnika o radu.

76. U tom pogledu, Sud je dužan, shodno članu 53. Ustava, da tumači ljudska osnovna prava i slobode u saglasnosti sa sudskim odlukama Evropskog suda o ljudskim pravima (ESLJP). Ustavni sud podseća na presudu ESLP-a, u slučaju Dogru protiv Francuske (zahtev br. 27058/05) od 4. decembra 2008. godine na sledeći način:

"61. *Sud ponavlja da dok je s jedne strane verska sloboda prvenstveno pitanje individualne savesti, ona takođe između ostalog implicira slobodu manifestovanja veroispovesti, kada je samo i u privatnosti, ili u zajednici sa drugima, u javnosti i u krugu onih čiju sudbinu deli. Član 9 navodi više oblika manifestovanja nečije veroispovesti, kao što su verska služba, nastava, upražnjavanje i upražavanje. Ipak, to ne štiti svaki akt koji je motivisan ili inspirisan verom ili verovanjem i ne garantuje uvek pravo na ponašanje na način koji reguliše versko ubeđenje (videti gore citiranu Lejlu Šahin, §§ 105 i 212).*

62. Sud dalje primećuje da u demokratskim društvima, u kojima koegzistira više religija unutar jednog i istog stanovništva, može da bude potrebno da se uvedu ograničenja ovih sloboda u cilju pomirenja interesa različitih grupa i obezbeđivanja da svačija ubeđenja budu poštovana (videti gore citiranu Lejlu Šahin, § 106). Često je naglašavana uloga države kao neutralnog i nepristrasnog organizatora upražnjavanja različitih veroispovesti, verovanja i ubeđenja i govoreno da ova uloga odgovara javnom redu, verskom skladu i toleranciji u demokratskom društvu. Ona takođe smatra da je neutralna i nepristrasna uloga države nekompatibilna sa bilo kojim ovlašćenjem učešća države u proceni legitimnosti verskih ubeđenja i da zahteva od države da obezbedi uzajamnu toleranciju između suprotstavljenih grupa (videti gore citiranu Lejlu Šahin, § 107). Pluralizam i demokratija takođe moraju da budu zasnovani na dijalogu i duhu kompromisa koji podrazumeva različite koncesije od pojedinaca koje su opravdane u cilju održavanja i promovisanja ideala i vrednosti demokratskog društva.

63. Kada se radi o pitanjima koja se tiču odnosa između države i vere, o čemu se mišljenja u demokratskom društvu mogu s razlogom značajno razlikovati, uloga nacionalnog organa koji donosi odluke mora da ima posebnu važnost. Ovo je svakako slučaj kada se radi o uređivanju verskih simbola u obrazovnim institucijama, u pogledu čega se pristupi zauzeti u Evropi razlikuju. Pravila u ovoj sferi se kao posledica toga razlikuju od jedne zemlje do druge u skladu sa nacionalnim tradicijama i zahtevima koje nameće potreba za zaštitom prava i sloboda drugih i održavanja javnog reda (videti gore citiranu Lejlu Šahin, § 108-09).

64. Sud takođe ponavlja da država može da ograniči slobodu manifestovanja veroispovesti, na primer nošenja islamskih velova, ako je upražnjavanje takve slobode u suprotnosti sa ciljem zaštite prava i sloboda drugih, javnog reda i javne sigurnosti (videti gore citiranu Lejlu Šahin, § 111, i Refah Partisi (Velfer parti) i ostali protiv Turske [GC], nos. 41340/98, 41342/98, 41343/98 i 41344/98, § 92, ECHR 2003-II). Shodno tome, prinuđivanje motocikliste koji je nosio turban koji je obeležje Sika da nosi kacigu bila je bezbednosna mera i bilo koje mešanje u upražnjavanje njegovih verskih sloboda je opravdano po osnovu zaštite zdravlja (videti X. Protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 7992/77, Odluka Komisije od 12. jula 1978. godine, odluke i izveštaji (DR) 14, p. 234). Slično, bezbednosne provere koje se vrše na aerodromima (videti Phull protiv Francuske (dec.), br. 35753/03, ECHR 2005-I, 11. januar 2005.) ili na ulazima u konzulate (videti El Morsli protiv Francuske (dec.), br. 15585/06, 4. mart 2008, ECHR

2008-...) koje se sastoje od naredbe da se skine turban ili veo u cilju sprovođenja takvih provera, ne predstavljaju neproporcionalno mešanje u upražnjavanje prava na verske slobode. Isto tako uređivanje studentske nošnje ili odbijanje da se pružaju administrativne usluge, kao što je izdavanje diploma, predstavljaju neproporcionalno mešanje kada dotični pojedinac odbije da se ponaša prema pravilima (u ovom slučaju kada se zahteva od učenice koja nosi islamski veo da se pojavi sa nepokrivenom glavom na slici za pasoš), kada se ne ponaša prema zahtevima sekularnog univerzitetskog sistema (videti Karaduman protiv Turske, 16278/90, Odluka Komisije od 3. maja 1993, DR 74, p. 93). U slučaju Dahlab (gore pomenut), Sud je bio mišljenja da je zabrana učiteljici da nosi svoj veo dok drži nastavu mladim učenicima bila „potrebna u demokratskom društvu", imajući u vidu između ostalog, činjenicu da je sekularizam, koji pretpostavlja denominacionu neutralnost u školama, princip koji je iznet u Ustavu Ženevskog kantona. Sud je naglasio da „snažni spoljni simboli" koje predstavlja nošenje vela i za koje se smatra da imaju uticaj obraćanja koji može da se doživi kao nametnut ženama verskim propisima, a koji teško mogu da idu zajedno sa principom rodne ravnopravnosti.

65. U slučajevima Lejla Sahin i Keze i ostali, Sud je posebno ispitao žalbe slične ovima iz ovog slučaja i zaključio da se čini da nije bilo kršenja člana 9, uzimajući u obzir između ostalog princip sekularizma.

66. U slučaju Lejle Šahin, posle analize turskog konteksta, Sud je zaključio da je Republika osnovana na principu da država treba da bude sekularna, što je dobilo ustavnu vrednost; da ustavni sistem daje prvenstvenu važnost zaštiti prava žena; da većinu stanovništva zemlje čine muslimani; i da za one koji su favorizovali sekularizam islamski veo je postao simbol političkog islama koji ima rastući uticaj. To je stoga dovelo do toga da je sekularizam bio bez sumnje jedan od fundamentalnih principa države koji su bili u skladu sa vladavinom prava i poštovanjem ljudskih prava i demokratije. Sud je stoga primetio da je sekularizam u Turskoj bio garant demokratskih vrednosti i principa da je sloboda veroispovesti nepovrediva i principa da su građani ravnopravni, što je takođe služilo za zaštitu pojedinca ne samo od arbitrarnog mešanja od strane države, već i od spoljnog pritiska od ekstremističkih pokreta i da sloboda upražnjavanja može da bude ograničena u cilju odbrane ovih vrednosti. On je zaključio da je ovo značenje sekularizma bilo u skladu sa vrednostima koje podupiru Ustav. Podržavanje tog sistema moglo bi se smatrati potrebnim u cilju zaštite demokratskog sistema u Turskoj (videti gore citiranu Lejlu Šahin, § 114).

67. U slučaju Keze i ostali (gore citirani), Sud je takođe smatrao da su principi sekularizma i neutralnosti u školi i poštovanje načela pluralizma bili jasni i potpuno legitiman osnov koji opravdava odbijanje nedozvoljavanja učenicama koje nose velove da uđu u škole kada su one odbile – uprkos relevantnim pravilima – da skinu islamski veo dok se nalaze u školskim prostorijama.

68. Primenjujući ova načela i relevantnu sudsku praksu na ovaj slučaj, Sud je smatrao da su domaće vlasti opravdavale zabranu nošenja vela u toku časova fizičkog obrazovanja na osnovu poštovanja školskih pravila o zdravlju, bezbednosti i marljivosti koji važe za svu decu bez razlike. Sudovi su se takođe držali toga da je odbijanjem da skine svoj veo, podnosilac zahteva prekoračio ograničenja prava na izražavanje i manifestovanje verskih ubeđenja u školskim prostorijama.

69. Sud takođe generalnije primećuje da je svrha ograničavanja manifestovanja verskih uverenja bila da se poštuju zahtevi sekularizma u državnim školama, kao što je protumačio Conseil d'Etat u svom mišljenju od 27. novembra 1989. godine i kasnije u sudskoj praksi od strane različitih ministarskih cirkulara donetih u vezi ovog predmeta.

70. Sud je dalje primetio da proizilazi iz ovih različitih izvora da nošenje verskih obeležja nije bilo nerazdvojivo nekompatibilno sa načelom sekularizma u školama, već je to postalo u skladu sa uslovima u kojima su ona nošena i posledica koje nošenje takvih obeležja može da ima.

71. U vezi sa tim Sud upućuje na svoje ranije presude u kojima je zaključio da su nacionalne vlasti bile te koje u obavljanju svoje margine upražnjavanja treba da posvete veću pažnju tome da obezbede da, držeći se načela poštovanja pluralizma i slobode drugih, manifestacija verskih ubeđenja od strane učenika u školskim prostorijama ne dobije prirodu razmetljivog akta koji bi mogao da predstavlja izvor pritiska i isključivosti (videti Keze i ostali, gore citirani). Po mišljenju Suda, čini se da na tu zabrinutost zaista treba da odgovori francuski sekularni model.

72. Sud takođe primećuje da je u francuskoj, kao i u Turskoj i Švajcarskoj, sekularizam ustavni princip, i osnovni princip Republike, kojeg se celokupno stanovništvo pridržava i čija zaštita je od najveće važnosti, posebno u školama. Sud ponavlja da stav koji ne uvažava poštovanje tog načela ne mora da bude prihvaćen kao da je pokriven slobodom manifestacije nečije veroispovesti i neće uživati zaštitu člana 9 Ustava (videti Refah Partisi (Partija napretka) i ostali, gore citirano,

§ 93). Kada se radi o margini uvažavanja koja mora da bude ostavljena zemljama članicama kada se radi o uspostavljanju osetljivih odnosa između crkve i države, čini se da su stoga verske slobode prepoznate i ograničene zahtevima sekularizma legitimne u svetlu vrednosti koje podupiru Konvenciju."

77. Sud podseća da član 8. Ustava definiše Republiku Kosovo kao sekularnu državu. On glasi:

"Republika Kosovo je sekularna država i neutralna je po pitanjima verskih uverenja."

78. Prema tome, na osnovu gorenavedenih razloga zahtev podnosioca zahteva treba da bude proglašen za neprihvatljiv, shodno pravilu 36. Poslovnika o radu.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113(7) Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilom 36. Poslovnika o radu, većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog sud**
Asst. prof. dr Iliriana Islami	Prof. dr Enver Hasani

Binak Thaqi protiv presude Okružnog suda P.br. 610/07, presude Vrhovnog suda Ap. br. 267/08, presude Vrhovnog suda Pn. br. 311/10 i rešenje Vrhovnog suda Pn. br. 572/10.

Slučaj KI 106-2010, odluka od 4. oktobra 2011.

Ključne reči: krivična pitanja, jednakost pred zakonom, iscrpljivanje pravnih lekova, jezici, zahtev očigledno neosnovan, pravo na pravno sredstvo, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, prava optuženog, specifikacija povređenih prava

Podnosilac zahteva osuđen za ubistvo i krivično delo vatrenim oružjem, je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava osporavajući odluke Okružnog suda u Peći i Vrhovnog suda, tvrdeći da povređuju njegova prava prema članovima 5, 24.2, 30.1, 31.1.4 i 32. Ustava, jer izveštaj autopsije koji je bio primljen na njegovom suđenju bio je na engleskom jeziku, lišavajući podnosioca mogućnosti da ospori izveštaj ili da ga koristi tokom ispitivanja svedoka. Okružni sud je dva puta odbio njegov zahtev za ponovno suđenje, i Vrhovni sud je odbio kao neosnovane dve žalbe protiv ove odluke.

Sud je zaključio da je zahtev bio neprihvatljiv jer podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva prema članovima 113.7 i 48. Zakona o Ustavnom sudu, gde se zahteva da podnosilac precizno razjasni povređena prava i slobode.

Posebno podnosilac zahteva nije objasnio kako bi albanska verzija izveštaja o autopsiji stvorila razumnu sumnju, ističući da ono što podnosilac zahteva priznaje, značajno smanjuje značaj izveštaja. Sud je takođe primetio da tokom sudske rasprave podnosilac nije uložio prigovor na korišćenje engleske verzije izveštaja o autopsiji, ni navodne nemogućnosti saslušanja svedoka u vezi za izveštajem, i da podnosilac nije pokrenuo ova pitanja ni u njegovoj žalbi pred Vrhovnom sudu.

Priština, jul 2011 god.
Br. Ref.: RK/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 106/10

Podnosilac

Binak Thaqi

Ocena ustavnosti: presude Okružnog suda P. br. 610/07, presude Vrhovnog suda Ap. br. 267/08, presude Vrhovnog suda Pn. br. 311/10 i presude Vrhovnog suda Pn. br. 572/10

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Binak Thaqi iz Đakovice, koga zastupa njegov advokat g. Mustafë Kastrati iz Peći.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava odluke Okružnog suda u Peći (P. br. 610/07. Tri presude su donete pod ovim brojem odluke po ovim datumima: 21. novembra 2007. god., 8. aprila 2010. god. i 1. septembra 2010. god.) i odluke Vrhovnog suda (Ap. Br. 267/08 od 25. septembra 2008. god., Pn. br. 311/10 od 12. jula 2010. god. i Pn. br. 572/10 od 5. oktobra 2010. god.).

Predmetna stvar

3. Predmet je u vezi sa kaznom podnosioca zahteva za ubistvo i neovlašćeno vlasništvo, kontrolu, posedovanje ili upotrebu oružja od strane Okružnog suda u Peći 21. novembra 2007. god.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 21. oktobra 2010. god. predao zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda.

6. Nalogom predsednika Ustavnog suda zamenik predsednika Kadri Kryeziu je imenovan za sudiju izvestioca. Predsednik Ustavnog suda je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Iliriana Islami.

7. Veće za razmatranje je 14. juna 2011. god. razmatralo izveštaj sudije izvestioca i nakon većanja i razmatranja o ovom pitanju iznelo je preporuku Sudu u punom sastavu.

Opis činjenica

8. Podnosilac zahteva je 21. novembra 2007. god. osuđen za ubistvo prema članu 146. Privremenog krivičnog zakonika Kosova i neovlašćeno vlasništvo, kontrolu, posedovanje ili upotrebu oružja prema članu 328. stavu 2. Privremenog krivičnog zakonika Kosova u Okružnom sudu u Peći. Dokazi su imali osnove, što je dovelo do njegove kazne, koja je opširno razjašnjena u odluci Okružnog suda.

9. Podnosilac zahteva, koga je u to vreme zastupao branilac Enver Nimani, je 21. aprila 2008. god. uložio žalbu Vrhovnom sudu Kosova na kaznu po brojnim suštinskim osnovama. Te osnove su uključivale da je Sud pogrešno protumačio veliki broj činjenica i došao do mnogobrojnih netačnih zaključaka. U toj žalbi je takođe navedeno da samoodbrana nije pravilno razmatrana od strane Okružnog suda. U žalbi je bila i izjava da: *„je smrt pokojnog [... preminulog...], kao rezultat metaka ispaljenih iz pištolja Binaka Thaqija, iz njegovih ruku, neosporiva...“*

10. Žalba se takođe pozivala na kazne zatvorom za obe stavke optužnice navodeći da su kazne bile prestroge.

11. Vrhovni sud Kosova je 25. septembra 2008. god. odbacio žalbu kao neosnovanu i potvrdio presudu Okružnog suda. Vrhovni sud je takođe odbacio žalbu na težinu kazni.

12. Podnosilac zahteva je 14. avgusta 2009. god. podneo predlog Okružnom sudu u Peći zahtevajući obnavljanje postupka, pri čemu ga je zastupao advokat Mustafë Kastrati. Osnova je uključivala, ali se nije ograničavala na činjenicu da je postojao nepotpun izveštaj autopsije o razlozima smrti i da je izveštaj autopsije bio samo na engleskom jeziku. Okružni sud je odlukom od 8. aprila 2010. god. odbacio predlog za obnavljanje krivičnog postupka i naveo da je pitanje *res judicata*.

13. Na žalbu na ovu odluku Okružnog suda Vrhovni sud je odlukom od 12. jula 2010. god. odbacio žalbu kao neosnovanu.

14. Nakon ovoga podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Okružnom sudu, koje proističu iz navodnih povreda krivičnog zakonika, Ustava Republike Kosovo, Povelje o ljudskim pravima [*sic*] i zahtevao da se postupak obnovi. Okružni sud je 1. septembra 2010. god. odbacio ovaj zahtev kao neprihvatljiv.

15. Podnosilac zahteva se je 6. septembra 2010. god. žalio na ovu odluku Vrhovnom sudu. Vrhovni sud je odbacio žalbu 5. oktobra 2010. god., takođe kao neosnovanu.

Navodi podnosioca zahteva

16. U zahtevu se navodi da su povređena sledeća Ustavom zagarantovana prava: član 5 [Jezici], član 24. stav 2. [Jednakost pred zakonom], član 30. stav 1. [Prava optuženog], član 31. stav 1. tačka 4. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], član 32 [Pravo na pravno sredstvo].

17. Suština zahteva počiva na tvrdnji da je izveštaj autopsije o preminulom bio na engleskom a ne na albanskom, te da stoga podnosilac zahteva i njegov advokat nisu bili u mogućnosti da isti ospore ili unakrsno ispitaju svedoke u vezi sa istim.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Uslovi prihvatljivosti su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

19. Član 113. stav 1 i član 113. stav 7. Ustava uspostavljaju opšti pravni okvir za prihvatljivost. Član 113. stav 1. predviđa:

> *„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način“*
>
> Član 113. stav 7. predviđa:
>
> *„7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“*

20. Dodatno, član 48. Zakona propisuje:
21. *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“*

22. Na kraju pravilo 36. Poslovnika o radu glasi:

(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:
c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili
b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili
d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.

23. Član 35. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama predviđa da će Evropski sud za ljudska prava uzeti predmet u postupak tek kada se iscrpu svi unutrašnji pravni lekovi.

24. Ustavni sud Kosova je primenio obrazloženje o iscrpljenju pravnih sredstava u slučaju br. KI 41/09, Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo i u slučaju br. KI 73/09 Mimoza Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije.

25. U ovim slučajevima, Sud je naglasio da je obrazloženje za pravilo iscrpljenja da pruži dotičnim organima, uključujući sudove, mogućnost

da spreče ili isprave navodna kršenja Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova pružiti delotvorni pravni lek protiv kršenje ustavnih prava. (Vidi, mutatis mutandis, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

26. Evropski sud za ljudska prava je detaljno izvestio o važnosti ovog pojma onoliko koliko se odnosi na pokretanje navodnih povreda kada se iscrpe domaći pravni lekovi pre podnošenja zahteva Sudu, u slučaju Selmouni protiv Francuske br. (25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.), razmotrivši svrhu člana 35 [Uslovi prihvatljivosti] i pretpostavku delotvornih domaćih pravnih lekova, navodeći:

> *"...žalba koja se namjerava potom podnijeti Sudu mora biti podnesena nadležnom domacem organu, barem u suštini, te u skladu sa formalnim zahtjevima i u rokovima propisanim u domaćem pravu, (vidi presudu od 19. marta 1991. god. u predmet Cardot protiv Francuske, Serija A br. 200, str. 18, stav 34)."*

27. Ustavni sud Kosova je primenio ovo obrazloženje u slučaju KI 07-09 (Deme i Besnik Kurbogaj protiv presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07 i presude Vrhovnog suda br. Ap. Br. 510/07) kada je proglasio kao neprihvatljive navode podnosioca zahteva o povredi prava na pravično suđenje zbog pretnji svedoku od strane policije i tužilaštva, navodeći:

> *"...Osim toga, niti priložena odluka Okružnog suda u Peći niti odluke Vrhovnog suda ne upućuju na takav događaj. Sa druge strane, nigde se ne pominje da je na saslušanju uložen prigovor na navodnu povredu do koje je na kraju došlo niti, ako jeste, koji je bio pravni lek.*
>
> *Stoga, podnesku se ne prilažu potrebne potkrepljujuće informacije i dokumenta da bi se dokazala tvrdnja. Očigledno, podnosilac zahteva nije na vreme uložio prigovor na povredu, čime se odrekao prava da se sada poziva na takvu povredu, ako ona postoji."*

28. Kao što je navedeno u činjenicama iznad, celokupni zahtev je sada usredsređen na činjenicu da je izveštaj autopsije bio na engleskom i da podnosilac zahteva nije bio u mogućnosti da shvati sadržaj istog ili da se unakrsno ispita u vezi sa istim. Međutim, podnosilac zahteva ne navodi koji bi dokazi u izveštaju autopsije mogli biti od značajne dokazne vrednosti u bacanju sumnje na originalnu presudu i kazne za ubistvo i neovlašćenu upotrebu oružja. Štaviše, argumenti podnosioca zahteva u ovoj fazi, u odnosu na važnost onoga što bi se moglo nalaziti u izveštaju autopsije, su značajno umanjeni priznanjima podnosioca zahteva da: „je

smrt pokojnog [... preminulog...], kao rezultat metaka ispaljenih iz pištolja Binaka Thaqija, iz njegovih ruku, neosporiva...“

29. Ustavni sud Kosova nema apelacionu nadležnost i ne može intervenisati prema teoriji da su ti sudovi doneli pogrešnu odluku ili netačno procenili činjenice. Uloga Ustavnog suda je jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i drugih pravnih sredstava te stoga ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis*, između ostalog, Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R. J. D., 1996-IV, stav 65).

30. Pored toga, Sud primećuje da ne postoje dokazi u zahtevu kojim se sugeriše da je podnosilac zahteva uložio prigovor na izveštaj autopsije na engleskom jeziku, na nedostatak istog na albanskom jeziku ili na propuštenu mogućnost da ospori izveštaj ili da unakrsno ispita svedoke u vezi sa tim tokom početnog suđenja pred Okružnim sudom u Peći. Ova pitanja takođe nisu pokrenuta u žalbi podnosioca zahteva pred Vrhovnim sudom od 21. aprila 2008. god.

31. Na osnovu gorenavedenog obrazloženja, zahtev je očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona, i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

Vehbi Halili protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 5/2004

Slučaj KI 69-2010, odluka od 4. oktobra 2011, god.

Ključne reči: diskriminacija pri zapošljavanju, *ratione temporis* neprihvatljiv zahtev, individualni zahtev, p ravo na rad, pravo na rad i obavljanje profesije

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava tvrdeći da mu je povređeno ustavno pravo na rad [član 49.] od strane Vrhovnog suda kad je on potvrdio odluku Okružnog suda u Mitrovici od 2003. godine o odbijanju navoda da je 1990. godine otpušten sa svog radnog mesta sekretara komisije skupštine zbog svog albanskog porekla, tako što je ukinut nalog Opštinskog suda u Vučitrnu o njegovom vraćanju na prethodno mesto ili na drugo radno mesto koje odgovara njegovom iskustvu i stručnoj kvalifikaciji.

Sud je odlučio da je zahtev u skladu sa pravilom 36.3(h) Poslovnika o radu neprihvatljiv jer nije *ratione temporis* u skladu sa Ustavom, citirajući slučaj ESLJP-a *Blečić protiv Hrvatske* da bi sugerisao da vremenska nadležnost uključuje i uzimanje u obzir činjeničnih aspekata žalbe i oblast koju pokriva navedeno ustavno pravo.

Priština, 2011. god.
Ref. br.: RK 139/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. 69/10

Podnosilac zahteva

Vehbi HALILI

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 5/2004 od 10. februara 2004. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Vehbi Halili, sa prebivalištem u Vučitrnu, Kosovo.

Osporena sudska odluka

2. Osporena sudska odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova, Rev. br 5/2004 od 10. februara 2004. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 5. marta 2004. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je prekršeno pravo na rad, zagarantovano Ustavom Republike Kosovo, pravo koje je takođe zagarantovano i međunarodnim konvencijama koje su direktno primenljive dejstvom člana 22. Ustava.

4. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da primeni ustavnost i zakonitost u njegovom slučaju, tako što će mu omogućiti da ostvari svoje osnovno pravo na rad, sa svim pravima i obavezama radnog mesta koje je on uživao pre otpuštanja.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo, član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 36. stav 3. tačka h) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je 30. jula 2010. god. podneo zahtev Sudu.

7. Predsednik je 21. oktobra 2010. god., nalogom br. GJR. 69/10 imenovao Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istoga dana, nalogom br. KSH. 69/10, predsednik je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Snezhana Botusharova.

8. Nakon što je 20. maja 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je Sudu u punom sastavu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva

Kratak pregled činjenica i navoda kao što je ih izneo podnosilac zahteva

9. Podnosilac zahteva je radio u Skupštini opštine Vučitrn na mestu službenika opštinskog odbora tokom 1998. god.

10. Podnosilac zahteva je 1990. godine izbačen sa radnog mesta kao rezultat prinudne uprave u Opštini Vučitrn. Ovo je učinjeno samo zbog njegovog albanskog etničkog porekla.

11. Nakon izbacivanja sa posla podnosilac zahteva je marta 2000. pokrenuo postupak pred Opštinskim sudom u Vučitrnu. Presudom K br. 13/2000 od 16. oktobra 2000. god., Opštinski sud u Vučitrnu je odobrio tužbeni zahtev podnosioca zahteva i naložio Opštini Vučitrn da vrati podnosioca zahteva na radno mesto službenika opštinskog odbora ili na drugo radno mesto koje odgovara njegovim profesionalnim kvalifikacijama.

12. Nezadovoljna ovim ishodom, Opština Vučitrn je 16. oktobra 2000. god. uložila žalbu pred Okružnim sudom Kosova.

13. Okružni sud Kosova je 13. novembra 2003. god., presudom AC. Br. 32/2001, u potpunosti promenio gorenavedenu presudu Opštinskog suda u Vučitrnu i odbacio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan.

14. Sledstveno, podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju pred Vrhovnim sudom Kosova.

15. Vrhovni sud Kosova je 19. februara 2004. god. doneo presudu Rev. br 5/2004 koja je podnosiocu zahteva, prema njegovim navodima, uručena 5. marta 2004. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti

koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

17. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva Sud se poziva na pravilo 36. stav 3. tačku h) koja propisuje sledeće:

    „Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:

    h) kada zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom."

18. Kako bi se ustanovila vremenska nadležnost Suda, od suštinskog je značaja identifikovati, u svakom određenom slučaju, tačno vreme navodnog kršenja. Čineći to Sud mora uzeti u obzir i činjenice na koje se podnosilac zahteva žali i obim ustavnog prava koje je navodno bilo prekršeno (vidi, mutatis mutandis, Velika komora Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. 59532/0 od 8. marta 2006. god., pasus 82).

19. Sud primećuje da se podnosilac zahteva žali da mu je prekršeno pravo na rad, zagarantovano Ustavom Republike Kosovo. U tom smislu, podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 5/2004 Vrhovnog suda, koja je datirana 10. februara 2004. god. i koja je podnosiocu zahteva uručena 5. marta 2004. god.

20. To znači da je do navodnog kršenja ustavom zagarantovanog prava podnosioca zahteva došlo pre 15. juna 2008. god., što predstavlja datum kada je Ustav stupio na snagu i datum od kada Sud ima vremensku nadležnost.

21. Sledi da zahtev podnosioca zahteva nije „ratione temporis" u skladu sa odredbama Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava Republike Kosovo i članu 36. stavu 3. tački h) Poslovnika o radu, 20. maja 2011. god., jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

Lon Paluca protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 286/2007

Slučaj KI 116-2010, odluka od 12. oktobra 2011. god.

Ključne reči: kompenzacija za imovinsko pravo, eksproprijacija, individualni zahtev, međunarodni sporazumi i instrumenti, imovinski spor, zaštita imovine, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava tvrdeći sa su mu presudom Vrhovnog suda povređena ustavna prava iz članova 22, 46.1 i 46.3 Ustava, kao i iz člana 1. Protokola 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, presudom kojom je potvrđena odluka sudova nižih instanci, kojom je odbijen zahtev podnosioca zahteva za kompenzaciju za eksproprisanu imovinu.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv na osnovu člana 48. Zakona o Ustavnom sudu jer podnosilac zahteva nije specifično naveo ustavna prava i slobode koje su prekršene, ili radnje javnog organa koje su se odnosile na navodne povrede, naglasivši nedostatak *prima facie* dokaza da bi se potvrdilo da je bilo ustavne povrede, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*. Sud je naglasio da je njegova nadležnost ograničena na rešavanje ustavnih sporova, ka na primer, da li je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje, a ne u rešavanju sporova oko činjenica ili materijalnog prava, citirajući slučajeve *Garcia Ruiz protiv Španije* i *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* istakavši da podnosilac zahteva nije osporavao pravičnost postupka pred sudovima nižeg stepena.

Priština, 12.oktobar 2011. godine
Br. ref.: RK 141/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 116/10

Podnosilac zahteva

Lon Paluca

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 286/2007, od 6. maja 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Lon Paluca sa prebivalištem u Prizrenu, koga zastupa g. Sahit Bibaj, advokat iz Prištine.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: „Vrhovni sud“), Rev. br. 286/2007 od 6. maja 2010. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 15. novembra 2010. god., a kojom mu je navodno prekršeno pravo na kompenzaciju za eksproprisanu imovinu.

3. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, tvrdeći da je u suprotnosti sa članom 46. st. 1. i 3. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“) i članom 1. [Zaštita imovine] Protokola br. 8 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: „EKLJP”) u vezi sa članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

5. Dana 18. novembra 2010. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 22. novembra 2010. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Gjyljeta Mushkolaj.

7. Zahtev je 28. januara 2011. god. prosleđen Vrhovnom sudu.

8. Sud je 27. aprila 2011. god. tražio dodatna dokumenta od Opštine Klina, kojim bi se pokazalo da li je podnosilac zahteva dobio drugi lokal gde bi mogao da obavlja svoju poslovnu delatnost.

9. Sud je 27. aprila 2011. god. tražio dodatne dokumente od podnosioca zahteva, kojim bi se pokazalo da li je podnosilac zahteva dobio neki drugi lokal gde bi vršio poslovnu delatnost.

10. Dana 3. maja 2011. god. Opština Kline je dostavila odgovor/dokumente kojima se pokazuje da podnosilac zahteva nije bio protiv eksproprijacije i da nije hteo kompenzaciju, nego lokal gde bi mogao da nastavi da obavlja poslovnu delatnost. Pored toga, podnosilac zahteva je imao samo privremenu dozvolu da obavlja poslovnu delatnost u lokalu koji je eksproprisan.

11. Dana 6. maja 2011. god. podnosilac zahteva je dostavio zatražena dodatna dokumenta kojima se pokazuje da podnosilac zahteva nikada nije dobio kompenzaciju u odnosu na eksproprisanu imovinu. Međutim, podnosilac zahteva nije odgovorio na pitanje da li je dobio drugi lokal gde bi mogao da obavlja svoju poslovnu delatnost.

12. Veće za razmatranje je 23. maja 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu u punom sastavu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Opis činjenica

13. Dana 14. januara 1975. god. podnosilac zahteva je kupio nepokretnu imovinu površine 0.03.20 hektara. Podnosilac zahteva je overio ugovor u sudu, uplatio cenu transakcije i dobio nepokretnu imovinu na posed i korišćenje.

14. 18. januara 1977. god. Uprava za ekonomiju, komunalna i imovinsko-pravna pitanja Skupštine opštine Kline je eksproprisala nepokretnu imovinu podnosioca zahteva za dobrobit samoupravne interesne zajednice za stambena pitanja i za potrebe izgradnje društvene zgrade na

toj nepokretnoj imovinini (Odluka br. 04-465-15/2). Prema ovoj odluci, podnosilac zahteva je odobrio eksproprijaciju ali je tražio naknadu u vidu sličnog lokala kako bi mogao da nastavi svoju delatnost. U ovom pogledu, podnosilac zahteva je pokrenuo sudski postupak pred Opštinskim sudom da bi dobio kompenzaciju za eksproprisanu imovinu. Međutim nije bilo konačne sudske odluke. Posle 1999. podnosilac zahteva je pokušao da obezbedi spise predmeta i da nastavi postupak, ali nije uspeo pošto je Opštinski sud usmeno obavestio podnosioca zahteva da njegov slučaj nije kod njih, a kasnije je ovo potvrđeno i napismeno (Potvrda A.GJ. 276/2010 od 22. oktobra 2010. god.).

15. Dana 17. aprila 2001. god. podnosilac zahteva je podneo tužbu za nadoknadu pred Opštinskim sudom u Klini.

16. Opštinski sud u Klini je 16. oktobra 2003. god. odobrio tužbu podnosioca zahteva i naložio suprotnoj strani, u vezi sa eksproprisanom imovinom, da dozvoli podnosiocu zahteva stalno korišćenje lokala istih dimenzija kao što je eksproprisana imovina, ili da podnosilac zahteva dobije nadoknadu u novčanoj protivvrednosti (C. br. 54/2001).

17. Opština Klina je uložila žalbu na ovu presudu Okružnom sudu u Peći.

18. Dana 8. maja 2007. god. Okružni sud u Peći je poništio presudu Opštinskog suda, odbacujući tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i zaključio da podnosilac zahteva nije podneo zahtev za nadoknadu do 2001, te da je stoga zahtev podnosioca zahteva zastareo (Ac. br. 233/04).

19. Podnosilac zahteva je 9. jula 2007. god. podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu.

20. Dana 6. maja 2010. god. zahtev za reviziju podnosioca zahteva je odbačen kao neosnovan. Vrhovni sud je potvrdio odluku Okružnog suda (Rev. br. 286//2007) i dodatno naveo da suprotnoj strani nedostaje pasivni legitimitet, pošto ona nije pravni naslednik onih organa koji su eksproprisali imovinu. Suprotna strana su bila novoosnovana tela shodno Uredbi UNMIK-a 2000/45 o samoupravi opština na Kosovu (u daljem tekstu: Uredba UNMIK-a 2000/45), kojom se predviđa da one neće preuzeti obaveze bivše Opštine Klina.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana članom 46. st. 1. i 3. [Zaštita imovine] Ustava jer mu eksproprisana imovina

nikada nije kompenzovana. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da mu je povređeno pravo zagarantovano članom 1. [Zaštita imovine] Protokola br 1 EKLJP-a, koja se direktno primenjuje kao što je predviđeno članom 22. Ustava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Podnosilac zahteva se žali da je Vrhovni sud prekršio član 46. st. 1. i 3. [Zaštita imovine] Ustava i član 1. [Zaštita imovine] Protokola br. 1 EKLJP-a u vezi sa članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava.

23. Međutim, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, a dodatno obrazložene Zakonom i Poslovnikom o radu.

24. Vezano sa tim, Sud se poziva na član 48. Zakona:

"Podnosilac podneska je dužan da u svom zahtevu precizno razjasni to za koja prava i slobode tvrdi su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

25. Prema Ustavu, nije dužnost Ustavnog suda da razmatra da li je Vrhovni sud navodno počinio greške u činjenicama ili zakonu (zakonitost), osim i samo ako su greške narušile prava i slobode garantovane Konvencijom (ustavnost). Stoga, Ustavni sud ne može delovati kao sud četvrtog stepena kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

26. U stvari, podnosilac zahteva nije dokazao povredu svog prava, odnosno Ustavom zagarantovanog prava na pravično suđenje.

27. Dakle, Ustavni sud samo može razmatrati da li su dokazi predstavljeni na način kao i da li je postupak uopšte, gledano u celini, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.). Međutim, podnosilac zahteva nije izneo nijednu tvrdnju u vezi sa pravičnošću postupka vođenog od strane Vrhovnog suda.

28. Konačno, podnosilac zahteva ne samo da nije izgradio slučaj na povredi svog prava na pravično suđenje nego nije izneo nijedan *prima facie* dokaz o takvoj vrsti povrede (vidi Vanek protiv Republike Slovačke, ESLJP Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Štaviše, podnosilac zahteva nije tačno razjasnio, kao što je predviđeno članom 48. Zakona, koja su ta prava i slobode za koja tvrdi da su mu povređena presudom Vrhovnog suda.

29. Proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan shodno pravilu 36. stav 1. tački c) Poslovnika o radu koji predviđa: *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan"*.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36. stavu 1. tački c) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, ... 2011. godine...

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Prof. dr Enver Hasani

Shejh Ali Shehu protiv presude Vrhovnog suda Republike Srbije rev. 995/99

Slučaj KI 52-2009, odluka od 14. oktobra 2011. god.

Ključne reči: nadležnost da se stupi u ugovorne odnose, iscrpljenje pravnih sredstava, *ratione temporis* neprihvatljiv zahtev, individualni zahtev, pitanje nasleđa, jezička pitanja, zaštita imovine, pravo na imovinu, specifikacija povređenih prava, nepotreban/nezakonit uticaj na jednu stranu u ugovoru

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava tvrdeći da je Vrhovni sud Srbije povredio njegova ustavna prava 2000. godine, kada je potvrdio odluku Okružnog suda u Peći od 2000. godine a kojom je potvrđeno poništenje od strane Opštinskog suda u Đakovici 1998. godine. Kancelarija katastra u Đakovici 2009. godine je ukinula upis imovine zbog obmane, žalba podnosioca zahteva pred Kosovskom katastarskom agencijom nije još rešena. U zahtevu nije navedena specifična povreda određenog ustavnog prava; sam Sud je naveo član 46.

Prvo, Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona o Ustavnom sudu jer nisu iscrpljenja sva pravna sredstva, uzimajući u obzir da žalba upućena KKA-u još nije rešena, citirajući slučaj *Selmouni protiv Francuske* kako bi sugerisao da se pravilom o iscrpljenju pravnih sredstava pretpostavlja da će pravni poredak Kosova pružiti delotvorna pravna sredstva protiv ustavnih povreda. Drugo, Sud je odlučio da, iako bi sva pravna sredstva bila iscrpljena, zahtev bi bio neprihvatljiv jer se navodna povreda desila pre stupanja na snagu Ustava i da osporene radnje nisu bile radnje jedne institucije Republike Kosovo, citirajući slučaj *Blečić protiv Hrvatske.*

Priština, 14.oktobar 2011. god.
Br. ref.: RK 127/11

ODLUKA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaj br. KI 52/09

Podnosilac

Shejh Ali Shehu

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Srbije, Rev. 995 /99 od 2. februara 2000. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani,predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Shejh Ali Shehu iz Đakovice, kojeg po ovlašćenju zastupa g. Besnik Haxhijanuzi, advokat iz Đakovice sa prebivalištem u ul. Nëna Tereze, b.b.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Rep. Srbije Rev. 995/99 od 2. februara 2000. god.

Predmetna stvar

3. Osnovno pitanje predmeta podnetog za razmatranje Ustavnom sudu Republike Kosovo dana 14. oktobra 2010. god. je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Srbije Rev. 995/99 od 2. februara 2000. god. dok strana nije na opšti način navela koja prava zagarantovana ustavom su navodno prekršena osporenom presudom.

Navodna povreda ustavom zagarantovanih prava

4. Iako se saglasno članu 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo naglašava: „Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“, podnosilac zahteva nije argumentovao svoj

zahtev na ustavne i zakonske odredbe, iako se može pretpostavljati da se on žali na povredu prava na imovinu na osnovu člana 46. Ustava, iako on realno nije priložio nijedan dokaz kojim bi potkrepio svoje tvrdnje.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Zakon) i pravilo 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu 14. oktobra 2010. god.

7. Ustavni sud je 21. oktobra 2010. god. obavestio podnosioca zahteva o registrovanju njegovog zahteva pri Sekretarijatu Suda.

8. Nakon što je 13. decembra 2010. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Kadrija Kryeziua, Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami (članovi Veća), je Sudu u punom sastavu istoga dana iznelo preporuku da se zahtev odbije kao neprihvatljiv.

Žalba podnosioca zahteva

9. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo zahteva ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Rep. Srbije Rev. 995/99 od 2. februara 2000. god. i oglašavanje iste u nesaglasnosti sa Ustavom i važećim zakonima u Republici Kosovo i pravnim aktom koji nema pravnog efekta, tvrdeći da je delovanjem baš ove presude on ozbiljno oštećen u pitanju uživanja svoje imovine koju je on ranije stekao, prema njegovim rečima, na zakonit način.

Kratak opis činjenica

10. Majka podnosioca zahteva je Nazife Shehu (sada pokojna). Njegov otac je Shejh Muharem Shehu (i on sada pokojni). Kada je Muharem Shehu umro Nazifa je nasledila svu njegovu imovinu (Odluka T.br. 52/70 od 16. marta 19979. god.), dok su se njegovi naslednici dogovorili da će nakon njene smrti oni podeliti njenu imovinu na jednake delove

11. Prema ugovoru o poklonu (Ov.br. 237/96 1. mart 1996. god.) Nazifa je poklonila svojem sinu,, Ali Shehu (sada podnosilac zahteva) deo imovine.

Međutim kada joj je drugi Nazifin sin, Azi Shehu, koji je istovremeno i njen staralac, objasnio kakav ugovor je potpisala: „one se je zaprepastila i usprotivila se zahtevajući hitan postupak“ za poništenje ugovora.

12. Aziz Shehu, kao što je navedeno, je staralac g Nazife, i po njenom ovlašćenju je podigao optužnicu protiv Alia Shehua pri Opštinskom sudu u Đakovici za poništenje ugovora o poklonu i ovaj sud je presudom (P.br. 279/97) od 9. jula 1997. god.: (1) poništio ugovor o poklonu i (2) naložio nadoknadu troškova postupka tužiocu.

Ugovor je poništen zbog tri glavna razloga:

a. Ludilo. Prema tadašnjem zakonu strane ugovornici moraju imati „sposobnost delovanja“ da bi potpisale ugovor (član 56. stav 1. zakon o obligacionim odnosima, SFRJ). Gđa Nazife je patila od arteriosklerotičnog hroničkog ludila. Kada je ona potpisala ugovor, nije bila u stanju da shvati šta radi. Stoga, ugovor treba poništiti.
b. Jezik. Ugovor je sastavljen na srpskom jeziku. I gđa Nazife „je jedva govorila svoj maternji jezik“, i mnogo manje, u stvari samo malo ili poneku reč na srpskom.
c. Manipulacija. G. Ali je iskoristio posetu majke njegovoj kući da bi je naveo (pod pritiskom) da potpiše ugovor.

13. Okružni sud u Peći je presudom Gz.br. 480/98 od 7. oktobra 1998. god. odbacio žalbu g. Alije kao neosnovanu i potvrdio presudu Opštinskog suda.

14. Podnosilac zahteva je 11. novembra 1998. god. podneo zahtev za reviziju pred Vrhovnim sudom Srbije u Beogradu.

15. On 2 February 2000 the Supreme Court of Serbia rejected Ali's appeal as unfounded. It found that there was no violation of the Law of Contested Procedure (SFRY) and that the lower court properly applied the relevant law (Judgment Rev.995/99 dated 02.02.2000). Vrhovni sud Srbije je presudom Rev. 995/99 od 2. februara 2000. god. odbacio reviziju g. Alije kao neosnovanu. Sud je ustanovio da nije došlo do povrede Zakona o o parničnom postupku (SFRJ) i da je niži sud na pravilan način primenio odgovarajuće zakone
16. Devet godina kasnije nakon smrti njegove majke, g Ali Shehu je podneo zahtev Kancelariji za katastar Opštine Đakovica za registrovanje njegove imovine. Opštinska katastarska kancelarija je 19. maja 2009. god. odobrila njegovo pravo za registrovanje nepokretne imovine (br. 436/09).

17. Kancelarija za katastar Opštine Đakovica je 28. jula 2009. god. poništila odluku 436/09 od 19. maja 2009. god. Ova kancelarija je ustanovila da su dokazi iz prethodnih sudskih postupaka pokazali da je Ali Shehu sa namerom prevario opštinski organ za katastar i vratila pređašnje stanje.

18. Ali Shehu je 24. avgusta 2009. god. podneo žalbu Katastarskoj agenciji Kosova u kojoj je tražio da ista oglasi odluku Kancelarije za katastar Opštine Đakovica nezakonitom i da ostavi na snazi odluku 436/09, kojom bi mu se dozvolilo da registruje imovinu. Od dana podnošenja zahteva odluka se i dalje očekuje.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom.

20. Vezano sa tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava koji propisuje:

    „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

21. Član 47. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

    „Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

22. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu određuje:

    „Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“

23. U svojstvu zainteresovane strane Ustavnom sudu obratio se g. Aziz Muharrem Shehu sa zahtevom da mu se dostavi kopija zahteva koji je Sudu podneo g. Shejh Ali Shehu, naglašavajući da: „je pri Opštinskom sudu u Đakovici u toku imovinski spor po tužbi tužioca Sheha Ali Shehua iz Đakovice protiv njegove braće i rodbine, Afijete Shehu i drugih, koja se u sudu vodi pod br. C. br. 314/01. G. Aziz Shehu je takođe obavestio Ustavni sud da je zastupnik g. Sheha Ali Shehua, advokat Besnik Haxhijonuzi od Opštinskog suda zahtevao prekid postupka o

razmatranju ovog nasleđa dok Ustavni sud ne donese odluku o zahtevu njegovog klijenta u vezi sa ocenom ustavnosti resude Rep. Srbije, rev. br. 995/99 od 2. februara 2000. god., predmet koji se u Ustavnom sudu vodi pod br. KI 52/09 i rešenje koje smatra kao preliminarno pitanje.

24. Na osnovu gorenavedenog, Sud je ustanovio da je pitanje i dalje u postupku pred Opštinskim sudom u Đakovici, stoga pošto nema konačne odluke i nisu iscrpljena pravna sredstva da bi se osporila odluka eventualno nezadovoljavajuća za stranke u postupku, tako da nisu ispunjeni uslovi prihvatljivosti predviđeni članom 113. stavom 7. Ustava i članom 47. stavom 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, što se tiče uslova za iscrpljenje pravnih sredstava.

25. Sud želi da naglasi da je obrazloženje pravila iscrpljenja pravnih sredstava to da se omogući navedenim organima, uključujući i sudove, mogućnost sprečavanja i ispravljanja navodne povrede Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti efikasno pravno sredstvo protiv povrede ustavnih prava (vidi, *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske br. *25803/94,* Odluka od 28. jula 1999. god.).

26. Sud je takođe zaključio da čak i da je zahtev podnet nakon iscrpljenja raspoloživih pravnih sredstava opet bi zahtev bio neprihvatljiv zato što podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti akta javnog organa koji nije donet od strane institucija Republike Kosova i to u vreme pre nego što je Ustav Republike Kosovo stupio na snagu. U ovom aspektu, uvek imajući na umu zakonske rokove, Sud primećuje da ocena ustavnosti akata **javnih organa** koje datiraju iz vremenskog perioda pre nego što je Ustav Republike Kosovo stupio na snagu (15. jun 2008. god.) nije moguća.

27. Imajući na umu činjenicu da u saglasnosti sa opštim principima međunarodnog prava (**neretroaktivnost sporazuma-traktata**), odredbe Evropske konvencije o ljudskim pravima ne obavezuju strane potpisnice u vezi ni sa jednim aktom koji je donet ili pravnom situacijom koja je zaključena **pre nego što je konvencija stupila na snagu** (vidi mutatis mutandis Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. *59532/00,* Presuda EPLJP od 29. jula 2004. god.), tako i Ustavni sud ne može oceniti ustavnost pravnih akata preko kojih se pretpostavlja povreda određenog prava zagarantovanog ustavom pošto u to vreme niti su bila određena niti su bila zagarantovana Ustavom iz razloga što i sam Ustav nije postojao.

28. Podnosilac zahteva takođe nije razjasnio zahtev, nije ga obrazložio sa aspekta postupka i supstantivnog aspekta na način da bi dokazao da mu

je određeno pravo zagarantovano Ustavom prekršeno i u ovim okolnostima zahtev je očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Sud je, nakon razmatranja svih iznetih dokaza i činjenica, i nakon razmatranja pitanja 13. decembra 2010. god., zaključio da je podnosilac zahteva podneo zahtev pre iscrpljenja raspoloživih pravnih sredstava i nije razjasnio i obrazložio zahtev i stoga jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu usaglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. dr Enver Hasani

G. Selim Berisha protiv presude Vrhovnog suda A. br. 85/2011

Slučaj KI 67-2011, odluka od 19. oktobra 2011. god.

Ključne reči: upravni spor, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, specifikacija povređenih prava

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava tvrdeći da mu je povređeno pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima presudom Vrhovnog suda, kojom je potvrđeno negiranje penzije na osnovu pogrešne ocene njegovog stanja ograničene sposobnosti. Podnosilac zahteva je tvrdio da je medicinskom dokumentacijom potkrepio svoj zahtev. Vrhovni sud je utvrdio da je Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu (MRSZ) imalo nadležnost da odluči, zaključujući da je njegova odluka bila ispravna.

Sud je odbio da reši činjenični spor, ističući da je njegova uloga da obezbedi saglasnost sa ustavnim garancijama, citirajući *Akdivar protiv Turske*. Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan u skladu sa pravilima 36.2(b) i 36.2(c) Poslovnika o radu pošto podnosilac zahteva nije potkrepio bilo kakvu ustavnu povredu, i nije precizno naveo koja su mu ustavna prava povređena od strane javnih ograna u saglasnosti sa članom [48] Zakona o Ustavnom sudu, niti je pokazao *prima facie* da je niži sud ili MRSZ bio pristrasan, ili da su postupci na drugi način bili nepravični, ističući da prosto nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom ne predstavlja dovoljan osnov za podnošenje zahteva, citirajući *Mezotur-Tiszacugi Tarsulat protiv Mađarske*.

Priština, 19 oktobar 2011. god.
Br. ref.: RK143/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOST

u

Slučaju br. KI 67/11

Podnosilac

G. Selim Berisha

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 85/2011 od 31. marta 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Selim Berisha iz Prištine, sa prebivalištem u Prištini, ul. "Shkodra", br. 21.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je Presuda Vrhovnog suda Kosova A. br. 85/2011, od dana 31. marta 2011. god., kojom je odbijen zahtev za ocenu zakonitosti presude sa brojem dosijea 5097046 Odbora za žalbe Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) u vezi sa pravom na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar predmeta podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo 24. maja 2011. god. je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 85/2011 od 31. marta 2011. god., koju je podnosilac zahteva, prema njegovim navodima, primio 8. aprila 2011. god.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembar 2009. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2010. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupci pred sudom

5. G. Selim Berisha je 24. maja 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Kosova kojom je zahtevao ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 85/2011 od 31. marta 2011. god.

6. Ustavni sud je 24. juna 2011. god., obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registrovanju predmeta zahtevajući pismeni odgovor od stranaka.

7. Podnosilac zahteva je 21. jula 2011. god. dostavio Ustavnom sudu pismeni odgovor s priloženim odlukama MRSZ-a u vezi sa njegovim odbijenim zahtevom.

8. Predsednik suda je 17. avgusta 2011. god., imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova, (predsedavajuća) i mr sc. Kadri Kryeziu i dr Gjyljeta Mushkolaj članovi Veća.

9. Nakon izveštaja sudije izvestioca Roberta Carolana 5. oktobra 2011. god., Veće za razmatranje u sastavu sudija Snezhana Botusharova (predsedavajuća), mr sc. Kadri Kryeziu i dr Gjyljeta Mushkolaj, članovi Veća su jednoglasno predložili Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. G. Selim Berisha je 2. juna 2010. god., podneo zahtev Ministarstvu rada i socijalne zaštite – Odeljenju penzijske administracije Kosova u kojem je zahtevao od ove institucije da mu prizna pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

11. Odeljenje penzijske administracije Kosova je 6. septembra 2010. god. donelo odluku kojom je odbijen zahtev g. Berishe uz obrazloženje da je lekarska komisija ustanovila da kod njega **ne postoji "stalno i potpuno ograničenje sposobnosti".** G. Berisha je ovu odluku primio 6. oktobra 2010. god.

12. G. Berisha je 7. oktobra 2010. god. uložio žalbu na ovu odluku Odboru za žalbe za penzije za lica sa ograničenim sposobnostima, koji deluje u okviru MRSZ, zbog pogrešnog utvrđivanja zdravstvenog stanja podnosioca zahteva za penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

13. Dana 25 novembra 2010 Odbor za žalbe za penzije za lica sa ograničenim sposobnostima je odbacio kao neosnovanu žalbu g. Selima Berishe i ustanovio da je odluka prvog stepena bila zasnovana na zakonu i pravična. G. Berisha je ovo rešenje primio 10. januara 2011. god.

14. G. Selim Berisha je 26. januara 2011. god., podneo tužbu pred Vrhovnim sudom Kosova, zahtevajući ocenu zakonitosti rešenja Odbora za žalbe MRSZ-a, smatrajući to rešenje neosnovanim, pošto je on, prema njegovim rečima, dostavio dovoljno lekarske dokumentacije koja potvrđuje njegovo stalno ograničenje sposobnosti.

15. Vrhovni sud Kosova je 31. aprila 2011. god. doneo Presudu A. br. 85/2011 kojom je **odbio tužbu** i ocenio da su komisije MRSZ-a zakonom ovlašćene da procene ograničenu sposobnost, kao i stalnu nesposobnost, za lica koja polažu pravo na takvu penziju, i da su u konkretnom slučaju ove komisije utvrdile da kod g. Berishe takvo ograničenje sposobnosti ne postoji, i stoga je Vrhovni sud ustanovio da su upravni organi pravilno primenili zakonske odredbe prilikom donošenja odluke po ovom slučaju i da postoje svi uslovi za odbijanje tužbe. G. Berisha je ovu presudu primio 8. aprila 2011. god.

16. Na kraju, nezadovoljan svim ovim odlukama upravnih i sudskih organa, g. Selim Berisha je 24. maja 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo.

Tvrdnje podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva je tvrdio da su mu lekarske komisije Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) nezakonito uskratile "pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima" iako je on ispunio sve uslove za takvu penziju, dok je Vrhovni sud Kosova, odbijajući njegovu tužbu u vezi sa ovim pitanjem, takođe napravio prekršaj, pošto prema podnosiocu zahteva on ima trajnu nesposobnost za rad i to je dokazivao lekarskom dokumentacijom.

18. Podnosilac zahteva nije utvrdio tačno koja su mu Ustavom zagarantovana prava povređena nego je naglasio da mu je uskraćeno "**pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima".**

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su predviđeni Ustavom.

20. Vezano sa time, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji propisuje da:

    „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršen od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva regulisana zakonom.

21. Sud takođe uzima u obzir:

    Pravilo 36 Poslovnika o radu Ustavnog suda, koje propisuje:

    „(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:
    d) Samo ako zahtev nije očigledno neosnovan:

22. U stvari, u vezi sa navodnim povredama prava na penziju, Sud je ustanovio da se u Ustavu Kosova pravo na penziju pominje samo u članovima 105. i 109. i to samo u vezi sa postupkom imenovanja i ponovnog imenovanja sudija i tužilaca za koje se koristi ustavna formulacija”**do penzionisanja, kao što je određeno zakonom”.**

23. Članom 51. Ustava **[Pravo na socijalnu i zdravstvenu zaštitu]** stavom 2. je jasno predviđeno:“Osnovno socijalno osiguranje, koje se odnosi na bolest, ograničene sposobnosti i starost, se reguliše zakonom“

24. Prema pravnoj definiciji člana 51. Ustava jasno se vidi da se socijalno osiguranje za “nezaposlenost, ograničene sposobnosti i starost, se reguliše zakonom” reguliše se zakonom. U ovom slučaju pitanje penzija za lica sa ograničenim sposobnostima se reguliše Zakonom BR. 2003/23 O PENZIJAMA ZA LICA SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA NA KOSOVU, koji je usvojen u Skupštini Kosova 6. novembra 2003. god.

25. Postupak podnošenja zahteva i ispunjavanja uslova za uživanje ovog prava je propisan ovim zakonom, kao i pravo podnošenja žalbe na odluke kada su stranke nezadovoljne odlukama u odnosu na njihov zahtev.

26. Upravne komisije MRSZ su delovale tačno i u saglasnosti sa odredbama ovog zakona i Vrhovni sud je ustanovio da su ove odluke zakonite.

27. Ustavni sud nije činjenični sud. Ustavni sud želi da naglasi da su za utvrđivanje činjeničnog stanja, na pravičan način i u celini, u potpunosti nadležni redovni sudovi, i u ovom slučaju i upravni organi, i da je uloga

Ustavnog suda jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i drugih pravnih sredstava te stoga ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (vidi, mutatis mutandis, tj. Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D. 1996-IV, stav 65).

28. Iz činjenica iznetih zajedno sa zahtevom se vidi da podnosilac istog nije ispunio zakonski uslov preciziranja zahteva pošto nije jasno obrazložio koje Ustavom zagarantovano pravo mu je ugroženo aktom javnih organa. Štaviše, Sud smatra da u zahtevu ne postoji ništa da je Sudu, a u ovom slučaju i komisijama MRSZ, tokom razmatranja slučaja nedostajala nepristrasnost ili da je postupak bio nepravičan. Prosta činjenica da podnosioci zahteva nisu zadovoljni ishodom slučaja ne može postaviti argumentovani zahtev za povredu člana 31. Ustava (vidi mutatis mutandis (shih *mutatis mutandis* Presuda GJEDNJ Appl. br. *5503/02,* Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).

29. U ovim okolnostima podnosilac zahteva nije: “na zadovoljavajući način argumentovao svoju tvrdnju“, i stoga,

IZ OVIH RAZLOGA

U skladu sa članom 113.7 Ustava Republike Kosova, članom 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. stavom 2. tačke (b) i (c) Poslovnika o radu, na zasedanju od 5. oktobra 2011. god., Ustavni sud je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

L. H. portiv odluke Opštinskog suda u Peći C. br. 271/10

Slučaj KI 19-2011, odluka od 19. oktobra 2011. god.

Ključne reči: jednakost pred zakonom, iscrpljenje pravnih sredstava, porodično pitanje, neobjavljivanje identiteta, individualni zahtev, roditeljska prava

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava tvrdeći da je odbijanjem njenog zahteva od strane Opštinskog suda u Peći, po osnovu nadležnosti, da se izmeni starateljstvo nad detetom povređeno njeno pravo na jednaku zaštitu iz člana 24.1 Ustava tvrdeći da je prvobitna odluka bila opterećujuća i da je imala uticaja na njen radni odnos.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv zbog neiscrpljenja svih pravnih sredstava jer je podnosilac zahteva propustio da se žali na tu odluku u roku od 15 dana. Sud je naglasio da je iscrpljenje propisano članom 113.7 i pravilom 36.1(a) Poslovnika o radu kako bi se dozvolilo pravnom poretku Kosova da spreči ili ispravi ustavne povrede, citirajući *Selmouni protiv Francuske*, *Hamide Osaj protiv Vrhovnog suda*, i *Muhamet Bucaliu protiv javnog tužioca*. Sud je takođe istakao da je Opštinski sud prosto usvojio sporazum o starateljstvu i posetama koji su postigli strane, pokazivši da bilo koja strana može da traži izmenu nakon ukazivanja na promenjene okolnosti.

Priština, 19. okotobar 2011. god.
Br. ref.: RK 142/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 19/11

Podnosilac

L. H.

Ocena ustavnosti odluke Opštinskog suda u Peći C. br. 271/10 od 7. 10. 2010.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu,zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je L. H. Podnosilac zahteva je zahtevao da Sud razmotri zaštitu njenog identiteta.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa je odluka Opštinskog suda u Peći, CI. br. 271/10 od 7. 10. 2010. kojom je došlo do navodnog kršenja Ustavom zagarantovanih prava.

Predmetna stvar

3. Suština zahteva podnetog 18. februara 2011. god. Ustavnom sudu Kosova je ocena ustavnosti odluke Opštinskog suda u Peći, CL. br. 271/10 od 7. 10. 2010, dok je srpska verzija objavljena 7. 10. 2010, pri čemu podnosilac zahteva nije navela kada je istu primila i nakon toga verzija na albanskom jeziku za koju je priznala da je primljena 30. maja 2011. god.

Navodne povrede ustavom zagarantovanih prava

4. Podnosilac zahteva u ovom zahtevu tvrdi da su joj odlukom Opštinskog suda u Peći, objavljenom na srpskom jeziku, kojom se isti oglasio nenadležnim da odluči u vezi sa tužbom, povređena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo, odnosno član 24. stav 1. (Jednakost pred zakonom).

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 16. decembra 2009. god. koji je stupio na snagu 15. januara 2010. god., (u

daljem tekstu: Zakon) i pravilo 26. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Zahtev podnosioca zahteva

6. Podnosilac zahteva tvrdi da je Opštinski sud u Peći, oglašavajući se nenadležnim da postupi po tužbi za izmenu odluke Okružnog suda u Peći, br. 367/09 u vezi sa pravom na roditeljsko starateljstvo nad ćerkom, koja je nju, na osnovu uslova propisanih u odluci i pogrešnom savetu o nadležnom organu za odlučivanje po ovom pravnom pitanju, postavila u neravnopravan položaj u odnosu na bivšeg muža, koji navodno zloupotrebljava njena prava propisana gorenavedenom odlukom, stoga prekršio je Ustavom zagarantovano pravo, odnosno član 24. Ustava.

Postupak pred Sudom

7. Ustavni sud je 18. februara 2011. god. primio tužbu podnosioca zahteva i zaveo je pod br. KI 19/11.

8. Predsednik Suda je 2. marta 2011. god., nalogom br. GJR 19/11, imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca.

9. Predsednik Suda je istoga dana, nalogom br. KSH 19/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući Veća), Kadri Kryeziu i Gjyljeta Mushkolaj, članovi Veća.

10. Ustavni sud je 4. maja 2011. god. obavestio Opštinski i Okružni sud u Peći, kao i podnosioca zahteva o registraciji slučaja.

11. Ustavni sud je 20. juna 2011. god. dobio dodatnu dokumentaciju od podnosioca zahteva.

12. Ustavni sud je 19. avgusta 2011. god. primio odgovor dužine jedne strane od Okružnog suda u Peći u vezi sa danom uručenja odluke C. br. 271/10 ovog suda podnosiocu zahteva.

Pregled činjenica

13. Okružni sud u Peći je 24. novembra 2009. god. doneo odluku C. br. 367/09 kojom je SPORAZUMNO RASKINUT (razveden) brak između K. M. iz sela Labljane, Opština Peć i L. M. iz Glogovca.

14. Na osnovu ove odluke, dete E. M. se daje na staranje, negu i obrazovanje njenom ocu, g. K. M-u.

15. Kao i prema ovoj odluci Sud je doneo ODLUKU da kontakt gđe L. H. (majke) i njene ćerke E. bude svakog drugog i četvrtog petka u mesecu, i ona bi tom prilikom ostajala sa njom do nedelje u 17:00 časova. Gđa L. H., kao što je propisano ovom odlukom, je bila obavezana da vrati maloletnicu – ćerku E – njenom ocu na isto mesto odakle ju je preuzela. Sud je doneo ovu odluku nakon što su se stranke 24. 9. 2009 sporazumele, sporazum koji je potpisan od strane g. Rexhepa Kaqanikua, pravnog zastupnika K. M. i L. H.

16. Shodno gorenavedenoj odluci, podnosilac zahteva L. H. takođe ima pravo da tokom zimskog odmora sa ćerkom bude 8 dana i tokom letnjeg odmora 15 (petnaest) dana.

17. Uzimajući u obzir činjenicu da g. K. M., njen bivši muž, ne poštuje odluku Okružnog suda u Peći C. br. 367/09 u odnosu na kontakte između majke i deteta, gđa L. H. je Opštinskom sudu u Peći 11. decembra 2009. god. podnela predlog za izvršenje dozvole za kontakt i negu njene ćerke prema uslovima predviđenim u odluci Okružnog suda u Peći, kojom je raskinut njen brak sa njenim bivšim mužem, g. K. M-om.

18. Opštinski sud u Peći je 12. marta 2010. god. većao o zahtevu za izvršenje odluke E. br. 593/09 (koja nedostaje u spisima predmeta) kojom se debitor, g. K. M., izjasnio da će dobrovoljno izvršiti ovu odluku, i debitor, gđa L. H., je mogla odmah otići u Centar za socijalni rad u Peći, gde se njihova ćerka E. nalazila, kao i da je isto učinio i pre dve nedelje. U ovom slučaju Opštinski sud je u potpunosti IZVRŠIO sprovođenje odluke na osnovu izvršnog naslova.

19. Gđa L. H., iz Peći, je 7. maja 2010. god. podnela TUŽBU za IZMENU odluke C. br. 367/07 kojom je raskinut njen brak sa njenim bivšim mužem i odlučeno je o: „staranju, nezi i obrazovanju njihove ćerke kao i o načinu kontakta između majke i njene ćerke“ zato što je bila nezadovoljna postojećom situacijom, smatrajući sebe oštećenom stranom i neravnopravnom zato što je uvek morala da ide u Centar za socijalni rad u Peći kako bi preuzela ćerku i da njen muž nije bio obavezan da ćerku dovede u Glogovac, naglašavajući da je ovo skupo i da joj oduzima vreme kao radniku.

20. Opštinski sud u Peći je ODLUKOM P. br. 271/10 nacrt koje je sastavljen i prosleđen podnosiocu zahteva na srpskom OGLAŠAVAJUĆI se nenadležnim da odluči o ovom pravnom slučaju, i time savetovao stranku da se obrati Instituciji socijalnog centra u Peći, koji je prema Sudu nadležan da veća po ovom sporu.

21. U svojoj pravnoj pouci Sud je naveo da se nezadovoljna stranka može žaliti na odluku Okružnom sudu u Peći u roku od 15 dana od dana prijema. Gđa L. H. nije uložila žalbu iz ove odluke na srpskom jeziku u roku od 15 predviđenih dana. U obrascu Ustavnog suda ona je naglasila da to nije učinila zato što ne razume srpski jezik.

22. Centar za socijalni rad u Peći je 5. novembra 2010. god. putem izveštaja socijalnog radnika br. 1085.07.2009 odgovorio Opštinskom sudu u Peći da, na osnovu važećeg zakona (kosovski Zakon o porodici), članovi 139 – 145 i u saglasnosti sa raspisom Odeljenja za socijalnu zaštitu br. 1020 od 25. maja 2010. god., centri za socijalni rad nisu nadležni da donose odluke koje se odnose na: „starateljstvo nad detetom, kontaktima deteta sa jednim od roditelja ili pitanjima alimentacije“, pošto su ovo pravno jasno definisana pitanja.

23. Ustavni sud je 20. juna 2011. god. primio svu dodatnu dokumentaciju od gđe L. H., što je papir pisan rukom u kojem objašnjava svoju tužbu podnetu Sudu 18. februara 2011. god. U toj izjavi je priznala da je primila odluku Opštinskog suda u Peći P. br. 271/10 od 7. oktobra 2010. god. i da je bila i na albanskom jeziku. Ona nije navela kada je primila tu odluku na albanskom jeziku.

24. Ustavni sud je 19. avgusta 2011. god. primio dodatan dokument kao odgovor od Opštinskog suda u Peći, koji je potvrdio da je 30. maja 2011. god. gđa L. H. primila odluku C. 271/10 Opštinskog suda u Peći, prevedenu na albanski jezik. Ona nije uložila žalbu na ovu odluku u albanskoj verziji u roku od 15 dana od prijema iste dana 30. maja 2011. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Kako bi bio u mogućnosti da sudi o zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su definisani Ustavom, Zakonom i njegovim Poslovnikom o radu.

26. Član 113. stav 7. Ustava koji propisuje da:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

27. Sud takođe uzima u obzir:

Pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda u kojem stoji:

„1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke“.

28. Nije u potpunosti jasno kada je podnosilac zahteva primila odluku Opštinskog suda u Peći na albanskom jeziku. Da li je podnosilac zahteva primila odluku br. P. br. 271/10 Opštinskog suda u Peći na albanskom jeziku dana 7. oktobra 2010. god. ili 30. maja 2011. god., kao što ona priznaje, jasno je da ona nije uložila žalbu u zakonom predviđenom roku od 15 dana nakon što je primila odluku 30. maja 2011. god., kao što ona priznaje.

29. Stoga, Sud smatra da uslov „iscrpljena svih delotvornih pravna sredstava“, kao što je propisano, je apsolutno neophodan kao osnovni uslov za podnošenje tužbe Ustavnom sudu Kosova, i pored toga što je pravni uslov propisan Ustavom i Zakonom o Ustavnom sudu, takođe je i osnovni uslov propisan pravilom 36. st. tačka a) Poslovnika o radu Ustavnog suda.

30. Sud želi da naglasi da razlog za iscrpljenje svih pravnih sredstva leži u tome da se telima, uključujući ovde i sudove, dala mogućnost da spreče i isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava. (vidi, mutatis mutandis ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999.

31. Sud je primenio slično obrazloženje i tokom prethodnih većanja kao u slučajevima: KI 55/10, zahtev Hamide Osaj za ocenu ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosova Pkl. br. 43/2010 od 4. juna 2010. god.; slučaj br. KI 20/10 Muhamet Bucaliu protiv presude državnog tužioca KMLC. br.

09/10 od 24. februara 2010. god. (odluka Ustavnog suda od 15. oktobra 2010. god.).

32. U odnosu na tvrdnje strane da je odlukom C. br. 367/09 od 24. 11. 2009. Okružnog suda u Peći, član 24. Ustava (Jednakost pred zakonom) je prekršen i da je gđa L. H. neravnopravno tretirana, Sud ima u vidu da je ova odluka doneta nakon punog i zajedničkog sporazuma stranaka i da je roditeljsko starateljstvo, nega i obrazovanje njihovog deteta odlučeno prethodnim sporazumom dogovorenim na dobrovoljan način i potpisan od obe strane u sporazumu. Opštinski sud u Peći je samo odobrio sporazuma uključenih stranka i time ga učinio zakonitom presudom Opštinskog suda.

33. Sud takođe ima u vidu da podnosilac zahteva može obnoviti svoj zahtev za izmenu uslova i odnosa iz sporazuma o starateljstvu koji ima sa ocem njene ćerke u bilo koje vreme dok je njena ćerka maloletna i nakon ukazivanja promena okolnosti u odnosu na dete i/ili roditelje. Ništa ne sprečava nju niti oca njenog deteta da obnovi tužbu za izmenu ove odluke, kao što je propisano članom 145. st. 1. i 2. Zakona o porodici (zakon br. 2004/32).

34. Pošto bi objavljivanje identiteta podnosioca zahteva u ovom slučaju takođe rezultovalo i objavljivanje identiteta maloletnog deteta podnosioca zahteva, kojoj zbog njenih mladih i osetljivih godina treba biti zaštićen identitet dok raste i razvija svoj lični identitet i zato što je stvarno nevina strana u ovom postupku, u javnom interesu je da se ne objavi identitet podnosioca zahteva, kao što je zahtevala podnosilac zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 13. stavu 7. Ustava Republike Kosovo i članu 36. stavu 1. tački a) Poslovnika o radu, 5. oktobra 2011. god., jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Da usvoji zahtev podnosioca zahteva za zaštiti poverljivu prirodu njenog identiteta u ovom zahtevu;

III. Odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

IV. Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

Ombudsman Republike Kosovo protiv članova 14(1) 6, 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111

Slučaj KO 119-2010, odluka od 20. oktobra 2011. god.

Ključne reči: produženje privremenih mera, privremene mere, zahtevi od strane ombudsmana

Dana 20. decembra 2010. god., Sud je odobrio privremene mere na period trajanja ne duži od tri meseca, počevši od 22. decembra 2010. god., odmah obustavljajući sprovođenje članova 14(1) 6, 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god., za taj vremenski period. Ovde je Sud odlučio da produži rok trajanja prethodno uvedenih privremenih mera do 31. decembra 2011. god., i da zadrži nadležnost u ovoj stvari. Odluka Suda je bila zasnovana na razmatranju tri faktora: (1) činjenice da je Skupština Kosova bila raspuštena tokom perioda kada je izdao prvobitni nalog o privremenim merama, (2) vremenska ograničenja s kojim se suočila Skupština u podnošenju odgovora na zahtev, i (3) neophodnost za razmatranje odgovora Skupštine, Centralne banke i Ministarstva finansija koji su dostavljeni Sudu.

Priština,20 oktombar 2011
Ref. br.:URDH,VMP 144/11

NALOG ZA PRODUŽENJE PRIVREMENIH MERA

u

Slučaju br. KO 119-10

Ombudsman Republike Kosovo

Ocena ustavnosti člana 14. stava 1. tačke 6, čl. 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Uvod

1. Ustavni sud je 20. decembra 2010. god. odobrio privremene mere u vezi sa gorenavedenim zahtevom. U presudi, Sud je između ostalog odlučio:

I. DA ODOBRI privremene mere na period ne duži od 3 (tri) meseca, počevši od 22. decembra 2010. god. i
II. DA ODMAH OBUSTAVI primenu člana 14. stava 1. tačke 6. i čl. 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god., na isti rok.

Prepiska Skupštine Kosova

2. Nakon što je Skupštini uručena odluka o izricanju privremenih mera, predsednik Skupštine se 24. januara 2011. god dopisom obratio Ustavnom sudu, obaveštavajući Sud da, usled činjenice da je Skupština bila raspuštena, ista tokom tog vremena nije bila u mogućnosti da odgovori na zahtev.

3. U dopisu, predsednik Skupštine je takođe primio k znanju da je Skupština upoznata s izricanjem privremene mere na period od tri (3) meseca. Stoga, Sud je 21. marta 2011. god. produžio privremenu meru do 22. juna 2011. god.

4. Nakon toga, Skupština je 16. maja 2011. god. odgovorila na zahtev. U tom smislu Sud je primio odgovor, tačnije odgovor skupštinskog Odbora za zakonodavstvo, koji je datiran 11. maja 2011. god.

5. Dopisom od 22. jula 2011. god., koji je potpisao guverner Gani Gërguri, Centralna banka Kosova je obavestila Ustavni sud da između Centralne

banke i Skupštine Kosova nije bilo nikakve prepiske u vezi sa Zakonom o pravima i odgovornostima poslanika.

6. Ministarstvo finansija, dopisom koji je potpisao ministar g. Bedri Hamza, je 27. jula 2011. god., između ostalog, obavestilo Ustavni sud da je Ministarstvo finansija 24. decembra 2010. god. primilo zahtev Skupštine Kosova za pripremu finansijskog izveštaja u vezi sa primenom Zakona o pravima i odgovornostima poslanika.

7. Ustavni sud je 4. avgusta 2011. god. primio dodatnu dokumentaciju od Skupštine Kosova, u kojoj se nalazio materijal u vezi sa Zakonom o pravima i odgovornostima poslanika.

8. Odgovori koji su dobijeni od Centralne banke i Ministarstva finansija su 6. septembra 2011. god. prosleđeni na uvid Skupštini Republike Kosovo. Nisu traženi dodatni komentari niti je primljen ikakav komentar.

9. Sud ima u vidu sledeće:

   i. činjenicu da je Skupština Kosova bila raspuštena tokom perioda kada je donet prvi nalog;

   ii. vremenska ograničenja sa kojima se suočila Skupština u podnošenju odgovora na zahtev; i

   iii. neophodnost razmatranja odgovora Skupštine, Centralne banke i Ministarstva finansija koji su u međuvremenu dobijeni.

ODLUKA

Stoga, Sud nakon većanja po pitanju, dana 23. septembra 2011. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. Da produži vremenski rok izrečen u prvoj odluci Suda, 22. decembra 2010. god., na dodatan period, odnosno do 31. decembra 2011. god. i

II. Da ostane posvećen pitanju.

Ova odluka će biti dostavljena Skupštini Kosova i podnosiocu zahteva i objavljena u Službenom listu Republike Kosovo.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Sudija Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

LDK-AAK-LDD, Prizren SO

Slučaj KO 43-2010, odluka od 25. oktobra 2011. god.

Ključne reči: ovlašćene stranke, ljudska prava, *locus standi*, zastupanje većine, zahtev podnet od strane pravnog lica, samouprava

Podnosioci zahteva, poslanici Skupštine opštine Prizren iz tri političke stranke (LDK, AAK i LDD), su podneli zahtev i tri dodatna zahteva u skladu sa članom 113.7, tvrdeći da je gradonačelnik Prizrena više puta prekršio članove 123.1 (Pravo na samoupravu) i 124.6 (kojim se traži od opština da poštuju Ustav i zakone i da sprovode sudske odluke) Ustava koji su nabrojani u zahtevima. Podnosioci zahteva su zahtevali kažnjavanje ministra administracije lokalne samouprave (MALSU) i premijera Kosova zbog propuštanja da spreče gradonačelnika od preduzimanja arbitrarnih radnji, i nalog kojim se traži od MALSU da pokrene razrešenje gradonačelnika.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv jer grupe poslanika Skupštine opštine nisu „ovlašćene stranke“ u smislu člana 113.1 Ustava i stoga je njima nedostao *locus standi*, citirajući *Opštinska ispostava Antilly protiv Francuske*. Sud je takođe naglasio da podnosioci zahteva imaju mogućnost da podnesu zahteve da im se isprave povrede ustava počinjene nad njima kao pojedincima.

Priština, 25.octombar 2011. god.
Br. ref.:145 /11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KO 43/10

Podnosilac

LDK-AAK-LDD, SO Prizren

Ocena ustavnosti pravnih akata donetih od strane predsednika Skupštine Opštine Prizren

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Većinom glasova je odobrio odluku o neprihvatljivosti, u vezi sa zahtevom.

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su grupe poslanika iz DSK, ABK i SDD Skupštine opštine Prizren, ovlašćenjem predstavljeni od strane g. Ridvana Hoxhe, predsednika poslaničke grupe DSK u SO Prizren.

Osporeni akti

2. Osporeni akti u Ustavnom sudu su:

   - Odluka o imenovanju dvoje potpredsednika opštine, g. Arsima Shpejtia i g. Ruzhdija Rexhe iz većinske zajednice;
   - Odluka o izboru direktora osnovnih i srednjih škola u Prizrenu;
   - Konkurs koji je objavljen u dnevnim listovima, dana 9. februara 2010. god. i
   - Rešenje od 01. marta 2010. god. o prekidu radnog odnosa g. Isi Osmankaju - menadžeru za nabavku u opštini Prizren, sve odluke donete od strane predsednika Skupštine opštine Prizren.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva dostavljenog Ustavnom sudu Republike Kosovo 18. juna 2010. god., dopunjena dodatnim zahtevima od 19. avgusta 2010. god. i 1. septembra 2010. god., je ocena ustavnosti pravnih akata donetih od strane predsednika Skupštine opštine Prizren, g. Ramadana Muje, u vezi sa imenovanjem dvoje potpredsednika opštine iz većinske zajednice u Prizrenu, odluke o imenovanju direktora osnovnih i srednjih škola

opštine Prizren, rešenja o prekidu radnog odnosa državnih službenika u Skupštini opštine, kao i blokada rada Skupštine opštine, zaobilaženjem zakona i Ustava Republike Kosova.

4 Podnosilac zahteva tvrdi da je predsednik opštine Prizren povredio sledeće članove Ustava Republike Kosovo:
Član 123. *1. Pravo na lokalnu samoupravu se garantuje i reguliše zakonom;i*
Član 124. *6. Opštine su dužne da poštuju Ustav, zakone i poštuju sudske odluke.*

Pravna osnova

5. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona Br. 03/L-121. o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i člana 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Rezime postupaka pred sudom

6. Podnosilac zahteva je 18. juna 2010. god., podneo svoj podnesak Ustavnom sudu dopunjen dodatnim zahtevima 19. avgusta 2010. god. i 1. septembra 2010. god.

7. Obaveštenje o zahtevu je poslato Ministarstvu administracije lokalne vlasti (u daljem tekstu: „MALV“) 3. avgusta 2010. god., koje je odgovorilo Ustavnom sudu 27. avgusta 2010. god. MALV u svom pismu naglašava da je razmatrao i odgovorio na žalbe podnete od strane poslaničkih grupa političkih subjekata predstavljenih u Skupštini opštine Prizren, i uz pismo objašnjenja I02-138 od 24. februara 2010. god., objasnio je predsednicima svih opština Republike Kosovo pravni način povećanja opštinskih uprava, jer su posmatrači MALV-a primetili da postoje opštine gde se ne poštuje Zakon o lokalnoj samoupravi i opštinski status. MALV je, takođe naglasio da aktom I. br 02-312 od 23. aprila 2010. god., potpisanim od strane ministra MALV g. Sadrije Feratija, zatražio od g. Ramadana Muje, predsednika opštine Prizren, ponovno razmatranje odluke o imenovanju potpredsednika opštine. Primerak tog pisma poslatog i g. Nijaziu Kryeziu, predsedavajući Skupštine opštine Prizren, dok u vezi sa zahtevom da MALV razjasni regularnost glasanja o ”glasanju o poverenju predsedavajućem Skupštine opštine”, MALV je već objasnio na zasedanju SO održanom 19. maja 2010. god., od 41 poslanika, koliko ima SO, prisutno je bilo 40 i da je predlog za glasanje o poverenju (razrešenju) predsedavajućeg SO dobio 20 glasova, od

potrebnih 21. Ministarstvo lokalne vlasti je, pismu upućenom sudu, priložilo korespodenciju između MALV-a i podnosilaca zahteva.

8. Dana 14. septembra 2010. god., Ustavni sud Kosova je dobio odgovor od predsednika opštine Prizren na zahtev poslaničke grupe Skupštine opštine Prizren kojim se osporava zahtev kako u pogledu prihvatljivosti tako i u meritumu. Predsednik Muja je naglasio da on ne može biti stranka u ovom postupku, zato što prema zakonu o lokalnoj vlasti Opština ima status pravnog lica i prema tome ona "može da tuži i biti tužena", a ne predsednik opštine. Takođe, g. Muja je dalje osporio legitimitet podnosilaca zahteva, tvrdeći da njihova prava i individualne slobode nisu povređena, kao što se zahteva po članu 113.7 Ustava Kosova, kao i tvrdeći da je strankama istekao zakonski rok od 4 meseca da podnesu zahtev Ustavnom sudu.

9. Dana 22. februara, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Kadria Kryeziua, Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy, predsedavajući, Almiro Rodrigez i Kadri Kryeziu, članovi Veća, tokom istog dana pred Sudom u punom sastavu je iznelo svoje preporuke za odbijanje predmeta kao neprihvatljivog.

Tvrdnje podnosilaca

10. Podnosioci zahteva su izjavili da je g. Ramadan Muja, u svojstvu predsednika opštine Prizren, vršeći svoju službenu dužnost konstantno kršio Ustav Kosova i Zakon o lokalnoj samoupravi, od samog početka mandata. Navodne povrede podnosioca zahteva su opisane kao sledeće:

- Predsednik opštine Prizren je blokirao rad Skupštine opštine kada je postupao u suprotnosti sa statutom opštine Prizren, dok nije "brinuo o sprovođenju Zakona o lokalnoj samoupravi i ostalih pravnih odredaba, koje su u nadležnost opština";
- Kršio je član 60.1 Zakona o lokalnoj samoupravi kada je imenovao još jednog zamenika iz većinske zajednice;
- Doneo je arbitrarne i nezakonite odluke o formiranju opštinskih izvršnih vlasti, odnosno uprava, umesto da ovo pitanje reguliše posebnom uredbom;
- Povredio je pravne odredbe na snazi tokom imenovanja direktora škola;
- Doneo je političku odluku o razrešenju šefa kancelarija za nabavku bez prethodnog postupka, definisanog Zakonom o državnim službenicima Kosova;

- Zajedno sa predsedavajućim (Skupštine opštine), g. Nijazijem Kryeziuom, onemogućio je funkcionisanje Skupštine, i isti je od prve konstitutivne sednice 15. februara 2010. god., održao samo dve vanredne sednice sazvane od strane opozicije Skupštine opštine; i
- Kršio je i druge važeće zakone Kosova.

Rezume činjenica

11. Zahtevom od 18. juna 2010. god., podnosilac zahteva je zahtevao od Ustavnog suda da "preduzme kaznene zakonske mere protiv ministra MALV-a i premijera Kosova, zbog neaktivnosti i ćutanja pred arbitrarnim postupcima g. Ramadana Muje, predsednika opštine Prizren". Istovremeno, podnosioci su zahtevali od Ustavnog suda da naredi Ministarstvu za administraciju lokalne vlasti da "započne postupak razrešenja dužnosti predsednika opštine Prizren, navodeći da je g. Ramadan Muja, predsednik opštine Prizren, kršio Ustav Kosova.

12. Primerak zahteva sa istim podacima, predstavnici političkih partija DSK, ABK i SDD, poslanici Skupštine opštine Prizren, su poslali i međunarodnom civilnom predstavniku u Prištini.

13. Podnosilac zahteva, takođe, naglašava da je grupa članova DSK, ABK i SDD Skupštine opštine Prizrena, zbog gorenavedenih prekršaja, 15. maja 2010. god. pokrenula postupak razrešenja predsednika opštine na osnovu člana 64.1, 2. i 3 Zakona o lokalnoj samoupravi, kao i člana 36. Statuta opštine Prizren, ali da je ta grupa bila ignorisana od strane MALV-a i Vlade Kosova.

14. Podnosilac je priložio zahtevu i navodne prekršaje važećih zakona od strane predsednika opštine Prizren tokom dve godine njegove vlasti, ali i tokom njegovog mandata u prethodnom periodu 2007 – 2009, uz prateću dokumentaciju, o kojoj su navodno MALV i Vlada Kosova bile redovno informisane.

15. Dana 28. jula 2010. god, Ustavni sud je primio dodatni zahtev od istog podnosioca, u kome su predstavljeni dodatni navodni prekršaji Ustava i važećih zakona Republike Kosovo od strane predsednika opštine Prizren, i gde se traži od Ustavnog suda da primora MALV i premijera da pokrenu postupak suspendovanja i razrešenja predsednika opštine Prizren na osnovu Zakona o lokalnoj samoupravi. Navodni dodaci su sledeći:

- Predsednik opštine Prizren "na protivustavni i protivzakoniti način je potpisao i prosledio Skupštini Kosova na usvajanje rebalansirani budžet opštine za 2010. god., iako nije prošao kroz postupak predviđen zakonom;
- Predsednik opštine Prizren zajedno sa predsedavajućim Skupštine opštine, koji je prema podnosiocu zahteva izgubio na glasanju o poverenju 19. maja 2010. god., na nezakonit način je organizovao zasedanje skupštine opštine Prizren.

16. Dana 19. avgusta 2010. god, Ustavni sud je primio drugi dodatni zahtev od istog podnosioca. U drugom dodatnom zahtevu, podnosilac zahteva je obavestio Sud da je predsednik opštine Prizren organizovao pres-konferenciju, na kojoj je potvrdio zasedanje Skupštine opštine Prizren, za šta podnosilac tvrdi da je nezakonito. Zahtevu su priložene kopije članaka u dva dnevna lista u vezi sa pres-konferencijom predsednika opštine.

17. Dana 1. septembra 2010. god., Ustavni sud je primio treći dodatni zahtev od istog podnosioca, i registrovao pod istim brojem. Preko trećeg dodatnog zahteva, podnosilac navodi da je predsednik opštine Prizren napravio još tri prekršaja važećih zakona, kao što sledi:

- Predsednik opštine Prizren je zajedno sa predsedavajućim Skupštine opštine Prizren, organizovao drugo zasedanje Skupštine opštine, 30. avgusta 2010. god., protivno članu 50. Zakona o lokalnoj samoupravi". Skupština opštine Prizren nije održala redovna zasedanja tokom šest meseci, i kao takva je nepostojeća;
- Ako Skupština ne uspe da održi redovnu sednicu u periodu dužem od šest meseci, status savetnika Skupštine opštine Prizren, skladno članu 36 (e) Zakona o LS, je protivzakonit; i
- Predsednik opštine je kršio zakon kada je otpustio državnog službenika zanemarivši pravne postupke. Za ovu tvrdnju podnosilac je kao dokaz priložio odluku Br. 1709 nezavisnog nadzornog saveta Kosova od 27. marta 2010. god., kojom se potvrđuje kršenje zakona.

Ocena prihvatljivosti

18. Da bi mogao da sudi o zahtevu podnosilaca, Sud treba da prethodno proceni da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti zahteva predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu. Kumulativno ispunjeni uslovi su neophodna činjenica da se podnese zahtev pred Ustavnim sudom, Sud se poziva na član 113.1 Ustava koji glasi:

"Ustavni sud odlučuje samo o slučajevima koje su ovlašćene stranke podnele sudu na zakonit način".

19. Ovlašćene stranke za podnošenje pitanja Ustavnom sudu su predviđene članom 113, tačke 2-9 Ustava Republike Kosovo, i u stvari uopšte ne predviđaju pravo poslanika (članova) bilo koje skupštine opštine da kao grupa podnesu zahtev Ustavnom sudu.

20. U stvari, Ustav Kosova, u pogledu prava obraćanja Ustavnom sudu, se poziva na pravnu definiciju "poslanici" samo na tačke 5. i 6. član 113, i u tom slučaju pravo na podnošenje zahteva Ustavnom sudu je pripisano "poslanicima Skupštine Kosova", i tačno 10 i više poslanika Skupštine Kosova imaju pravo da zahtevaju ocenu saglasnosti zakona i odluka Skupštine Kosova sa Ustavom, a najmanje 30 poslanika, isto Skupštine Kosova, mogu da zatraže tumačenje od Suda da li je predsednik Republike kršio Ustav države, ali ne i poslanici skupština opština.

21. Štaviše, Sud u tom kontekstu, se poziva na član 113.7 Ustava, koji glasi, "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom ". Dakle, članovi skupština opština, koji tvrde da su im javni organi, uključujući i opštinu, povredili lična prava i slobode garantovane Ustavom, imaju pravo da tuže javni organ.

22. U takvom slučaju, stranke bi trebalo da dokažu da su "ovlašćena stranka" i da prema poslaniku/cima Skupštine opštine, odnosno podnosiocu zahteva ima "povrede ličnih prava i sloboda garantovanih Ustavom, od strane javnih organa". Dakle, podnosilac zahteva bi trebalo da dokaže sudu "statut žrtve, uzrokovan aktom javnog organa" kao što je predviđeno članom 34. Evropske Konvencije o zaštiti ljudskih prava (vidi mutatis mutandis Lindsay protiv Velike Britanije, br. 31699/96, odluka Komisije od 17. januara 1997. god., 23 E.I.LJ.P. Agrotexim i ostali protiv Grčke, presuda od 24. oktobra 1995. god., Serija A br. 330-A, str. 22-26, §§ 59-72; Terem Ltd, Chechetkin i Olius protiv Ukrajine, br. 70297/01, § 28, 18. oktobra 2005. god.; Veselá i Loyka protiv Slovačke (dec.), br. 54811/00, 13. decembra 2005. god.).

23. Prema tome, Sud zaključuje da podnosiocima zahteva nedostaje aktivni legitimitet da bi pokrenuli ovaj postupak pred Ustavnim sudom, odnosno nedostaje im locus standi, i samim tim Sud bi trebalo da proglasi ovaj zahtev neprihvatljivim (vidi mutatis mutandis Konvenciju (Odeljenje Opštine Antiji protiv Francuske (dec.), br. 45129/98, EKLJP 1999-VIII).

24. U ovim okolnostima, zahtev je neosnovan i podnosilac nije ispunio uslove prihvatljivosti zahteva, dakle,

IZ TIH RAZLOGA

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Dr.Gjyljeta Mushkolaj	Prof. Dr. Enver Hasani

Zef Prenaj protiv Administrativnog uputstva br. 11/2010 o isplatama osnovne penzije koje je donelo Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu

Slučaj KI 40-2011, odluka od 1. novembra 2011. god.

Ključne reči: actio popularis, ovlašćene stranke, osnovna prava i sloboda, individualni zahtev, penzije

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava, tvrdeći da je Administrativno uputstvo br. 11/2010 o isplatama osnovne penzije bilo protivustavno jer ono nije priznalo pravo na penziju građanima koji su imali to pravo.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv u skladu sa članovima 113.1 i 113.7 Ustava sa obrazloženjem da podnosilac zahteva nije ovlašćena strana za ustavno osporavanje Uputstva jer nije bilo dokaza da je on bio neposredna žrtva navodne povrede.

Priština, 01.novembar 2011 god.
Br. ref.: RK146/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI-40/11

Podnosilac

Zef Prenaj

Ocena ustavnosti Administrativnog uputstva br. 11/2010, o isplatama osnovne penzije,izdato od Ministarstva rada i socijalne zaštite u oktobru 2010.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Zef Prenaj, advokat u penziji iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Administrativno uputstvo br. 11/2010, koje je izdalo Ministarstvo rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: „MRSZ“) oktobra meseca 2010. godine za prijavljivanje, suspendovanje, reaktivizaciju, reaplikaciju i prekid isplata osnovne penzije posle smrti penzionera (u daljem tekstu: Uputstvo br. 11/2010).

Pravni osnov

3. Zahtev je podnet na osnovu članova 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravila 56. stava 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred sudom

4. Podnosilac zahteva je dana 22. marta 2011. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

5. Predsednik je odlukom od 8. aprila 2010. imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami.

6. Dana 24. marta 2011. godine Sud je od podnosioca zahteva tražio dodatne informacije u vezi sa predstavljanjem svih kosovskih penzionera i iscrpljenjem pravnih sredstava, ako ih ima.

Pregled činjenica

7. Podnosilac zahteva se penzionisao 10. maja 2007. godine kada je ispunjavao uslove od 40 godina radnog staža i 65 godina starosti, predviđene važećim zakonom.

8. Dana 28. januara 2011. godine, kada je otišao u Raifesen Banku da podigne penziju, primetio je da njegova penzija nije redovno uplaćivana na njegov račun.

9. Naime podnosilac zahteva je ustanovio da mu je isplaćeno 2.120 evra za period od 38 meseci, međutim Odeljenje penzijske administracije MRSZ je trebalo da mu isplati 3.040 evra, razliku od 820 evra.

10. Nakon toga, podnosilac zahteva se obratio žalbom MRSZ-u Odeljenju penzijske administracije sa zahtevom da se 820 evra sa pripadajućim kamatama uplati na njegov račun.

11. Dana 11. februara 2011. godine Odeljenje penzijske administracije je u svom odgovoru u bitnom navelo da su sve procedure u vezi sa isplatom penzija obavljene u skladu sa Uputstvom br. 11/2010.

Pravni argumenti predstavljeni od strane podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva tvrdi da „u skladu sa članom 113.7 Ustava Republike Kosova, i članovima 46, 47, 48. i 49. Zakona o Ustavnom sudu“, postoji „povreda ustavnih i ljudskih prava svih penzionera Kosova“.

13. Podnosilac zahteva zaključuje da „Ustavni sud treba dobro da izanalizira ovo (...) Administrativno uputstvo br. 11/2010 i proglasi ga nevažećim i neustavnim, kao i da svim kosovskim penzionerima vrate penzije koje su im uskraćene do sada“.

14. Podnosilac zahteva dalje navodi da je „Administrativno uputstvo br. 11/2010 (...) neustavno i nezakonito, nehumano i povređuje elementarna prava penzionera i humanosti uopšte.

15. Pored toga, podnosilac zahteva predlaže Ustavnom sudu da „deluje u skladu sa njihovim (njegovim) zahtevom, tako da svim penzionerima Kosova vrate penzije koje su im uskraćene bez ikakvog pravnog osnova“.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Uslovi prihvatljivosti su predviđeni Ustavom, detaljnije obrazloženi u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

17. Članovi 113.1 i 113.7 Ustava predviđaju pravni okvir uslova za prihvatljivost zahteva pojedinaca, koji predviđaju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
(...)
7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

18. U ovom konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je zahtevao „ocenu ustavnosti Administrativnog uputstva br. 11/2010" dodavši da „Ustavni sud treba da dobro izanalizira ovo (...) Administrativno uputstvo br. 11/2010 i proglasi ga nevažećim i neustavnim".

19. Ovakav zahtev za suspendovanje Administrativnog uputstva u korist svih kosovskih penzionera ukazuje da podnosilac zahteva osporava u apstraktu navedeno Administrativno uputstvo. Ako je to cilj podnosioca zahteva, kao pojedinca, on se ne može smatrati ovlašćenom strankom.

20. Zapravo, podnosilac zahteva se poziva na član 113.7 Ustava kao pravni osnov za podnošenje njegovog zahteva. Osim toga, podnosilac nije predstavio argumente kojima bi dokazivao da je on direktno žrtva, usvajanjem ovog Administrativnog uputstva.

21. Samo pojedinci, kako je eksplicitno predviđeno članom 113.2 do 113.6 Ustava, su ovlašćene stranke da se obrate Sudu po pitanjima apstraktne ocene ustavnosti.

22. Pored toga, kosovski ustavni pravni sistem ne predviđa *„actio popularis",* što je modalitet pojedinačnih žalbi koji omogućava bilo kom pojedincu, koji teži da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu povodom takvih povreda iako nema status žrtve.

23. Prema tome, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da osporava ustavnost Administrativnog uputstva u apstraktu i stoga ovaj zahtev treba proglasiti neprihvatljivim.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, član 46, član 47. i 48. Zakona i pravilima 36. (1a) i 36. (3c). Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 23. septembra 2011. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

Podnosilac zahteva X protiv presude Vrhovnog suda Kosova o odbijanju žalbe na odluku Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu, Odeljenje za socijalno staranje

Slučaj KI 52-2011, odluka od 1. novembra 2011. god.

Ključne reči: upravni spor, ograničena sposobnost (socijalna pomoć), porodično pitanje, neobjavljivanje identiteta, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na socijalnu pomoć, specifikacija povređenih prava

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava, tvrdeći da su mu/njoj povređena prava iz člana 22, 102. i 51.2 Ustava presudom Vrhovnog suda kojom je potvrđena odluka Ministarstva za rad i socijalna zaštitu kojom je odbijen zahtev podnosioca za finansijsku pomoć zbog nedostatka lekarske pomoći.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36.2(b) pošto podnosilac zahteva nije dostavio *prima facie* dokaze o povredi Ustava, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*. Sud je odobrio zahtev podnosioca za neobjavljivanje identiteta zbog prirode navedenog slučaja.

Priština,01.novembar 2011. god.
Br. ref.:148/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 52/11

Podnosilac **X**

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je stanovnik Republike Kosovo koji je tražio zaštitu identiteta.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova kojom je odbijena žalba na odluku Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu MRSZ) – Odeljenja za socijalno staranje (u daljem tekstu OSS).

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnog suda Kosova povređeno pravo na socijalnu zaštitu predviđeno Ustavom Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Članovi 113.7 i 21.4 Ustava, članovi 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 15. aprila 2011. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo.

6. Dana 10. maja 2011. godine Ustavni sud je obavestio Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova.

7. Dana 23. septembra 2011. god. nakon razmatranja izveštaja sudije Ivana Čukalovića, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i dr Iliriana Islami, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva i o odobrenju zahteva za zaštitu identiteta podnosioca zahteva.

Zaštita identiteta podnosioca zahteva

8. Sud je konstatovao razloge zahteva podnosioca za zaštitu identiteta koji upravo zbog njihove prirode nisu otkriveni. Sud je smatrao zahtev osnovanim i stoga odobrio zaštitu identiteta. Zbog tog razloga, različiti elementi činjenica koji bi mogli da dovedu do otkrivenje identiteta podnosioca zahteva će biti izostavljani u odluci.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva tvrdi da boluje od neizlečive bolesti i da je bolest takođe od nje/njega nasledilo i njeno/njegovo dete. Pošto podnosilac zahteva nije bio u mogućnosti da obezbedi lekove on/ona je podneo/podnela zahtev za priznavanje prava na materijalnu pomoć Centru za socijalni rad u Z. za pomoć porodicama za decu sa posebnim potrebama.

10. Centar za socijalni rad u Z. je odlučio da odbije kao neosnovan zahtev da se prizna pravo na materijalnu pomoć porodici koja se stara o deci sa stalnim ograničenim sposobnostima za dete Y na osnovu mišljenja prvostepene lekarske komisije.

11. Na ovu odluku podnosilac zahteva je izjavio žalbu Savetu za žalbe MRSZ-OSS u Prištini kao drugostepenom organu.

12. Razmatrajući žalbu Savet za žalbe u Prištini, kao drugostepeni organ, odlučio je da odbije žalbu i potvrdio odluku Centra za socijalni rad u Z. Ova odluka je doneta na osnovu mišljenja drugostepene lekarske komisije u kome se naglašava da ne postoji stalna ograničena sposobnost.

13. Protiv odluke Saveta za žalbe u Prištini podnosilac zahteva je izjavio žalbu Vrhovnom sudu Kosova.

14. Vrhovni sud Kosova je odbio žalbu kao neosnovanu navodeći da se iz spisa predmeta vidi da se u lekarskim mišljenjima prvostepene i drugostepene lekarske komisije zaključuje da se detetu Y ne može priznati pravo na materijalnu pomoć zato što ne postoji stalna ograničena sposobnost.

Tvrdnje podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnog suda Kosova povređeno pravo na socijalnu zaštitu. Podnosilac zahteva navodi da je prekršen član 51. stav 2. Ustava koji previđa pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu.

16. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da je došlo do povrede člana 102. stava 3. Ustava koji obavezuje sudove da sude po Ustavu i Zakonu, navodeći da Vrhovni sud nije pravilno primenio članove 6, 10, 11. i 13. Zakona o materijalnoj pomoći porodicama dece sa stalnim ograničenim sposobnostima.

17. Na kraju podnosilac zahteva tvrdi da je povređen i član 22. Ustava koji predviđa direktnu primenu međunarodnih sporazuma i instrumenata, konkretno člana 13. Evropske socijalne povelje iz 1996. godine.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Podnosilac zahteva navodi da su član 51. stav 2. (Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu), član 102. stav 3. (Opšta načela sudskog sistema) i član 22. (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata) Ustava Kosova osnova za njegov podnesak.

19. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

    „Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

20. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane nižih sudova. Uloga nižih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

21. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način članovi 22, 51. i 102. podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i u članu 48. Zakona.

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i primenom zakona od strane nižih sudova, ne navodeći jasno na koji način su te odluke prekršile njegova ustavna prava.

23. U ovom slučaju podnosiocu zahteva su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Ministarstvom rada i socijalne zaštite i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

24. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. On nije uspeo da navede i potvrdi dokazima da su mu osporenom odlukom navodno povređena ustavna prava i slobode.

25. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (2b) Pravilnika o radu koja predviđa „Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi c) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.“

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona, i pravilom 56. stavom 2. i pravilom 36 (2b) Pravilnika o radu, na zasedanju održanom 23. septembra 2011. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović	Prof. dr Enver Hasani

Sylë Shlivova protiv odluke Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 82/2002

Slučaj KI 58-2011, odluka od 1. novembra 2011. god.

Ključne reči: radni spor, *ratione temporis* neprihvatljiv, individualni zahtev, pravo na rad, prekid radnog odnosa

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava, tvrdeći da je 2002. godine Vrhovni sud Kosova povredio njegovo pravo na rad, kada je potvrdio odluke nižih sudova o odbijanju njegove žalbe, zbog nepoštovanja vremenskog roka. Žalba je bila upućena protiv Opštine Jašanica koja 2000. godine ga nije zaposlila na mesto pomoćnika u opštinskoj kancelariji u selu Jašanica, nego je zaposlila niže kvalifikovanog kandidata, uprkos odluci 1999. godine o njegovom vraćanju na prethodno radno mesto zbog njegovog ranijeg otpuštanja od strane srpskih vlasti.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv iz razloga što nije *ratione temporis* u skladu sa Ustavom po pravilu 36.3(h) Poslovnika o radu jer su se ovi događaji desili pre stupanja Ustava na snagu.

Priština, 01. novembar 2011
Br. Ref: RK 147/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 58/11

Podnosilac

Sylë Shlivova

Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. Br. 82/2002 od 21. avgusta 2002 godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Sylë Shlivova iz sela Jošanica, Opština Klina.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje Vrhovnog suda Kosova Rev. Br. 82/2002 od 21. avgusta 2002 godine kojom je odbijena revizija na rešenje Opštinskog suda u Peći Ac. Br. 54/2002 od 08 . aprila 2002. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava rešenje Vrhovnog suda Kosova Rev. Br. 82/2002 od 21. avgusta 2002 godine smatrajući da mu je povređeno pravo na rad predviđeno Ustavom Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Članovi 113.7 i 21.4 Ustava, članovi 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 28. aprila 2011. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 22. juna 2011 godine Ustavni sud je obavestio Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. Br. 82/2002 od 21. avgusta 2002 godine.

7. Dana 04. oktobra 2011. god. nakon razmatranja izvestaja sudije Snezhane Botusharove, Vece za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Prof. Dr. Enver

Hasani, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Podnosilac zahteva je bio u radnom odnosu pri Opštinskoj kancelariji u selu Jošanica u periodu od 1968 do 1998 godine kada je *„nasilno izbačen sa posla od strane Srpskih vlasti.“*

9. Podnosilac zahteva je ponovo primljen na radno mesto pomoćnog radnika pri Opštinskoj kancelariji u selu Jošanica rešenjem br.153/99 Opštinskog saveta Klina, Privremene Vlade Kosova od 01. oktobra 1999 godine „*na određeno vreme do objave konkursa*.“

10. Dana 05. oktobra 2000 godine je raspisan konkurs za sve radnike administracije na kojem je konkurisao i podnosilac zahteva na radno mesto pomoćnog radnika pri Opštinskoj kancelariji u selu Jošanica, ali je na radno mesto na koje je podnosilac zahteva konkurisao primljeno drugo lice.

11. Nezadovoljan ovakvom odlukom konkursne komisije podnosilac zahteva podnosi tužbu za poništaj konkursa Opštinskom sudu u Klini u kojoj u bitnom navodi *„da je intervjuisan je od strane kompetentne komisije ali je na radno mesto na koje je on konkurisao primljeno drugo lice koje nije ispunjavalo uslove.“*

12. Na zasedanju Opštinskog suda u Klini održanom 07. decembra 2001 godine predstavnici opštine Klina su u odgovoru naveli *„da je tužba protiv njih neosnovana, da opština Klina nije raspisala pomenuti konkurs već Međunarodna Administracija UNMIK-a. Dalje su naveli da je prema Uredbi UNMIK-a 2000/47 predviđen imunitet za UNMIK organe, da kancelarija u selu Jošanica ne postoji i da je ona pripojena kancelariji u Opštini Klina, i na kraju da su istekli svi rokovi po kojima bi mogla da se traži sudska zaštita.*“

13. Opštinski Sud u Klini je rešenjem C.br. 89/2001 od 07. decembra 2001 nakon razmatranja svih dokaza je odbio tužbu kao neblagovremenu zato što su protekli svi zakonom predviđeni prekluzivni rokovi po tada važećim zakonima u Republici Kosovo i Uredbama UNMIK-a.
14. Na rešenje Opštinskog suda u Klini podnosilac zahteva je izjavio žalbu Okružnom sudu u Peći koji je rešenjem Ac. Br. 54/2002 od 08. aprila

2002 godine odbio žalbu i potvrdio rešenje Opštinskog Suda u Klini C.br. 89/2001 od 07. decembra 2001.

15. Na rešenje Okružnog suda u Peći Ac. Br. 54/2002 od 08. aprila 2002 godine podnosilac zahteva je podneo reviziji koju je kao neosnovanu odbio Vrhovni sud Kosova rešenjem Rev.br.82/2002 od 21. avgusta 2002 godine.

Tvrdnje podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da je rešenjem Vrhovnog suda Kosova Rev. Br. 82/2002 od 21. avgusta 2002 godine povređeno njegovo pravo na rad, dozvoljeno i predviđeno Ustavom. Ne navodi članove ustava koji su povređeni ali traži da se vrati na posao.

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

18. Vezano sa ovim podneskom, Ustavni sud konstatuje da se podnosilac zahteva žali na rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. Br. 82/2002 od 21. avgusta 2002 godine. To znači da se zahtev odnosi na događaje pre 15. juna 2008. god. odnosno datuma kada je Ustav Republike Kosova stupio na snagu. Na osnovu toga, zahtev je podnet van roka i samim tim, nije u skladu, *"ratione temporis"*, sa odredbama Ustava i Zakona (vidi *mutatis mutandis Jasiūnienė protiv Litvanije, Zahtev br. 41510/98, presude ESLjP od 6. marta i 6. juna 2003. godine).*

19. Iz toga proizilazi da je zahtev kao neprihvatljiv u skladu sa Pravilom 36 (3h) Poslovnika o radu koji predviđa „ Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva: h) kada zahtev nije *ratione temporis* u skladu sa Ustavom."

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava Republike Kosovo, članu 20 zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36 (3h) Poslovnika o radu, 04. oktobra 2011. god., je jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

Elmi Dragusha protiv presude rev. br. 185/2008 Vrhovnog suda

Slučaj KI 72-2011, odluka od 1. novembra 2011.

Ključne reči: radni odnos, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac zahteva je podneo zahtev shodno članu 113.7 Ustava, tvrdeći da su mu povređena ustavna prava presudom Vrhovnog suda, kojom su potvrđene odluke nižih sudova o odbijanju žalbe podnosioca zahteva u vezi sa odlukom o zapošljavanju koju je doneo Centar za socijalno staranje u Obiliću. Podnosilac zahteva je tvrdio da je presudom Vrhovnog suda prekršen član 31. Ustava jer nije rešio materijalne razlike između dokaza koje su iznele stranke.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i sledstveno neprihvatljiv, u skladu sa članom 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36.2(b) Poslovnika o radu, jer u zahtevu nije bilo dostavljenih *prima facie* dokaza za potkrepljivanje povrede Ustava, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*.

Priština,01 novembar 2011. god.
Br. ref.: RK101/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 72/11

Podnosilac

Elmi Dragusha

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova rev.br. 185/2008 od 06. januara 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Elmi Dragusha iz sela Prugovac, Opština Obilić.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, rev.br. 185/2008 od 06. januara 2011. godine koja mu je uručena 8. marta 2011. god.

3. U stvari, podnosilac zahteva navodi da: *„Vrhovni sud nije ustanovio prava na osnovu kojih se mogu videti suprotnosti u materijalnim dokazima obe stranke“*.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stav 2. Poslovnika.

Postupak pred sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 23. maja 2011. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“). Podnosilac zahteva je 24. maja 2011. god. obavešten da upotpuni zahtev i on je 2. juna 2011. god. kompletirao i razjasnio zahtev.

6. U međuvremenu, u dopuni zahteva, podnosilac zahteva je bez ikakvog obrazloženja zahtevao da se njegov identitet ne objavi.

7. Dana 24. juna 2011. godine Sud je obavestio podnosioca zahteva, i sudove koji su postupali po predmetu, da je pokrenut postupak ocene ustavnosti po predmetu KI-72-11.

8. Dana 5. oktobra 2011. god. nakon razmatranja izveštaja sudije Almira Rodriguesa, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan

(predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović, je preporučilo Sudu u punom sastavu da odbije zahtev kao neprihvatljiv.

Pregled činjenica

9. Centar za socijalni rad u Prištini (u daljem tekstu CSR u Prištini) je u dnevnom listu „Koha Ditore“ raspisao konkurs za radno mesto službenika za socijalne usluge u Centru za socijalni rad u Obiliću (u daljem tekstu CSR u Obiliću), zahtevajući da kandidati imaju visoko univerzitetsko obrazovanje.

10. Između ostalih 9 kandidata, i podnosilac zahteva se prijavio za to radno mesto. Međutim, nakon postupka selekcije i zapošljavanja podnosilac zahteva nije zaposlen.

11. Podnosilac zahteva podnosi žalbu Opštinskom sudu u Prištini protiv odluke CSR u Obiliću. Opštinski sud u Prištini 23. januara 2003. god. odbija žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

12. Podnosilac zahteva izjavljuje žalbu Okružnom sudu u Prištini na presudu Opštinskog suda u Prištini. Okružni sud u Prištini 20. maja 2005. godine poništava presudu Opštinskog suda u Prištini zbog pogrešne primene zakona i predmet vraća na ponovno suđenje.

13. Na ponovljenom suđenju Opštinski sud u Prištini dana 27. februara 2007. godine ponovo odbija žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

14. Podnosilac zahteva izjavljuje žalbu Okružnom sudu u Prištini na drugu presudu Opštinskog suda u Prištini. Okružni sud u Prištini 19. novembra 2007. godine odbija žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, i potvrđuje drugu presudu Opštinskog suda u Prištini Cl. br. 192/2005 od 27. februara 2007. godine.

15. Podnosilac zahteva izjavljuje reviziju Vrhovnom sudu Kosova na presudu Okružnog suda u Prištini. Vrhovni sud Kosova 19. novembra 2007. godine odbija reviziju podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrđuje presudu Okružnog suda u Prištini.

16. U obrazloženju presude Vrhovnog suda Kosova rev.br. 185/2008 od 06. januara 2011. godine Vrhovni sud navodi sledeće:

„... da se iz zapisnika br. 18 od 15. marta 2002 godine kojim je izvršeno vrednovanje sposobnosti prijavljenih kandidata, (...) koji je završio pravni fakultet i vrednovan je sa 43 poena. Tužilac je završio Fakultet Filozofije i Sociologije i vrednovan je sa 21 poenom."

„..... Da su niže sudske instance pravilno primenile materijalno pravo kad su odbile tužbeni zahtev tužioca , zato što je rešenje o prijemu kandidata zakonito, pošto je primljen Diplomirani Pravnik koji je ispunjavao uslove predviđene konkursom,..."

Pravni argumenti predstavljeni od strane podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva tvrdi da *„je CSR iz Obilića (...) raspisao konkurs za radno mesto službenika za socijalne usluge, mesto za koje je potrebna diploma odgovarajućeg univerziteta a ne, kao što sudovi tvrde, da je potrebna samo visoko univerzitetsko obrazovanje"*.

18. On takođe tvrdi da: *„iz našeg tumačenja konkursa proizilazi da je dužnost kandidata sa odgovarajućom univerzitetskom spremom vršenje socijalnih analiza, dok je zaposlen diplomac koji prema kvalifikacijama vrši pravne analize/obrazloženja, što se ne poklapa sa obavezama objavljenim u konkursu. U konkursu se zahteva da kandidat rešava socijalne slučajeve, pravnik ne obavlja takve dužnosti"*.

19. Stoga, podnosilac zahteva smatra da izabrana osoba pošto je pravnik: *„ne ispunjava uslove i da je izbor njega obavljen u suprotnosti sa zakonom"*.

20. Konačno, podnosilac zahteva zaključuje da je presudom Vrhovnog suda povređeno pravo na pravično suđenje, predviđeno članom 31. Ustava.

21. Podnosilac zahteva takođe zaključuje da je povređen paragraf 1. člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu EKLJP). Član 6. stav. 1. EKLJP navodi sledeće:

"Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama (...), ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku (...)"

22. Podnosilac zahteva dodatno navodi i član 13. EKLJP, koji propisuje:

"Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu"

23. Stoga, podnosilac zahteva od Ustavnog suda zahteva *„da njegovu tužbu usvoji, poništi presudu Vrhovnog suda Kosova rev.br. 185/2008 i presudu Opštinskog suda u Prištini Ac.br. 588/2007 i predmet vrati Vrhovnom sudu ili Opštinskom sudu na ponovno suđenje"*

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Podnosilac zahteva navodi da su član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava kao i članove 6. i 13. EKLJP (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje i Pravo na delotvorni pravni lek) osnova za njegov podnesak.

25. Uslovi prihvatljivosti su predviđeni Ustavom, detaljnije obrazloženi u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

26. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

    „Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

27. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

28. Podnosilac zahteva nije dokazima potkrepio tvrdnju niti je podneo ikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi kako i na koji način član 31. Ustava i članovi 6. i 13. EKLJP podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članu 48. Zakona.

29. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i primenom zakona od strane nižih sudova, ne navodeći jasno na koji način su te odluke prekršile njegova ustavna prava.

30. U ovom slučaju podnosiocu prava su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Opštinskim, Okružnim i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

31. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu koji predviđa: *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava“*.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona, i pravilom 36. stavom 2. tačkom b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 5. oktobra 2011. godine, je jednoglasno

ODLUČIO

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

Zora Palić i Paško Palić protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 218/2006 i presude Opštinskog suda u Lipljanu P. br. 177/2002

Slučaj KI 86-2010, odluka od 18. oktobra 2010. god.

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije, prekid radnog odnosa

Podnosioci zahteva su podneli zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava tvrdeći da su im povređena prava iz člana 49. Ustava kada je Vrhovni sud potvrdio odluku Okružnog suda u Prištini kojom je potvrđena odluka Opštinskog suda u Lipljanu o odbijanju njihovog zahteva protiv UNMIK-a za vraćanje na radno mesto jer im je UNMIK prekinuo ugovor o radu kao nastavnicima bez legitimnog razloga. Tužena je tvrdila da su podnosioci zahteva dobrovoljno prekinuli svoje radne odnose i da je bilo neophodno da se zamene kako bi se očuvao nastavak programa obrazovanja.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 49. Zakona o Ustavnom sudu jer podnosioci zahteva nisu podneli zahtev u vremenskom roku od četiri meseca od donošenja poslednje presude u ovom slučaju.

Priština, 01.novembar 2011. god.
Br. ref.: RK 155/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 86/10

Podnosioci

Zora Palić i Paško Palić

Ustavno razmatranje presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 218/2006, od 15. maja 2008. god. i presude Opštinskog suda u Lipljanu, P. br. 177/2002, od 9. januara 2003. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani,predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova,sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su gđa Zora Palić i g. Paško Palić, sa prebivalištem u Lipljanu.

Osporene sudske odluke

2. Odluke koje osporavaju podnosioci su:

a. presuda Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: „Vrhovni sud“), Rev. br. 218/2006, koja je dostavljena podnosiocu zahteva 16. decembra 2008. god. i
b. presuda Opštinskog suda u Lipljanu, P. br. 177/2002, koja je dostavljena podnosiocu zahteva 3. juna 2003. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva navode kršenje člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“).

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova od 15. januara 2009. (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 15. septembra 2010. god. podnosioci zahteva podneli su zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. 9. novembra 2010. god. zahtev je prosleđen Opštinskom sudu u Lipljanu.

7. Dana 7. decembra 2010. nalogom br. GJR. 86/10 predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je nalogom br. KSH 86/10 imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Gjyljeta Mushkolaj.

8. Dana 2. marta 2011, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosioci zahteva su tražili od Opštinskog suda u Lipljanu da budu vraćeni na svoja radna mesta u osnovnoj školi u Janjevu. 9. januara 2003. god. Opštinski sud je odbacio zahtev podnosilaca kao neosnovan (presuda P. br. 177/2002).

10. Pred Opštinskim sudom, podnosioci zahteva su tvrdili da:

    a. bili su stalno zaposleni 32, odnosno 30 godina;
    b. bili su sprečeni od strane UNMIK-a, bez ikakve osnove, da nastave radni odnos;
    c. primili su plate 31. decembra 1999. god. i bili su zaposleni do 31. avgusta 2000. god.;
    d. tražili su usmeno i pismeno od škole da nastave sa svojim radom i
    e. nikakav disciplinski postupak nije bio pokrenut protiv njih i nikakva odluka o prekidu radnog odnosa nije bila dostavljena podnosiocima zahteva.

11. Suprotna strana je odgovorila pred Opštinskim sudom da:

    a. podnosioci zahteva nisu bili na poslu od 1. septembra 2000. god. do 29. septembra 2001. god.;
    b. škola je bila prinuđena da zaposli druge radnike na radna mesta na kojima su bili podnosioci zahteva da bi obezbedila normalnu nastavu za učenike kojima su prethodno predavali podnosioci zahteva i
    c. UNMIK administracija, odeljenje za prosvetu, je bila ovlašćena da odluči o zapošljavanju i razrešenju školskog osoblja.

12. Opštinski sud je tvrdio da:

a. koordinator za lokalne zajednice u Lipljanu je obavestio podnosioce zahteva da su njihova radna mesta zauzeli novi radnici pošto su oni dobrovoljno napustili svoja radna mesta;
b. podnosioci nisu podneli prigovor nadležnom organu u školi u vezi sa navodnom povredom njihovih prava predviđenih Zakonom o radu i
c. shodno članu 83. stavu 2. Zakona o osnovnim pravima iz radnih odnosa predviđeno je da se ne može tražiti zaštita prava pred nadležnim sudom, dok to nije prethodno zatraženo pred nadležnim organima organizacije.

13. Podnosioci zahteva su se žalili Okružnom sudu koji je odbacio njihovu žalbu i potvrdio presudu Opštinskog suda u Lipljanu smatrajući da je materijalno i proceduralno pravo pravilno primenjeno (presuda Gzh. br. 394/2003 od 14. jula 2005. god.).

14. Podnosioci su se zatim žalili Vrhovnom sudu tvrdeći da:

a. niži sudovi nisu razmatrali da li je bilo pravne osnove za prekid radnog odnosa;
b. nije bio dokaza da su podnosioci zahteva dobrovoljno napustili svoja radna mesta;
c. niži sudovi nisu uzeli u obzir sve dokaze koje su podneli podnosioci zahteva i
d. presude nižih sudova nisu bile obrazložene.

15. Vrhovni sud je odbacio žalbu kao neosnovanu (presuda rev. br. 218/2006 od 15. maja 2008. god.), smatrajući da su činjenično stanje i materijalno i proceduralno pravo pravilno primenjeni od strane nižih sudova.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosioci zahteva tvrde da je njihov ugovor o radu nezakonito i protivustavno prekinut bez ikakve odluke.

17. Štaviše, podnosioci zahteva tvrde da Ustav garantuje osnovna prava građanima, kao što je pravo na zapošljavanje, kao što je u njihovom slučaju.

18. Pored toga, podnosioci zahteva navode da su oni građani Kosova i da imaju pravo na zaposlenje, jer su oni bili zaposleni više od 30 godina

prema ugovoru o radu, i stoga, nelogično je da se njihov radni odnos prekine bez ikakve pismene odluke od strane škole.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Što se tiče tvrdnje podnosilaca da je njihovo pravo garantovano članom 49. (Pravo na rad i obavljanje profesije) Ustava povređeno, Sud smatra da bi mogao da presudi po žalbi podnosilaca, prvo mora da ispita da li su ispunili uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovnikom o radu.

20. Kao jedan od uslova, podnosioci zahteva moraju da dokažu da su podneli zahtev u roku od 4 meseca od poslednje sudske odluke u njihovom slučaju, kao što je određeno članom 49. Zakona. Međutim, iz spisa podnetih od strane podnosilaca zahteva proizilazi da je poslednja sudska odluka u vezi sa njihovim slučajem, presuda Vrhovnog suda od 15. maja 2008. god., koja je njima dostavljena 16. decembra 2008, dok su oni podneli svoj zahtev Ustavnom sudu tek 15. septembra 2010. god., dakle više od 4 meseca nakon stupanja na snagu Zakona (vidi član 56. Zakona).

20. Stoga zahtev je zastareo shodno članu 49. Zakona.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, z skladu sa članom 20. Zakona, i Pravilom 56(2) Poslovnika o radu, 2. marta 2011, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

Privatno preduzeće Građevinar protiv presude Vrhovnog suda Ae - Pž br. 21/2008

Slučaj KI 1-2011, odluka od 1. novembra 2011. god.

Ključne reči: kompenzacija (za ratne štete), individualni zahtev, međunarodni sporazumi i instrumenti, očigledno neosnovan zahtev, specifikacija kršenih prava

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 21.4 i 113.7 Ustava, tvrdeći da su mu povređena ustavna prava, koja nisu posebno navedena, odlukom Vrhovnog suda, kojom je potvrđena odluka nižeg suda o odbijanju zahteva podnosioca zahteva za kompenzaciju za štetu na imovini od delovanja tokom i nakon rata 1999. godine na osnovu imuniteta.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 113.7 Ustava, člana 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravila 36.2(b) Poslovnika o radu jer podnosilac zahteva nije posebno naveo koja ustavna prava i slobode su bile pomenuta u njegovom zahtevu ili nije izneo *prima facie* dokaze za povredu Ustava, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*. Sud je ustanovio da snage KFOR-a i UNMIK-a imaju imunitet od građanske odgovornosti. Sud je naglasio da je njegova diskrecija ograničena samo na rešavanje ustavnih sporova, kao što je da li je podnosilac zahteva imao pravično suđenje, a ne rešavanje sporova oko činjenica ili materijalnog prava, citirajući slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*. Sud je ustanovio da postupci nižih sudova nisu bili ni nepravični niti arbitrarni, citirajući slučaj *Shub protiv Litvanije*.

Priština, 01.novembar 2011 god.
Br. ref.: RK149/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

o

Zahtevu Br. KI-01/11

Podnosilac

Privatno Preduzeće Građevinar

Ocena Ustavnosti presude Vrhovnog Suda Kosova Ae -Pž br.21/2008 od 15 Jula 2010 godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je privatno preduzeće „Građevinar“ iz Kraljeva koje zastupa advokat Miro Delević iz Mitrovice.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog Suda Kosova Ae-Pž br.21/2008 od 15 Jula 2010 godine kojom je odbijena kao neosnovana žalba na presudu Okružnog Privrednog Suda u Prištini IV P-br.11/2005 od 11 Jula 2007 godine, u vezi oštetnog zahteva zbog pretrpljene štete podnosioca zahteva usled uništenja imovine za vreme i neposredno posle ratnih dejstava 1999 godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog Suda Kosova Ae-Pž br.21/2008 od 15 Jula 2010 godine, ne navodeći konkretan član Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“). Podnosilac zahteva tvrdi da se povreda prava sastoji u činjenici „*da u svako vreme i u svim prilikama pravo mora da postoji i da egzistira te da postojanje prava pruža uvek zaštitu i fizičkim i pravnim licima kao i postavlja pitanje odgovornosti.*“

Pravni osnov

4. Zahtev je podnet na osnovu članova 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu.

Postupak pred Ustavnim Sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 05. januara 2011. podneo Zahtev Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 23 marta 2011 godine Ustavni Sud je obavestio Gospodina Mira Delevića, Vrhovni Sud Kosova i Okružni Privredni Sud u Prištini da je pokrenut postupak po predmetu br. KI-01-11.

7. Dana 28. marta 2011 Okružni Privredni Sud u Prištini je u svom odgovoru Ustavnom sudu Kosova istakao da nemaju ništa novo da dodaju i da je njihovo mišljenje o predmetnoj stvari izloženo u presudi Okružnog Privrednog Suda u Prištini.

8. Dana 29. marta 2011 Vrhovni sud Kosova je u svom odgovoru Ustavnom sudu Kosova istakao da nemaju ništa novo da dodaju i da je njihovo mišljenje o predmetnoj stvari izloženo u presudi Vrhovnog suda Kosova.

9. Dana 05. aprila 2011 godine Ustavni sud je od advokata Mira Delevića zahteva da mu dostavi dokaze o datumu prijema presude Vrhovnog suda Kosova Ae-Pž br.21/2008 od 15 Jula 2010 godine.

10. Dana 26. aprila 2011 godine advokat Miro Delević je u pismenom odgovoru obavestio Ustavni sud da se dostavnica o prijemu presude nalazi u Vrhovnom sudu Kosova.

11. Dana 28. juna 2011 godine Okružni privredni sud je putem faksa dostavio povratnicu u kojoj se vidi da je advokat Miro Delević primio presudu Vrhovnog suda 02. septembra 2010 godine.

12. Dana 04. oktobra 2011. god. nakon razmatranja izveštaja sudije Altay Suroy, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (Predsedavajuće), Ivan Čukalović i Iliriana Islami, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Privatno preduzeće „Građevinar“ iz sela Ratina Opština Kraljevo, a koje je poslovalo u na teritoriji Opštine Obilić tokom 1999 godine je podneo tužbeni zahtev Okružnom Privrednom Sudu u Prištini u kome je od Opštine Priština kao prvo tužene, Privremenih institucije Kosova kao drugo tužene i Vladu Kosova kao treće tužene, tražilo da se privatnom

preduzeću „Građevinar“ nadoknadi šteta koju je pretrpelo u toku druge polovine 1999 godine.

14. Naime, privatnom preduzeću „Građevinar“ je u toku druge polovine 1999 godine naneta šteta koju je podnosilac zahteva procenio na 255.000,00 Eura, a upitanju je uništena imovina koju je privatno preduzeće „Građevinar“ posedovalo a koja se sastojala od; objekata, voćnjaka, useva, izgubljene dobiti zbog neobrađivanja zemljišta kao i pokretnih stvari koje su se nalazile u pomenutim objektima.

15. U tužbenom zahtevu Okružnom Privrednom Sudu u Prištini podnosilac zahteva se pozvao da se odgovornost tuženih zasniva na članu 180 Zakona o obligacionim odnosima, Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i slobodama i Protokolu Konvencije koji reguliše pravo na nesmetano uživanje i zaštitu imovine.

16. Dana 11. jula 2007 godine Okružni Privredni Sud u Prištini je presudom IV. P.br. 11/2005 odbio tužbeni zahtev kao **neosnovan** u delu koji se tiče odgovornosti Opštine kao prvo tužene sa obrazloženjem *„da član 180 Zakona o obligacionim odnosima ne predviđa odgovornost opštine kada se radi o uništenju imovine zbog rata i ratnih dejstava, jer organi opštine svakako nisu u stanju sprečiti rat odnosno agresiju na čitavu zemlju kao što se desilo na kosovo 1999 godine.“*

17. Istom presudom u odnosu na Privremenih institucije Kosova kao drugo tužene i Vladu Kosova kao treće tužene Okružni sud u Prištini je tužbeni zahtev **odbacio** sa obrazloženjem *„da po Uredbi UNMIK-a 2000/47 od 18. avgusta 2000 godine osoblje UNMIK-a uživa imunitet“* kao i da Vladu Kosova kao treće optužena *„ne može biti stranka u postupku jer shodno članu 77 Zakona o parničkom postupku nema status pravnog lica.“*

18. Dana 02 januara 2008 godine preko advokata Mira Delevića privatno preduzeće „Građevinar“ podnosi žalbu Vrhovnom Sudu Kosova o kojoj u bitnom navodi *„da je šteta koju zahteva nastala posle 09. juna 1999 godine po okončanju ratnih dejstava kao i da došlo do pogrešne primene materijalnog prava u pogledu pasivne legitimacije drugo optužene i treće optužene.“*

19. Dana 15 jula 2010 godine Vrhovni Sud Kosova presudom Ae-Pž br.21/2008 je odbio kao **neosnovanu** žalbu advokata Mira Delevića, i **potvrdio** presudu Okružnog Privrednog Suda u Prištini VI P-br. 11/2005 od 11 jula 2007 godine.

Tvrdnje podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnog Suda Kosova kojom je odbijena tužbeni zahtev privatnog preduzeća „Građevinar“ da se naknadi šteta koju je pretrpeo usled uništenja imovine privatnog preduzeća „Građevinar“ tokom 1999 godine, povređena njegova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo ne navodeći konkretno članove ustava koji su povređeni.

21. Podnosilac zahteva smatra da se *„povreda prava sastoji u činjenici da u svako vreme i u svim prilikama pravo mora da postoji i da egzistira te da postojanje prava pruža uvek zaštitu i fizičkim i pravnim licima kao i postavlja pitanje odgovornosti.“*

22. Podnosilac zahteva dalje smatra da se presudama Okružnog i Vrhovnog suda zagovara pravni vakum u pogledu pasivne legitimacije KFOR-a , UNMIK-a i Vlade Kosova u sporu.

Relevantne zakonske i ustavne odredbe koje se tiču imovinski sporova

23. Zakon o obligacionim odnosima u članu 180 stav 1 predviđa sledeće;

    “Za štetu nastalu smrću, telesnom povredom ili oštećenjem, odnosno uništenjem imovine fizičkog lica usled akata nasilja ili terora, kao i prilikom javnih demonstracija i manifestacija, odgovara država čiji su organi po važećim propisima bili dužni da spreče takvu štetu.”

Relevantne zakonske i ustavne odredbe koje se tiču odgovornosti organa vlasi

24. Uredba br. 1999/1 od 25. jula 1999 godine koja propisuje ovlašćenja privremene uprave na Kosovu u članu 1 stavu 1 i članu 7 propisuje sledeće;

    1.1 Sva zakonodavna i izvršna vlast koja se odnosi na Kosovo, uključujući i upravljanje pravosuđem, poverena je UNMIK-u, a sprovodi je Specijalni predstavnik Generalnog sekretara.
    7.1 Ova Uredba stupa na snagu retroaktivno od 10. juna 1999. godine, na dan usvajanja Rezolucije Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 (1999).

Relevantne zakonske i ustavne odredbe koje se tiču imuniteta

25. Član 146 Ustava Republike Kosovo [Međunarodni Civilni Predstavnik] predviđa sledeće

Bez obzira na odredbe ovog Ustava:

1. Međunarodni Civilni Predstavnik i ostale međunarodne organizacije i akteri, mandate kojih je određen Sveobuhvatnim Predlogom o Rešenju Statusa Kosova, od dana 26. marta 2007., uživaju mandat i ovlašćenja određena Sveobuhvatnim Predlogom, uključujući zakonita prava, privilegije i imunitet.

26. Uredba br. 2000/47 od 18. avgusta 2000 godine o statusu, privilegijama i imunitetu KFOR-a i UNMIK-a i njihovog osoblja na Kosovu u članovima 2.1 i 3.1 propisuje sledeće;

2.1 KFOR, njegova imovina, fondovi i sredstva imaju imunitet u bilo kom pravnom postupku.
3.1 UNMIK, njegova imovina, fondovi i sredstva imaju imunitet u bilo kom pravnom postupku.

Preliminarna procena o prihvatljivosti

27. Uslovi prihvatljivosti su predviđeni Ustavom, detaljnije obrazloženi u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

28. Zahtev podnosioca zahteva je u skladu sa vremenskim rokovima odredjenim Ustavom, Zakonom ili Poslovnikom, način računanja vremenskih rokova predviđen je u Pravilu 27 tačkama 3 i 6 Poslovnika koje predviđaju sledeće;

3. Kada je rok određen u mesecima, isti ističe na kraj istog dana u mesecu na koji se desio taj događaj ili radnja od kojeg počinje računjanje ili kada je prikladno prvog narednog dana u mesecu;

6. Kada se u suprotnom rok završi u subotu, nedelju ili na dan službenog praznika, isti će se produžiti do isteka prvog sledećeg radnog dana.

29. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

30. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane nižih sudova. Uloga nižih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLjP] 1999-I).

31. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god). Podnosilac zahteva ne navodi koji članovi Ustava podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članu 48. Zakona.

32. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i primenom zakona od strane nižih sudova, podnosilac zahteva tvrdi da niži sudovi zagovaraju *„pravni vakum“*.

33. Iz gore citiranih zakonskih odredbi Uredbe UNMIK-a 1999/1 od 25. jula 1999 godine članova 1.1 i 7.1 jasno se vidi da taj pravni vakum nepostoji jer Uredba predviđa retroaktivno dejstvo od 10. juna 1999. godine kao i UNMIK administraciju kao jedino odgovorne organe. Dok Uredba br. 2000/47 od 18. avgusta 2000 godine o statusu, privilegijama i imunitetu KFOR-a i UNMIK-a i njihovog osoblja na Kosovu u članovima 2.1 i 3.1 propisuje imunitet u pogledu imovine, fondova i sredstva KFOR-a i UNMIK-a u bilo kom pravnom postupku.

34. U ovom slučaju podnosiocu prava su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Okružnim Privrednim sudom i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god).

35. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. On nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom odlukom navodno povređena ustavna prava i slobode.

36. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa Pravilom 36 (2b) pravilnika o radu koja predviđa *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršrnju ustavnih prava,“*.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 ustava , Članom 20 zakona, i Pravilo 56 stav 2 i Pravilo 36 (2b) pravilnika o radu, na zasedanju održanom 04 oktobra 2011 god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. dr Enver Hasani

Ilmi Rakovica protiv presuda Okružnog suda u Prištini P. br. 529/06, i Vrhovnog suda Kosova Pp. br. 200/07, i Vrhovnog suda u Prištini P. br. 465/07

Slučaj KI 113-2010, odluka od 3. novembra 2011.

Ključne reči: krivična stvar, ljudsko dostojanstvo, individualni zahtev, tvrdnja o nevinosti, ubistvo, nedolično ponašanje policije, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava tvrdeći da su mu povređena prava iz člana 23. Ustava presudama Vrhovnog suda kojima je povećana kazna koju je odredio Okružni sud u Prištini za teško ubistvo jednog policajca i presudom Okružnog suda u Prištini koji ga je osudio za pokušaj teškog ubistva drugog policajca, jer on nije kriv za ova dela. Podnosilac zahteva se takođe žalio da je bio fizički maltretiran od policije tokom pretresa u njegovom stanu. On je tvrdio da se nije žalio na odluku Okružnog suda za pokušaj teškog ubistva jer se plašio da bi Vrhovni sud mogao opet da poveća kaznu.

Sud je pretpostavio da se podnosilac zahteva žali na to da mu nije omogućeno pravično i nepristrasno suđenje u skladu sa članom 31. Ustava i članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima. Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv jer nije podnet u roku od 4 meseca u skladu sa članom 49. Zakona o Ustavnom sudu. Sud je takođe odlučio da je zahtev neprihvatljiv i po članu 113.7 Ustava i članu 47.2 Zakona o Ustavnom sudu jer podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva, što je dokazano činjenicom da on nije uložio žalbu na njegovo osuđivanje od strane Okružnog suda za teško ubistvo. Sud je takođe naglasio da predviđanje podnosioca zahteva ishoda žalbe nije dovoljno da se on oslobodi pravila za iscrpljenje pravnih sredstava, citirajući slučaj *Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Sud je takođe naglasio razlog za pravilo iscrpljenja pravnih sredstava koje je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova pruža delotvorna pravna sredstva protiv povreda Ustava, citirajući slučajeve *Selmouni protiv Francuske, Azinas protiv Kipra*, *Univerzitet AAB-RIINVEST DOO protiv Vlade Kosova,* i *Mimoza Kusari Lila protiv Centralne izborne komisije*.

Priština,03 novembar 2011. god.
Ref. br.: RK161/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI113/10

Podnosilac

Ilmi Rakovica

Ocena ustavnosti presuda Okružnog suda u Prištini P. br. 529/06 od 15. marta 2007. god.,

i

Vrhovnog suda Kosova Pp. br. 200/07 od 5. jula 2007. god.,

i

Okružnog suda u Prištini P. br. 465/07 od 12. decembra 2008. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik;
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika;
Robert Carolan, sudija;
Altay Suroy, sudija;
Almiro Rodrigues, sudija;
Snezhana Botusharova, sudija;
Ivan Čukalović, sudija;
Gjyljeta Mushkolja, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Ilmi Rakovica sa adresom u Prištini.

Osporena odluka

2. Presude Okružnog suda u Prištini P. br. 529/06 od 15. marta 2007. god., Vrhovnog suda Kosova Pp. br. 200/07 od 5. jula 2007. god., Okružnog suda u Prištini P. br. 465/07 od 12. decembra 2008. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva smatra da su povređena njegova osnovna ljudska prava, zagarantovana članom 23 [Ljudsko dostojanstvo] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

4. Podnosilac zahteva je zahtevao od Ustavnog suda (u daljem tekstu: Sud) da vrati njegov slučaj na ponovno suđenje u prvostepenom sudu, tvrdeći da su presude donesene na njegovu štetu i tako su povredile njegova osnovna ljudska prava zagarantovana Ustavom i Konvencijom o osnovnim ljudskim pravima.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava Republike Kosova; član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon), i pravila 56(2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova.

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda 5. oktobra 2010. god.

7. Nalogom predsednika Ustavnog suda sudija Iliriana Islami je imenovana za sudiju izvestioca i imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Ivana Čukalovića (predsedavajući), Altaya Suroya i Gjyljete Mushkolaj.

8. Dana 23. maja 2011. god. Sud je razmatrao zahtev na zatvorenoj sednici.

Kratak pregled činjenica

9. Okružni sud u Prištini je presudom P. br. 529/2006 od 15. marta 2007. god. osudio podnosioca zahteva za pokušaj teškog ubistva policajca, Valdeta Bajramija, a oslobođen je krivice za pokušaj teškog ubistva drugog policajca, Faruka Hoxhe. On je bio takođe osuđen za neovlašćeno vlasništvo, kontrolu, posedovanje ili upotrebu oružja. Nakon osude podnosilac zahteva je osuđen kaznom zatvora od ukupno tri godine.

10. Dana 5. jula 2007. god. Vrhovni sud Kosova je presudom Ap. br. 200/07 odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu. Sud je revidirao deo presude Okružnog suda P. br. 529/2006 u vezi sa dužinom kazne zatvora za krivicu teškog ubistva i povećao na tri godine i šest meseci. Sud je takođe vratio Okružnom sudu na ponovno suđenje deo presude Okružnog suda P. br. 529/2006 u vezi sa oslobađanjem od krivice za pokušaj teškog ubistva Faruka Hoxhe. Sud je potvrdio kaznu od jedne godine zatvora za posedovanje i upotrebu oružja i izrekao kaznu na ukupno četiri godina zatvora.

11. Okružni sud u Prištini je presudom P. br. 465/07, 12. decembra 2008. god. proglasio podnosioca zahteva krivim za pokušaj teškog ubistva Faruka Hoxhe i on je osuđen ukupnom kaznom zatvora od četiri godine i šest meseci.

Navodi podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva smatra da je optužen za krivično delo koje on nije počinio. On se takođe žali da je tokom pretresa u njegovom stanu policija upotrebila oružje i prekomernu fizičku silu, i da ga je povredila, pretukla i mučila.

13. Sledstveno, podnosilac zahteva tvrdi da su njegova osnovna ljudska prava data članom 23. [Ljudsko dostojanstvo] Ustava povređena. Član 23. predviđa:

Član 23. [Ljudsko dostojanstvo]

Ljudsko dostojanstvo je neosporivo i predstavlja osnov svih ljudskih prava i osnovnih sloboda

14. Podnosilac zahteva je naveo da je razlog zbog čega on nije uložio žalbu protiv druge odluke Okružnog suda u Prištini bio taj da se plašio da će Vrhovni sud povećati kaznu.

15. Čitanjem celog zahteva podnesenog od strane podnosioca zahteva može se pretpostaviti da ono što se podrazumeva je da podnosiocu zahteva nije obezbeđeno pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava i članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Međutim, to niti se izričito navodi niti se zasniva na bilo kakvom dokumentu podnesenom sa zahtevom.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovnikom.

17. Član 49. Zakona glasi:

    "Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje da teče od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje da teče na dan javnog objavljivanja odluke ili akta."

18. Osporena presuda Okružnog suda u Prištini (P. br. 465/07) je doneta 12. decembra 2008. god. i dostavljena je podnosiocu zahteva 10. marta 2009. god. Podnosilac zahteva je podneo zahtev sekretarijatu Ustavnog suda 5. oktobra 2010. god. Na osnovu podnetih dokumenata, primećuje se da zahtev nije podnet u roku predviđenom članom 49. Zakona.

19. Čak i kad bi zahtev bio podnesen u zakonom predviđenom roku, treba uzeti u obzir i pitanje iscrpljenja pravnih sredstava. Što se tiče zahteva podnosioca, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava u vezi sa članom 47. stavom 2. Zakona, koji predviđa:

    „113.7 Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

    "47.2 Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva"

20. Na osnovu dokumenta koje je podneo podnosilac zahteva, uprkos savetima Okružnog suda u Prištini, od 12. decembra 2008. god., da može da se obrati Vrhovnom sudu Kosova žalbom protiv njegove presude, on nije iskoristio to zakonsko pravo.

21. Sud takođe primećuje da samo sumnja u izgled predmeta nije dovoljna da se podnosilac zahteva odrekne svoje obaveze da uloži žalbu pred nadležnim organom (vidi Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka od 7. marta 1994. god., zahtev br. 20357/92, DR 76, st. 80).

22. Prethodno je Sud naglasio da je obrazloženje pravila iscrpljenosti da se da mogućnost dotičnim organima, uključujući i sudove, da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorna pravna sredstva za

kršenje ustavnih prava. (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803194, odluka od 28. jula 1999. god.). Međutim, nije neophodno da se ustavna prava izričito podignu u dotičnom postupku. Ukoliko je pitanje podignuto implicitno ili u suštini, pravna sredstva su iscrpljena (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, Azinas protiv Kipra, br. 56679100, odluka od 28. aprila 2004. god.).

23. Sud je primenio isto obrazloženje kad je izdao Rešenje o prihvatljivosti od 27. januara 2010. god., na osnovu neiscrpljivanja pravnih sredstava u slučaju br. KI41/09, Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O., u Prištini protiv Vlade Republike Kosovo, i u svojoj odluci od 23. marta 2010. god. u slučaju br. KI. 73/09, Mimoza Kusari Lila protiv Centralne izborne komisije.

24. Sud stoga nalazi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva zakonom obezbeđena i dostupna pravna sredstva.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilo 36 Pravilnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluke biće dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona o Ustavnom sudu;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Dr.Iliriana Islami Prof. dr Enver Hasani

Alomerovic Muris *protiv* presuda Vrhovnog suda A. br. 198/2009 i Mia br. 7/2009

Slučaj KI 105-2010, odluka od 1. novembra 2011. god.

Ključne reči: upravni spor, ovlašćeni zastupnik, jednakost pred zakonom, individualni zahtev, privremene mere, očigledno neosnovan zahtev, registracija imovine, zaštita zakonitosti (imovine)

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da su mu povređena ustavna prava odlukom Vrhovnog suda, kojom su potvrđene odluke nižeg suda i upravne agencije koje su odbile njegov zahtev za registraciju zemljišta sa obrazloženjem da je pokušano da se vrši registracija od strane neovlašćene stranke. Podnosilac zahteva je tvrdio da su presudom Vrhovnog suda prekršeni članovi 24.1 i 46.1 Ustava, povređujući njegovo pravo na jednaku zaštitu i na imovinu.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36.1(c) jer podnosilac zahteva nije dostavio dovoljno dokaza *prima facie* kako bi potvrdio povredu Ustava, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*. Na osnovu člana 27. Zakona o Ustavnom sudu i pravila 54.1 Poslovnika o radu, Sud je odbio zahtev podnosioca zahteva za uvođenje privremene mere, jer je zahtev bio neprihvatljiv i sledstveno pred Sudom nije bilo nerešenog zahteva.

Priština, 03. november 2011. god.
Br. ref.: RK 152/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 105/10

Podnosilac

Alomerović Muris

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 198/2009 od 17. jula 2009. god. i Mia br. 7/2009 od 27. avgusta 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Alomerović Muris, sa prebivalištem u Mitrovici, koga zastupa gđa Shefkije Bunjaku, advokat iz Prištine, a postupajući sa overenim punomoćjem od 28. oktobra 2010. god.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presude Vrhovnog suda br. 198/2009 od 17. jula 2009. god. i Mia br. 7/2009 od 27. avgusta 2010. god. Poslednja presuda je podnosiocu zahteva uručena 10. septembra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti presuda Vrhovnog suda tvrdeći da je Vrhovni sud pogrešno ustanovio da zastupnik podnosioca zahteva ne treba da se smatra ovlašćenim licem, nadležnim do podnese zahtev relevantnom organu Opštine Mitrovice za parcelizaciju i prenos nepokretnosti.

4. On tvrdi da je time Vrhovni sud povredio njegova prava iz člana 24. [Jednakost pred zakonom] i člana 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav”).

5. Pored toga, podnosilac zahteva traži od Suda da uvede privremenu meru.

Pravni osnov

6. Član 113. stav 7. Ustava, članovi 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2010. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravila 54, 55. i 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

7. Dana 15. oktobra 2010. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

8. Dana 16. decembra 2010. god., predsednik je nalogom br. GJR 105/10 imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca. Istog dana nalogom br. KSH. 105/10 predsednik je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Enver Hasani.

9. Zahtev je 19. januara 2011. god. prosleđen Vrhovnom sudu.

10. Veće za razmatranje je 4. oktobra 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 27. novembra 2008. god., Odeljenje za katastar i geodeziju Opštine Mitrovica je odbilo zahtev Društvenog preduzeća “Gornji Ibar” iz Rožaja, Crna Gora (u daljem tekstu: „DP Gornji Ibar”) u vezi sa parcelizacijom i prenosom prava nad određenim katastarskim parcelama u Registru prava na nepokretnu imovinu, i odbio da izvrši upis ovih parcela zbog nedostatka relevantih dokaza kojim bi se opravdao pravni osnov tog zahteva.

12. Odeljenje je obrazložilo da je DP-u pružena mogućnost da kompletira dokumentaciju u određenom roku, ali to nikada nije učinjeno; uzimajući u obzir da je prošlo dosta vremena i sumnje koje su postojale u vezi sa originalnošću dokumenata podnetih od strane zastupnika DP-a, Opštinske službe pokušale su da nađu originalnu dokumentaciju koja je bila neophodna za eliminisanje prepreka za upis imovine, ali bez uspeha.

13. Dana 2. decembra 2008. god., g. E. K., ovlašćeni zastupnik Akcionarskog društva“2M” Rožaje, registrovano u Podgorici sa kancelarijom u Mitrovici, podneo je žalbu Katastarskoj agenciji Kosova (u daljem tekstu: „KAK“) protiv odluke Odeljenja od 27. novembra 2008. god. (N. B. DP “Gornji Ibar” i kompanija “2 M” Rožaje su osnovani zajedno sa 4 druge

kompanije kao nova preduzeća nakon što je matica kompanija "Trgovina" iz Rožaja (Crna Gora) raspuštena od strane Skupštine akcionara dana 31. jula 1999. god.)

14. Odlukom od 22. januara 2009. god. KAK je odbio žalbu sa obrazloženjem da je slučaj bio u vezi sa "DP Gornji Ibar" i nepokretnom imovinom koja se nalazi u Mitrovici, dok je Akcionarsko društvo „2M" Rožaje ovlastilo E. K. da zastupa preduzeće "2M" Rožaje, registrovano u Crnoj Gori. Prema KAK-u ovo pokazuje da je bilo dva entiteta sa različitim imenima, prvi je bio DP "Gornji Ibar", koje je tražilo upis prava na nepokretnu imovinu, a drugi je bio entitet koji se zvao Akcionarsko društvo „2M" Rožaje koje je ovlastilo E. K. iz Mitrovice da ga zastupa.

15. KAK je dalje naveo da po Uredbi UNMIK-a 2002/12 i Zakonu 03/L-067, KPA odnosno KAP su bili jedini poverenici za imovinu DP-a "Gornji Ibar" i sledstveno samo su one mogle da budu stranke u postupku. Stoga E. K. kao ovlašćeno lice pravnog lica „2M" Rožaje nije ispunilo pravne uslove propisane članom 38. Zakona br. 02/L-28 o Upravnom postupku, prema kome samo zainteresovane strane ovlašćene zakonom mogu da pokrenu postupak, što je u ovom slučaju bio KPA, odnosno KAP. KAK je zaključila da žalba [E. K-a] mora da se odbije zato što je podneta od strane neovlašćenog lica.

16. Upravna žalba podneta Vrhovnom sudu od strane DP "Gornji Ibar" je odbijena kao neosnovana 17. jula 2009. god., pošto je Sud bio mišljenja da su navodi podnosioca zahteva bili u suprotnosti sa činjeničnim stanjem kao što je utvrđeno od strane KAK-a i dokazima u spisima predmeta koji su pokazali da je E. K. bio ovlašćen od strane „2M" da ga zastupa, a ne od strane tužioca DP "Gornji Ibar". Zaključak KAK-a da je E. K. bio neovlašćena stranka, stoga bio je pravičan i nije bilo kršenje zakona.

17. Zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane Državnog tužioca po osnovu da presuda nije sadržala nijedan razlog u pogledu odlučujućih činjenica odbijen je kao neosnovan presudom Vrhovnog suda od 27. avgusta 2010. Sud je odlučio da nedostatak obrazloženja što se tiče odlučujućih činjenica nije predstavljao osnov po kojem bi državni tužilac mogao da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti i usvojio u potpunosti zaključak prve instance da je pravni zastupnik podnosioca zahteva bio KPA, odnosno KAP.

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva tvrdi da je odlukama Opštine Mitrovica, Katastarske agencije Kosova i Vrhovnog suda došlo do kršenja člana 24. [Jednakost pred zakonom], stava 1. kao i člana 46. [Zaštita imovine], stava 1. pri tom povređujući njegovo pravo na jednaku sudsku zaštitu i na imovinu.

19. Po mišljenju podnosioca zahteva, Vrhovni sud je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti bez obrazloženja zašto je isti sud u upravnom postupku ustanovio da je njegov zastupnik Enver Kadriu neovlašćen.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Što se tiče navoda podnosioca zahteva da je povređeno njegovo pravo zagarantovano članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava, Sud primećuje da, da bi mogao da presudi po žalbi podnosioca zahteva, prvo treba da razmotri da li je on ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

21. U ovom pogledu, Sud primećuje da podnosilac zahteva ne može da se žali da su redovni sudovi počinili greške u činjenicama ili zakonu, ukoliko nisu narušili prava i slobode zaštićene Ustavom.

22. U vezi s tim, Ustavni sud naglašava da po Ustavu njegova dužnost nije da postupa kao žalbeni sud, ili sud četvrtog stepena na odluke donesene od strane redovnih sudova. Njihova uloga je tumačenje i primena relevantnih pravila proceduralnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [Gc], br. 30544/96, stav 28. Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1).

23. Ustavni sud može samo razmotriti da li su dokazi izneti na takav način, kao i postupak uopšte, gledajući u celosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravičan sudski proces (vidi *mutatis mutandis*, Rešenje o neprihvatljivosti od 10. marta 2011. god. u slučaju br. KI. 49/10 Abdullah Shkodra – Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Gnjilanu, AC. br. 70/2010, od 15. aprila 2010. god.

24. Što se tiče konkretnog slučaja, Sud primećuje da su se upravni organi i Vrhovni sud bavili samo preliminarnim pitanjem da li se E. K. može smatrati ovlašćenim licem da u ime podnosioca zahteva podnese zahtev za parcelizaciju i prenos nepokretnosti određenih katastarskih parcela i došlo se do zaključka da on nije bio ovlašćeno lice. Do sada ove institucije

očigledno nisu razmotrile osnovno pitanje u vezi sa imovinskim pravima, kako tvrdi podnosilac zahteva.

25. Što se tiče pitanja da li je podnosilac zahteva bio propisno zastupljen pred različitim instancama, Sud smatra da podnosilac zahteva nije dokazivao na koji način su presude Vrhovnog suda bile nepravične ili ukaljane arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP-a o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. i Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP-a o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005) i da su predstavljale povredu ustavnih prava na koja se poziva podnosilac zahteva.

26. Pod ovim uslovima, zahtev treba da bude odbijen kao očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (1.c) Poslovnika o radu koje predviđa: *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

Ocena zahteva za privremenu meru

27. Što se tiče zahteva podnosioca da Sud uvede privremenu meru, Sud se poziva na član 27. Zakona i, tačnije, na pravilo 54. stav 1. Poslovnika o radu koji određuju da uvek kada upućivanje nije rešeno pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera. Međutim uzimajući u obzir da je zahtev proglašen neprihvatljivim, podnosilac zahteva, shodno pravilu 54. stavu 1. Poslovnika o radu, nema pravo da zahteva privremene mere.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa pravilom 36. stavom 1. tačkom c i pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, dana...2011. god. ...

ODLUČUJE

I. **DA ODBACI** zahtev kao neprihvatljiv;

II. **DA ODBIJE** zahtev za privremenu meru;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Dr. Iliriana Islami	Prof. Dr. Enver Hasani

Bejta Vitija protiv odluke br. 5022876 Odeljenja penzijske administracije Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu

Slučaj KI 38-2011, odluka od 3. novembra 2011. god.

Ključne reči: upravni spor, invalidska penzija, neprihvatljivost *ratione temporis,* individualni zahtev, penzije

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da su mu povređena ustavna prava odlukom Odeljenja penzijske administracije od 2008. godine kojom je potvrđena odluka od 2006. o ukidanju njegove penzije. Podnosilac zahteva se nije žalio Vrhovnom sudu na odluku 2008. godine u roku od 30 dana.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 49. i 56. Zakona o Ustavnom sudu jer zahtev nije podnet u roku od četiri meseca od povrede Ustava koja se desila nakon stupanja Ustava na snagu.

Priština, 6. oktobar 2011. godine
Br. ref.: RK/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 38/11

Podnosilac

Bejta Vitija

Ocena ustavnosti odluke Odeljenja za penzijsku upravu pri Ministarstvu za rad i socijalnu zaštitu, br. 5022876 od 1. decembra 2008. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Bejta Vitija sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Odeljenja za penzijsku upravu Kosova (u daljem tekstu: "OPUK") pri Ministarstvu za rad i socijalnu zaštitu br. 5022876 od 1. decembra 2008. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je, dana 16. marta 2011. godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud"), u kojem traži od Suda da mu "[...] *prizna prava u skladu sa mojim invaliditetom* [...]" zato što *"sam ja u teškom zdravstvenom stanju i patim od više psihičkih bolesti i nisam sposoban da radim bilo kakav lakši ili običan posao"*.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova od 15. januara 2009. godine (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: "Zakon") i pravilo 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: "Poslovnik").

Postupak pred Sudom

5. Dana 16. marta 2011. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 18. aprila 2011. godine, predsednik je nalogom br. GJR. 38/11 imenovao sudiju Kadri Kryeziu za sudiju izvestioca. Istoga dana, predsednik je nalogom br. KSH. 38/11 imenovao Veće za razmatranje u

sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami.

7. Sud je 29. aprila 2011. godine zatražio od podnosioca zahteva da shodno članu 48. Zakona:

   a. jasno naglasi za koja prava i slobode tvrdi da su mu povređena; i
   b. koji je konkretan akt javnog organa koji želi da ospori.

8. Podnosilac zahteva je 10. maja 2011. godine dostavio dodatna dokumenta Sudu, ali nije odgovorio na pitanja koja mu je Sud uputio dana 29. aprila 2011. godine.

9. Sud je 20. juna 2011. godine o ovoj žalbi obavestio Odeljenje za penzijsku upravu.

10. Dana 4. oktobra 2011, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. OPUK je dana 29. decembra 2004. godine doneo odluku kojom se podnosiocu zahteva odobrava zahtev za penziju za ograničene sposobnosti, pošto je on *"ispunjavao uslove koji su predviđeni u Zakonu (br. 2003/23) za ograničene sposobnosti"*.

12. Dana 13. decembra 2006. godine, OPUK je poništio svoju odluku od 29. decembra 2004. godine i prekinuo je isplatu penzije na osnovu izveštaja Komisije za razmatranje, praćenje i selekciju, u skladu sa članom 7.3 i članom 7.4 Zakona (br. 2003/23) o penzijama za ograničene sposobnosti. Na osnovu izveštaja, podnosilac zahteva nije ispunjavao uslove koji su predviđeni u Zakonu o penzijama za ograničene sposobnosti. Podnosilac zahteva je protiv ove odluke podneo žalbu Vrhovnom sudu.

13. Vrhovni sud je, dana 24. decembra 2007. godine, odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio je odluku OPUK-a od 13. decembra 2006. godine (Odluka A. br. 342/2007). Vrhovni sud je smatrao da, na osnovu podnetih dokaza, podnosilac zahteva nema pravo na invalidsku penziju.

14. Podnosilac zahteva se još jednom, 12. novembra 2008. godine, žalio OPUK-u tražeći svoje pravo na invalidsku penziju.

15. OPUK je 1. decembra 2008. godine doneo odluku kojom se odbija žalba podnosioca zahteva, zbog toga što podnosilac zahteva nije ispunjavao uslove iz člana 3. Zakona o penzijama za ograničene sposobnosti (odluka 5022876). Podnosilac zahteva je imao pravo da podnese žalbu Ustavnom sudu u roku od 30 dana, ali na osnovu podnesaka podnosioca zahteva, on takvu žalbu nije podneo.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da je trebalo da mu sud *"[...] prizna moja prava u skladu sa mojim invaliditetom [...]" zato što "sam ja u teškom zdravstvenom stanju i patim od više psihičkih bolesti i nisam sposoban da radim nikakav lakši ili običan posao"*.

17. Međutim, da bi mogla da se donese presuda po žalbi podnosioca zahteva, neophodno je da se prvo utvrdi da li podnosilac zahteva ispunjava uslove za prihvatljivost utvrđene u Ustavu, a koji su dalje utvrđeni u Zakonu i Poslovniku.

18. U ovom pogledu, sud ističe da je članom 56. Zakona, ovlašćenoj strani omogućeno da pokreće postupak po pitanjima koja spadaju u nadležnost Suda (od stupanja na snagu Ustava na dan 15. juna 2008. godine) i koja su proizišla na poslednjoj instanci, pre stupanja na snagu Zakona (od 15. januara 2009. godine), i da to učini u odgovarajućim rokovima koji će početi da se računaju od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Stoga, podnosilac zahteva može Sudu da se žali na odluku koju je doneo sud poslednje instance, a koja mu je dostavljena nakon 15. juna 2008. godine, ali pre 15. januara 2009. god., ako Sudu uloži žalbu u roku od četiri meseca (vidi član 49. Zakona) od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno pre 15. maja 2009. godine. U ovom slučaju, podnosilac zahteva osporava odluku OPUK-a od 1. decembra 2008. godine.

19. Sledi da žalba nije blagovremena shodno članu 56. u vezi člana 49. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 56 (u vezi sa članom 49) Zakona i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu ...2011 ....

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Kadri Kryeziu Prof. dr Enver Hasani

Avni Kumnova protiv odluke Vrhovnog suda br. 142/07

Slučaj KI 39-2009, odluka od 3. novembra 2011. god.

Ključne reči: spor o ugovoru, disciplina i ponašanje radnika, jednakost pred zakonom, ljudsko dostojanstvo, individualni zahtev, zaštita zakonitosti, pravo na delotvorno pravno sredstvo, pravo na rad i obavljanje profesije, prekid radnog odnosa

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da su mu povređena prava iz članova 23, 24. i 49. Ustava kao i iz člana 13. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda odlukom Vrhovnog suda kojom su ukinute odluke nižih sudova i odbačeni su navodi podnosioca zahteva da mu je prekinut radni odnos u suprotnosti sa zakonom i primenljivim kolektivnim ugovorom. Podnosilac zahteva je tvrdio da je presuda Vrhovnog suda bila nepravedna jer je pogrešno primenjen zakon kada je Vrhovni sud odlučio da je poslodavac podnosioca zahteva pravilno postupio.

Sud je došao do zaključka da je zahtev prihvatljiv jer je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7, ispoštovao član 48. Zakona o Ustavnom sudu („Zakon") posebno navodeći konkretna prava i slobode za koje je tvrdio da su mu povređena i podneo je zahtev u roku od 4 meseca kao što se propisuje članom 49. Zakona.

Sud je naglasio da je njegova nadležnost ograničena na rešavanje navoda o povredama Ustava, kao što su, na primer, da li je podnosilac zahteva imao pravično suđenje, a ne i da rešava zakonske i činjenične sporove, citirajući slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, slučaj *Sevdail Avdyli* i *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Sud je utvrdio da podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da su ga postupci Vrhovnog suda lišili delotvornih pravnih sredstava, ili da je presuda Vrhovnog suda bila nepravična ili arbitrarna, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*. Pored toga, Sud je ustanovio da podnosilac zahteva nije mogao da dokaže povredu Ustava kojom je uticano na njegova ustavna prava. Sledstveno, Sud je doneo odluku kojom se odražava da nije došlo do povrede Ustava, kao što je tvrdio podnosilac zahteva.

Priština, 03. novembar 2011. god.
Br.Ref.: AGJ 82/11

PRESUDA

u

slučaju br. KI 39/09

Podnosilac

Avni Kumnova

Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosova br. 142/07 od 27. maja 2009. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Zahtev

1. Podnosilac zahteva je g. Avni Kumnova iz Prištine.

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda od 27. maja 2009. god., koja mu je uručena 23. juna 2009. god.

3. Podnosilac zahteva je zahtevao ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda br. 142/07 od 27. maja 2009. god., koja mu je, prema stavu podnosioca zahteva, onemogućila zaštitu prema čl. 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom] i 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava kao i članu 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Zahtev se zasniva na članu 113. stavu 7. Ustava Republike Kosovo, članu 22. Zakona (br. 03/L-121) o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 18. septembra 2009. god. podneo zahtev Sudu osporavajući odluku br. 142/07 Vrhovnog suda od 27. maja 2009. god.

6. Sekretarijat je 8. februara 2010. god. obavestio Vrhovni sud o zahtevu koji je na isti odgovorio 10. februara 2010. god.

7. Predsednik suda je 15. marta 2010. god. nalogom br. GJR. 39-09/10 imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca. Predsednik je, istoga dana, nalogom br. KSH. 39-09/10 imenovao i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović.

8. Ustavni sud je 24. maja 2010. god. zahtevao od Opštinskog suda u Prištini kompletan spis predmeta u slučaju podnosioca zahteva. Opštinski sud u Prištini je prosledio Ustavnom sudu sve spise predmeta u vezi sa postupcima pred redovnim sudovima.

9. Ustavni sud je 24. maja 2010. god. zahtevao od podnosioca zahteva, objašnjenje na određena pitanja. Podnosilac zahteva nije odgovorio na ta pitanja i dopis Ustavnog suda je pošta vratila Ustavnom sudu pošto se niko nije pojavio da preuzme dopis na adresi koju je podnosioca zahteva naveo.

10. Predsednik je 9. jula 2010. god. nalogom br. KSH 39-n/10 promenio nalog KSH 39-09/10 od 15. marta 2010. god., zamenjujući sudiju Roberta Carolana sudijom Ilirianom Islami na mestu člana Veća za razmatranje. Stoga, predsedavajući Veća za razmatranje je sada sudija Ivan Čukalović.

11. Veće za razmatranje je 30. marta 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Opis činjenica

12. Podnosilac zahteva je 16. marta 2005. god. potpisao ugovor o radu sa preduzećem „Ibar-Lepenac“ na neograničen vremenski rok, po kojem bi podnosilac zahteva bio zaposlen kao inženjer za održavanje elektrotehničke opreme u PS Hidrosistemu u Prištini. Ugovorom je,

između ostalog, bilo predviđeno: „ugovorne strane se mogu povući iz ugovora po uslovima određenim u zakonu i kolektivnom ugovoru“[25]

13. „Ibar-Lepenac“ je odlukom br. 01-1429 od 11. jula 2005. god., koju je potpisao generalni direktor, odlučio da prekine radni odnos sa podnosiocem zahteva zbog sledećih razloga: nezadovoljavajuće obavljanje dužnosti, neopravdano odbijanje izvršavanje zadataka ugovora o radu, ponašanje tako ozbiljne prirode da bi bilo nerazumljivo očekivati nastavak radnog odnosa, kao i neopravdan izostanak sa posla.

14. Podnosilac zahteva je 20. jula 2005. god. uložio žalbu Upravnom odboru „Ibar-Lepenca“ osporavajući odluku o raskidu njegovog ugovora o radu.

15. U isto vreme, dana 21. jula 2005. god., podnosilac zahteva je tražio od Inspekcije rada Ministarstva rada i socijalne zaštite da oceni zakonitost odluke poslodavca. Inspektor inspekcije rada, 28. jula 2005. god., nakon razmatranja spisa koje su obe stranke predale, je odgovorio da odluka, kojom je „Ibar-Lepenac“ prekinuo radni odnos podnosiocu zahteva, nema pravnog efekta.

16. Inspektor je zaključio da je shodno članu 24. Kolektivnog ugovora (Disciplinska odgovornost i postupak), Disciplinska komisija, koju imenuje poslodavac ili Upravni odbor ili Odbor preduzeća, trebalo da bude nadležno telo za izricanje disciplinske mere u slučajevima teškog kršenja radnih zahteva, a ne generalni direktor. Stoga, „Ibar-Lepenac“, kao poslodavac, nije mogao odlučiti o disciplinskoj odgovornosti u slučajevima teškog kršenja radnih zahteva, nego je to mogla učiniti samo disciplinska komisija.

17. Inspektor je takođe ustanovio da izostavljanje pravnog leka u odluci br. 01-1429 krši osnovna prava zaštite radnog odnosa i naložio je: (1) „Ibar-Lepencu“ da eliminiše nepravilnosti i (2) Upravnom odboru „Ibar-Lepenca“ da poništi odluku br. 01-1429.

18. Podnosilac zahteva je uložio svoj prigovor 20. jula 2005. god. Upravni odbor „Ibar-Lepenca“ je 29. jula 2005. god. odbio podneti prigovor i potvrdio spornu odluku.

[25] Član 12. Ugovora o radu od 16. marta 2005. god.

19. Nakon toga, podnosilac zahteva je pred Opštinskim sudom u Prištini pokrenuo postupak u cilju ocene zakonitosti odluke „Ibar-Lepenca“ da prekine njegov ugovor o radu. Dana 24. aprila 2006. god., Opštinski sud u Prištini je ustanovio da odluka 01-1429 nije u saglasnosti sa zakonskim odredbama koje su bile primenljive u vreme kada je „Ibar-Lepenac“ raskinuo radni odnos sa podnosiocem zahteva. Takođe je zaključeno da je sporna odluka nezakonita, i kao takva morala se poništiti zato što je u suprotnosti sa Uredbom UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu, od 8. oktobra 2001. god., i Zakonom o radnim odnosima. Sud je naložio „Ibar-Lepencu“ da vrati podnosioca zahteva na radno mesto i dužnost i da mu vrati sva prava na osnovu ugovora o radu datiranog 30. juna 2005. god – dan raskida – do dana povratka na radno mesto podnosioca zahteva.

20. „Ibar-Lepenac“ je uložio žalbu na presudu pri Okružnom sudu u Prištini. Dana 2. februara 2007. god. Okružni sud u Prištini je odbio žalbu kao neosnovanu i u potpunosti podržao činjenične zaključke i pravno obrazloženje Opštinskog suda, navodeći da presuda istog ne sadrži suštinske povrede odredbi parničnog postupka nego je zasnovana na pravilnoj oceni činjeničnog stanja i pravilnoj primeni materijalnog prava. Okružni sud je dodatno argumentovao da je osporena odluka „Ibar-Lepenca“ kojom je izrečena disciplinska mera raskida radnog odnosa sa podnosiocem zahteva bila rezultat odredbi disciplinskog postupka, međutim poslodavac nije pokrenuo takav disciplinski postupak, saglasno normativnim aktima primenljivim u slučaju podnosioca zahteva, niti prema čl. 59, 60. i 61. Zakona o osnovnim pravima u radnom odnosu, koji je primenljiv na Kosovu.

21. Poslodavac je nakon toga podneo reviziju Vrhovnom sudu. Dana 27. maja 2009. god. Vrhovni sud je ustanovio da su sudovi nižeg stepena pogrešno primenili materijalno pravo, pošto je u slučaju primene člana 11. stava 2. Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 poslodavac dužan da samo pismeno obavesti radnika o njegovoj nameri da raskine ugovor o radu i da to obaveštenje mora sadržati i razloge za prekidanje ugovora.

22. Vrhovni sud smatra da: „prema odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu“, je predviđeno da do raskida ugovora o radu može doći i bez obaveze pokretanja disciplinskog postupka i da je poslodavac u slučajevima ozbiljne povrede obaveza iz radnog odnosa ili nezadovoljavajućeg vršenja obaveza od strane radnika obavezan jedino da obavesti radnika o nameri o raskidu ugovora o radu i

da to obaveštenje treba da sadrži i razloge za raskid ugovora, kao što je „Ibar-Lepenac“ i učinio.

23. Stoga, Vrhovni sud je odobrio zahtev „Ibar-Lepenca“za reviziju pritom odbijajući tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i zaključio da presude oba suda nižeg stepena treba izmeniti.

24. Sledstveno, podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti državnom javnom tužiocu i obratio se kancelariji ombudsmana, ali oba dejstva su bila neuspešna.

Navodi podnosioca zahteva

25. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je Vrhovni sud, presudom br. 142/07 od 27. maja 2009. god., povredio osnovna prava i slobode propisane čl. 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom] i 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava i članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] EKLJP-a. Prema mišljenju podnosioca zahteva Vrhovni sud je pogrešno ustanovio da je „Ibar-Lepenac“ delovao pravilno i u saglasnosti sa zakonom, kada je raskinuo ugovor o radu, i da je pogrešno primenio zakonske odredbe, čime su mu onemogućena gorenavedena osnovna prava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

26. Sud je razmotrio raspoloživu dokumentaciju i ispitao da li je podnosilac zahteva ispunio uslove predviđene Ustavom.

Član 113(7) predviđa da:

„*Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im b garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*

27. Sud zaključuje, iz podnete dokumentacije, da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom, na šta je podneo i konačnu žalbu odbačenu od strane Vrhovnog suda.

28. S druge strane, član 48. Zakona predviđa da:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.".

29. Podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava zagarantovana članom 23. [Ljudsko Dostojanstvo], članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava i član 13. [Pravo na delotvorno sredstvo] ESLJP povređena.

30. Pored toga, član 49. Zakona predviđa da:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog".

31. Zahtev podnosioca je podnet Ustavnom sudu 18. septembra 2009. god., dok je poslednja odluka o ovom slučaju doneta od strane Vrhovnog suda Kosova 27. maja 2009. god. Tako da Sud zaključuje da je zahtev podnet u skladu sa članom 49. Zakona.

32. Stoga, Sud zaključuje da su ispunjeni pravni uslovi i da je zahtev prihvatljiv.

Ocena suštinskih pravnih aspekata zahteva

33. Podnosilac zahteva se žali na spor o radnom odnosu između njega i njegovog poslodavca, „Ibar-Lepenca", koji je okončan presudom Vrhovnog suda br. 142/07 od 27. maja 2007. god.

34. U odnosu na žalbu podnosioca zahteva, Sud primećuje da spor o radnom odnosu određuje prava i obaveze zaposlenog i poslodavca i da su stoga između ostalog primenljivi član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6. [Pravo na pravično suđenje] EKPLJ-a (vidi, *mutatis mutandis*, *presuda ESLJP-a od 10. jula 2003. god., zahtev 53795/00, Farinha protiv Portugalije).*

35. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je podneo zahtev za sudsko razmatranje odluke „Ibar-Lepenca" o raskidu njegovog radnog odnosa

pri Opštinskom sudu, koji je rešio da je poslodavac prekršio primenljivi zakon pošto je trebalo da osnuje disciplinsku komisiju shodno odredbama ugovora o radu i člana 24. Kolektivnog ugovora. Žalba „Ibar-Lepenca“ Okružnom sudu je odbijena iz istih razloga.

36. Ali, Vrhovni sud je smatrao da su sudovi nižeg stepena pogrešno primenili zakon i da, shodno Uredbi UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu, do raskida ugovora o radu može doći bez obaveze poslodavca da otpočne disciplinski postupak u slučajevima ozbiljne povrede obaveza iz radnog odnosa ili nezadovoljavajućeg izvršavanja obaveza od strane radnika. Vrhovni sud dalje smatra da je poslodavac stoga bio obavezan samo da obavesti zaposlenog o njegovoj nameri da raskine ugovor o radu i da takvo obaveštenje mora sadržati i razloge za prekidanje ugovora, što je „Ibar-Lepenac“ i učinio.

37. Podnosilac zahteva se žali da je Vrhovni sud pogrešno ustanovio: (1) da je poslodavac delovao pravilno i u saglasnosti sa zakonom prilikom raskida njegovog ugovora o radu, i (2) pogrešno primenio zakonske odredbe i sledstveno mu onemogućio gorenavedena osnovna prava.

38. Podnosilac zahteva tvrdi da, u ovakvim okolnostima, njegova prava zagarantovana članom 23. [Ljudsko dostojanstvo], članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava i član 13. [Pravo na delotvorno sredstvo] ESLJP su povređena.

39. Ustavni sud primećuje da žalbe podnosioca zahteva proizilaze iz njegovog neslaganja sa Odlukom 142/07 Vrhovnog suda od 27. maja 2009. god., odbijajući njegov zahtev koji je prvobitno bio uspešan pred Okružnim sudom.

40. Sud naglašava da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud, ili četvrtostepeni sud, u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova, uključujući i odluke Vrhovnog suda. Uloga potonjih je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije br. 30544/96, Para. 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I; i *Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI 13/09, Sevdail Avdyli od 17. juna 2010. god.*).

41. Ustavni sud samo može oceniti da li su dokazi predstavljeni na takav način, kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, *zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. god.*).

42. U konkretnom slučaju, Ustavni sud je razmotrio postupak pred Vrhovnim sudom na osnovu podneska podnosioca zahteva, i zaključio da niti je on obezbedio nijedan dokaz da postupak pred Vrhovnom sudom ne predstavlja delotvorno pravno sredstvo i da je presuda Vrhovnog suda bila nepravična ili da je odluka doneta na arbitraran način kada je njegova žalba odbijena (vidi *mutatis mutandis*, *Vanek protiv Slovačke Republike, zahtev br. 53363/99, odluka Evropskog suda za ljudska prava od 31. maja 2005. god.*), niti je on bio u stanje da ukaže na kršenja Ustava koja bi uticala na njegova ustavna prava. Stoga, sud zaključuje da nije bilo povrede prava podnosioca zahteva, zagarantovanih Ustavom.

IZ TIH RAZLOGA

U skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, Ustavni sud, 30. marta 2011. god, većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA OGLASI zahtev prihvatljivim;

II. Da ne postoje povrede prava, kao što je potvrdio podnosilac zahteva;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

Fatime Kabashi protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 28/2010

Slučaj KI 70-2010, odluka od 3. novembra 2011. god.

Ključne reči: iscrpljenje pravnih sredstava, individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije

Podnosilac zahteva je podnela zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da je njeno pravo na rad i obavljanje profesije, iz člana 49. Ustava, povređeno presudom Vrhovnog suda o poništenju odluka nižih sudova kojima je ukinuta odluka o prekidu radnog odnosa od strane njenog poslodavca. Podnosilac zahteva je tvrdio da je presuda Vrhovnog suda bila nepravična jer je ista bila arbitrarna i bez pravnog osnova.

Sud je odlučio da je zahtev podnosioca zahteva neprihvatljiv jer ona nije uložila žalbu na njeno otpuštanje pred Nezavisnim nadzornim odborom, koji je nadležan za sve žalbe protiv javnih organa, citirajući slučaj *Univerzitet AAB-RIINVEST DOO protiv Vlade Kosova*, član 47.2 Zakona o Ustavnom sudu i zbog toga što nije dostavila *prima facie* dokaze da je Vrhovni sud bio nepravičan i arbitraran, citirajući slučaj *Shub protiv Litvanije*. Sud je takođe naglasio da je njegova uloga ograničena na rešavanje ustavnih žalbi a ne činjeničnih sporova, citirajući slučaj *Sevdail Avdyli* i *García protiv Španije*, i osigurava pravične postupke, citirajući slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*.

Priština, 03. november 2011. god.
Br. ref.: RK 153 /11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 70/10

Podnosilac

Fatime Kabashi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 28/2010, od 30. juna 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Fatime Kabashi, sa prebivalištem u Prizrenu, koju zastupa dr sc. Hazër Susuri, advokat iz Prizrena.

Osporena sudska odluka

2. Odluka koju osporava podnosilac zahteva je presuda Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: „Vrhovni sud“), Rev. br. 28/2010, od 30. juna 2010. god. koja je podnosiocu zahteva uručena 13. jula 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“).

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, član 22 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

5. Dana 30. jula 2010. god. podnosilac zahteva je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Zahtev je 26. avgusta 2010. god. prosleđen Vrhovnom sudu.

7. Dana 21. oktobra 2010. god., odlukom predsednika br. GJR. 70/10, sudija Snezhana Botusharova je imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom br. KSH. 70/10, predsednik je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), predsednika Enver Hasani i sudija Iliriana Islami.

8. Sud je 19. januara 2011. god. tražio od podnosioca zahteva dodatna dokumenta, koja ih je dostavila istog dana.

9. Takođe istog dana, Sud je tražio kompletan dosije predmeta od Opštinskog suda u Prizrenu, koji je isti dostavio 28. januara 2011. god.

10. Dana 21. februara 2011. god. Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu.

Kratak opis činjenica

11. Podnosilac zahteva je 1. septembra 2003. god potpisala ugovor o radu u trajanju od 1. septembra 2003. god. do 31. avgusta 2004. god., za mesto nastavnika u OŠ Lekë Dukagjini u Prizrenu (u daljem tekstu: poslodavac). Ovaj ugovor o radu je preinačen u ugovor o radu na neodređeno vreme.

12. Direkcija za obrazovanje i nauku je 23. januara 2004. god. odobrila zahtev za odsustvo podnosiocu zahteva, u cilju posete ćerke u Zambiji od 26. januara 2004. god. do 26. februara 2004. god.

13. Podnosilac zahteva je 7. decembra 2004. god. ponovo podnela zahtev za neplaćeno odsustvo – ovoga puta od 17. januara 2005. god. do 21. februara 2005. god – da bi posetila ćerku, koja je trebalo da se porodi.

14. Direkcija za obrazovanje i nauku u Prizrenu je 23. decembra 2004. god. odbila zahtev podnosioca zahteva pošto je neplaćeno odsustvo dozvoljeno samo za: (1) novorođeno dete i može se odobriti samo ako ne postoji niko drugi ko se može starati o detetu i (2) za lečenje van zemlje. Uprkos tome, podnosilac zahteva je uzela odsustvo i otišla u Zambiju.

15. Podnosilac zahteva je 12. januara 2005. god. posetila odeljenje za hitne slučajeve u Univerzitetskoj bolnici u Lusaki, Zambija, gde je lekar podnosiocu zahteva propisao režim ležanja za dve nedelje i savetovao izbegavanje putovanja.

16. Treća strana je 23. januara 2005. god. obavestila poslodavca da se podnosilac zahteva razbolela i da ne može putovati dok joj se ne poboljša stanje. Poslodavac je takođe obavešten da je podnosilac zahteva primila pismo poslodavca kojim je odbijen zahtev podnosioca zahteva za neplaćeno odsustvo, ali pošto je ona već bila platila karte i pripremila sve za putovanje, nije bilo mesta za povratak.

17. Ugovor podnosioca zahteva je raskinut 24. januara 2005. god. po osnovu da je bila odsutna sa posla u suprotnosti sa Administrativnom naređenjem br. 2003/2 o primeni UNMIK Uredbe br. 2001/36 o javnoj službi Kosova (u daljnjem tekstu: Administrativno naređenje 2001/36), član 30. stav 1. tačka b), c) i d) kao i Administrativnim naređenjem Ministarstva nauke i tehnologije (br. 44/2004) od 24. avgusta 2004. god. (u daljem tekstu: Administrativno naređenje 44/2004).

18. Podnosilac zahteva je 26. januara 2005. god. ponovo posetila odeljenje za hitne slučajeve u Univerzitetskoj bolnici u Lusaki, Zambija.

19. Podnosilac zahteva je 1. marta 2005. god. podnela žalbu Direkciji za obrazovanje i nauku iz Prizrena navodeći da je bila bolesna i da je poslodavca obavestila o istom i da je to bio razlog zašto nije mogla doći na posao.

20. Direkcija za obrazovanje i nauku iz Prizrena je 4. marta 2005. god. odbila žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i podržala odluku o raskidu ugovora o radu.

21. Na odluku Direkcije za obrazovanje i nauku iz Prizrena podnosilac zahteva je 15. marta 2005. god. uložila žalbu pri Regionalnoj kancelariji Ministarstva obrazovanja u Prizrenu, koja je 21. marta 2005. god. odbila žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

22. Na odluku Regionalne kancelarije Ministarstva obrazovanja u Prizrenu podnosilac zahteva je 6. juna 2005. god. uložila žalbu pri Kancelariji za inspekciju u okviru Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije.

23. Podnosilac zahteva je 11. jula 2005. god. podnela tužbu za poništenje odluke o raskidu ugovora o radu pri Opštinskom sudu u Prizrenu. Podnosilac zahteva je tvrdila da je ona obavestila poslodavca da je van zemlje i da se razbolela. Stoga se nije mogla vratiti na posao.

24. Kancelarija za inspekciju u okviru Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije je 13. januara 2006. god. odbila žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu. Proizilazi da se podnosilac zahteva na ovu odluku nije žalila Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije u roku od 30 dana.

25. Opštinski sud iz Prizrena je 5. aprila 2006. god. podržao tužbu podnosioca zahteva poništavajući raskid ugovora o radu kao nezakonit pošto je podnosilac zahteva imala razloga za odsustvo, budući da je bila bolesna (C. br. 527/05).

26. Poslodavac je uložio žalbu Okružnom sudu u Prizrenu koji je 6. oktobra 2006. god. podržao žalbu poslodavca, poništavajući presudu Opštinskog suda i vraćajući isti Opštinskom sudu na ponovno suđenje (Ac. br. 341/06). Okružni sud je ustanovio da se je podnosilac zahteva oglušila na odluku poslodavca koji je odbio zahtev za neplaćeno odsustvo podnosioca zahteva. Posledica da se podnosilac zahteva razbolela tokom posete ćerki nije merodavan razlog za odsustvo sa posla.

27. Opštinski sud je 26. marta 2008. god. ponovio rešavanje slučaja i podržao tužbu podnosioca zahteva za raskid ugovora o radu. Opštinski sud je zaključio da u Administrativnom naređenju 44/2004 nema pravne osnove za poslodavca da raskine ugovor o radu. Dodatno, poslodavac nije delovao u saglasnosti sa UNMIK Uredbom br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu (u daljem tekstu: UNMIK Uredba 2001/27).

28. Poslodavac je uložio žalbu Okružnom sudu, koji je 6. novembra 2009. god. odbio žalbu i podržao presudu Opštinskog suda (Ac. br. 284/08). Okružni sud je ustanovio da je Opštinski sud pravilno primenio materijalno pravo i tačno utvrdio činjenično stanje.

29. Na presude Okružnog i Opštinskog suda poslodavac je 25. novembra 2009. god. po određenim stavkama zakona uložio žalbu Vrhovnom sudu, navodeći da Opštinski sud nije imao nadležnosti da rešava ovaj slučaj pošto je u pitanju upravni spor i podnosilac zahteva je trebalo da se žalbom obrati Nezavisnom nadzornom odboru (u daljem tekstu: NNO) koji je nadležan organ za odlučivanje po pitanjima u vezi sa javnim službenicima.

30. Vrhovni sud je 30. juna 2010. god. poništio presude Okružnog i Opštinskog suda i odbio tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, navodeći da su niže instance pogrešno utvrdile činjenično stanje kao i pogrešno primenile materijalno pravo (Rev. I. br. 28/2010). Prema stavu Vrhovnog suda podnosilac zahteva je bila odsutna sa posla bez odobrenja, iako je dan ranije bila obaveštena da je njen zahtev za neplaćeno odsustvo sa posla odbijen. Vezano sa materijalnim pravom Vrhovni sud je naglasio da su UNMIK Uredba 2001/36 i Administrativno naređenje 44/2004 bili primenjivi umesto UNMIK Uredbe 2001/27.

Navodi podnosioca zahteva

31. Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud doneo presudu kršeći član 49. Ustava koji predviđa da država garantuje pravo na rad. Ona tvrdi da joj je ova garancija uskraćena od strane sudskog organa, odnosno Vrhovnog suda, preko protivustavne presude.

32. Podnosilac zahteva tvrdi da je ostala bez posla bez ikakvih zakonitih razloga i da je njen ugovor o radu raskinut samovoljno bez ikakve zakonske osnove od strane poslodavca

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

33. Što se tiče žalbe podnosioca zahteva da je došlo do kršenje člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava, Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

34. U ovom pogledu, pozivamo se na član 47. stav 2. Zakona, koji predviđa:

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“

35. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da se pruži mogućnost dotičnim organima, uključujući i sudove, da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorna pravna sredstva protiv kršenje ustavnih prava (vidi, Rešenje o neprihvatljivosti: Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, od 27. januara 2010. god. i, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803194, odluka od 28. jula 1999. god.

36. U ovom pogledu, Sud primećuje da je podnosilac zahteva, u svojstvu javnog službenika, mogla podneti žalbu na otkaz sa posla Nezavisnom nadzornom odboru, organu koji je nadležan za saslušanje i razmatranje žalbi na javne organe. Međutim, podnosilac zahteva očigledno nije iskoristila ovo pravno sredstvo.

37. Stoga, Sud utvrđuje da, vezano sa tim, podnosilac zahteva nije iscrpela sva raspoloživa pravna sredstva prema važećem zakonu.

38. Pored toga, podnosilac zahteva ne može da se žali da su redovni sudovi počinili greške u činjenicama ili zakonu, osim i samo ako su im povređena prava i slobode zaštićene Ustavom.

39. Vezano s tim, Ustavni sud naglašava da nije sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donesene od strane redovnih sudova. Njihova uloga je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI 13/09, Sevdail Avdyli, od 17. juna 2010. god. i mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1).

40. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br 13071/87, donet 10. jula 1991).

41. U ovom slučaju podnosilac zahteva je bila uspešna u tužbama pri Opštinskom i Okružnom sudu, međutim Vrhovni sud je poništio odluke nižih sudova zbog pogrešne primene materijalnog prava. Vezano sa tim, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije iznela nijedan dokaz koji bi

ukazao da je zaključak Vrhovnog suda bio nepravičan ili ukaljan arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

42. Sledstveno Sud zaključuje da podnosilac zahteva niti je potkrepela svoju žalbu o navodnim povredama niti je iscrpela sva raspoloživa pravna sredstva prema primenljivom zakonu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona, i pravilom 56 stavom 2. Poslovnika o radu, većinom glasova,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. Dr. Enver Hasani

Prenk Shllaku protiv odluke Vlade Kosova br. 9/128

Slučaj KI 77-2010, odluka od 3. novembra 2011. god.

Ključne reči: kompenzacija za imovinsko pravo, iscrpljenje pravnih sredstava, privremene mere, zaštita imovine, pravo na imovinu

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu članova 113.7 i 116.2 Ustava, tvrdeći da mu je povređeno pravo na imovinu iz člana 46. Ustava i da ga je odluka Vlade o eksproprijaciji na arbitraran način lišila njegove imovine, bez adekvatne kompenzacije. Podnosilac zahteva takođe je zahtevao obustavljanje eksproprijacije kao privremenu meru do donošenja odluke po zahtevu.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona o Ustavnom sudu jer žalba podnosioca zahteva još nije bila rešena pred Vrhovnim sudom pokazujući da još nisu iscrpljena sva pravna sredstva. Sud je takođe odbio zahtev za privremenu meru iz člana 116.2 Ustava jer podnosilac zahteva nije uspeo da valjano obrazloži da bi mogla da se prouzrokuje nepopravljiva šteta ili da bi takva mera bila u javnom interesu.

Priština,03.novembar 2011. god.
Ref. br.:RK 150/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI-77/10

Podnosilac

Prenk Shllaku

Ocena ustavnosti odluke Vlade Republike Kosovo br. 9/128, od 11. juna 2010.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac

1. Podnosilac zahteva je Prenk Shllaku iz sela Špendi, Prizren.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava konačnu odluku Vlade Kosova br. 9/128 od 22. juna 2010. (u daljem tekstu: odluka Vlade) i tvrdi da je u suprotnosti sa članovima 15. i 36. Zakona o eksproprijaciji br. 3/L 139 i povređuje član 46. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav). Podnosilac takođe traži uvođenje privremene mere kojom bi se zabranila primena odluke Vlade, od dana podnošenja zahteva do donošenja meritorne odluke Ustavnog suda Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

Pravni osnov

3. Članovi 113.7 i 116.2 Ustava, članovi 20. i 27. Zakona br. 03/L-121 Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 55. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (U daljem tekstu: Poslovnik).

Predmetna stvar

4. Slučaj se odnosi na odluke Vlade Kosova na eksproprijaciju privatne nepokretne imovine koja je deo parcela br. 328 i br. 329 katastarske zone Špendi – Prizren.

5. Podnosilac takođe traži od suda suspendovanje odluke Vlade kojom bi se odobrila eksproprijacija parcele privatne nepokretne imovine br. 328 i br. 329 katastarske zone Špendi – Prizren, za otklanjanje rizika nepopravljive štete a u interesu javnosti. Podnosilac zahteva tvrdi da su

privremene mere neophodne da se obezbede njegova ustavna prava na imovinu, na osnovu člana 46. Ustava i članova 8, 17, i 30. [Univerzalne] Deklaracije o ljudskim pravima.

Postupak pred sudom

6. Dana 16. avgusta 2010. podnosilac je podneo zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda. Podnosilac traži od suda suspendovanje odluke Vlade o eksproprijaciji parcele privatne nepokretne imovine br. 328 i br. 329 katastarske zone Špendi – Prizren, za otklanjanje nepopravljive štete a u interesu javnosti.

7. Podnosilac tvrdi da su privremene mere neophodne da bi se zaštitilo ustavno pravo na imovinu iz člana 46. Ustava i člana 8, 17. i 30. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

8. Predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodriguez (predsedavajući), i sudije Kadri Kryeziu i Iliriana Islami.

9. Dana 21. februara 2011. Sud je raspravljao o ovom slučaju.

Pregled činjenic

10. Podnosilac je vlasnik nepokretne imovine br. 328 i br. 329 katastarske zone Špendi – Prizren.

11. Dana 11. juna 2010. odlukom Vlade br. 9/128 odobrena je eksproprijacija dela nepokretne imovine koja se odnosi na parcele br. 328 i br. 329 katastarske zone Špendi u cilju izgradnje autoputa Vermica – Merdare.

12. Dana 27. jula 2010. podnosilac je podneo žalbu Vrhovnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud), osporavajući odluke Vlade. Slučaj je još u postupku pred Vrhovnim sudom.

Tvrdnje podnosioca zahteva

13. Podnosilac se žali da je ovo pravo na imovinu (član 46. Ustava) povređeno i da je on bio predmet arbitrarnog lišavanja svoje imovine bez adekvatne nadoknade.

Privremene mere

14. Član 116.2 Ustava predviđa:

Član 116. [Pravni efekat odluka]

> *2. Dok je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti spornog postupka ili zakona, dok god ne donese sudska odluka , ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu*

15. Član 27. Zakona o Ustavnom sudu predviđa:

Član 27 Privremene Mere

> *1. Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.*
>
> *2. Trajanje privremenih mera treba biti opravdano i proporcionalno.*

16. Jedan od uslova za uvođenje privremenih mera jeste mogućnost da će se pretrpeti nepopravljiva šteta. Ako bi Sud zaključio da je osporena odluka Vlade neustavna, onda bi se bilo kakva šteta, koju bi podnosilac pretrpeo, mogla obračunati i može se naložiti podnosiocu da je plati. Dakle ne bi bilo gubitaka za podnosioca zahteva.

17. Podnosilac zahteva nije pružio nijedan ubedljiv argument da Sud treba da suspenduje odluku Vlade u vezi sa eksproprijacijom parcele privatne nepokretne imovine br. 328 i br. 329 katastarske zone Špendi – Prizren.

18. Podnosilac, stoga nije dokazao nepopravljivu štetu koju bi on navodno pretrpeo, ili da bi privremene mere bile u interesu javnosti. Sud stoga odbija zahtev za privremene mere.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Da bi bio u mogućnosti da presudi po podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Ustavnog suda.

20. Što se tiče zahteva podnosioca, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji predviđa:

    Pojedinci mogu da pokrene postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

21. Suda se takođe poziva na član 47.2 Zakona koji predviđa da:

    Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.

Sud zaključuje iz dokumenata dostavljenih od strane podnosioca da je žalba još u postupku pred Vrhovnim sudom.

22. Kao što je navedeno u slučaju br. KI 41/09 AAB-RIINVEST Univerzitet protiv Vlade Republike Kosovo (rešenje br. RK-04/10 Ustavnog suda Republike Kosova, od 27. januara 2010), Sud naglašava da je obrazloženje o iscrpljenosti pravila tumačeno od strane Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) (vidi član 53. Ustava) da se odnosnim organima, uključujući i sudove, da prilika da spreče ili da isprave navodno kršenje Ustava. Ovo pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava (vidi, mutatis mutandis, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999).

23. Međutim, u svom podnesku, podnosilac nije dokazao zašto smatra da mu predviđeni pravni lekovi nisu na raspolaganju, i ako jesu dostupni, kako ne bi bili efikasni, i stoga ne treba da budu iscrpljeni. Naprotiv, podnosilac zahteva jasno nije iscrpeo sva pravna sredstva s obzirom na činjenicu da nije čekao na žalbu u postupku koji se odvija pred Vrhovnom sudom. Sud nalazi da je zahtev neprihvatljiv na osnovu neispunjavanja uslova iz člana 113. 7 Ustava i člana 47.2 Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 20. i 27. Zakona i pravilom 55. i 56. Poslovnika o radu, na svom zasedanju održanom 21. februara 2010, jednoglasno

ODLUČUJE

I. Da ODBIJE zahtev za privremene mere.

II. Da ODBIJE ovaj zahtev kao neprihvatljiv.

III. Sekretarijat će obavestiti strane o odluci i ona će biti objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20.4 Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy Prof. dr Enver Hasani

Udruženje osiguranja Kosova protiv člana 14.1.7 Zakona br. 03/L-179 Crvenom krstu Republike Kosovo

Slučaj KI 118-2010, odluka od 14. novembra 2011. god.

Ključne reči: actio popularis, ovlašćene stranke, ekonomski odnosi, ekonomija, jednakost pred zakonom, eksproprijacija, individualni/grupni zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije, nametanje poreza na obevezne premije osiguranja

Podnosilac zahteva, Društvo osiguranja Kosova, je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da je određivanje isplate od 1% vrednosti za kompanije osiguranja za sve bruto premije osiguranja, po članu 14.1.7 Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Kosova, predstavljalo nepravično lišenje koje krši članove 3, 10, 24, 49. i 119.2 Ustava. Podnosilac zahteva je takođe zahtevao uvođenje privremene mere za obustavljanje primene ovog zakona do donošenja odluke po ovom zahtevu.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 113.7 Ustava, člana 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravila 36. Poslovnika o radu jer podnosilac zahteva nije bio fizičko ili pravno lice, čija su ustavna prava povređena ili na koje se direktno uticalo merom ili aktom javnog organa, citirajući slučajeve *Univerzitet AAB-RIINVEST DOO protiv Vlade Kosova i Vanek protiv Republike Slovačke*. Sud je naglasio da Ustavom nije predviđeno podnošenje *actio popularis,* gde bi pojedinac koji nije ugrožen mogao da podnese žalbu u apstraktu.

Priština, 14.novembar 2011
Br. ref.: RK160/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI118-10

Podnosilac

Udruženje osiguranja Kosova

Ocena ustavnosti člana 14.1.7 Zakona br. 03/L –179 o Crvenom krstu Republike Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Udruženje osiguranja Kosova sa adresom na Ul. Envera Malokua, br. 95, Priština, preko Fatosa Zajmija, Fatbardh Makolli i Rrustema Qehaje, odnosno predstavnici osiguravajućih društava Illyria, Siguria i Sigkos.

Osporeni Zakon

2. Podnosilac zahteva je zahtevao poništenje člana 14.1.7 Zakona br. 03/L – 179 o Crvenom krstu Republike Kosova. Podnosilac zahteva je takođe zahtevao privremenu meru zabrane primene člana 14.1.7 Zakona od dana podnošenja zahteva do donošenja meritorne odluke od strane Suda.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar se odnosi na član 14.1.7 osporenog Zakona koji predviđa da se Crveni krst Kosova finansira delimično od nameta od 1% od bruto premije za obavezno osiguranje motornih vozila na Kosovu.

4. Član 14.1.7 osporenog Zakona predviđa kao što sledi:

   "1. U cilju obavljanja svojih zadataka i ciljeva preciziranih ovim Zakonom, Crveni krst Kosova će potrebna sredstva pribaviti iz sledećih izvora: ...
   1. 7 obavezno osiguranje motornih vozila u iznosu od jedan odsto (1%) od bruto prima, od vrednosti osiguranja; ..."

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 54 Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je, 26. novembra 2010. god., podneo zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda.

7. Predsednik Suda je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i imenovao je Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan, predsedavajući, i sudije Altay Suroy i Almiro Rodrigues.

8. Sud je 13. decembra 2010. god., na zatvorenoj sednici raspravljao o preliminarnom izveštaju sudije izvestioca, kojim se zahtevaju privremene mere, i odbio da odobri privremene mere i ta odluka je dostavljena dotičnim strankama 17. decembra 2010. god.

9. Dana 27. januara 2011. god., zahtev je dostavljen Skupštini Kosova za odgovor. Nikakav odgovor nije dobijen od Skupštine.

10. Primljeno je pismo od Udruženja osiguranja Kosova obaveštavajući Ustavni sud o promeni adrese Društva.

11. Sud je 23. maja 2011. god. raspravljao na zatvorenoj sednici o prihvatljivosti zahteva.

Tvrdnje podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva tvrdi da će nametanje osiguravajućim društvima da naplate od 1% od vrednosti svih obaveznih premija osiguranja, u okviru Zakona, rezultirati nepravednim i neustavnim lišavanjem. Iznos koji je navodno u riziku, prema podnosiocu zahteva na osnovu nedavnih vrednosti premija osiguranja u Republici Kosovo, iznosi zaduženje od oko 490.232,21 € u svakoj kalendarskoj godini.

13. Podnosilac zahteva smatra da je osporeni član Zakona u suprotnosti sa sledećim članovima Ustava:

    Član 3. Jednakost pred zakonom

Član 10.	Ekonomija
Član 24.	Jednakost pred zakonom
Član 49.	Pravo na rad i obavljanje profesije
Član 119.2.	Ekonomski odnosi – osnovna načela

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovnikom.

15. Sa tim u vezi, član 113.7 Ustava glasi:

    "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

16. Pored toga, član 48, Zakona glasi:

    „Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

17. U zahtevu Udruženje osiguranja Kosova želi da ospori određeni član Zakona o Crvenom krstu Kosova. Da bi podnosilac zahteva bio u mogućnosti da to učini, on mora biti fizičko ili pravno lice (vidi slučaj Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O., AAB-RIINVEST DOO, Priština protiv Vlade Republike Kosova, KI-41/09) čija su ustavna prava lično ili direktno pogođena merama ili aktom javnog organa. Ustav ne predviđa donošenje *actio popularis*. Drugim rečima, podnosilac zahteva ne može da se žali u apstraktu o merama javnih organa koje nisu bile primenjene na njih lično, kao što je i ovaj slučaj pred Sudom.

18. U ovom konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je udruženje koje predstavlja uske interese, tj. osiguravajuće kompanije koje posluju u Republici Kosovo. To ne znači da je podnosilac zahteva mogao dokazati da su od strane javnih organa povređena njegova lična i trenutna prava i sloboda zagarantovana Ustavom (vidi Vanek protiv Republike Slovačke, Odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

19. Osporeni član Zakona br. 03/L –179 o Crvenom krstu Republike Kosova nema uticaja na podnosioca zahteva što se tiče dažbina ili poreza osiguravajućim kompanijama, a ne i drugim ovlašćenim strankama i

udruženjima. Izgleda da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka i zahtev treba odbaciti kao neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 113.(7) Ustav, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilom 36 Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. Dr. Enver Hasani

Shemsedin Ademi protiv Administrativnog uputstva br. 14/2009 o registraciji vozila

Slučaj KI 16-2011, odluka od 14. novembra 2011. god.

Ključne reči: upravni spor, iscrpljenje pravnih sredstava, tarife koje je uvela Vlada, individualni zahtev, privremene mere, pitanje registracije vozila.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu članova 113.7 i 116.2 Ustava, tvrdeći da je Administrativnim uputstvom br. 14/2009 o vozilima koje je donelo Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) prekršen član 21.1 Ustava jer je tim uputstvom određeno da podnosilac zahteva treba da plati za zamenu registarskih tablica uprkos činjenici da one nisu bile oštećene, što je bilo u suprotnosti sa odredbom Uputstva. Podnosilac zahteva je zahtevao privremenu meru kojom bi bilo naloženo da mu se vrati uplata i da se obustavi obavezujuće plaćanje za sve građane do donošenja odluke o njegovom zahtevu.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv u skladu sa članovima 113.1 i 113.7 Ustava jer podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva, naglasivši da on nije podneo žalbu Vrhovnom sudu pre nego što je podneo zahtev, citirajući slučaj *Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Selmouni protiv Francuske*, *Univerzitet AAB-RIINVEST DOO protiv Vlade Kosova, i Mimoza Kusari Lila protiv Centralne izborne komisije*. Sud je odbio zahtev za privremene mere na osnovu člana 116.2 Ustava i člana 27. Zakona o Ustavnom sudu jer podnosilac zahteva nije dostavio dovoljno dokaza da bi moglo da dođe do nepopravljive štete ili da su takve mere u javnom interesu.

Priština,14.novembar 2011 god.
Ref. br.: RK 159/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 16-11

Podnosilac

Shemsedin Ademi

Ocena ustavnosti Administrativnog uputstva br. 14/2009 o registraciji vozila, od 14. septembra 2009. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Ademi Shemsedin, sa prebivalištem u selu Požaranje, Opština Vitina.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost Administrativnog uputstva br. 14/2009 o Registraciji motornih vozila koje je donelo Ministarstvo unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP). Podnosilac zahteva tvrdi da MUP, obavezujući građane da plaćaju takse bez odgovarajuće zakonske osnove, postupa u suprotnosti sa članom 21. stavom 1. Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. i članu 116. stavu 2. Ustava Republike Kosovo; čl. 20. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 55. i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

4. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu 11. februara 2011. god.

5. Predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Gjyljeta Mushkolaj.

6. Ustavni sud je 7. jula 2011. god. većao o zahtevu.

Pregled činjenica

7. Podnosilac zahteva je 28. januara 2011. god. na svom vozilu koristio registarske tablice 316-KS-264. Tom prilikom, on je otišao u Opštinski

centar za registraciju motornih vozila u Vitini da produži registraciju svog vozila. Tamo je službenik centra od podnosioca zahteva tražio da preda registarske tablice 316-KS-264.

8. Podnosilac zahteva je predao registarske tablice 316-KS-264 i njemu je naplaćena nova taksa u iznosu od 20 (dvadeset) € za nove registarske tablice.

9. Podnosilac zahteva je uz zahtev dostavio uplatnicu br. 1320000204, od 12. januara 2011. god.

10. Podnosilac zahteva tvrdi da je tražio objašnjenje za naplaćivanje takse za nove registarske tablice pošto je predao registarske tablice 316-KS-264 bez bilo kakvog oštećenja, dok su mu službenici odgovorili da oni treba da rade tako.

Pravni argumenti koje je izneo podnosilac zahteva

11. Podnosilac zahteva tvrdi da njegove registarske tablice nisu bile oštećene i da mu je 20 € naplaćeno greškom i u suprotnosti sa članom 11. stavom 3. Administrativnog uputstva br. 14/2009 o Registraciji motornih vozila. Član 11. stav 3. predviđa:

    „U slučaju oštećivanja DRV-a, ili tablice stranka treba da da na uvid oštećeni DRV ili tablice i nakon toga uzima novi DRV, koji plaća shodno Odluci o Tarifama, dok se oštećeni DRV arhivira“.

12. Podnosilac zahteva tvrdi da opisane činjenice predstavljaju realnost kršenja ljudskih prava od strane MUP-a. Pored toga, on navodi da je obavezivanje građana da plaćaju takse bez ikakve zakonske osnove u suprotnosti sa članom 21. stavom 1. Ustava Republike Kosovo. Član 21. stav 1. propisuje:
    „Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo“.

13. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda traži:

    a. da izrekne *„hitno uvođenje privremene mere do glavnog pretresa protiv MUP-a u cilju obustavljanja primene administrativne takse od 20 € za nove registarske tablice prilikom registracije motornih vozila“*, i

b. da odluči u korist građana i zaštiti njihova prava obustavljajući Administrativno uputstvo br. 14/2009, kojim se određuje naplata takse od 20 € za nove registarske tablice, dok se ne donese odluka na osnovu merituma slučaja.

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Uslovi prihvatljivosti su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

15. Član 113. st. 1. i 7. Ustava uspostavljaju opšti pravni okvir koji je potreban za prihvatljivost. U istom stoji:

    „1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
    (...)
    7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

16. Na osnovu dokumenata koje je dostavio podnosilac zahteva i uprkos savetu Okružnog suda u Prištini od 12. decembra 2008. god. da na njihovu presudu može da uloži žalbu Vrhovnom sudu Kosova, on ovo zakonsko pravo nije iskoristio.

17. Sud takođe primećuje da samo prosta sumnja u perspektivu slučaja nije dovoljna da podnosioca zahteva oslobodi njegove obaveze da podnese žalbu nadležnim lokalnim organima (vidi Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka od 7. marta 1994. god., zahtev br. 20357/92 DR 76, str. 80).

18. Sud je i ranije naglasio da pravilo iscrpljenja pravnih sredstva postoji da bi se odnosnim telima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava. (vidi, *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999). Međutim, nije neophodno da se u odnosnim postupcima eksplicitno ukaže na ustavna prava. Sve dok je na predmet stvari ukazano implicitno ili u suštini, pravilo o iscrpljenju pravnih sredstva je ispoštovano (vidi, *mutatis*

mutandis, ESLJP, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004).

19. Sud je primenio isto ovo obrazloženje kada je 27. januara 2010. god. doneo odluku o neprihvatljivosti na osnovu neiscrpljenja pravnih sredstava u slučaju br. KI. 41/09, Univerzitet AAB-RIINVEST doo, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo i odluku u slučaju br. KI 73/09, Mimoza Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije, 23. marta 2010. god.

Privremene mere

20. Član 116. stav 2. Ustava propisuje:

„Član 116 [Pravni efekat odluka]

2. Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu.“.

21. Član 27. Zakona o Ustavnom sudu predviđa:

„Član 27 Privremene mere

1. Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.

2. Trajanje privremenih mera treba biti opravdano i proporcionalno.“.

22. Jedan od testova za uvođenje privremenih mera je ustanoviti da li će doći do nepopravljive štete. Ukoliko bi Sud ustanovio da je osporena odluka neustavna, onda bi šteta koju je podnosilac zahteva pretrpeo mogla biti obračunata i moglo bi biti naložena isplata odštete podnosiocu zahteva. Stoga, ne bi bilo nikakve štete za podnosioca zahteva.

23. Podnosilac zahteva nije dostavio nijedan ubedljiv argument da bi Sud stavio van snage Administrativnu uputstvo br. 14/2009 o Registraciji motornih vozila, koje je doneo MUP.

24. Dakle, podnosilac zahteva nije dokazima potkrepio navode o nepopravljivoj šteti koju bi navodno pretrpeo niti da bi uvođenje privremene mere bilo u javnom interesu. Stoga, Sud odbija zahtev za privremene mere.

25. Sud takođe zaključuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva njemu raspoloživa zakonska pravna sredstva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

III. Odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. Dr. Enver Hasani

Advokatska komora Kosova, Priština – Regionalni skup u Đakovici protiv odluke odbora direktora Opštine Đakovica i odluke direktora Uprave za ekonomski razvoj u Opštini Đakovice

Slučaj KI 31-2011, odluka od 24. novembra 2011. god.

Ključne reči: ovlašćene stranke, individualni/grupni zahtev, privremene mere, zaštita imovine, pravo na rad i obavljanje profesije, sankcija za neplaćanje računa za komunalne usluge.

Podnosilac zahteva, Regionalni skup Advokatske komore u Đakovici je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da su odlukom Odbora direktora Opštine Đakovice i direktora Uprave za ekonomski razvoj kršeni članovi 7, 46, 49. i 119. Ustava jer je tim odlukama registracija vozila bila uslovljavana potvrdom o plaćanju računa za grejanje, a u slučaju preduzeća potvrdom o plaćanju poreza preduzeća, dok ni Preduzeće centralnog grejanja niti Skupština opštine su izdavale takve dokumente potvrde, tako što su onemogućile registraciju vozila. Podnosilac zahteva je takođe tvrdio da ove odluke ne utiču na advokate jer oni ne plaćaju porez kao preduzeća.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 113.7 jer podnosilac zahteva nije ni fizičko niti pravno lice kome su povređena ustavna prava pojedinaca ili na koji direktno utiče akt javnog organa, a niti je bio ovlašćeni pravni zastupnik bilo koje žrtve direktno ugrožene osporenim odlukama. Sud je odbio zahtev za privremene mere na osnovu člana 27. Zakona o Ustavnom sudu i pravila 54.1 Poslovnika o radu pošto nakon odluke da je zahtev neprihvatljiv nije bilo više nerešenog pitanja pred Sudom.

Priština, 24. novembar 2011. god.
Ref. br.: RK125/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 31/11

Podnosilac zahteva

Advokatska komora Kosova Priština – Regionalni skup Đakovica

Ocena ustavnosti odluke odbora direktora Opštine Đakovica od 18. januara 2011. godine i odluke direktora Uprave za ekonomski razvoj opštine Đakovic od 19. januara 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Advokatska komora Kosova Priština – Regionalni skup Đakovica iz Đakovice, koju zastupa predsednik regionalnog skupa, g. Teki Bokshi.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Borda direktora Opštine Đakovica od 18. januara 2011. god. i odluku direktora Uprave za ekonomski razvoj opštine Đakovica od 19. januara 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) u vezi sa ustavnošću (1) odluke Borda direktora Opštine Đakovica od 18. januara 2011. god. prema kojoj lice ne može registrovati vozilo ako ne može da potvrdi da je platilo račun za grejanje i porez za preduzeće, kao i (2) odluke direktora Uprave za ekonomski razvoj opštine Đakovica od 19. januara 2011. god. kojom je gorenavedena odluke primenjena.

4. Podnosilac zahteva tvrdi da gorenavedene odluke krše čl. 7. [Vrednosti], 46. [Zaštita imovine], 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i 119. [Osnovna načela] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

5. Dodatno, podnosilac zahteva od Suda traži i uvođenje privremene mere u cilju obustavljanja primene osporenih odluka dok Sud ne donese konačnu odluku.

Pravni osnov

6. Član 113. stav 7. Ustava, čl. 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 54, 55. i 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

7. Podnosilac zahteva je 2. marta 2011. god. podneo zahtev Sudu.

8. Predsednik je nalogom br. GJR. 31/11 dana 19. aprila 2011. god. imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, nalogom br. KSH. 31/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Iliriana Islami.

9. Sud je 11. maja 2011. god. obavestio Bord direktora Opštine Đakovica i direktora Uprave za ekonomski razvoj opštine Đakovica o zahtevu.

10. Sud je 8. juna 2011. god. zahtevao dodatne informacije od podnosioca zahteva u odnosu na to ko je u stvari podnosilac zahteva. Nikakav odgovor do sada nije dobijen.

11. Veće za razmatranje je 4. oktobra 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Bord direktora Opštine Đakovica je 18. januara 2011. god. usvojio odluku da pravna i fizička lica ne mogu registrovati svoja vozila ako ne dostave potvrdu iz Gradske toplane da su platili svoj račun za grejanje, i za pravna lica potvrdu iz Skupštine Opštine Đakovica da su platili porez za svoje preduzeće.

13. Odluka od 18. januara 2011. god. je primenjena odlukom direktora Uprave za ekonomski razvoj opštine Đakovice dana 19. januara 2011. god.

Navodi podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva navodi da Gradska toplana ne izdaje potvrde ako lice nije platilo račun za grejanje i da Skupština Opštine Đakovica ne izdaje potvrdu ako lice nije platilo porez za svoje preduzeće.

15. Odluka od 18. januara 2011. god. je navodno neustavna pošto ista ograničava/ili onemogućuje registrovanje vozila. Stoga, ista krši član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] pošto je vozilo važno sredstvo prevoza za advokata da obavlja aktivnosti koje su povezane sa njegovom profesijom. Odluka takođe krši i član 7. [Vrednosti], 46. [Zaštita imovine], i 119. [Osnovna načela] Ustava.

16. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da advokati ne treba da plaćaju porez za preduzeća pošto su registrovani u Advokatskoj komori Kosova a ne u opštini, niti u Kosovskoj agenciji za registrovanje preduzeća. Advokati nakon registracije u Advokatskoj komori Kosova dobijaju dozvolu i ovlašćenje za rad.

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je odluka koju je 18. januara 2011. god. doneo Bord direktora opštine Đakovica, a koju je sledećeg dana primenio direktor Uprave za ekonomski razvoj, prekršila prava zajamčena u članu 7. [Vrednosti], 46. [Zaštita imovine], 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i 119. [Osnovna načela] Ustava.

18. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši žalbu podnosioca zahteva, neophodno je prvo ispitati da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

19. U odnosu na navedeno, podnosilac zahteva prvo mora da pokaže da je na njegova prava i slobode, zagarantovane Ustavom, bilo lično ili direktno uticano aktom javnog organa. Ako podnosilac zahteva nije u mogućnosti da to učini, isti nema status žrtve pred Sudom.

20. Vezano sa tim Sud primećuje da podnosilac zahteva nije dokazao da ga se osporene odluke tiču lično ili su na njega uticale direktno, niti je dostavio dokaze da je u stvari ovlašćen, od onih za koje podnosilac zahteva u svojim podnescima tvrdi da su neposredne žrtve osporene odluke, kako bi predstavljao njihove interese pred ovim sudom.

21. Sledi da je zahtev neprihvatljiv prema članu 113. stavu 7. Ustava.

Ocena zahteva za privremene mere

22. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva za uvođenje privremenih mera, Sud se poziva na član 27. Zakona i posebno pravilo 54. stav 1. Poslovnika

o radu koji propisuje da u svim slučajevima kada je zahtev u toku pred Sudom i kada Sud još nije doneo odluku o meritumu zahteva, strana ima pravo da zahteva uvođenje privremenih mera. Međutim, uzimajući u obzir da je zahtev oglašen neprihvatljivim, podnosilac zahteva ne uživa pravo iz pravila 54. stava 1. Poslovnika o radu da zahteva uvođenje privremenih mera.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 47. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu,23 novembar 2011. god.,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Dr.Gjyljeta Mushkolaj	Prof. Dr. Enver Hasani

H.C. "Emin Duraku" A.D. protiv odluke Kosovske agencije za privatizaciju o privatizaciji u talasima 45-A i 46

Slučaj KI 99-2010, odluka od 24. novembra 2011. god.

Ključne reči: individualni zahtev, privremene mere, pitanje privatizacije, zaštita imovine, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na slobodu i bezbednost

Podnosilac zahteva, akcionarsko društvo, je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava tvrdeći da su mu povređena prava iz člana 7. i 46. Ustava kao i iz raznih odredbi Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama odlukom Kosovske agencije za privatizaciju o privatizaciji preduzeća, koje je 1991. godine transformisano sa društvenog preduzeća u privatno preduzeće gde su radnici bili vlasnici akcija. Podnosilac zahteva je izjavio da je privatizacija preduzeća nepravedna i nezakonita jer je ranija transformacija preduzeća 1991. godine vršena u skladu sa tadašnjim primenljivim zakonima. Podnosilac zahteva je zahtevao primenu privremene mere.

Sud je odlučio da je zahtev preuranjen i neprihvatljiv na osnovu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona o Ustavnom sudu jer dva aspekta ove stvari nisu još bila rešena pred Sudskim većem Vrhovnog suda, naglasivši da je obrazloženje za pravilo iscrpljenja pravnih sredstava zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova pruža delotvorna pravna sredstva protiv povreda Ustava, citirajući slučajeve *Univerzitet AAB-RIINVEST DOO protiv Vlade Kosova i Selmouni protiv Francuske*. Konačno, Sud je odbio zahtev za privremene mere u skladu sa pravilom 54.1 Poslovnika o radu zbog odluke o neprihvatljivosti zahteva.

Priština, 24. novembar 2011. god.
Br. ref.: RK158/11

REŠENJE O NEPRIHVALJIVOSTI

u

slučaju br. KI 99/10

Podnosilac

H.C. "Emin Duraku" A.D.

Ocena ustavnosti odluke o privatizaciji u talasu 45-A i 46, od 7. septembra 2010. god., odnosno 4. oktobra 2010. god., donete od strane Kosovske agencije za privatizaciju

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je akcionarsko društvo H.C. Emin Duraku u Đakovici, koje propisno zastupa šef odbora Myrteza Dyla iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Odluku koju osporava podnosilac zahteva je odluka o privatizaciji, talas 45-A od 7. septembra 2010. god. i talas 46. od 4. oktobra 2010. god., od strane Kosovske agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: „KAP“), koji su objavljeni na veb stranici KAP-a istog dana.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je odluka KAP-a o privatizaciji Akcionarskog društva H.C. Emin Duraku u suprotnosti sa:

    a. članom 7. [Vrednosti] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“);
    b. članom 46. [Zaštita imovine] Ustava;
    c. članom 6.1 [Pravo na pravično suđenje] u vezi sa članom 13 [Pravo na pravno sredstvo] Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: “EKLJP”) o nedonošenju presude u razumnom vremenskom roku;
    d. članom 5. [Pravo na slobodu i sigurnost] EKLJP-a; i
    e. članom 1. [Zaštita imovina] Protokola 1 EKLJP-a.

4. Dalje, podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“) da uvede privremene mere, time što bi zabranio ili odložio prodaju:

   a. Novo preduzeće Emin Duraku Edico D.O.O. Đakovica i Novo preduzeće Emin Duraku, Industrijski kompleks, D.O.O. u talasu 45-A; i
   b. Novo preduzeće Emin Duraku, kompleks magacina Đakovica u talasu 46.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, čl. 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 54. 55. i 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

6. Dana 8. oktobra 2010. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

7. Predsednik je 16. decembra 2010, nalogom br. GJR. 99/10, imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca. Istoga dana, nalogom br. KSH. 99/10, predsednik je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Snezhana Botusharova.

8. Dana 17. januara 2011. god., zahtev je prosleđen Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: „Posebna komora“).

9. Zahtev je 11. februara 2011. god. prosleđen KAP-u.

10. Dana 27. aprila 2011. god., zahtev za dodatne dokumente poslat je Posebnoj komori, koja je 6. maja 2011. god. odgovorila da slučaj nije još rešen pred Posebnom komorom.

11. Podnosiocu zahteva je 27. aprila 2011. god. poslat zahtev za dodatna dokumenta, na koji on do sada nije odgovorio.

12. Istog dana, KAP-u je poslat zahtev za dodatna dokumenta, na koji je odgovorio 4. maja 2011. god. navodeći da:

a. Dana 29. aprila 2010. god., odbor direktora KAP-a je usvojio izveštaj radne grupe da je podnosilac zahteva društveno preduzeće;
b. Dana 2. novembra 2010. god., Posebna komora Vrhovnog suda (odluka SCC-08-0237) je odobrila zahtev podnosioca zahteva za privremene mere. Sledstveno, KAP je odobrila zahtev podnosioca zahteva za privremene mere. KAP je stoga obustavila ceo postupak u vezi sa podnosiocem zahteva u pogledu privatizacije.

13. KAP je 3. juna 2011. god. dostavila dodatne dokumente ovom sudu navodeći da je Žalbeno veće Posebne komore 19. maja 2011. god. poništilo odluku Pretresnog veća Posebne komore o privremenoj meri i naložio Pretresnom veću da ponovo presudi o zahtevu za privremenu meru.

14. Dana 4. oktobra 2011. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

15. 1991. godine, Radnički savet (najviša vlast društvenog preduzeća) je odlučio da transformiše društveno preduzeće (u daljem tekstu: „DP“) “Emin Duraku” u Đakovici u Akcionarsko društvo (A.D.) – privatnu kompaniju – sa radnicima kao vlasnicima akcija. Nakon ovoga, sa radnicima Emina Durakua zaključeni su ugovori o prodaji akcija.

16. DP “Emin Duraku” je 31. decembra 1991. god. registrovano kao A.D. pred Privrednim sudom u Đakovici i kao takvo je takođe registrovano u UNMIK-ovoj kancelariji za registraciju 2000. godine.

17. Dana 19. novembra 2002. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Udruženju pravnika Kosova, Privrednoj komori Đakovice tražeći profesionalno mišljenje u vezi sa pravnom valjanošću vlasničke transformacije bivšeg DP-a Đakovice vršene tokom 1991-1993. godine.

18. Udruženje pravnika je 22. novembra 2002. god. odgovorilo na zahtev podnosioca odlučivši da je transformacija bivših DP-a Đakovice, koja je izvršena u skladu sa Zakonom o preduzećima (Službeni list SFRJ 77/1988), bila zakonita i legitimna i kao takva transformacija je valjana.

19. 2006. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu pred Okružnim privrednim sudom u Prištini, tražeći od istog da naloži Kosovskoj agenciji za registraciju trgovina pri Ministarstvu za trgovinu i industriju (u daljem tekstu: „KART“) da registruje DP Emin Duraku.

20. Okružni privredni sud je 24. maja 2006. god. odobrio žalbu podnosioca zahteva i naložio KART-u da registruje podnosioca zahteva (III. C. br. 131/2006).

21. Dana 13. jula 2007. god., Kosovska poverilačka agencija (prethodnik KAP-a) poslala je preduzećima Đakovice predlog za reformisanje društvenih preduzeća Đakovice. Kosovska poverilačka agencija (u daljem tekstu: „KPA“) je predložila:

    a. Da se prodaju na otvorenom tenderu sve akcije u društvenom vlasništvu (ostatak), u svim slučajevima kada to ne prekorači 50 % od ukupnog kapitala preduzeća;
    b. Sve prethodne obligacije ostaju kod preduzeća pri čemu od dohotka dobijenog od prodaje akcija/kapitala u društvenoj svojini/radnika 20% treba da se dodeli radnicima u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2003/13;
    c. Kao preduslov za sprovođenje ove opcije, treba prethodno da se utvrdi da je transformacija obavljena u skladu sa primenljivim zakonom, i treba da se utvrdi da transformacija nije urađena u suprotnosti sa EKLJP-om; i
    d. U slučaju kada je izvršena transformacija manje od 50 % akcija, preduzeće treba da se proda u skladu sa standardima KPA za spin off.

22. Društvena preduzeća iz Đakovice su 3. avgusta 2007. god. poslala protivpredlog KPA-u sa malim izmenama:

    a. Procenat kapitala koji nije bio transformisan u akcionarsko društvo može da se privatizuje;
    b. Akcionari akcionarskog društva imaju pravo na otkup akcija;
    c. Za akcije koje nisu prenesene treba da se ponovo raspiše tender u nekom drugom krugu u početku oktobra 2007. god.;
    d. Sve prethodne obligacije treba da se raspodele proporcionalno prema procentu transformacije kapitala utvrđenog u reviziji. Od drugog dohotka dobijenog od prodaje akcija radnicima, iznos od 20 % će se dodeliti radnicima u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2003/13; i

e. Treba da se utvrdi da li je transformacija preduzeća u akcionarska društva urađena u skladu sa primenljivim zakonima i da nije u suprotnosti sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

23. Podnosilac zahteva je 22. jula 2008. god. podneo žalbu Posebnoj komori navodeći da DP treba da se smatra za akcionarsko društvo.

24. Dana 29. aprila 2010. god., odbor KAP-a je odlučio da je Emin Duraku bio društveno preduzeće.

25. Podnosilac zahteva je 20. jula 2010. god. podneo zahtev Veću za razmatranje KAP-a da poništi odluku odbora KAP-a prema kojoj se Emin Duraku smatra za DP.

26. Dana 10. avgusta 2010. god., Odbor direktora Izvršnog organa Skupštine Đakovice je predložio KAP-u da obustavi odluku o privatizaciji Emina Durakua u talasu 45A dok se ne završi procedura revizije jer društvo nije bilo podvrgnuto proceduri revizije ili dok se ne završi sudski postupak pokrenut tužbama koje je podnosilac zahteva podneo Posebnoj komori 2008. godine. (br. 134/2010)

27. Dana 28. avgusta 2010. god., podnosilac zahteva je tražio od Posebne komore da uvede privremenu meru protiv prodaje nepokretne imovine i druge imovine podnosioca zahteva putem privatizacije.

28. KAP je 7. septembra 2010. god. doneo odluku da u talasu 45A privatizuje:

a. Novo preduzeće Emin Duraku, Edico D.O.O. Đakovica; i
b. Novo preduzeće Emin Duraku, Industrijski kompleks, D.O.O.

29. Dana 4. oktobra 2010. god., KAP je doneo odluku da privatizuje u talasu 46:

a. Novo preduzeće Emin Duraku, kompleks magacina D.O.O. Đakovica

30. Posebna komora je 2. novembra 2010. god. odobrila zahtev za privremenu meru dok ne donese konačna odluka. Na osnovu ove odluke (SCC-08-0237), KAP-u je zabranjeno da preduzima akcije za

privatizaciju podnosioca zahteva. KAP je uložila žalbu na odluku o privremenoj meri pred Žalbenom većem Posebne komore.

31. Žalbeno veće Posebne komore je 19. maja 2011. god. odobrilo žalbu KAP-a i poništilo odluku Pretresnog veća Posebne komore nalažući Pretresnom veću da ponovo presudi o zahtevu za privremenu meru (Odluka ASC – 10 – 0088).

32. Iz spisa predmeta, Sud primećuje da postupak ponovnog suđenja o privremenoj meri još nije završen pred Pretresnim većem Posebne komore. Takođe nije još odlučeno o tužbi od 22. jula 2008. god. podnetoj Pretresnom veću Posebne komore.

Navodi podnosioca zahteva

33. Podnosilac zahteva tvrdi da je transformacija Emina Durakua izvršena u saglasnosti sa tadašnjim primenljivim zakonima (takozvani „zakoni Markovića“):

    a. Zakon o preduzećima, Službeni list SFRJ br. 77/88, 40/89, 46/90 i 61/90;
    b. Zakon o Službenom listu SFRJ-a, br. 42/90 i 61/90;
    c. Zakon o vrednosnim papirima, Službeni list SFRJ, 64/89;
    d. Zakon o društvenom kapitalu, Službeni list SFRJ, br. 84/89 i 46/90;
    e. Zakon o isplati ličnih dohodaka, Službeni glasnik SFRJ, 37/90.

34. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je njegov ovlašćeni zastupnik nekoliko puta uputio usmene i pismene zahteve tražeći priznanje kompanije.

35. Navodno, dosadašnje mere preduzete od strane službenika KPA su oštetile preduzeće i prouzrokovale gubitke zbog nedefinisanog statusa.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

36. Podnosilac zahteva se žali da je odluka KAP-a da privatizuje H.C. Emin Duraku u suprotnosti sa članom 7. [Vrednosti], članom 46. [Zaštita imovine] Ustava; članom 6.1 [Pravo na pravično suđenje] u vezi sa članom 13 [Pravo na delotvorni pravni lek], članom 5. [Pravo na slobodu i sigurnost] EKLJP-a i članom 1. [Zaštita imovine] protokola 1 EKLJP-a.

37. Međutim, da bi zahtev bio prihvatljiv, podnosilac zahteva mora najpre da pokaže da je ispunio sve uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu, naročito da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva koja su po primenljivom zakonu na raspolaganju, kao što se zahteva članom 113. stavom 7. Ustava i članom 47. stavom 2. Zakona.

38. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da se pruži mogućnost dotičnim organima, uključujući i sudove, da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorna pravna sredstva protiv kršenje ustavnih prava (vidi, Rešenje o neprihvatljivosti: Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, od 27. januara 2010. god. i, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803194, odluka od 28. jula 1999. god.).

39. Što se tiče ovog zahteva, Sud primećuje da Sudsko veće Posebne komore nije još donelo odluku u vezi sa tužbom podnosioca zahteva podnetom 22. jula 2008. god.

40. Pod ovim okolnostima, Sud smatra da podnosilac zahteva nije iscrpeo sredstva koja su mu na raspolaganju po primenljivim zakonima na Kosovu shodno članu 113. stavu 7. i članu 47. stavu 2. Zakona.

Ocena zahteva za privremenu meru

41. Što se tiče zahteva za privremene mere koji je podnosilac uputio Sudu, Sud se poziva na član 27. Zakona i tačnije na pravilo 54. (1) Poslovnika o radu, kojim je predviđeno da, uvek kada upućivanje nije rešeno pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera. Međutim, uzimajući u obzir da je zahtev proglašen neprihvatljivim, podnosilac zahteva nema pravo da zahteva uvođenje privremenih mera po pravilu 54. (1).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 47. stavom 2. Zakona i pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, dana 23 novembar 2011. god.,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

III. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Dr.Gjyljeta Mushkolaj	Prof. Dr. Enver Hasani

Shaqir Prevetica protiv odluke Opštinskog suda u Prištini CI. br. 46/02, odluke Okružnog suda Ac. 592/2002, odluke Opštinskog suda u Prištini CI. br. 130/05, odluke Okružnog suda u Prištini Ac. br. 56/2006 i odluke Opštinskog suda u Prištini CI. br. 05/08

Slučaj KI 24-2009, odluka od 25. novembra 2011. god.

Ključne reči: iscrpljenje pravnih sredstava, individualni zahtev, penzije, pravo na nadoknadu neisplaćenih plata, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da su radnje Opštinskog suda i Okružnog suda u Prištini povredile njegovo nenavedeno pravo na kompenzaciju zbog zakašnjenja u donošenju odluke o zahtevu za penziju podnetu 2001. godine, tako što je produžio privremeni aranžman za socijalnu pomoć koja je obuhvatila manji iznos od njegove penzije. Pitanje je dalje komplikovano privatizacijom njegovog bivšeg poslodavca 2007. godine i njegova žalba pred Okružnim sudom koja je bila još nerešena.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 53. i 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona o Ustavnom sudu jer nisu iscprljena sva pravna sredstva, naglasivši da je žalba pred Okružnim sudom još nerešena i da podnosilac zahteva nije mogao da dokaže zašto bi pokušaj da se iscrpe pravna sredstva bio nepotreban, citirajući slučaj *Univerzitet AAB-RIINVEST protiv Vlade Republike Kosovo*. Sud je takođe utvrdio da je zahtev neprihvatljiv jer je podnosilac zahteva propustio da posebno navede koja su mu ustavna prava i slobode povređene, citirajući član 48. Zakona o Ustavnom sudu i, uopšteno, sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava.

Priština,25 novembar 2011. god.
Br. ref.: RK162 /11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 24/09

Podnosilac

Shaqir Prevetica

Ocena ustavnosti odluke CI. br. 46/02 Opštinskog suda u Prištini od 10. septembra 2002. god., odluke Ac. 592/2002 Okružnog suda u Prištini od 1. februara 2005. god., odluke CI. br. 130/05 Opštinskog suda u Prištini od 6. juna 2005. god., odluke Ac. br. 56/2006 Okružnog suda u Prištini od 21. novembra 2007. god., i

odluke CI. br. 05/08 Opštinskog suda u Prištini od 1. aprila 2009. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Shaqir Prevetica, sa prebivalištem u Prištini.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava odluku CI. br. 46/02 Opštinskog suda u Prištini od 10. septembra 2002. god., odluku Ac. 592/2002 Okružnog suda u Prištini od 1. februara 2005. god., odluku CI. br. 130/05 Opštinskog suda u Prištini od 6. juna 2005. god., odluku Ac. br. 56/2006 Okružnog suda u Prištini od 21. novembra 2007. god., i odluku CI. br. 05/08 Opštinskog suda u Prištini od 1. aprila 2009. god. u vezi sa navodnim povredama njegovih prava na nadoknadu za zaposlenje.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar se odnosi na navodne povrede njegovih prava na nadoknadu za zaposlenje, koja proizilaze iz gorenavedenih sudskih odluka.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav); član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova.

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 1. jula 2009. god. poštom podneo Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud) zahtev u vezi sa postupcima pomenutih sudova u odnosu na postupke koje je on pokrenuo protiv Hotela i turističkog preduzeća "Kosova" u Prištini.

6. Predsednik Suda je imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca i imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan – predsedavajući i Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović.

7. Podnosilac zahteva je 11. januara 2010. god. dostavio Sudu kopiju tužbe za štetu u iznosu od 66.348 evra protiv optuženog, Hotela i turističkog preduzeća "Kosova" u Prištini, podnetu Posebnoj Komori Vrhovnog suda Kosova, kao i Nalog Posebne Komore Vrhovnog suda Kosova SCC-0112, od 13. jula 2009. god., kojim se zahteva od podnosioca zahteva da reguliše tužbu i da priloži dokaze.

8. Dana 17. decembra 2010. god. Sud je održao završnu raspravu o zahtevu.

Pregled činjenica

9. Upravni odbor Hotela i turističkog preduzeća "Kosova" u Prištini je Odlukom Br. 177, od 12. decembra 2001. god., dozvolio podnosiocu zahteva pravo na socijalnu pomoć od 1. februara 2002. god., u iznosu od 70% prosečnog dohotka tog Preduzeća čekajući konačno rešenje njegove zakonite penzije od dotične institucije.

10. Opštinski sud u Prištini je 10. septembra 2002. god. Odlukom CI. br. 46/02 odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva protiv odluke br. 177 Hotela i turističkog preduzeća "Kosova" u Prištini, od 12. decembra 2001. god.

11. Okružni sud u Prištini je, 1. februara 2005. god., odlukom Ac. 592/2002 našao da je žalba podnosioca zahteva osnovana i vratio slučaj Opštinskom sudu na ponovno suđenje.

12. Opštinski sud u Prištini je 6. juna 2005. god. odlukom CI. br. 130/05 odbio tužbu podnosioca zahteva po osnovu odlaganja.

13. Okružni sud u Prištini je 21. novembra 2007. odlukom Ac. br. 56/2006 je poništio odluku Opštinskog suda u Prištini i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno razmatranje.

14. Opštinski sud u Prištini je 1. aprila 2009. god. odlukom CI. br. 05/08 obustavio postupak pošto je Hotel i turističko preduzeće "Kosova" u Prištini, privatizovano i likvidacija je završena 11. aprila 2007. god.

15. Podnosilac zahteva se žalio na ovu odluku i postupak je još u toku pred Okružnim sudom u Prištini.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva je u svom zahtevu zahtevao od Ustavnog suda ocenu ustavnosti odluka Opštinskog suda u Prištini i Okružnog suda u Prištini, kojim su, prema njegovim tvrdnjama, povređena njegova prava na nadoknadu zaposlenja, međutim, on nije zasnovao svoj zahtev na bilo kojem određenom članu Ustava.

17. Podnosilac zahteva navodi da su odluke Opštinskog suda u Prištini CI. br. 46/02 od 10. septembra 2002. god., CI. br. 130/05, od 6. juna 2005. god., i CI. br. 05/08 od 1. aprila 2009. god., i odluke Okružnog suda u Prištini Ac. 592/2002 od 1. februara 2005. god., i Ac. br. 56/2006 od 21. novembra 2007. god. odlagale donošenje odluke po meritumu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovnikom.

19. U vezi sa zahtevom podnosioca zahteva, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji glasi:

" Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

i na član 47.2 Zakona, koji predviđa:

" Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".

20. Žalba podnosioca zahteva podneta Okružnom sudu je još u toku i još nije doneta konačna odluka po tome. Pojavile su se nove činjenice u vezi sa progresom slučaja podnosioca zahteva pred sudovima na osnovu privatizacije njegovog bivšeg poslodavca. Ta privatizacija je okončana 2007. god.

21. Kao što je istaknuto u slučaju br. KI. 41/09 Univerzitet AAB-RIINVEST protiv Vlade Republike Kosova (rešenje br. RK-04/10 Ustavnog suda Republike Kosova, od 27. januara 2010. god.), Sud želi da istakne obrazloženje pravila iscrpljenosti, kao što je tumačeno od strane Evropskog suda za ljudska prava (vidi člana 53. Ustava), služi da omogući organima vlasti, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodna kršenja Ustava. Ovo pravilo zasniva se na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu pružiti efikasan lek za kršenje ustavnih prava. To je važan aspekt pomoćnog karaktera Ustava (vidi Rezoluciju o neprihvatljivosti: AAB-RIINVEST Univerzitet L. L. C., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI-41/09, od 21. januara 2010. god., i vidi *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmuni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

22. Štaviše, u ovom zahtevu, podnosilac zahteva nije dokazao zašto smatra da pravna sredstva ne bi bila dostupna i ako bi bila dostupna, ne bi bila efikasna, stoga, ne moraju biti iscrpljena.

23. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva, Sud se poziva na član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova, koji glasi:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

24. Podnosilac zahteva u svom podnesku nije pomenuo ili jasno definisao koja su mu prava ili slobode, navodno, bila povređena.

25. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva, Sud se poziva na član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) koji glasi:

"1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.[...]"

26. Ustavni sud je svestan svojih obaveza da tumači ustavna prava u saglasnosti sa sudskom praksom EKLJP-a. Slučaj podnosioca zahteva ne može se smatrati za prekomerno ili nerazumno vreme od momenta kada je trebalo razmatrati nove činjenice koje proizilaze iz privatizacije Turističkog preduzeća "Kosova" u Prištini koja je okončana 2007. god.

27. U ovim okolnostima, ne možemo smatrati da je podnosilac zahteva ispunio uslove predviđene članom 113.7 Ustava, odnosno, on nije iscrpeo sva pravna sredstva.

IZ TIH RAZLOGA

U skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJA zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. dr Enver Hasani

Naser Rexhepi protiv odluke Okružnog privrednog suda VI.C. br. 54/2003, i odluka Vrhovnog suda Ac. br. 39/2003 i rev. E br. 11/2003

Slučaj KI 48-2010, odluka od 1. decembra 2011. god.

Ključne reči: izvršenje presude, *ratione temporis* neprihvatljiv zahtev, individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na privatnost, pravo na rad i obavljanje profesije

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da su mu povređena prava garantovana članovima 10, 22, 31, 36. i 49. odlukama Vrhovnog suda kojima su potvrđena odluke Okružnog privrednog suda o odbijanju tužbe protiv Kosovskog zaštitnog korpusa, zbog neisplaćivanja računa za derivate kojim ih je podnosilac zahteva snabdevao tokom 1999. i 2000. godine.

Sud je odlučio da je zahtev *ratione temporis* neprihvatljiv na osnovu člana 113.7 i člana 46. Zakona o Ustavnom sudu, jer se zahtev odnosio na događaje od pre stupanja na snagu Ustava, citirajući slučajeve *Blečić protiv Hrvatske*, *Jasiúnienė protiv Litvanije*.

Priština, 1. Decembar. 2011. God
Br.ref.:RK154/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

o

Slučaju br. KI48/10

Podnosilac

Naser Rexhepi

Ocena ustavnosti odluke Okružnog privrednog suda VI.C.br 54/2003,od15. aprila 2003. god.;

i

Odluka Vrhovnog suda Kosova Ac.br 39/2003 od 19. juna 2003. god. i Rev.E br 11/2003 od 18. maja 2004. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Naser Rexhepi iz sela Donja Koretica, SO Glogovac predstavljen od strane advokata Imera Ibriqaja iz Komorana.

Osporene odluke

2 Osporene odluke u Ustavnom sudu su:

a. Rešenje VI.C.br 54/2003, od 15. aprila 2003. god. - Okružni privredni sud;
b. Rešenje Ac.br 39/2003 od 19. juna 2003. god. - Vrhovni sud Kosova; i
c. Rešenje Rev. E br 11/2003 od 18. maja 2004. god. -Vrhovni sud Kosova

Predmetna stvar

3. Osnova predmeta dostavljenog Ustavnom sudu Republike Kosova 30. juna 2010. god. je ocena ustavnosti i zakonitosti odluka Okružnog privrednog suda – rešenje VI.C.br 54/2003 od 15. aprila 2003. god., rešenje Vrhovnog suda Kosova - Ac.br 39/2003 od 19. juna 2003. god., i rešenje Vrhovnog suda Kosova rev. E br 11/2003 od 18. maja 2004. god.

Pravna osnova

4. Član 113.7 u vezi sa članom 21.4 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), članom 47. Zakona br. 03/L-121 (od 16. decembra 2009. god.) o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon)), i pravilo 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva tvrdi da je podneo zahtev Ustavnom sudu 25. juna 2010. god.

6. Dana 30. juna 2010. god., podnosilac zahteva je priložio kao dopunski dokument „akt kojim je ovlastio predstavnika“ (ovlašćenje) svog predstavnika, potvrđen od strane Opštinskog suda u Glogovcu.

7. Dana 26. avgusta 2010. god., Ustavni sud je pismom br. ref.-DRLSA-1262/10 mb obavestio Vrhovni sud Kosova o zahtevu podnosioca i istovremeno zahtevao njihov odgovor u vezi sa ovim zahtevom, ali tokom zakonom predviđenog roka, Ustavni sud nije dobio nikakav odgovor.

8. Dana 16. Decembra 2010, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Ivana Čukalovića, Veće za razmatranje u sastavu: Robert Carolan (predsedavajući) i prof. dr Enver Hasani i dr Iliriana Islami, istog dana, sudu u punom sastavu su izneli svoje predloge o odbijanju zahteva kao neprihvatljivog.

Kratak opis činjenica

9. Prema tvrdnji podnosioca zahteva g. Nasera Rexhepija, od 7. jula 1999. god. do 1. juna 2000. god., PTP „Fer-Treg” sa sedištem u Drenasu (Glogovac), čiji je on vlasnik, je snabdevao gorivom Kosovski zaštitni korpus (u daljem tekstu: „KZK“), podržano primerkom izveštaja Prve oblasti zaštite KZK u Skenderaju, br. prot. 106/00 od 5. jula 2000. god., štampano i potpisano od strane komandanta oblasti, general-majora Samija Lushtakua, prosleđeno generalnom štabu KZK-a, uz razjašnjenje da je ovu oblast snabdevao gorivom u vrednosti od 80.763.44 DM ili konvertovano u evrima 41.293 €, iznos za koji g. Naser Rexhepi tvrdi da nikada nije dobio i koji KZK duguje.

10. Sa rešenjem o Dozvoli za izvršenje E, br. 100/2002 od 7. oktobra 2002. god., Okružni Privredni sud je dozvolio izvršenje prema kome KZK u svojstvu optuženog treba da plati tužitelju PTP Fer-Tregu, sa vlasnikom g. Naserom Rexhepijem, na ime duga iznos od 41.293,89 € u roku od 8 dana.

11. Dana 15. aprila 2003. god., Okružni privredni sud je prilikom odbacivanja od strane KZK-a, doneo Rešenje VLC. br. 54/2003 kojim je opozvao svoju prethodnu odluku E, br. 100/2002 od 7. oktobra 2002. god., i smatra kao tužbu predlog za dozvolu izvršenja, dok je stavom 2 (dva) ovog rešenja tužba PTP "Fer-Treg", sa vlasnikom g. Naserom Rexhepijem, odbačena kao neprihvatljiva.

12. Vrhovni sud Kosova je 19. juna 2003. god. Rešenjem Ac.br.39/2003 ODBACIO zahtev tužitelja kao neosnovan i ostavio na snazi rešenje Okružnog privrednog suda u Prištini VL.C br.54/2003 od 15. aprila 2003. god.

13. Tužitelj PTP "Fer-Treg" sa vlasnikom g. Naserom Rexhepijem je zahtevao reviziju Vrhovnog suda, i ovaj sud je rešenjem Rev.br.11/2003 odbio reviziju tužitelja potvrdivši rešenje Vrhovnog suda Ac, br. 39/2003 od 19. juna 2003. god.

14. Isti tužitelj je podneo svoju tužbu Okružnom privrednom sudu, za isti predmet, ali ovog puta protiv 1. KZK-a 2. general-pukovnika Agima Çekua i 3. Odjeljenja pravosuđa sa sedištem u Prištini. Tužba protiv prvog optuženog je odbijena kao predmet već rešen rešenjem III,C.br.213/2005 od 27. oktobra 2005. god., dok su tužbe za ostale optužene odbijene kao neprihvatljive.

15. Vrhovni sud Kosova je delujući na osnovu žalbe tužitelja na rešenje Ac.br.94/2005 od 14. decembra 2005. god., odbio žalbu tužitelja za prvi deo dispozitiva rešenja Okružnog privrednog suda, odnosno pitanja o dugovima sa KZK-om, dok je promenjen deo u vezi sa trećeoptuženim, predmet koji je prosleđen Opštinskom sudu u Prištini, kao nadležnom sudu.

16. Krajnje nezadovoljan svim navedenim g. Rexhepi se 26. juna 2010. god. obratio zahtevom Ustavnom sudu Republike Kosovo.

Pretpostavke podnosioca

17. Podnosilac zahteva preko svog predstavnika tvrdi da su mu gorenavedenim rešenjima povređena prava garantovana Ustavom, kao i član 10 [Ekonomija], član 22. stavovi 1, 2, 7, 23, 24, 25, 26, član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], član 36 [Pravo na privatnost], član 49 [Pravo na rad i vršenje profesije] itd.

18. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je rešenjem o dozvoli za izvršenje E, br. 100/2002 od 7. oktobra 2002. god., Okružni privredni sud dozvolio izvršenje na osnovu zakona prema kome KZK u svojstvu optuženog treba da uplati njemu kao tužitelju sumu od 41.293,89 € na ime duga, u

roku od 8 dana. Kasnije, rešenjem tog suda, donetim nakon odbacivanja KZK-a sa brojem VI.C.br 54/2003, od 15. aprila 2003. god, prema podnosiocu na nezakoniti način poništeno je prvo rešenje u njegovu korist, i žalba tužitelja je odbačena kao neprihvatljiva, Vrhovni sud Kosova rešenjem Ac.br 39/2003 od 19. juna 2003. god, i rešenjem Rev.E br 11/2003 od 18. maja 2004. god., je odbilo žalbu, odnosno reviziju protiv rešenja o poništenju rešenja E, br. 100/2002 od 7. oktobra 2002. god., koje je bilo u korist podnosioca zahteva.

Procena prihvatljivosti zahteva

19. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, sud mora prvo da se pozove na član 113.7 u vezi sa članom 21.4 Ustava, koji predviđa:"

    "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom "; i

    "Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva."

20. Sud takođe ima u vidu:

    Član 46. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo koji se odnosi na individualne zahteve i predviđa:

    Ustavni sud prima i procesuira podneske podešene na osnovu člana 113, stava 7 Ustava Republike Kosovo, ukoliko utvrdi da su ispunjeni zakonski uslovi.

20. Analizirajući dokumentaciju predmeta koju je podneo podnosilac zahteva, zaključeno je da poslednje rešenje o ovom sporu, sud doneo 14. decembra 2005. god. a stranki je uručeno 15. februara 2006. god.

21. Uvek imajući u vidu vremenski rok, Sud smatra da je podnosilac zahteva zahtevao ocenu ustavnosti akata **javnih organa** (zadnje rešenje Vrhovnog suda Kosova Ac.br. 94/2005 od 14. decembra 2005. god.) koje datira od perioda pre nego što je Ustav Republike Kosova stupio na snagu (15. juna 2008. god.) stoga Ustavni sud ne može da oceni ustavnost pravnih akata, kojima se pretpostavlja da su povređena prava garantovana Ustavom, pošto u to vreme ta prava nisu predviđena niti zagarantovana Ustavom, zato što ni sam Ustav nije postojao u to vreme, ***stoga smatram da je ovaj zahtev neprihvatljiv i prema Ustavu ratione temporis.*** (vidi Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. *59532/00, rešenje ESLJP od* 29. jula 2004. god., kada je ESLJP proglasio zahtev za neprihvatljiv zato što odredbe Evropske konvencije o

ljudskim pravima ne obavezuju ugovorne strane bilo kojim aktom ili pravnom situacijom koja je prestala da **se** postoji pre no što je konvencija stupila na snagu.

22. Isto obrazloženje Evropski sud je koristio kada je proglašen za neprihvatljiv zahtev **Jasiiiniene protiv Lituanije** (vidi *mutatis mutandis Jasiiiniene protiv Lituanije, zahtev br. 41510/98, presude ESLJP od 6. marta i 6. juna 2003. god.).*

23. U ovim okolnostima Sud smatra da podnosilac zahteva nije ispunio uslove prihvatljivosti i stoga:

IZ TIH RAZLOGA

Shodno članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona i pravilu 36.3 (h) Poslovnika o radu, Ustavni sud na zasedanju održanom 16. decembra 2010. god., jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv zbog toga što je prema Ustavu zahtev *ratione temporis*.

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. Dr. Enver Hasani

Ombudsman Republike Kosovo protiv člana 14, stava 1.6, člana 22, član 24, član 25. i člana 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111

Slučaj KO 119-2010, odluka od 8. decembra 2011. god.

Ključne reči: jednakost pred zakonom, obrazloženje o usvajanju zakona, zakonodavna vlast, penzije, pretpostavka o ustavnosti zakona, zahtevi od ombudsmana, uloga poslanika Skupštine

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.2(1) Ustava, tvrdeći da članovi 14.1.6, 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika nisu u saglasnosti sa Ustavom na četiri nivoa: (1) oni obezbeđuju poslanicima penzije koje su povoljnije od penzija koje se daju drugim građanima, što je u suprotnosti sa ustavnim načelima jednakosti, vladavine prava, nediskriminacije i socijalne pravde; (2) penzije su očigledno neproporcionalne sa prosečnim penzijama na Kosovu, stoga nisu u saglasnosti sa načelima demokratije, jednakosti, nediskriminacije i socijalne pravde, utvrđene u članu 7. Ustava; (3) ovo regulisanje omogućava poslaniku da se vrati na svoje odgovarajuće radno mesto u javnom sektoru ili na neko radno mesto koje se finansira od javnih fondova, koje su oni imali pre početka mandata u Skupštini; i (4) nema nikakvog obrazloženja za drugačiji tretman penzija poslanika od ostalih građana. U odgovor, Skupština je tvrdila da je Zakon o pravima i odgovornostima poslanika bio usvojen na zakoniti način.

Sud je odlučio da je zahtev prihvatljiv jer je ombudsman ovlašćena stranka po članovima 113.2 i 135.4 Ustava za podnošenje zahteva i da je zahtev podnet u roku od 5 meseci kako se propisuje članom 30. Zakona o Ustavnom sudu, koji se računa od datuma usvajanja osporenog zakona.

Što se tiče merituma, Sud je uzeo u obzir osporene odredbe zakona, uporedio ih sa sličnim aranžmanima o zakonodavcima u 16 drugih država i razmotrio odgovarajuće odluke Ustavnih sudova Hrvatske, Crne Gore i Makedonije. Sud je doneo pet zaključaka: (1) regulisanje ove penzije na nerazuman način odstupa od pravila o penzijama određenih Uredbom UNMIK-a br. 2005/20 i Zakonom br. 03/L-084; (2) zakon ne definiše dovoljno ovu beneficiju, koja nije slična otpremnini, povećanju plate, životnom osiguranju ili premiji, ona bi mogla da bude poklon bez jasno ispoljenog javnog cilja za koji Skupština nema ustavna ovlašćenja da dodeli; (3) osporene penzije su očigledno neproporcionalne sa prosečnim penzijama u zemlji, stoga nije postojao legitimni javni cilj za takav diskriminišući tretman; (4) osporene penzije su 8-10 puta više od osnovnih penzija koja se plaćaju iz Kosovskog budžeta, tako da takav neproporcionalan tretman postavlja ozbiljno pitanja da li je

Skupština uzela u obzir članove 3, 7. i 24. Ustava kada je usvojila ovaj zakon; i (5) Skupština nije dostavila razumno objašnjenje u vezi sa legitimnim ciljem osporenog zakona, gubeći opštu pretpostavku da je ustavan, i ni ministar finansija niti Centralna banka nisu pružili objašnjenje ili obrazloženje o finansijskim ili ekonomskim implikacijama usvajanja ovog zakona, koji se usvojio uprkos snažnom protivljenju od strane nekih poslanika. Konačno, Sud je odlučio da određivanje penzija nije u skladu sa Ustavom, ali je dodao sa Skupština ima nadležnost da usvoji prikladni ustavni penzioni plan za poslanike i članove njihovih porodica u slučaju njihove smrti ili povrede.

Iz gorenavedenih razloga, Sud je doneo presudu da je zahtev prihvatljiv, zaključujući da odnosne odredbe Zakona o pravima i odgovornostima poslanika nisu u saglasnosti sa članovima 3.2, 7. i 74. Ustava, proglašavajući navedene odredbe nevažećim i bez pravnog dejstva, odlučujući da privremeni nalog Suda o obustavljanju primene navedenih odredbi postaje stalni nalog i oglašavajući da presuda stupa na snagu odmah.

Priština, 8. decembar 2011. god.
Ref. br.:AGJ165 /11

PRESUDA

u

Slučaju br. KO 119/10

Podnosilac

Ombudsman Republike Kosovo

Ocena ustavnosti člana 14. stava 1. tačke 6, čl. 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je ombudsman Republike Kosovo.

Osporeni zakon

2. Podnosilac zahteva traži poništenje člana 14. stava 1. tačke 6. i čl. 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti člana 14. stava 1. tačke 6. i čl. 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 2. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i čl. 20. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 1. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 26. novembra 2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Predsednik Suda je odlukom br. GJR. 119/10 imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, nalogom br. KSH. 119/10 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Gjyljeta Mushkolaj.

7. Sud je 17. decembra 2010. god. na zatvorenom većanju razmotrio preliminarni izveštaj sudije izvestioca u vezi sa zahtevom i doneo odluku o uvođenju privremenih mera u roku ne dužem od 3 meseca od dana donošenja odluke, obustavljajući odmah primenu člana 14. stava 1. tačke

6. i čl. 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god., u istom trajanju.

8. Sud je produžio trajanje privremenih mera nekoliko puta i zadnji put, Nalogom od 20. oktobra 2011. god. je produžio trajanje privremenih mera do 31. decembra 2011. god. i Sud je bio posvećen pitanju.

9. Sud je 21. decembra 2010. god. obavestio predsednika Skupštine Kosova u vezi sa zahtevom i pitao da li Skupština ima neki odgovor u odnosu na zahtev koji je podnet Sudu.

10. G. Jakup Krasniqi, predsednik Skupštine, je 24. januara 2011. god. poslao službeni dopis obaveštavajući Sud da je Skupština primila k znanju privremenu meru koju je Sud izrekao u vezi sa obustavljanjem primene navedenih članova Zakona o pravima i odgovornostima poslanika dok je na snazi privremena mera i takođe naglasio da, uzimajući u obzir činjenicu da je Skupština Kosova od 2. novembra 2010. god. raspuštena, on ne može dati adekvatan odgovor do konstituisanja novog saziva Skupštine Kosova.

11. G. Ismet Krasniqi, sekretar Skupštine, je 16. maja 2011. god. dostavio generalnom sekretaru Suda odgovor koji je pripremio skupštinski Odbor za zakonodavstvo 11. maja 2011. god. U tom odgovoru je zaključeno da je zakon koji je predmet ovog zahteva u saglasnosti sa Ustavom pošto je usvojen shodno Pravilniku Skupštine.

12. Sud je većao o zahtevu i odgovoru 5. jula 2011. god. i 22. novembra 2011. god. i doneo odluku o prihvatljivosti i meritumu zahteva.

Činjenice

13. Skupština Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština) je 4. juna 2010. god. usvojila Zakon o pravima i odgovornostima poslanika sa 74 (sedamdeset četiri) glasa „za“, 2 (dva) glasa „protiv“ i 2 (dva) „uzdržana“ glasa.

14. U periodu od 7. oktobra 2008. god. do 16. marta 2010. god. Odbor za zakonodavstvo i pravosuđe se sastao najmanje 7 (sedam) puta kako bi se diskutovalo o ovom predloženom zakonu. Odbor je 21. oktobra 2008. god. primio komentare OEBS-a u odnosu na ovaj zakon. OEBS je konkretno preporučio:

    „Odredbe za suplementarne penzije se trebaju izbrisati pošto su prekomerne u odnosu na pravila za obične penzije. Te odredbe bi postavile veliko breme za državni budžet.“ (Vidi Konkretni komentari i

predložene izmene nacrta zakona o pravima i odgovornostima poslanika, OEBS).

15. Jedan član Odbora je 14. decembra 2009. god. preporučio da odluku o usvajanju ovog zakona treba odložiti dok ne dođe do: „boljih političkih i ekonomskih uslova“.

16. Skupština je 13. juna 2008. god. usvojila Zakon o penzijskom fondu Kosova, zakon br. 03/L-084.

17. Sledeće NVO: Nacionalni demokratski institut Kosova (NDI), Forum za građanske inicijative (FIQ), Pokret „Fol“ i Izgradnja zajednice u Mitrovici (CBM) su se 21. juna 2010. god. obratile predsedniku Republike Kosovo sa zahtevom da ne proglasi ovaj zakon o penzijama.

18. G. Bahri Hyseni, predsedavajući Odbora za sudstvo i zakonodavstvo Skupštine Kosova, je 25. juna 2010. god. zatražio od Sekretarijata Skupštine da ispravi tehničku grešku u Zakonu o pravima i odgovornostima poslanika, odnosno u članu 22. zakona, gde bi starosna granica za penzionisanje trebalo da bude 55 godina, a ne kao što je usvojeno na plenarnoj sednici 4. juna 2010. god., da starosna granica za penzionisanje bude 50 godina starosti.

19. Skupština je 25. juna 2010. god. usvojila zahtev g. Bahrija Hysenija da se ispravi tehnička greška do koje je došlo na sednici od 4. juna 2010. god. Zahtev g. Bahrija Hysenija je usvojen sa 73 (sedamdeset tri) glasa „za“ i 2 (dva) glasa „protiv“.

20. Zakon o pravima i odgovornostima poslanika je 5. jula 2010. god. proglašen dekretom predsednika Republike Kosovo, dekret DL-029-2010.

21. Institucija ombudsmana je 19. jula 2010. god. primila podnesak nekoliko nevladinih organizacija (NVO-a): Nacionalnog demokratskog instituta Kosova (NDI), Foruma za građanske inicijative (FIQ), Inicijative mladih za ljudska prava (YIHR), Kosovske inicijativa za stabilnost (IKS), Inicijative za napredak (INPO), Balkanskog instituta politika (IPOL), Saveta za odbranu ljudskih prava i sloboda (KMDLNJ), Pokreta „Fol“, Izgradnja zajednice u Mitrovici (CBM), Centra za politiku i zastupanje (QPA) i Oko vizije, koje su se zajedno obratile instituciji ombudsmana zahtevajući da Ustavni sud Republike Kosovo, shodno svojim

dužnostima i nadležnostima koje su mu zakonom dodeljene, oceni ustavnost člana 22. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika.

22. Gorenavedene NVO su smatrale da ovaj član krši Ustav Republike Kosovo i zahtevale su zabranu planiranog početka primene zakona, po planu od 1. januara 2011. god., dok Ustavni sud ne donese meritornu odluku po ovom pitanju.

23. Zakon o pravima i odgovornostima poslanika je 20. jula 2010. god. objavljen u Službenom listu Republike Kosovo.

24. Savez penzionera Kosova se je 21. jula 2010. god. priključio zahtevu NVO-a.

25. G. Ismet Krasniqi, sekretar Skupštine, je 16. maja 2011. god. dostavio generalnom sekretaru Suda odgovor koji je pripremio skupštinski Odbor za zakonodavstvo 11. maja 2011. god. U tom odgovoru je zaključeno da je zakon koji je predmet ovog zahteva u saglasnosti sa Ustavom pošto je usvojen shodno Pravilniku Skupštine.

26. Dopisom od 26. jula 2011. god., koji je potpisao guverner Gani Gërguri, Centralna banka Kosova je obavestila Ustavni sud da između Centralne banke i Skupštine Kosova nije bilo nikakve prepiske u odnosu na fiskalne i ekonomske implikacije u slučaju usvajanja ovog zakona, br. 03/L-111.

27. Ministarstvo finansija, dopisom koji je potpisao ministar g. Bedri Hamza, je 27. jula 2011. god. obavestilo Ustavni sud da je Ministarstvo finansija primilo pismeni zahtev Skupštine Kosova o finansijskim troškovima ili implikacijama predloženog zakona. Ministarstvo je pripremilo izveštaj kao odgovor na ovaj zahtev ali izveštaj nikada nije dostavljen Skupštini jer su bile potrebne dodatne konsultacije pre usvajanja ovog zakona. Međutim, Skupština Kosova je 4. juna 2010. god. usvojila ovaj zakon bez ocene ministra finansija u odnosu na ekonomske i fiskalne implikacije ovog zakona, br. 03/L-111.

28. Ova dva odgovora su krajem avgusta 2011. godine prosleđena na uvid Skupštini Republike Kosovo. Nije tražen odgovor. Nije primljen ikakav odgovor ni komentar.

29. Ustavni sud je 4. avgusta 2011. god. primio pisane materijale opisane kao pripremni radovi u odnosu na jedan drugi Zakon o penzijama poslanika, 02/L-144 koji je Skupština usvojila 2007. ali koji Specijalni predstavnik Generalnog sekretara Ujedinjenih Nacija nije nikada odobrio i sledstveno nikada ga nije dekretovao. U tim materijalima nema ničega što se tiče konkretnog zakona br. 03/L-111 koji je ombudsman osporio u ovom zahtevu.

Navodi podnosioca zahteva

30. Između ostalog, podnosilac zahteva tvrdi da Zakon o pravima i odgovornostima poslanika sadrži odredbe „koje omogućavaju poslanicima Skupštine Kosova da realizuju penzije koje su mnogo povoljnije nego sve druge penzione beneficije na raspolaganju drugim građanima i nisu u saglasnosti sa ustavnim načelima jednakosti, vladavine prava, ne-diskriminacije i socijalne pravde“.

31. Ombudsman takođe: „primećuje da su suplementarne penzije predviđene članom 22. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika očigledno neproporcionalne u odnosu na prosečne penzije u zemlji, i kao takve nisu u saglasnosti sa vrednostima proglašenim u članu 7. Ustava Republike Kosovo, čiji ustavni poredak je zasnovan na načelu demokratije, jednakosti, ne-diskriminacije i socijalne pravde“.

32. Štaviše, član 38. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika daje mogućnost poslaniku da se vrati na svoje prethodno radno mesto, ako je on/ona pre početka mandata poslanika bio zaposlen u javnom sektoru ili bilo kojoj instituciji koja se finansira iz javnih sredstava. Ovime im se pruža sigurnost što se tiče zaposlenja; oni ne rizikuju da postanu nezaposleni ako su pre mandata poslanika bili deo javnog sektora. Oni takođe mogu pronaći neko drugo radno mesto pošto je opšte poznato da je na Kosovu opšta starosna granica za penzionisanje 65 godina.

33. Konačno, prema Ombudsmanu: „u sadašnjem pravnom poretku Republike Kosovo privilegovani status za poslanike Skupštine Kosovo ne predstavlja dovoljnu osnovu koja bi opravdala ovoliko veliki nivo odstupanja od opštih principa u oblasti penzija.“

Odgovor Skupštine

34. Predstavnik Skupštine je odgovorio da je zakon koji je predmet ovog zahteva u saglasnosti sa Ustavom pošto je usvojen shodno Pravilniku Skupštine.

Prihvatljivost zahteva

35. Pre nego što utvrdi formalne uslove prihvatljivosti zahteva Sud mora da odgovori na dva ključna pitanja:

    a. Da li je ombudsman ovlašćena strana da pokrene ustavno pitanje; i
    b. Da li je pitanje pokrenuto pred Sudom ustavno pitanje.

36. Kako bi mogao da pruži adekvatan odgovor na gorenavedena pitanja Sud se poziva na član 113. stav 2. Ustava koji predviđa:

    "…

    Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo, Premijer i Ombudsman su ovlašćeni za podnošenje sledećih pitanja:

    ……

    c. *saglasnost zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom;*
    d. *saglasnosti Statuta opština sa Ustavom.*".

    i član 135. stav 4. Ustava koji propisuje:

    "Ombudsman ima pravo da pokrene pitanje pred Ustavnim sudom, koja su u saglasnosti sa odredbama ovog Ustava.".

37. Na osnovu gorenavedenih ustavnih definicija potpuno je jasno da je ombudsman nadležan da pokrene ustavna pitanja pred Ustavnim sudom i takođe je jasno da zahtev ombudsmana za ocenu saglasnosti člana 14. stava 1. tačke 6. čl. 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god., ispunjava pravne uslove člana 113. stava 2. Ustava o: *„saglasnosti zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom".*

38. Takođe, zahtev je podnet Ustavnom sudu šest meseci pre nego što je zakon trebao da stupi na snagu. Dakle, zakonski uslov iz člana 30. Zakona u Ustavnom sudu Republike Kosovo je ispunjen.

39. Ovo je ustavno pitanje i prikladno je za ocenu ustavnosti u Ustavnom sudu.

Primenljiv zakon

40. Kako bi dao potpun odgovor zasnovan na Ustavu na pitanje u zahtevu podnetom za razmatranje, Ustavni sud će uzeti u obzir pravosnažne zakone o penzijama na Kosovu, a to su:

Zakon o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111

41. Član 14. stav 1. tačka 6. Zakona propisuje:

"...

Finansijske i materijalne koristi poslanika

Poslanik u toku obavljanja svog mandata ima pravo nadoknade za:

1.1. osnovnu platu;

1.2. prelaznu platu po završetku mandata;

1.3. kompenzacije za učešće na sednicama i susretima komisija;

1.4. kompenzacije za ostale skupštinske funkcije;

1.5. kompenzacije mesečni troškova;

1.6. suplementarne penzije;i

1.7. sva ostala prava određena ovim zakonom.

..."

42. Član 22. ovog zakona predviđa:

„...

Suplementarna penzija

1. Poslanik, nakon završetka mandata, ima pravo na suplementarnu penziju, ako je dužnost poslanika obavljao najmanje jedan mandat i da je navršio pedesetpet (55) godina života.

2. Poslanik koji ispunjava uslove utvrđene stavom 1. ovog člana ostvaruje poslaničku penziju u visini od pedeset odsto (50%) od osnovne naknade poslanika. Poslanik koji je u dva (2) mandata služio prema uslovima određenim u stavu 1. ovog člana ostvariće suplementarnu penziju u vrednosti šesdeset odsto (60%) od visine osnovne naknade, a poslanik koji je služio tri (3) i više mandata, u iznosu od sedamdeset (70%) od osnovne plate.

...“

43. U članu 23. je propisano:

„...
1. Prava i odgovornosti poslanika, utvrđenim ovim zakonom, teku od 2001. godine, kada je povrđen mandat poslanika.

2. Status poslanika saziva 1990 – 2000 godine, uređuje se posebnim zakonom.

...“

44. Član 24. istog zakona predviđa:

“...

Osnovica penzije

1. Kao osnov za utvrđivanje suplementarne penzije služi osnovna trenutna plata poslanika koja se realizuje u Skupštini Kosova.

2 Ukupan iznos suplementarne penzije, u ni jednom slučaju, ne može biti veći od sedamdeset od sto (70%) od osnovne plate poslanika.

...”

45. Član 25. zakona propisuje:

“...

Penzija zbog nesposobnosti za rad

1. Poslaniku koji je zbog povrede na radnom mestu tokom vršenja svoje funkcije, postao trajno nesposoban za rad, ima pravo na dodatnu penziju bez obzira na penzijski staž, starost i vreme obavljanja poslaničke funkcije.

2. Penzija iz stava 1. ovog člana utvrđuje se u visini od sedamdeset (70%) od osnovne plate poslanika.

...”

46. Član 26. Zakona predviđa:

“...

Posebne okolnosti

Osnov za realizaciju i utvrđivanje visine penzije je opšti penzijski staž ostvaren u zemlji i van nje.”

47. Član 27. propisuje:

“...

Porodična penzija

1. Članovima porodice preminulog korisnika suplementarne penzije, utvrđuje se porodična penzija u visini od sedamdeset (70%) od te penzije na dan njegove smrti

3. Procedure koje su predviđene za realizaciju prava na redovnu penziju primenjuju se i za realizaciju suplementarne penzije.

4. Pravo na porodičnu penziju imaju suprug/a, i deca do navršenih osamnaest (18) godina života, odnosno do navršenih 22 godine života, ako nastavljaju školovanje.

...”

Zakon o penzijskom fondu Kosova

48. Kada je Skupština usvojila ovaj Zakon br. 03/L-084 o izmenama i dopunama Uredbe UNMIK-a 2005/20 o izmenama i dopunama Uredbe UNMIK-a 2001/35 o penzijskom fondu Kosova, zakon je već bio na snazi od 2008. god. Član 3. navedenog zakona propisuje:

“...

U Članu 1. Uredbe, definicija "BPK" biće zamenjena sledećom definicijom:

"CBK" je Centralni Banka Republike Kosova koja je odgovorna kao nezavisna agencija prema članu 142 Ustava za licenciranje, nadzor i regulisanje penzionih fondova, davalaca penzija, upravnika sredstava, otvorenih investicionih fondova i staratelja sredstava u skladu sa ovim Zakonom, i koja ima odgovornost da vrši nadzor nad Kosovskim penzionim štednim fondom.

…"

49. Član 6. istog zakona predviđa:

    „…

    Član 2.2 Uredbe biće zamenjen sledećim Članom 2.2:

    2.2 Utvrđivanje ekonomske politike u pogledu penzija, kao dela budžetske i fiskalne politike, je odgovornost Vlade. Vlada ostvaruje ovu politiku preko Ministarstva Rada i Socijalnog Staranja u saradnji sa Ministarstvom Finansija i Ekonomije. Ministar Rada i Socijalnog Staranja, Ministar Finansija i Ekonomije, guverner CBK, i drugi relevantni članovi koji su imenovani od Premijera, sačinjavaće Međuministarsku Radnu Grupu za Penzionu Politiku. Radna Grupa za Penzionu Politiku Radna grupa za penzionu politiku će, prema potrebi, da predlaže dalje propise i uredbe za sprovođenje penzione politike i davaće preporuke Vladi u vezi sa Kosovskim penzionim štednim fondom i odobravanjem, regulisanjem i nadziranjem penzija na Kosovu.

    …"

50. Administrativno uputstvo br. 15/2009 za povećanje penzija, za sprovođenje odluke Vlade br. 02/51, u članu 2. propisuje:

    „Pravo korišćenja na povećanje osnovne penzije od 45 na 80 evra imaju svi: Aktualni korisnici osnovnih penzija koji su bili osigurani i isplatili doprinose, na osnovu radnog odnosa, […]"

51. Član 3. predviđa:

    "Opšti uslovi i kriterijumi za korišćenje povećanja osnovne penzije: Podnosilac zahteva treba da ima 65 godine starosti i najmanje 15 godina staža iz penzijske osiguranje prema odredbama Invalidskog Penzijskog Osiguranja, gde najmanje od toga 7 (sedam) godine i 7 (sedam) meseci godine staža rada treba imati na Kosovo.".

Suština zahteva

52. U ocenjivanju ovog zahteva, Sud treba imati na umu da se pretpostavlja da je celokupno zakonodavstvo u saglasnosti sa Ustavom dok se ne dokaže suprotno. Mandat Suda je samo da oceni ustavnost odluke ili zakonodavnog akta, a ne da oceni zakonitost istog ili da oceni li ga podržava dobra javna politika. *(Vidi član 112. Ustava)*

53. U ocenjivanju da li određeni zakon krši Ustav, Sud treba da uzme u obzir sledeće odredbe Ustava:

a. Član 16.:

„1. Ustav je najviši pravni akt Republike Kosovo. Zakoni i ostali pravni akti moraju biti u saglasnosti sa ovim Ustavom. (Posebno naglašeno)

2. Upravna vlast potiče iz Ustava.

3. Republika Kosovo će poštovati međunarodno pravo.

4. Svako lice i organ Republike Kosovo se obavezuje da poštuje odredbe Ustava.“ (Posebno naglašeno)

b. Član 3.*:*

„1. Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom .....“

c. Član 7. propisuje*:*

„Ustavni red Republike Kosovo se zasniva na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti...“

d. Član 4. stav 2. Ustava predviđa:

„Skupština Republike Kosovo sprovodi zakonodavnu vlast.“

e. Član 65. [Nadležnosti Skupštine]

„Skupština Republike Kosovo

(1) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte; ...“

f. Član 74. Ustava propisuje:

„Poslanici Skupštine Kosova vrše svoju funkciju u najboljem interesu Republike Kosovo i u saglasnsoti sa ovim Ustavom, zakonima i poslovnikom o radu Skupštine.“.

Ograničenja zakonodavne diskrecije

54. Postoje ograničenja prava ili nadležnosti Skupštine u usvajanju zakona:

„…

(1) Zakonodavstvo mora biti u saglasnosti sa Ustavom i ustavnim načelima.

(2) Zakonodavstvo koje se tiče pojedinaca, zajednički ili lično, mora imati legitiman cilj i mora biti srazmerno sa pravima svih građana Kosova.

(3) Zakonodavstvo koje propisuje direktne konkretne beneficije za poslanike mora biti zasnovano na razlozima koji podržavaju jasne i legitimne javne svrhe.

…“

55. Prema ovoj osnovi treba analizirati osporeno zakonodavstvo. Da li je Skupština, prilikom usvajanja ovog zakona uzela u obzir ove principe i da li je odredila koja je legitimna svrha ovog zakona? Nema skoro nikakvog dokaza pred ovim Sudom koji bi mogao da nagovesti da je Skupština primenila ovu analizu prilikom usvajanja ovog zakonodavstva.

56. Sud je i ranije naglasio da je Ustav zasnovan na doktrini podele vlasti. U presudi o zahtevu KO 98/11 od 20. septembra 2011. god. u odnosu na imunitet poslanika Skupštine Republike Kosovo, predsednika Republike Kosovo i članova Vlade Republike Kosovo, Sud je u pasusu 44 naveo: *„Republika Kosovo je prema svom Ustavu definisana kao demokratska republika koja se zasniva na načelu podele vlasti i kontrole balansa među njima. Podela vlasti je jedna od osnova koje garantuju funkcionisanje demokratske države. Suština nezavisnosti i efikasnog funkcionisanja ovih grana je imunitet koji se daje osobama koje odražavaju ove vlasti“.*

57. Član 4. stav 2. Ustava jasno naznačava da Skupština sprovodi zakonodavnu vlast. Ne postoji nijedna druga stavka u Ustavu kojom se ova vrsta nadležnosti i ovlašćenja dodeljuje i nekoj drugoj grani vlasti. Član 74, na opšti i uopšten način predlaže da će Skupština vršiti tu jedinu funkciju u najboljem interesu Republike Kosova i Ustava.

58. U primeni ovog standarda na ovo zakonodavstvo Ustav propisuje da Skupština ima u vidu da su svi pojedinci jednaki pred zakonom (član 3.) i da je Ustav zasnovan na principu jednakosti (član 7.). U primeni ovih načela Skupština takođe treba imati u vidu da jednakost pred zakonom ne sprečava izricanje mera neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake (član 24. stav 3.). Drugim rečima, ne mora da znači da seoski policajac ima pravo na istu nadoknadu kao i premijer ili lekar pošto svaki može imati različite dužnosti, odgovornosti i sposobnosti.

59. U usvajanju ovih zakona Skupština mora delovati u okviru parametara člana 24. Ustava [Jednakost pred Zakonom], koji propisuje:

„…

1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez

diskriminacije.

2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.

3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.

…“

Analiza zakonodavstva

60. Iako je zakon koji je osporen u zahtevu opisan kao „suplementarna penzija“, isti ima mnogo odlika koje su sličnije suplementarnom poklonu nakon zaposlenja nego tradicionalna suplementarna penzija iz sledećih razloga:

I. Za razliku od tipičnih penzija ni od jednog korisnika se ne zahteva da izdvaja bilo kakve doprinose u smislu finansiranja „penzije“.

II. „Penzija“ će se primenjivati retroaktivno i u budućnosti u odnosu na sve poslanike koji su bili poslanici Skupštine od 2001. god., iako su se neki od njih već penzionisali.

III. „Penzija“ se takođe može isplaćivati i korisnicima koji se nakon mandata u Skupštini vrate da rade za organe vlasti ili se zaposle kod organa vlasti.

IV. Ovo zakonodavstvo je usvojeno bez komentara ili razmatranja određenih vladinih organa koji su ranije zakonom Kosova uspostavljeni u cilju razmatranja penzionih politika. Taj zakon, tj. zakon br. 03/L-084, propisuje da je nekoliko vladinih službenika iz različitih ministarstava i Centralne banke Kosova nadležno za određivanje penzione politike na Kosovu.

V. Ovo nije „premija“ pošto je premija obično dodatni jednokratni podsticaj za perspektivnog kandidata da prihvati radno mesto ili jednokratna nagrada na kraju fiskalnog ciklusa za izvanredan učinak koji je vezan sa ispunjenjem ili prevazilaženjem specifičnih poslovnih ciljeva.

VI. Ovo nije povećanje plate. Povećanja plate se uopšteno odnose na buduću primenu za one koji planiraju da u budućnosti postanu poslanici ili one koji obnove svoje mandate. Ovo zakonodavstvo ima retroaktivno dejstvo što ga čini više poklonom nego usklađivanjem plate. *(Vidi član 11. Zakona o platama javnih službenika, Zakon br. 03/L-147 od 13. maja 2010. god.*

VII. Ovo nije „otpremnina“. Otpremnina se obično isplaćuje na određen vremenski rok ili je jednokratan iznos koji se isplaćuje radniku nakon što on ili ona napusti zaposlenje. Ovo zakonodavstvo odobrava isplatu neograničenih iznosa na neograničen vremenski rok. *(Vidi član 22. stav 2. Zakona o platama javnih službenika, Zakon br. 03/L-147 od 13. maja 2010. god.)*

VIII. Ova penzija se finansira iz opšteg budžeta Kosova, a ne iz penzijskog fonda posebno odobrenog zakonom o penzijama na Kosovu ili privatnog penzijskog fonda ovlašćenog da isplaćuje anuitete korisnicima tokom njihovog života, kao što je uobičajeno u odnosu na redovne penzione fondove.

IX. Ovo zakonodavstvo je drugačije u odnosu na zakone koji se odnose na redovne penzionere na Kosovu, koji, u cilju sticanja prava na penziju iz budžeta Kosova moraju imati najmanje 65 godina (starosna penzija) ili imati najmanje 65 godina i 15 godina staža penzijskog osiguranja (vidi član 3. stav 1. tačku 1. Administrativnog uputstva br. 15/2009 za povećanje penzija za sprovođenje odluke Vlade br. 02/51).

Analiza uloge poslanika

61. Poslanici Skupštine imaju drugačije dužnosti i obaveze u odnosu na druge članove društva. Oni imaju vremenski ograničen mandat, posebno radno vreme, mogućnost da ne budu ponovo izabrani. Oni se moraju povući sa svakog izvršnog položaja u javnoj upravi ili društvenom preduzeću i ne smeju obavljati bilo koju drugu izvršnu dužnost, kao što je propisano zakonom.

62. Stoga, da bi privukla kvalifikovane kandidate za ova mesta, Skupština ima pravo da nadoknadi na određen način i u određenom novčanom iznosu nove buduće kandidate za mesto poslanika u Skupštini, što se može razlikovati od nadoknada za druge članove društva, dok god je nadoknada na razuman način vezana sa legitimnim ciljem privlačenja kvalifikovanih kandidata za mesto u odnosu na potrebe mesta i nesigurnosti vezanih sa tom pozicijom. Ne postoje dokazi da je Skupština prilikom usvajanja ovog zakonodavstva imala u vidu ove činioce.

63. Ovo penzijsko zakonodavstvo je takođe i retroaktivno za svakog poslanika koji je bio član Skupštine od 2001. god, bez obzira da li je on ili ona i dalje u službi. Kada se drugačije zakonodavstvo o penzijama ili nadoknadama donese retroaktivno da bi se nadoknadili bivši poslanici mora postojati poseban zaključak Skupštine na koji način to zakonodavstvo ispunjava cilj privlačenja kvalifikovanih kandidata koji će se boriti i dobiti mesto poslanika uz sva specifična ovlašćenja, odgovornosti i požrtvovanja. Ne može se ustanoviti da je Skupština došla do bilo kakvih zaključaka u odnosu na ovo pitanje.

Penzije za poslanike u drugim zemljama

64. Prilikom odlučivanja o zahtevu podnosioca zahteva Sud može uzeti u obzir kao notorne činjenice penzije za poslanike u nekim drugim zemljama, kao što su Austrija, Češka Republika, Estonija, Letonija, Luksemburg i Slovačka. Poslanici realizuju svoja prava na penziono osiguranje u saglasnosti sa opštim pravnim aktom koji određuje pravo na

penziono osiguranje za sve zaposlene bez razlike i bez postojanja posebnog fonda za poslanike. Vidi Zakon br. 155/1995 Coll. o penzijskom osiguranju, koji je stupio na snagu 1. januara 1996. god. (Češka Republika), Zakon o finansiranju penzija usvojen 14. aprila 2004. god. (Republika Estonija), Fonds et Régimes Complémentaires de Pension (Luksemburg), Zakon br. 43/2004 Coll. o štednji starosnih penzija (Republika Slovačka).

65. Drugačija praksa postoji u Engleskoj (vidi Statutarni instrumenti 2009. br. 1920, Penzije – Uredbe parlamentarnih penzija (izmena) 2009. i Francuskoj (vidi penzioni plan za poslanike, koji je osnovala Poslanička komora 23. decembra 1994. god. se finansira iz doprinosa parlamentarnih dodataka i preko subvencija koje su deo budžeta Nacionalne Skupštine (vidi http://www.assemblee-nationale.fr/english/synthetic_files/file_15.asp) gde su poslanici obavezani da realizuju svoje pravo na penziju preko penzijskog fonda parlamenata, što je na neki način posebno penzijsko osiguranje koje se finansira iz prihoda poslanika i dopunjuje iz budžeta parlamenta. Italijanski parlament takođe ima poseban fond za svoje članove, međutim poslanici su obavezni da izdvajaju doprinose za ovaj penzijski fond u iznosu od 5,6% njihove plate *(vidi http://www.legco.gov.hk/yr00-01/english/library/ein7.pdf*).

66. Dok su Danska, Kipar, Rumunija, Švedska, Finska i Crna Gora regulisale ovo pitanje različitim zakonskim aktima, većinom posebnim zakonima i uredbama, kao što je i slučaj Republike Kosovo, ali na drugačije načine, te se iste ne odnose samo na poslanike nego takođe i na više službenike, npr. u Danskoj starosna granica za penzionisanje poslanika je 67 godina starosti, dok je na Kipru 60 godina starosti uz obavezan doprinos 1,75% od plate poslanika za penzijski fond, u Rumuniji penzijski doprinosi su obavezni, u Švedskoj državni penzijski plan se primenjuje takođe i na poslanike, ali ih takođe podržava i parlamentarni penzijski plan (*vidi http://www.legco.gov.hk/yr00-01/english/library/ein7.pdf*).

67. U Sjedinjenim Američkim Državama penzije za članove Kongresa (Skupština) kao i za sve druge federalne zaposlenike se finansiraju iz kombinacije doprinosa zaposlenog i poslodavca. Ova penzija je dodatna penzija na osnovnu penziju socijalnog osiguranja koja je predviđena za sve američke građane, uključujući i članove Kongresa. Iznos penzije je zasnovan na broju godina u službi i prosečnoj plati, ali nije retroaktivan za one članove Kongresa koji su služili pre usvajanja zakona. *(Vidi Zakon o penzionom sistemu federalnih zaposlenika iz 1986. god. (P. L. 99-335)*

i Izveštaj za Kongres od Kongresne službe za istraživanja: Penzijske beneficije za članove Kongresa, 9. februar 2007. god.)

Analiza odluka drugih Ustavnih sudova

68. Sud je takođe uzeo u obzir i činjenicu da su Ustavni sudovi Makedonije i Crne Gore oglasili neustavnim odredbe određenih zakona sa istim penzijskim privilegijama za poslanike. Dok je Sabor Republike Hrvatske smanjio plate poslanika pre nego što je ovo pitanje rešeno u Ustavnom sudu Hrvatske.

A. Odluka Ustavnog suda Makedonije

69. Ustavni sud Makedonije je 12. aprila 2006. god. oglasio neustavnim makedonski zakon kojim su članovima skupštine, a ne drugim nosiocima javnih funkcija, dodeljene drugačije i znatno bolje penzije u odnosu na opšte penzije koje se daju svim građanima Makedonije. Sud je ustanovio da ovaj zakon krši član 9. i 32. Ustava Makedonije. Član 9. propisuje da su svi građani jednaki pred Ustavom i zakonima. Član 32. propisuje da je svakom, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto. Sud je zaključio da nije mogao da nađe argumente koji bi opravdali ovakvu vrstu nadoknade koja se obezbeđuje samo za poslanike, a ne i za druge javne službenike koji takođe učestvuju u radu organa ili tela kojima su izabrani. Sud je ustanovio da zakon nije u saglasnosti sa načelom da svaki zaposleni ima pravo na odgovarajuću naknadu shodno doprinosu radu i načelu jednakosti nosioca javnih dužnosti.

70. Sud je naglasio:

"... osporene zakonske odredbe zakonodavca su postavile drugačije uslove i način ostvarivanja prevremene starosne penzije, što u osnovi ne može biti ništa drugo osim sticanja prava po privilegovanim uslovima i odnose se samo na poslanike, a ne na sve nosioce javnih funkcija koji imaju isti socijalni status ili sve građane ne, pružajući opravdanu osnovu za iste, čime zakonodavac građane postavlja u nejednak položaj, što je u direktnoj suprotnosti sa članom 9. Ustava...". (Vidi Odluku Ustavnog Suda Republike Makedonije, br. 191/2005-0-1 od 04.12.2006 § 5 tačka 45).

71. Očigledno, makedonski sud je zaključio da je makedonski parlament bio obavezan prema makedonskim zakonima ili makedonskom Ustavu da iznese detaljne zaključke kojim bi se opravdalo zašto bi članovi makedonskog parlamenta imali prava na jedinstvene i znatno veće

penzijske beneficije usled prirode radnog mesta i odgovornosti u odnosu na druge javne službenike ili članove makedonskog društva uopšte.

B. Odluka Ustavnog suda Hrvatske

72. U sličnom slučaju Ustavni sud Hrvatske je 2003. god. ustanovio da slično zakonodavstvo o penzijama nije prekršilo Ustav Hrvatske, čak i kada je zakonodavstvo imalo retroaktivno dejstvo. Sud je odlučio da su drugačiji propisi za parlamentarne penzije u odnosu na opšte penzije osnovani u posebnom pravnom položaju članova Parlamenta. *(Vidi predmet br. U-1/949/1999.)*

73. Podnosioci zahteva su u tom slučaju tvrdili da penzijsko zakonodavstvo krši načela jednakosti, socijalne pravde i jednakog statusa pripadnika istih socijalnih kategorija. U ustanovljavanju da su tvrdnje neosnovane sud je obrazložio da:

„Uređivanje zastupničkih mirovina na način koji je različit od općeg uređivanja mirovina, prema ocjeni Ustavnog suda, ima svoje utemeljenje u posebnom pravnom položaju zastupnika, koji proizlazi iz načina stjecanja mandata, predstavničke funkcije i pravne prirode mandata, povećane odgovornosti u obavljanju zastupničke dužnosti, javnosti rada, ograničenosti mandata, nespojivosti bavljenja nekim drugim poslovima, napuštanju dotadašnje profesije i sl.“

C. Odluka Ustavnog suda Crne Gore

74. U sličnom slučaju, Ustavni sud Crne Gore je odlučio da posebna dodatna penzija za poslanike i druge javne službenike koji obavljaju najviše državne dužnosti krši Ustav Crne Gore. *(Vidi Nol 33/08, Službeni list Crne Gore, U. Br. 86/08, 43/09, 103/09 i 108/09 od 24. decembra 2009. god.)*

75. Osporeni zakon je omogućavao određenim državnim službenicima, uključujući i poslanike, penziju u iznosu od 55% do 85% osnovice, slično kao i u zakonodavstvu osporenom u ovom zahtevu. U oglašavanju ovog zakona neustavnim, crnogorski Sud je naveo:

„Uređivanje prava na penziju je jedno od zakonskih prava koja pripadaju građanima. S tim u vezi, zakonodavac je ovlašćen da to pravo propiše, a samim tim, da ga mijenja, dopunjava i ukida u zavisnosti od različitih okolnosti, kao što su finansijska mogućnost države, sprovođenje mjera socijalne politike i sl. Međutim, pri uređivanju tih odnosa, zakonodavac je dužan uvažiti granice koje

postavlja Ustav, a posebno one koje proizilaze iz načela vladavine prava i socijalne pravde i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrijednosti.“

.....

„Ustavni sud, u tom smislu, utvrđuje da pravni položaj državnih funkcionera iz člana 1 stav 2 Zakona ima svoje posebnosti koje proizilaze iz Ustava, pa regulisanje njihovih penzija na način koji je različit od opšteg sistema penzijskog osiguranja može biti zasnovano na njihovom posebnom pravnom položaju, pravnoj prirodi mandatnih političkih funkcija proizašlih iz Ustava, povećanoj odgovornosti u vršenju tih funkcija, javnosti rada, ograničenosti mandata, nespojivosti vršenja drugih poslova za vrijeme trajanja mandata, napuštanju u tom razdoblju dotadašnjeg zanimanja ili profesije, itd. Privilegovana penzija državnih funkcionera, zbog prirode njihovih ustavnih dužnosti i odgovornosti, mogla bi, stoga, predstavljati pravni izraz tih posebnosti, ali ona uvijek mora biti srazmjerna opštim socijalnim i ekonomskim prilikama u zemlji.“ (Ovaj deo je posebno naglašen)

Zaključak

76. U određivanju prava na suplementarne penzije za poslanike Skupštine Kosova u iznosu od 50%, 60% ili 70% osnovice plate poslanika, u zavisnosti od broja završenih prethodnih mandata u Skupštini i određivanjem 55. godine života kao drugog osnovnog uslova za sticanje prava na suplementarnu penziju, proizilazi da je Skupština možda neopravdano odstupila od opštih pravila sticanja prava na penziju propisanih u Uredbi UNMIK-a br. 2005/20 i Zakonu br. 03/L-084 Skupštine Kosova.

77. Ako ovo nije „suplementarna penzija“, kao što proizilazi da možda i nije, ne postoji dovoljno opisa šta je ovo zakonodavstvo: (1) otpremnina; (2) povećanje plate; (3) premija, (4) životno osiguranje ili (5) poklon. Pošto nema osobine otpremnine, povećanja plate, životnog osiguranja ili premije, može biti da je poklon bez jasno ispoljenog javnog cilja, za šta Skupština nema ustavni autoritet da dodeli.

78. Iz ovog zahteva proizilazi da se penzije planirane za isplatu penzionisanim poslanicima jasno nesrazmerne sa prosečnim penzijama u zemlji. Ustavni poredak je zasnovan na načelu demokratije, jednakosti, nediskriminaciji i socijalnoj pravdi. Proizilazi da ovo zakonodavstvo dovodi do diskriminacije opšte javnosti i svih drugih penzionera na Kosovu i krši načela jednakosti i socijalne pravde koje su zajamčene Ustavom, bez dovoljno objašnjenja ili obrazloženja bilo kojeg legitimnog

javnog cilja za ovakav diskriminatorni tretman, usled toga što bi predložene penzije bile isplaćivane iz opšteg budžeta Republike Kosovo bez doprinosa poslanika i zato što će rezultovati supstantivnom penzijom (50% nadoknada za jedan okončan mandat).

79. Sud bi takođe trebao da uzme u obzir da je Zakon o pravima i odgovornostima poslanika, određujući penzije na nivo od 50%, 60% i 70% sadašnjih plata poslanika postavio da penzije budu 8-10 puta veće nego osnovne penzije, koje se takođe isplaćuju iz budžeta Kosova. Ovakva nesrazmernost u odnosu na starosnu granicu za penzionisanje kao i visina penzije u odnosu na osnovnu penziju, bez ikakvog obrazloženja u vezi sa svrhom ispunjenja ciljeva, postavlja ozbiljna pitanja vezano sa tim da li je Skupština imala u vidu čl. 7, 3. i 24. Ustava Kosova prilikom usvajanja ovog zakona.

80. Skupština Kosova nije pružila, ni u vreme usvajanja a niti kasnije, razumno objašnjenje u vezi sa „legitimnim ciljem koji je sledila“ prilikom usvajanja zakona koji osporava Omudsman. Bez takvog obrazloženja ovo zakonodavstvo gubi opštu pretpostavku da je ustavno i u saglasnosti sa Ustavom. Štaviše, prema zapisniku Odbora za zakonodavstvo i pravosuđe, očigledno je da je nekoliko posmatrača žarko preporučilo da se ovo zakonodavstvo ne usvoji i najmanje jedan član Skupštine je predložio da ovo nije odgovarajuće vreme da se ovakvo zakonodavstvo usvoji. Bez obzira na ove primedbe, ovo zakonodavstvo je usvojeno bez objašnjenja ili obrazloženja ili komentara Ministra finansija ili Centralne banke u odnosu na fiskalne ili ekonomske implikacije nakon usvajanja ovog zakona.

81. Stoga, mora se zaključiti da član 14. stav 1. tačka 6., član 22., član 24., član 25. i član 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god. nisu u saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo.

82. Odluka Suda ne sprečava Skupštinu da usvoji zakonodavstvo za članove Skupštine niti sprečava Skupštinu da donese zakonodavstvo za obeštećenje porodica članova Skupštine kako bi porodice članova Skupštine dobile odgovarajuću odštetu ukoliko član Skupštine pogine ili se ozledi dok je u službi sve dok Skupština uzme u obzir kriterije po Ustavu u donošenju takvog zakonodavstva.

IZ TIH RAZLOGA, SHODNO ČLANU 113. STAVU 2. USTAVA, ČLANOVIMA 20. I 27. ZAKONA I PRAVILU 56. STAVU 1. POSLOVNIKA O RADU, SUD JEDNOGLASNO

I. Odlučuje da je zahtev prihvatljiv;

II. Zaključuje da član 14. stav 1. tačka 6., član 22., član 24., član 25. i član 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god. nisu u saglasnosti sa članom 3. stavom 2., članom 7. i članom 74. Ustava Republike Kosovo;

III. Odlučuje da su član 14. stav 1. tačka 6., član 22., član 24., član 25. i član 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god. ništavni

IV. Odlučuje da odredbe sudskog Naloga za privremene mere od 18. oktobra 2011. god., kojim se obustavlja primena člana 14. stav 1. tačka 6., član 22., član 24., član 25. i član 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god. i koji je poslednji put produžen 20. oktobra 2011. god., postaju stalni nalog ovog Suda

V. Nalaže da se ova presuda uruči strankama i objavi u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. Stavom 4. Zakona; i

VI. Oglašava da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

Fadil Selmanaj protiv presude Vrhovnog suda A. br. 170/2009

Slučaj KI 108-2010, odluka od 5. decembra 2011. god.

Ključne reče: upravni spor, iscrpljenje pravnih sredstava (isključenje), individualni zahtev, zainteresovana stranka, pravo na pristup sudu, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na sudsku zaštitu, dostavljanje dokumenata, prekid radnog odnosa

Podnosilac zahteva, jedan opštinski radnik kome je radni odnos bio prekinut, i koji je pred Nezavisnim nadzornim odborom dobio pravo da se vrati na radno mesto, je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da je on trebalo da se uključi u žalbu njegovog bivšeg poslodavca na odluku koja je doneta u njegovu korist u slučaju pred Vrhovnim sudom a koja se odnosila na njegovo radno mesto. Podnosilac zahteva je tvrdio da mu je povređeno pravo na pravično suđenje, koju je ovaj Sud razjasnio da je određeno članovima 31. i 53. Ustava i članom 6.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP), jer niti ga je poslodavac niti Vrhovni sud obavestio o žalbi ili o rešavanju iste.

Sud je odlučio da je zahtev prihvatljiv po članu 113.7 iz razloga što podnosilac zahteva nije imao na raspolaganju sva predviđena pravna sredstva jer Vrhovni sud mu nije dostavio kopiju presude iako je on bio zainteresovana strana, citirajući članove 52.6 i 53. Zakona o upravnim sporovima iz 1977. godine, slučajeve *Univerzitet AAB-RIINVEST DOO protiv Vlade Kosova*, *Cinar protiv Turske, Colozza protiv Italije, Sejdović protiv Italije* i iz razloga što je Sud utvrdio da nije bio dokaza da je podnosilac zahteva obavešten o mogućem ponovnom otvaranju ovog slučaja pred Vrhovnim sudom ili o pokretanju novog slučaja.

Vezano sa meritumom, Sud je odlučio da je podnosilac zahteva trebalo da se pozove u sudskom postupku, gde bi on bio obavešten o žalbi i bilo bi mu pružena mogućnost da iznese argumente i dokaze, naglasivši da je Vrhovni sud počeo postupak i došao do zaključka, a nije o tome uopšte obavestio podnosioca zahteva. Sud je naglasio da po članu 31. Ustava svako ima pravo na jednaku zaštitu prava u postupku pred sudovima, kao i na pravičnu i nepristrasnu javnu raspravu, i da je članom 53. Ustava obavezan da rešava sporove u skladu sa sudskim odlukama Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), što podrazumeva garanciju sličnu onoj iz člana 6.1 ESLJP-a. Sud je obrazložio da, iako član 6.1 ne navodi izričito pravo na učestvovanje u građanskom ili krivičnom postupku, ESLJP je prihvatio da se ovo pravo podrazumeva, citirajući slučajeve *Colozza protiv Italije* i *Ziliberg protiv Moldavije*. Stoga, Sud je obrazložio da se u slučaju podnosioca zahteva primenjuju član 31. i član 6.1.

Sud je naglasio da pravo na pravično suđenje proizilazi iz prava na sudsku zaštitu iz člana 54. Ustava, koje uključuje pravo na pristup sudu, citirajući slučaj *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva* i pravo na rešavanje spora u sudu kao i mogućnost za pripremanje slučaja i za učestvovanje u raspravi, citirajući slučaj *Gusak protiv Rusije*. Sud je podvukao da bi pravo stranke na pristup sudu bilo iluzorno ako stranka ne bi bila informisana o toku u postupku i o odlukama suda u vezi sa žalbom, naročito u slučaju da bi odluke suda mogle da spreče dalje razmatranje, citirajući slučaj *Sukhorubchenko protiv Rusije*. Sud je ustanovio da je poslodavac podnosioca zahteva uložio žalbu u slučaju u kome je podnosioc zahteva bio glavna stranka i da bi ishod žalbe mogao da ima suštinski uticaj na građanska prava podnosioca zahteva. Sud je takođe naglasio da, iako član 16. Zakona o upravnim sporovima smatra kao potrebnom strankom svako lice na koju može da ima uticaj odluka u sporu, podnosilac zahteva nije bio uključen.

Iz gorenavedenih razloga, Sud je doneo presudu kojom je nađeno da je bilo povrede člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP-a proglašavajući da je osporena presuda Vrhovnog suda ništavna, vraćajući slučaj Vrhovnom sudu na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda, i ostajući posvećen ovom pitanju očekujući izvršenje ove presude.

Priština, 05.decembar 2011. god.
Br. ref.: AGJ.163/11

PRESUDA

u

Slučaju br. KI-108/10

Podnosilac

Fadil Selmanaj

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 170/2009 od 25. septembra 2009. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Fadil Selmanaj, sa prebivalištem u Mitrovici.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova A. br. 170/2009 od 25. septembra 2009. god., sa kojom je upoznat 18. oktobra 2010. god.

3. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda zbog navodnog *„izostanka službene komunikacije između Suda i tuženog“*, koji prema podnosiocu zahteva: *„ostavlja prostor za sumnju da se ovde radi o svojevrsnoj manipulaciji i kao rezultat toga ...[on je], kao zainteresovana osoba, pretrpeo materijalnu i moralnu štetu...“*.

4. Podnosilac zahteva takođe traži od Ustavnog suda (u daljem tekstu: Sud) da: *„svojom odlukom ukine ili poništi presudu Vrhovnog suda Kosova A. br. 170/2009 od 25. septembra 2009. god. jer je i tako manjkava, s obzirom da je doneta u nedostatku dokaza od strane tuženog, koji je imao zakonsku obavezu da predoči dokaze i činjenice u pravnom interesu [podnosioca zahteva]...“*.

5. Podnosilac zahteva želi da postigne ostvarivanje svojih prava u vezi sa njegovim ugovorom o radu.

Pravni osnov

6. Zahtev se zasniva na članu 113. stavu 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu

Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

7. Podnosilac zahteva je 28. oktobra 2010. god. podneo zahtev Sekretarijatu Suda.

8. Predsednik je 7. decembra 2010. god. imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Gjyljeta Mushkolaj.

9. Ustavni sud je 11. januara 2011. god. obavestio Vrhovni sud Kosova da je podnosilac zahteva podneo zahtev u kojem je od Suda tražio da oceni ustavnost presude Vrhovnog suda A. br. 170/2009 od 25. septembra 2009. god.

10. Ustavni sud je 24. februara 2011. god. tražio od podnosioca zahteva dodatne informacije kako bi utvrdio da li je ikada bio obavešten o tužbi koju je podnela Opština Mitrovica, kojom je Opština zahtevala poništenje odluke Nezavisnog nadzornog odbora.

11. Podnosilac zahteva je 2. marta 2011. god. obavestio Sud da on nikada nije dobio tužbu koju je podnela Opština Mitrovica, niti je ikada bio obavešten o slučaju koji je bio u toku pred Vrhovnim sudom.

12. Ustavni sud je 5. aprila 2011. god. obavestio Vrhovni sud o gorenavedenim tvrdnjama podnosioca zahteva i tražio od istog da potvrdi da li je podnosilac zahteva ikada bio obavešten o tužbi koju je podnela Opština Mitrovica i da li je ikada bio obavešten o slučaju koji je bio u toku pred Ustavnim sudom.

13. Vrhovni sud je 12. aprila 2011. god. obavestio Ustavni sud da su spisi predmeta podnosioca zahteva uručeni Skupštini Opštine Mitrovica 17. oktobra 2010. god.
14. Ustavni sud je 25. maja 2011. god. obavestio Skupštinu Opštine Mitrovica o navodima podnosioca zahteva i tražio od Skupštine Opštine Mitrovica da predmet podnosioca zahteva dostavi Sudu.

15. Opštinski javni tužilac Opštine Mitrovica je 10. juna 2011. god. prosledio Sudu kopiju tužbe datiranu 24. februara 2009. god. i kopiju presude Vrhovnog suda.

16. Veće za razmatranje je 7. jula 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuke o prihvatljivosti zahteva.

17. Sud je većao 6. oktobra 2011. god. i usvojio ovu presudu.

Činjenice slučaja

18. Podnosilac zahteva je 2001. bio zaposlen na radnom mestu direktora Uprave za geodeziju, katastar i imovinu Skupštine Opštine Mitrovica. Njegov ugovor o radu je važio do 9. marta 2008. god.

19. Gradonačelnik Mitrovice je 11. januara 2008. god. doneo odluku br. 01/49 imenujući direktore opštinskih uprava u Opštini Mitrovici. Međutim podnosilac zahteva nije ponovo imenovan.

20. Podnosilac zahteva je 10. marta 2008. god. i 30. aprila 2008. god. Upravi za administraciju i personal uložio žalbu na odluku br. 01/49, ali nije dobio nikakav odgovor na žalbu.

21. Podnosilac zahteva je 2. oktobra 2008. god. uložio žalbu Nezavisnom nadzornom odboru Kosova (u daljem tekstu: NNOK) osporavajući odluku br. 01/49 i predlažući da se žalba usvoji kao osnovana. Podnosilac zahteva je naročito zahtevao da mu se dodeli radno mesto koje je u saglasnosti sa njegovim profesionalnim iskustvom i kvalifikacijama i stoga ispoštuje njegov ugovor o radu.

22. NNOK je 10. februara 2009. god. usvojio odluku br. 02 (285) 2008 kojom je ustanovio da je žalba podnosioca zahteva osnovana. Sledstveno, isti je obavezao organe poslodavca: *„da u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke omogući podnosiocu žalbe ostvarivanje svih prava iz radnog odnosa u skladu sa odredbom člana 11. stav 11.1 Administrativnog naređenja br. 2003/2 o primeni Uredbe UNMIK-a br. 2001/36 o javnoj službi Kosova, preraspoređiti ga na drugo radno mesto sa istim nivoom i platnom stopom u skladu sa njegovom*

kvalifikacijom i stručnošću, ukoliko nije moguće vratiti ga na radno mesto i obaveze propisane ugovorom o radu“.

23. Odluka, br. 02 (285) 2008, takođe predviđa da je direktor Uprave za administraciju i personal odgovoran za primenu ove odluke i da će u slučaju nepostupanja po ovoj odluci NNOK obavestiti Skupštinu Kosova.

24. Štaviše, u delu „pravne pouke“ odluke NNOK-a je navedeno da je ova odluka: *„konačna u upravnom postupku i protiv nje nije dopuštena žalba, ali ista može podleći sudskom razmatranju u skladu sa zakonom na snazi “.*

25. Opština Mitrovica je 24. februara 2009. god. uložila žalbu na odluku NNOK-a Vrhovnom sudu, uglavnom tvrdeći da: *„direktori opštinskih direkcija nisu javni službenici i da uživaju status političkih nameštenika…“.*

26. U međuvremenu, 5. marta 2009. god., podnosilac zahteva je obavestio NNOK da odluka br. 02 (285) 2008 nije sprovedena i stoga je od NNOK-a zahtevao da preduzme zakonom propisane mere kako bi se sprovela gorenavedena odluka.

27. Vrhovni sud Kosova je 25. septembra 2009. god. doneo presudu A. br. 170/2009 i usvojio tužbu Opštine Mitrovica. Sledstveno, odluka NNOK-a br. A 02(285) je poništena.

28. U toj presudi je naglašeno da je Vrhovni sud 20. marta 2009. god. tražio od NNOK-a da dostavi spise predmeta i svoj odgovor na tužbu. Zahtev je ponovljen 9. juna 2009. god. upozoravajući NNOK da će Vrhovni sud, ukoliko mu se ne dostave spisi predmeta u određenom roku, o žalbi odlučiti bez spisa predmeta. U presudi je takođe navedeno da NNOK nije odgovorio na zahtev Vrhovnog suda, nije dostavio zatražene spise i sledstveno nije dostavio odgovor na tužbu. Presuda Vrhovnog suda A. br. 170/2009 od 25. septembra 2009. god. ne sadrži nikakvu odrednicu da li je podnosilac zahteva, u svojstvu zainteresovanog lica, bio uključen u bilo kojoj fazi upravnog spora. Štaviše, Vrhovni sud nije obavestio podnosioca zahteva niti mu je dostavio kopiju osporene presude.

29. Podnosilac zahteva je naveo da je tokom posete u zgradi Opštine slučajno „načuo“ da je Vrhovni sud doneo presudu. Nakon toga podnosilac zahteva je od Vrhovnog suda tražio da mu se uruči kopija presude A. br. 170/2009.

30. Vrhovni sud je 8. oktobra 2010, god. potvrdio da je: „primljen vaš dopis [podnosioca zahteva] 4.10.2010. u kojem ste tražili da vam se dostavi kopija presude A. br. 170/2009“. Vrhovni sud je istim dopisom obavestio podnosioca zahteva da: „ne vrši ekspedovanje [dostavu] odluka tako da se možete obratiti Nezavisnom nadzornom odboru Kosova (prvostepeni organ) za realizaciju vaših prava“.

31. Sledstveno, podnosilac zahteva se je 18. oktobra 2010. god. obratio NNOK-u i na njegov zahtev mu je uručena kopija presude Vrhovnog suda.

32. Nema nijednog dokaza koji ukazuje da je podnosilac zahteva primio kopiju tužbe Opštine upućene Vrhovnom sudu ili bilo kakvo drugo obaveštenje da je slučaj bio u toku ili je okončan pred Vrhovnim sudom.

Argumenti podnosioca zahteva

33. Podnosilac zahteva tvrdi da je zainteresovana strana u postupku koji je pokrenut u Vrhovnom sudu i za koji je isti doneo konačnu odluku.

34. On tvrdi da nikada nije bio obavešten o postojanju bilo koje faze tog postupka i da je slučajno došao do saznanja o konačnoj odluci.

35. Izgleda da podnosilac zahteva zaključuje da mu je prekršeno pravo na pravično suđenje, zagarantovano u članu 31. Ustava, delom i propustom upravnih i sudskih tela.

Odgovor i komentari

36. Sud nije dobio nikakav odgovor i/ili komentar Vrhovnog suda i Opštine Mitrovica u odnosu na navode podnosioca zahteva.

Relevantna zakonska osnova

37. Dana 25. septembra 2009. god. kada je doneta presuda Vrhovnog suda, Ustav Republike Kosovo je već bio na snazi.

38. Član 16. Zakona o upravnim sporovima iz 1977. god. propisuje: *„treća osoba kojoj bi poništaj osporenoga upravnog akta neposredno bio na štetu (zainteresovana osoba) ima u sporu položaj stranke"*

39. Dodatno, član 27. Zakona o upravnim sporovima iz 1997. god. obavezuje tužioca da uz tužbu podnese i dodatnu kopiju tužbe i priloga i za zainteresovanu stranu.

40. Konačno, član 33. istog Zakona o upravnim sporovima propisuje obavezu da sud jednu kopiju tužbe s prilozima dostavi bilo kojoj zainteresovanoj strani.

Prihvatljivost zahteva

41. Uslovi za prihvatljivost su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

42. Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava, koji propisuje:

    „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

43. Sud treba da ustanovi da li je podnosilac zahteva iscrpeo sva zakonom propisana pravna sredstva. U tom cilju Sud će uzeti u obzir da je u odluci br. 02 (285) 2008 NNOK-a stajalo: „odluka je konačna u upravnom postupku i protiv nje nije dopuštena žalba, ali ista može podleći sudskom razmatranju u skladu sa zakonom na snazi" (pravna pouka te odluke).

44. Sud primećuje da podnosiocu zahteva nikada nije uručena kopija presude Vrhovnog suda. Štaviše, Vrhovni sud, svojim dopisom od 8. oktobra 2010. god, podnosiocu zahteva nije dostavio kopiju presude i predložio mu je da se obrati NNOK-u i od istog zatraži kopiju presude.

Stoga, izgleda da podnosilac zahteva nije imao na svom raspolaganju propisana pravna sredstva.

45. Sud takođe primećuje da Zakon o upravnim sporovima iz 1977. god. uopšteno ne propisuje mogućnost žalbe.

46. Međutim, član 52. stav 6. Zakona o upravnim sporovima iz 1977. propisuje da se postupak okončan presudom ili odlukom može obnoviti: *„ukoliko zainteresovanom licu nije pružena mogućnost da učestvuje u upravnom postupku“*. Član 53. istog zakona dodatno propisuje da se zahtev za obnavljanje postupka: *„može pokrenuti ne kasnije nego u roku od 30 dana od dana kada je strana saznala za razlog obnavljanja“*.

47. Sud se takođe poziva na svoj slučaj Univerzitet AAB-RIINVEST DOO iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo, KI 41/09, od 27. januara 2010. god., u kojem je navedeno sledeće.

„[...] se od podnosilaca zahteva traži da iskoriste samo ona pravna sredstva koja su dostupna i delotvorna. Diskreciona i vanredna pravna sredstva se ne moraju iskoristi, na primer da se od suda traži da revidira svoju odluku (vidi, mutatis mutandis, ESLJP, Cinar protiv Turske, br. 28602/95, odluka od 13. novembra 2003).“

48. Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) smatra: *„kada je domaćim zakonodavstvom dopušteno suđenje u odsustvu lica „optuženog za krivično delo“ (...) to lice, nakon što stekne saznanja o postupku, bi trebalo biti u mogućnosti da, od suda koji ga je saslušao, dobije novo odlučivanje o meritumu optužnice“*. (Vidi Colozza protiv Italije, 12. februar 1985. god., pasus 27, serija A, br. 89, str. 29).

49. Ukoliko postoji postupak kojim se dopušta novo odlučivanje, parničar bi u principu trebalo da pokuša da ga iskoristi: dozvoljavanje žalbe van zakonskog roka za presude donete u odsustvu može biti pravno sredstvo koje treba iscrpeti, ali u određenim okolnostima slučaja isto ne bi bilo delotvorno. (Vidi Sejdović protiv Italije [VK] br. 56581/00 pasusi 43 i 47-55, ESLJP 2006-II.)

50. Sud primećuje da ne postoje dokazi da je podnosilac zahteva bio obavešten o mogućnosti obnavljanja postupka pred Vrhovnom sudu niti da je podnosilac zahteva imao mogućnost pojavljivanja u postupku kako bi izneo svoje argumente.

51. Stoga, Sud smatra da je gorenavedena sudska praksa ESLJP-a primenljiva *mutatis mutandis* na ovaj slučaj u smislu da podnosilac zahteva nije dužan da iscrpi vanredna pravna sredstva koja su izgleda neefikasna.

52. Stoga, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, sudsku praksu ovog suda i ESLJP-a, Ustavni sud zaključuje da je zahtev podnosioca zahteva prihvatljiv.

Suštinski pravni aspekti zahteva

53. Kao što je ranije navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda prekršila njegovo pravo na pravično suđenje, koje je zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (Konvencija).

54. Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava propisuju sledeće:

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda“.

55. Štaviše, član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava propisuje:

„Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava“.

56. Dodatno, u članu 6. stavu 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima stoji:

„Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. . […]“.

57. Sa jedne strane, podnosilac zahteva tvrdi je zainteresovana strana u postupku i da mu je pravo na pravično suđenje prekršeno zbog dela i propusta upravnih i sudskih organa.

58. ESLJP smatra da, iako pravo na učešće na raspravi nije izričito navedeno u članu 6. stavu 1. EKLJP-a, da: *„cilj i svrha člana, posmatranog u celini, ukazuju da „lice optuženo za krivično delo“ ima pravo učešća na raspravi“*. Vidi Colozza protiv Italije, 12. februar 1985. god., pasus 27, serija A br. 89, str. 29. *„Član 6. Konvencije, posmatran u celini, optuženom garantuje pravo delotvornog učešća na njegovom krivičnom suđenju. Ovo, između ostalog podrazumeva ne samo pravo da bude prisutan, nego takođe i pravo slušanja i učešća u postupku. Ovo pravo je obuhvaćeno samim pojmom adverzivnog principa“*. (Vidi Ziliberg protiv Moldavije br. 61821/00, str. 40, 1. februara 2005. god.)

59. Štaviše član 6. stav 1. se odnosi i na građanske i na krivične postupke. Iako član 6. st. 2. i 3. navode da se odnose samo na krivične postupke, ESLJP smatra da se član 6. *„posmatran u celini“* može primeniti i na građanske postupke.

60. Ustavni sud je obavezan članom 53. Ustava da tumači osnovna ljudska prava i slobode zagarantovane Ustavom: *„u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava“*.

61. Sud još jednom primećuje da je, u slučaju podnosioca zahteva, postupak pokrenut i da je konačna odluka doneta u Vrhovnom sudu, a da podnosilac zahteva nije učestvovao u tom postupku niti je obavešten da je odluka doneta.

62. Stoga, Ustavni sud zaključuje da su član 6. stav 1. Konvencije i član 31. Ustava primenljivi u slučaju podnosioca zahteva.

63. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da njegovo neučestvovanje u postupku i neobaveštavanje o konačnoj odluci krše njegovo pravo na pravično suđenje.
64. Osnovno pravo na pravično suđenje potiče iz fundamentalnog prava na sudsku zaštitu, zagarantovanog u članu 54. [Sudska zaštita prava] Ustava. U stvari, pravo na pravično suđenje je opšte upućivanje na sklop drugih prava, uključujući i pravo pristupa sudu.

65. Sud podseća da garancije u postupku, propisane u članu 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima svakome garantuju pravo da pokrene bilo kakav postupak za utvrđivanje njegovih građanskih prava i obaveza pred sudom ili tribunalom; na taj način ovo obuhvata „pravo na sud“, pri čemu pravo na pristup sudu, tj. pravo na pokretanje postupka pred sudom u vezi sa građanskim pitanjima predstavlja jedan aspekt ovog prava. (Vidi *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 21. februara 1975. god., serija A, br. 18, str. 13-18, pasusi 28-36). Pravo pristupa sudu ne podrazumeva samo pravo na pokretanje postupka nego i pravo na dobijanje sudskog „rešenja“ o sporu.

66. U tom odnosu, ESLJP je smatrao da: *„parničar treba biti pozvan na sudsko ročište na taj način da ne samo da ima saznanja o datumu i mestu ročišta, nego i da ima dovoljno vremena na raspolaganju da pripremi svoj slučaj i učestvuje na sudskom ročištu“*. (Vidi Gusak protiv Rusije, 7. jun 2011. god., *Zahtev br. 28956/05*, stav 27).

67. ESLJP dodatno smatra da bi: *„pravo parničara na pristup sudu bilo iluzorno ukoliko bi on ili ona bio neobavešten o odvijanju postupka i sudskoj odluci po tužbi, a posebno kada su te odluke takve prirode da zabranjuju dalja ispitivanja“*. (Vidi Sukhorubchenko protiv Rusije, presuda od 10. februara 2005. god., pasus 53.)

68. U konkretnom slučaju NNOK je doneo odluku br. 02 (285) 2008 zaključujući da je žalba osnovana i obavezujući Opštinu Mitrovica: *„da u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke omogući podnosiocu žalbe ostvarivanje svih prava iz radnog odnosa (...)“*.

69. U međuvremenu Opština Mitrovica je uložila žalbu na odluku NNOK-a Vrhovnom sudu. Vrhovni sud Kosova je doneo presudu A. br. 170/2009, usvajajući tužbu Opštine Mitrovica i sledstveno poništavajući odluku NNOK-a A 02(285). Podnosilac zahteva tvrdi da je bio u potpunosti ostavljen sa strane tokom svih ovih postupaka.

70. U stvari, Opština Mitrovica je podnela tužbu Vrhovnom sudu u slučaju u kojem je podnosilac zahteva već bio stranka. Dakle, podnosilac zahteva nije bio uopšte upoznat sa tom tužbom uprkos činjenici da je ta tužba suštinski uticala na odlučivanje o njegovim građanskim pravima. Taj zaključak je potkrepljen članom 16. Zakona o upravnim sporovima koji propisuje: *„treća osoba kojoj bi poništaj osporenoga upravnog akta*

neposredno bio na štetu (zainteresovane osobe) ima u sporu položaj stranke".

71. Uzgred, mora se navesti da NNOK kao: *„nezavisni savet za nadzor civilne službe će obezbediti poštovanje uredbi i načela koja regulišu civilnu službu, koja odražava raznolikost stanovništva Republike Kosovo"* (član 101. stav 2. Ustava).

72. Takođe, „s*udska vlast (...) obezbeđuje jednak pristup sudovima"* i *„Vrhovni sud Kosova je najviša sudska vlast"* (čl. 102. i 103. Ustava).

73. Spisi predmeta koje je zahtevao Vrhovni sud su potpuno isti predmet u kojem je podnosilac zahteva uložio žalbu NNOK-u na odluku br. 01/49 Opštine Mitrovica. Dakle, podnosilac zahteva i Opština Mitrovica su bili stranke u postupku a NNOK je delovao kao „prvostepeni upravni organ", kao što je navedeno u dopisu Vrhovnog suda od 8. oktobra 2010. god.

74. Sud smatra da je gorenavedena sudska praksa ESLJP-a takođe primenljiva *mutatis mutandis* na ovaj slučaj, a pogotovu u tome da je podnosilac zahteva trebalo da bude pozvan da učestvuje u sudskom postupku na takav način da ne bude samo upoznat sa postojanjem istog nego i da iznese svoje argumente i dokaze tokom postupka.

75. Stoga, mora se zaključiti da je došlo do kršenja člana 31. Ustava, a u vezi sa članom 6. stavom 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

IZ TIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

I. Oglašava zahtev prihvatljivim;

II. Odlučuje da je došlo do kršenja člana 31. Ustava [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], a u vezi sa članom 6. stavom 1. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima;

III. Oglašava nevažećom presudu Vrhovnog suda Kosova, A. br. 170/2009 od 25. septembra 2009. god.;

IV. Vraća ovu presudu Vrhovnom sudu za obnavljanje razmatranja, saglasno presudi ovog suda;

V. Ostaje u potpunosti posvećen pitanju očekujući izvršenje navedenog naloga;

VI. Nalaže da se presuda dostavi stranama i, saglasno članu 20. stavu 4. Zakona, objavi u Službenom listu;

VII. Oglašava da ova presuda stupa na snagu odmah.

Almiro Rodrigues

Sudija izvestilac

Prof. dr Enver Hasani

Predsednik Ustavnog suda

Sami Bunjaku protiv odluke sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda, SCC 10-0079, i o ustavnosti Administrativnog uputstva UNMIK-a br. 2008/6 o izmeni i zameni Administrativnog uputstva UNMIK-a br. 2008/17, o sprovođenju Uredbe UNMIK-a br. 2002/13 o uspostavljanju Posebne komore Vrhovnog suda o pitanjima koja se odnose na Kosovsku poverilačku agenciju

Slučaj KI 34-2011, odluka od 8. decembra 2011. god.

Ključne reči: ovlašćene stranke, diskriminacija, jednakost pred zakonom, iscrpljenje pravnih sredstava, ljudsko dostojanstvo, individualni zahtev, jezička pitanja, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da su mu povređena prava iz članova 5, 23, 24. i 31. Ustava, odlukom Posebne komore Vrhovnog suda, kojom je odbačen zahtev podnosioca zahteva o potvrđivanju vlasništva nad zemljištem, iz razloga što on nije ispoštovao nalog kojim je od njega traženo da prevede na engleski jezik, kao što je bilo propisano Uredbom UNMIK-a br. 2002/13. Podnosilac zahteva je tvrdio da je presuda Posebne komore nepravedena jer je njom traženo da se u komuniciranju sa sudom upotrebi jezik koji nije službeni jezik, dodajući da bi pravni lek bio u javnom interesu.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona o Ustavnom sudu zbog toga što njegova žalba još nije rešena pred Žalbenim većem Posebne komore, što pokazuje da on nije iscrpeo sva pravna sredstva, citirajući slučajeve *Univerzitet AAB-RIINVEST DOO protiv Vlade Kosova* i *Selmouni protiv Francuske*. Sud je takođe ustanovio na osnovu člana 113.2 Ustava da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka za osporavanje ustavnosti zakona.

Priština, 8. decembar 2011. god.
Ref. br.:RK 167/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 34/11

Podnosilac

Sami Bunjaku

Ocena ustavnosti Odluke Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda, SCC 10-0079, od 21. januara 2011. god.,

i

Ustavnosti Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2008/6 kojim se dopunjuje i zamenjuje Administrativno naređenje UNMIK-a br. 2006/17, o sprovođenju Uredbe UNMIK-a br. 2002/13 o osnivanju Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja Kosovske poverilačke agencije

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Sami Bunjaku iz Đakovice, koga zastupa g. Avdi Rizvanoli, advokat iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava Odluku Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda (u daljem tekstu „Posebna komora“), SCC 10-0079, od 21. januara 2011. god., koja je podnosiocu uručena 28. januara 2011. god.

3. Osim toga, podnosilac takođe osporava ustavnost Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2008/6 kojim se dopunjuje i zamenjuje Administrativno naređenje UNMIK-a br. 2006/17, o sprovođenju Uredbe UNMIK-a br. 2002/13 o osnivanju Posebne komore Vrhovnog

suda Kosova za pitanja Kosovske poverilačke agencije (u daljem tekstu AN UNMIK-a br. 2008/6).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena sprovedena od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud") o ustavnosti Odluke Sudskog veća Posebne komore 10-0079, i ustavnost AN UNMIK-a br. 2008/6, pri čemu su njegova prava zagarantovana članovima 5. [Jezici], 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6. [Pravo na pravično suđenje] u saglasnosti sa članom 14. [Zabrana diskriminacije] Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu "EKLJP") bila narušena.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: "Zakon") i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je 1. februara 2011. godine podneo zahtev Sudu.

7. Predsednik je po nalogu br. GJR. 34/11, 18. aprila 2011. godine imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana predsednik je, po nalogu br. KSH. 34/11, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Kadri Kryeziu.

8. 6. maja 2011. godine Sud je od podnosioca zatražio dodatnu dokumentaciju o tome da li se on žalio Žalbenom veću Posebne komore na Odluku Posebne komore, SCC-10-0079, od 21. januara 2011. godine.

9. 16. maja 2011. god., podnosilac zahteva je Sudu dostavio zatražene dodatne informacije, u kojima on navodi da je podneo žalbu Žalbenom veću Posebne komore na Odluku Posebne komore SCC 10-0079, od 21. januara 2011. god.

10. 15. juna 2011. god., Sud je prosledio zahtev Posebnoj komori Vrhovnog suda.

11. Dana 3. oktobra 2011, Sud je zatražio od Posebne komore da dostavi svoje komentare na žalbu podnosioca zahteva, na šta je Posebna komora odgovorila 12. oktobra 2011. god. da:

    „…

    U skladu sa članom 25.7 AN UNMIK-a br. 2008/6, podnesci i prateća dokumentacija mogu da budu podneseni na albanskom, srpskom ili engleskom jeziku. Međutim, ukoliko su podneseni na albanskom ili srpskom jeziku, svi podnesci i prateća dokumentacija moraju da budu prevedeni na engleski jezik. Ako stranka (fizičko lice) nije u stanju, zbog svoje finansijske situacije, da obezbedi prevod dokumenata o sopstvenom trošku, sud može odobriti stranki na zahtev oslobađanje od sudskih taksi i pomoć u prevodu.

    Sudsko veće PKVS, je svojom odlukom od 21. januara 2011. god., odbacilo zahtev Samija Bunjakua i ostalih kao neprihvatljiv pošto je podnosilac zahteva podneo zahtev preveden samo na engleski i istoriju odgovarajućih katastarskih parcela, ali ne i ostale dokumente. Podnosilac zahteva se žalio Žalbenom veću PKVS-a na odluku Sudskog veća. Žalbeno veće još nije rešilo žalbu. Stoga, je nemoguće da PKVS oduzme bilo koji stav o žalbi Samija Bunjakua, u slučaju koji je još u toku pred sudom.

    …“.

12. Veće za razmatranje je 24. novembra 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu u punom sastavu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Opis činjenica

13. 19. aprila 2010. god., podnosilac zahteva je započeo procedure potvrđivanja, njegovog navodnog, vlasničkog prava pred Sudskim većem Posebne komore.

14. 22. novembra 2010. god. Sudsko veće Posebne komore izdalo je nalog podnosiocu, u skladu sa članom 28.4 AN UNMIK-a 2008/6, na osnovu koga se od podnosioca zahteva da u roku od dve (2) nedelje prevede žalbu i dokumente na engleski jezik.

15. 8. decembra 2010. god. podnosilac je samo delimično postupio po tom nalogu.

16. 21. januara 2011, god., Sudsko veće Posebne komore donelo je odluku kojom se odbija žalba podnosioca zahteva, pošto podnosilac nije postupio po datom mu nalogu (SCC-10-079) do 22. novembra 2010. god.

17. 31. januara 2011. god., podnosilac zahteva je podneo žalbu na odluku Sudskog veća Posebne komore SCC 10-0079, od 21. januara 2011. god. Žalbenom veću Posebne komore kojom se žali da su, na osnovu člana 5. Ustava, zvanični jezici na Kosovu albanski i srpski i da on nije u obavezi da prevede dokumente na engleski jezik.

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva tvrdi da je AN UNMIK-a 2008/6 u suprotnosti sa članovima 5. [Jezici], 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6. [Pravo na pravično suđenje] u saglasnosti sa članom 14. [Zabrana diskriminacije] EKLJP-a.

19. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da nigde na svetu strane nisu u obavezi da komuniciraju sa Sudom na jeziku koji nije zvaničan, prema Ustavu. S tim u vezi, podnosilac zahteva postavlja pitanje da li je Sud u službi samom sebi ili građanima.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Podnosilac zahteva navodi da su njegova prava garantovana članovima 5. [Jezici], 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6. [Pravo na pravično suđenje] u saglasnosti sa članom 14. [Zabrana diskriminacije] EKLJP-a bila narušena. Sud je ustanovio da je, da bi bio u mogućnosti da donese presudu o žalbi podnetoj od strane podnosioca zahteva, neophodno da se prvo ispita da li je on ispunio uslove prihvatljivosti navedene u Ustavu i dalje naglašene u Zakonu i Poslovniku o radu.

21. S tim u vezi, Sud naglašava da on može doneti odluku samo o prihvatljivosti zahteva, ukoliko podnosilac zahteva dokaže da je iskoristio

sve efikasne pravne lekove dostupne u skladu sa zakonom, shodno članu 113.7 Ustava i članu 47.2 Zakona, koji glase:

"113.7 Ustava: Pojedinci imaju pravo da navedu kršenja njihovih individualnih prava i sloboda garantovanih Ustavom, počinjena od strane javnih organa, ali tek nakon što iskoriste sve pravne lekove predviđene zakonom."

"47.2 Zakona: Pojedinac može podneti zahtev tek nakon što je on/ona iskoristio/la sve pravne lekove predviđene zakonom."

22. Obrazloženje pravila iscrpljenosti služi da omogući organima vlasti, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodna kršenja Ustava. Ovo pravilo zasniva se na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu pružiti efikasan lek za kršenje ustavnih prava. To je važan aspekt pomoćnog karaktera Ustava (vidi Rezoluciju o neprihvatljivosti: AAB-RIINVEST Univerzitet L.L.C., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI-41/09, od 21. januara 2010. god, i vidi *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

23. U ovom slučaju, Sud je ustanovio da je podnosilac zahteva podneo žalbu na Odluku Posebne komore, SCC 10-0079, od 21. januara 2011. godine Žalbenom veću Posebne komore u kojoj se žali da su prema članu 5. Ustava zvanični jezici na Kosovu albanski i srpski, i da on nije u obavezi da prevede dokumente na engleski jezik. Žalbeno veće Posebne komore još uvek nije donelo odluku po tom pitanju. I ukoliko njegov zahtev podnet Žalbenom veću ne bi bio uspešan, podnosilac može podneti zahtev ovom sudu.

24. Proizilazi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sve pravne lekove koji su na raspolaganju prema važećem zakonu, kako je navedeno u članu 113.7 Ustava i članu 47, stav 2. Zakona.

25. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva o oceni ustavnosti AN UNMIK-a 2008/6, Sud primećuje da u skladu sa članom 113.2 Ustava, samo ovlašćene strane imaju pravo da podnesu pitanja o usklađenosti zakona sa Ustavom. Prema tome, podnosilac zahteva nije ovlašćeno lice po članu 113.2 Ustava.

26. Iz tih razloga zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud shodno članu 113. stav 7. i članu 113. stavu 2. Ustava, članu 47. stavu 2. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 24 novembar, 2011. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snežana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

Xhevrije Haliti protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 588/2008

Slučaj KI 91-2011, odluka od 8. decembra 2011. god.

Ključne reči: individualni zahtev, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na slobodu i sigurnost, pravo na rad i obavljanje profesije, prekid radnog odnosa

Podnosilac zahteva je podnela zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava tvrdeći da su joj povređena prava iz članova 31, 49. i 54. Ustava presudom Vrhovnog suda, kojom je odluka nižih sudova vraćena na ponovno razmatranje i odbijena tužba podnosioca zahteva protiv banke Raiffeisen u vezi sa prekidom radnog odnosa, tvrdeći da ona ne predstavlja pravični i nepristrasni ishod.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv na osnovu člana 102, 103. i 113.7 Ustava i pravila 36.1(c) Poslovnika o radu jer je podnosilac zahteva prosto izrazila svoje nezadovoljstvo ishodom i nije posebno navela način na koji su njena prava povređena i u kojoj fazi postupka je došlo do povrede, citirajući slučaj *Mezotur-Tiszacugi Tarsulat protiv Mađarske*. Sud je dodao da je njegovo uloga ograničena na rešavanje ustavnih sporova, a ne činjeničnih sporova, citirajući slučaj *Akdivar protiv Turske*.

Priština,8.december 2011 god.
Ref. br.: RK 166/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 91/11

Podnosilac

Xhevrije Haliti

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev.br.588/2008 od 14. aprila 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa. Xhevrije Haliti iz Uroševca sa prebivalištem u ul. "Astrit Bytyqi" br. 65, koju zastupa ovlašćeni advokat g. Halil Ilazi iz.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa, koji navodno povredio Ustavom zagarantovana prava je Presuda Vrhovnog suda Kosova, Rev.br.588/2008 od 14. aprila 2011. god. koji prema tvrdnjama podnosioca zahteva je joj uručeno 2. juna 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar, podneta Ustavnom sudu Republike Kosova, 4. jula 2011. god. je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev.br.588/2008, od 14. aprila 2011. god., kojim je Vrhovni sud usvojio reviziju tužene "Raiffeisen Bank", gde je podnosilac zahteva radila od 2002. god. do oktobra 2003. god. kad joj prekinut radni odnos

Navodno povređena prava zagarantovana Ustavom

4. Podnosilac zahteva tvrdi da Presudom Ustavnog suda su joj povređena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosova, i to: član 49 (Pravo na rad i obavljanje profesije), član 31 (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), član 54 (Sudska zaštita prava) i član 6 Evropske Konvencije o Zaštitu Ljudskih Prava. (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav),član 47 Zakona Nr. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 16. decembra 2009. god. koji je stupi na snagu 15. januara 2010. god. (u daljem tekstu: Zakon), i član 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Žalba podnosioca zahteva

6. podnosilac zahteva navodi da Vrhovni sud presudom Rev.br.588/2008 od 14. aprila 2011. god., je negirao njeno pravo na rad koje inače Opštinski sud u Uroševcu presudom C. Br 470 /03.04.2007 i Okružni sud u Prištini presudom AC. Br 497/07, od14. oktobra 2008. god., su priznali.

Postupak pred sudom

7. Ustavni sud je 4. jula 2011. god. primio zahtev gđe. Xhevrije Halitit, koji je Sudu podneo u njeno ime advokat g. Halil Ilazi, i koji je registrovan pod brojem KI 91/11.

8. Dana 17. avgusta 2011. god., predsednik Suda je Odlukom GJR 91/11 imenovao sudiju Robert Carolan za Sudiju izvestioca.

9. Istog dana, predsednik Suda je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Ivan Čukalović i Gjylijeta Mushkolaj (u svojstvu članova Veća).

10. Ustavni sud je 5. avgusta 2011. god. obavestio Vrhovni sud i zastupnika podnosioca zahteva o registrovanje predmeta, ali tokom zakonom predviđenog roka nije primio nijedan komentar od bilo koje strane.

11. Veće za razmatranje je 30 novembra2011 razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i istog dana je podnelo predlog sudu u punom sastavu o neprivatljivosti zahteva

Pregled činjenica

12. Gđa Xhevrije je 1. oktobra 2003. god. dobila pismeno obaveštenje od “Raiffeisen bank“ da će joj od 1. oktobra 2003. god., na osnovu člana 1 radnog Ugovora, biti prekinuto zaposlenje u ovoj banci, dok prekid zaposlenja je reorganizacije i viška radnika u ogranak banke u Uroševcu.

13. Opštinski sud u Uroševcu je 3. aprila 2007. god. doneo presudu Ac.br.470/03 kojom je usvojio tužbu tužilje, gđe. Xhevrije Haliti, i poništio odluku o jednostranim prekidom radnog ugovora i istovremeno je zadužio tuženu "Raiffeisen bank" da nadoknadi tužitelju troškove postupka u iznosu od 708.00 €.

14. Okružni sud u Prištini je 14. oktobra 2007 po žalbi "Raiffeisen bank" doneo presudu Ac.br.497/2007, kojom je odbacio žalbu tužene "Raiffeisen bank" i potvrdio presudu Opštinskog suda u Uroševcu C.br 470/03, od 3. aprila 2007. god.

15. Prema navodima zastupnika gđe. Haliti, advokata Halil Ilazi, posle presude Okružnog suda u Prištini Ac.br.497/2007 "Raiffeisen bank" je vratila na posao gđu. Xhevrije Haliti, i ona je nastavila da radi u ovu instituciju od 1. novembra 2011. god.

16. Dana 14. aprila 2011. god., Vrhovni sud Kosova odlučujući shodno reviziji tužene "Raiffeisen bank" je doneo presudu Rev.br. 588 /2008, kojom je usvojio Reviziju optužene i promenio presudu Okružnog suda u Prištini AC.br 497/2007, od 14. oktobra 2008. god., i presudu Opštinskog suda u Uroševcu C.br 470/2003, od 3. aprila 2007. god, tako da je ODBACIO tužbeni zahtev tužilje Xhevrije Haliti, za poništenje prekida njenog radnog ugovora i vračanje na radno mesto u "Raiffeisen bank" – ogranak u Uroševcu.

17. Vrhovni Sud je u Obrazlozenju svoje Presude Rev. br. 588/2008 je utverio da su Sudovi nizih instaci potpuno i pravicno ocenili činjenicno stanje ali da su pogrešno primenili materijalno pravo.U tom smislu Vrhovni Sud je ustanovio da je neprivatljiva pravna kvalifikacija nižih sudova da je prekid ugovora o radu za podnisioca zahteva ućinjen u suprotnisti sa clanom 11.1 Unmik pravilinka 2001/27 o Osnovnom zakonu o Radu ,jer je članom 11.4(b) tog istog zakona predvidjeno da su ponovljene greške radnika dovoljan razlog za prekid radnog ugovora sto je uptravo slučaj u predmentoj stvari i imajuci u obzir ovu pravnu kvalifikaciju Vrhovni Sud Kosova je poništio presude nižih sudskih instanca.

18. Dana 6. juna 2011. god., znači 4 dana nakon uručenja presude Vrhovnog suda, koji je odlučio u vezi sa Revizijom podnet od "Raiffeisen bank" , koje se odnosi na spor o radu, gđa. Xhevrije Haliti je potpisala nov radni ugovor za neodređen vremenski rok, ali koji se uslovljava radnom

performansom zaposlene koje može biti predmet prekida shodno uslovima predviđenim članom 8 tog ugovora.

19. Konačno, uprkos činjenici da je ona dobila novi radni ugovor od istog poslodavca, gđa. Xhevrije Haliti, preko advokata Halil Ilazi, 4. jula 2011. god. je podnela zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda o reviziji rev. Rev.br. 588 /2008, od 14. aprila 2011. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom.

21. Vezano sa time, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji predviđa:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

Sud takođe ima u vidu:

Pravilo 36 Poslovnika o radu Ustavnog suda, koje predviđa:

"(1) *Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve*:
c) *samo ako je zahtev nije očigledno neosnovan.*

22. Pozivajući se na, prema podnosiocu zahteva, navodna povređena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosova i ostalim Međunarodnim Konvencijama i instrumentima Sud nznačuje:

23. Članom 102 [Opšta načela sudskog sistema] stavka 3. Ustava je jasno predviđeno: da

"Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona."

24. Član 103 [Organizacija i jurisdikcija sudove], stavka 2 Ustava takođe veoma jasno predviđa da: "Vrhovni sud Kosova je najviša sudska vlast."

25. U tom pogledu, Ustavni sud nije našao nijedan dokaz da Vrhovni sud odlukom po zahtevu za reviziju, o kome je izričito ovlašćen na osnovu člana 212 KZK, je kršio član 31.2 (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), član 54 (Sudska zaštita prava) ili član 6 EKLJP (Pravo na

pravično i nepristrasno suđenje), koje podnosilac zahteva tvrdi da su povređeni.

26. U stvari, osim što podnosilac zahteva izrazila nezadovoljstvo o Reviziju Vrhovnog suda, ona nije dokazala na ubedljiv način da suđenje ”nije bilo pravično i nepristrasno” niti na koji način je ona bila tretirana neravnopravno, ili koja faza postupka bilo protivustavna.

27. Činjenica da podnosilac zahteva Ustavnog suda nastavlja da radi u “Raiffeisen bank” i da je sklopila nov radni ugovor, nije od suštinskog značaja za ovo pravno pitanje i ne dokazuje eventualne Ustavne povrede osporenom presudom, pošto se to desilo nakon što je Vrhovni sud rešio u vezi sa revizijom, i to nije podneto kao dokaz pred tim sudom. Što više, zastupnik podnosioca zahteva i sam je u svoj zahtev naglasio da je nov radni ugovor sklopljen između podnosioca zahteva njenog poslodavca nakon što je Vrhovni sud rešio u vezi sa revizijom tužilje je nova činjenica, koji ne utiče direktno u ovom pravno pitanje, ali međutim prema njemu to nije u suprotnosti sa zakonom.

28. Ustavni sud nije sud proveravanja činjenica, i ovom prilikom naglašava da pravedno i potpuno određivanje faktičkog stanja je nadležnost redovnih sudova, i da njegova dužnost (Ustavnog suda) je samo da obezbedi saglasnost sa pravima zagarantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima, i stoga ne može delovati kao „sud četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis,* i.a., Akdivar protiv Turske, od 16. septembra 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav. 65.

29. Sama činjenica da podnosioci nisu zadovoljni rezultatom slučaja, ne može da im služi kao pravo da podnesu sporan zahtev o kršenju člana 31 Ustava (vidi mutatis mutandis presuda ESLJP Appl.Br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, Presuda od 26. jula 2005. god.).

30. U ovim okolnostima, Ustavni sud zaključuje da ne postoje dokazi da Vrhovni sud nije „sudio pravedno i nepristrasno” donevši odluku o gorenavedenu reviziji i ne smatra da ta odluka povredila Ustavom zagarantovana prava.

31. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije “adekvatno dokazao svoju tvrdnju” i zbog toga, Sud u skladu sa pravilom 36 stav 2 stavke c i d,smatra da je zahtev očigledno neosnovan, i

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 56.2. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. Dr. Enver Hasani

Shahe Ramaj protiv Vlade Republike Kosovo, Ministarstvo zdravlja

Slučaj KI 102-2011, odluka od 12. decembra 2011. god.

Ključne reči: actio popularis, ovlašćene stranke, diskriminacija u zapošljenju, jedakost pred zakonom, zdravstvena i socijalna zaštita, inidividualni zahtev, međunarodni sporazumi i instrumenti

Podnosilac zahteva je podnela zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da je Ministarstvo zdravlja (MZ) kršilo članove 21.1, 21.3 i 24.1 Ustava iz razloga što nije proglasilo Zakon o zdravstvenom osiguranju („Zakon"). Podnosilac zahteva je tvrdila da sudovi nižih instanci nisu dali odgovor na njen zahtev, da je MZ proglasilo mnogo drugih zakona, da je Vlada rekla da nema budžet za ovaj zakon dok je finansirala druge projekte i da je neproglašavanje ovog zakona diskriminacija.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 113.1 i 113.7 jer ona nije dovoljno obrazložila navode da je javni organ povredio njena individualna prava i slobode garantovane Ustavom, dodajući da Ustavom nije predviđeno podnošenje apstraktnih žalbi *actio popularis*.

Priština, 12. decembar 2011. god.
Br. ref.: RK176/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 102/11

Podnosilac zahteva

Shahe Ramaj

protiv

Vlade Republike Kosovo, Ministarstva zdravstva

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Shahe Ramaj sa prebivalištem u Terdecu, Opština Glogovac.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva je 28. jula 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) žaleći se da Vlada Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vlada), odnosno Ministarstvo zdravlja, nije donelo zakon o zdravstvenom osiguranju.

3. Podnosilac zahteva se žali da je Vlada, odnosno Ministarstvo zdravlja, prekršilo:

   a. Član 21. st. 1. i 3. [Opšta načela] i član 24. stav 1. [Jednakost pred zakonom] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav);
   b. Član 29. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima;
   c. Član 1. [Obaveze poštovanja ljudskih prava] i član 14. [Zabrana diskriminacije] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda s protokolima iste (u daljem tekstu: EKLJP); i
   d. Član 2. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima s protokolima istog.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 28. jula 2011. god. podneo zahtev ovom sudu.

6. Predsednik je 17. avgusta 2011. god. nalogom br. GJR. 102/11 imenovao zamenika predsednika Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, nalogom br. KSH. 102/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Enver Hasani i Gjyljeta Mushkolaj.

7. Sud je 24. oktobra 2011. god. dostavio kopiju zahteva Ministarstvu zdravlja, koje je odgovorilo 9. novembra 2011. god. navodeći da je nacrt Zakona o zdravstvenom osiguranju pripremljen i da Ministarstvo zdravlja sada samo čeka na ocenu budžetskih implikacija od strane Ministarstva finansija kako bi se nacrt Zakona o zdravstvenom osiguranju prosledio Vladi.

8. Veće za razmatranje je 29. novembra 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva je 28. marta 2011. god. podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv Vlade, odnosno Ministarstvu zdravlja, zbog nedonošenja Zakona o zdravstvenom osiguranju.

10. Podnosilac zahteva je 29. aprila 2011. god. podneo zahtev Opštinskom sudu zahtevajući od istog da razmotri njenu tužbu.

11. Podnosilac zahteva je 24. maja 2011. god. podnela podnesak Opštinskom sudu o izmeni tužbe.

12. Podnosilac zahteva je 31. maja 2011. god. uložila žalbu sudskoj inspekciji Sudskog saveta Kosova (u daljem tekstu: SSK) protiv Opštinskog suda u Prištini zbog propusta da razmotri i reši njenu tužbu.

13. Kancelarija disciplinskog tužioca (u daljem tekstu: KDT) SSK-a je 8. juna 2011. god. donela odluku da je zahtev podnosioca zahteva neblagovremen, uzimajući u obzir činjenicu da je ona podnela tužbu Opštinskom sudu tek 28. marta 2011. god. (ZPD/11/kb/0472).

14. Podnosilac zahteva je 13. juna 2011. god. SSK-u uložila žalbu na odluku KDT-a.

Navodi podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva tvrdi da:

    a. do sada nije dobila nikakav odgovor SSK-a i Opštinskog suda u Prištini.
    b. Vlada je, odnosno Ministarstvo zdravlja donelo mnogo zakona, ali zakon o zdravstvenom osiguranju još nije donet.
    c. Vlada je naglasila da nema budžeta za usvajanje ovog zakona, ali to nije istina. Vlada je usvojila toliko mnogo zakona i izdvojila budžet za izgradnju mnogih socijalnih stambenih zgrada na Kosovu, za izgradnju univerziteta na Kosovu, kao i za autoput na Kosovu. Vlada ima sredstva za svašta, ali nema za zakon o zdravstvenom osiguranju.
    d. ne usvajajući ovaj zakon Vlada je učinila najveću moguću diskriminaciju koju bi zemlja mogla da učini svojim građanima, a posebno ovoj kategoriji.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da joj je Vlada, odnosno Ministarstvo zdravlja, neusvajanjem zakona o zdravstvenom osiguranju prekršilo prava zagarantovana članom 21. st. 1. i 3. [Opšta načela] i članom 24. stavom 1. [Jednakost pred zakonom] Ustava, članom 29. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, čl. 1. [Obaveze poštovanja ljudskih prava] i 14. [Zabrana diskriminacije] EKLJP-a i članom 2. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima s protokolima istog. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je ona ispunila uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

17. Vezano sa tim Sud se poziva na član 113. Stav 1. Ustava, u kojem stoji:

    „Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.“

    i član 113. stav 7. Ustava:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

18. Sledstveno, Sud naglašava da Ustav ne predviđa *„actio popularis“,* tj. pojedinci se ne mogu žaliti apstraktno na zakonodavstvo ili dela vlasti, koja nisu na njih lično primenjena preko mera implementacije.

19. Iz priložene dokumentacije Sud primećuje da ona nije dokazima potkrepila tvrdnju da joj je javni organ prekršio bilo koje individualno pravo ili slobode zagarantovane Ustavom, kao što je predviđeno u članu 113. stavu 7. Ustava.

20. Dakle, zahtev podnosioca zahteva treba biti odbijen kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. st. 1. i 7. Ustava, članu 47. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 29 Novembar 2011. god., je jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Mr.Sc.Kadri Kryeziu	Prof. dr Enver Hasani

Bujar Luzha protiv Odeljenja za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine, Skupštine opštine Kačanik

Slučaj KI 39-2010, odluka od 12. decembra 2011. god.

Ključne reči: upravni spor, potvrđivanje vlasništva, ovlašćenja Vlade za otuđivanje privatne svojine, izvršenje odluke, iscrpljenje pravnih sredstava, lični zahtev, privremene mere, zaštita imovine.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da odluka **Odeljenja za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine** povređuje njegova prava na zaštitu imovine shodno članu 46. Ustava, nasuprot kojeg su primenjene privremene mere od strane Okružnog suda u Prištini u okviru njegovog spora sa vlasnikom koji je pokušao da ga istera iz poseda koji je on iznajmio.

Sud je odlučio da je zahtev bio neblagovremen i neprihvatljiv shodno pravilu 47.2 Zakona o Ustavnom sudu, jer podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva, navodeći da je pravno sredstvo za kršenje privremenih mera dostupno u nižim sudovima, citirajući slučajeve *Univerziteta AAB-RIINVEST D.O.O protiv Vlade Kosova, i Selmouni protiv Francuske*.

Priština, 12. decembar 2011. god.
Ref. br.:RK164/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 39/10

Podnosilac

Bujar Luzha

protiv

Uprave za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine

Skupštine Opštine Kačanik

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija, i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bujar Luzha sa prebivalištem u Kačaniku.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Uprave za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine, 06 br. 6924/2009 od 26. avgusta 2009. god.

Predmetna stvar

3. Zahtev podnosioca zahteva se odnosi na navodno kršenje člana 46. st. 1. i 2. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona i pravilo 56. stav 2. Poslovnika.

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) 31. maja 2010. god.

6. Predsednik je odlukom br. GJR. 39/11 dana 2. juna 2010. god. imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i istoga dana, nalogom br. KSH. 39/10, imenovao je Veće za razmatranje u sastavu sudija: 1. Robert Carolan (predsedavajući), 2. mr sc. Kadri Kryeziu i 3. dr Iliriana Islami.

7. Kopija zahteva podnosioca zahteva je 24. avgusta 2010. god. prosleđena Skupštini Opštine Kačanik (u daljem tekstu: S.O. Kačanik), odnosno Upravi za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: UUKZŽS).

8. Podnosilac zahteva je 4. oktobra 2011. god. Sudu dostavio dodatna dokumenta.

9. Skupština Opštine Kačanik je 6. juna 2011. god. dostavila odgovor na zahtev.

10. Veće za razmatranje je 22. novembra 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica upravnih postupaka

11. S.O. Kačanik je 7. jula 2009. god. obaveštenjem br. 06 br. 5146/2009 zahtevala od podnosioca zahteva da do 7. avgusta 2009. god. oslobodi mesto koje mu je S.O. Kačanik, odnosno UUKZŽS dao u zakup.

12. Podnosilac zahteva je 27. jula 2009. god. uložio žalbu S.O. Kačanik i osporio obaveštenje br. 06 br. 5146/2009 za oslobađanje mesta koje mu je dala bivša S.O. Kačanik odlukom 05. br. 463-70/86 dana 8. jula 1987. god.

13. S.O. Kačanik, odnosno UUKZŽS, je 3. avgusta 2009. god. rešenjem br. 6035/2009 odbio zahtev podnosioca zahteva i odlučio da i dalje ostaje na snazi obaveštenje br. 06 br. 5146/2009 od 7. jula 2009. god. uz obrazloženje da je na mestu gde se nalaze privremeni poslovni lokali planirana izgradnja glavnog ulaza u grad Kačanik s magistralnog puta M2 i da je na osnovu odluke 05. br. 463-70/86 od 8. jula 1987. god. podnosilac zahteva privremeni korisnik.

14. Podnosilac zahteva je u zakonom propisanom roku, tj. 7. avgusta 2009. god. podneo žalbu Ministarstvu prostornog planiranja (u daljem tekstu: MPP) protiv rešenja S.O. Kačanik br. 6035/2009 od 3. avgusta 2009. god. Podnosilac zahteva je u žalbi naglasio da navedeno mesto nije u vlasništvu S.O. Kačanik nego je vlasništvo Ministarstva za transport, poštu i telekomunikacije, odnosno Direkcije za puteve.

15. UUKZŽS je 26. avgusta 2009. god. rešenjem br. 6924/2009 ponovo odbio žalbu podnosioca zahteva i ostavo na snazi obaveštenje br. 06 br. 5146/2009 od 7. jula 2009. god. i rešenje br. 6035/2009 od 3. avgusta 2009. god. o uklanjanju privremene imovine, naglašavajući da se privremeni objekat, koji je podnosiocu zahteva dozvoljen na korišćenje 1987. godine, nalazi na delu katastarske parcele koja je poznata kao nekategorizovani javni put a kojim upravlja Opština Kačanik.

16. Podnosilac zahteva je 5. oktobra 2009. god. zahtevao od S.O. Kačanik da mu preda postupak u vezi sa nasilnim rušenjem objekta sa njihove strane.

17. Opština Kačanik je 6. juna 2011. god. dostavila odgovor na zahtev u kome brani izvršenje njene odluke o rušenju objekta podnosioca zahteva, obrazlažući istu činjenicom da je podnosilac zahteva pravovremeno bio obavešten o uklanjanju njegovog objekta. Ista tvrdi da se podnosilac zahteva žalio i pozivao na katastarsku parcelu br. 1849, koja je u vlasništvu Direkcije za puteve u Prištini. Takođe tvrdi da rešenje Okružnog suda u Prištini o uvođenju privremene mere koja se odnosi na katastarsku parcelu br. 1849, a ne na katastarsku parcelu 1850, koja je zavedena u posedovnom listu br. 1159 kao društvena svojina – nekategorizovani put, korisnik Opština Kačanik.

Pregled činjenica u sudskom postupku

18. Podnosilac zahteva je 22. jula 2009. god. podneo tužbu br. C. br. 133/2009 u Opštinskom sudu u Kačaniku kojom je zahtevao uvođenje privremene mere i utvrđivanje vlasništva, ali ovaj sud nije odobrio zahtev podnosioca zahteva za uvođenje privremene mere.

19. Podnosilac zahteva je 7. avgusta 2009. god. uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini na rešenje br. C. br. 133/2009 od 22. jula 2009. god. i tražio usvajanje zahteva za privremene mere.

20. Okružni sud u Prištini je 22. septembra 2009. god. doneo rešenje Ac. br. 923/2009 i usvojio zahtev podnosioca zahteva za privremene mere, slučaj koji zabranjuje tuženu, Direkciju za puteve u Prištini, i treća lica u preduzimanju bilo kakvih dela koja bi oštetila izgrađeni objekat koji se nalazi na delu katastarske parcele 1849, na mestu zvanom „Dushkaja“, kultura put prve kategorije, zaveden u posedovnom listu br. 1159 KZ, dok se pitanje rušenja i obaranja objekta ne reši u upravnom postupku.

21. Uprkos činjenici da je Okružni sud u Prištini usvojio zahtev podnosioca zahteva o uvođenju privremene mere, S.O. Kačanik 29. septembra 2009. god. nije ispoštovala sudsku odluku o zabrani rušenja objekta. Međutim, na nasilan način je naložila rušenje istog iako je na njemu bila postavljena odluka Ac. br. 923/2009 o obustavljanju svih aktivnosti u vezi sa objektom.

22. Podnosilac zahteva je 15. januara 2010. god. podneo zahtev Instituciji ombudsmana (u daljem tekstu: IO). Ova institucija izvršenje rešenja br. 5156/09 od 29. septembra 2009. god. smatra neustavnim pošto je S.O. Kačanik, odnosno UUKZŽS bila obaveštena da je Okružni sud u Prištini usvojio zahtev podnosioca zahteva za uvođenje privremene mere, stoga su dela koja su preduzeli organi Opštine Kačanik u suprotnosti sa članom 124. stavom 6. Ustava Republike Kosovo. IO je od S.O. Kačanik zahtevao informacije u vezi sa razlogom neizvršenja privremene mere koju je doneo Okružni sud u Prištini 22. septembra 2009. god., u opravdanom roku, i najkasnije 26. februara 2010. god., kako bi se nastavilo sa razmatranjem zahteva podnosioca zahteva.

Navodi podnosioca zahteva

23. Podnosilac zahteva tvrdi da su organi Skupštine Opštine Kačanik, rešenjem 06 br. 6924/2009 od 26. avgusta 2009. god. odlučili na nezakonit način zato što organ koji je doneo odluku, prema podnosiocu zahteva, nije bio nadležan i doneo je odluku uprkos činjenici da je Okružni sud u Prištini usvojio njegov zahtev za uvođenje privremene mere, ove prekršaje je ustanovila i IO, kao što je navedeno u pasusu 18 ovog izveštaja.

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prekršena prava zagarantovana u članu 46. st. 1. i 2. [Zaštita imovine] Ustava. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Suda, a pogotovo da ustanovi da li je iscrpeo sva zakonom propisana pravna sredstva.

25. Sud, nakon što je razmotrio sve relevantne činjenice i dokaze, primećuje da je podnosilac zahteva pokrenuo tužbu u Opštinskom sudu u Kačaniku i da je tražio utvrđivanje prava svojine nad spornom imovinom, kao i uvođenje privremene mere u istom pitanju, međutim tužbeni zahtev podnosioca zahteva je sud odbio kao neosnovan. Podnosilac zahteva je nakon toga uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini sa zahtevom za uvođenje privremene mere i obustavljanja rušenja objekta na katastarskoj parceli 1849, pošto je isti, nakon utvrđivanja stvarnog činjeničnog stanja, smatrao opravdanim i osnovanim zahtev podnosioca zahteva za uvođenje privremene mere, na osnovu člana 297. stava 1. tačke b) ZPP, usled činjenice da je Opštinski sud pogrešno ocenio materijalno pravo zato što Opština Kačanik u obaveštenju nije pravilno i precizno navela podnosiocu zahteva koje korake treba isti da preduzme

za oslobađanje mesta pošto su u pitanju dve katastarske parcele. Kasnije, uprkos činjenici da je Okružni sud u Prištini odobrio zahtev podnosioca zahteva za privremene mere, S.O. Kačanik je naložila rušenje objekta.

26. Međutim, Sud zaključuje da čak i da su postojala navodna kršenja Ustavom zagarantovanih prava, podnosilac zahteva je svoje pravo trebalo da realizuje u redovnom sudskom postupku, podnoseći tužbu pred nadležnim sudom, sa zahtevom za obeštećenje za štetu koju su prouzrokovali organi Opštine Kačanik.

27. Stoga, iz gorenavedenih činjenica proizilazi da je zahtev podnosioca zahteva neblagovremen iz razloga da podnosilac zahteva nije dokazao da je iscrpeo sva zakonom propisana efektivna pravna sredstva, gde se jasno citira:

Član 47. stav 2. [Zakon o Ustavnom sudu]

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

28. Obrazloženje za iscrpljena pravna sredstva je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava (vidi: rešenje o neprihvatljivosti AAB-RIINVEST doo, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo, KI-41/09 od 21. januara 2010. god. i vidi, *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

29. Sledstveno, zahtev podnosioca zahteva je neprihvatljiv shodno članu 113. stavu 7. Ustava i članu 47. stavu 2. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 47. stavu 2. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 22. novembra 2011. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Altay Suroy	Prof. dr Enver Hasani

Dedë Bala protiv presuda Opštinskog suda u Prištini P. br. 2630/2006, Okružnog suda u Prištini Ap. br. 242/2007 i Vrhovnog suda Kosova Pkl. br. 101/2010

Slučaj KI 42-2011, odluka od 12. decemmbra 2011. god.

Ključne reči: krivična pitanja, ljudska prava, lični zahtev, namera da izvrši krivično delo, privremene mere, sudska zaštita prava, favorizovanje, očigledno, dovoljno dokaza, izbegavanje poreza.

Podosilac zahteva, koji je izbegavao porez na prihod, podneo je zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, tvrdeći da da su mu povređena prava, zagarantovana članom 7.1, 54, i 102. Ustava, presudom Vrhovnog suda koja je potvrdila odluke nižih sudova kojim se podbijaju tvrdnje podnosioca zahteva, koje je on naveo prilikom ispitivanja od strane policije, nepropisno su priznate kao dokazi, i da kažnjiva povreda nije priznata zakonom i da nije bilo dovoljno dokaza o njegovoj nameri da izvrši krivično delo.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv, shodno pravilu 36.1(c) i 36.2 Poslovnika o radu, pošto podnosilac zahteva nije mogao da *prima facie dokaže,* povredu Ustava, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*. Sud je takođe istekao nedostatak dokaza da je postupak pred Vrhovnim sudom na bilo koji način bio nepravedan ili arbitraran, citirajući slučaj *Shub protiv Litvanije*. Osim toga, Sud je odio zahtev podnosioca zahteva za obustavu kazne zatvorom, privremenom merom, na osnovu člana 27. Zakona o Ustavnom sudu, pošto on nije mogao da dokaže mogućnost izazivanja nepopravljive štete, ukoliko se ne primeni privremena mera, ili da bi to bilo od javnog interesa.

Priština, 12. decembar 2011. god.
Br. ref.:RK173/11

REŠENJE O NEPRIHVALJIVOSTI

u

slučaju br. KI 42/11

Podnosilac

Dede Bala

Ocena ustavnosti presuda Opštinskog suda u Prištini P. br. 2630/2006, Okružnog suda u Prištini Ap. br. 242/2007 i presude Vrhovnog suda Kosova Pkl. br. 101/2010

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Dede Bala iz opštine Đakovica.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 7. stava 1. [Vrednosti], člana 31. stava [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 6. i 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: „Konvencija“), člana 54. [Sudska zaštita prava], i člana 102. stava 2. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“). Podnosioci zahteva takođe navode povredu člana 1. Protokola br. 1 Konvencije.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. Ustava; čl. 46, 47, 48. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Osporene sudske odluke

4. U svom zahtevu podnosilac osporava presudu Opštinskog suda u Prištini P. br. 2630/2006 od 26. marta 2007. god. On takođe osporava presudu Okružnog suda u Prištini Ap. br. 242/2007 od 27. maja 2010. god. i

presudu Vrhovnog suda Kosova Pkl. br. 101/2010 od 30. decembra 2010. god.

Postupak pred Sudom

5. Dana 28. februara 2011. god. podnosilac zahteva je podneo dopis sa argumentima za žalbu Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Sud).

6. Podnosilac zahteva je 24. marta 2011. god. podneo zahtev Sudu

7. U svom zahtevu, podnosilac zahteva takođe zahteva privremenu meru za suspendovanje njegove kazne zatvora za vreme dok Ustavni sud ne odluči i oceni ustavnost osporene odluke.

8. Dana 18. aprila 2011. god. predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Kadri Kryeziu.

9. 29. novembra 2011. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Kratak opis činjenica

10. Dana 26. marta 2007. god. Opštinski sud u Prištini je svojom odlukom P. br. 2630/2006 proglasio podnosioca zahteva krivim za izvršenje utaje poreza iz člana 249. stava 2. u vezi sa stavom 1. Privremenog krivičnog zakona Kosova (UNMIK/REG/2003/25, u daljem tekstu: PKZK).

11. Opštinski sud je osudio podnosioca zahteva na kaznu od godinu dana zatvora koju će služiti nakon što ova presuda postane pravosnažna i obavezujuća i izrekao mu novčanu kaznu od 12.000 evra koju je on morao da plati u roku od godinu dana od dana kada presuda postane pravosnažna i obavezujuća i to u 12 jednakih rata. Kazna zatvorom je trebalo da obuhvati i vreme koje je podnosilac zahteva proveo u pritvoru od 11. decembra 2006. god. do 26. marta 2007. god.

12. Podnosilac zahteva je takođe bio dužan da oštećenoj strani nadoknadi materijalnu štetu tako što bi platio iznos od 31.914,17 evra u roku od 15 dana nakon pravosnažnosti presude.

13. Opštinski sud je utvrdio da je materijalna dobit stečena izvršenjem krivičnog dela od strane optuženika iznosila najmanje 212.761,15 evra. U ovom slučaju konfiskacija dobitka nije bila moguća, tako da bi razlika između neto dobitka i štete (180.846,98 evra) trebalo da se plati Kosovskom konsolidovanom budžetu.

14. Podnosilac zahteva se žalio Okružnom sudu na tu presudu. On je naveo da je bilo proceduralne povrede u suprotnosti sa odredbama člana 403. stava 1. tačke 9. i 12, stava 2. tačke 1. i 2. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova (UNMIK/REG/2003/26 u daljem tekstu PZKPK). On je došao do ovog zaključka jer je ispitivan od strane jednog službenika Odeljenja za istragu privrednog kriminala i korupcije u Prištini pre iznošenje dokaza, prilikom čega on tvrdi da je njegova izjava bila skraćena i bio je sprečen u korišćenju i iznošenju materijalnih dokaza tokom ispitivanja od dana hapšenja i nadalje. On je tvrdio da je presuda bila kontradiktorna i da ne sadrži razloge u odlučujućim činjenicama, da podizanju optužnice nisu prethodile istražne radnje koje bi, on veruje, potvrdile na ispravan način i u potpunosti činjenično stanje i da su njegova prava povređena jer od trenutaka hapšenja mu nije bilo dozvoljeno da koristi dokumentaciju koju je imao na raspolaganju u korist svoje odbrane.

15. Podnosilac zahteva takođe tvrdi je bilo kršenje člana 404. stava 1. tačaka 1, 2, 4. i 5. PZKPK-a jer; delo za koje je bio gonjen nije bilo predviđeno kao krivično delo po Uredbi UNMIK-a 2000/20 o Poreskoj administraciji koja je bila na snazi do 30. aprila 2005. god. Krivično delo po članu 15. stavu 1. PKZK-a podrazumeva umišljaj za utaju ili izbegavanje poreza što podnosilac zahteva nije imao. Presuda je bila, između ostalog, zasnovana na odredbi člana 71. PZKPK koji predviđa mogućnost kažnjavanja za krivična dela u sticaju, a poznato je da je podnosilac zahteva bio optužen samo za jedno krivično delo, čije izvršenje nije bilo dokazano od strane Opštinskog suda i konačno da je Opštinski sud pogrešno ustanovio činjenično stanje.

16. Dana 27. maja 2010. god. Okružni sud u Prištini je svojom odlukom Ap. br. 242/2007 delimično usvojio žalbu i izmenio presudu u pogledu presude kaznom, sledstveno Vrhovni sud je smanjio podnosiocu zahteva kaznu na 9 meseci. U obrazloženju ove odluke Vrhovni sud je naveo da prvobitnom presudom Opštinski sud nije ocenio sve olakšavajuće okolnosti na potrebnom nivou, naročito to da je podnosilac zahteva imao porodicu i nije bio prethodno osuđivan.

17. Okružni sud je odlučio da: je osporena presuda bila konkretna i jasna, nije bilo kontradikcije u njoj i u razlozima navedenim u osporenoj presudi. Okružni sud nije ustanovio da je u osporenoj presudi bilo suštinske povrede PZKPK-a, činjenično stanje je bilo potkrepljeno u potpunosti i na ispravan način. Prema zaključku i mišljenju Suda, finansijski veštak i Opštinski sud su pravilno primenili krivični zakon kada su zaključili da je u radnjama podnosioca zahteva bilo elemenata krivičnog dela utaje poreza iz člana 249. stava 2. u vezi sa stavom 1. PKZK-a. Na osnovu ovoga, ostatak presude je ostao neizmenjen.

18. Dana 12. avgusta 2010. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti opet zbog povrede člana 403. stavova 1. i 12, kao i stava 2. tačke 1. PZKPK-a i člana 404. stava 1. tačke 1, 2, 4. i 5. PZKPK-a.

19. Vrhovni sud Kosova je svojom presudom Pkl. br. 101.2010, od 30. decembra 2010. god., odbio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti. Vrhovni sud je odlučio da: to što se podnosilac zahteva žali da je vođen na ispitivanje od strane službenika Odeljenja za istragu privrednog kriminala i korupcije pre nego što je iznet bilo kakav dokaz nije predstavljalo povredu člana 403. stava 1. tačke 9, ni jedan dokaz nije klasifikovan kao neprihvatljiv i da su se navodi da je pravo podnosioca zahteva na odbranu bilo povređeno pokazali kao neosnovani, jer je zapisnik sa sudske rasprave pokazao da je on uživao sva zakonom predviđena prava i da mu je pružena mogućnost da se brani tokom svih faza krivičnog postupka.

20. Vrhovni sud je odlučio da, dok krivično delo utaje poreza nije predviđeno po Uredbi 2000/20 o Poreskoj administraciji, krivično delo utaje poreza predviđa se na osnovu člana 249. stava 2. PKZK-a. Takođe to je bilo predviđeno Krivičnom zakonom Kosova (u daljem tekstu: KZK) koji je bio primenljiv do 2004. god. kada je usvojen PKZK. Međutim pošto PKZK predviđa blažu kaznu za krivično delo utaje poreza nego što predviđa KZK, ovo je primenjeno u skladu sa primenljivim zakonima kao najpovoljnijim zakonom za optuženog.

21. Tvrdnje podnosioca zahteva da nije znao da su te radnje bile zabranjene, jer je on završio samo osnovnu školu i da je obmanut u pravnom i faktičkom pogledu, prema Vrhovnom sudu, su apsurdne zbog činjenice da je optuženi najpre tvrdio da je primenjen neprimenljiv zakon pa onda da je rešenje zasnovano na neprihvatljivim dokazima. On je onda tvrdio da nije bilo potvrđeno da je optuženi izvršio krivično delo da bi na kraju zaključio da je optuženi u stvari izbegavao porez, ali da je bio obmanut, što je u potpunosti kontradiktorno.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva tvrdi da je bilo kršenja člana 7. stava 1. Ustava jer sudovi nisu poštovali načela saglasnosti sa ljudskim pravama i slobodama i sa vladavinom prava, na kojima se zasniva ustavni poredak Republike Kosovo.

23. Podnosilac zahteva tvrdi da su sudovi propustili da mu daju punu i pravu podršku u zaštiti njegovih prava koja su garantovana Ustavom, naime da nisu pravilno presuđivali krivično-pravni spor. Stoga su sudovi, prema njemu, postupili u suprotnosti sa odredbama člana 31. stava 1. i 2. Ustava

u vezi sa članom 6. i 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: ESLJP).

24. Podnosilac zahteva tvrdi da su sudovi propustili da pruže podnosiocu zahteva pravu sudsku zaštitu koja se garantuje članom 54. Ustava.

25. Podnosilac zahteva navodi da su sudovi prekršili član 102. stava 2. Ustava koji glasi: „Sudska vlast je jedinstvena, nezavisna, pravična, apolitična ili nepristrasna…" jer su sudovi doneli odluke u suprotnosti sa zakonom i na štetu podnosioca zahteva.

Preliminarna ocena privremene mere

26. Što se tiče zahteva podnosioca da Ustavni sud uvede privremenu meru da mu suspenduje kaznu zatvora, Sud smatra da predstavke podnosioca zahteva ne sadrže dovoljne dokaze ili razloge koji bi opravdali uvođenje privremene mere.

27. Naročito, podnosilac zahteva nije dokazao, kao što se propisuje članom 27. Zakona, da će pretrpeti nepopravljivu štetu ako se ne odobri privremena mera. Pored toga nije utvrđeno da bi uvođenje privremenih mera bilo u javnom interesu.

28. Stoga, uslovi za uvođenje privremenih mera nisu ispunjeni i zahtev podnosioca mora da bude odbijen.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

29. Da bi mogao da presudi po žalbi podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

30. U ovom pogledu Sud podseća da prema pravilu 36(1)(c) „Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

31. Pravilo 36 (2) Poslovnika o radu dalje propisuje da:

„(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."

32. Podnosilac zahteva nije dostavio nijedan prima facie dokaz kojim bi ukazao na povredu svojih prava koja su mu garantovana Ustavom (vidi Vanek protiv Republike Slovačke, Odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

33. Sud nalazi da su tvrdnje podnosioca zahteva o, inter alia, kršenju člana 31. Ustava u vezi sa članovima 6. i 13. Konvencije, kao i člana 1. Protokola br. 1 Konvencije u potpunosti nepotkrepljene.

34. Sud primećuje da je Vrhovni sud razmatrao navode podnosioca zahteva u svojoj presudi Pkl. br. 101.2010 od 30. decembra 2010. god. Uzimajući to u obzir Ustavni sud ne nalazi da su odgovarajući postupci bili na bilo koji način nepravedni ili ukaljani arbitrarnošću. (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17964/06 od 30. juna 2009. god.)

35. Sud sledstveno zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan, u smislu pravila 36. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 27. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

II. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

III. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Snezhana Botusharova	Prof. dr Enver Hasani

Lutfi Dervishi protiv odluka Okružnog suda u Prištini: Kp. br. 196/2009, PPS. br. 02/2009, P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA. br. 278/10 i KA. br. 309/10, P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA br. 278/10 i KA. br. 309/10

Slučaj KI 80-2011, odluka od 12. decembra 2011. god.

Ključne reči: prihvatljivost dokaza, krivično pitanje, redovan zakonski proces, iscrpljenje pravnih sredstava, produženje istrage, lični zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na slobodu i sigurnost, dostava dokumenata

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, navodeći da su mu povređena prava zagarantovana članom 31. Ustava i članovima 5. i 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, pošto on nikada nije bio obavešten o produžetku krivične istrage, niti je bio obavešten o pretresu bez sudskog naloga i o naknadnoj odluci o povlačenju dokaza, dobijenih na nezakonit način, niti je bio obavešten o žalbi tužioca protiv odluke sudije o optužnici. U stvari, podnosilac zahteva je argumentovao da je on bio lišen prava na redovan pravni proces i poštovanja načela o jadnakosti oružja.

Sudija je odlučio da je zahtev neprihvatljiv u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 47.2 Zakona o Ustavnom sudu, jer nisu iscrpljena sva dostupna pravna sredstva jer slučaj još nije bio rešen od strane sudskog veća i da su bila dostupna pravna sredstva s prethodnog postupka, citirajući slučajeve *Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O protiv Vlade Kosova i Selmouni protiv Francuske koje se odnose na pretpostavku da pravni sistem Kosova pruža delotvorna pravna sredstva za povrede Ustava*.

Priština, 12. decembar 2011. god.
Br. ref.: RK174/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 80/11

Podnosilac

Lutfi Dervishi

Ocena ustavnosti odluka Okružnog suda u Prištini:

Kp. br. 196/2009, dana 8. juna 2009. god.,

PPS. br. 02/2009, P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA. br. 278/10 i KA. br. 309/10, dana 1. marta 2011. god.,

P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA. br. 278/10 i KA. br. 309/10, dana 27. aprila 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Lutfi Dervishi, predstavljen od strane g. Linna Slattengrena, advokata iz Prištine.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava sledeće odluke Okružnog suda u Prištini:

   a. Kp. br. 196/2009, od 8. juna 2009. god., koja navodno nikada nije uručena podnosiocu zahteva;
   b. PPS. br. 02/2009, P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA. br. 278/10 i KA. br. 309/10, od 1. marta 2011. god., koje su navodno primljene od predstavnika podnosioca zahteva 1. marta 2011. i
   c. P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA. br. 278/10 i KA. i. 309/10, od 27. aprila 2011. god., koje su navodno primljene od predstavnika podnosioca zahteva 27. aprila 2011. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je zahtevao od Ustavnog suda republike Kosova (u daljem tekstu, "Sud") da oceni ustavnost odluke Okružnog suda u Prištini, pri čemu su njegova prava zagarantovana članom 31. [Prava na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] i članom 5. [Pravo na slobodu i bezbednost] Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu, "EKLJP") navodno bila prekršena.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: „Zakon") i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu").

Postupak pred sudom

5. Podnosilac zahteva je 9. juna 2011. god. podneo zahtev Sudu.

6. Predsednik je 17. avgusta 2011. god., imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Altay Suroy.

7. Podnosilac zahteva je 15. septembra 2011. god., obavestio Sud da je "Okružni sud u Prištini postavio slučaj za suđenje počevši od 4. oktobra 2011. god.", i zahtevao informacije o "statusu postupka" i o tome da li Sud "namerava da preduzme bilo kakve radnje pre datuma suđenja".

8. Sud je 19. septembra 2011. god. obavestio podnosioca zahteva da je slučaj registrovan i da su razmatranja u ovom sudu u toku. Istog dana, Sud je obavestio o zahtevu Okružni sud u Prištini.

9. Sud je 11. oktobra 2011. god., obavestio o zahtevu tužioca EULEX-a u Prištini.

10. Veće za razmatranje je 22. novembra 2011. god., razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Tužilac je 12. novembra 2008. god. pokrenuo istragu protiv podnosioca zahteva za krivična dela shodno članovima 139.1 i 23. Krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu, "KZK"), za početni period od šest meseci.

12. Tužilac je 22. maja 2009. god. podneo zahtev Okružnom sudu u Prištini za produženje istrage za još šest meseci.

13. Dana 31. maja 2009. god., pretpretresni sudija Okružnog suda u Prištini je odbio zahtev za produženje istrage za još šest meseci (GJPP 361/08). Obrazloženo je da *"u ovom konkretnom slučaju, istrage su počele 12. maja 2008. god., tako da je početna istraga u roku od šest meseci istekla 12. maja 2009. god. Podnesak javnog tužioca za produženje istrage za još šest(6) meseci je podnet Okružnom sudu u Prištini 22. maja 2009. god., sa kašnjenjem od deset (10) dana. Tako da, istraga, budući da je već bila istekla u trenutku kada je podnesak za produženje podnet od strane javnog tužioca (22. maja 2009. god.), ne može biti dalje produžena"*, shodno članovima 94, 95. i 225. KZK-a.

14. Tužilac je juna 2011. god., protiv ove odluke podneo žalbu Žalbenom veću Okružnog suda u Prištini.

15. Žalbeno veće Okružnog suda u Prištini je 8. juna 2009. god., usvojilo žalbu tužioca i odobrilo njegov/njen zahtev za produženje istrage (Kp. br. 196/2009), uzimajući u obzir da *"član 225 KZK-a ne navodi izričito da zahtev za produženje istrage bi trebalo biti podnet blagovremeno i u kontinuitet sa razvojem dotadašnjih istraga."* Protiv ove odluke, u skladu da članom 431. (2) KZK-a žalba nije dozvoljena.

16. Pretpretresni sudija je 9. novembra 2009. god., usvojio produženje od još šest meseci.

17. Pretpretresni sudija je 11. januara 2010. god., usvojio još jedno produženje od šest meseci.

18. Vrhovni sud je 12. maja 2010. god., usvojio vanredno produženje istrage za dodatnih šest meseci.

19. Dana 15. oktobra 2010. god., optužnica je podneta Okružnom sudu u Prištini (PPS 41/09).

20. Dana 20. oktobra 2010. god., optužnica (PPS. br. 107/10) je podneta Okružnom sudu u Prištini.

21. Dana 29. novembra 2010. god., optužnice od 15. i 20. oktobra 2010. god. su spojene.

22. Dana 14. decembra 2010. god., i 6. januara 2011. god. sudija potvrdilac je održao potvrđujuću raspravu, spojenih optužnica.

23. Okružni sud u Prištini je 31. januara 2011. god. doneo odluku o prihvatljivosti dokaza, i rešio da su zaplenom nekih dokaza povređeni zakon i prava podnosioca zahteva (PPS. br. 02/2009).

24. Dana 8. februara 2011. god., tužilac je podneo žalbu protiv ove odluke Okružnog suda u Prištini. Pored toga, 22. februara 2011. god., podnosilac zahteva je podneo odgovor na žalbu tužioca.

25. Dana 1. marta 2011. god., veće od troje sudija Okružnog suda u Prištini je odobrio žalbu tužioca i poništilo odluku od 31. januara 2010. god., s obrazloženjem da "nije moguće da tokom potvrđujuće rasprave sudije čuju uživo svedočenje ili, po mišljenju Veća, da naprave konačno utvrđivanje činjenica koje su dovele do zaplene dokaza. To je ekskluzivno pravo pretresnog Veća" Stoga, slučaj je vraćen sudiji potvrdiocu da donese rešenje o optužnici samo u skladu sa članom 316. KZK-a (PPS. br. 02/2009, P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA. br. 278/10 i KA. br. 309/10).

26. Dana 2. marta 2011. god., sudija potvrdilac je delimično potvrdio optužnicu protiv podnosioca zahteva (KA 278/10, P 309/10, KA 309/10, P 340/10).

27. Tužilac se žalio protiv ove odluke Veću od troje sudija Okružnog suda u Prištini. Podnosilac je takođe podneo i odgovor na žalbu tužioca.

28. Dana 27. aprila 2011. god., Veće od troje sudija Okružnog suda u Prištini je odobrilo žalbu tužioca i modifikovalo rešenje sudije potvrdioca od 2 marta 2011. god., kojim je potvrdio sve optužbe (P. br. 309/10, P. br. 340/10, KA. br. 278/10 i KA. br. 309/10).

Tvrdnje podnosioca zahteva

29. Podnosilac zahteva navodi sledeće:

(i) Kršenje prava na pravičnu i nepristrasnu raspravu

a. Podnosilac zahteva nikada nije bio obavešten da je Sud odlučio o produženju istrage i ta odluka mu nikada nije uručena. Prema tome, podnosilac zahteva nije mogao da se pojavi niti da se žali na ovu očigledno nepravednu i nezakonitu odluku (o produžetku istrage). Dakle, njemu je uskraćeno pravo na javnu raspravu.

b. Podnosilac tvrdi da je istraga trajala dve godine a njemu nije omogućena javna rasprava. Dakle, njemu je takođe uskraćeno pravo na pravičnu i nepristrasnu javnu raspravu o krivičnim prijavama u razumnom roku.

c. Podnosilac zahteva nije bio obavešten u vezi sa odlukom o produžetku istrage. Dakle, njemu je takođe uskraćeno pravo na pravičnu i nepristrasnu javnu raspravu o krivičnim prijavama.

(ii) Kršenje načela o jednakosti oružja

Podnosilac zahteva tvrdi da je neovlašćen „pretres“ sproveden u klinici Medikus, i da mu nije pružena nikakva lista „pretresenog“ inventara. On dalje tvrdi da je 31. januara 2011. god., potvrdni sudija [...] doneo odluku o suzbijanju konfiskovanih dokaza [...]. Dosledno, tužilac je tajno uložio žalbu protiv odluke sudije potvrdioca. Odbrani nikada nije uručena ova žalba. Advokat je podneo odgovor žalbenom Veću [...]. Dakle, njemu je uskraćeno pravo na jednakost oružja i pravično i nepristrasno suđenje.

(iii) Kršenja redovnog postupka

d. Podnosilac zahteva navodi da je, 2. marta 2011. god., sudija potvrdilac doneo odluku potvrdivši optužnice protiv njega [...]. [...] Tužilac je tajno uložio žalbu protiv odluke sudije potvrdioca. Ni odbrani nikada nije uručena ova žalba. Tužilac je opet obavestio potpisanog o činjenicama žalbe. Advokat je podneo odgovor žalbenom Veću [...]. Dakle, njemu je uskraćeno osnovno pravo redovnog postupka po krivičnim prijavama.

30. U globalu, podnosilac zahteva navodi kršenje prava na pravično i nepristrasno suđenje, kršenje načela o jednakosti oružja i kršenje redovnog postupka.

31. Sve povrede su navodno počinjene tokom istrage, u pretpretresnoj fazi krivičnih postupaka koji su još u toku.

32. Gotovo sve osporene odluke su predmet žalbe, gde je odlučeno, naime, da bi "pitanje prihvatljivosti dokaza trebalo biti određeno od strane sudskog Veća".

33. Podnosilac zahteva zasniva svoje tvrdnje uglavnom na članu 6. [Pravo na pravično suđenje] i član 5. [Pravo na slobodu i bezbednost] EKLJP-a.

34. Član 5. (4) i član 6. (1) EKLJP slede različita namene [Pravo na slobodu i bezbednost; i pravo na pravično i nepristrasno suđenje]. Shodno tome, krivično načelo člana 6. ne odnosi se i na postupak ocene zakonitosti pritvora koje spada u okvir člana 5. (4), koje je *lex specialis* u vezi sa članom 6. (Vidi *Reinprecht protiv Austrije*, §§ 36, 39, 48. i 55).

35. Uopšte, član 5. se odnosi na pravo obaveštavanja u vezi sa optužbama, dok član 6. se odnosi na pravo osporavanja i rasprave o optužbama.

36. To je do pretresnog sudije, i ako je potrebno do glavnog pretresa, da razmotri navodne povrede i da odredi krivične optužbe. Pretresni sudija onda mora da primeni postupak Krivičnog zakona u saglasnosti sa Ustavom i sudskom praksom Evropske konvencije.

Ocena prihvatljivosti zahteva

37. Sud naglašava da može odlučivati o prihvatljivost zahteva samo ako je podnosilac zahteva dokazao da je on/ona iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva koja su mu na raspolaganju po važećem zakonu.

Član 113.7 Ustava propisuje da *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

S druge strane, član 47.2 Zakona predviđa da " *Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.*"

38. Načelo subsidijarnosti zahteva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnim postupcima kako bi se izbeglo kršenje Ustava ili, ako ih ima, da ispravi takva kršenja osnovnih prava.

39. Obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekat principa subsidijarnosti Ustava (vidi, između ostalog, Rešenje o neprihvatljivosti KI41-09 AAB-RlINVEST DOO, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo od 27. januara 2010. god. i, *mutatis mutandis*, ESWP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

40. U stvari, kao opšte pravilo, Ustavni sud će intervenisati samo gde postoje kršenja u tumačenju Ustava ili kada zakoni nisu u saglasnosti sa Ustavom, ali samo kada su iscrpljena sva pravna sredstva regulisana zakonom.

41. U ovom konkretnom slušaju, Sud je primetio da je slučaj još u toku pred redovnim sudovima, gde bi podnosilac zahteva bio u mogućnosti da se žali pred pretresnim sudijom u vezi sa navodnim povredama njegovih prava tokom pretpretresnog perioda. Tako da, Sud smatra da još nema konačne odluke koja bi bila osporena pred ovim sudom.

42. Stoga, podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva, uključujući poslednju instancu, na raspolaganju po primenjivom zakonu, kako je zahtevano članom 113.7 Ustava i članom 47. (2) Zakona.

43. Zbog svega gorenavedenog, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

U skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 42 (2) Zakona i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, 22 novembar 2011. god. Ustavni sud jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Almiro Rodrigues	Prof. dr Enver Hasani

Kadri Bytyqi protiv naloga Posebne komore br. SCEL 09-0009

Slučaj KI 83-2011, odluka od 12. decembra 2011. god.

Ključne reči: pitanje vremenskog roka, iscrpljenost pravnih sredstava, ljudsko dostojanstvo, lični zahtev, jezičko pitanje, prekid ugovora o radu

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, pod navodom da su mu nalogom Posebne komore Vrhovnog suda povređena prava zagarantovana članom 23. i 55. Ustava, pošto nije bio uključen u listu radnika koji imaju pravo na 20% od prodaje privatizovanog UTP "Theranda" u Prizrenu.

Sud je odlučio da je zahtev bio neblagovremen i neprihvatljiv shodno članu 47.2 Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36.1(a) Poslovnika o radu, pošto podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je iscrpeo sva pravna sredstva odgovarajući na zahtev Posebne komore da bi obrazložio kašnjenje u podnošenju s njegove strane, citirajući slučajeve *Univerzitet AAB-RIINVEST DOO protiv Vlade Kosova i Selmouni protiv Francuske*. Sud je konstatovao da je zahtev neprihvatljiv shodno članu 49. Zakona i pravilu 36.1(b), jer zahtev nije podnesen tokom predviđenog roka od četiri meseca od prijema spornog naloga.

Priština, 12. decembar 2011. god.
Ref.br.:RK168/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 83/11

Podnosilac

Kadri Bytyqi

ocena ustavnosti naloga Posebne komore br. SCEL 09-0009, od 26. oktobra 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Kadri Bytyqi sa prebivalištem u Zagradskoj Hoči, Opština Prizren.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava nalog Posebne komore br. SCEL 09-0009, od 26. oktobra 2010. koji je uručen podnosiocu zahteva 30. oktobra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Zahtev podnosiloca odnosi se na navodno kršenje člana 23. (Ljudsko dostojanstvo), 24. (Jednakost pred zakonom) i člana 55. (Ograničenje prava i osnovnih sloboda) Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: "Ustav").

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona i pravilo 56(2) Poslovnika o radu.

Postupak pred sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 20. juna 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: "Sud").

6. Dana 21. juna 2011. god., Sud je tražio od podnosioca zahteva da dostavi nalog Posebne komore SCEL 09-0009, od 26. oktobra 2011. god., koji mu je uručen zajedno sa povratnicom pomenutog naloga.

7. Podnosilac zahteva je 29. juna 2011. god. dostavio svoj odgovor.

8. Dana 17. avgusta 2011, predsednik je odlukom br. GJR. 83/11, imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. 83/11, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Surroy (predsedavajući), Snezhana Butosharova (član) i Ivan Čukalović.

9. Dana 25. avgusta 2011, zahtev podnosioca zahteva je prosleđen Posebnoj komori.

10. Podnosilac zahteva je 7. septembra 2011. god. ponovo dostavio svoj odgovor.

11. Veće za razmatranje je 25. novembra 2011. god. većalo o izveštaju sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva je radio kao kuvar u društvenom preduzeću UTP "Theranda" u Prizrenu, od 7. jula 1983. god. do 31. jula 1995. god. (pre rata), a ponovo nastavio da radi od 21. juna 1999. god. do 18. novembra 2002. god., kada je pomenuto preduzeće raskinulo njegov ugovor.

13. Dana 21. januara 2002. god. UTP "Theranda" je saopštenjem br. 16 obavestilo podnosioca zahteva o raskidu radnog odnosa od 18. novembra 2002. iako je ugovor podnosiocu zahteva isticao tek 20. januara 2003. godine.

14. Dana 26. oktobra 2010. god. Posebna komora je izdala nalog br. SCEL-09-0009 i odgovorila na žalbu podnosioca zahteva protiv Kosovske agencije za privatizaciju. Posebna komora, shodno članu 10.6 (a) Uredbe UNMIK-a 2003/13, tvrdi da je rok od 10 dana za podnošenje žalbe na spisak radnika UTP "Theranda" istekao 13. juna 2009. god., dok je podnosilac podneo žalbu tek 21. septembra 2010. god. Iz tog razloga je pozvan podnosilac zahteva kako bi objasnio i pružio dokaze u vezi sa propustom u podnošenju žalbe u blagovremenom roku, u suprotnom, kako je i navedeno u nalogu Posebne komore, žalba će biti odbijena kao neprihvatljiva.

Tvrdnje podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva tvrdi da je Posebna komora Vrhovnog suda, datim nalogom povredila njegova prava zagarantovana Ustavom, kada ga nije uključila u spisak radnika kojima pripada 20% fondova od prodaje privatizovanog preduzeća UTP "Theranda" u Prizrenu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Podnosilac zahteva navodi da su njegova prava garantovana članovima 23. (Ljudsko dostojanstvo), 24. (Jednakost pred zakonom) i člana 55. (Ograničenje prava i osnovnih sloboda) Ustava su prekrešena. Sud, da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovnikom o radu Ustavnog suda.

17. U ovom konkretnom slučaju, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije dokazao da je iscrpeo sva dostupna pravna sredstva kako je predviđeno Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

18. Do ovakvog zaključka se došlo zbog činjenice da je Posebna komora zahtevala od podnosioca zahteva da obrazloži i dokaže kašnjenje u podnošenju žalbe van vremenskog roka predviđenog Uredbom UNMIK-a 2003/13, protiv spiska radnika koji nisu imali korist od 20% (procenata) i fondova preduzeća UTP "Theranda" u Prizrenu. Ne postoje dokazi da je podnosilac zahteva ikada odgovorio na ovaj zahtev Posebne komore. Dakle, na osnovu ove činjenice, proizilazi da podnosilac zahteva o svom predmetu još nije dobio konačnu odluku i nije dokazao da je iskoristio mogućnost koju mu pružila Posebna komora, kako bi podržavao svoju žalbu.

19. Stoga, zahtev se smatra neblagovremenim, zbog činjenice da podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je iscrpeo sva dostupna pravna sredstva prema primenjivom zakonu.

20. Uslov za iscrpljenje pravnih sredstava određen je članom 47. stavom 2. Zakona, koji glasi:

Član 47.2 Individualni zahtevi

Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.

21. Obrazloženje pravila iscrpljenosti je da da mogućnost dotičnim organima, uključujući i sudove, da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti pravna sredstva za kršenje ustavnih prava (vidi, rešenje o prihvatljvosti: AAB-RIINVEST DOO, Priština protiv Vlade Republike Kosova, KI-41/09 od 21. januara 2010. god. i vidi mutatis mutandis, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25 803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

22. Međutim, iako bi podnosilac zahteva iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva, još jedan važan uslov koji je trebalo da ispuni je da podnese zahtev za realizaciju određenog prava u roku predviđenom Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

23. U konkretnom slučaju, iz podnetih dokumenta podnosioca zahteva primećuje se da mu je nalog Posebne komore br. SCEL -09-0009, od 26. oktobra 2010. god. uručen 30. oktobra 2010. god., dok je podnosilac zahteva svoj zahtev Ustavnom sudu podneo 20. juna 2011. god., što znači više od četiri meseca od dana uručenja navedenog naloga. Stoga, proizilazi da je zahtev podnet van vremenskog roka predviđenog članom 49. Zakona, zbog činjenice da je isti trebalo da se podnese Sudu 1. marta 2011. god.

24. Član 49. Zakona o Ustavnom sudu izričito određuje:

Član 49. Rokovi

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta.

25. Pod ovim okolnostima, zahtev treba da se odbaci kao neblagovremen na osnovu člana 49. Zakona i pravila36 (b) Poslovnika o radu.

26. Sledstveno, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2, članom 49. Zakona i pravilom 36.(a) i (b) Poslovnika o radu zahtev podnosioca je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 i članom 49. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 25. novembra 2011 god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

Rexhep Ademi protiv revizije odluke HPCC/REC/101/2008 Komisije za rešavanje stambenih i imovinskih zahteva

Slučaj KI 84-2011, odluka od 12. decembra 2011. god.

Ključne reči: sukob između zakona, isterivanje, lični zahtev, sporazumi međunarodnih instrumenata, očigleno neosnovan zahtev

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, pod navodom da je povređen član 22 Ustava, kada je Kosovska agencija za imovinu isterala podnosioca zahteva i njegovu porodicu iz stana zbog neplaćanja stanarine.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv shodno članu 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36.2(b) Poslovnika o radu, pošto podnosilac zahteva nije dostavio dokaze koji bi *prima facie* dokazali povrede Ustava, citirajući slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke. Nakon ispitivanja dokaza, Sud nije utvrdio da je postupak na bilo koji način bio nepravedan ili arbitraran, citirajući slučaj Shub protiv Litvanije.*

Priština, 12. decembar 2001. god.
Br. ref.: RK170/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 84/11

Podnosilac

Rexhep Ademi

Ocena ustavnosti potvrđene odluke Housing and Property Claims Commission HPCC/REC/101/2008 od 19. juna 2008. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Rexhep Ademi iz Mitrovice, Opština Mitrovica.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava potvrđenu odluku Housing and Property Claims Commission (u daljem tekstu HPCC) HPCC/REC/101/2008 od 19. juna 2008. godine kojom je potvrđena odluka HPCC/d/108/2004/C od 13. februara 2004. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je potvrđena odluka HPCC/REC/101/2008 od 19. juna 2008. godine kojom je prema tvrdnjama podnosioca zahteva povređen član 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava Republike Kosovo i Evropska socijalna povelja iz 1996. godine.

Pravni osnov

4. Zahtev je podnet na osnovu članova 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 21. juna 2011 godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 26. jula 2011. godine Ustavni sud je obavestio gospodina Rexhepa Ademija i Kosovsku agenciju za imovinu (u daljem tekstu KAI) koja je pravni naslednik HPCC, da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti odluka po predmetu br KI-84-11.

7. Dana 29. avgusta 2011. godine KAI je u svom odgovoru detaljno obavestila Sud o postupku po odluci HPCC/REC/101/2008 od 19. juna 2008. godine.

8. Dana 13. oktobra 2011. godine Ustavni sud je od KAI-a zahtevao da KAI dostavi dodatnu dokumentaciju sa dokazima kada je odluka HPCC/REC/101/2008 od 19 juna 2008. godine, dostavljena podnosiocu zahteva.

9. Dana 17. oktobra 2011. godine, KAI je Ustavnom sudu dostavila kopiju povratnice sa dokazima da je podnosilac zahteva dana 31. marta 2011. godine primio odluku HPCC/REC/101/2008 od 19. juna 2008. godine.

10. Dana 21. novembara 2011. god. nakon razmatranja izveštaja sudije Ivana Čukalovića, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), dr Gjyljeta Mushkolaj i dr Iliriana Islami, je preporučilo Sudu u punom sastavu da odbije zahtev kao neprihvatljiv.

Pregled činjenica

11. Komisija za stambena pitanja Industrije građevinskog materijala Zvečan (u daljem tekstu IGMZ) je rešenjem o privremenom korišćenju stana br. 220 od 26. marta 1980. godine, podnosiocu zahteva dala na privremeno korišćenje stan koji se nalazio na mestu stare Direkcije u Mitrovici.

12. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva on je u stanu živeo sa 6 članova porodice *„do kraja avgusta 1998. godine kada su ga paramilitarne srpske snage uz upotrebu sile izbacile iz stana…“*.

13. Posle rata on se vratio u stan, ali je ispred HPCC poveden postupak po zahtevu DS309975 gde je zahtev podnela V.G., u kome je zahtevala da joj se stan u ulici Gavrila Principa, 231, vrati u posed.

14. Odlukom HPCC/D/108/2004/C od 13. februara 2004. godine pravo posedovanja stana je utvrđeno u korist V.G., ova odluka je uručena 23. novembra 2007. godine podnosiocu zahteva.

15. Na ovakvu odluku HPCC/D/108/2004/C od 13. februara 2004. godine podnosilac zahteva je izjavio protivljenje.

16. U postupku ponovnog razmatranja odlukom HPCC/REC/101/2008 od 19. juna 2008. godine je potvrđena odluka HPCC/d/108/2004/C od 13. februara 2004. godine, u kojoj se pravo posedovanja stana utvrđeno u korist V. G.

17. Stan je i dalje ostao u posedu podnosioca zahteva u kome po tvrdnjama podnosioca zahteva *„živi neprekidno oko 18 godina“,* za šta ima i potvrdu izdatu od Nezavisnog organa Direkcije za stambena i imovinska pitanja.

18. Odluka HPCC/REC/101/2008 od 19. juna 2008. godine postaje pravosnažna, što je u pouci o pravnom leku prema Uredbi UNMIKA br. 23/1999 i članu 2.7 i naznačeno:

    Konačne odluke Komisije su obavezujuće i izvršne i nisu predmet preispitivanja bilo kojih drugih pravosudnih ili administrativnih organa na Kosovu.

19. Kasnije podnosilac zahteva sklapa ugovor o zakupu predmetne nepokretnosti sa KAI, dana 27. maja 2011. godine KAI šalje poslednju opomenu za iseljenje iz zakupljenog prostora, zbog neispunjenja ugovornih obaveza iz ugovora o zakupu (neplaćanja zakupnine), u poslednjoj opomeni mu je naznačeno da, ukoliko ne ispuni ugovorne obaveze predviđene ugovorom o zakupu do 02. juna 2011. godine, KAI će biti primorana da ugovor o zakupu raskine.

20. Dana 15. juna 2011. godine, KAI je zbog neplaćanja zakupnine iselila podnosioca zahteva i njegovu porodicu iz predmetnog stana.

Tvrdnje podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva je ubeđen da su njegova prava kao građanina Republike Kosovo pogažena od strane HPCC-a i kasnije njihovih pravnih naslednika KAI da su odluke donošene u suprotnosti sa Ustavom Kosova i međunarodnim dokumentima o pravima čoveka.

22. Podnosilac zahteva smatra da je odluka KAI-a u suprotnosti sa članom 22. Ustava koji predviđa direktnu primenu međunarodnih sporazuma i instrumenata, a koji imaju premoć, u slučaju konflikta, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih institucija pa je u ovom slučaju došlo do povrede Evropske socijalne povelje iz 1996. godine.

Ocena prihvatljivosti zahteva verzija

23. Podnosilac zahteva navodi da je član 22. (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata) Ustava Kosova i Evropska socijalna povelja iz 1996. godine osnova za njegov podnesak.

24. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

    „Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

25. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

26. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način član 22. i Evropska socijalna povelja iz 1996. godine podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članu 48. Zakona.

27. U ovom slučaju podnosiocu prava su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Housing and Property Claims Commission i to u dva navrata. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

28. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. On nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom odlukom navodno povređena ustavna prava i slobode.

29. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (2b) Pravilnika o radu koja predviđa: „Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi c) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.“

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona, i pravilom 56. stavom 2. i pravilom 36 (2b) Pravilnika o radu, na zasedanju održanom 25. novembra 2011. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Prof. dr Enver Hasani

Muhamet Bucaliu protiv obaveštenja državnog tužioca, KMLC br. 37/11

Slučaj KI 92-2011, odluka od 12. decembra 2011. god.

Ključne reči: jednakost pred zakonom, izvršenje presude, lični zahtev, privremene mere, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan zahtev, zaštita zakonitosti (imovine), pravo na pravično i nepristrasno suđenje, dostava dokumenata

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, pod navodom da su mu odlukom državnog tužioca povređena prava zagarantovana članovima 24.1, 31.1 i 54, i da isti nije imao pravni osnov za postupak zaštite zakonitosti, što se tiče prodaje njegovog nepokretnog vlasništva poveriocu, uprkos protivljenju podnosioca zahteva, propustom Opštinskog suda u Uroševcu da mu uruči odluku o izvršenju Okružnog suda u Prištini kojom je odbijena njegova žalba na ovu prodaju. Podnosilac zahteva je zahtevao privremene mere da bi se zaustavila prodaja imovine.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan shodno pravilu 36.1(c) Poslovnika o radu jer podnosilac zahteva nije dokazao da je odluka Okružnog suda bila nepravedna ili arbitrarna, citirajući slučajeve *Shub protiv Litvanije i Vanek protiv Republike Slovačke*, dodajući da je Okružni sud pažljivo razmatrao način na koji je Opštinski sud razvio ovaj postupak, i da državni tužilac nije utvrdio bilo kakav pravni osnov za postupak zaštite zakonitosti. Sud je odbio navode koji se odnose na uručenje odluke shodno pravilu 36.3(e) pošto je to rešeno ranije. Sud je naglasio da je njegova uloga ograničena na rešavanje navodnih kršenja Ustava i da nije nadležan da rešava u činjeničnim i pravnim sporovima van ustavnog konteksta, gde spada i postupak izvršenja presude, citirajući slučajeve *Hornsby protiv Grčke i Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Sud je odbio zahtev za privremene mere na osnovu člana 27. Zakona o Ustavnom sudu i pravila 54.1 Poslovnika o radu, uzimajući u obzir prihvatljivost zahteva.

Priština, 12. decembar 2011. god.
Br. ref.: RK175/11

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 92/11

Podnosilac

Muhamet Bucaliu

Ocena ustavnosti obaveštenja državnog tužioca, KMLC. br. 37/11, od 2. juna 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Muhamet Bucaliu sa prebivalištem u Uroševcu, koji je podneo prvi zahtev (slučaj br. KI 20/10) Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“) 4. marta 2010. god. Taj slučaj je 15. oktobra 2010. god. odbačen kao neprihvatljiv.

Osporena odluka

2. Sadašnjim zahtevom podnosilac zahteva osporava obaveštenje državnog tužioca KMLC. br. 37/11 od 2. juna 2011. god., kojim je državni tužilac odbio zahtev podnosioca od 13. maja 2011. god. za pokretanje postupka za zaštitu zakonitosti u vezi sa rešenjem Okružnog suda u Prištini Ac. br. 116/2011 od 19. aprila 2011. god. Obaveštenje je uručeno podnosiocu zahteva 2. juna 2011. god.

Predmetna stvar

3. Sadašnji slučaj je nastavak slučaja br. KI 20/10. Podnosilac zahteva se sada žali da je Opštinski sud u Uroševcu rešenjem 4/2008 od 13. decembra 2010. prodao njegovu nekretninu poveriocu uprkos prigovora podnosioca zahteva i da je Okružni sud u Prištini rešenjem Ac. br. 116/2011 od 19. aprila 2011. god. odbio njegovu žalbu. Pored toga, podnosilac zahteva se žali da ga je državni tužilac memorandumom KMLC, br. 37/2011, obavestio da ne postoji pravni osnov za pokretanje postupka za zaštitu zakonitosti.

4. Podnosilac zahteva tvrdi da su prekršeni član 24. stav 1. [Jednakost pred zakonom], član 31. stav 1. [Pravo na pravično i nepristrano suđenje] i član 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav“).

5. Podnosilac zahteva takođe traži od Ustavnog suda da odluči o njegovom zahtevu za uvođenje privremenih mera protiv postupka izvršenja u vezi sa njegovom imovinom da bi se izbegao rizik od nepopravljive štete.

Pravni osnov

6. Član 113. stav 7. Ustava, članovi 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravila 54, 55. i 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

7. Što se tiče prethodnog slučaja podnosioca zahteva KI. br. 20/10, dana 13. jula 2010. god. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim na osnovu toga što podnosilac zahteva nije dokazao da je iscrpeo sva pravna sredstva predviđena primenljivim zakonom jer je on mogao da se žali pred Opštinskim sudom u Uroševcu i pred Okružnim sudom u Prištini na to da nije primio odluku Opštinskog suda u Uroševcu E. br. 04/08 od 11. januara 2008. god. i da je isti sud, u svojoj odluci o izvršenju, prekoračio granice zahteva. Umesto toga, podnosilac zahteva je izjavio žalbu samo na procenu vrednosti imovine.

8. Podnosilac zahteva je 7. jula 2011. god. podneo novi zahtev ovom sudu.

9. Dana 17. avgusta 2011. god. predsednik je nalogom br. GJR. 92/11, imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je nalogom br. KSH. 92/11 imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Iliriana Islami.

10. Sud je 3. novembra 2011. god. obavestio i prosledio zahtev državnom tužiocu. Do sada nije primljen nikakav odgovor.

11. Dana 25. novembra 2011. god. Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Kratak opis činjenica

12. Iz dokumenta koje je podneo podnosilac zahteva u vezi sa novim zahtevom proizilazi da je 13. decembra 2010. god. Opštinski sud u Uroševcu održao treću sednicu javne prodaje nepokretnosti podnosioca zahteva (katastarska parcela br. 1071 u Uroševcu), koja je, na osnovu ugovora o hipoteci (br. 11715/H, upisanog u Opštinskoj katastarskoj kancelariji Uroševca sa brojem protokola 25-72217092-00584) sa Raiffeisen bankom kao poveriocem, bila stavljena u zalog za kredit dat dužniku "Nera Impex" u Uroševcu. Prema podnosiocu zahteva nijedan kupac nije bio obavešten.

13. Istog dana, Opštinski sud u Uroševcu je rešenjem E. 4/08 prodao imovinu Raiffeisen banci, kao ponuđaču sa najvećom ponudom uprkos prigovorima podnosioca zahteva i svog zastupnika na ovaj postupak izvršenja.

14. Dana 22. decembra 2010, podnosilac zahteva se žalio Okružnom sudu u Prištini na odluku Opštinskog suda, tvrdeći da je prvostepeni sud pogrešno ocenio činjenično stanje.

15. Okružni sud u Prištini je 19. aprila 2011. god. odlukom Ac. br. 116/2011 odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio rešenje Opštinskog suda u Uroševcu E. br. 04/2008 od 13. decembra 2010. god.

16. Dana 13. maja 2011. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev državnom tužiocu za zaštitu zakonitosti protiv odluke Opštinskog suda u Uroševcu i odluke Okružnog suda u Prištini.

17. Državni tužilac je 2. juna 2011. god. utvrdio da ne postoji pravni osnov za zahtev (Obaveštenje KMLC br. 37/11).

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do kršenja:

    a. člana 24. stava 1, člana 31. stava 1. i člana 54. Ustava Republike Kosovo.

b. člana 47. stava 2. Zakona o izvršnom postupku, pošto odluka Opštinskog suda E. br. 4/08, od 11. januara 2008. god. nikada nije uručena njemu lično, stoga on nije mogao da se žali na tu odluku.

c. Pravne odredbe koje su navedene u zahtevu od 13. maja 2011. god. podnetom državnom tužiocu, kao i one odredbe koje se pominju u prvobitnoj žalbi i u dodatnim žalbama.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. U svojim novim podnescima, podnosilac zahteva tvrdi da su Opštinski sud u Uroševcu, Okružni sud u Prištini i državni tužilac povredili njegova prava koja su mu garantovana članovima 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

20. Žalba podnosioca zahteva na to da nikada nije primio odluku E. br. 4/08 Opštinskog suda u Uroševcu od 11. januara 2008. god. već je odbijena od strane ovog suda rešenjem o neprihvatljivosti u slučaju br. KI. 20/10 i stoga neće biti razmotrena u ovom zahtevu, u skladu sa pravilom 36 stavom 3. tačkom e Poslovnika o radu.

21. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

22. U vezi sa ovim zahtevom, Sud primećuje da podnosilac zahteva ne može da se žali da su redovni sudovi počinili greške u činjenicama ili zakonu, osim i samo ako su im povređena prava i slobode zaštićene Ustavom. Ovo važi za glavnu raspravu i za postupak izvršenja nakon završetka samog suđenja. U ovom pogledu Sud se poziva na presudu ESLJP-a od 19. marta 1997. god. Hornsby protiv Grčke (izveštaji 1997, 495), u kojoj je ESLJP naveo da „izvršenje presude bilo kog suda mora da se smatra kao sastavni deo „suđenja“ za svrhe člana 6.“

23. Vezano sa tim, Ustavni sud naglašava da nije sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donesene od strane redovnih sudova. Njihova uloga je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1).

24. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način, kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, mutatis mutandis, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju

Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br. 13071/87, donet 10. jula 1991).

25. Što se tiče ovog zahteva, Sud smatra da je Okružni sud u Prištini u svom rešenju Ac. br. 116/11 od 19. aprila 2011. god. pažljivo razmatrao način na koji je Opštinski sud u Uroševcu obavio javnu prodaju imovine podnosioca zahteva, stavljene pod hipoteku, u skladu sa ugovorom o hipoteci, registrovanom u odeljenju katastra u Uroševcu. Takođe i državni tužilac nije našao pravni osnov za pokretanje postupka za zaštitu zakonitosti.

26. Stoga podnosilac zahteva nije dokazao da je rešenje Ac. br. 116/11 Okružnog suda u Prištini bilo nepravično ili ukaljano arbitrarnošću (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god. i Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.) i da je predstavljalo povredu ustavnih prava na koje se poziva podnosilac zahteva.

27. Pod ovim okolnostima, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. stavom 1. tačkom c Poslovnika o radu koji predviđa: "Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

28. Sledstveno, zahtev podnosioca mora da se odbaci ka neprihvatljiv.

Ocena zahteva za privremenu meru

29. Što se tiče zahteva za privremene mere koji je podnosilac uputio Sudu, Sud se poziva na član 27. Zakona i tačnije na pravilo 54. stav 1. Poslovnika o radu, kojim je predviđeno da, uvek kada upućivanje nije rešeno pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera. Međutim, uzimajući u obzir da je zahtev proglašen neprihvatljivim, podnosilac zahteva nema pravo da zahteva uvođenje privremenih mera po pravilu 54. stavu 1. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa pravilom 36 (1.c), pravilom 54 (1) i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 25 novembar 2011. god., je jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBACI zahtev za privre mene mere;

III. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

Nikollë Qetta protiv presude Vrhovnog suda rev. br. 361/2010 i odluke Okružnog suda u Peći. br. 111/2010

Slučaj KI 96-2010, odluka od 12. decembra 2011. god.

Ključne reči: naknada svojinskih prava, iscrpljenje pravnih sredstava, eksproprijacija, lični zahtev, ljudska prava, privremene mere, očigledno neosnovan zahtev, zaštita imovine, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na imovinu, dostava dokumentacije, navođenje povređenih prava

Podnosilac je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, pod navodom da su odlukama Vrhovnog suda i Okružnog suda u Peći, u vezi sa vlasničkim pravima podnosioca zahteva na dve različite parcele, njemu povređena prava zagarantovana članovima 31, 46. i 53. Ustava i članovima 1. i 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima. U vreme podnošenja zahteva, žalba podnosioca zahteva protiv odluke Okružnog suda je bila u toku pred Vrhovnim sudom. On nije uspeo dokazati da mu nije uplaćena naknada za zemljište, koje se odnosi na osporenu presudu Vrhovnog suda.

Sud je odlučio da je deo zahteva koji se odnosi na Okružni sud preuranjen i nerpihvatljiv shodno članu 113.7 Ustava i pravilu 36.1(a) Poslovnika o radu, pošto činjenica da Vrhovni sud još nije postupao po toj žalbi ukazuje da nisu iscrpljena sva pravna sredstva, citirajući slučaj *Selmouni protiv Francuske sa pretpostavkom da pravni poredak Kosova pruža delotvorna pravna sredstva za povrede Ustava. Sud je takođe odlučio da je deo zahteva koji se odnosi na Vrhovni sud* neprihvatljiv shodno članu 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36.2(b) jer podnosilac zahteva nije uspeo pružiti bilo kakve dokaze koji bi učinili ovaj slučaj *prima facie, uz obrazloženje da bi trebalo precizno navesti navodne povrede Ustava. Sud je naglasio da je njegova uloga* rešavanje navodnih povreda Ustava, a ne rešavanje običnih činjeničnih ili zakonskih sporova, citirajući slučajeve *Garcia Ruiz protiv Španije i Vanek protiv Republike Slovačke.*

Priština, 12 decembar 2011. god.
Br. ref.: RK171/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Zahtevu Br. KI-96/10

Podnosilac

Nikollë Qetta

Ocena Ustavnosti presude Vrhovnog Suda Kosova Rev.br.361/2010 od 22. aprila 2010 godine i rešenja Okružnog suda u Peći AC.br.111/2010 od 16. juna 2010 godine.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Nikollë Qetta iz Đakovice koga zastupa advokat Franjo Pal Jankov iz Prištine.

Osporene odluke

2. Osporene odluke su presuda Vrhovnog Suda Kosova rev.br.361/2010 od 22 aprila 2010 godine koja je uručena podnosiocu zahteva 07. juna 2010 godine, kojom je odbijena revizija po ovom predmetu i potvrđene ranije donete odluke Okružnih i Opštinskih sudskih organa po predmetnoj stvari. Kao i rešenje Okružnog suda u Peći AC.br.111/2010 od 16. juna 2010 godine,

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar presuda Vrhovnog Suda Kosova rev.br.361/2010 od 22 aprila 2010 godine i rešenje Okružnog suda u Peći AC.br.111/2010 od 16. juna 2010 godine, kojima su prema tvrdnjama podnosioca zahteva povređena njegova prava iz oblasti imovinskih odnosa, kao prava garantovana članovima 31 , 46, i 53 Ustava Republike Kosovo i članovi 1 i 6 Evropske Konvencije o ljudskim pravima (prava na zaštitu imovine i pravo na pravično suđenje)

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stav 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim Sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 04. oktobara 2010. podneo Zahtev Ustavnom Sudu Republike Kosovo.

6. Dana 15 novembra 2010 Ustavni Sud je obavestio Gospodina Franju Pal Jankova i Vrhovni Sud da je pokrenut postupak ispitivanja Ustavnosti njihove odluke po reviziji br. Rev 361/2007 od 22. aprila 2010 godine.

7. Dana 04. aprila 2011 godine Sud je zahtevao dodatnu dokumentaciju od Opštine Đakovica-Uprave za imovinsko pravne poslove kao i od advokata Franjo Pal Jankova.

8. Dana 19. aprila 2011 godine odgovarajući na dopis Suda , u svom dopisu 11br.465-2528/11 Opština Đakovica je iznela svoja saznanja o predmetnoj stvari i dostavila dodatnu dokumentaciju Sudu .

9. Dana 04. maja 2011 godine po zahtevu Suda dodatnu dokumentaciju dostavio je advokat Franjo Pal Jankov.

10. Dana 17. juna 2011 godine Ustavi sud je zahtevao dodatnu dokumentaciju od Opštinskog suda u Đakovici i razjašnjenje u kojoj fazi se predmet nalazi pred ovim sudom.

11. Dana 28. juna 2011 godine opštinski sud u Đakovici je dostavio dopunsku dokumentaciju i dao objašnjenja u kojoj fazi postupka se predmet nalazi pred ovim sudom.

12. Dana 19. jula 2011 godine Ustavi sud je zahtevao dodatnu dokumentaciju od Okružnog suda u Peći i razjašnjenje u kojoj fazi se predmet nalazi pred ovim sudom.

13. Dana 05. avgusta 2011 godine Okružni sud u Peći je dostavio spise predmeta i dao odgovore u kojoj fazi postupka se predmet nalazi pred Okružnog suda u Peći.

14. Dana 21. novembara 2011. god. nakon razmatranja izveštaja sudije Ivan Čukalović, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (Predsedavajući), Altay Suroy i Snezhana Botusharova, je preporučilo Sudu u punom sastavu da odbije zahtev kao neprihvatljiv.

Pregled činjenica u vezi rešenja Okružnog suda u Peći AC.br.111/2010 od 16. juna 2010 godine.

15. Podnosiocu zahteva je rešenjem Opštinske Uprave za imovinsko pravne poslove u Đakovici br. 19-465-7/ 1986 od 28 jula 1986 godine izvršena eksproprijacija imovine na katastarskoj parceli br.5133/34 sa kulturom kuća u površini od 79 m2 i dvorište u površini od 400 m2.

16. Na predlog Javnog Pravobranioca eksproprijacija je izvršena u korist Opštine Đakovica za potrebe SIZ za oblast stanovanja i komunalne delatnosti a u svrhu gradnje puta „Kosta Novaković“ i drugog puta za placeve.

17. Rešenjem Opštinske Uprave za imovinsko pravne poslove u Đakovici br. 19-465-7/ 1986 od 28 jula 1986 godine je prosleđeno strankama u postupku, protiv koga stranke nisu izjavljivale zakonom predviđene pravne lekove, tako da je ovo rešenje postalo pravosnažno i izvršno 16. septembra 1986 godine i prosleđeno je kompetentnom organu radi promene vlasništva u katastarskim knjigama.

18. U okviru zakonom predviđenog roka Javni pravobranilac u Opštini Đakovica je posle procene vrednosti eksproprisanog objekata i procene vrednosti zemljišta izneo ponudu u cilju postizanja sporazuma o kompenzaciji za eksproprisanu nepokretnost.

19. Na zasedanju održanom 06. oktobra 1988 godine u Upravi za imovinsko pravne poslove u Đakovici u prisustvu obe strane nije postignut sporazum o kompenzaciji za eksproprisanu nepokretnost.

20. Opštinski organi aktom 19br. 465-7/1986 od 11. oktobra 1988 godine prosleđuju predmet Opštinskom sudu u Đakovici kako bi se u vanparničnom postupku utvrdila kompenzacija za eksproprisanu imovinu.

21. Dana 03. novembra 1988 godine Opštinski sud u Đakovici rešenjem V. br. 520/88 određuje kompenzaciju za eksproprisanu nepokretnost, i rešenje prima snaha podnosioca zahteva Valentina Jankopali dana 24. novembra 1988 godine, koja živi u zajedničkom porodičnom domaćinstvu sa podnosiocem zahteva.

22. Dana 23. februara 2010 godine podnosilac zahteva podnosi žalbu na rešenje Opštinski sud u Đakovici V. br. 520/88 03. novembra 1988 godine sa tvrdnjom da podnosilac zahteva nikad nije primio rešenje a da je njegova snaha Valentina Jankopali polupismena osoba.

23. Dana 16. juna 2010 godine Okružni sud u Peći rešenjem AC.br.111/2010 odbacuje žalbu kao neosnovanu i potvrđuje rešenje Opštinski sud u Đakovici V. br. 520/88 03. novembra 1988 godine.

24. Na rešenje Okružni sud u Peći AC.br.111/2010 od 16. juna 2010 godine podnosilac zahteva 22. jula 2010 izjavljuje reviziju Vrhovnom Sudu Republike Kosovo.

25. Predmet po reviziji nije okončan i od 06. septembra 2010 godine nalazi se u Vrhovnom sudu Kosova koji odlučuje po reviziji.

Pregled činjenica u vezi presude Vrhovnog Suda Kosova Rev.br.361/2010 od 22. aprila 2010 godine

26. Postupak po presudi Opštinskog suda u Đakovici C.br.331/01 od 11 decembra 2002 godine, u kojem Opštinski Sud u Đakovici prihvata tužbeni zahtev Musë Mirakaj i podnosioca zahteva obavezuje da preda u posed južni deo katastarske parcele br. 5133/33 ukupne površine od 0.02,36 ha, i istovremeno obavezuje podnosioca zahteva da kompenzuje proceduralne troškove u visini od 1.176,17 Eura ne odnose se na parcelu 5133/34 već parcelu 5133/33 za koju podnosilac zahteva nije pružio nikakve dokaze da mu nije isplaćena kompenzacija.

27. Isto tako žalbeni postupci po presudi Okružnog suda u peći Ac.br. 234/03 od 16. februara 2007 godine kao i postupak po reviziji pri Vrhovnom sudu Kosova presuda rev. br. 361/2007 od 22. aprila 2010 godine, a na osnovu kojih podnosilac zahteva zasniva zahtev pri Ustavnom sudu Kosova ne odnose se parcelu 5133/34 za koju je vanparnični postupak određivanja kompenzacija u postupku po reviziji u toku kod Vrhovnog suda Kosova, već za parcelu 5133/33 za koju podnosilac zahteva nije pružio nikakve dokaze mu nije isplaćena kompenzacija.

Tvrdnje podnosioca zahteva

28. Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom Vrhovnog Suda Kosova rev.br.361/2010 od 22 aprila 2010 godine kojom je odbijena revizija po ovom predmetu i potvrđene ranije donete odluke opštinskih i sudskih organa u predmetnom sporu. Povređena njegova prava iz oblasti imovinskih odnosa, kao prava garantovana članovima 31 , 46, i 53 Ustava Republike Kosovo .

29. Dalje tvrdi da je ovakvom presudom došlo do povrede prava na pravično suđenje i prava na zaštitu imovine predviđene članovima 1 i 6 Evropske Konvencije o ljudskim pravima a koja je sastavni deo Ustava Republike Kosovo .

Ocena prihvatljivosti zahteva u vezi rešenja Okružnog suda u Peći AC.br.111/2010 od 16. juna 2010 godine.

30. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove dopustivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom. Sa tim u vezi, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava:

    „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“.

31. Iz dokumentacije pribavljene po zahtevu proizilazi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju, pošto je njegova revizija podneta u vanparničnom postupku određivanja kompenzacija za katastarsku parcelu 5133/34 na rešenje Okružni sud u Peći AC.br.111/2010 od 16. juna 2010 godine, koji je suštinski zahtev podnosioca zahteva, još uvek u postupku rešavanja pred Vrhovnim

sudom u Prištini, evidentirana pod NDR.520/88 od 23. avgusta 2010 godine.

32. Sud konstatuje da obrazloženje za pravilo o iscrpljivanju pravnih sredstava, postoji da bi se predmetnim organima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni red Kosova obezbediti delotvorni pravni lek za kršenje ustavnih prava (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, Selmouni protiv Francuske, br. *25803/94*, odluka od 28. jula 1999).

33. Iz toga proizilazi da je zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Okružnog suda u Peći AC.br.111/2010 od 16. juna 2010 godine nedozvoljen za razmatranje u skladu sa Pravilom 36 (1a) pravilnika o radu koja predviđa „Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke,...

Ocena prihvatljivosti zahteva u vezi presude Vrhovnog Suda Kosova Rev.br.361/2010 od 24. aprila 2010 godine

34. Podnosilac zahteva navodi da su član 31. (Pravo na Pravično I Nepristrasno Suđenje), član 46 (Zaštita Imovine) i član 53. (Tumačenje odredbi Ljudskih Prava) Ustava Kosova kao i član 1 (Obaveza poštovanja ljudskih prava) i član 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske Konvencije o ljudskim pravima su osnova za njegov podnesak.

35. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

36. U vezi zahteva za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog Suda Kosova Rev.br.361/2010 od 24. aprila 2010 godine,po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLjP] 1999-I).

37. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način članovi 31. , 46. i 53. podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članu 48. Zakona.

38. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i primenom zakona od strane redovnih sudova, ne navodeći jasno na koji način su te odluke prekršile njegova ustavna prava.

39. U ovom slučaju podnosiocu prava su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Opštinskim, Okružnim i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god).

40. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. On nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom odlukom navodno povređena ustavna prava i slobode.

41. Iz toga proizilazi da je zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog Suda Kosova Rev.br.361/2010 od 24. aprila 2010 godine očigledno neosnovan u skladu sa Pravilom 36 (2b) pravilnika o radu koja predviđa „Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršrnju ustavnih prava,“.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 ustava , Članovima 20 i 47(2) zakona, i Pravilom 36 (1a) i 36 (2b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 21. novembara 2011. godine, je jednoglasno

ODLUČIO

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv u celosti;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović	Prof. dr Enver Hasani

Shefkat Perdibuka i Suhejla Morina protiv odluke rev. br. 228/2007 Vrhovnog suda

Slučaj KI 17-2011, odluka od 12. decembra 2011. god.

Ključne reči: pitanje vremenskog roka, jednakost pred zakonom, iscrpljenje pravnih sredstava, lični zahtev, privremene mere, zaštita imovine, izuzeće sudije, zahtev za ponovno suđenje, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na imovinu

Podnosioci zahteva su podneli zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava i odrednica Evropske konvencije o ljudskim pravima, pod navodom da su im povređena prava zagarantovana članovima 24, 31. i 46. Ustava presudom Vrhovnog suda, kojom je odbijena kao neosnovana njihova žalba za rešavanje imovinskog spora pred redovnim sudovima. Advokati podnosilaca zahteva su tvrdili da su osporenu odluku primili četiri meseca nakon objavljivanja od strane Suda.

Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv shodno članu 49. Zakon o Ustavnom sudu i pravilu 36.1(b) Poslovnika o radu, pošto je zahtev podnet nakon isteka roka od četiri meseca od prijema konačnog osporenog rešenja, pozivajući se na povratnicu o prijemu dokumenta, kao dokaz u vezi sa osporenom odlukom.

Priština, 12. decembar 2001. god.
Br. ref.: RK169/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

zahtevu br. KI 17/11

Podnosioci

Shefkat Perdibuka i Suhejla Morina

Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. Br.228/2007 od 13. maja 2010 godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su Shefkat Perdibuka i Suhejla Morina iz Prizrena, koje zastupa advokat Naim Qelaj iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Vrhovnog suda Kosova rev. br. 228/2007 od 13. maja 2010. godine, kojim se odbija žalba na rešenje Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 490/2006 od 16. maja 2007. godine a u vezi sa utvrđivanjem prava svojine na predmetnoj nepokretnosti.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava rešenje Vrhovnog suda Kosova rev. br. 228/2007 od 13. maja 2010. godine navodeći da su ovom odlukom prekršeni članovi 24, 31. i 46. Ustava Republike Kosovo, kao i član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je podnet na osnovu članova 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 14. februara 2011. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 24. marta 2011. Ustavni sud je obavestio advokata Naima Qelaja, Vrhovni sud Kosova, Okružni sud u Prizrenu i Opštinski sud u Prizrenu

da je pokrenut postupak ocene ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova rev. br.228/2007 od 13. maja 2010. godine.

7. Odlukom predsednika (br. GJR.17/11 od 02. marta 2010), sudija Altay Suroy je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana odlukom predsednika br. KSH.17/11 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), prof. dr Ivan Čukalović i prof. dr Iliriana Islami.

8. Dana 31. marta 2011. Vrhovni sud Kosova je u svom odgovoru Ustavnom sudu Kosova istakao da nema ništa novo da doda i da je njegovo mišljenje o predmetnoj stvari izloženo u presudi Vrhovnog suda Kosova

9. Dana 04. aprila 2011. godine Okružni sud u Prizrenu Kosova je u svom odgovoru Ustavnom sudu Kosova istakao da nema ništa novo da doda i da je njegovo mišljenje o predmetnoj stvari izloženo u presudama koje su sada predmet ocene ustavnosti kod Ustavnog Suda.

10. Dana 13. aprila 2011. godine advokat Naim Qelaj je u svom dopisu Ustavnom sudu zahteva izuzeće sudije Altaya Suroya, jer je sudija Altay Suroy bio advokat suprotne strane u redovnom sudskom postupku.

11. Dana 05. maja 2011. godine, sudija Altay Suroy je na osnovu člana 18.1.3 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova zahtevao izuzeće u predmetu.

12. Dana 04. avgusta 2011. godine, Ustavni sud je pribavio dokaze (povratnicu o prijemu pismena) da je advokat podnosioca zahteva Gani Tigani 03. jula 2010. godine primio rešenje Vrhovnog suda Kosova rev. br. 228/2007 od 13. maja 2010. godine.

13. Odlukom predsednika (br. GJR. 17/11 od 10. oktobra 2011), sudija Robert Carolan je imenovan za novog sudiju izvestioca.

14. Sudija Altay Suroy nije učestvovao u bilo kojoj fazi posle registrovanja podneska i zatražio je od Suda da bude isključen iz učešća u razmatranju. Sud je odobrio njegov zahtev.

15. Dana 23. novembara 2011. god. nakon razmatranja izveštaja sudije Roberta Carolana, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), prof. dr Ivan Čukalović i prof. dr Iliriana Islami, je preporučilo Sudu u punom sastavu da odbije zahtev kao neprihvatljiv.

Pregled činjenica

16. Opštinski sud u Prizrenu je presudom P. br. 671/89 od 21. januara 1993. godine odbio kao neosnovan tužbeni zahtev tužilaca B.K., Y.K., G.K., M.K, N.M. rođene K., i M. D. rođene K., kojim su tražili da se utvrdi da su oni vlasnici kuće sa dvorištem u Prizrenu u ul. „Trg Prizrenske lige“, br. 13, na katastarskoj parceli br. 1911, njive IV klase površine 24,30 ari i njive V klase površine 50 ari, obe u mestu zvanom „Kamenica“, katastarska parcela br. 5190, sa zahtevom da tužene (ovde podnosioci zahteva) Shefkat Perdibuka i Suhejla Morina rođena Xhana priznaju pravo na nepokretnost i dozvole tužiocima da se upišu kao vlasnici.

17. Na presudu Opštinskog suda u Prizrenu P. br. 671/89 od 21. januara 1993. godine tužioci B.K., Y.K., G.K., M.K, N.M. rođene K., i M. D. rođene K. su izjavili žalbu Okružnom sudu u Prizrenu.

18. Okružni sud u Prizrenu je presudom Ac. br. 658/93 od 30. decembra 1993. godine preinačio presudu Opštinskog suda u Prizrenu P. br. 671/89 od 21. januara 1993. godine i usvojio tužbeni zahtev tužilaca B.K., Y.K., G.K., M.K, N.M. rođene K., i M. D. rođene K. utvrdio da su oni vlasnici po osnovu nasleđa kuće sa dvorištem u Prizrenu u ul. „Trg Prizrenske Lige“, br.13, na katastarskoj parceli br. 1911, njive IV klase površine 24,30 ari i njive V klase površine 50 ari, obe u mestu zvanom „Kamenica“, katastarska parcela br. 5190, te naložio da tužene (ovde podnosioci zahteva) Shefkat Perdibuka i Suhejla Morina rođena Xhana priznaju pravo na nepokretnost i dozvole tužiocima da se upišu kao vlasnici kod nadležnih organa.

19. Na presudu Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 658/93 od 30. decembra 1993. godine tužene (ovde podnosioci zahteva) Shefkat Perdibuka i Suhejla Morina izjavljuju dva vandredna prava leka zahtev reviziju i predlog za ponavljanje postupka.

20. Odlučujući po zahtevu za reviziji Vrhovni sud Srbije rešenjem rev. br. 5088/94 od 28. aprila 1995. godine odbacuje kao nedozvoljenu reviziju

na presudu Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 658/93 od 30. decembra 1993 godine.

21. Odlučujući po predlogu za ponavljanje postupka Opštinski sud u Prizrenu rešenjem C. br. 248/94 od 06. marta 2006. godine odbija predlog za ponavljanje postupka kao neosnovan.

22. Na rešenje Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 248/94 od 06. marta 2006. godine tužene (ovde podnosioci zahteva) Shefkat Perdibuka i Suhejla Morina izjavljuju žalbu Okružnom sudu u Prizrenu.

23. Okružni sud u Prizrenu rešenjem Ac. br. 490/2006 od 16. maja 2007. godine menja obrazloženje rešenja Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 248/94 od 06. marta 2006. godine i predlog za ponavljanje postupka odbacuje kao neblagovremen.

24. Na rešenje Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 490/2006 od 16. maja 2007 godine tuženi (ovde podnosioci zahteva) Shefkat Perdibuka i Suhejla Morina izjavljuju reviziju Vrhovnom sudu Kosova.

25. Vrhovni sud Kosova rešenjem rev. br. 228/2007 od 13. maja 2010. odbija kao neosnovanu reviziju na rešenje Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 490/2006 od 16. maja 2007. godine.

26. Dana 03. jula 2010. godine advokat Gani Tigani koji je zastupao tužene (ovde podnosioci zahteva) Shefkat Perdibuka i Suhejla Morina je primio rešenje Vrhovnog suda Kosova rev. br. 228/2007 od 13. maja 2010. godine (dokaz povratnica Vrhovnog suda Kosova).

27. U spisima predmeta postoji i izjava advokata Ganija Tiganija da je rešenje Vrhovnog suda Kosova rev. br. 228/2007 od 13. maja 2010. godine dostavio podnosiocima zahteva sa zakašnjenjem „oko 01. novembra 2010. godine“ (spis predmeta strana obeležena br. 49).

Tvrdnje podnosioca zahteva

28. Podnosilac zahteva tvrde da je rešenjem Vrhovnog suda Kosova rev. br. 228/2007 od 13. maja 2010 godine, kojim se odbija žalba na rešenje

Okružnog suda u Prizrenu Ac.br. 490/2006 od 16. maja 2007. godine, a u vezi utvrđivanja prava svojine na predmetnoj nepokretnosti, prekršen Ustav Republike Kosovo i to članovi 24. (Jednakost pred zakonom), 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) i 46. (Zaštita imovine), kao i član 6. EKLJP-a (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje).

Preliminarna procena o prihvatljivost

29. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

30. Vezano sa podneskom podnosioca zahteva, Sud se poziva na član 49. Zakona koji predviđa sledeće:

    „Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog.“

31. Iz priloženih dokumenata može se ustanoviti da podnesak nije podnet u zakonskom roku shodno članu 49. Zakona.

32. Poslednja odluka je rešenje Vrhovnog suda Kosova rev. br. 228/2007 od 13. maja 2010. godine, a koju je podnosilac podneska preko svog advokata Ganija Tiganija primio 03. jula 2010. godine (dokaz povratnica Vrhovnog suda Kosova), podnosilac zahteva je predao zahtev Ustavnom sudu 14. februara 2011. god. Što znači da je on podneo zahtev Sudu van roka predviđenog u članu 49. Zakona.

33. Iz toga proizilazi da je zahtev neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36 (1b) Pravilnika o radu koje predviđa *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.“*

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilima 36. (1b) i 56(2) Pravilnika o radu, na zasedanju održanom 23. novembra 2011. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Robert Carolan	Prof. dr Enver Hasani

Sitaram, Chaulagai, Krishna Bandur Chamlagai, Chandra Kala Chauhan i Hom Bahadur Battarai protiv odluke Višeg suda o prekršajima u Prištini, GJL. br. 1258/2010, 1259/2010, 1260/2010, 1261/2010

Slučaj KI 121-2010, odluka od 14. decembra 2011. god.

Ključne reči: upravni spor, deportacija, iscrpljenje pravnih sredstava, lični zahtev, privremene mere, očigledno neosnovan zahtev

Podnosioci zahteva su podneli svoj zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, pod navodom da su im povređena prava zagarantovana članovima 24. i 32 Ustava, kada je Viši sud za prekršaje doneo nepovoljnu odluku o deportaciji uprkos protivljenja podnosilaca zahteva da su njihove administrativne žalbe po tom pitanju još u toku. Podnosioci zahteva su tvrdili da su naknadne nepovoljne odrednice admininistrativnih žalbi povredile njihova prava iz člana 32, jer im nije omogućeno da se žale protiv ovih odluka pošto im nisu date kopije odluka. Podnosioci zahtev su zahtevali odlaganje deportacije pod navodom da bi im to prouzrokovao finansijske poteškoće i da bi ugrozilo život trudnice (jedna od podnosilaca zahteva) i njenog fetusa.

U kontekstu ovog administrativnog postupka, Sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv na osnovu člana 113.7 Ustava jer podnosioci zahteva nisu iscrpeli sva pravna sredstva, navodeći da oni nisu dovoljno obrazložili svoje izjave da nisu bili obavešteni o rezultatima postupka pred komisijom o administrativnim žalbama, citirajući slučaj *Univeryiteta AAB-RIINVEST DOO protiv Vlade Kosova, s proporukom da je neophodno iscrpljenje pravnih sredstava jer postoiji pretpostavka da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva za povrede Ustava. Što se tiče krivičnog postupka, Sud je utvrdio da su podnosioci zahteva samo osporavali činjenične nalaze i sprovođenje zakona od strane redovnih sudova, navodeći da postoje ograničenja obima Suda, i da zbog tog ovaj sud rešava slučajeve navodnih povreda Ustava, kao na primer, da li je neko suđenje bilo pravično ili ne. U vezi sa tim, Sud je utvrdio da postupci nisu bili nepravedni ili arbitrarni, citirajući slučaj Shub protiv Litvanije*. Imajući u obzir neprihvatljivost zahteva, Sud je odbacio zahtev za privremene mere shodno članu 27. Zakona i pravilima 54.1 i 55.9 Poslovnika o radu.

Priština, 14. decembar 2011. god.
Ref. br.: RK/11

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 121/10

Podnosioci zahteva

Sitaram Chaulagai
Krishna Bandur Chamlagai
Chandra Kala Chauhan i
Hom Bahadur Battarai

Ocena ustavnosti odluka Višeg suda za prekršaje u Prištini, GJL. br. 1258/2010, 1259/2010, 1260/2010 i 1261/2010 od 22. novembra 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija, i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su: (1) Sitaram Chaulagai, (2) Krishna Bandur Chamlagai, (3) Chandra Kala Chauhan, i (4) Hom Bahadur, koje zastupa g. Linn Slattengren, advokat iz Prištine.

Osporene sudske odluke

2. Podnosioci zahteva osporavaju odluke Višeg suda za prekršaje u Prištini, GJL. br. 1258/2010, 1259/2010, 1260/2010 i 1261/2010 od 22. novembra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva tvrde da navedene sudske odluke ukazuju da su bili predmet diskriminacije, u suprotnosti sa članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i da im nikada nije bila data mogućnost da dokažu činjenično stanje pred nadležnim organima, što predstavlja kršenje člana 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava.

4. Oni se takođe žale da: *„Okružni sud za prekršaje i Opštinski sud za prekršaje nisu uzeli u obzir činjenicu da je na upravnom nivou uložena žalba na odluku koju je donela Komisija MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak na osnovu koje je i izdat nalog za deportaciju od strane Odeljenja za migraciju i strance [OMS], a takođe nisu uzeli u obzir ni činjenice, dokaze i argumente kojima se dokazuje potpuno suprotno od onoga što je navedeno u odluci Komisije MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak, odnosno Suda“.*

5. Štaviše, podnosioci zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) traže uvođenje privremenih mera, kojima bi se odložio nalog za deportaciju iz razloga što bi im deportacija prouzrokovala materijalnu štetu u iznosu od 30.000 evra i da bi emocionalno potresao jednu od podnosilaca zahteva, gđu Chandra Kala Chauhan, uzimajući u obzir činjenicu da je ona u drugom stajnu. Ona tvrdi da bi njeno zdravlje i zdravlje njenog ploda bilo ozbiljno ugroženo.

Pravni osnov

6. Član 113. stav 7. Ustava, čl. 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 54, 55. i 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

7. Podnosioci zahteva su 3. decembra 2010. god. podneli zahtev ovom sudu.

8. Predsednik je nalogom br. GJR. 121/10 dana 7. decembra 2010. god. imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, nalogom br. KSH. 121/10 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Almiro Rodrigues.

9. Sud je 13. decembra 2010. god. usvojio zahtev podnosioca zahteva za uvođenje privremenih mera dok sud ne odluči o zahtevu.

10. Sud je 11. januara 2011. god. primio odgovor Višeg suda za prekršaje kojem je zahtev bio dostavljen za komentare. Viši sud za prekršaje je naglasio da je zahtev sadržavao niz nedostataka u proceduralnom i suštinskom smislu.

11. Sud je 12. januara 2011. god. tražio razjašnjenja od Komisije MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak u vezi sa njihovom konačnom odlukom.

12. Sud je 24. januara 2011. god. primio odgovor Komisije MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak, objašnjavajući da su se podnosioci zahteva 11. novembra 2010. god. žalili na odluku Komisije i da je 30. novembra 2010. god. Komisija za žalbe donela odluku po žalbi podnosilaca zahteva u saglasnosti sa članom 46. stavom 1. tačkom 1.3) Zakona br. 03/L-126 prilikom čega je žalba odbačena. Podnosioci zahteva su odlukom od 30. novembra 2010. god. obavešteni da u roku od 30 dana imaju pravo da pokrenu upravnu žalbu pred Vrhovnim sudom.

13. Sud je 24. maja 2011. god. tražio dodatna razjašnjenja od podnosilaca zahteva o sledećim pitanjima:

    (1) da li su se, saglasno čl. 241-246 Zakona o prekršajima, žalili na odluku Višeg suda za prekršaje u Prištini, GJL. br. 1258/2010, 1259/2010, 1260/2010 i 1261/2010 od 22. novembra 2010. god.;
    (2) da li su, saglasno čl. 228-233 istog zakona, zahtevali ponavljanje postupka;
    (3) ukoliko je odgovor potvrdan u odnosu na gorenavedena pitanja, da li su dostavili detalje u vezi sa tim;
    (4) ukoliko je odgovor na pitanja bio negativan, da li mogu objasniti razloge za to;
    (5) da li su uložili žalbu Vrhovnom sudu na odluku Komisije za razmatranje žalbi stranaca, br. 1361 od 1. decembra 2010. god. i, ukoliko nisu, navesti razloge zašto ne.“

14. Podnosioci zahteva su odgovorili 1. juna 2011. god. navodeći da:

    “[...]

(1) Mi smo uložili žalbe Višem sudu za prekršaje na odluke Opštinskog suda za prekršaje, koji je odbio naše žalbe i potvrdio odluke prvostepenog suda. Time su prema zakonu naša prava na žalbu iscrpljena. Nakon pažljive pravne analize mi smo zaključili da bi zahtev za zaštitu zakonitosti, koji smo mi podneli, bio neprihvatljiv. Stoga nismo podneli zahtev za zaštitu zakonitosti.

(2) Nadležnom sudu nije podnet nikakav zahtev za ponavljanje postupka. Na osnovu činjeničnog stanja i okolnosti ili suštine, mi smo smatrali da je korišćenje ovog vanrednog pravnog leka neprihvatljivo.

(3) Mi s poštovanjem iznosimo da nam nikada nije uručena odluka drugostepenog upravnog organa koji služi kao žalbeno veće. Mi smo uložili žalbu na odluku Komisije za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak, koja je delovala kao prvostepeni upravni organ, pri Komisiji za žalbe za privremeni i stalni boravak stranih lica, koja je upravo delovala kao žalbeno veće, međutim nikakva odluka ovog veća nije uručena nama ni žaliocima.

[...]“

15. Sud je 10. juna 2010. god. tražio dodatna razjašnjenja od Komisije za razmatranje, Komisije za žalbe, OSM, Opštinskog suda za prekršaje i Višeg suda za prekršaje o sledećim pitanjima:

OSM

(1) Da li je nalog za deportaciju uručen podnosiocima zahteva na jeziku koji razumeju? Ako nije, zašto nije?

(2) Da li su podnosioci zahteva bili obavešteni o raspoloživim pravnim sredstvima protiv naloga za deportacij?

16. OSM je 14. juna 2011. god. Sudu dostavio nalog za deportaciju koji je objavljen za podnosioce zahteva i dostavljen podnosiocima zahteva u verzijama na engleskom i albanskom jeziku uz pravnu pouku da su podnosioci zahteva imali pravo na žalbu na nalog za deportaciju u roku od osam dana, ali žalba ne bi obustavila izvršenje naloga za deportaciju. Štaviše, OSM je naveo da su podnosioci zahteva bili usmeno obavešteni,

međutim, u prisustvu advokata, g. Bardhë Ademaja, odbili su da prime nalog za deportaciju.

Opštinski sud za prekršaje i Viši sud za prekršaje

(1) Da li je sudska presuda uručena podnosiocima zahteva na jeziku koji razumeju?

17. Viši sud za prekršaje je odgovorio 22. juna 2011. god. navodeći da je sudska presuda podnosiocima zahteva uručena na engleskom jeziku, shodno članu 17. Zakona (br. 02/L-37) o upotrebi jezika.

***Komisija za razmatranje**:*

(1) Da li su podnosioci zahteva bili pozvani da učestvuju na većanju Komisije za razmatranje i da li su dokazi koje su dostavili službenici OSM-a prodiskutovani?
(2) Da li je odluka Komisije za razmatranje podnosiocima zahteva uručena na jeziku koji razumeju? Ukoliko nije, zašto nije?

18. Komisija za razmatranje je odgovorila 24. avgusta 2011. god., navodeći da:

"[...]

(1) Komisija za razmatranje nije pozvala podnosioce zahteva na većanje Komisije za razmatranje zato što je ista smatrala da za to nema potrebe. Poništenje boravišne dozvole je izvršeno na osnovu policijskog izveštaja koji je iznet Komisiji za razmatranje i potvrđeno je da su podnosioci zahteva prekršili zakonske odredbe Zakona o strancima.

(2) Odluka koju je donela Komisija za razmatranje je podnosiocima zahteva poslata na albanskom jeziku zato što su podnosioci zahteva na albanskom jeziku podneli zahtev za privremeni boravak.

[...]"

Komisija za žalbe

(1) Da dostave zapisnik sa većanja po žalbi, održanog prilikom većanja Komisije, u saglasnosti sa članom 18. [Zapisnik] stavom 1. Administrativnog uputstva br. 01/2010 – MUP, Ministarstva unutrašnjih poslova.

(2) Da li je odluka Komisije za žalbe podnosiocima zahteva uručena na engleskom jeziku? Ukoliko nije, zašto nije?

(3) Na koji način su podnosioci zahteva mogli biti upoznati sa mogućnošću pokretanja sudskog postupka pred Vrhovnim sudom, ukoliko odluka Komisije za žalbe podnosiocima zahteva nije uručena na engleskom jeziku?

(4) Da dostave kopiju dostavnice kojom se pokazuje da je odluka uručena podnosiocima zahteva.

19. Komisija za žalbe je odgovorila 24. avgusta navodeći da:

"[...]

(1) Odluka koju je donela Komisija za žalbe je prosleđena podnosiocima zahteva na albanskom jeziku pošto Komisija za žalbe nije obavezana da to učini i zato što je advokat podnosilaca zahteva žalbu podneo na albanskom jeziku, kao i da je maternji jezik direktora advokatske firme Interex Associates, g. Bejtusha Isufija, albanski jezik.

(2) Prema podacima koje su izneli službenici OSM-a, odluka je dostavljena advokatu podnosilaca zahteva koji je odbio da primi istu.

[...]"

20. Veće za razmatranje je 23. novembra 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

21. Prvi podnosilac zahteva, Sitaram Chaulagai, državljanin Nepala, je došao na Kosovo u oktobru 2009. i osnovao preduzeće, restoran „Good Morning Global Group“ u Prištini. Očigledno je da je dobio neophodne dozvole i nakon toga su mu se početkom 2010. pridružila ostala tri podnosioca zahteva, kojima je Ministarstvo unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP) izdalo lične isprave za strance i privremenu dozvolu boravka koje su važile do 23. oktobra 2010. god. Oni su takođe dobili i privremenu dozvolu za rad u restoranu od Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu, koja je trebalo da istekne 21. oktobra 2010. god.

22. Restoran „Goodmorning Global“ je takođe osnovao i ispostavu, registrovanu pod imenom „Mount Everest Restaurant“. Međutim ova ispostava je iz finansijskih razloga zatvorena i osnovana je druga ispostava, takozvani „Bollywood Restaurant“ u kome su podnosioci zahteva počeli da rade.

23. Inspektori Odseka za strance i migraciju MUP-a su obavili inspekciju na poslovnoj adresi restorana „Good Morning Global“ i „Bollywood Restorana“. Službenici OSM-a su se takođe obratili i poreskoj inspekciji Ministarstva trgovine i industrije tražeći podatke o statusu „Bollywood Restorana“. Prema izveštaju koji je podnela poreska inspekcija „Bollywood Restoran“, prema njihovim podacima nikada nije imao promet.

24. Od troje podnosilaca zahteva je traženo da 5. oktobra 2010. god. dođu u OSM gde su im tom prilikom oduzete privremene dozvole, kao i njihove putne isprave. Isto se 6. oktobra 2010. god. desilo i četvrtom podnosiocu zahteva.

25. OSM je 9. oktobra 2010. god. podnela tužbu Opštinskom sudu za prekršaje u Prištini za pokretanje prekršajnog postupka protiv podnosilaca zahteva.

26. Komisija MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak je donela odluku o ukidanju privremene dozvole za boravak svakom podnosiocu zahteva, iz razloga što, na osnovu izveštaja inspekcije OSM-a od 4, 5. i 6. oktobra 2010. god., preduzeće na osnovu kojeg su izdate privremene boravišne dozvole, ne postoji. Štaviše,

Komisija za razmatranje je naložila OSM-u da izda naloge za proterivanje prema članu 58. [Izvršenje deportacije] Zakona o strancima.

27. Odluka Komisije za razmatranje je 1. novembra 2010. god. uručena podnosiocima zahteva, koji su 11. novembra 2010. god. uložili žalbu Komisiji za žalbe Komisije za razmatranje.

28. Takođe 1. novembra 2010. god. OSM je podnosiocima zahteva izdao nalog za proterivanje, koje podnosioci zahteva očigledno nisu prihvatili da prime iz razloga da su isti samo na albanskom jeziku (Napomena: kopije naloga za proterivanje na engleskom jeziku je OSM dostavilo Sudu i na nalozima stoji sledeća beleška: „Lice je usmeno obavešteno i odbilo je da primi nalog za proterivanje u prisustvu advokata“).

29. Službenici OSM-a su naložili podnosiocima zahteva da 9. novembra 2010. god. budu prisutni u Opštinskom sudu za prekršaje u Prištini.

30. OSM je 8. novembra 2010. god. obavestilo podnosioce zahteva da je Ministarstvo rada i socijalne zaštite donelo odluku da im poništi radne dozvole. Očigledno je da takva odluka nije uručena podnosiocima zahteva, što bi im omogućilo da ospore tu odluku.

31. Podnosioci zahteva su se 9. novembra 2010. god. pojavili pred Opštinskim sudom za prekršaje u Prištini i zahtevali od suda da odbije pokretanje postupka kao neprihvatljivo iz razloga da je isti neblagovremen, pošto je njihova žalba na odluku Komisije za razmatranje i dalje bila u toku pred Komisijom za žalbe. Međutim, Opštinski sud za prekršaje je podnosioce zahteva oglasio krivim za boravak na Kosovu dok im je dozvola boravka istekla 26. oktobra 2010. god., kaznio svakog od njih novčanom kaznom u iznosu od 100 evra i naložio njihovo momentalno proterivanje sa teritorije Kosova uz zabranu ponovnog ulaska u roku od 2 godine, shodno članu 58. Zakona o strancima. Prema članu 55. stavu 3. istog zakona žalba na nalog ne obustavlja izvršenje naloga. Podnosioci zahteva su se žalili na ove odluke Višem sudu za prekršaje.

32. Viši sud za prekršaje je 22. novembra 2010. god. odbio žalbe podnosioca zahteva kao neosnovane. Viši sud je presudio da je razmotrio navode iznete u žalbama, osporenim odlukama i izjavama podnosioca zahteva koje su date na glavnom pretresu na prvostepenom sudu 9. novembra

2010. god., prilikom čega su oni delimično priznali da su počinili prekršaj, ali su tvrdili da nisu prihvatili da potpišu odluku o proterivanju, koju je doneo OSM, zato što nisu razumeli zašto je ista doneta i da po istoj nisu postupili. Viši sud je naveo da je i činjenično stanje takođe, na osnovu drugih činjenica iz spisa predmeta, bez sumnje potvrđeno presudom osporene odluke Opštinskog suda i da se stoga uložene žalbe odbijaju kao neosnovane, dok se osporene odluke potvrđuju kao pravične i na osnovu zakona.

33. Viši sud je zaključio da prvostepeni sud nije prekršio odredbe prekršajnog postupka, odnosno, niti je pogrešno tumačio materijalno pravo. Dodatno je potvrdio da su kazne i zaštitne mere koje su izrečene podnosiocima zahteva određene prema nivou odgovornosti i da stoga ne postoji pravna osnova za poništenje osporene odluke ili za odbijanje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, kao što je predloženo od strane podnosilaca zahteva i, odnosno, odluka za prinudnu i momentalnu deportaciju sa teritorije Republike Kosovo. Viši sud je takođe obavestio podnosioce zahteva da na njegove odluke nije moguća žalba.

34. Nakon što su 30. novembra 2010. god. saslušani podnosioci zahteva, Komisija za žalbe, koja se je bavila žalbom podnosilaca zahteva na odluku Komisije za razmatranje, od 26. oktobra 2010. god., je odbila njihove žalbe, navodeći da je Komisija za razmatranje donela pravilne odluke na osnovu propisanih zakonskih procedura jer podnosioci zahteva nisu uspeli da postupe u saglasnosti sa zakonskim odredbama Zakona o strancima i administrativnim uredbama za primenu tog zakona. Stoga, Komisija za žalbe je jednoglasno odlučila, saglasno članu 46. stavu 1. tački 3) Zakona o strancima koji propisuje da strancu koji ima dozvolu boravka [...] na Kosovu, [...], nadležni organ može ukinuti boravak, ukoliko boravi na Kosovu suprotno svrsi za koju je izdato privremeno boravište. Stoga, isti je potvrdio odluku Komisije za razmatranje o odbijanju dozvole boravka na Kosovu. U odluci je takođe navedeno da podnosioci zahteva mogu pokrenuti sudski postupak pred Vrhovnim sudom u roku od 30 dana od dana primanja ove odluke.

Navodi podnosilaca zahteva

35. Podnosioci zahteva tvrde da je Komisija za razmatranje privremenih i stalnih dozvola boravka obavila inspekciju na pogrešnoj adresi zatvorene ispostave i tvrde da njihovo preduzeće i dalje postoji, čak i do današnjih dana, što se može veoma lako ustanoviti posetom njihovog objekta.

36. Oni dodatno tvrde da su morali da angažuju advokata nakon što im je predstavljen nalog za proterivanje kako bi shvatili šta se od njih očekuje da potpišu. Nakon toga oni su u pratnji advokata otišli u OSM gde je advokat tražio da mu se uruči nalog o proterivanju ali su službenici OSM-a odbili da to učine navodeći da pošto su podnosioci zahteva prvobitno odbili da potpišu dokument, sada OSM ne može zastupniku podnosilaca zahteva dati dokumenta. Prema zastupniku podnosilaca zahteva, podnosiocima zahteva nikada nije uručen nalog za deportaciju i oni, stoga, nisu imali mogućnost žalbe. Umesto toga, službenici OSM-a su ih savetovali da se obrate Opštinskom sudu za prekršaje.

37. Podnosioci zahteva tvrde da je očigledno da nijedan od uslova navedenih u članu 79. [Zadržavanje dokumentacije] stavu 1. Zakona o stranaca nije ispunjen i da, sledstveno, oduzimanje njihovih identifikacionih isprava nema nikakvu pravnu osnovu.

38. Podnosioci zahteva takođe tvrde da je nalog za proterivanje upravni akt, koji donose prvostepeni upravni organi na osnovu člana 128. Zakona o upravnom postupku; dakle Komisija za žalbe u okviru MUP-a nije uzela u obzir činjenicu da je korišćenjem pravnog sredstva izvršenje upravnog akta trebalo biti obustavljeno. Štaviše, podnosioci zahteva tvrde da prema članu 128. stavu 2. tč. a), b), c) i d) navedenog zakona upravni organi nisu dostavili nijedan dokaz na osnovu koga bi se mogao sprečiti žalbeni postupak protiv nadležnih upravnih organa. Prema njihovom mišljenju, član 128. stav 3. obavezuje upravni organ da obavesti stranku o razlozima neobustavljanja upravnog akta, što navedeni organ nije učinio.

39. Dodatno, podnosioci zahteva se žale da Opštinski sud za prekršaje nije uzeo u obzir činjenicu da je bila u toku upravna žalba protiv odluke Komisije za razmatranje na osnovu koje je OSM doneo nalog za proterivanje.

40. Štaviše, Viši sud za prekršaje i Opštinski sud za prekršaje su zanemarili činjenicu da je uložena upravna žalba na upravnom nivou protiv odluke koju je donela Komisija MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak, a na osnovu kojih je Odsek za strance i migraciju doneo nalog za proterivanje, niti su uzeli u obzir činjenice, dokaze i argumente koji bi dokazali suprotno onome što je izrečeno u odlukama Komisije za razmatranje, odnosno sudova.

41. Podnosioci zahteva takođe tvrde da njihovi podnesci nisu uzeti u obzir zato što su u potpunosti suprotni u odnosu na ono što je navedeno u odlukama Komisije za razmatranje i Višeg suda za prekršaje.

42. Gđa Chandra Kala Chauhan, koja je bila u drugom stanju u vreme podnošenja zahteva tvrdi da ju je doktor savetovao da odmara ali nije preporučio režim ležanja, što dovodi do zaključka da se podnosilac zahteva može kretati.

Ocena prihvatljivosti zahteva

43. Sud primećuje da se podnosioci zahteva žale na dva pitanja:

    1. Upravne postupke pred Komisijom za razmatranje i Komisijom za žalbe;

    2. Postupke pri Opštinskom sudu za prekršaje i Višem sudu za prekršaje;

44. Vezano sa tim, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosilaca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

45. U suštini, ti uslovi su: podnošenje zahteva na zakonit način Sudu (član 113. stav 1. Ustava); nakon iscrpljenja svih zakonom propisanih pravnih sredstava (član 113. stav 7. Ustava); podnošenje zahteva u propisanom vremenskom roku (čl. 49. i 56. Zakona); razjašnjavanje koja prava i slobode su prekršena; navodeći koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori (član 48. Zakona); obrazloženje zahteva; i prilaganje neophodnih pomoćnih informacija i dokumenata (član 22. Zakona), uključujući i druge elemente informacija.

1. Vezano sa upravnim postupcima

46. Kako bi bio u mogućnosti da razmotri žalbe podnosioca zahteva u odnosu na upravne postupke pred Komisijom za razmatranje i Komisijom za žalbe i njihove navode da im je navodno onemogućeno pravo na pravno sredstvo, zagarantovano članom 32. Ustava, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva iscrpeli sva njima dostupna pravna sredstva prema važećem zakonu.

47. Vezano sa tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo koji propisuje sledeće:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

48. Ovo znači da, što se tiče upravnih postupaka pred Komisijom za razmatranje i Komisijom za žalbe, podnosioci zahteva je trebalo da dokažu ovom sudu da su iskoristili sva raspoloživa pravna sredstva, uključujući i žalbu Upravnoj komori Vrhovnog suda.

49. U odnosu na navedeno, Sud primećuje da odluka Komisija za žalbe (Komisija za razmatranje žalbi stranaca) od 30. novembra 2010. god. sadrži informacije o pravnoj pouci sledećeg sadržaja: „Protiv ove odluke nezadovoljna strana može pokrenuti upravni postupak pred Vrhovnim sudom Republike Kosovo u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema iste“.

50. Kada je Sud pitao podnosioce zahteva zašto nisu iskoristili ovo pravo, zastupnik podnosilaca zahteva je odgovorio da nikakva odluka o ovoj žalbi nije uručena njemu niti podnosiocima zahteva.

51. Međutim, kada je Sud pitao Komisiju za žalbe: „Da li je odluka Komisije za žalbe podnosiocima zahteva uručena na jeziku koji razumeju, i ukoliko nije, zašto nije?“, Komisija za žalbe je odgovorila: „Odluka je prosleđena podnosiocima zahteva na albanskom jeziku, pošto Komisija za žalbe nije obavezana da to učini i zato što je advokat podnosilaca zahteva žalbu podneo na albanskom jeziku, kao i da je maternji jezik direktora advokatske firme albanski“. Komisija je takođe navela da je: „original odluke dostavljen OSM-u 3. decembra 2010. god. Prema podacima koje su izneli službenici OSM-a, odluka je dostavljena advokatu žalilaca [...] koji je odbio da primi istu. Kopije odluke su arhivirane u Odseku za strance [...]“.

52. U ovim okolnostima Sud mora doći do zaključka do podnosioci zahteva nisu u dovoljnoj meri potvrdili dokazima da uopšte nisu bili upoznati sa ishodom postupka pred Komisijom za žalbe ili da nisu imali pristup odluci iste. Sledi da nisu ispoštovali gorenavedeno pravilo iscrpljenja, čije obrazloženje je da se priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasno pravno sredstvo za kršenje ustavnih prava (vidi: Rešenje o neprihvatljivosti Univerzitet AAB-RIINVEST doo, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo od 27. januara 2010. god. i, *mutatis*

mutandis, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

2. Vezano sa postupcima pred Opštinskim sudom za prekršaje i Višim sudom za prekršaje

53. Što se tiče žalbe da su odluke Opštinskog suda za prekršaje i Višeg suda za prekršaje prekršile prava podnosioca zahteva zagarantovana:

a. članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava pošto se Sud navodno bavio samo tehničkim pitanjima i oglasio ih krivim za neizvršenje naloga za deportaciju prilikom čega uopšte nije razmatran „arbitraran način donošenja te odluke"; i

b. članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava pošto je podnosiocima zahteva navodno onemogućeno pravo na pravno sredstvo na upravnom nivou i da im nije omogućeno da Komisiji dokažu da je ocena činjeničnog stanja obavljena na potpuno pogrešan način, što je dovelo do ukidanja boravišne dozvole i izdavanjem naloga o deportaciji,

Sud naglašava da shodno Ustavu, Ustavni sud nije četvrtostepeni sud kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I)

54. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način, kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

55. U konkretnom slučaju, podnosioci zahteva prosto osporavaju da li su Opštinski sud za prekršaje i Viši sud za prekršaje pravilno primenili važeće zakone i ne slažu se sa činjeničnim nalazima sudova u odnosu na njihove slučajeve.

56. Nakon razmatranja postupaka u celini koji su se odvijali pred ovim sudovima, Ustavni sud nije ustanovio da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi *mutatis*

mutandis, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

57. Imajući u vidu gorenavedena razmatranja sledi da zahtev u celini treba odbiti kao očigledno neosnovan.

Ocena zahteva za privremene mere

58. Što se tiče zahteva podnosilaca zahteva za privremene mere, koje je Sud izrekao 13. decembra 2010. god. „do rešenja zahteva“, Sud se poziva na član 27. Zakona i posebno pravila 54. stava 1. Poslovnika o radu koji propisuje u svim slučajevima kada je zahtev u toku pred Sudom, strana ima pravo da zahteva izricanje privremene mere. Međutim, uzimajući u obzir da je zahtev oglašen neprihvatljivim, privremene mere koje je ovaj Sud izrekao su sada istekle prema pravilu 55. stavu 9. Poslovnika o radu za zahtevanje izricanja privremene mere.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stav 7. Ustava, članu 47. stavu 2. Zakona i pravilu 36. i 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 23 novembar 2011. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. PROGLAŠAVA da su privremene mere istekle;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Dr. Iliriana Islami	Prof. dr Enver Hasani

Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima protiv presude A. br. 983/08 Vrhovnog suda

Slučaj KI 70-2011, odluka od 16. decembra 2011. god.

Ključne reči: diskriminacija, eksproprijacija, lični zahtev, očigledno neosnovan zahtev, izuzeće sudije, imovinsko pravo

Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu člana 113.7 Ustava, pod navodom da su mu povređena prava zagarantovana članovima 7, 21, 22. i 24. Ustava, kao i član 6. i član 1. Protokola Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i sloboda, presudom Vrhovnog suda kojom je odbačen zahtev o vraćanju eksproprisane nepokretne imovine u Đakovici, kao neblagovremen.

Sud je odlučio da je zahtev očigledno neosnovan i neprihvatljiv shodno članu 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilu 36.1 Poslovnika o radu jer je podnosilac zahteva zahtevao potvrdu da je Vrhovni sud pravično primenio zakon i da je pravično uzeo u obzir činjenice, što je van nadležnosti Suda, jer ovaj sud može rešiti samo pitanja navodnih povreda ustavnog prava, citirajući slučaj *Garcia protiv Španije*. Sud je odlučio da postupci Vrhovnog suda nisu ni na koji način bili nepravedni ili arbitrarni, citirajući slučaj S*hub protiv Litvanije, i Vanek protiv Republike Slovačke*, i da podnosilac zahteva nije pružio *prima facie dokaze u tom pogledu*.

Priština, 13. decembar 2011. god.
Br. ref.: RK/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 70/11

Podnosioci

Faik Hima
Magbule Hima
Bestar Hima

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 983/08, od 7. februara 2011.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosioci

1. Podnosioci zahteva su g. Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima sa prebivalištem u Đakovici.

Osporena odluka

2. Podnosioci osporavaju presudu Vrhovnog suda, A. br. 938/08, od 7. februara 2011, koja je dostavljena podnosiocima 10. marta 2011.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud) o ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 938/08, kojom je odbijen zahtev podnosilaca zahteva za restituciju oduzete nepokretne imovine u Đakovici.

4. Podnosioci se žale da :

"...

a. Strankama nije bilo moguće da podnesu žalbu centralnoj Vladi Kosova, jer je u odluci predsednika opštine Đakovica pomenut pogrešan pravni lek. Shodno tome, pravo na delotvorni pristup pravdi nije bilo moguće.

b. Ovaj slučaj eksproprijacije je pokrenut 2. maja 2002. i bio je produžen do sada, čime se krši standard uspostavljen prema Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola za rešavanje slučaja "...u razumnom roku ..." član 6.1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

c. Došlo je do povrede principa zabrane diskriminacije, jer procesno i materijalno pravo koji su najpovoljniji po stranku, nisu bili primenjeni.

d. Povređeno je pravo na imovinu, predviđeno i garantovano članom 1 - Zaštita imovine, Protokol br. 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

…"

Pravni osnov

5. Članovi 113. 7 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

6. Dana 26. maja 2011, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu.

7. Dana 9. avgusta 2011, Ustavni sud je upoznao Vrhovni sud sa zahtevom.

8. Odlukom predsednika (br. GJR. 70/11 od 17. avgusta) zamenik predsednika Kadri Kryeziu je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 70/11 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Enver Hasani i Gjyljeta Mushkolaj

9. Dana 21. novembra 2011, sudija Gjyljeta Mushkolaj je obavestila sud da je 21. novembra 2011. uputila pismo predsedniku Suda, da je zbog porodičnih odnosa sa podnosiocima zahteva tražila izuzeće „po službenoj dužnosti" od učestvovanja u postupku pred Sudom u slučaju KI 70/11, u skladu sa pravilom 8(1) (1) Poslovnika o radu i članom 18 (1) (2) Zakona.

10. Dana 25. novembra, predsednik je, odlukom br. KSH 70/11, u skladu sa pravilom 8.2 Poslovnika o radu, zamenio sudiju Gjyljetu Mushkolaj sudijom Ilirianom Islami kao članom Veća za razmatranje.

11. Dana 12. decembra 2011, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 1. juna 1984, Opštinska uprava za imovinsko pravne poslove u Đakovici (u daljem tekstu: Uprava) eksproprisala je nepokretnu imovinu porodica podnosilaca zahteva za potrebe izgradnje spomenika palim borcima ubijenim u Drugom svetskom ratu (odluka br. 03-463-17/17).

13. Dana 2. maja 2002, podnosioci su podneli zahtev za restituciju pri Upravi, jer navodno, oduzeta nepokretna imovina nije korišćena u cilju eksproprijacije. Međutim, Uprava, po svemu sudeći, nikada nije donela odluku.

14. Dana 12. aprila 2007, podnosioci su podneli zahtev Upravi i Kosovskoj katastarskoj agenciji da odluče po zahtevu podnosilaca, jer Uprava za pet godina nije donela odluku po ovom predmetu.

15. Dana 21. maja 2007, Kosovska katastarska agencija je naredila Upravi da donese odluku u slučaju podnosilaca zahteva (zaključak br. 278/ 07).

16. Dana 30. jula 2007, Uprava je suspendovala postupak zato što *„je utvrđeno da su neke parcele u vlasništvu Skupštine Opštine Đakovica“*. *„Na osnovu takvog utvrđenog stanja ova Uprava smatra da bi postupak po ovom pitanju trebalo da bude prekinut kada su okolnosti o utvrđenom stanju verifikovane* (br. 03-463-17-14/02).

17. Dana 18. avgusta 2007, podnosioci zahteva su podneli žalbu protiv zaključka Uprave, sa glavnim izvršnim direktorom Skupštine Opštine Đakovica, za poništenje zaključaka Uprave.

18. Dana 10. septembra 2007, glavni izvršni direktor Skupštine Opštine Đakovica je odbio žalbu podnosilaca zahteva kao neosnovanu (odluka br. 11-03-463-17-14/02).

19. Dana 20. septembra 2007, podnosioci su podneli žalbu Katastarskoj agenciji Kosova, protiv odluke glavnog izvršnog direktora Skupštine Opštine Đakovica.

20. Dana 19. novembra 2007, Katastarska agencija Kosova je odobrila žalbu podnosilaca zahteva kao osnovanu i poništila odluku izvršnog direktora Skupštine Opštine Đakovica, i predmet je vraćen na ponovo suđenje u

Upravu (odluka br. 799/07), „jer u ovom konkretnom pitanju nijedan drugi organ ne može da donese odluku o ovom administrativnom pitanju, osim organa koji je sprovodio eksproprijaciju“.

21. Dana 27. juna 2008, Uprava je odbila zahtev podnosilaca zahteva kao neosnovan jer „ „nepokretna imovina je eksproprisana za potrebe izgradnje spomen-parka na „Čabratu“ palim borcima ubijenim u Drugom svetskom ratu“. (odluka br. 03-463-17-14/02)

22. Dana 8. jula, podnosioci zahteva su podneli žalbu protiv odluke Uprave, kod gradonačelnika Skupštine Opštine Đakovica (u daljem tekstu: gradonačelnik).

23. Dana 21. jula 2008, gradonačelnik je odbio žalbu podnosilaca zahteva kao neosnovanu, i potvrdio odluke Uprave (odluka br. 11-03-463-17-14/02).

24. Dana 4. avgusta 2008, podnosioci su podneli žalbu Vrhovnom sudu, protiv odluke gradonačelnika.

25. Dana 7. februara 2011. Vrhovni sud je odbio zahtev kao neosnovan s obrazloženjem:

“…

Odredbama člana 21. stavovi 4 i 5 Zakona o eksproprijaciji („Sl. glasnik SAPK“ br. 28 iz aprila 1978. godine), propisano je da će konačna odluka o eksproprijaciji da bude poništena na osnovu zahteva prethodnog vlasnika eksproprisane nepokretne imovine, ako korisnik eksproprijacije u roku od 3 godine od konačnosti odluke, ne izvrši, prema prirodi objekta, potrebne radove za taj objekat. Kad prođe 10 godina od kako je odluka o eksproprijaciji postala konačna, ne može više da se podnese zahtev za ukidanje te odluke..

S obzirom da je odredbama člana 10. alineja 4 Zakona o izmeni i dopuni Zakona o eksproprijaciji („Sl. glasnik SAPK“ br. 22 iz novembra 1986. godine) propisano da kad je reč o eksproprisanom zemljišnom kompleksu, pravosnažno rešenje o eksproprijaciji može da bude ukinuto na zahtev njegovog prethodnog vlasnika ako u roku od 5 godina od pravosnažnosti rešenja o zemljišnom kompleksu nisu izvršeni radovi na pripremi i uređenju zemljišta. Posle proteka roka od 6 godina od dana

pravosnažnosti rešenja o eksproprijaciji zemljišnog kompleksa ne može da se podnese zahtev za poništaj tog rešenja (alineja 4 u članu 10).

Vrhovni sud Kosova nalazi da je zahtev tužilaca za ukidanje rešenja o eksproprijaciji podnet posle isteka roka utvrđenog u napred navedenim odredbama, dok je zahtev tužilaca za ukidanje rešenja o eksproprijaciji bio podnet u maju 2002. godine

…"

Tvrdnje podnosilaca zahteva

26. Podnosioci tvrde sledeće:

"…

a. Gradonačelnik Opštine Đakovica je pomenuo pogrešan pravni lek, davanjem pravnih saveta, da žalbu treba podneti Vrhovnom sudu, a ne Katastarskoj agenciji Kosova. Shodno tome, pravo na delotvoran pristup pravdi bio je nemoguć.

b. Slučaj nije odlučen „….u razumnom roku…"

c. Vrhovni sud bi trebalo da primenjuje procesno i materijalno prava, koji su povoljniji za stranke, odnosno član 36. Zakona Srbije o eksproprijaciji „Službeni list RS" 53/95.

d. Povređeno je pravo na imovinu.

e. Ne postoji međunarodni kriterijum ili standard koji će omogućiti oduzimanje privatne imovine od građana, a ne koristiti je za eksproprisanu destinaciju.

…"

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Podnosioci zahteva navode da su povređena njihova prava garantovana članovima 7. (Vrednosti), 21. (Opšta načela), 22. (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata) i 24. (Jednakost pred zakonom) Ustava i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a i člana 1. protokola 1. EKLJP-a. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosilaca,

Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovnikom.

28. Sa tim u vezi, Sud se poziva na član 48. Zakona:

"Podnosilac zahteva je dužan da jasno naglasi koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

29. Po Ustavu, Ustavni sud nema nadležnost i ne može intervenisati prema teoriji da je Vrhovni sud doneo pogrešnu odluku ili netačno procenino činjenice ili zakon (legalitet), ukoliko bi do sada mogli povređivati prava i slobode zaštićenih Konvencijom (Ustavom). Ustavni sud ne deluje kao sud četvrte instance kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28. Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

30. Stoga, Ustavni sud može samo da razmotri da li je postupak u celini bio sproveden na takav način da podnosioci zahteva imaju pravično suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, izveštaj EKLJP u slučaju Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br. 13071/87 usvojen 10. jula 1991).

31. U ovom slučaju, podnosioci samo osporavaju da je Vrhovni sud pravilno primenjivao važeći zakon i ne slažu se sa tvrdnjama Suda.

32. Nakon razmatranja postupka pred Vrhovnim sudom u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, Odluka EKLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009).

33. Konačno, podnosioci zahteva nisu izgradili slučaj na povredi njihovog prava na pravično suđenje pred Vrhovnim sudom, niti su dostavili *prima facie* dokaz o takvim povredama (vidi Vanek protiv Slovačke, EKLJP, Odluka o neprihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005).

34. Iz toga proizlazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 1. (c) Poslovnika o radu koje predviđa: „Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilom 36.1 (c) i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 12. decembra 2011, jednoglasno

ODLUČUJE

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

Ilaz Halili i 20 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 21 pojedinačne presude Vrhovnog suda

Slučajevi KI 76-2010, KI 82-2010, KI 83-2010, KI 102-2010, KI 111-2010, KI 122-2010, KI 127-2010, KI 11-2011, KI 15-2011, KI 18-2011, KI 45-2011, KI 47-2011, KI 48-2011, KI 50-2011, KI 57-2011, KI 60-2011, KI 69-2011, KI 71-2011, KI 73-2011, KI 75-2011, KI 79-2011, odluke od 27. decembra 2011. god.

Ključne reči: kontinuirano kršenje, spor o ugovoru, penzija za lica sa ograničenim sposobnostima, lični/grupni zahtev, invalidska penzija, legitimno očekivanje, penzija, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosioci zahteva, 21 bivši radnik Energetske korporacije Kosova (EKK), su podneli zahteve na osnovu člana 113.7 Ustava pod navodima da 21 presuda doneta od strane Vrhovnog suda je povredila njihova prava na svojinu i pravično suđenje, koje je Sud protumačio pozivajući se na član 1. Protokola 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) i na član 6. EKLJP. Podnosioci zahteva su argumentovali da su nepravedno lišeni interesa profita, i da nisu bili u stanju da poprave povredu pravnim sredstvima, preko redovnih sudova. Vrhovni sud je poništio odluke nižih sudova i usvojio jednostrano poništenje ugovora o naknadi ("Ugovora") od strane EKK-a nakon prevremenog okončanja ugovora o radu podnosilaca zahteva, kojima im je dato pravo na naknadu dok se ne osnuje i profunkcioniše kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje. S jedne strane, Vrhovni sud je došao do zaključka da je EKK ispunio svoje obaveze prema ugovoru o naknadu, jer je osnovao Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje (FPIO), što je doveo do raskida ugovora. S druge strane, Ministarstvo rada i socijalne zaštite (MRSZ) je osporilo nalaze Vrhovnog suda, priznajući da penzije pripadaju licima sa trajnim ograničenim sposobnostima i licima starijim od 65 godina, ali dodajući da još nije usvojen Zakon o penzijama, putem kojeg se osnovao FPIO.

Što se tiče prihvatljivosti, Sud je utvrdio da su 15 podnosilaca zahteva bili ovlašćene stranke na osnovu člana 113.7 Ustava, i da su oni ispunili uslove o iscrpljenju pravnih sredstava shodno članu 113.7 i članu 47.2 Zakona o Ustavnom sudu ("Zakon") i da u ovom slučaju nije primenjen uslov o vremenskom roku od četiri meseca, kako je predviđeno članom 49. Zakona, jer je navodna povreda Ustava imala kontinuirani karakter. Sud je odlučio da su 15 odgovarajućih zahteva bili prihvatljivi i da ostalih 6 zahteva su bili samo delimično prihvatljivi, izuzev zahteva za naknadu nakon 65-og rođendana, uključujući zahteve za naknadu za period do njihovog 65-og rođendana.

Što se tiče osnovanosti, Sud se pozvao na član 46, imovinska prava, i član 1. Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP). Sud je obrazložio da čekanje podnosilaca zahteva na privremenu naknadu u skladu sa ugovorima, dok ne počne funkcionisati FPIO, bilo je legitimno pravo zagarantovano članom 1. Protokola br. 1, citirajući slučaj I*brahimi*, *Prokshi* i *Mërlaku*, kao i slučaj *Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke*. Sud je ustanovio da je jednostran raskid ugovora od strane EKK-a pre primenjivanja FPIO ugrozio njihove interese profita od imovine i da je povreda člana 46. i člana 1. Protokola 1. EKLJP.

Ističući pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31.1 Ustava i članom 6. EKLJP, Sud je upozorio da redovni sudovi treba da rešavaju činjenične sporove, proceduralne, kao i one materijalnog prava, citirajući slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije, dok je fokus bio na tome da li je podnosilac zahteva imao pravično suđenje, citirajući slučaj Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Sud je naglasio da su sudovi dužni da iznesu obrazloženja svojih presuda, iako nivo neophodnih detalja može se promeniti, citirajući član 6.1 EKLJP, slučaj *Ibrahimi*, *Prokshi* i *Mërlaku*. Što je najvažnije, Sud je naglasio da su podnosioci zahteva argumentovali da Zakon o penzijama kojim se osniva FPIO još nije usvojen, ta tvrdnja je potvrđena od strane MRSZ. Sud je ustanovio da Vrhovni sud nije pokušao da reši argument podnosilaca zahteva, uz predlog da član 74.3 Zakona o ugovorima i obavezama u vezi sa članom 18. Zakona od 1983. o penzijskom i invalidskom osiguranju, bi mogao da podrži ovaj argument. Sledstveno, Sud je došao do zaključka da je Vrhovni sud povredio član 31. i član 6.1 (EKLJP) kada nije uspeo da se bavi specifičnim relevantnim argumentima dostavljenim od strane podnosilaca zahteva, citirajući slučaj *Ibrahimi*, *Prokshi* i *Mërlaku*.

Iz ovih razloga, Sud je doneo presudu o prihvatljivosti, o povredama člana 46. u vezi sa članom 1. Protokola 1 EKLJP i članom 31. U vezi sa članom 6. EKLJP. Ovom presudom su takođe poništene odluke Vrhovnog suda, i vratio slučajeve na ponovno razmatranje, shodno odlukama i izjavio da nastavlja da zadržava nadležnost po ovom pitanju, do izvršenja ove presude.

Priština,27 decembar 2011. god.
Ref. br.: AGJ181/11

PRESUDA

u

slučajevima br.

KI 76/10, KI 82/10, KI 83/10, KI 102/10, KI 111/10, KI 122/10, KI 127/10, KI 11/11, KI 15/11, KI 18/11, KI 45/11, KI 47/11, KI 48/11, KI 50/11, KI 57/11, KI 60/11, KI 69/11, KI 71/11, KI 73/11, KI 75/11, KI 79/11

Podnosioci zahteva

Ilaz Halili i 20 bivših radnika Energetske korporacije Kosova

Ocena ustavnosti 21 individualne presude Vrhovnog suda Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Uvod

1. Ova presuda obuhvata zahteve koje su Ustavnom sudu podneli dolenavedeni podnosioci zahteva, odnosno 21 (dvadeset jedan) bivši radnik Energetske korporacije Kosova (EKK) između avgusta 2010. god. i juna 2011. god.

2. Konkretni slučajevi su slični slučaju KI br. 40/09, „Imer Ibrahimi i drugih 48 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 49

individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“, „Gani Prokshi i drugih 15 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 16 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“ i „Isuf Mërlaku i drugih 25 bivših radnika Energetske korporacije Kosova“. Ustavni sud je zaključio da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosovo (Zaštita imovine) u vezi sa članom 1. Protokola 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, i da je došlo do povrede člana 31. Ustava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima u pogledu nekih podnosilaca zahteva. Sledstveno tome, odlučeno je da se ponište presude koje je doneo Vrhovni sud u predmetima podnosilaca zahteva i da se predmeti vrate Vrhovnom sudu na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda (vidi presude Ustavnog suda od 23. juna 2010. god., 18. oktobra 2010. god. i 10. marta 2011. god.).

Podnosioci zahteva u ovom slučaju su sledeći:

3. Radi lakšeg snalaženja u ovom slučaju, podnosioci zahteva mogu biti pod zajedničkim imenom: „Ilaz Halili i drugih dvadeset (20) bivših radnika Energetske korporacije Kosova (EKK)“.

1) Ilaz Halili
2) Agron Abdullahu
3) Raif Banda
4) Preq Halili
5) Sadik Grajqevci
6) Imer Salihu
7) Fejzullah Sallovah
8) Beqir Banolla
9) Mehdi Grajqevci
10) Kamer Dumani
11) Shukrije Kajtazi
12) Elheme Rexhepi
13) Ali Selmani
14) Adem Bajqinovci
15) Ismail Osmani
16) Bajram Pllana
17) Izet Rama
18) Bajram Namani
19) Ahmet Jashanica
20) Maliq Berisha
21) Muharrem Kovaqi

Podnosioci zahteva osporavaju sledeće presude Vrhovnog suda Kosova, donete u predmetima:

1) Ilaz Halili, rev. br. 432/08, od 10.2.09
2) Agron Abdullahu, rev. br. 122/08, od 27.1.09
3) Raif Banda, rev. br. 49/09, od 2.2.09
4) Preq Halili, rev. br. 104/09, od 20.4.09
5) Sadik Grajqevci, rev. br. 552/08, od 10.3.09
6) Imer Salihu, rev. br. 67/09, od 2.2.09
7) Fejzullah Sallovah, rev. br. 471/08, od 10.3.09
8) Beqir Banolla, rev. br. 527/08, od 23.2.09
9) Mehdi Grajqevci, rev. br. 93/09, od 2.6.09
10) Kamer Dumani, rev. br. 79/09, od 23.2.09
11) Shukrije Kajtazi, rev. br. 203/09, od 15.7.09
12) Elheme Rexhepi, rev. br. 46/09, od 2.2.09
13) Ali Selmani, rev. br. 405/09, od 10.3.10
14) Adem Bajqinovci, rev. br. 51/09, od 11.2.09
15) Ismail Osmani, rev. br. 57/09, od 25.2.09
16) Bajram Pllana, rev. br. 61/2009, od 2.2.09
17) Izet Rama, rev. br. 166/09, od 27.4.09
18) Bajram Namani, rev. br. 151/09, od 27.4.09
19) Ahmet Jashanica, rev. br. 135/08, od 27.1.09
20) Maliq Berisha, rev. br. 463/08, od 11.2.09
21) Muharrem Kovaqi, rev. br. 242/08, od 10.2.09

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva obuhvata ocenu ustavnosti individualnih presuda koje je doneo Vrhovni sud Republike Kosovo u dvadeset jednom (21) individualnom slučaju podnosilaca zahteva protiv EKK-a, kako je navedeno gore.

Pravni osnov

5. Zahtev se zasniva na članu 113. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak pregled činjenica kako su strane navele

6. Činjenice ovih zahteva su slične onima u „slučaju Imer Ibrahimi i drugih 48 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“, „slučaju Gani Prokshi i drugih 15 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 16 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“, vidi presude Ustavnog suda Kosova i „Isuf Mërlaku i drugih 25 bivših radnika Energetske Korporacije Kosova“, vidi presude Ustavnog suda Kosova, (u daljem tekstu: slučaj „Ibrahimi i drugi“ od 23. juna 2010. god., „slučaj Prokshi i drugi“ od 18. oktobra 2010. god. i „slučaj Mërlaku i drugi“ od 10. marta 2011. god.).

7. Svaki podnosilac zahteva u ovom slučaju je tokom 2001. i 2002. godine, kao i podnosioci zahteva iz navedene presude od 23. juna 2010. godine, potpisao sporazum o privremenoj naknadi plate za prekid radnog odnosa sa svojim poslodavcem EKK-om. Ti sporazumi su u suštini bili isti.

8. Član 1. sporazuma predviđa da, u skladu sa članom 18. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu (Službeni list Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova br. 26/86 i 11/88) i zaključkom Invalidske komisije EKK-a, korisnik (tj. svaki od podnosilaca zahteva) ima pravo na privremenu naknadu zbog prevremenog prekida radnog odnosa do uspostavljanja i funkcionisanja kosovskog fonda za penzijsko-invalidsko osiguranje.

9. Član 2. sporazuma predviđa da mesečni iznos koji se isplaćuje svakom podnosiocu zahteva iznosi 206 nemačkih maraka.

10. Član 3. predviđa da će „isplata prestati dana kada kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje otpočne sa radom. Od tog dana, korisnik svoja prava može ostvariti u kosovskom fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje (kosovski invalidski penzioni fond), a EKK je oslobođena odgovornosti prema korisniku, u skladu sa ovim sporazumom“.

11. Izvršni odbor EKK je 1. novembra 2002. god. usvojio odluku o uspostavljanju penzijskog fonda, u skladu sa odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/30 o penzijama na Kosovu. Član 3. te odluke predviđa sledeće: „Penzijski fond nastavlja da postoji na neodređeno vreme, shodno uslovima i odgovornostima definisanim zakonima o penziji, koje usvaja Odbor za penzijski fond EKK-a, u skladu sa ovom odlukom, ili dok zakonski uslovi za postojanje i funkcionisanje fonda ne budu u skladu sa penzijskim propisima ili pravilima koje usvoji BAK.“.

12. Izvršni odbor EKK-a je 25. jula 2006. god. poništio gorenavedenu odluku o uspostavljanju dopunskog penzijskog fonda i prekinuo je finansiranje i funkcionisanje dopunskog penzijskog fonda, sa početkom od 31. jula 2006. god. Prema odluci od 25. jula 2006. godine, svim korisnicima je zagarantovana celokupna isplata u skladu sa Statutom Fonda. Osim toga, ukupne obaveze prema korisnicima iznosile su 2.395.487 evra, bankarski depoziti su iznosili 3.677.383 evra i da su sredstva preostala nakon obaveza iznosila 1.281.487 evra. Odluka navodi da će radnici EKK-a za koje Ministarstvo rada i socijalne zaštite potvrdi da su radno nesposobni uživati prava koja predviđa Ministarstvo. EKK je 14. novembra 2006. god. obavestila Centralni bankarski organ da je „odluka o ukidanju penzijskog fonda EKK-a zasnovana na odluci Izvršnog odbora EKK-a i Odluci Odbora za upravljanje penzijama... zbog finansijskog rizika koji šema donosi za EKK u budućnosti“

13. Prema navodima podnosilaca zahteva, EKK je prekinula isplatu predviđenu sporazumima od leta 2006. god. bez ikakvog obaveštenja. Podnosioci zahteva tvrde da je takvo postupanje protivno potpisanim sporazumima.

14. Takođe, podnosioci zahteva tvrde da je opšte poznato da kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još uvek nije uspostavljen.

15. Sa druge strane, u originalnom slučaju, EKK je osporio navode podnosilaca zahteva, tvrdeći da je bilo opšte poznato da Fond za invalidsko i penzijsko osiguranje funkcioniše još od 1. januara 2004. god.

16. Prema navodima EKK-a, podnosioci zahteva su automatski uključeni u nacionalnu šemu za invalidsko osiguranje u skladu sa Uredbom UNMIK-a br. 2003/40 o proglašenju Zakona o invalidskim penzijama na Kosovu (Zakon br. 2003/23).
17. EKK je dodatno tvrdila da je 31. avgusta 2006. god. objavila obaveštenje kojim su svi korisnici dopunskog fonda EKK-a obavešteni da se fond ukida. Isto obaveštenje potvrđuje da je svim korisnicima zagarantovana celokupna isplata u skladu sa Statutom DFPO, naime isplata za 60 meseci ili dok korisnici ne napune 65 godina, shodno odluci Odbora za upravljanje penzijskim fondom, od 29. avgusta 2006. god.

18. EKK je dodatno tvrdila da podnosioci zahteva nisu osporavali uputstva za invalidsku penziju, niti potpis za prevremeni prekid radnog odnosa shodno zaključku Invalidske komisije.

19. Podnosioci zahteva su tužili EKK pred Opštinskim sudom u Prištini, zahtevajući od Suda da naloži EKK-u isplatu neisplaćene naknade i da nastavi da plaća 105 evra (jednako 206 nemačkih maraka) do sticanja

uslova za prekid isplate.

20. Opštinski sud u Prištini je usvojio tužbe podnosilaca zahteva i naložio novčanu nadoknadu. Opštinski sud u Prištini je zaključio *(npr.: presuda C. br. 2140/2006 od 25. juna 2007. god., Ilaz Halili)* da uslovi predviđeni članom 3. sporazuma nisu ispunjeni. Član 3. sporazuma predviđa novčanu nadoknadu dok podnosilac zahteva ne ostvari svoje pravo, „što podrazumeva pravo na penzionu šemu, koje tužilac ne može da ostvari jer nije napunio 65 godina".

21. Opštinski sud, u gore citiranoj presudi, dalje navodi da se isplata nadoknade ne može povezati sa odredbama Statuta o dopunskoj penziji, pošto su sporazumi ranije potpisani a Statut ne predviđa da ranije sklopljeni sporazumi prestaju da važe. Takođe, taj Sud je objasnio da u skladu sa članom 262. Zakona o obligacionim odnosima poverenik (tj. podnosilac zahteva) ima pravo da traži ispunjenje obaveze, dok je dužnik (tj. EKK) u obavezi da ispuni takvu obavezu.

22. EKK je izjavila žalbu na presude Opštinskog suda Okružnom sudu, tvrdeći, između ostalog, da presuda Opštinskog suda nije pravična jer su sporazumi sa podnosiocima zahteva potpisani zbog invaliditeta podnosilaca zahteva i da oni ne mogu da traže produžetak radnog odnosa zbog svog invaliditeta.

23. EKK je ponovila da je Sud u obavezi da odluči u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2003/40 o proglašenju Zakona o invalidskim penzijama prema kojoj podnosioci zahteva imaju pravo na invalidsku penziju.

24. Okružni sud u Prištini je odbacio žalbe EKK-a i zaključio da su njeni podnesci neosnovani.

25. EKK je tražila reviziju od Vrhovnog suda zbog navodno grubog kršenja Zakona o parničnom postupku i pogrešne primene materijalnog prava. Ponovljeno je da podnosioci zahteva imaju pravo na penziju, kako je predviđeno Zakonom 2003/40 i da je nastavila da isplaćuje mesečnu naknadu iz humanitarnih razloga i nakon što je Zakon stupio na snagu. Tvrdila je da starosno doba podnosioca zahteva nije relevantno, već da je njegov invaliditet relevantan.

26. Vrhovni sud je prihvatio reviziju EKK-a i poništio je presude Okružnog suda i Opštinskog suda u Prištini, a tužbe podnosilaca zahteva odbacio kao neosnovane.

27. Vrhovni sud je tvrdio da je način prekida radnog odnosa bio zakonit, shodno članu 11. stavu 1. Uredbe UNMIK-a 2001/27 o Zakonu o osnovnom radu na Kosovu.

28. U svojoj presudi u predmetu prvog podnosioca zahteva, Ilaza Halilija, rev. br. 432/2008, od 10. februara 2009. godine, Vrhovni sud je izjavio sledeće: *„Uzimajući u obzir nespornu činjenicu da je tužena strana ispunila obaveze prema tužitelju, koja isplaćuje naknadu za platu u skladu sa navedenim periodom, odnosno do uspostavljanja i funkcionisanja kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, počevši od 1. januara 2004. godine, sud zaključuje da je tužena strana ispunila obaveze predviđene sporazumom. Samim tim, sud smatra da su navodi tužitelja da je tužena strana u obavezi da mu isplati privremenu naknadu za platu posle uspostavljanja kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje neosnovani jer su ugovorne strane do sticanja uslova za rešenje – uspostavljanja navedenog fonda, ispunile svoje ugovorene obaveze...“*.

29. Kosovsko Ministarstvo rada i socijalne zaštite je 15. maja 2009. god. objavilo sledeće saopštenje: *„Zaključak Vrhovnog suda Kosova, u svom obrazloženju npr.: presude Rev. br. 338/2008, da u Republici Kosovo postoji Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje koji funkcioniše od 1. januara 2004. god. nije tačan i neosnovan je. Dajući ovu izjavu, imamo u obzir činjenicu da Uredba UNMIK-a 2003/40 proglašava Zakon br. 2003/213 o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu, kojom se za trajno nesposobna lica reguliše da mogu koristiti ovu šemu u skladu sa uslovima i kriterijumima predviđenim ovim zakonom. Stoga, dozvolite mi da podvučem da odredbe ovog Zakona ne predviđaju uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u zemlji. Uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u Republici Kosovo predviđeno je odredbama Zakona o penzijskim i invalidskim fondovima, koji je u fazi izrade i usvajanja u Vladi Kosova.“*. Isto obaveštenje, u vreme kada je napisano, između ostalog objašnjava da postoji: *„invalidska penzija koja iznosi 45 evra kako je regulisano Zakonom o invalidskim penzijama (korisnici su sva lica sa potpunim i trajnim invaliditetom)“ kao i „penzije definisane doprinosom, u iznosu od 82 evra, koji je regulisan odlukom Vlade (korisnici su svi penzioneri koji su dostigli starosnu granicu od 65 godina i koji imaju najmanje 15 godina radnog iskustva)“*.

Žalbeni navodi

30. Podnosioci zahteva se žale da su njihova prava prekršena jer je EKK jednostrano poništila njihove sporazume, iako uslov propisan članom 3. (uspostavljanje kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje)

nije ispunjen. Podnosioci zahteva dalje tvrde da nisu dobili pravno sredstvo za takvo kršenje pred redovnim sudovima. Iako se nijedan od podnosilaca zahteva ne žali eksplicitno na kršenje Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP), iz podnesaka podnosilaca zahteva vidi se da su predmet njihovih zahteva imovinska prava (kako je zagarantovano članom 1. Protokola 1. EKLJP-a), kao i njihovo pravo na pravično suđenje (kako je zagarantovano članom 6. EKLJP-a).

Opis postupka pred Sudom

31. Između avgusta i juna 2011. godine, svaki podnosilac zahteva je pojedinačno podneo zahtev Ustavnom sudu. Predsednik Suda je imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca i imenovao sudsko veće za razmatranje u sastavu sudija Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami.

32. Nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, sudije Kadrije Kryeziua, Veće za razmatranje, u sastavu sudija Altay Suroy, Enver Hasani i Iliriana Islami, je 8. jula 2011. god. Sudu u punom sastavu iznelo preporuku o prihvatljivosti zahteva.

33. Sud je istoga dana većao i glasao o slučaju.

Prihvatljivost

34. Kako je učinjeno u slučajevima *„Ibrahimi i drugi“*, *„Prokshi i drugi“* i *„Mërlaku i drugi“*, na šta je već ukazano, kako bi mogao da reši zahtev podnosilaca zahteva, Ustavni sud prvo mora da ispita da li su podnosioci zahteva zadovoljili uslove prihvatljivosti koji su određeni Ustavom.

35. U vezi sa tim, Sud upućuje na član 113. stav 7. Ustava, koji predviđa:

    „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

    i član 47. stav 2. Zakona, koji propisuje:

    „Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

36. Sud mora dalje da razmotri da li su podnosioci zahteva svoj zahtev podneli u roku od četiri meseca kako je propisano članom 49. Zakona. Sa tim u vezi, Ustavni sud upućuje na član 49. Zakona, koji predviđa:

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...“.

37. Sud napominje da u datom slučaju, kao i u slučajevima *„Ibrahimi i drugi“*, *„Prokshi i drugi“* i *„Mërlaku i drugi“*, podnosioci zahteva još uvek trpe štetu jednostranog poništenja sporazuma koji su potpisali sa EKK-om. Oni iznose istu tvrdnju kao i prethodni podnosioci zahteva da je dokazano da fond za penzijsko i invalidsko osiguranje do danas nije uspostavljen. Stoga, radi se o kontinuiranoj situaciji. S obzirom da okolnosti na koje se podnosioci zahteva žale i dalje postoje, rok od četiri meseca kako je propisano članom 49. Zakona ne važi za ove slučajeve.

38. Ustavni sud je svestan da su neki od podnosilaca zahteva imali više od 65 godina u vreme podnošenja zahteva ovom sudu.

39. Ti podnosioci zahteva su: Ilaz Halili (1945), Raif Banda (1944), Imer Salihu (1944), Bajram Namani (1945), Ahmet Jashanica (1942) i Muharrem Kovaqi (1945).

40. Ustavni sud napominje da, u skladu sa obaveštenjem koje je izdalo Ministarstvo rada i socijalne zaštite 15. maja 2009. godine, lica koja su dostigla starosnu granicu od 65 godina za penzionisanje i koja imaju najmanje 15 godina radnog iskustva, imaju pravo na penziju u mesečnom iznosu od 82 evra. Suštinu ovog obaveštenja potvrdilo je Ministarstvo na javnoj raspravi koju je Ustavni sud održao 30. aprila 2010. god. u slučaju „Ibrahimi i drugi“.

41. Sledstveno tome, proizilazi da gorenavedeni podnosioci zahteva imaju pravo na penziju od trenutka kada su napunili 65 godina.

42. Međutim, njihova žalba u vezi sa neisplaćenom naknadom za period pre tog momenta, na račun kontinuirane situacije, ostaje na razmatranju.

43. Stoga su zahtevi podnosilaca zahteva: Ilaza Halilija, Raifa Bande, Imera Salihua, Bajrama Namanija, Ahmeta Jashanice i Muharrema Kovaqija delimično prihvatljivi.

44. Što se tiče ostalih podnosilaca zahteva, Ustavni sud ne nalazi razlog za neprihvatljivost zahteva.

45. Sud dalje smatra da je prikladno da se zahtevi spoje, shodno pravilu 37. Poslovnika o radu.

Meritum

46. Sud podseća na svoje presude od 23. juna 2010. god., 18. oktobra i 10. marta 2011. god. donete u prethodnim slučajevima EKK-a, u kojima je zaključeno da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosovo (Zaštita imovine), u vezi sa članom 1. Protokola 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, kao i to da je došlo do povrede člana 31. Ustava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima u pogledu istih podnosilaca zahteva. Sledstveno tome, odlučeno je da se presude koje je doneo Vrhovni sud u predmetima podnosilaca zahteva ponište i presude Vrhovnog suda vrate na ponovno razmatranje u saglasnosti sa presudom ovog suda.

i. u pogledu zaštite imovine

47. Podnosioci zahteva se žale da su njihova prava prekršena jer je EKK jednostrano poništila njihove sporazume, iako uslovi propisani članom 3. (tj. uspostavljanje kosovskog fonda za penzijsko invalidsko osiguranje) nisu ispunjeni. U suštini, podnosioci zahteva tvrde da su povređena njihova imovinska prava.

48. Na početku, trebalo bi imati u vidu sledeće zakonske odredbe:

„Član 53. Ustava

Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

Član 46. [Zaštita imovine] Ustava predviđa sledeće

1. *Garantuje se pravo na imovinu.*

2. *Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*

3. *Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za*

postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprišе.“

Član 1. Protokola br. 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima predviđa:

Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na mirno uživanje svog zanimanja. Nikome se ne sme uskratiti posed, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom, i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne štete pravu države da sprovodi takve zakone, kada smatra da je to potrebno radi kontrole korišćenja imovine u skladu sa opštim interesom, ili da bi se obezbedila naplata poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

49. U skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava, podnosilac zahteva može da upućuje na povredu člana 1. Protokola br. 1. samo u pogledu spornih odluka u vezi sa njegovim „posedom“ u okviru značenja ove odredbe.

50. Štaviše, „posed“ može predstavljati bilo „postojeći posed“ bilo imovinu, uključujući potraživanja, u pogledu kojih podnosilac zahteva može tvrditi da ima bar „legitimno očekivanje“ za pribavljanje delotvornog uživanja imovinskog prava. Suprotno tome, nada da će se priznati imovinsko pravo koje je bilo nemoguće uživati delotvorno, ne može se smatrati „posedom“ u okviru značenja člana 1. Protokola br. 1, niti uslovno potraživanje koje prestaje kao rezultat neispunjenja uslova“ (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* i *„Mërlaku i drugi“*).

51. Stvar koja se mora ispitati u svakom slučaju jeste da li okolnosti slučaja, gledano u celini, upućuju na materijalni interes podnosilaca zahteva, koji je zaštićen članom 1. Protokola 1. EKLJP-a (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* i *„Mërlaku i drugi“*).

52. Ustavni sud konstatuje da su, u vreme kada su zaključeni sporazumi između podnosilaca zahteva i EKK-a, takve vrste sporazuma regulisane Zakonom o ugovorima i šteti (Zakon o obligacionim odnosima) objavljenom u Službenom listu SFRJ 29/1978 a izmenjenom u 39/1985, 45/1989, 57/1989.

Član 74. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima predviđa sledeće:

„Nakon zaključenja pod raskidnim uslovom, ugovor prestaje da važi nakon što takav uslov postane važeći.“

53. Stoga, suštinska stvar je da li je raskidni uslov pod kojim su sporazumi potpisani ispoštovan. Odgovor na to pitanje omogućiće Ustavnom sudu da proceni da li okolnosti ovog slučaja, gledano u celini, upućuju na materijalni interes podnosilaca zahteva, koji je zaštićen članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.

54. Ustavni sud konstatuje da je jasno na osnovu dokumenata, i nesporno između strana, da „raskidni uslov“ po kojem su sporazumi potpisani predstavlja uspostavljanje i funkcionisanje kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

55. U tom pogledu, Ustavni sud, takođe konstatuje da je, prema navodima Ministarstva rada i socijalne zaštite, uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje trebalo da se predvidi Zakonom o fondovima za penzijsko i invalidsko osiguranje. On je u fazi izrade i usvajanja u Vladi Kosova.

56. Ustavni sud smatra da su podnosioci zahteva, kada su potpisivali sporazume sa EKK-om, imali legitimno očekivanje da će imati pravo na mesečnu naknadu u iznosu od 105 evra do uspostavljanja fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

57. Takvo legitimno očekivanje zagarantovano je članom 1. Protokola br. 1 Konvencije, njegov karakter je konkretan, a ne čista nada, i zasniva se na zakonskoj odredbi ili pravnom aktu, tj. sporazumu sa EKK-om (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* i *„Mërlaku i drugi“*; takođe, *mutatis mutandis* Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke (odluka), br. 38794/98, stav 73, ESLJP 2002-VII).

58. Stoga, Ustavni sud smatra da podnosioci zahteva imaju „legitimno očekivanje“ da će se njihov zahtev rešavati u skladu sa važećim zakonima, posebno gorenavedenim odredbama Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu, što je kasnije i potvrđeno (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* i *„Mërlaku i drugi“*).

59. Međutim, jednostrano poništenje sporazuma, pre ispunjenja raskidnog uslova, prekršilo je novčani interes podnosilaca zahteva, koji je priznat zakonom i koji je predmet zaštite u članu 1. Protokola br. 1 (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* i *„Mërlaku i drugi“*).

60. Sledstveno tome, Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede člana 46. Ustava, u vezi sa članom 1. Protokola 1. Evropske povelje o ljudskim pravima.

ii. u pogledu prava na pravično suđenje

61. Podnosioci zahteva dalje tvrde da nisu ispeli da dobiju pravni lek za povredu njihovih imovinskih prava pred redovnim sudovima.

„Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, predviđa sledeće:

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.“

Član 6. Evropske povelje o ljudskim pravima

Kada se određuju građanska prava i obligacije... svako ima pravo na pravično... saslušanje... preko... suda...“.

62. Ustavni sud ponavlja da nije njegov zadatak na osnovu Ustava da postupa kao žalbeni sud, ili sud četvrte instance u pogledu odluka koje donesu redovni sudovi, uključujući Vrhovni sud. Generalno, „sudovi sude na osnovu Ustava i zakona“ (član 102. Ustava). Preciznije, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantne propise kako proceduralnog, tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

63. Sa druge strane, „Ustavni sud je konačna vlast za tumačenje Ustava i saglasnost zakona sa Ustavom“ (član 112. stav 1. Ustava). Samim tim, Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na takav način i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da su podnosioci zahteva imali pravično suđenje (vidi pored ostalih izvora, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

64. Prema sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, član 6. stav 1. EPLJP obavezuje sudove da obrazlažu svoje presude, ali se to ne može shvatiti kao uslov po kojem se mora detaljno opisati odgovor na svaki argument. Mera do koje postoji dužnost da se iznese obrazloženje može varirati u skladu sa karakterom odluke. Štaviše, potrebno je uzeti u obzir, između ostalog, raznovrsnost podnesaka koje parničar može izneti pred sudovima i razlike koje postoje među državama potpisnicama u pogledu

pravnih odredbi, običajnih pravila, zakonskih mišljenja i izlaganja i sastavljanja presuda. Samim tim, pitanje da li sud nije ispunio obavezu da navede razloge, koja proizilazi iz člana 6. Povelje, može se odrediti samo u svetlu okolnosti predmeta (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* i *„Mërlaku i drugi“*).

65. U konkretnom slučaju, podnosioci zahteva su zahtevali od redovnih sudova da reše njihov imovinski spor sa EKK-om. Podnosioci zahteva su posebno upućivali na odredbu člana 3. sporazuma, tvrdeći da Zakon o penziji kojim se uspostavlja fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još uvek nije usvojen. Tu činjenicu je potvrdio predstavnik nadležnog Ministarstva rada i socijalne zaštite.

66. Međutim, Vrhovni sud nije pokušao da analizira zahtev podnosilaca zahteva sa te tačke gledišta, uprkos eksplicitnom upućivanju na to pred svakom drugom sudskom instancom. Umesto toga, Vrhovni sud je smatrao da je nesporna činjenica da je tužena strana (EKK) ispunila obaveze prema tužitelju, odnosno da je isplatila naknadu za platu, u skladu sa određenim periodom a koji je bio do uspostavljanja i funkcionisanja kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, počevši od 1. januara 2004. god.

67. Nije zadatak Ustavnog suda da odluči koji bi način bio najodgovarajući za redovne sudove da se bave argumentom podnosilaca zahteva, tj. ispunjenje raskidnog uslova iz člana 3. sporazuma, čije ispunjenje je regulisano i članom 74. stavom 3. Zakona o obligacionim odnosima, gledano zajedno sa članom 18. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju iz 1983. god.

68. Međutim, ovaj Sud smatra da Vrhovni sud, zanemarivanjem ocene ovog stanovišta u celini, iako je bilo konkretno, odnosno i važno, nije ispunio svoje obaveze predviđene članom 6. stavom 1. EPLJP-a (vidi presude u slučaju *„Ibrahimi i drugi“, „Prokshi i drugi“* i *„Mërlaku i drugi“*).

69. U smislu gorenavedenog, Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EPLJP-a.

IZ TIH RAZLOGA,

SUD JEDNOGLASNO DONOSI SLEDEĆU ODLUKU:

I. DA SPOJI ZAHTEVE;

II. DA OGLASI KAO

a) *prihvatljive* zahteve sledećih podnosilaca zahteva:
KI 82/10 Agron Abdullahu
KI 102/10 Preq Halili
KI 111/10 Sadik Grajqevci
KI 127/10 Fejzullah Sallovah
KI 11/11 Beqir Banolla
KI 15/11 Mehdi Grajqevci
KI 18/11 Kamer Dumani
KI 45/11 Shukrije Kajtazi
KI 47/11 Elheme Rexhepi
KI 48/11 Ali Selmani
KI 50/11 Adem Bajqinovci
KI 57/11 Ismail Osmani
KI 60/11 Bajram Pllana
KI 69/11 Izet Rama
KI 75/11 Maliq Berisha

b) *delimično prihvatljive* zahteve sledećih podnosilaca zahteva:

KI 76/10 Ilaz Halili
KI 83/10 Raif Banda
KI 122/10 Imer Salihu
KI 71/11 Bajram Namani
KI 73/11 Ahmet Jashanica
KI 79/11 Muharrem Kovaqi

III. DA USTANOVI

a) da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 1. Protokola 1. Evropske povelje o ljudskim pravima, u slučajevima svih podnosilaca zahteva.

b) *da je došlo do povrede člana 31. Ustava* u vezi sa članom 6. Evropske povelje o ljudskim pravima u vezi sa istim podnosiocima zahteva koji su pretrpeli povredu člana 46. Ustava.

IV. *Proglašava nevažećim presude Vrhovnog suda* u sledećim predmetima:

1) Ilaz Halili, rev. br. 432/08, od 10.2.09

2) Agron Abdullahu, rev. br. 122/08, od 27.1.09
3) Raif Banda, rev. br. 49/09, od 2.2.09
4) Preq Halili, rev. br. 104/09, od 20.4.09
5) Sadik Grajqevci, rev. br. 552/08, od 10.3.09
6) Imer Salihu, rev. br. 67/09, od 2.2.09
7) Fejzullah Sallovah, rev. br. 471/08, od 10.3.09
8) Beqir Banolla, rev. br. 527/08, od 23.2.09
9) Mehdi Grajqevci, rev. br. 93/09, od 2.6.09
10) Kamer Dumani, rev. br. 79/09, od 23.2.09
11) Shukrije Kajtazi, rev. br. 203/09, od 15.7.09
12) Elheme Rexhepi, rev. br. 46/09, od 2.2.09
13) Ali Selmani, rev. br. 405/09, od 10.3.10
14) Adem Bajqinovci, rev. br. 51/09, od 11.2.09
15) Ismail Osmani, rev. br. 57/09, od 25.2.09
16) Bajram Pllana, rev. br. 61/2009, od 2.2.09
17) Izet Rama, rev. br. 166/09, od 27.4.09
18) Bajram Namani, rev. br. 151/09, od 27.4.09
19) Ahmet Jashanica, rev. br. 135/08, od 27.1.09
20) Maliq Berisha, rev. br. 463/08, od 11.2.09
21) Muharrem Kovaqi, rev. br. 242/08, od 10.2.09

V. VRAĆA ove presude Vrhovnom sudu na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda;

VI. OSTAJE u potpunosti posvećen pitanju očekujući izvršenje tog naloga.

Ova presuda stupa na snagu odmah po uručenju strankama.

Sastavljeno u Prištini, 30. novembra 2011. god.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**

Mr.Sc.Kadri Kryeziu, Prof. Dr. Enver Hasani

Zëvendëskryetar

Fahrudin Međedović, zamenik predsedavajućeg za zajednice Skupštine opštine Peć protiv odluke Skupštine opštine Peć o imenovanju zamenika gradonačelnika za zajednice, od 15. februara 2010. god.

Slučaj KI 32-2010, odluka od 3. marta 2011. god.

Ključne reči: predstavljanje manjina, zahtev zamenika predsedavajućeg za zajednice Skupštine opštine, pravo na delotvorno pravno sredstvo, pravo na izbor

Podnosilac zahteva, zamenik predsedavajućeg Skupštine opštine Peć, je protiv odluke Skupštine opštine Peć podneo zahtev na osnovu člana 62.4 Ustava, tvrdeći da su njegova prava na delotvorno pravno sredstvo i pravo na izbor povređena odlukom Skupštine opštine Peć. Podnosilac zahteva je izneo svoje argumente kako bi dokazao da je Skupština opštine postupila na nezakoniti način dozvolivši njenom predsedniku da daje presudni glas prilikom izbora kada su glasovi članova Skupštine koji zastupaju zajednice podeljeni jednako. Podnosilac zahteva je tvrdio da je Skupština postupila na nezakonit način kada je odbila njegove zahteve za poništenje izbora, u skladu sa članom 61.3 Zakona o lokalnoj samoupravi, i za nove izbore.

Sud je odlučio da je zahtev prihvatljiv jer se govorilo o specifičnoj povredi ustavnih prava pošto je zahtev bio podnet od strane zamenika predsedavajućeg za zajednice, lice koje je ovlašćeno da to uradi po članu 62.3 i 62.4 Ustava.

Što se tiče merituma zahteva, Sud je utvrdio da je presudni glas koji je dao predsedavajući Skupštine predstavljao neprihvatljiv uticaj u procesu izbora zamenika gradonačelnika za zajednice. Sud je obrazložio da su samo članovi Skupštine opštine iz redova nevećinskih zajednica bili ovlašćeni da glasaju, i da izbor zamenika gradonačelnika treba da se vrši većinom glasova, što se nije desilo u ovom slučaju. Sledstveno, Sud je utvrdio da je došlo do kršenje članova 45, 54. i 57. Ustava, proglašavajući izbor zamenika gradonačelnika za zajednice nevažećim, nalažući nove izbore za zamenika gradonačelnika za zajednice i zahtevajući od Skupštine da obavesti Sud o poštovanju ove presude u roku od 90 dana od dana objavljivanja iste.

Priština, 3. mart 2011. god.
Br. ref.: AGJ 85/11

PRESUDA

u

Slučaju br. KI 32/10

Podnosilac

Fahrudin Međedović, zamenik predsedavajućeg za zajednice Skupštine Opštine Peć

Ocena ustavnosti Odluke Skupštine Opštine Peć o imenovanju zamenika gradonačelnika za zajednice, od 15. februara 2010. god

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Fahrudin Međedović, zamenik predsedavajućeg za zajednice Skupštine Opštine Peć.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Skupštine Opštine Peć o imenovanju zamenika gradonačelnika za zajednice koja je doneta 15. februara 2010. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva koji je 17. maja 2010. god podnet Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti odluke Skupštine Opštine Peć o imenovanju zamenika gradonačelnika za zajednice od 15. februara 2010. god.

Pravna osnova

4. Zahtev podnosioca zahteva je zasnovan na članu 64. stav 4. Ustava Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Ustav), članu 55. stav 4. Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi Skupštine Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: zakon) i članu 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Zamenik predsedavajućeg za zajednice Skupštine Opštine Peć (u daljnjem tekstu: SO Peć) je podneo zahtev Sudu zahtevajući ocenu ustavnosti odluke Skupštine Opštine od 15. februara 2010. god, u vezi sa izborom zamenika gradonačelnika za zajednice za Opštinu Peć.

6. Predsednik Suda je 2. jula 2010. god, saglasno Poslovniku o radu, imenovao sudiju Kadri Kryeziu sudijom izvestiocem i veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Snezhana Botusharova.

7. Sekretarijat Suda je 5. jula 2010. god obavestio Opštinu Peć o zahtevu i tražio odgovor iste. Sud sa žaljenjem primećuje da Opština Peć nije dostavila nikakav odgovor na taj zahtev.

8. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva. Sud u punom sastavu je na zatvorenom zasedanju većao o zahtevu.

Pregled činjenica

9. Skupština Opštine Peć je 15. januara 2010. god održala svečanu sednicu nakon lokalnih izbora održanih 15. novembra 2009. god. Tačka 6. dnevnog reda je bila predlog za imenovanje zamenika gradonačelnika za zajednice.

10. Zapisnik otkriva da: „Na predlog gradonačelnika dr Ali Berisha, u saglasnosti sa važećim zakonskim odredbama i konsultacija na najvišem institucionalnom nivou, osobe predložene za zamenika gradonačelnika i zamenika gradonačelnika za zajednice“ su bili:

    1. g. Gazmend Muhaxheri, zamenik gradonačelnika;
    2. g. Ibish Bajrami, zamenik gradonačelnika za zajednice; i
    3. g. Drenko Todorović, zamenik gradonačelnika za srpsku zajednicu.

11. g. Fahrudin Međedović, opštinski odbornik iz redova bošnjačke zajednice i istovremeno i zamenik predsedavajućeg za zajednice Skupštine Opštine Peć je osporio imenovanje, smatrajući odluku nezakonitom. Njegova reakcija je objavljena u novinama i elektronskim medijima.

12. Na sledećoj sednici Skupštine Opštine, održanoj 15. februara 2010. god tačka 7. (sedma) dnevnog reda je bilo ponavljanje glasanja za položaj zamenika gradonačelnika za zajednice, iako je bilo zavedeno da je g. Ibish Bajrami već imenovan na taj položaj 15. januara 2010. god. Na ovoj sednici gradonačelnik je ponovo predložio g. Ibish Bajrami za položaj zamenika gradonačelnika za zajednice.

13. Predsedavajući skupštine je stavio predlog gradonačelnika na glasanje i 38 od 40 prisutnih opštinskih odbornika je glasalo za predlog dok 2 je glasalo protiv predloga. Glasovi opštinskih odbornika iz redova zajednica su bili podeljeni na dva dela: dvoje je bilo za i dvoje protiv predloga gradonačelnika. U događajima koji su sledili predsedavajući Skupštine je nakon toga naznačio da će iskoristiti presudni glas u korist g. Ibish Bajrami i oglasio ga uredno izabranim.

14. Podnosilac zahteva je 19. februara 2010. god, u svojstvu zamenika predsedavajućeg Skupštine Opštine za zajednice, podneo žalbu Ministarstvu administracije lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: MALS) navodeći postupak koji je tekao u vezi sa izborom g. Ibish Bajrami na položaj zamenika gradonačelnika za zajednice u Opštini Peć. Od MALS je zahtevao da donese rešenje o poništenju odluke SO Peć od 15. februara 2010. god i obaveže SO Peć da ponovi postupak glasanja za izbor zamenika gradonačelnika za zajednice. U događajima koji su sledili MALS nije poništio odluku SO Peć.

15. Podnosilac zahteva je 13. aprila 201. god podneo zahtev gradonačelniku u kojem je tražio da bi na sledećem sastanku Komiteta za politike i finansije i na sledećoj sednici Skupštine Opštine na dnevnom redu ponovo trebalo biti pitanje izbora zamenika gradonačelnika za zajednice.

16. Ovo pitanje nije bilo stavljeno na dnevni red za sledeću sednicu Skupštine Opštine.

17. U pismu od 21. februara 2010. god MALS je obavestilo Opštinu Peć da je saglasno izveštaju monitora koji su bili prisutni na sednici SO Peć od 15. februara 2010. god donet zaključak da izbor zamenika gradonačelnika za zajednice nije izvršen u suprotnosti sa članom 61. stav 3. Zakona o lokalnoj samoupravi. MALS je naložilo SO Peć da razmotri spornu odluku u roku predviđenom u članu 82. stav 2. Zakona o lokalnoj samoupravi.

18. Opština Peć je 11. marta 2010. god dopisom odgovorila MALS, u kojem je naglasila da je odluka Skupštine Opštine o izboru zamenika gradonačelnika za zajednice od 15. Februara 2010. god zakonita i regularna i da stoga SO Peć ne smatra da postoji razlog za odlaganje ili poništenje iste.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva navodi da su odlukom Skupštine Opštine Peć prekršena ustavna prava na efikasno pravno sredstvo i pravo na izbor. Prema podnosiocu zahteva, izbor zamenika gradonačelnika za zajednice u Skupštini Opštine je obavljen kršeći član 61. stav 3. Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi, koji je usvojen o Skupštini Republike Kosovo. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti i zakonitosti navedene odluke.

20. U suštini, podnosilac zahteva tvrdi da predsedavajući nije imao pravo da da presudni glas za g. Bajrami kada se su opštinski odbornici koji zastupaju članove zajednica podelili na jednake delove za i protiv predloga. Sledstveno, podnosilac zahteva tvrdi da ja imenovanje g. Bajrami bilo nezakonito i da je prekršilo Ustavna prava pripadnika zajednica.

Ocena prihvatljivost zahteva

21. Član 82. Zakona o lokalnoj samoupravi se bavi pitanjima postupka za razmatranje zakonitosti akata opština na Kosovu. Taj član omogućava diskreciju Ministru za lokalnu samoupravu da pitanja zakonitosti ili ustavnosti akta ili odluka opština postavi okružnom sudu. Isti član predviđa sledeće:

„Član 82. Postupak razmatranja zakonitosti

82.1. Ako nadzorna vlast smatra da je odluka ili druga akt opštine neusaglašen sa Ustavom i zakonima, može zatražiti da opština ponovo razmotri takvu odluku ili akt. Zahtev će sadržavati osnove navedenog kršenja Ustava ili zakona i neće ukidati izvršenje opštinske odluke ili drugog akta u pitanju.

82.2. Opštinski organ odgovoriće zahtevu za ponovno razmatranje u roku od 30.dana od potvrde prijema takvog zahteva. 33

82.3. Ako opštinski organ prihvati zahtev za ponovno razmatranje, može suspendovati izvršenje sporne odluke ili akta u isčekivanju odluke opštinskih vlasti.

82.4. Ako opštinski organ ne odgovori u roku ili odbaci zahtev ili podrži osporenu odluku ili akt, nadzorni organ može osporiti akt u pitanju pred Okružnim sudom nadležnim za teritoriju opštine u roku od 30.dana po ne dobijanju odgovora, obaveštenja o odbacivanju ili podržavanju sporne odluke ili akta.

82.5. Okružni sud može naložiti, putem privremene mere, ukidanje sporne odluke ili akta ili drugih privremenih akata shodno primenljivom zakonu.“

22. Ova moć podnošenja pitanja okružnom sudu je samo prema ličnom nahođenju. Dotični ministar nije iskoristio navedenu mogućnost. Pošto ministar nije iskoristio svoje pravo nije postojao nijedan drugi smer za žalbu na odluku SO Peć od 15. februara 2010. god, osim da se to pitanje postavi Ustavnom sudu.

23. Saglasno članu 113. stav 1. Ustava, Ustavni Sud odlučuje samo o pitanjima koja su Sudu postavljena na zakonit način od strane ovlašćenih strana. g. Međedović je podneo ovaj zahtev kao zamenik predsedavajućeg skupštine opštine za zajednice, u svojstvu lica koje je ovlašćeno da Ustavnom sudu podnese akte ili odluke opštine, koje navodno krše njihova prava.

24. U ovom smislu Sud se referiše na odredbe člana 62. st. 3. i 4. Ustava, u vezi sa zastupanjem u institucijama lokalne samouprave i koji predviđaju sledeće:

„Član 62. stav 3.

Potpredsednik za zajednice će unapređivati dijalog između zajednica i služiće kao zvanično lice za rešavanje zabrinutosti i interesa zajednica koje ne čine većinu na sastancima Skupštine opštine i u njenom/njegovom radu. Potpredsednik je takođe odgovoran za preispitivanje pritužbi zajednica ili njihovih pripadnika, ukoliko akta ili odluke Skupštine opštine povređuju njihova Ustavom zagarantovana prava. Potpredsednik takva pitanja prosleđuje Skupštini opštine radi ponovnog preispitivanja akta ili odluke.

Član 62. stav 4.

U slučaju da Skupština opštine odluči da ne razmotri ponovo svoj akt ili odluku, ili ukoliko potpredsednik smatra da rezultat, posle ponovnog razmatranja i dalje predstavlja povredu Ustavom zagarantovanih prava, onda on/ona može da podense to pitanje direktno Ustavnom sudu, koji može da donese odluku da li će da prihvati taj predmet radi preispitivanja"

25. Zahtev navodi povrede ustavom garantovanih prava i isti je podnet od strane ovlašćenog lica. Sud je zadovoljan da podnosilac zahteva ima odgovarajući pravni osnov i autoritet za podnošenje ovog zahteva Ustavom sudu i da je stoga zahtev prihvatljiv.

Meritum

26. Podsećamo da podnosilac zahteva osporava odluku Skupštine Opštine Peć o imenovanju zamenika gradonačelnika za zajednice od 15. februara 2010. god. Iz iznetih činjenica jasno je da se žalba podnosioca zahteva nadovezuje na posebna prava i zaštitu koja je predviđena za pripadnike ne-većinskih zajednica u Republici Kosovo. Takav poseban položaj za ne-većinske zajednice se posebno ogleda u garantovanom zastupanju, u određenim okolnostima u opštinama i Skupštini Kosova.

27. Ovaj status originalno proizilazi u zakon iz odredbi Sveobuhvatnog predloga za rešenje statusa Kosova, datiran 26. marta 2006. god, opšte poznat kao Ahtisarijev plan. Doista, jedan deo koji privlači posebnu pažnju je u vezi sa pravima zajednica i njihovih pripadnika, kao što je predviđeno u članu 3. Sveobuhvatnog predloga, koji predviđa:

„Član 3. Prava zajednica i njihovih pripadnika

3.1 Stanovnici koji pripadaju istoj nacionalnoj ili etničkoj, jezičkoj, ili verskoj grupi koja je tradicionalno prisutna na teritoriji Kosova (u daljem tekstu: zajednice), imaće, pored ljudskih prava i

osnovnih sloboda koje su opisane u Članu 2. Aneksa I ovog Rešenja, posebna prava kao što je navedeno u Aneksu II ovog Rešenja.

3.2 Kosovo će garantovati zaštitu nacionalnog ili etničkog, kulturnog, jezičkog i verskog identiteta svih zajednica i njihovih pripadnika. Kosovo će takođe uspostaviti ustavne, pravne i institucionalne mehanizme koji su neophodni za unapređivanje i zaštitu prava svih pripadnika zajednica i njihove zastupljenosti i efikasnog učešća u političkim procesima i procesima donošenja odluka, kao što je navedeno u Aneksu I i II ovog Rešenja.“

28. Aneksi koji se navode u članu 3. Sveobuhvatnog predloga se bave suštinskom zaštitom koja je dodeljena zajednicama i njihovim pripadnicima.

29. Ustav takođe ima posebno poglavlje koje se bavi pravima zajednica i njihovih pripadnika. Poglavlje III Ustava, čl. 57. do 62. u suštini odražavaju i proširuju obaveze i prava koja su predviđena u Sveobuhvatnom predlogu. Član 57. koji opisuje opšta načela prava zajednica predviđa sledeće:

„Član 57 [Opšta Načela]

1. Stanovnici koji pripadaju istoj nacionalnoj ili etničkoj, jezičkoj ili verskoj grupi koja je tradicionalno prisutna na teritoriji Kosova (zajednice), uživaju posebna prava koja su određena ovim Ustavom, pored ljudskih prava i osnovnih sloboda, određenih Poglavljem II ovog Ustava.
2. Svaki pripadnik zajednice će imati pravo da slobodno izabere da se sa njim postupa ili ne postupa kao sa pripadnikom date zajednice, a zbog tog izbora niti zbog korišćenja prava koja su povezana sa tim izborom ne sme da proiziđe nikakva diskriminacija.
3. Pripadnici zajednica će imati pravo da slobodno izražavaju, neguju i razvijaju svoj identitet i svojstva svoje zajednice.
4. Korišćenje ovih prava povlači sa sobom dužnosti i odgovornosti u smislu postupanja u skladu sa zakonom Republike Kosovo, i ne sme da uskraćuje prava drugih lica.“

30. U slučaju Cemail Kurteshi protiv Opštine Prizren, KO 01/09 od 18. marta 2010. god, Sud je u presudi podvukao pažnju na ustavnu i statutarnu zaštitu pruženu zajednicama. Sud se sada referiše na tu presudu i određivanje prirode institucija lokalne samouprave i njihovih obaveza u

vezi sa pravima zajednica i njihovih pripadnika (vidi, među ostalim, st. 17., 30., 31., 32., 35., 36., i 38. navedene presude).

31. Suština zahteva koji Sud treba da razmotri je u vezi sa time da li je predlog, izbor i imenovanje zamenika gradonačelnika za zajednice u Peći bio ustavan i da li su okolnosti u vezi sa njegovim izborom i imenovanjem prekršile bilo koju odredbu Ustava. Stoga, moramo se okrenuti razmatranju određenih statutarnih odredbi koje se odnose na način kako je zamenik gradonačelnika izabran.

32. Član 61. Zakona o lokalnoj samoupravi, zakon br. 03/L-040 od 20. februara 2008. god, propisuje predlaganje, izbor i dužnosti zamenika gradonačelnika za zajednice u opštinama u kojima najmanje deset odsto (10%) građana pripada zajednici koja nije većinska u tim opštinama. Tačnije, taj član predviđa sledeće:

„Član 61. Zamenik gradonačelnika za zajednice
61.1. U opštinama gde najmanje deset posto (10%) građana pripada nevečinskim zajednicama, će imati jednog predsedavajućeg za zajednice.
61.2 Zamenik gradonačelnika za zajednice imenuje se za isti mandat poput
gradonačelnikovog.
61.3 Imenovanje i razrešenje gradonačelnika za zajednice se predlaže od gradonačelnika opštine i treba da bude odobrena od većine prisutni članova skupštine opštine koji glasaju i većina prisutni članova skupštine opštine koji glasaju i koji pripadaju ne većinskim zajednicima.
61.4 Zamenik gradonačelnika za zajednice pomaže gradonačelniku i pruža savete i upustva gradonačelniku u vezi sa pitanjima o nevečinskim zajednicima.
61.5 Kada se uprazni mesto zamenika gradonačelnika za zajednice, gradonačelnik imenuje novog zamenika gradonačelnika za zajednice ne kasnije od trideset dana posle upražnjenja mesta.
61.6 Član 60. o sukobu interesa gradonačelnika važi mutatis mutandis i za zamenika gradonačelnika za zajednice.“

33. Mehanizam predviđa tri događaja koja se moraju desiti za njegov/njen izbor. Prvi od tih je da gradonačelnik predloži zamenika gradonačelnika za zajednice. Drugi je da većina odbornika Skupštine Opštine glasa za predloženu osobu. Treći događaj je da većina prisutnih opštinskih odbornika koji glasaju i koji su pripadnici ne-većinskih zajednica, mora takođe glasati za njega/nju.

34. Prema zapisniku sednice Skupštine Opštine od 15. februara 2010. god prva dva događaja su se desila. Gradonačelnik je predložio g. Bajrami i on je dobio veliku većinu glasova prisutnih odbornika Skupštine Opštine koji su glasali. Međutim, on nije dobio većinu glasova odbornika koji pripadaju ne-većinskim zajednicama. Njihov glas je bio nerešen: dvoje je glasalo za g. Bajrami a dvoje je glasalo protiv njega.

35. Stoga se moramo okrenuti odredbama člana 48. Zakona o lokalnoj samoupravi koji se bavi glasanjem u Skupštini Opštine. Isti predviđa:

„Član 48. Glasanje

48.1. Na svim sednicama Skupštine opštine i sastancima njenih komisija, svaki
odbornik uključujući i predsedavajućeg imaće jedan glas ali će predsedavajući imati dodatan glas u slučaju jednakog broja glasova za ili protiv predloga.
48.2. Osim ako se izričito nije izričito predviđeno ovim Zakonom, odluke Skupštine opštine ili komisije biće usvojene od većine prisutnih odbornika koji glasaju.
48.3. Uzdržani glasovi će biti ubeleženi sa svrhom ustanovljavanja kvoruma, ali neće imati ulogu u rezultatu glasanja.“

36. Uopšteno, u slučaju presudnog glasa u prilikom istog broja glasova, što se tokom vremena može desiti, mnogo skupština, zakonodavstava i parlamenata će predvideti da će jedno lice imati pravo presudnog glasa da bi se izbegli zastoji i omogućilo obavljanje poslova. U slučaju opština na Kosovu, ovaj presudni glas je odredbama gore citiranog člana 48. stav 1. dodeljen predsedavajućem skupštine. Zbog jednakog broja glasova, do kojeg je došlo prilikom izbora zamenika gradonačelnika za zajednice, predsedavajući Skupštine Opštine je glasao u korist g. Bajrami i on je usled toga izabran.

37. Suštinsko pitanje je da li je predsedavajući Skupštine Opštine imao pravo da dá presudni glas u tim okolnostima. Reči u članu 48. stav 1. se odnose na *„svim sednicama Skupštine opštine i sastancima njenih komisija“*. Sigurno da izbor pripadnika ne-većinskih zajednica nije bio sastanak komisije Skupštine. Nigde u zakonodavstvu nije predviđeno da je ovo delo bilo delo *„komisije“*.

38. Stoga, da li je izbor zamenika gradonačelnika za zajednice od strane pripadnika ne-većinskih zajednica, ili treći događaj koji smo ranije

obrazložili, u stvari bila *„sednica Skupštine Opštine“*, u okolnostima gde je Skupština već potvrdila njegov izbor velikom većinom? Sud smatra da nije. Glasanje ovom prilikom nije bilo glasanje cele Skupštine Opštine. Umesto toga, to je bilo glasanje dela Skupštine. Taj deo nije predviđen članom 48. stav. 1 i posebnim pravilima i zaštitama predviđenim za to glasanje i ne postoje odredbe koje se mogu koristiti za glasanje u slučaju jednakog broja glasova u takvim okolnostima.

39. Usled specijalnih zaštita koje zajednice i njihovi pripadnici uživaju prema Ustavu i zakonu, Sud je došao do zaključka da je došlo do mešanja u specijalna prava zajednica kada je predsedavajući intervenisao kada su glasovi bili jednaki. On nije imao pravo da iskoristi presudni glas da bi rešio ovaj određeni zastoj. Odbornici Skupštine Opštine koji pripadaju ne-većinskoj zajednici su jedini koji su mogli doneti tu odluku za sebe i zakon traži od njih da to učine većinom glasova.

40. Sud je mišljenja da je učešće na glasanju i korišćenje presudnog glasa od strane predsedavajućeg uzrokovalo neposredan uticaj na odluku o izboru zamenika gradonačelnika za zajednice, čime su povređena prava drugih zajednica ne poštujući njihovu volju pošto je glasanje odbornika skupštine iz redova zajednica u skupštini bilo nerešeno: 2 glasa za i 2 glasa protiv predloga gradonačelnika.

41. Dakle, prava podnosioca zahteva garantovana čl. 45. i 54. Ustava u vezi sa članom 57. Ustava su prekršena izborom g. Bajrami za zamenika gradonačelnika za zajednice u Peći korišćenjem presudnog glasa predsedavajućeg Skupštine Opštine.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO ODLUČUJE sledeće:

I. OGLAŠAVA zahtev prihvatljivim;

II. UTVRĐUJE se da postoji povreda čl. 45. i 54. Ustava u vezi sa članom 57. Ustava Kosova izborom g. Bajrami za zamenika gradonačelnika za zajednice u Peći korišćenjem presudnog glasa predsedavajućeg Skupštine Opštine;

III. OGLAŠAVA izbor zamenika gradonačelnika za zajednice u Peći, održan 15. februara 2010. god, nevažećim;

IV. NALAŽE Skupštini Opštine da otpočne postupak za novo glasanje za zamenika gradonačelnika za zajednice u saglasnosti sa ovom presudom;

V. ZAHTEVA od Skupštine Opštine da obavesti Sud o koracima koji su preduzeti u cilju poštovanja ove presude, pre navršavanja tri meseca od dana objavljivanja iste;

U saglasnosti sa članom 2. stav 4. Zakona o Ustavnom sudu, ova presuda će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu;

Presuda stupa na snagu odmah i može biti predmet uredničke revizije.

Sudija izvestilac	**Predsednik Ustavnog suda**
Mr. Sc. Kadri Kryeziu	Prof. Dr. Enver Hasani

Indeks pravnih pojmova

Izraz		Broj stranice
Actio popularis		13, 67, 430, 505, 593
Upravni sporovi		101, 213, 233, 245, 263, 322, 404, 425, 470, 477, 510, 565, 598, 656
Prihvatljivost dokaza		612
Prihvatljivost zahteva		
	Actio popularis	13, 67, 430, 505, 593
	Ovlašćene strane	13, 67, 78, 267, 328, 422, 430, 505, 516, 579, 593
	Neprekidno kršenje	300, 679
	Pitanje rokova	24, 31, 42, 46, 51, 118, 199, 207, 251, 263, 273, 295, 621, 649
	Zahtevi o izborima (teret dokazivanja)	308
	Iscrpljenje pravnih sredstava	18,36, 62, 72, 106, 118, 195, 207, 213, 233, 239, 245, 273, 279, 284, 300, 362, 379, 397, 410, 491, 499, 510, 530, 579, 598, 612, 621, 640, 649, 656
	Iscrpljenje pravnih sredstava (izuzetak)	565
	Neprihvatljiv *ratione temporis*	114, 322, 386, 397, 440, 477, 536
	Pojedinačan zahtev	13, 18, 24, 31,36, 42, 46, 51, 56 62, 67, 72, 78, 78, 88, 95, 101, 106, 114, 118, 172, 181, 190, 195, 199, 207, 213, 220, 233, 239, 245, 251, 257, 263, 279, 284, 295,

Izraz		Broj stranice
		300, 308, 315, 322, 362, 379, 386, 391, 397, 404, 410, 430, 425, 440, 445, 451, 456, 464, 470, 477, 482, 491, 499, 510, 521, 530, 536, 565, 579, 586, 593, 598, 605, 612, 621, 627, 633, 640, 649, 656, 671
	Pojedinačan/grupni zahtev	203, 267, 273, 505, 516, 679
	Locus standi	13, 67, 78, 422
	Očigledno neosnovan zahtev	24, 56 72, 78, 88, 95, 118, 190, 233, 257, 308, 315, 379, 404, 425, 445, 456, 470, 491, 586, 605, 627, 633, 640, 656, 671
	Bespredmetnost	220, 267
	Događaj se je desio pre stupanja na snagu Ustava	239
	Ovlašćenja pojedinca (*ratione personae*)	284
	Zahtev 10 ili više skupštinskih poslanika	124, 143, 267
	Zahtev premijera (Vlade)	328
	Zahtev koje je podnelo pravno lice	149, 422
	Zahtevi Ombudsmana	419, 542
	Specifikacija prekršenih prava	56, 62, 78, 95, 101, 379, 397, 404, 425, 456, 640
	Povlačenje zahteva	220

Izraz		Broj stranice
	Odricanje	118
Nejasan statut		46
Skupština		
	Ovlašćenje Ustavnog suda da naloži glasanje u Skupštini	143
	Raspuštanje Skupštine	124, 166
	Dužnosti poslanika	124, 143, 166
	Imunitet skupštinskih poslanika	328
	Obrazloženje za usvajanje zakona	542
	Zakonodavna vlast	542
	Spor o mestu u skupštini	257
	Kvorum (Skupština)	46, 124, 166, 267
	Uloga skupštinskih poslanika	542
Ovlašćenje Ustavnog suda da naloži glasanje u Skupštini		143
Ovlašćene strane		13, 67, 78, 267, 328, 422, 430, 505, 516, 579, 593
Ovlašćeni zastupnik		470
Brojanje glasova		213, 308
Teret dokazivanja		
	Zahtev o izborima	308

Izraz		Broj stranice
Poslovna pitanja		
	Ekonomski odnosi	505
	Privreda	505
	Izgubljena dobit	315
	Pitanja privatizacije	195, 521
Razjašnjenje presude		166, 203
Komisija za komasaciju		315
Odšteta (ratna oštećenja)		456
Odšteta prava na imovinu		315, 391, 499, 640
Ovlašćenja stupanja u ugovorne odnose		397
Ovlašćenja advokata		118, 213
Potvrđivanje vlasništva		598
Sukob zakona		627
Ustavni sud		
	Ovlašćenje Ustavnog suda da naloži glasanje u Skupštini	143
	Razjašnjenje presude	166, 203
	Suprotno mišljenje	143, 181
	Neobjavljivanje identiteta	118, 425
	Pretpostavka zakonitosti zakona	542

Izraz		Broj stranice
	Izuzeće sudije	649, 671
	Vraćanje	149, 565, 679
Kršenje Ustava		300, 679
Ugovori		
	Ovlašćenja stupanja u ugovorne odnose	397
	Spor o ugovoru	18, 56 88, 106, 220, 482, 679
	Legitimna očekivanja	679
	Nepravilan uticaj na stranku za ugovor	397
	Nezakonito bogaćenje	88
Krivična pitanja		36, 95, 118, 379, 464, 605, 612
	Prihvatljivost dokaza	612
	Odgovarajući proces	612
	Izručenje	78
	Tvrdnja nevinosti	464
	Namera izvršenja krivičnog dela	605
	Blagost	605
	Olakšavajuće okolnosti	605
	Ubistvo	464
	Žalbe na neodgovarajuće	118, 464

Izraz		Broj stranice
	ponašanje policije	
	Prava optuženih	379
	Izricanje presude	95
	Dovoljnost dokaza	605
Pitanje rokova		3, 4, 6, 7, 51, 118, 199, 207, 251, 263, 273, 295, 621, 649
Izručenje		656
Ograničena sposobnost (socijalna pomoć)		425
Penzija za lica sa ograničenim sposobnostima/invaliditetom		51, 233, 239, 263, 477, 679
Disciplina i ponašanje radnika		482
Disciplina i ponašanje učenika		362
Disciplina i ponašanje učenika		245
Diskriminacija		13, 362, 579, 671
	Diskriminacija u zapošljavanju	386, 593
Suprotno mišljenje		143, 181
Raspuštanje Skupštine		124, 166
Odgovarajući proces		612
Dužnosti poslanika		124, 143, 166
Ekonomski odnosi		505
Privreda		505

Izraz		Broj stranice
Stariji		220
Pitanja o izborima		257
	Brojanje glasova	213, 308
	Zahtevi o izborima (teret dokazivanja)	308
	Prava na izbor i učešće	213
	Izbor predsednika	124, 143, 166
	Konačnost izbornih rezultata	213
	Zastupanje većine	422
	Zastupanje manjine	257
Glavna oblast		598
Pitanja zaposlenja		
	Disciplina i ponašanje zaposlenih	482
	Disciplina i ponašanje nastavnika	245
	Diskriminacija u zaposlenju	386, 593
	Spor o zaposlenju	72, 440, 445
	Ombudsman	72
	Ponovno zaposlenje	239, 322
	Pravo na isplatu neisplaćenih ličnih dohodaka	114, 203, 530

Izraz		Broj stranice
	Pravo na rad	42, 114, 199, 386, 440
	Pravo na rad i obavljanje profesije	195, 203, 322, 386, 451, 482, 491, 505, 516, 536, 586
	Suspendovanje sa posla	279
	Prekid radnog odnosa	42, 62, 114, 118, 199, 207, 233, 322, 440, 451, 482, 565, 586, 621
Jednakost pred zakonom		13, 36, 67, 78, 149, 213, 308, 362, 379, 410, 470, 482, 505, 542, 579, 593, 633, 649
Iseljenje		598, 627
Izvršenje odluke		598
Izvršenje presude		18, 31, 51, 62, 88, 362, 536, 633
Iscrpljenje pravnih sredstava		18, 36, 62, 72, 106, 118, 195, 207, 213, 233, 239, 245, 273, 279, 284, 300, 362, 379, 397, 410, 491, 499, 510, 530, 579, 598, 612, 621, 640, 649, 656
Iscrpljenje pravnih sredstava (izuzeće)		565
Eksproprijacija		295, 391, 499, 505, 640
Produžetak privremenih mera		419, 612
Izručenje		78
Porodična pitanja		284, 410, 425
	Roditeljska prava	410

Izraz		Broj stranice
	Pravo na brak i porodicu	284
Dažbine koje nametne Vlada		510
Konačnost izbornih rezultata		213
Oduzimanje imovine usled neisplaćivanja duga		56
Format odluke žalbenog suda		181
Format odluke prvostepenog suda		181
Sloboda verovanja, savesti i veropispovesti		362
Sloboda na izbor i učešće		72, 213, 308
Sloboda kretanja		78
Sloboda mišljenja, savesti i veropispovesti		362
Osnovne slobode		
	Vidi prava i osnovne slobode.	
Vlada Kosova		
	Imunitet članova Vlade	328
	Suverenitet	149
Marama za glavu		362
Zdravstvena i socijalna zaštita		233, 593
Sporovi o zapošljenju		72, 404, 445
Potanja ljudskog dostojanstva		13

Izraz		Broj stranice
Pitanja ljudskih prava		51, 67, 213, 362, 422, 430, 593, 605, 640
Neobjavljivanje identiteta		118, 425, 410
Imunitet		
	Imunitet skupštinskih poslanika	328
	Imunitet članova Vlade	328
	Imunitet predsednika	328
Neprihvatljivo *ratione temporis*		114, 322, 386, 397, 440, 477, 536
Pojedinačan zahtev		13, 18, 24, 31, 36, 42,46, 51, 56 62, 67, 72, 78, 78, 88, 95, 101, 106, 114, 118, 172, 181, 190, 195, 199, 207, 213, 220, 233, 239, 245, 251, 257, 263, 279, 284, 295, 300, 308, 315, 322, 362, 379, 386, 391, 397, 404, 410, 430, 425, 440, 445, 451, 456, 464, 470, 477, 482, 491, 499, 510, 521, 530, 536, 565, 579, 586, 593, 598, 605, 612, 621, 627, 633, 640, 649, 656, 671
Pojedinačan/grupni zahtev		203, 267, 273, 505, 516, 679
Pitanja nasledstva		24, 284, 397
Tvrdnja nevinosti		464
Namera izvršenja krivičnog dela		605
Zainteresovana strana		565
Privremene mere		72, 88, 106, 220, 300, 419,

Izraz		Broj stranice
		470, 499, 510, 516, 521, 598, 605, 633, 656
	Produžetak privremenih mera	419, 612
Međunarodni sporazumi i instrumenti		308, 362, 391, 593, 627
Sudska praksa		
	Format odluke žalbenog suda	181
	Format odluke prvostepenog suda	181
Sudski postupak		
	Ovlašćeni zastupnik	470
	Jednakost pred zakonom	13, 36, 67, 78, 149, 213, 308, 362, 379, 410, 470, 482, 505, 542, 579, 593, 633, 649
	Izvršenje odluke	598
	Izvršenje presuda	18, 31, 51, 62, 88, 362, 536, 633
	Zainteresovana strana	565
	Privremene mere	72, 88, 106, 220, 300, 419, 470, 499, 510, 516, 521, 598, 605, 633, 656
	Produžetak privremenih mera	419, 612
	Sudska zaštita prava	586, 605, 633
	Zaštita zakonitosti	118, 482

Izraz		Broj stranice
	Zahtev za ponavljanje suđenja	649
	Tok procesa	273, 565, 612, 633, 640
Sudska zaštita prava		586, 605, 633
Nadležnost i ovlašćene strane		362
Opravdanje za usvajanje zakona		542
Jezička pitanja		13, 46, 379, 397, 579, 621
Zakoni		
	Nejasan statut	46
	Sukob zakona	627
Advokati		
	Nadležnost advokata	118, 213
Zakonodavna vlast		542
Legitimno očekivanje		679
Blagost		605
Locus standi		13, 67, 78, 422
Izgubljena dobit		315
Zastupanje većine		422
Očigledno neosnovan zahtev		24, 56, 72, 78, 88, 95, 118, 190, 233, 257, 308, 315, 379, 404, 425, 445, 456, 470, 491, 586, 605, 627, 633, 640, 656, 671
Zastupanje manjina		257

Izraz		Broj stranice
Olakšavajuće okolnosti		605
Bespredmetnost		220, 267
Ubistvo		464
Događaj se je desio pre stupanja na snagu Ustava		239
Ombudsman		72
Prava roditelja		410
Spor o mestu u Skupštini		257
Strane		
	Zainteresovane strane	565
	Nadležnosti i ovlašćene strane	362
Penzije		101, 239, 263, 477, 430, 530, 542, 679
	Penzija za lica sa ograničenim odgovornostima i/ili invalidska penzija	51, 233, 239, 263, 477, 679
	Pravo na penziju	101, 263
Ovlašćenja pojedinca (*ratione personae*)		284
Žalbe na neodgovarajuće ponašanje policije		118, 464
Predsednik Kosova		
	Imunitet predsednika	328
Pretpostavka ustavnosti zakona		542

Izraz		Broj stranice
Pitanja privatizacije		195, 521
Imovina		
	Odšteta prava na imovinu	315, 391, 499, 640
	Odšteta (ratna oštećenja)	456
	Potvrđivanje vlasništva	598
	Glavna oblast	598
	Iseljenje	598, 627
	Eksproprijacija	295, 391, 499, 505, 640
	Oduzimanje imovine usled neisplaćivanja duga	56
	Pitanja nasledstva	24, 284, 397
	Sporovi o vlasništvu nad imovinom	24, 190, 251, 284, 295, 391
	Upisivanje imovine	470
	Zaštita zakonitosti (imovina)	470, 633
	Zaštita imovine	24, 31, 239, 391, 397, 499, 516, 521, 598, 640, 649
	Restitucija zemlje	295
	Pravo na imovinu	24, 315, 397, 499, 640, 649, 671
Zaštita zakonitosti		118
Kvorum (Skupština)		46, 124, 166, 267

Izraz		Broj stranice
Izuzeće sudije		649, 671
Ponovno zapošljavanje		239, 322
Zahtev podnet od strane 10 ili više skupštinskih poslanika		124, 143, 267
Zahtev podneo premijer (Vlada)		328
Zahtev podneo pravni subjekat		149, 422
Zahtev podneo Ombudsman		419, 542
Vraćanje		149, 565, 679
Pravna sredstva		
	Odšteta (ratna oštećenja)	456
	Odšteta prava na imovinu	315, 391, 499, 640
	Izvršenje odluke	598
	Izvršenje presude	18, 31, 51, 62, 88, 362, 536, 633
	Izgubljena dobit	315
	Zaštita zakonitosti	118, 482
	Zaštita zakonitosti (imovina)	470, 633
	Zaštita imovine	24,31, 239, 391, 397, 499, 516, 521, 598, 640, 649
	Restitucija	78, 114, 605
	Restitucija zemlje	295
	Zahtev za ponavljanje	649

Izraz		Broj stranice
	suđenja	
	Pravo na efektivno pravno sredstvo	203
	Pravo na efektivna pravna sredstva	24, 36, 203, 379, 482
	Pravo na pravično i nepristrasno suđenje	13, 36, 72, 95, 101, 149, 181, 172, 203, 284, 379, 391, 464, 521, 530, 536, 565, 579, 586, 605, 612, 633, 640, 649, 679
	Pravo na sudsku zaštitu	565
	Nezakonito bogaćenje	88
Zastupanje strana	Ovlašćeni zastupnik	470
Restitucija		78, 114, 605
Restitucija zemlje		295
Zahtev za ponavljanje suđenja		649
Prava i osnovne slobode		
	Jednakost pred zakonom	13,36, 67, 78, 149, 213, 308, 362, 379, 410, 470, 482, 505, 542, 579, 593, 633, 649
	Sloboda verovanja, savesti i veropispovesti	362
	Sloboda izbora i učešća	72, 213, 308
	Sloboda kretanja	78
	Sloboda mišljenja, savesti i veropispovesti	362
	Osnovna prava i slobode	430

Izraz		Broj stranice
	Zdravstvena i socijalna zaštita	233, 593
	Ljudsko dostojanstvo	13, 464, 482, 579, 621
	Ljudska prava	51, 67, 213, 362, 422, 430, 593, 605, 640
	Međunarodni sporazumi i instrumenti	308, 362, 391, 456, 593, 627
	Sudska zaštita prava	586, 605, 633
	Jezička pitanja	13, 46, 379, 397, 579, 621
	Pravo na pristup sudu	565
	Pravo na isplatu neisplaćenog ličnog dohotka	114, 203, 530
	Pravo na obrazovanje	362
	Pravo na efektivna pravna sredstva	24, 36, 203, 379, 482
	Pravo na pravično i nepristrasno suđenje	13, 36, 72, 95, 101, 149, 181, 172, 203, 284, 379, 391, 464, 521, 530, 536, 565, 579, 586, 605, 612, 633, 640, 649, 679
	Pravo na sudsku zaštitu	565
	Pravo na slobodu i sigurnost	521, 586, 612
	Pravo na brak i porodicu	284
	Pravo penziju	101, 263
	Pravo na privatnost	536

Izraz		Broj stranice
	Pravo na imovinu	24, 315, 397, 499, 640, 649, 671
	Pravo na socijalnu pomoć	425
	Pravo na rad	42, 114, 199, 386, 440
	Pravo na rad i obavljanje profesije	195, 203, 322, 386, 451, 482, 491, 505, 516, 536, 586
	Prava optuženog	379
	Sekularna država	362
	Samouprava	422
	Podela vlasti	149, 328
	Kršenje individualnih prava i sloboda	315
Uloga skupštinskih poslanika		542
Kazne		
	Kazna za neisplaćivanje računa za komunalije	516
	Pitanja registrovanja vozila	510
Školska pitanja		
	Disciplina i ponašanje učenika	362
	Disciplina i ponašanje nastavnika	245
Sekularna država		362

Izraz		Broj stranice
	Marama za glavu	362
Samouprava		422
Izricanje kazne		95
Podela vlasti		149, 328
Tok procesa		273, 565, 612, 633, 640
Socijalna pomoć		
	Ograničena sposobnost (socijalna pomoć)	425
	Pravo na socijalnu pomoć	425
Socijalna zaštita		
	Zdravstvena i socijalna pomoć	233, 593
Suverenitet		149
Specifikacija prekršenih prava		56 62, 78, 95, 101, 379, 397, 404, 425, 456, 640
Povlačenje zahteva		
	Bespredmetnost	220, 267
Dovoljnost dokaza		605
Suspendovanje sa radnog mesta		279
Oporezivanje		
	Takse nametnute od strane Vlade	510
	Kazna za neisplaćivanje računa za komunalije	516

Izraz		Broj stranice
	Utaja poreza	172, 181, 605
	Oporezivanje obaveznih osiguravajućih polisa	505
Prekid radnog odnosa		42, 62, 114, 118, 199, 207, 233, 322, 440, 451, 482, 565, 586, 621
Nepravilan uticaj na stranku za ugovor		397
Nezakonito bogaćenje		88
Pitanja registracije vozila		510
Kršenje individualnih prava i sloboda		315
Odricanje		118